Markku Särelä
pastori, teol. tri h.c.

"Rauha teille!"
Saarnakirja
osa 4

Kuudennestatoista
Pyhän Kolmiykseyden päivästä
tuomiosunnuntaihin

Kansi: Kimmo Pälikkö

Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko
Rajakatu 7, 15100 Lahti
www.luterilainen.com
2009

Julkaisija: Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko ©
ISBN 978-951-9318-61-5 (sid.)
ISBN 978-951-9318-62-2 (PDF)
Painopaikka: Gummerus Kirjapaino Oy

SISÄLLYS

Lukijalle 10

Hädässäkin saamme kiittää
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 86:12–16 11

Luomakunnan huokaus
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Room. 8:18–23 15

Kun suruaika saapuu…
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Luuk. 7:11–17 20

Aarre saviastioissa
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 2 Kor. 4:7–14 24

Valmistaudu kestämään koetuksia
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Joh. 11:21–45 27

Elämä on minulle Kristus ja kuolema voitto
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Fil. 1:19–26 31

Poika tekee eläviksi, ketkä tahtoo
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Joh. 5:19–21 38

Jumalan hyvä huolenpito
16. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 1 Kun. 17:8–24 42

Kirkollisesta yhteydestä
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ef. 4:1–6 50

Hengen yhteys
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ef. 4:1–6 56

Jeesus opettaa tärkeilijöitä
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Luuk. 14:1–11 61

Ilojuhlasta arkeen
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Mark. 2:18–28 65

Säilytä vapautesi
17 sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Gal. 5:1–14 70

Epävarmuus ja varmuus uskonelämässä
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 139:23–24 76

"Tutki minua, Jumala"
17. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 139:23–24 80

Autuaat ovat uskollisia Jumalan sanalle
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 119:1–4 83

Jumalan armo on kiitoksen aihe
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 1 Kor. 1:4–9 88

Pelastuksen perusta
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Matt. 22:34–46 92

Kristus on lain loppu
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Room. 10:1–13 98

"Kukaan ei voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä"
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Joh. 10:23–38 104

Taivasten valtakunta löydetään
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Matt. 13:44–46 109

"Mihin sinä menet, sinne minäkin menen"
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ruut 1:15–18 113

"Älkää rakastako maailmaa"
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 1 Joh. 2:15–17 116

Kuka voi pelastua
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Mark. 10:17–27 120

Saamme anoa viisautta
18. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 2 Aik. 1:7–12 126

Huoli nousevasta polvesta
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 78:3–8 130

Usko voittaa
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 1 Joh. 5:4–8 134

Vanha pois, uusi tilalle
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ef. 4:22–28 138

Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Matt. 9:1–9 143

Saarnaan tulee saada luottaa
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 2 Kor. 1:18–22 147

Olemmeko sokeita vai näkeviä
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Joh. 9:24–41 151

Heikoissa väkevä
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 2 Kor. 12:2–10 156

Mitä varten seurakunta kutsuu paimenen
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 32:1–7 161

Tunnon rauhaan
19. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 32:1–6 166

Kuninkaan pojan häät
20. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Matt. 22:1–14 172

"Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin"
20. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Hebr. 10:19–31 176

Mitä Kristus edellyttää saarnaviralta
20. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Luuk. 12:42–48 181

Evankeliumi on Jumalan voima
Uskonpuhdistuksen muistopäivänä Room. 1:16 186

Pelastumme yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden, yksin sanasta
Uskonpuhdistuksen muistopäivänä Room. 3:28 189

Jumalan vanhurskaus
Uskonpuhdistuksen muistopäivänä Room. 3:21–28 195

"Ei kohtaa sinua onnettomuus"
Pyhäinpäivänä ..... Ps. 91 198

Jumalan pyhien suuri joukko
Pyhäinpäivänä ..... Ilm. 7:2–12 203

Autuaitten ihana osa
Pyhäinpäivänä. I vuosikerta ..... Matt. 5:1–12 208

Riennämme kohti taivaallista isänmaata
Pyhäinpäivänä ..... Hebr. 11:13–16 216

Kaikille pyhille yhteistä on ahdistus, Karitsan veri ja iankaikkinen elämä
Pyhäinpäivänä ..... Ilm. 7:13–17 221

Avatut sinetit ja uusi virsi
Pyhäinpäivänä ..... Ilm. 5:9–14 229

Veisatkaamme uutta virttä
Pyhäinpäivänä ..... Ilm. 5:9–14 234

Olemmeko autuaita
Pyhäinpäivänä ..... Luuk. 6:20–26 241

Mikä riemu, kun kaikki on uutta!
Pyhänpäivänä ..... Jes. 65:17–19 248

"Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu!"
21. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ef. 6:11–17 253

Sanan virka
21. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Joh. 4:46–54 258

Kaksi suurta kiitoksen aihetta
22. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Fil. 1:3–11 264

Evankeliumi on Raamatun keskus ja avain
22. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Fil. 1:3–11 270

Nuhteettomina Herramme tulemukseen
22. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä 1 Tess. 5:14–25 278

Marketti vai rukoushuone
4. rukouspäivänä ..... Luuk. 19:37–48 283

"Keisarille, mikä keisarin on ja Jumalalle, mikä Jumalan on"
23. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Matt. 22:15–22 288

Ethän käänny takaisin tyhmyyteen
23. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Ps. 85:2–14 294

Esivalta on Jumalan palvelija
23. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä Room. 13:1–7 299

Messiaan voima
24. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päiväst Matt. 9:18–26 304

Kaikkien pitää ilmestyä Kristuksen tuomioistuimen eteen
24. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — 2 Kor. 5:1–10 — 310

"Minä tiedän lunastajani elävän"
24. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — Job. 19:23–27 — 317

Jobin usko
24. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — Job 19:21–27 — 321

Uskovat ottavat vastaan Jumalan sanan
25. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — 1 Tess. 2:13 — 326

Osaa varoa: antikristus on jo tullut!
25. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — 2 Tess. 2:1–12 — 330

Raamattu osoittaa seurakunnan paimenviran miehelle
25. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — 1 Tim. 1:1–2; 2:11–3:2 — 339

Viimeinen tuomio
Tuomiosunnuntaina ..... — Matt. 25:31–46 — 345

Löydämmekö perille
26. sunn. Pyhän Kolmiykseyden päivästä — Joh. 5:22–29 — 350

"Katso, Ylkä tulee!"
Kirkkovuoden lähinnä viim. sunn. ..... — Matt. 25:1–13 — 355

Odota Herraasi
Kirkkovuoden lähinnä viim. sunn. ..... — Luuk. 12:35–40 — 360

Kuin unta ja sittenkin totta
Tuomiosunnuntaina ..... — Ps. 126 — 365

Ihmeellinen ja ihmeteltävä Kristus
Tuomiosunnuntaina ..... — 2 Tess. 1:3–10 — 371

Ole valmis, tilinteon hetki koittaa!
Tuomiosunnuntaina ..... — 2 Tess. 1:7–10 — 377

Aika on lähellä
Tuomiosunnuntaina ..... — Ilm. 22:10–21 — 384

Uskon kilvoittelu on Jaakobin painia
1. sunn. pääsiäisestä ..... — 1 Moos. 32:25–32 — 390

Tämän osan saarnatekstit 394
Tekstit aiheineen osissa 1–4 395
Nimi- ja asiahakemisto osiin 1–4 410
Raamattuviitteiden hakemisto osiin 1–4 493
Tekijän kirjallista tuotantoa 510
Lähdetietoja 512

Lukijalle

Kiitän sydämellisesti kaikkia niitä, jotka esirukouksin, monin käytännön toimin, kannustaen ja palautetta antaen ovat tukeneet minua tämän työn päätökseen saattamisessa.

Viimeisten parin vuoden aikana saarnakirjasarja on vienyt lähes kaiken aikani, eikä energiaa ole kovin paljon riittänyt muuhun. Jumala on antanut voimia niin, että olen voinut viedä tämän työn päätökseen. Uskon hänen asiakseen, missä määrin hän näkee hyväksi käyttää näitä puheita valtakuntansa työssä.

Olen saanut tehdä tiliä Jumalani edessä, mutta myös turvata siihen armoon, jonka Kristus on minullekin hankkinut. Pyhä Henki kirkasti sen minulle jo nuorena lukiolaisena. Tätä armoa olen pyytänyt julistaa kutsumuksessani. Evankeliumi on vastaanottamisen arvoinen ja kaikille suositeltava. Vuosien kuluessa evankeliumin oppi on minulle yhä vain käynyt rakkaammaksi ja jäntevöitynyt. Rukoukseni on, että Jumala herättää ja kutsuu työhönsä sananpalvelijoita, jotka puhtaasti ja selvästi julistavat evankeliumia ja kaikkea totuutta sielujen autuudeksi. Nyt jos koskaan tarvitaan evankeliumin saarnaa!

Tämä työ on tuonut mieleen monia mieluisia muistoja, kun vuosikymmenien saatossa olen saanut kokoontua Sanan ääreen jalojen uskonveljien ja -sisarten kanssa ja kutsua muitakin mukaan. Enemmän olen saanut, kuin mitä olen rohjennut odottaa ja mistä Herraani seuratessa minun on tarvinnut luopua. Minulla on ollut sisällökäs elämä Jumalan armon ja siunauksen alla.

Lukijoistani tuntuva osa on oman kirkkoni ulkopuolelta. Siitä huolimatta olen antanut siellä täällä näkyä, millaisissa oloissa olen saanut hoitaa saarnavirkaa. Olen tehnyt sen toisaalta kiitollisena Jumalalle oman uskoni tunnustuksena, toisaalta rohkaisuksi nykyisissä vaikeissa kirkollisissa oloissa niille, jotka etsivät tietä uskoa ja kirkkoa koskevissa kysymyksissä. Olkoon se lujituksena myös oman kirkkoni jäsenille pysyä vakaasti Jumalan Sanan osoittamalla tiellä.

Nimi- ja asiahakemistoa lukija voi käyttää eri tavoin. Se voi palvella apuna myös raamattutunneilla ja tarjota virikkeitä opetukselle ja keskusteluille. Tuskin lie tarpeellista korostaa, että hakemistossa ei ole asian perusteita. Ne on etsittävä saarnoista.

Unohdin tarkistaa kolmen ensimmäisen osan raamatunkohtien viitemerkinnät. Niissä on valitettavasti virheitä. Virheet on oikaistu nettiversioissa ja raamatunkohtien hakemistossa. Pahoittelen lukijalle tästä aiheutuvia hankaluuksia. Nettiversioihin on korjattu myös kaikki muut havaitut kirjoitusvirheet.

Saarnani sisältävät monia uskonkohtia, joihin toivoisin Herran omien Raamattunsa äärellä paneutuvan. Kristityllä tulee aina olla varaa varmistua siitä, että hänen uskonsa perusteet ovat Pyhän Raamatun mukaisia. Se merkitsee Raamatun lukemista ja tuntemista. Sillä tiellä päädytään tulokseen, se on, totuuden tuntemiseen ja harhan hylkäämiseen. Totuus ei ole eikä voi olla kahtalainen tai jopa monenlainen. Totuus on yksi.

Kun parempaa käännöstä ei ole, on turvallisinta käyttää vuoden 1938 Kirkkoraamattua. Sitä on hyvä verrata vanhaan Bibliaan, jonka teksti seuraa Lutheria siinä, missä nuoremmat käännökset eivät ole pysyneet hänen ratkaisuissaan. Saksaa taitavat voivat verrata suoraan Lutheriin. Se kannattaa. Englannintaitoiset voivat käyttää rinnalla Kuningas Jaakon käännöstä ja venäjäntaitoiset synodaalista käännöstä. Tiedämme, ettei mikään käännös ole täydellinen. Kuitenkin vanhoja käännöksiä vertailemalla voi välttyä moderneilta virhetulkinnoilta.

Vaikka Raamatun kielten tuntemus on edistynyt, niin on tapahtunut myös taantumusta. Ei voi kritiikittömästi hyväksyä kaikkea, mitä sanakirjat ja kieliopit esittävät tai jättävät sanomatta. On omat vaaransa hyötynäkökohtien ohella, että internetissä voi olla tarjolla helposti löytyvää tietoa Raamatun kielistä, minkä paikkansapitävyyttä tavallisen lukijan on vaikea tarkistaa. Senkin vuoksi on syytä suositella vanhoja, luotettaviksi havaittuja käännöksiä. Onhan evankeliumi ikivanha ja muuttumaton.

"Me emme voi mitään totuutta vastaan, vaan totuuden puolesta" (2 Kor. 13:8). "Sen tähden pysykäämme järkähtämättä toivon tunnustuksessa, sillä hän, joka antoi lupauksen, on uskollinen" (Hebr. 10:23). Herramme Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kaikkien kanssa.

Jeesuksen nimessä

יהוה

Orivedellä 7.2.2009

tekijä

Hädässäkin saamme kiittää

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Psalmiteksti.

Kaikesta sydämestäni minä kiitän sinua, Herra, minun Jumalani, ja kunnioitan sinun nimeäsi iankaikkisesti; sillä sinun armosi on suuri minua kohtaan, sinä olet pelastanut minun sieluni tuonelan syvyydestä. Jumala, julkeat ovat nousseet minua vastaan, väkivaltaisten joukko etsii minun henkeäni; eivät he pidä sinua silmäinsä edessä. Mutta sinä, Herra, olet laupias ja armahtavainen Jumala, pitkämielinen, suuri armossa ja totuudessa. Käänny minun puoleeni, ole minulle armollinen, anna voimasi palvelijallesi, auta palvelijattaresi poikaa. Ps. 86:12–16.

Psalmien kirja on rukouskirja. Sillä on omat erityispiirteensä. Pyhä Henki on näet ottanut siinä käyttöönsä uskovien kokemukset ja on liittänyt niihin sanansa. Uskovien on itse vaikeata tulkita kokemuksiaan oikein, koska ihmisen sisimmästä nousevat ajatukset ovat pettäviä. Psalmeissa kokemukset tulevat kuitenkin valaistuiksi Jumalan sanalla, kun Pyhä Henki itse selittää niitä. Siten Psalmit ovat luotettavia opettajia. Voimme alistaa kokemuksemme niiden valaistaviksi.

Psalmien kirjan äärellä koemme uskon yhteyttä Vanhan liiton pyhiin. Uudessa testamentissa ei ole vastaavaa rukouskirjaa. Jumala on tarkoittanut Psalmit myös meidän, täyttymyksen ajan uskovien rukouskirjaksi.

Kiitollisuus saadusta avusta

Daavid, tekstimme kirjoittaja, oli joutunut koviin tunnonvaivoihin ja saanut Jumalan rauhan. Kiitollisena hän sanoo: "Sinä olet pelastanut minut syvimmästä helvetistä" (vanhan Biblian käännös). Sieltä ei ylety auttamaan ihmiskäsi, mutta Jumalan käsi ei ole lyhyt vetämään syvimmästäkään ahdistuksesta. Tämän Daavid oli saanut kokea. Jumalan apu tulee hänen sanastaan. Se tuo ahdistuneelle armon.

Daavid ylistää psalmeissaan Jumalan armoa. Daavid oli profeetta, näkijä. Hän näki Pyhässä Hengessä Messiaan suuren kärsimyksen, kun Kristus oli ristillä jalat ja kädet lävistettyinä ja Jumalan hylkäämänä. Daavid näki myös Messiaan valtakunnan leviämisen tämän saavuttaman voiton jälkeen (Ps. 22:2,17,28–32). Hän sanoo myös: "Nöyrät saavat syödä ja tulevat ravituiksi; ne, jotka etsivät Herraa, ylistävät häntä. Teidän sydämenne on elävä iankaikkisesti" (Ps. 22:27). Kristuksen tuoma armo oli Daavidin lohdutus ja ilo.

Me emme näe Kristuksen kärsimystä ja hänen voittoansa samalla tavalla kuin profeetat. Kuitenkin samat asiat on ilmoitettu meitä varten Pyhässä Raamatussa. Siinä Kristus on kuvattu silmiemme eteen sekä ristiinnaulittuna (Gal. 3:1) että ylösnousseena taivasten valtakunnan kuninkaana, joka on kukistanut pahuuden voimat.

Jumala nöyryytti syvästi Daavidia ottamalla hänet tilille lankeemuksista. Daavid tunsi olevansa syvimmässä helvetissä. Siihen pimeyteen koitti armon valo. Daavid sai panna sielunsa turvan luvattuun Messiaaseen. Hän sai syntinsä anteeksi ja armon osaksensa. Toteutui lupaus: "Teidän sydämenne on elävä iankaikkisesti" (Ps. 22:27). Hän virkosi eloon. Hän uudestisyntyi. Hän sai omistaa iankaikkisen elämän.

Tästä avusta Daavid nyt kiittää Herraa.

Nämä asiat ovat uskovien yhteisiä kokemuksia. Olethan sinäkin kokenut, mitä on olla Jumalan lain tuomitsema ja kiroama. Sinullekin on Jumalan sanasta tuotu esiin Kristuksen kärsimys ja kuolema. Olet saanut uskoa, että Kristus on kuollut sinunkin edestäsi. Olet saanut iloita siitä, että olet Jumalan lapsi ja iankaikkisen elämän perillinen. Tämä ilo lievittää tuskaa hädän keskellä.

Vainottuna

Daavid oli joutunut vainotuksi, ja hänen henkeänsä väijyttiin. Psalmi ei kerro, mikä nimenomainen tapaus tässä on kysymyksessä. Sellaista lie tapahtunut useamminkin. Ehkä hän viittaa Saulin vainoon. Daavid mainitsee, että ylpeät ja väkivaltaiset halusivat surmata hänet. Nämä eivät vaeltaneet Jumalan kasvojen edessä eivätkä pitäneet Herraa silmiensä edessä. Herra oli etsittävissä, löydettävissä ja

kuin silmien eteen asetettavissa Israelin uhrijumalanpalveluksessa. Usko Messiaaseen ja Jumalan armoon ei ohjannut kuitenkaan vastustajien tekoja. Se oli perussyy heidän vainoonsa.

Tässä tilanteessa Daavid sanoo: "Mutta sinä, Herra, olet laupias ja armahtavainen Jumala, pitkämielinen, suuri armossa ja totuudessa." Armoon Daavid turvautuu. Totuus ja armo kulkevat käsi kädessä. Sen valossa hän näkee kokonaistilanteen. Israelin Messiasodotuksen ympärille rakentuva usko oli armon uskontoa ja totuus. Se valaisi sydämen synnin hädässä. Se antoi turvan vainoissa. Se ei ollut vihollisten hävitettävissä.

Vainoa, joka uskovalle tulee Kristuksen tähden, sanomme ristiksi. Se voi kohdata monella tavalla. Se voi kohdistua henkeen ja maineeseen. Opistamme voivat vastustajat antaa väärän todistuksen. Oikeaa oppia vastaan, jota Jumalan armon avulla ahkeroimme julistaa ja kaikille tarjota, hyökätään. Se pyritään polkemaan maan rakoon. Uskovat kokevat vähäisempää tai ankarampaa ristiä sekä oman persoonansa puolesta että oikeauskoisen seurakunnallisen kokoontumisensa tähden.

Jumalan sana auttaa meitä kestämään. Raamatun kertomukset vainonalaisista Herran omista ja heidän kestämisestään rohkaisevat meitäkin uskon tiellä. Tiedämme, että meidän on pitäydyttävä siihen uskoon, joka on kerta kaikkiaan pyhille annettu. Vaikeissakaan vaiheissa emme saa luovuttaa. Jumala, joka on kärsivällinen, pitkämielinen ja suuri armossa, aikanaan antaa meille tahtonsa mukaisen pääsyn kulloisestakin vaivasta tai auttaa meitä kestämään siinä. Tämä tieto lujittaa meitä.

Avun pyyntö

Daavid esittää pyyntönsä Jumalalle kiitoksen kanssa. Hän muistelee armoa, jonka on Jumalalta saanut. Hän ylistää Jumalan laupeutta ja uskollisuutta. Sitten hän kuvaa vainonalaisen tilanteensa ja anoo: "Käänny minun puoleeni, ole minulle armollinen, anna voimasi palvelijallesi, auta palvelijattaresi poikaa."

Daavidilla oli tärkeä asema Israelissa. Hänet oli voideltu Israelin kuninkaaksi, ja hänen tuli sitä hallita. Israel oli Herran palvelijatar.

Daavid tunnustautuu Herran palvelijaksi ja osoittautuu oikeaksi israelilaiseksi Hengen mukaan. Hän pyytää Jumalalta armoa, voimaa ja apua selvitäkseen tehtävässään eteenpäin.

Jumalan sana kehottaa meitä anomaan ja kiittämään joka tilassa. Kiitosmieli ristinalaisen elämän keskellä vähentää aimo osan ristin raskaudesta. Saamme iloiten tunnustautua Jumalan kansan jäseniksi ja Kristuksen palvelijoiksi. Saamme muistaa, että hänen voimansa tulee esiin heikkoudessa. Hän ohjaa Kirkkonsa vaiheet. Hän ei vapauta rististä, mutta hän keventää sitä ja antaa voimaa sen kantamiseen. Sanomme: "Tähän asti on Herra meitä auttanut" (1 Sam. 7:12), ja lisäämme: "Varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka" (Fil. 1:6).

Siitamaja aikuisten leirin iltahartaus 8.7.2008. Virret VK 1938: 335; 400:1–3,8; 285:1–3,6; 290; 287:1–3,5,9; 357.

Luomakunnan huokaus

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Epistolateksti.

Sillä minä päätän, että tämän nykyisen ajan kärsimykset eivät ole verrattavat siihen kirkkauteen, joka on ilmestyvä meihin. Sillä luomakunnan harras ikävöitseminen odottaa Jumalan lasten ilmestymistä. Sillä luomakunta on alistettu katoavaisuuden alle – ei omasta tahdostaan, vaan alistajan – kuitenkin toivon varaan, koska itse luomakuntakin on tuleva vapautetuksi turmeluksen orjuudesta Jumalan lasten kirkkauden vapauteen. Sillä me tiedämme, että koko luomakunta yhdessä huokaa ja on synnytystuskissa hamaan tähän asti; eikä ainoastaan se, vaan myös me, joilla on Hengen esikoislahja, mekin huokaamme sisimmässämme, odottaen lapseksi ottamista, meidän ruumiimme lunastusta. Room. 8:18–23.

Aikamme on herännyt tajuamaan luonnon vaaranalaisen tilan. Jumalasta vieraantunut ihminen ei kuitenkaan pääse sisälle ilmiön perimmäisiin syihin. Sillä ei ole myöskään oikeata käsitystä siitä, mitä tuleva on. Jumalan kansalla on kuitenkin aina ollut selvä ymmärrys Jumalan ilmoituksen nojalla siitä, että maailma vanhenee ja sille tulee loppu. Luomakunta huokaa.

Tekstimme aihe, luomakunnan huokaaminen, ei ole uskomme ja pelastuksemme kannalta keskeisiä asioita, mutta se on hyvin puhutteleva ja auttaa meitä käsittämään luomakunnan tapahtumia. Sillä on merkitystä kristilliselle maailmankatsomukselle.

Huokauksen syitä

Syntiinlankeemuksen seurauksena maailma koki kauhean, läpikotaisen muutoksen. Se koski myös ihmisen sydäntä ja hänen jumalasuhdettaan. Sitä ennen ihminen oli ollut Jumalan kuva heijastaen kaikkea sitä hyvää, moraalisesti ja hengellisesti kaunista, ylevää ja vanhurskasta, mikä on Jumalalle ominaista. Vallitsi harmonia sydämessä ja luonnossa.

Ihmisellä oli ollut yhteys elämän lähteeseen, mutta lankeemuksessa se katkesi. Tilalle astui kuolema, sekä hengellinen että ajallinen. Sisäisen kuolemantilan myötä vääristyivät sekä jumalasuhteen että lähimmäissuhteen asiat. Sen voi Kainista selvästi havaita.

Rakkaudessaan Jumala antoi kuitenkin Aadamille lupaussanan vaimon Siemenestä, joka oli polkeva rikki käärmeen pään. Lupaus Vapahtajasta uudisti jumalanpalveluksen, uskon ja rakkauden niissä, jotka ottivat sen vastaan. Kuitenkin Jumalan ajalliset rangaistukset jäivät. Ihminen joutui otsansa hiessä hankkimaan elantonsa ja synnytystuskissa saattamaan lapsensa maailmaan. Luontokin muuttui. Se ei ollut enää viheriöivä paratiisi, vaan se alkoi kasvaa ohdakkeita ja orjantappuroita. Nyt ihminen saattaa vain suurella vaivalla hallita sitä jossain määrin, mutta suurten mullistusten edessä hän on voimaton. Ihminen ei myöskään lyhytnäköisyydessään näe tekojensa seurauksia, jotka voivat osoittautua kohtalokkaiksi, jopa kuoleman kylvöksi.

Tuskin voimme edes kuvitella, mitä muutoksia tapahtui myös elottomassa luonnossa ihmisen lankeemuksen tähden. Niiden on kuitenkin täytynyt olla rajuja, sillä ne eivät rajoittuneet ainoastaan Maahan, vaan ne ovat koskeneet myös avaruutta. Sen ilmiöiden Maalle aiheuttamat katastrofit ja muut häiriöt kertovat niistä. Lankeemuksen tähden Jumalan luomaa alkuperäismaailmaa ei ole. Apostoli personifioi tekstissämme luomakunnan ja sanoo sen huokaavan.

Huokauksen sanoma

Luomakunnassa ilmeneviä muutoksia on kolmenlaisia. Ensiksikin on ihmisen syntiinlankeemuksen aiheuttamat muutokset. Ne ovat sen jälkeen kuin luomakunnan sisään rakennettuja ja riippumattomia ihmisen toiminnasta. Sellaisia tapahtuu, vaikka ihminen ei tekisi mitään. Toiseksi on ihmisen toiminnasta johtuvaa luonnon tasapainon järkkymistä. Kolmanneksi on sekä suuria katastrofeja että muita tapahtumia, joita Jumala antaa rangaistuksina ihmisen epäuskosta, vääristä opeista ja pahuudesta.

Apostoli Paavali sanoo luomakunnan huokaavan, koska se on alistettu katoavaisuuden alle. Koko luomakunta, sekä eloton että elollinen, on muutoksen, vanhenemisen ja katoavaisuuden lain alainen.

Näistä asioista Pyhä Raamattu antaa meille selkeän ilmoituksen, jolla on oma sanomansa ja tarkoituksensa.

Raamattu kertoo monin paikoin siitä, että maailma on muutoksen alainen. Asia on ollut tunnettu sekä Vanhan että Uuden liiton uskoville. Paavali kirjoittaa: "Tämän maailman muoto on katoamassa" (1 Kor. 7:31). Tässä "maailma" ei ole vain Maa tai ihmiset, vaan kaikki ajallinen avaruuksineen päivineen, tulevan, iankaikkisen vastakohtana. Sen "muoto" ei ole vain ulkonäkö, vaan sisäinen rakenne, olemus. Profeetta Jesaja julistaa: "Taivaat katoavat kuin savu, ja maa hajoaa kuin vaate" (Jes. 51:6). Hebrealaiskirjeestä luemme: "Sinä, Herra, olet alussa maan perustanut, ja taivaat ovat sinun kättesi tekoja; ne katoavat, mutta sinä pysyt, ja ne vanhenevat kaikki niin kuin vaate, ja niin kuin vaipan sinä ne käärit, niin kuin vaatteen, ja ne muuttuvat; mutta sinä olet sama, eivätkä sinun vuotesi lopu" (Hebr. 1:10–12; ks. myös Ps. 102:27). "Silloin hänen äänensä järkytti maata, mutta nyt hän on luvannut sanoen: 'Vielä kerran minä liikutan maan, jopa taivaankin.' Mutta tuo 'vielä kerran' osoittaa, että ne, mitkä järkkyvät, koska ovat luotuja, tulevat muuttumaan, että ne, jotka eivät järky, pysyisivät." (Hebr. 12:26–27.) Apostoli Pietari muistuttaa: "Mutta Herran päivä on tuleva niin kuin varas, ja silloin taivaat katoavat pauhinalla, ja alkuaineet kuumuudesta hajoavat, ja maa ja kaikki, mitä siihen on tehty, palavat. Kun siis nämä kaikki näin hajoavat, millaisia tuleekaan teidän olla pyhässä vaelluksessa ja jumalisuudessa, teidän, jotka odotatte ja joudutatte Jumalan päivän tulemista, jonka voimasta taivaat hehkuen hajoavat ja alkuaineet kuumuudesta sulavat!" (2 Piet. 3:10–12.)

Raamattu puhuu muuttumisesta, hajoamisesta ja palamisesta. Se tahtoo kiinnittää mielemme siihen, mikä pysyy, ja irrottaa mielemme siitä, mitä emme saa omanamme pitää. Apostoli Paavali sanoo: "Mutta sen minä sanon, veljet: aika on lyhyt; olkoot tästedes nekin, joilla on vaimot, niin kuin ei heillä niitä olisikaan, ja ne, jotka itkevät, niin kuin eivät itkisi, ja ne, jotka iloitsevat, niin kuin eivät iloitsisi, ja ne, jotka ostavat, niin kuin eivät saisi omanansa pitää, ja ne, jotka tätä maailmaa hyödyksensä käyttävät, niin kuin eivät sitä käyttäisi." (1 Kor. 7:29–31.) Tämä sana ei anna lupaa lyödä laimin velvollisuuksia – kaukana siitä! – vaan apostoli tahtoo meidän olevan

tietoisia siitä, että ajalliset asiat – jopa purkamatonta avioliittoa myöten – ovat lyhytaikaisia. Niistä on aikanaan luovuttava.

Toiseksi Raamattu kiinnittää huomiomme siihen, että Jumalan lapset ovat tässä valtavassa muutoksessa turvassa. Psalminkirjoittaja sanoo näistä puhuessaan: Herra, "sinun palvelijasi lapset saavat asua turvassa, ja heidän jälkeläisensä pysyvät sinun edessäsi" (Ps. 102:29). Herraan luottavilla on turva tässä elämässä ja viimeisenä päivänä. Kristuksen tulo tuomiolle on uskoville odotuksen aihe. Tekstimme sanoo: "Me, joilla on Hengen esikoislahja, mekin huokaamme sisimmässämme, odottaen lapseksi ottamista, meidän ruumiimme lunastusta." Saamme nousta silloin kirkastettuina uuteen elämään, Kristuksen Seurakunnan iankaikkiseen hääjuhlaan. Uskovalla ei ole mitään pelättävää.

Kolmanneksi Raamattu käyttää maailmaa kohtaavaa tulenpaisumusta kehotuksena pyhitykseen. Apostoli Pietari sanoo: "Kun siis nämä kaikki näin hajoavat, millaisia tuleekaan teidän olla pyhässä vaelluksessa ja jumalisuudessa, teidän, jotka odotatte ja joudutatte Jumalan päivän tulemista."

Aikamme pyrkii leimaamaan kaiken hyvän vanhanaikaiseksi. Sillä perusteella se irrottautuu Jumalan sanan oikeasta opista ja jumalisesta vaelluksesta. Aikamme ei tajua tai ei halua eikä voi tajuta, että vain se on uutta, minkä Jumalan uudeksiluova sana on uudistanut, ja että vain se pysyy. Siinä hetkessä, kun Kristus ilmestyy, arvot kääntyvät maailman silmissä ylösalaisin – mutta armonaikaa ei enää ole.

Huokauksen päättyminen

Luomakunta sellaisena, kuin me sen näemme, ei tule säilymään. Se ei ainoastaan koe loppua kohden lisää muutoksia, vaan Jumala luo uudet taivaat ja uuden maan. Tämä maailma palaa, ei vain pinnalta, vaan se kokee hyvin perusteellisen muutoksen kaikilta rakenneosiltaan. Tätä odottaessaan se on kuin synnytystuskissa. Kaikki ei häviä olemattomiin, vaan tilalle Jumala luo uuden luomakunnan, hengellisen maailman. Onhan näet ylösnousemusruumis sama ruumis, mikä meillä nyt on, mutta olemukseltaan erilainen. Tässä uudistumisessa on luomakunnan toivo.

Tekstistämme ei voi tehdä sitä johtopäätöstä, että eläimillä tai kasveilla olisi sielu ja että ne pelastuisivat taivaaseen. Tiedämme, että uusi maailma on hengellinen, mutta muuten meiltä jää pimeään, millainen uusi maailma on ja mitä kaikkea taivaassa on. Emme tiedä, onko siellä jossakin uudessa muodossa kasveja ja eläimiä. Siellä kaikki on täysin uutta. Sen tiedämme, että luomakunnan huokaus päättyy ja siinä olevat kärsimykset ja vanheneminen loppuvat. Luomakunnan uusi tila on Jumalan lasten kirkkauden vapaus.

Jumalan lasten suhteen tekstimme kuitenkin ilmoittaa jotakin hyvin spesifistä, erityistä ja täsmällistä. Heidän osansa on Jumalan lapseus, ruumiin lunastaminen, kirkkaus ja vapaus. Nyt uskovilla on Hengen esikoislahja. Olemme vesipesossa sanan kautta Hengestä syntyneitä, kuten apostoli sanoo: "Siis, jos joku on Kristuksessa, niin hän on uusi luomus; se, mikä on vanhaa, on kadonnut, katso, uusi on sijaan tullut" (2 Kor. 5:17). Tälle tulee vielä jatkoa, kun ylösnousemuksessa siirrymme kirkkauden valtakuntaan ja koko olemuksemme ruumiinemme ja sieluinemme on hengellinen. Siinä tilassa kaikki on uutta.

Jo nyt Herra Kristus on kirkkautensa valtaistuimella ja synnyttää itselleen uudestisyntymisessä kansan, jonka kirkkaus on tuleva ilmi viimeisenä päivänä. Apostoli Johannes riemuitsee ja sanoo: "Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on. Ja jokainen, joka panee häneen tämän toivon, puhdistaa itsensä, niin kuin hän on puhdas." (1 Joh. 3:2–3.)

7.6.2008. Virret VK 1938: 584:1,8–10; 396:1,4,8; 417:1,6,11; 418:1,5–7, 425.

Kun suruaika saapuu…

Kuudentenatoista Pyhän Kolmiykseyden jälkeisenä päivänä.
I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Sen jälkeen hän vaelsi Nain nimiseen kaupunkiin, ja hänen kanssaan vaelsivat hänen opetuslapsensa ynnä suuri kansanjoukko. Kun hän nyt lähestyi kaupungin porttia, katso, silloin kannettiin ulos kuollutta, äitinsä ainokaista poikaa. Ja äiti oli leski, ja hänen kanssaan kulki paljon kaupungin kansaa. Ja hänet nähdessään Herra armahti häntä ja sanoi hänelle: "Älä itke." Ja hän meni ja kosketti paareja; niin kantajat seisahtuivat. Ja hän sanoi: "Nuorukainen, minä sanon sinulle: nouse." Niin kuollut nousi istualleen ja rupesi puhumaan. Ja hän antoi hänet hänen äidillensä. Ja heidät kaikki valtasi pelko, ja he ylistivät Jumalaa sanoen: "Suuri profeetta on noussut meidän keskellemme", ja: "Jumala on katsonut kansansa puoleen." Ja tämä puhe hänestä levisi koko Juudeaan ja kaikkiin ympärillä oleviin seutuihin. Luuk. 7:11–17.

1. Elämä koettelee

Millainen käsitys sinulla on elämästä? Ajatteletko, että huominen päivä on aina parempi kuin eilinen? Jos olet nuori, ajatteletko, että kun itsenäistyt kodin ja vanhempien holhouksesta ja saat itse päättää elämästäsi, kaikki on nykyistä paremmin? Tekstimme opettaa meille kuitenkin, että kaikki riippuu Jumalan siunauksesta ja varjeluksesta ja siitä, mitä hän suo. Elämä ei ole meidän varassamme. Tämä vastaa myös kokemusta.

Nain oli pieni kaupunki halveksitussa Galilean maakunnassa. Siellä eli tekstimme nainen. Hän oli verrattain nuori, varmaankin vielä alle neljänkymmenen, kernaammin ehkä vain kolmenkymmenen vaiheilla. Hän oli aikoinaan mennyt avioliittoon, mutta jäänyt leskeksi. Israelissa tytöt naitettiin hyvin nuorina, usein heti puberteetin jälkeen.

Nyt lesken ainoa poika oli kuollut. Syvä suru rakkaan omaisen menetyksestä oli kohdannut häntä kaksi kertaa. Menetykset koskivat myös kodin turvaa ja elatusta. Kun poika oli varttumassa mieheksi,

hän olisi, kuten tapa oli, voinut lähivuosina ottaa äidin hoiviinsa. Nyt nuori leskiäiti oli yksin.

2. Tarvitsemme kestävyyttä uskossa

Elämässä voi tapahtua ikäviä yllätyksiä. Osaammeko ottaa ne Jumalan kädestä, hänen salliminaan? Luotammeko koettelemuksissa Jumalan rakkauteen? Olemmeko oppineet Raamatun totuuden: "Jota Herra rakastaa, sitä hän kurittaa" (Hebr. 12:6). Se ei ole helposti opittava asia. Koettelemuksissa tarvitsemme Jumalan apua. Emme saa katkeroitua.

Kuulkaa, mitä apostoli Pietari kirjoittaa tästä aiheesta: "Jumalan voimasta uskon kautta varjellutte pelastukseen, joka on valmis ilmoitettavaksi viimeisenä aikana. Sen tähden te riemuitsette, vaikka te nyt, jos se on tarpeellista, vähän aikaa kärsittekin murhetta moninaisissa kiusauksissa, että teidän uskonne kestäväisyys koetuksissa havaittaisiin paljoa kallisarvoisemmaksi kuin katoava kulta, joka kuitenkin tulessa koetellaan, ja koituisi kiitokseksi, ylistykseksi ja kunniaksi Jeesuksen Kristuksen ilmestyessä. Häntä te rakastatte, vaikka ette ole häntä nähneet, häneen te uskotte, vaikka ette nyt häntä näe, ja riemuitsette sanomattomalla ja kirkastuneella ilolla." (1 Piet. 1:5–8.)

Tarvitsemme koetuksissa kestäväisyyttä uskossa. Niissä on pidettävä kiinni siitä, että Jumala on rakkaus. Jos tunnemme hänen rakkautensa meitä kohtaan, rakastamme häntä ja osoitamme sen koettelemusten keskellä säilyttäen uskon ja etsien sitä, mikä ylhäällä on.

3. Jeesus näkee hätämme

Raamattu ei kerro, että leski olisi oma-aloitteisesti pyytänyt apua Jeesukselta. Se johtui varmaan siitä, että tämä tapahtui Jeesuksen toiminnan alkuaikoina eikä maine Jeesuksesta ollut vielä levinnyt. Meille kerrotaan vain, että Jeesus näki hänet ja armahti häntä. Jeesus näkee myös meidän hätämme. Ennen kuin ehdimme mitään häneltä pyytää, hän on jo meitä auttamassa, vaikka meistä ei siltä tuntuisikaan. Jeesuksen halu auttaa kannustaa meitä anomaan häneltä apua. Hän on sanonut: "Anokaa, niin teille annetaan."

Vaikka meille ei kerrota, että Nainin leski olisi rukoillut, voimme pitää sitä varmana. Uskoivathan israelilaiset Jumalaan ja olivat varmasti selvillä psalmin sanasta: "Avuksesi huuda minua hädän päivänä, ja minä tahdon auttaa sinua ja sinä olet kunnioittava minua" (Ps. 50:15). Varmasti hätä oli pakottanut häntä siihen jo miehensä kuoltua ja nyt vielä enemmän, kun poikakin oli kuollut.

Jeesus näki naisen hädän. Hän tahtoi auttaa ja hän auttoi. Hän herätti pojan kuolleista.

Aika, jona Jeesus kulki täällä ihmisten keskellä, oli lyhyt. Hänen julkinen toimintansa kesti noin kolme vuotta. Mutta sinä aikana moni kärsivä sai avun. Nainin lesken pojan herättäminen osui, kuten jo puhuimme, hänen toimintansa alkupuoleen. Tämänkin ihmeteon kautta maine Jeesuksesta levisi ja moni osasi hakea häneltä apua.

Raamattu kertoo myös tapauksista, joissa Jeesus näki ihmisten omantunnon hädän ja auttoi antamalla synnit anteeksi. Raamattu ei kuitenkaan kerro, että syntien anteeksi antaminen olisi lisännyt Jeesuksen mainetta samalla tavalla kuin parannusihmeet. Tästä huomaamme, etteivät ihmiset osaa arvostaa iankaikkista paranemista ja pelastusta, mutta ajallisen terveyden he ovat valmiita ottamaan vastaan. Kuitenkin sairaus on vain kuoleman oire. Synnin palkka on iankaikkinen kuolema. Se taas on kova, tajuissaan olevan tuska.

Jeesus tuli tekemään tyhjäksi perkeleen teot. Siinä oli ensi sijalla synnin sovittaminen ja sen anteeksiantaminen. Sairaus kuuluu samaan joukkoon kuin kuolema ja synti, joilla kiusaaja on turmellut Jumalan hyvän luomistyön. Sairaus ei ole kuitenkaan niistä pahin. Synti sen sijaan toi Jumalan vihan sekä ajallisen ja iankaikkisen kuoleman. Koska Vapahtajamme on hankkinut meille pääsyn synneistä, saamme lahjaksi iankaikkisen elämän. Taivaassa ei ole kipua eikä tuskaa. Syntien anteeksisaaminen on siis kaikkein tärkein asia. Se rakentaa uudelleen Jumala-suhteemme ja tuo meidät Jumalan yhteyteen. Se uudestisynnyttää meidät ja antaa meille iankaikkisen elämän. Se pelastaa. Ylösnousemuksessa häviävät lopullisesti kuolema ja sairaudet, kipu ja tuska. Toivomme ei siis kohdistu nykyiseen, vaan tulevaan.

Jos etsimme apua vain sairauksiin, mutta emme syntisairauteen, emme anna sitä arvoa Jeesuksen lunastustyölle mitä tulisi. Jos käsi-

tämme Jeesuksen vain parantajaksi, mutta emme lunastajaksi, etsimme häneltä apua vain tätä elämää varten ja olemme kaikkia muita surkuteltavammat.

Jeesus näkee syntihätämme. Hänellä on siihen apu. Mikä tämä apu on, sen kertoo meille Jeesuksen risti. Hän on kantanut edestämme Jumalan vihan. Maailman synti on sovitettu. Rauha on rakennettu Jumalan ja ihmiskunnan välille Kristuksessa, niin että jokainen, joka häneen turvaa, pelastuu. Sairauksienkin keskellä voimme iloita syntiemme anteeksisaamisesta. Siihen Jumala antakoon meille Pyhän Henkensä.

Kun suruaika saapuu, olemme onnellisessa asemassa, jos poisnukkuneella on ollut turva Jeesuksessa. Saamme kaivata poisnukkunutta jälleennäkemisen ihanassa toivossa. Saamme uskossa Kristukseen odottaa toivomme täyttymistä tietäen, että taivaassa "Jumala itse on… pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt" (Ilm. 21:3–4).

Syksyllä 2005. Virret VK 1938: 400:1–3,8.

Aarre saviastioissa

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Epistolateksti.

Tämä aarre on meillä saviastioissa, että tuo suunnattoman suuri voima olisi Jumalan eikä näyttäisi tulevan meistä. Me olemme kaikin tavoin ahdingossa, mutta emme umpikujassa, neuvottomat, mutta emme toivottomat, vainotut, mutta emme hyljätyt, maahan kukistetut, mutta emme tuhotut. Me kuljemme, aina kantaen Jeesuksen kuolemaa ruumiissamme, että Jeesuksen elämäkin tulisi meidän ruumiissamme näkyviin. Sillä me, jotka elämme, olemme alati annetut kuolemaan Jeesuksen tähden, että Jeesuksen elämäkin tulisi kuolevaisessa lihassamme näkyviin. Niinpä siis kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä. Mutta koska meillä on sama uskon Henki, niin kuin kirjoitettu on: "Minä uskon, sen tähden minä puhun", niin mekin uskomme, ja sen tähden me myös puhumme, tietäen, että hän, joka herätti Herran Jeesuksen, on herättävä meidätkin Jeesuksen kanssa ja asettava esiin yhdessä teidän kanssanne. 2 Kor. 4:7–14.

Saviastiat ovat kuumaan ilmanalaan hyvin sopivia astioita. Ne kestävät sekä kuumuutta, kosteutta että kuivuutta. Mutta ne ovat alttiita rikkoutumiselle. Tekstissämme apostoli Paavali vertaa saviastiaan ihmistä, johon Jumala on pannut aarteensa.

1. Minkä aarteen Jumala on pannut saviastioihin

Ylösnoussut Vapahtaja lähetti apostolinsa viemään evankeliumin ilosanoman kaikkeen maailmaan. Apostolit olivat heikkoja ihmisiä, joiden inhimillisistä vajavuuksista evankeliumit tarjoavat kosolti esimerkkejä. Kun Pyhä Henki vuodatettiin, he saivat rohkeuden ryhtyä ylivoimaisen vaikeaan tehtäväänsä. Heillä oli sanoma, joka oli juutalaisille pahennus ja pakanoille hullutus. Yksikään ihminen ei kyennyt sitä omin voimin vastaanottamaan. Tällaista sanomaa heidän oli tarjottava jokaiselle uskottavaksi. Sillä heidän oli rakennettava Kristuksen Kirkkoa ja valmistettava se Kristuksen iankaikkiseen häänjuhlaan.

Apostolit ja muut sananpalvelijat olivat saaneet sanan ja sakramenttien viran. Se erotti heidät muista uskovista, joille tätä virkaa ei ollut annettu kutsumukseksi. Niin Paavali saattoi sanoa: "Niinpä siis kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä." Tässä hän tarkoittaa sanalla "me" itseään, veli Timoteusta ja muita sananpalvelijoita ja sanalla "te" muita pyhiä ja uskovia kaikissa paikkakunnissa. Siinä virassa, minkä he olivat saaneet, oli suunnattoman suuri voima, joka teki mahdottomasta mahdollisen. Se oli se aarre, jonka Jumala oli pannut saviastioihin.

On kuitenkin syytä tarkastella lähemmin tätä virkaa ja käydä rajaa väärinkäytöksiin. Virka, josta Paavali puhuu, on "sovituksen virka" (2 Kor. 5:18). Sen on määrä julistaa Kristuksen tuomaa rauhaa. Se on evankeliumin virka. Se ei ole virka vain annettuna ja vastaanotettuna, vaan nimenomaan jatkuvana palveluna, jonka kohteena ovat ihmissielut. Virka ei saa voimaansa ihmisistä, vaan sen voima on Jumalan sanan voimaa. Apostoli sanoo: Tämä aarre on meillä saviastioissa, että tuo suunnattoman suuri voima olisi Jumalan eikä näyttäisi tulevan meistä. Tässä virassa on kysymys siitä, mitä Jumalan sana saa aikaan.

2. Saviastia voi helposti rikkoutua

Samalla kun Jumala on uskonut evankeliumin julistamisen ihmisille ja erityisesti sitä varten perustamalleen saarnaviralle, hän on varjellut siihen liittyvän suunnattoman voiman ihmisten vääriltä johtopäätöksiltä. Helposti ihmiset yhdistävät mielessään viran voiman julistajiin ja heidän ominaisuuksiinsa. Jotta niin ei tapahtuisi, Jumala on pannut aarteensa saviastioihin. "Me olemme kaikin tavoin ahdingossa, mutta emme umpikujassa, neuvottomat, mutta emme toivottamat, vainotut, mutta emme hyljätyt, maahan kukistetut, mutta emme tuhotut. Me kuljemme aina kantaen Jeesuksen kuolemaa ruumiissamme, että Jeesuksen elämäkin tulisi kuolevaisessa lihassamme näkyviin. Niinpä siis kuolema tekee työtään meissä, mutta elämä teissä." Kuoleva ihminen tuo iankaikkisen elämän toisille kuoleville.

Paavali teki usein työtä vaikeissa oloissa ja ruumiillisen heikkouden vallassa, vainottuna, sairaana ja puutteessa ja vietti pitkiä aikoja vankeudessa. Kaikesta huolimatta evankeliumin asia meni eteenpäin.

Hän saattoi sanoa Timoteukselle: "Muista Jeesusta Kristusta, joka on kuolleista herätetty ja on Daavidin siementä minun evankeliumini mukaan, jonka julistamisessa minä kärsin vaivaa, kahleisiin asti, niin kuin pahantekijä; mutta Jumalan sana ei ole kahlehdittu" (2 Tim. 2:8–9). Paavalin saviastia särkyi kappaleiksi, kun hänet mestattiin, mutta hänen kirjoittamansa kirjeet tuottavat yhä satoa Kristukselle.

Kun sananjulistajat pysyvät Jumalan sanan puhtaassa opissa ja kirkastavat Kristusta ainoana autuuden tienä syntisille, he saavat kokea vainoa, halveksuntaa ja parjausta. Usein heidän elämäänsä liittyy muutakin koetusta. Siitä huolimatta evankeliumi voittaa sydämiä Kristukselle. Jumalan voima tulee ilmi heikkoudessa. Evankeliumin voima ei ole ihmisessä. Se on Jumalassa. Saviastia voi mennä rikki, mutta Jumala pysyy.

3. Saviastiasta välittyy suuri voima

Tekstimme jatkuu: "Mutta koska meillä on sama uskon Henki, niin kuin kirjoitettu on: 'Minä uskon, sen tähden minä puhun', niin mekin uskomme, ja sen tähden me myös puhumme, tietäen, että hän, joka herätti Herran Jeesuksen, on herättävä meidätkin Jeesuksen kanssa ja asettava esiin yhdessä teidän kanssanne."

Apostoli ja heidän työtoverinsa julistivat evankeliumia yhdessä ja samassa uskon Hengessä. Heillä kaikilla oli sama oppi, jota he opettivat ja saarnasivat. Näin tulee jatkua myös heidän jälkeensä. He asettivat perustuksen eikä muuta perustusta ole. Kristus on itse Kirkon perustus profeettojensa ja apostoliensa välittämänä. Ne, jotka ovat hänen Kirkkoaan, ovat tällä perustuksella. Sananjulistajat oman persoonansa puolesta ovat rikkoutuvia saviastioita. Mutta heillä on varma toivo. Se on se sama toivo, mitä he julistavat kuulijoilleen ja mikä koko Jumalan Seurakunnalla on. Se on osallisuus ylösnousseen Herran Kristuksen voittoon kuolemasta ja kaikista pahan mahdeista. Me kaikki uskovat saamme kerran nousta mullasta iankaikkiseen elämään kirkkaudessa.

10,6,08. Virret VK 1938: 209; 382:2,4; 430:1,5,9,10; 385:1,4,5,9,10; 611:1–4.

Valmistaudu kestämään koetuksia

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Martta sanoi Jeesukselle: "Herra, jos sinä olisit ollut täällä, niin minun veljeni ei olisi kuollut. Mutta nytkin minä tiedän, että Jumala antaa sinulle kaiken, mitä sinä Jumalalta anot." Jeesus sanoi hänelle: "Sinun veljesi on nouseva ylös." Martta sanoi hänelle: "Minä tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä." Jeesus sanoi hänelle: "Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?" Hän sanoi hänelle: "Uskon, Herra; minä uskon, että sinä olet Kristus, Jumalan Poika, se, joka oli tuleva maailmaan." Ja tämän sanottuaan hän meni ja kutsui salaa sisarensa Marian sanoen: "Opettaja on täällä ja kutsuu sinua." Kun Maria sen kuuli, nousi hän nopeasti ja meni hänen luoksensa. Mutta Jeesus ei ollut vielä saapunut kylään, vaan oli yhä siinä paikassa, missä Martta oli hänet kohdannut. Kun nyt juutalaiset, jotka olivat Marian kanssa huoneessa häntä lohduttamassa, näkivät hänen nopeasti nousevan ja lähtevän ulos, seurasivat he häntä, luullen hänen menevän haudalle, itkemään siellä. Kun siis Maria saapui sinne, missä Jeesus oli, ja näki hänet, lankesi hän hänen jalkojensa eteen ja sanoi hänelle: "Herra, jos sinä olisit ollut täällä, ei minun veljeni olisi kuollut." Kun Jeesus näki hänen itkevän ja hänen kanssaan tulleiden juutalaisten itkevän, joutui hän hengessään syvän liikutuksen valtaan ja vapisi; ja hän sanoi: "Mihin te panitte hänet?" He sanoivat hänelle: "Herra, tule ja katso." Ja Jeesus itki. Niin juutalaiset sanoivat: "Katso, kuinka rakas hän oli hänelle!" Mutta muutamat heistä sanoivat: "Eikö hän, joka avasi sokean silmät, olisi voinut tehdä sitäkin, ettei tämä olisi kuollut?" Niin Jeesus joutui taas liikutuksen valtaan ja meni haudalle; ja se oli luola, ja sen suulla oli kivi. Jeesus sanoi: "Ottakaa kivi pois." Martta, kuolleen sisar, sanoi hänelle: "Herra, hän haisee jo, sillä hän on ollut haudassa neljättä päivää." Jeesus sanoi hänelle: "Enkö minä sanonut sinulle, että jos uskoisit, niin sinä näkisit Jumalan kirkkauden?" Niin he ottivat kiven pois. Ja

Jeesus loi silmänsä ylös ja sanoi: "Isä, minä kiitän sinua, että olet minua kuullut. Minä kyllä tiesin, että sinä minua aina kuulet; mutta kansan tähden, joka seisoo tässä ympärillä, minä tämän sanon, että he uskoisivat sinun lähettäneen minut." Ja sen sanottuansa hän huusi suurella äänellä: "Lasarus, tule ulos!" Ja kuollut tuli ulos, jalat ja kädet siteisiin käärittyinä, ja hänen kasvojensa ympärille oli kääritty hikiliina. Jeesus sanoi heille: "Päästäkää hänet ja antakaa hänen mennä." Niin useat juutalaisista, jotka olivat tulleet Marian luokse ja nähneet, mitä Jeesus teki, uskoivat häneen. Joh. 11:21–45.

Tuskinpa kenenkään elämä sujuu ilman vastoinkäymisiä ja koetuksia. Voimmeko varautua niihin jollakin tavalla? Antaako Jumalan pyhä sana meille neuvoja? Onko jotakin keinoa valmistautua niihin etukäteen?

Tekstimme kertoo meille sisarusperheestä Betanian Martasta ja Mariasta sekä heidän veljestään Lasaruksesta. Sisaria kohtasi raskas ajallinen menetys, kun heidän veljensä kuoli. Löytyisikö sisarusten suhtautumistavasta ja Jeesuksen opetuksesta jotakin sellaista, mikä voisi olla meille avuksi?

1. Tarvitsemme luottamusta Jumalaan

Kaikkein ensimmäiseksi meidän on tarpeen muistaa Vapahtajan opetus: "Älkää siis murehtiko huomisesta päivästä, sillä huominen päivä pitää murheen itsestään. Riittää kullekin päivälle oma vaivansa." (Matt. 6:34.)

Murehtiminen, epätoivon sekainen tulevaisuudesta huolehtiminen, tekee elämän raskaaksi eikä yhtään auta. Sen tilalle tarvitsemme toisenlaisen suhtautumistavan. Mikä se olisi?

Oikea suhtautuminen tulevaisuuteen lähtee luottamuksesta Jumalaan, sellaisesta uskosta, joka oli Martalla. Siitä Raamattu kertoo: "Martta sanoi Jeesukselle: 'Minä tiedän hänen nousevan ylösnousemuksessa, viimeisenä päivänä.' Jeesus sanoi hänelle: 'Minä olen ylösnousemus ja elämä; joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole. Uskotko sen?' Hän sanoi hänelle: 'Uskon, Herra; minä uskon, että sinä

olet Kristus, Jumalan Poika, se, joka oli tuleva maailmaan.'" Martta oli uskossaan juurtunut syvälle Jumalan sanaan. Hänelle Jeesus ei ollut vain muuan Jeesus Nasaretilainen, pelkkä ihminen, vaan Jeesus oli hänelle luvattu Messias eli Kristus, ihmiseksi tullut Jumalan Poika. Martta uskoi, että jokaisella Jeesukseen uskovalla on iankaikkinen elämä. Hän uskoi, että jokainen uskova nousee viimeisenä päivänä haudasta autuuteen.

Tämä on kristillinen, raamatullinen usko. Se antaa elämällemme tarkoituksen täällä kuoleman varjon laaksossa. Se lahjoittaa uskovalle myös suurenmoisen turvallisuuden tunteen. Ilman sitä elämä olisi juuretonta.

Tämä usko perustuu siihen, että Kristus maksoi syntivelkamme. Synti oli tuonut ihmiskunnalle kuoleman ja Jumalan vihan. Mutta kun synti on otettu pois Kristuksen kautta, kuolemalla ei ole valtaa yhteenkään, joka häneen uskoo.

Olemme oppineet tuntemaan sen suuren rakkauden, joka Jumalalla on ollut meihin syntisiin. Hän antoi Poikansa syntiemme sovitukseksi. Tämä vaikuttaa koko jumalasuhteeseemme. Tiedämme, että Jumala on rakkaus. Hän rakastaa niitä, jotka eivät ole millään tavoin ansainneet hänen rakkauttaan. Vaikka olen syntinen, niin Jumala ei hylkää minua eikä tahdo minulle pahaa. Päinvastoin. Hän haluaa meidän jokaisen tulevan perille taivaaseen ja säilyvän uskossa loppuun asti. Apostoli Paavali lausuu: "Varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka" (Fil. 1:6). Miten turvallista onkaan elää Jumalan lapsena, kun Jumala on sekä uskomme alkaja että sen säilyttäjä loppuun asti.

Ei tarvitse hätäillä eikä murehtia, pääsemmekö taivaaseen. Jumala vie varmasti perille. Hän pitää meistä hyvän huolen. Saamme joka päivä uskoa sielumme ja ruumiimme hänen huomaansa.

Jeesus sanoo: "Eikö kahta varpusta myydä yhteen ropoon? Eikä yksikään niistä putoa maahan teidän Isänne sallimatta. Ovatpa teidän päänne hiuksetkin kaikki luetut. Älkää siis peljätkö; te olette suurempiarvoiset kuin monta varpusta." (Matt. 10:29–30.) Tämä on totta, kun elämä sujuu tavanomaisesti. Se pitää paikkansa ankarimmissakin koetuksissa, jopa vainojen riehuessa.

2. Kuritus kuuluu Jumalan lapsen elämään

Jeesus vieraili usein sisarusten kodissa Betaniassa. Raamattu sanoo: "Jeesus rakasti Marttaa ja hänen sisartaan ja Lasarusta" (Joh. 11:5). Kuitenkin hän salli Lasaruksen sairastua. Kun Jeesus sai asiasta sisarten viestin, hän viipyi oleskelupaikassaan vielä kaksi päivää ennen kuin lähti Betaniaan. Lasarus ehti olla haudassa jo neljättä päivää, kun Jeesus viimein saapui.

Onhan Jeesus vieraillut sinunkin luonasi. Kun sinut kastettiin, Jeesus laski kätensä päällesi ja siunasi sinut. Joka kerta, kun olet käyttänyt Jumalan sanaa, hän on tullut tykösi ja puhunut sinulle. Olet saanut osaksesi hänen rakkauttansa sanassa ja sakramenteissa. Silti sinuakin ovat voineet kohdata koettelemukset.

Raamattu sanoo Jumalasta: Hän "... puhuu teille niin kuin lapsille: 'Poikani, älä pidä halpana Herran kuritusta, äläkä menetä toivoasi, kun hän sinua nuhtelee; sillä jota Herra rakastaa, sitä hän kurittaa; ja hän ruoskii jokaista lasta, jonka hän ottaa huomaansa.' Kurituksessenne te kärsitte; Jumala kohtelee teitä niin kuin lapsia. Sillä mikä on se lapsi, jota isä ei kurita?" (Hebr. 12:5–7.)

Jos nuo Jeesuksen rakkaat ystävät tarvitsivat kuritusta, emmekö me vielä paljon suuremmalla syyllä? Jeesus rakasti heitä salliessaan vastoinkäymisten heitä kohdata. Kyllä hän rakastaa meitäkin niitä salliessaan.

Kun Jumala koettelee ja kurittaa sinua, älä menetä toivoasi äläkä heitä luottamustasi Jumalaan. Pysy siinä uskossa, että Jumala on rakkaus. Usko, että koetukset ja kuritus ovat sinulle hyväksi, vaikka et ymmärtäisikään, mistä syystä ne ovat sinua kohdanneet.

Tekstimme mainitsee Lasaruksen kuoleman syyksi sen, että ihmiset uskoisivat taivaallisen Isän lähettäneen Jeesuksen. Jeesus sanoi: "Ei tämä tauti ole kuolemaksi, vaan Jumalan kunniaksi, että Jumalan Poika sen kautta kirkastuisi" (Joh. 11:4). Jumalan tarkoitukset ovat välistä niin syvällisiä ja monipuolisia, että me emme niitä ymmärrä.

Tärkeätä on säilyttää luottamus Jumalaan. Emme saa ajatella koettelemuksista taikauskoisella tavalla. Ei tule siis ajatella, että kuritus olisi epäuskon merkki. Ei sovi ajatella, ettei sellainen olisi Jumalan

lapsi, jolla on paljon vaikeuksia, jos hän tunnustaa Kristuksen nimeä. Koetukset ovat Jumalan rakkauden merkki!

Hyvä on myös muistaa Raamatun sana: "Jumala on uskollinen, hän ei salli teitä kiusattavan yli voimienne, vaan salliessaan kiusauksen hän valmistaa myös pääsyn siitä, niin että voitte sen kestää" (1 Kor. 10:13).

Sisarukset kääntyivät murheessaan Jeesuksen puoleen ja etsivät häneltä apua. He ottivat vastaan Jeesuksen antaman opetuksen. Huomatkaamme: Jeesus ei ensimmäiseksi herätä Lasarusta kuolleista, vaan ensiksi hän opettaa. Tärkeimmäksi seikaksi tuleekin ainoa tarpeellinen eli Jumalan sana. Sen avulla koettelemus voidaan ottaa vastaan ja kestää.

Lopuksi

Onko olemassa jokin keino varustautua koettelemuksia vastaan? Me emme voi itse säätää elämäämme. Se on Jumalan kädessä ja hänen sallimuksessaan. Emme voi estää kuritusta, jonka Jumala tahtoo meille antaa. Miksi niin tekisimmekään, koska hän sen kautta siunaa?

Meillä on kuitenkin lupa valmistautua koetuksiin voidaksemme ottaa ne vastaan oikealla tavalla. Sitä varten tekstimme neuvoo meitä juurtumaan Jumalan sanaan ja luottamaan Jumalaan. On tarpeen katsoa ohi nykyhetken ja kiinnittää mieli taivaallisiin.

Autuaallisessa ylösnousemustoivossa tämän päivän murheet on helpompi kantaa. Vaikka emme osaa vastata kaikkiin kysymyksiin, miksi Jumala mitäkin sallii, totuudeksi jää kuitenkin pyhä sana: "Jumala on rakkaus" (1 Joh. 4:8).

Pyhä Henki antakoon sydämeesi lujan luottamuksen Jumalan rakkauteen.

Pori 7.10.2000. Tampere 8.10.2000.

Elämä on minulle Kristus ja kuolema voitto

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Epistolateksti.

Sillä minä tiedän, että tämä on päättyvä minulle pelastukseksi teidän rukoustenne kautta ja Jeesuksen Kristuksen Hengen avulla, minun hartaan odotukseni ja toivoni mukaan, etten ole missään häpeään joutuva, vaan että Kristus nytkin, niin kuin aina, on tuleva ylistetyksi minun ruumiissani kaikella rohkeudella, joko elämän tai kuoleman kautta. Sillä elämä on minulle Kristus, ja kuolema on voitto. Mutta jos minun on eläminen täällä lihassa, niin siitä koituu hedelmää työlleni, ja silloin en tiedä, minkä valitsisin. Ahtaalla minä olen näiden kahden välissä: halu minulla on täältä eritä ja olla Kristuksen kanssa, sillä se olisi monin verroin parempi; mutta teidän tähtenne on lihassa viipymiseni tarpeellisempi. Ja kun olen tästä varma, niin minä tiedän jääväni eloon ja viipyväni kaikkien teidän luonanne teidän edistymiseksenne ja iloksenne uskossa, että teidän kerskaamisenne minusta olisi yhä runsaampi Kristuksessa Jeesuksessa, kun minä taas tulen teidän tykönne. Fil. 1:19–26.

Ihmiselämään kuuluvat arvot. Kaikilla niitä on, vaikka ne tosin voivat olla erilaisia. Kristityllä on kristilliset arvot, maailman lapsella maailmalliset arvot. Tekstissämme apostoli Paavali lausuu julki keskeisen arvomaailmansa sanomalla: "Elämä on minulle Kristus ja kuolema on voitto." Näin hän kohottaa kaiken keskukseksi Kristuksen, jossa hänellä on elämä niin, että jopa kuolema on hänelle voitto. Tämä on tekstimme ihana, suurenmoinen sanoma.

1. Elämä on Kristus

Jos joku sanoo, että elämä on hänelle raha, ymmärrämme, että hänen koko elämänsä pyörii rahan ympärillä. Ilman rahaa elämällä ei olisi hänelle merkitystä. Kun apostoli tekstissämme sanoo elämän olevan hänelle Kristus, merkitsee se sitä, että hänen koko elämänsä

on Kristuksessa. Ilman Kristusta hänellä ei olisi elämää, vaan vain pelkkää kuolemaa. Onko Kristus sinulle näin arvokas?

Pyhä Raamattu todistaa, että Jumala on kaiken elämän lähde. Hän on kaiken luonut. Hän on myös se, joka antaa elämän hengellisesti kuolleelle synnyttämällä hänet uudesti niin, että hän todella elää uutta hengellistä elämää eikä ole enää hengellisesti kuollut. Hänellä on elävä, todellinen yhteys Jumalaan. Jumala ei vain anna elämää, vaan on elämä. Jeesus sanoo: "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä; mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä" (Joh. 3:36). Ja: "Minä olen ylösnousemus ja elämä" (Joh. 11:25). Jeesus jatkaa: "Joka uskoo minuun, se elää, vaikka olisi kuollut. Eikä yksikään, joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole" (Joh. 11:25–26). Toisessa paikassa Jeesus sanoo: "Sillä minun Isäni tahto on se, että jokaisella, joka näkee Pojan ja uskoo häneen, on iankaikkinen elämä; ja minä herätän hänet viimeisenä päivänä" (Joh. 6:40).

Kristus antaa meille iankaikkisen elämän, koska hän on kukistanut synnin mahdin ja voittanut kuoleman lunastamalla meidät. Kun uskomme Kristukseen, omistamme hänessä sen elämän, josta tekstimme puhuu. Pääsemme osallisiksi siitä elämästä, joka on Jumalalla. Se on laadultaan hengellistä, niin kuin Jumala on henki. Niinpä meillä jo nyt on omanamme iankaikkinen elämä. Elämme sitä jo nyt, vaikkakin uskon varassa. Iankaikkinen elämä ei ala vasta sitten, kun pääsemme taivaaseen, vaan se alkaa jo täällä.

Tätä elämää emme saa keneltäkään muulta kuin Kristukselta emmekä mistään muualta kuin armonvälineistä, sanasta ja sakramenteista. Sanoohan Kristus: "Ne sanat, jotka minä olen teille puhunut, ovat henki ja ovat elämä" (Joh. 6:63). Kaikki armonvälineet, sana, kaste ja ehtoollinen, antavat ja ylläpitävät hengellistä elämää.

Jumalan sana sanoo Kristusta "meidän elämäksemme" (Kol. 3:4). Tämä elämä ei ole esillä eikä näytteillä. Raamattu sanoo siitä, että se on "kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa" (Kol. 3:3). Emme voi ihmisiä katselemalla varmuudella päätellä, kenellä tämä elämä on.

Kun apostoli Paavali sanoo, että elämä on hänelle Kristus, hän puhuu lahjasta, jonka hän on saanut. Hän ei puhu teoista, joita hän tekee, ei ominaisuuksista, joita hänellä on, eikä edes hänessä ilmene-

vistä uskon hedelmistä, hyvistä teoista. Apostoli ei julista tässä lakia, vaan evankeliumia. Hän ei saarnaa vaatimuksia, vaan Jumalan suurinta lahjaa. Hän ei peräänkuuluta meidän rakkauttamme Jumalaan ja lähimmäisiin, vaan hän julistaa Jumalan rakkautta meihin syntisiin. Hän ei saarnaa itseään, vaan Kristusta.

Helposti mielemme kääntyy tutkailemaan, millaisia olemme. Emme katsele vain itseämme, vaan myös toisia uskovia. Odotamme heiltä runsaampaa rakkautta ja enemmän tekoja. Luulemme saavamme Hengen laista ja lain teoista. Luulemme lain vaatimuksin voivamme olla parempia uskovia ja saada toisetkin sellaisiksi. Siinä on jotakin aivan nurinkurista. Elämää ei ole etsittävä laista, vaan elämän saadaksemme on katsottava Kristukseen, uskottava häneen ja riennettävä armonvälineiden vaikutuksen alle. Sieltä saamme Pyhän Hengen. Sieltä tulee elämä. Sanoohan apostoli Johannes: "Siinä on rakkaus – ei siinä, että me ensin rakastimme Jumalaa, vaan siinä että hän rakasti meitä ja lähetti Poikansa meidän syntiemme sovitukseksi" (1 Joh. 4:10). Meidän on pantava pois lakimaisuus, tuo väärä, vahingollinen tapa käyttää Jumalan lakia. Meidän on tarpeen tulla lain alta armon alle. Niin saamme tehdä. Kun Jumala sanoo: "Laupeutta minä tahdon enkä uhria", hän haluaa Kirkkonsa julistavan armon evankeliumia sen sijaan, että ihmiset ohjataan omilla uhreillaan lepyttämään Jumalaa tai hankkimaan itselleen iankaikkista elämää.

Kun Jumalan armo Kristuksessa kirkastuu ihmiselle ja usko viriää hänen sydämessään, hän iloitsee armosta ja autuudesta. Kristus asettuu asumaan hänen sydämeensä ja vaikuttaa siellä myös hyviä tekoja. Näin tapahtuu aina. Toki tietomme vajavuuden tähden meille täytyy opettaa, mitä hyvät teot ovat, ja vanhan ihmisemme tähden meitä tulee kehottaa apostoli Johanneksen tavoin: "Rakkaani, jos Jumala on näin meitä rakastanut, niin mekin olemme velvolliset rakastamaan toinen toistamme" (1 Joh. 4:11). Tällöinkin meidän on pidettävä katseemme kiinteästi luotuna uskomme alkajaan ja päättäjään, Jeesukseen Kristukseen. Meidän on tarpeen jäädä armon alle ja pysyä siellä. Niin hengellisiä meistä ei tule, että voisimme kömpiä pois armon alta. Oikea hengellisyys on armon alla olemista. Väärä hengellisyys ei viihdy puhtaan, pelkän armon alla. Lain alla olet tuomittu. Armon alla olet tuomiosta vapaa. Pysy siis armon alla.

Jumala vanhurskauttaa jumalattoman, sanoo Raamattu (Room. 4:5). Se tapahtuu armosta, lahjana, yksin Kristuksen tähden, yksin uskon kautta häneen, ilman lain tekoja. Jumala lukee meille hyväksi Kristuksen vanhurskauden. Hän vanhurskauttaa sen, jolla on usko Kristukseen. Luterilaiset tunnustuskirjat sanovat tästä: "Me puhumme sellaisesta uskosta, joka ei ole mikään joutava aate, vaan joka vapauttaa kuolemasta, synnyttää sydämissä uuden elämän ja on Pyhän Hengen työtä." (Puolustus IV,64 [ks. myös IV,72]. TK 1990, s. 99.)

Mitä siis tapahtuu, kun siis Jumala lukee meidät vanhurskaiksi? Onko niin, että kun Jumala taivaassa julistaa meidät vanhurskaiksi Kristuksen tähden uskon kautta häneen, täällä maan päällä ei tapahdu mitään? Jos näin olisi, kuollut olisi edelleenkin kuollut, omatunto olisi yhä kauhujen vallassa Jumalan vihan alla eikä ihmisellä olisi mitään tietoa armontilastaan. Kun Jumala julistaa meidät uskosta vanhurskaiksi, hän ei julista sitä vain enkeleille taivaassa, vaan hän julistaa sen täällä maan päällä kauhistuneelle omalletunnolle. Niinpä Herra Kristus lausui halvatulle miehelle: "Sinun syntisi ovat anteeksiannetut." Syntisen naisen Jeesus armahti sanoen: "En minäkään sinua tuomitse." Niin hän lausuu myös sinulle, lain tuomitsemalle, ahdistuneelle syntisparalle: "Älä pelkää, sillä minä olen sinut lunastanut, minä olen sinut nimeltä kutsunut; sinä olet minun... Sillä vuoret väistyköot ja kukkulat horjukoot, mutta minun armoni ei sinusta väisty, eikä minun rauhanliittoni horju, sanoo Herra, sinun armahtajasi." (Jes. 43;1; 54:10.)

Silloin tapahtuu. Tapahtuu täällä maan päällä. Tapahtuu sinun sydämessäsi. Tunnustuskirjat sanovat siitä: "Tästä syystä me päättelemme, että meidät vanhurskauttaa Jumalan edessä, sovittaa Jumalan kanssa ja uudestisynnyttää usko, joka katumuksessa tarttuu armolupaukseen ja tekee todella eläväksi kauhistuneen ihmisen. Tällainen usko on varma siitä, että Jumala on meille leppyinen ja suopea Kristuksen tähden. Tämän uskon kautta me varjellumme pelastukseen." (Puolustus IV,386. TK 1990, s. 145.) Profeetta Habakuk sanoo tästä: "Vanhurskas on elävä uskostansa" (Hab. 2:4). Kuoleman tilalle tulee elämä. Kauhun tilalle tulee rauha, murheen tilalle ilo, kirouksen tilalle siunaus, helvetin tilalle autuus. Kristus tulee meille omakohtaisesti vanhurskaudeksi ja elämäksi. Silloin voimme sanoa: "Elämä on minulle Kristus" ja: "Minä elän, en enää minä, vaan Kristus elää minus-

sa; ja minkä nyt elän lihassa, sen minä elän Jumalan Pojan uskossa, hänen, joka on rakastanut minua ja antanut itsensä minun edestäni" (Gal. 2:20). Kun Jumala vanhurskauttaa uskosta, hän herättää kuolleen eloon ja tekee hänestä Jumalan lapsen.

Lahjana Kristuksen tähden meille annettu elämä ei häviä kuolemassa, vaan on kätkettynä Kristuksessa ja odottaa ilmituloaan kirkkaudessa. Se tulee esiin viimeisenä päivänä, kun kuolleet herätetään. Todistaahan Kristus: "Ei hän ole kuolleitten Jumala, vaan elävien, sillä kaikki hänelle elävät" (Luuk. 20:38). Tämä elämä ei ole samaa kuin meidän vaelluksemme tai meidän tekemisemme.

2. Koska Kristus on elämämme, kuolema on meille voitto

Apostoli Paavali kirjoitti kirjeensä filippiläisille vankeudesta. Häntä odotti joko vapautus tai teloitus. Paavali on varma eloonjäämisestään, koska hänellä on vielä kesken Kristuksen hänelle antama työ. Hän arvioi tilannetta kuitenkin myös siltä pohjalta, jos hänet teloitettaisiin. Esikuvaksi kaikille uskoville hän lausuu: "Kuolema on voitto." Hän lausuu näin, koska hän tietää kuolemassa siirtyvänsä Kristuksen luo, mikä on monin verroin parempi olotila kuin jäädä tänne. Hän sanoo: "Halu minulla on täältä eritä, ja olla Kristuksen kanssa, sillä se olisi monin verroin parempi."

Kuolemassa uskovan sielu ei häivy olemattomiin, vaan siirtyy Kristuksen luo. Ruumis pannaan hautaan odottamaan ylösnousemusta, jolloin sielu palaa siihen. Ei ole olemassa ns. välitilaa, jolla tarkoitetaan sitä, että sielut olisivat jossain epämääräisessä tuonelan tapaisessa paikassa odottamassa tuomiota. Pyhän Raamatun mukaan epäuskossa kuolleet sielut menevät vankilaan, siis rangaistuksen paikkaan, uskovien sielut taas paratiisiin eli Kristuksen luo. Epäuskoisilla on vaiva, uskovilla autuus. Kuoleman jälkeen ei ole kiirastulta, vaan ihminen on joko erossa Jumalasta vaivassa tai Kristuksen luona taivaassa. Ihmisen lopullinen kohtalo määräytyy kuolinhetkellä.

Joskus läheisen omaisen tai ystävän kuolema koskettaa meitä syvästi. Meillä on taipumus ajatella, että hän on nyt meiltä poissa. Lohdullisempaa olisi kuitenkin ajatella uskossa kuolleista, että nyt heillä on monin verroin parempi. He ovat päässeet sinne, minne olivat matkalla. Nyt he ovat perillä. Aika täällä alhaalla on armonaikaa, jotta

oppisimme tuntemaan Jumalan armon ja pelastuisimme. Elämämme tarkoituksena ei ole elää täällä ikuisesti. Määränpäämme on taivas. Kaivatessamme poisnukkuneita uskovia omaisiamme saamme iloita siitä, että he ovat tulleet perille. Sitä ennen rakkaan omaisemme paikka oli siellä tyhjä, mutta nyt se on täyttynyt.

Kun eräs iäkäs seurakuntamme jäsen, Vihtori Niemi Koskenpäältä, oli kuolinvuoteella ja lapset tulivat häntä hyvästelemään, hän sanoi: "Tulkaa perässä." Päiviemme määrä on rajallinen, mutta iloitkaamme siitä. että taivaassa on monin verroin parempi. Moni sinne on jo päässyt. Aikanaan tulee meidänkin vuoromme. Pääsemme perille. Pääsemme telttamatkalta kotiin.

Apostolin sana: "kuolema on voitto" auttaa meitä voittamaan omaa kuolemanpelkoamme. Kuolema itsessään on synnin seuraus ja rangaistus. Mutta Jumala, joka voi pahankin panna palvelemaan omia tarkoituksiaan, on Kristuksessa tehnyt uskovalle kuoleman voitoksi. Koska Kristus on voittanut kuoleman, se ei niele kitaansa eikä saa kauhistaa meitä. Kuolemasta on tullut meille autuuden portti. Kristus on ylösnoussut ja mennyt Isän tykö. Hän on tullut meille tieksi iankaikkiseen elämään. Elämme hänen kanssaan, eikä kukaan voi ryöstää meitä hänen kädestään. Olemmehan kasteessa haudatut hänen kuolemaansa ja siinä myös herätetyt hänen kanssaan (Room. 6:3–5).

Koska Kristus on elämämme, saamme uskossa sanoa: "Herra on minun paimeneni; ei minulta mitään puutu" (Ps. 23:1). Meitä lohduttavat Jeesuksen sanat: "Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys" (Joh. 10:10).

Vaasa 9.9.2001.

Poika tekee eläviksi, ketkä tahtoo

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Niin Jeesus vastasi ja sanoi heille: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: Poika ei voi itsestänsä mitään tehdä, vaan ainoastaan sen, minkä hän näkee Isän tekevän; sillä mitä Isä tekee, sitä myös Poika samoin tekee. Sillä Isä rakastaa Poikaa ja näyttää hänelle kaikki, mitä hän itse tekee; ja hän on näyttävä hänelle suurempia tekoja kuin nämä, niin että te ihmettelette. Sillä niin kuin Isä herättää kuolleita ja tekee eläviksi, niin myös Poika tekee eläviksi, ketkä hän tahtoo. Joh. 5:19–21.

Tekstimme opettaa meille syvällisiä asioita Kristuksen persoonasta. Se yhteys, mikä hänellä oli ja on taivaalliseen Isään, on ainutlaatuinen. Jeesus ei koskaan puhunut omasta Isästään itsensä ja meidän ihmisten yhteisenä Isänä. Hän käytti sanontaa: "Minun Isäni ja teidän Isänne" ja: "Minun Jumalani ja teidän Jumalanne" (Joh. 20:17). Meidän ihmisten yhteinen Isä on kolmiyhteinen Jumala, kun taas Kristuksen Isä on jumaluuden ensimmäinen persoona.

Mitä tarkoittaa, että Poika ei voi itsestänsä mitään tehdä

Juutalaiset, jotka eivät uskoneet Jeesusta Messiaaksi, ajattelivat hänet pelkäksi tavalliseksi ihmiseksi eivätkä tunnustaneet häntä Jumalan Pojaksi. He eivät voineet uskoa, että hän oli Jumalan Poika ja niin ollen jumaluutensa puolesta samaa jumalallista olemusta Isän Jumalan kanssa. He eivät myöskään käsittäneet, ettei hänen inhimillinen luontonsa ollut erillinen persoona. He eivät ymmärtäneet, että Jeesuksen persoonassa yhdistyivät yhdeksi henkilöksi hänen jumalallinen ja inhimillinen luontonsa.

Ei ole olemassa Jumalan Poikaa, joka olisi olemassa erillisenä ilman olemuksen ykseyttä Pyhän Kolmiykseyden kanssa, sillä Jumala on yksi. Jeesus sanoi: "Minä olen Isässä, ja Isä on minussa" (Joh. 14:10–11) ja: "Minä ja Isä olemme yhtä" (Joh. 10:30). Ei ole myöskään koskaan ollut sellaista Jeesuksen persoonaa, joka olisi ollut pelkkä ihminen eikä samalla tosi Jumala.

Kun Jeesus oli parantanut sairaan miehen Betesdan lammikolla, juutalaiset vainosivat häntä, koska se päivä oli sapatti. Lausuessaan tekstimme sanat Jeesus osoitti, ketä vastaan heidän vihansa suuntautui. Jeesus sanoi, ettei hän voi tehdä mitään itsestään. Vastustajien viha ja syytökset kohdistuivat Isään Jumalaan. Sellaista persoonaa, jota he luulivat vastustavansa, ei ollut olemassakaan. Jeesuksen parannusihmeet eivät olleet sellaisen, olemattoman persoonan tekoja, vaan sen Jeesuksen tekoja, joka oli Isän kanssa yhtä. Kun he aikanaan ristiinnaulitsivat Jeesuksen Jumalan pilkasta, he eivät todellakaan tienneet, mitä he tekivät.

Jumaluuden persoonien keskinäiset teot ovat erilaisia. Isä on synnyttänyt Pojan. Poika on syntynyt iankaikkisuudessa Isästä. Pyhä Henki lähtee Isästä ja Pojasta.

Niissä teoissa, jotka suuntautuvat jumaluudesta ulospäin, vallitsee sen sijaan tietty yhteisyys. Jeesus sanoo tekstissämme: "Poika ei voi itsestänsä mitään tehdä, vaan ainoastaan sen, minkä hän näkee Isän tekevän; sillä mitä Isä tekee, sitä myös Poika samoin tekee." Jeesuksen ihmeteot eivät olleet vain ihmisen Jeesuksen tekoja, vaan ne olivat jumalallisen kaikkivallan ja kirkkauden tekoja, joilla hän osoitti jumaluutensa. Persoonallisen yhtymyksen tähden ne olivat kuitenkin samalla myös Jeesuksen inhimillisen luonnon tekoja. Jeesuksen kärsimys ja kuolema olivat taas ihmisen teko, joista persoonallisen yhtymyksen johdosta myös jumalallinen luonto oli osallinen.

Jeesuksen sana: "Poika ei voi itsestänsä mitään tehdä" ei kerro Jeesuksen voimattomuudesta, vaan se torjuu mahdottoman asiaintilan. Jeesuksen teot, kuten ihmeet, sanat tai vaikkapa askeleet, olivat näet Jumalan tekoja, Jumalan tekemiä ihmeitä, Jumalan lausumia sanoja ja Jumalan ottamia askeleita. Niin myös ne teot, jotka kohdistuivat Jeesukseen, olivat tekoja, jotka kohdistuivat Jumalaan. Kirkkauden Herra ristiinnaulittiin (1 Kor. 2:8) ja elämän Ruhtinas tapettiin (Apt. 3:15).

Jumalan Pojan veren sovittava, puhdistava ja eläväksi tekevä voima

Jumalihminen Kristus Jeesus on hankkinut meille syntien sovituksen. "Mutta kaikki on Jumalasta, joka on sovittanut meidät itsensä kanssa Kristuksen kautta ja antanut meille sovituksen viran. Sillä Juma-

la oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan." (2 Kor. 5:18–19.) Koska Kristuksen veri on Jumalan Pojan veri, se on riittävä maksu koko maailman syntien edestä. "Jeesuksen Kristuksen, hänen Poikansa, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä" (1 Joh. 1:9).

Kristuksen uhri sai aikaan iankaikkisesti kelpaavan sovituksen. Sitä ei tarvitse uudistaa. Se pätee nyt. Se on voimassa tuomiolla. Se antaa kestävän rauhan tunnolle. Jos rauhamme välistä järkkyisikin uskomme heikkouden tai suoranaisen lankeemuksen tähden, niin Jumalan liitto ei järky. Sen turviin saamme aina palata.

Tekstissämme Jeesus sanoo: "Sillä Isä rakastaa Poikaa ja näyttää hänelle kaikki, mitä hän itse tekee; ja hän on näyttävä hänelle suurempia tekoja kuin nämä, niin että te ihmettelette. Sillä niin kuin Isä herättää kuolleita ja tekee eläviksi, niin myös Poika tekee eläviksi, ketkä hän tahtoo." Jeesus oli parantanut pitkäaikaisen sairaan. Sitäkin suurempia ihmeitä hän on tehnyt ja yhä tekee. Sellainen suuri ihme oli, että hän nousi ylös kuolleista maksettuaan maailman syntivelan. Siihen perustuvat sekä uudestisyntymisen että ruumiin ylösnousemisen ihmeet.

Ketkä Jeesus tahtoo tehdä eläviksi

Kun Jumala antaa ihmiselle uskon lahjan, tämä herää hengellisestä kuoleman tilasta. Sille on jatkona ruumiin ylösnousemus. Jeesus sanoo: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: aika tulee ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka sen kuulevat, ne saavat elää. Sillä niin kuin Isällä on elämä itsessänsä, niin hän on antanut elämän myös Pojalle, niin että myös hänellä on elämä itsessänsä. Ja hän on antanut hänelle vallan tuomita, koska hän on Ihmisen Poika. Älkää ihmetelkö tätä, sillä hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän ylösnousemukseen, mutta ne, jotka ovat pahaa tehneet, tuomion ylösnousemukseen." (Joh. 5:25–29.)

Jeesus sanoo tekevänsä eläviksi ne, jotka hän tahtoo. Psalmeissa on sana: "Meidän Jumalamme on taivaissa; mitä ikinä hän tahtoo, sen hän tekee" (Ps. 115:3). Kun ihminen syntyy Jumalan lapseksi, se ei ole seu-

rausta hänen omasta tahdostaan, vaan Jumalan tahdosta. Kukaan ei voi uskoa omasta voimastaan, vaan siihen tarvitaan Jumalan voima.

Jumalan armotahto on yleinen, jokaista ihmistä koskeva. Raamattu sanoo: Jumala "tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden" (1 Tim. 2:4). Jeesus itki epäuskoisten juutalaisten tähden, koska nämä hylkäsivät Jumalan armokutsun. Hän sanoi: "Kuinka usein minä olenkaan tahtonut koota sinun lapsesi, niin kuin kana kokoaa poikansa siipiensä alle! Mutta te ette ole tahtoneet." (Matt. 23:37.) Jeesus tahtoi, mutta ihmiset eivät tahtoneet.

Miten on sitten ymmärrettävä, ettei Jumalan armotahto toteudu kaikissa? Kun Jumala lähestyy ihmistä armonvälineiden kautta, ihminen kykenee asettumaan niiden vaikutusta vastaan ja voi torjua sen. Ihminen ei kuitenkaan pysty omasta tahdostaan ja voimastaan ottamaan vastaan Jumalan armoa, mutta hän voi sen epäuskossa hylätä. Niin Jumalan hyvä armotahto ei toteudu hänessä. Jumalan asettamaan pelastusjärjestykseen kuuluu, että hän ensiksi vaikuttaa synnintunnon ja vasta sen jälkeen uskon syntien anteeksisaamiseen. Pelastusjärjestys ei ole mielivaltaa, vaan se johtuu asian luonteesta. Niiden, joilla ei ole synnintuntoa, on mahdotonta uskoa niin kauan, kuin he ovat siinä tilassa. Heillä ei ole armon eikä uskomisen tarvetta. Jumalan yleinen armotahto kyllä koskee heitäkin. mutta heitä koskee myös Jumalan pelastusjärjestys. Jumala ei tahdo tehdä ketään autuaaksi ohi asettamansa pelastusjärjestyksen. Hän ei sivuuta Jeesuksen lunastustyötä ja tee ihmisiä autuaiksi ilman sovitusta ja ilman uskoa Jeesukseen. Juuri siinä, että Jumala on antanut Poikansa koko maailman Vapahtajaksi, hänen yleinen armotahtonsa ilmenee. Jeesus kutsuu luoksensa ahdistuneet ja lain peljättämät sielut. Häneen uskoessamme säilytämme kohdallaan sekä Jumalan yleisen armotahdon että hänen pelastusjärjestyksensä.

Siitamaja 12.6.2008.

Jumalan hyvä huolenpito

Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti.

Elialle *tuli tämä Herran sana: "Nouse ja mene Sarpatiin, joka on Siidonin aluetta, ja asetu sinne. Katso, minä olen käskenyt leskivaimon elättää sinua siellä." Niin hän nousi ja meni Sarpatiin. Ja kun hän tuli kaupungin portille, niin katso, siellä oli leskivaimo keräilemässä puita. Hän huusi tälle ja sanoi: "Tuo minulle vähän vettä astiassa juodakseni." Kun hän meni hakemaan, huusi hän hänelle ja sanoi: "Tuo minulle myös palanen leipää kädessäsi." Mutta hän vastasi: "Niin totta kuin Herra, sinun Jumalasi, elää, minulla ei ole leipäkakkuakaan, vaan ainoastaan kourallinen jauhoja ruukussa ja vähän öljyä astiassa. Ja katso, kerättyäni pari puuta minä menen leipomaan itselleni ja pojalleni, syödäksemme ja sitten kuollaksemme." Niin Elia sanoi hänelle: "Älä pelkää; mene ja tee, niin kuin olet sanonut. Mutta leivo minulle ensin pieni kaltiainen ja tuo se minulle. Leivo sitten itsellesi ja pojallesi. Sillä näin sanoo Herra, Israelin Jumala: Jauhot eivät lopu ruukusta, eikä öljyä ole puuttuva astiasta siihen päivään asti, jona Herra antaa sateen maan päälle." Niin hän meni ja teki, niin kuin Elia oli sanonut. Ja hänellä sekä myös Elialla ja vaimon perheellä oli syötävää pitkäksi aikaa. Jauhot eivät loppuneet ruukusta, eikä öljyä puuttunut astiasta, sen Herran sanan mukaan, jonka hän oli Elian kautta puhunut. Sen jälkeen vaimon, talon emännän, poika sairastui; ja hänen tautinsa kävi hyvin kovaksi, niin ettei hänessä enää ollut henkeä. Silloin vaimo sanoi Elialle: "Mitä minulla on tekemistä sinun kanssasi, Jumalan mies? Sinä olet tullut minun luokseni saattamaan minun pahat tekoni muistoon ja tuottamaan kuoleman minun pojalleni." Mutta hän sanoi hänelle: "Anna poikasi minulle." Ja hän otti tämän hänen sylistään ja vei hänet yliskammioon, jossa asui, ja pani hänet vuoteellensa. Ja hän huusi Herraa ja sanoi: "Herra, minun Jumalani, oletko tehnyt niin pahoin tätä leskeä kohtaan, jonka vieraana minä olen, että olet surmannut hänen poikansa?" Sitten hän ojentautui pojan yli kolme kertaa, huusi Herraa ja sanoi: "Herra, minun Jumalani, anna tämän pojan sielun tulla häneen takaisin." Ja Herra kuuli Eliaa, ja pojan sielu tuli häneen ta-*

kaisin, ja hän virkosi henkiin. Ja Elia otti pojan ja toi hänet yliskammiosta alas huoneeseen ja antoi hänet hänen äidillensä. Ja Elia sanoi: "Katso, poikasi elää." Niin vaimo sanoi Elialle: "Nyt minä tiedän, että sinä olet Jumalan mies ja että Herran sana sinun suussasi on tosi." 1 Kun. 17:8–24.

Tällä tekstillä Jumala haluaa aivan erityisesti rohkaista uskovia koettelemusten keskellä. Hän haluaa heidän voivan säilyttää iloisen luottamuksen Jumalan armoon ja hänen kaikkinaiseen huolenpitoonsa. Herra sanoo: "Älä pelkää, sillä minä olen sinut lunastanut, minä olen sinut nimeltä kutsunut; sinä olet minun. Jos vetten läpi kuljet, olen minä sinun kanssasi, jos virtojen läpi, eivät ne sinua upota; jos tulen läpi käyt, et sinä kärvenny, eikä liekki sinua polta." (Jes. 43:1–2.) Jumala haluaa, että kuulet tekstimme sanat kuulevin korvin ja sovellat sen lohdutuksen itseesi.

1. Epäuskoiset eivät voi lohduttautua Jumalan huolenpidolla

Kaikkina aikoina on esiintynyt luopumusta Jumalan puhtaasta sanasta. Kuitenkin toiset aikakaudet ovat muita pahempia. Aivan viimeiset ajat ovat erityisiä luopumuksen aikoja. Oma aikamme, joka voi olla hyvin lähellä viimeistä päivää, on kokenut valtavan luopumuksen viime vuosikymmeninä. Meidän ei tarvitse ajatella kuin suurten valtakirkkojen päätöksiä ja kannanottoja. Sellaista ei olisi uskonut vielä jokin vuosikymmen sitten tapahtuvan.

Profeetta Elian aika oli myös luopumuksen aikaa. Baalin palvelu oli Israelissa tehty viralliseksi jumalanpalvelukseksi. Oikea Jumalan sanan julistus oli niin lakannut, että Elia luuli jääneensä yksin. Herra lohdutti kuitenkin häntä, että oli 7000 sellaista, jotka eivät olleet notkistaneet polviaan Baalille. He olivat maan hiljaisia, syrjään sysättyjä ja vainon alaisia.

Elia sai Herran sanan ja meni kuningas Ahabin puheille. Hän julisti rohkeasti Jumalan rangaistustuomion: "Niin totta kuin Herra, Israelin Jumala, elää, jonka edessä minä seison: näinä vuosina ei tule kastetta eikä sadetta muutoin kuin minun sanani kautta" (1 Kun. 17:1). Kuningas Ahabin ja kansan jumalattomuus veti heidän pääl-

leen Jumalan rangaistustuomion. On olemassa tuomioita! Tämä on tärkeätä muistaa, koska uskovankin liha on valvomaton ja vie pahuuteen, ellei sen haluja tukahduteta jokapäiväisessä parannuksessa.

Jumalan tuomiot kohtaavat niitä, jotka elävät epäuskossa ja paatumuksessa. Elävän Jumalan tuomiota eivät voi välttää ne, jotka ovat hänestä luopuneet ja jotka eivätkä käänny. Jumala antaa tuomioittensa toteutua. Esimerkkejä ovat muiden muassa vedenpaisumus, Sodoman ja Gomorran tuho, Jerusalemin hävitys, onnettomuudet, sodat, tihutyöt, jokin Tshernobyl jne. Niille, jotka kuolevat niissä epäuskoisina, ne ovat lopullisia. Armonaika on heiltä silloin auttamattomasti ohi. Kristinoppimme sanoo käskyjen päätössanojen johdosta: "Jokaista, joka vihaa Jumalaa ja uhmaten rikkoo hänen käskyjään, uhkaa Jumalan väistämätön rangaistus. Tämä rangaistus on Jumalan viha ja armottomuus, ajallinen kuolema ja iankaikkinen kadotus." (Kysymys 119, s. 115.) Kiusausten tullessa ajattele, että kiusaukseen alistuminen saattaa merkitä armonaikasi päättymistä.

Jumala on kuitenkin pitkämielinen ja kärsivällinen. Hän tahtoo, ettei yksikään hukkuisi, vaan että kaikki tulisivat parannukseen. Koettelemukset ovat tarkoitetut jäljelle jääneille vakavaksi kehotukseksi tehdä parannus. Jeesus mainitsi kerran kaksi tällaista asiaa. Toinen oli se, kun Pilatus oli sekoittanut galilealaisten veren heidän uhriensa vereen, ja toinen oli Siiloan tornin kaatuminen, jossa 18 ihmistä sai surmansa. Kummankin tapauksen jälkeen Jeesus sanoi: "Ellette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte" (Luuk. 13:1–5). Uskosta luopuneille onnettomuudet ovat kutsu parannukseen. Uskoville ne ovat kehotus pysyä valvovina ja parannuksen tiellä.

Meidän uskovien on tärkeätä havaita, että myös tosi uskovat kärsivät niiden rangaistustuomioiden tähden, joita Jumala sallii tai lähettää luopioille ja jumalattomille. Eliakin joutui kestämään hyvin niukkaa elämää. Kuitenkin hän oli uskova mies, vieläpä Herran profeetta, joka uskollisesti toimi hänen asiallaan. Samoin Sarpatin leski kärsi puutetta. Kristinoppimme sanoo: "Myös jumalaapelkääväiset lapset joutuvat usein kärsimään jumalattomien vanhempiensa syntien ulkonaisista seurauksista. Tämä ei ole kuitenkaan heille rangaistusta, vaan Jumalan hyvää, isällistä kuritusta, joka koituu lopulta heille hyväksi." (Kysymys 121, s. 116) Tämä soveltuu myös laajemmin aiheeseemme. Raamattu sanoo: "Näin Herra tietää pelastaa jumaliset kiu-

sauksesta, mutta tuomion päivään säilyttää rangaistuksen alaisina väärät" (2 Piet. 2:9).

2. Jumala vetää koettelemuksilla parannukseen ja uskoon

Ihmisen paatumus ja luopumus vetävät hänen päälleen Jumalan vihan. Jumala kuitenkin pitkämielisyydessään ja kärsivällisyydessään vetää koettelemuksilla ihmisiä luopumuksesta parannukseen, oikeaan uskoon ja puhtaaseen Jumalan sanaan. Samalla hän vetää uskovia itseään lähemmäksi valvomaan. Hän haluaa heidän pysyvän uskollisina oikealle Jumalan sanan opille ja sen mukaiselle kirkolliselle yhteydelle.

Sarpatin leskeä kohtasi nälänhädän kautta erityinen Jumalan armonosoitus. Vapahtaja esittää asian näin: "Totisesti minä sanon teille: ei kukaan profeetta ole otollinen kotikaupungissaan. Minä sanon teille totuudessa: monta leskeä oli Eliaan aikana Israelissa, kun taivas oli suljettuna kolme vuotta ja kuusi kuukautta ja suuri nälkä tuli kaikkeen maahan, eikä Eliasta lähetetty kenenkään tykö heistä, vaan ainoastaan leskivaimon tykö Siidonin-maan Sareptaan. Ja monta pitaalista miestä oli Israelissa profeetta Elisan aikana, eikä kukaan heistä tullut puhdistetuksi, vaan ainoastaan Naiman, syyrialainen." (Luuk. 4:24–27.) Leskeä olivat koetelleet miehen kuolema, sitten nälänhätä, ja vielä sen jälkeen, kun ruokaa siunaantui, pojankin kuolema. Mutta leski sai kokea myös sen, minkä Raamattu lausuu näin: "Me tiedämme, että kaikki yhdessä vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat ja jotka hänen aivoituksensa mukaan ovat kutsutut" (Room. 8:28). Kaikki vaikeudet kestettyään ja saatuaan kokea Jumalan ihmeellistä apua ja johdatusta leski lausui: "Nyt minä tiedän, että sinä olet Jumalan mies ja että Herran sana sinun suussasi on tosi." Vastaavasti syyrialainen Naiman, pakana, parannuttuaan pitaalista sanoi: "Katso, nyt minä tiedän, ettei Jumalaa ole missään muualla maan päällä kuin Israelissa" (2 Kun. 5:15).

Jumala huolehtii uskovistaan isällisesti tänäkin päivänä. Siihen on hänellä erilaisia keinoja.

Enkeleittensä kautta Jumala – meille salatulla tavalla – estää meitä tekemästä jotakin, mikä voisi koitua meille vahingoksi ja mikä estäisi hänen suunnitelmiensa toteutumista. Veteraanit ovat kertoneet

tapauksista, jolloin heidän täytyi siirtyä jostakin selittämättömästä syystä toisaalle. Pian sen jälkeen kranaatti osui siihen kohtaan, missä he olivat juuri olleet.

Vaikeita sairauksia paranee lääkkeillä ja lääkärien asiantuntevalla hoidolla. Tämäkin on Jumalan lahjaa ja hänen kaitselmustansa. Usein niihin liittyy myös rukouksen kuuleminen. "Vanhurskaan rukous voi paljon, kun se on harras" eli todellinen, kirjoittaa Jaakob (Jaak. 5:16). Rukouksen kuulemiseen voi liittyä myös selittämätön ihme, jos Jumala niin hyväksi näkee. Kaiken tällaisen uskova saa ottaa lahjana Jumalan kädestä ja kiittää häntä hänen avustaan ja lahjoistaan. Samalla muistamme, että kaikkein suurin lahja on syntien anteeksiantamus Kristuksen nimessä.

Kun saamme kokea Jumalan hyvyyttä, pysykäämme sitä uskollisemmin totuuden sanassa ja oikeassa opissa muistaen Raamatun sanaa: "Mutta kiitos Jumalalle, että te, jotka ennen olitte synnin palvelijoita, nyt olette tulleet sydämestänne kuuliaisiksi sille opin muodolle, jonka johtoon te olette annetut, ja että te synnistä vapautettuina olette tulleet vanhurskauden palvelijoiksi!" (Room. 6:17–18.)

Vaikka Jumalan kaitselmus, johdatus, rukouksen kuuleminen, jopa ihmeet ovat suuria ja suurenmoisia asioita kertoen Jumalan rakkaudesta ja hyvyydestä meitä, hänen omiaan, kohtaan, ne eivät ole kuitenkaan samoja kuin apostolien ihmelahjat ja tunnusteot (2 Kor. 12:12). Apostolien tunnusteot vahvistivat Uuden liiton sanan Jumalan sanaksi ja lakkasivat, kuten historia asiasta kertoo, aikanaan sen jälkeen, kun ne kuolivat, jotka olivat näitä lahjoja apostoleilta saaneet.

Nyt sen sijaan kaitselmuksen piiriin kuuluva, Jumalan kaikinpuolinen hyvä huolenpito jatkuu ja kehottaa meitä pysymään uskollisina apostolisessa opissa ja uskossa "horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa taivaan alla" ja jonka palvelijoita Paavali ja muut apostolit olivat (Kol. 1:23).

Ulkonaisessa kristikunnassa valitettavasti tapahtuu toisin. Erilaisin modernein ihmein ihmisiä vieroitetaan oikeasta opista ja pyhän kasteen armoliitosta luottamaan omaan ratkaisuun ja muihin ihmiste-

koihin. Totuuden Henki ei niin toimi. Tässä on pidettävä kiinni Jumalan sanasta eikä ihmisten puheista, tapahtuupa mitä hyvänsä.

3. Koettelemuksissa tarvitsemme uskoa Jumalan huolenpitoon

Se, joka on tullut tuntemaan kadotuksenalaisen tilansa, suuren läpikotaisen syntiturmeluksensa, kysyy, miten hän voi säilyä uskossa ja päästä perille. Hän tietää, ettei hän itse voi sitä saada aikaan. Hänen kysymykseensä vastaa ja häntä lohduttaa Raamatun sana: "Hän, joka ei säästänyt omaa Poikaansakaan, vaan antoi hänet alttiiksi kaikkien meidän edestämme, kuinka hän ei lahjoittaisi meille kaikkea muutakin hänen kanssansa?" (Room. 8:32.)

Paljon on Jumala meille antanut. Paljon hän lupaa vielä antaa. Hän lupaa viedä perille.

Perille viemisen kannalta meidän on nähtävä myös ajalliset koettelemukset. Nekin vaikuttavat, niin kuin "kaikki vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat", eivät ainoastaan ajalliseksi parhaaksi, vaan myös iankaikkiseksi parhaaksi. Tällaista uskoa tarvitsemme koetusten kohdatessa. Usko sinäkin siihen, että Jumala on meidän rakas Isämme, jonka turvallisilla käsillä olemme kannettavana taivaan kotiin.

Tällainen usko oli Sarpatin leskellä. Hän noudatti profeetan käskyä ja leipoi viimeisistä jauhoistaan ensiksi profeetalle. Jopa oma, pieni poika sai odottaa. Profeetan käsky irralleen otettuna vaikuttaa tylyltä ja itsekkäältä: "Leivo ensiksi minulle." Siihen liittyy kuitenkin lupaus: "Jauhot eivät lopu ruukusta, eikä öljyä ole puuttuva astiasta siihen päivään asti, jona Herra antaa sateen maan päälle." Mutta eihän leski tätä voinut etukäteen nähdä. Hänen täytyi ensiksi uskoa ja sitten toimia, ja niin hän teki. Tekstimme on valtava saarna, paitsi lesken uhrautuvasta rakkaudesta Jumalan asialle, myös hänen lujasta uskostaan. Se on myös saarna Elian uskosta. Elia tietää, että Jumala toteuttaa sanansa ja siksi hän voi lausua nuo sanat, jotka ilman Jumalan käskyä olisi lausunut vain itsekkäin röyhkimys.

Vaikeissakin koettelemuksissa Jumala tahtoo meidän säilyttävän sekä oikean uskon että oikean rakkauden Jumalan asialle. Raamattu sanoo Vanhan testamentin olosuhteissa, jolloin kymmenykset olivat

voimassa: "Tuokaa täydet kymmenykset varastohuoneeseen, että minun huoneessani olisi ravintoa, ja siten koetelkaa minua, sanoo Herra Sebaot: totisesti minä avaan teille taivaan ikkunat ja vuodatan teille siunausta ylenpalttisesti" (Mal. 3:10). Nyt Uuden liiton aikana kristitty uhraa "menestymisensä mukaan" (1 Kor. 16:2) ja "niin kuin hänen sydämensä vaatii" (2 Kor. 9:7), "vapaaehtoisesti" (Filemon 14), "ei surkeillen eikä pakosta" (2 Kor. 9:7). Yhä vieläkin Jumala lupaa siunata niitä, jotka Sarpatin lesken tavoin uhraavat ensiksi Herralle ja vasta sitten huolehtivat omista tarpeistaan. Herra ei jätä pulaan. Miten paljon kristityt ovatkaan kokeneet sellaista siunausta ja sen ohessa myös varjelusta!

Ihminen on ihminen, heikko ja vajavainen. Se näkyi Eliassakin, kun lesken poika kuoli ja Elia rukoili: "Herra, minun Jumalani, oletko tehnyt niin pahoin tätä leskeä kohtaan, jonka vieraana minä olen, että olet surmannut hänen poikansa?" Hän kuitenkin rukoili Jumalaa. Herra auttoi häntä ja antoi pojan virota henkiin.

Välistä Jumala sallii asioiden menevän aivan kuin päälaelleen niin, että näyttää siltä kuin epäuskoiset ja harhauskoiset olisivat oikeassa ja oikein opettavat väärässä. Lopulta kuitenkin käy ilmi, että asia on toisin päin. Vaikeimmissakin asioissa uskovilla on tukena Herran apostolin sana: "Jumala on uskollinen, hän ei salli teitä kiusattavan yli voimienne, vaan salliessaan kiusauksen, hän valmistaa myös pääsyn siitä, niin että voitte sen kestää" (1 Kor. 10:13). Jopa ruumis voi menehtyä, mutta kun usko säilyy, niin ylösnousemus muuttaa kaiken hyväksi.

Jumalan sana toteutui Elian aikana, kuten sen on pakko ainakin toteutua. Baalin profeetat kärsivät tappion. Oikea jumalanpalvelus palasi. Tässä suuressa Jumalan työssä olivat mukana myös Sarpatin leski ja hänen poikansa – uskollaan ja uhreillaan.

Sinäkin olet uskollasi ja uhreillasi mukana suuressa työssä, kun valittujen täyttä lukua kerätään kokoon maailman eri kulmilta, sekä läheltä, aivan omasta kodista, että kaukaa vierailta mailta ja vieraitten kielten parista. Siinä työssä koko kirkkomme saa olla mukana. Sinäkin saat olla osallinen siunauksesta. Saat välittää siunausta toisillekin. Jumala huolehtii ihmeellisesti uskovistaan koettelemusten keskellä. Rakas Vapahtaja, joka taivaaseen astuessaan erkani opetuslap-

sista heitä siunaten, on joka päivä omiensa kanssa maailman loppuun asti. Hänen omansa tekevät hänen valtakuntansa työtä kaikissa olosuhteissa hänen siunaavien kättensä alla.

Kun Jumala pitää omistaan näin suurenmoisen huolen, niin "älkää mistään murehtiko, vaan kaikessa saattakaa pyyntönne rukouksella ja anomisella kiitoksen kanssa Jumalalle tiettäväksi, ja Jumalan rauha, joka on kaikkea ymmärrystä ylempi, on varjeleva teidän sydämenne ja ajatuksenne Kristuksessa Jeesuksessa" (Fil. 4:6–7).

Pori 19.9.1999. Virret, VK 1938: 130:1–3; 112; 205:1,5,8,9; 296:1–4; 427.

Kirkollisesta yhteydestä

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Evankeliumiteksti. I saarna.

Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii, kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa ja pitkämielisyydessä kärsien toinen toistanne rakkaudessa. ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä: yksi ruumis ja yksi henki, niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka te kutsumuksessanne saitte; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa. Ef. 4:1–6.

Rakkaat kristityt ristiinnaulitussa ja ylösnousseessa Herrassamme Jeesuksessa Kristuksessa!

Tämänkertainen aihe, kirkollinen yhteys, on erittäin tärkeä monesta syystä. Ensiksikin se on tärkeä, koska Pyhä Raamattu, Jumalan sana, opettaa sitä. Toiseksi se on tärkeä, koska kristikunta on niin kovin hajanainen ja pirstoutunut. Kolmanneksi se on tärkeä, koska oikea kirkollinen yhteys on suunnattoman suuri siunaus. Neljänneksi se on tärkeä, koska väärä kirkollinen yhteys on sielulle vaarallinen ja voi johdattaa uskovat harhaan, niin että he menettävät sen pelastuksen, jonka Kristus on heille hankkinut. Viidenneksi se on tärkeä, koska tästä asiasta opetetaan oikein niin kovin harvoin.

Kirkollisella yhteydellä ymmärrämme ensiksikin sitä keskinäistä yhteyttä, mikä vallitsee uskovan omassa seurakunnassa. Se on oikeata silloin, kun seurakunnassa Jumalan sana opetetaan yksimielisesti oikein ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaisina. Näillä armonvälineillä Pyhä Henki synnyttää ja säilyttää uskon. Kirkko on Pyhän Hengen luomus, evankeliumin synnyttämä. Yhteys on taas väärä, jos seurakunta sallii oikean opin ohella väärääkin oppia tai jopa kieltää oikean opin julistamisen.

Luterilainen tunnustus lausuu: "Edelleen seurakuntamme opettavat, että yksi, pyhä kirkko on pysyvä ikuisesti. Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein

toimitetaan. Kirkon todelliseen yhteyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta. Sen sijaan ei ole välttämätöntä, että perityt inhimilliset traditiot, jumalanpalvelusmenot tahi seremoniat, jotka ovat ihmisten säätämiä, ovat kaikkialla samanlaiset. Paavali näet sanoo: 'Yksi usko, yksi kaste, yksi Jumala, joka on kaikkien Isä jne.' (Ef. 4:5–6)" (Augsburgin tunnustus, TK 1990, s. 54). Tämä on luterilainen kirkko-oppi ja usko.

Kirkko on yksi

Tunnustamme siis, että Kirkko on yksi. Näin sanoessamme emme tarkoita Kirkolla näkyviä laitoksia, vaan uskovien sydämissä olevaa Jumalan valtakuntaa. Se on yksi tänäkin päivänä, mutta tämä ykseys ei ole meidän ihmisten silmille näkyvä, vaan se on uskon asia. Missä uskoa luovaa evankeliumia on sen verran jäljellä harhoista huolimatta, että usko voi syntyä, varsinkin kun pyhä kaste on oikea, siellä on myös todellisia Jumalan lapsia. Siellä on tätä Kristuksen näkymätöntä Kirkkoa, ainakin joitakuita sen todellisia jäseniä. Perustamme uskomme Kirkon olemassaoloon Jumalan lupauksille. Hän on näet luvannut, ettei hänen sanansa palaa tyhjänä takaisin, vaan saa menestymään sen, mitä varten hän sen lähetti (Jes. 55:10–11).

Vapahtajamme opetti Kirkon ykseyttä. Jumalan sanan vieminen pakanoille Uuden liiton koittaessa ei merkitse kirkon pirstoutumista, vaan "on oleva yksi lauma ja yksi Paimen" (Joh. 10:16). Kristuksen Kirkko, vaikka se on kaikkialla maailmassa, on yksi. Onhan sillä "yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa". On mahdotonta, että tämä Kirkko voisi olla jakaantunut. Kun Herra tulee, hän tulee noutamaan tämän yhden Seurakuntansa eli morsiamensa iankaikkiseen hääjuhlaan. Kristuksella ei ole eikä voi olla monta morsianta. Vasta Kristuksen tullessa tuomiolle tämä ykseys tulee näkyväksi.

Armonvälineiden puhtaus määrää kirkollisen yhteyden rajat

Koska armonvälineet synnyttävät ja säilyttävät Kirkon, niiden käytöllä on ratkaiseva merkitys Kirkon olemassaololle ja niiden puhtaus määrää kirkollisen yhteyden rajat. Luterilainen tunnustus viittaa

siihen, että kirkolliseen yhteyteen tarvitaan vain se, että Jumalan sana yksimielisesti julistetaan ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaan, mutta siihen ei vaadita, että kaikilla on esimerkiksi samanlaiset jumalanpalvelusmenot.

Missä siis on sellainen paikallinen seurakunta, jossa Jumalan sana puhtaasti saarnataan ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaan, siellä Kristukseen uskovan tulee sellaiseen uskollisesti kuulua eikä hän saa ryhtyä perustamaan uutta kirkkoa. Kristityt eivät saa itsekkäistä ja lihallisista syistä perustaa seurakuntaa. Sanoohan apostoli: "Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii, kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa ja pitkämielisyydessä kärsien toinen toistanne rakkaudessa ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä."

Jotta paikallisen seurakunnan sisällä säilyisi oikea keskinäinen yhteys, tarvitaan kaksi asiaa. Ensiksikin tarvitsemme täysin oikean opin, jonka rinnalla emme saa suvaita lainkaan väärää oppia. Sanoohan Pyhä Raamattu: "Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan" (Gal. 5:9). Toiseksi tarvitsemme keskinäistä nöyryyttä ja pitkämielisyyttä voidaksemme olla valmiita kärsimään – huomaa kärsimään! – toinen toistamme rakkaudessa. Toki uskonveljissä ja -sisarissa on runsaasti ilon aiheita. Koska kuitenkin olemme syntisiä ja monella tavalla vajavaisia ihmisiä, meissä on myös paljon kärsimistä. Hengen yhteys on Jumalan luoma, me emme sitä tee. Mutta tämä Pyhän Raamatun sana merkitsee sitä, että me itse kukin pyrimme omasta puolestamme säilyttämään tämän yhteyden emmekä halua sitä rikkoa. Raamattu kieltää "eriseurat", skismat ja klikit. Se sanoo: "Mutta lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: ... vihamielisyys, riita, kateellisuus, vihat, juonet, eriseurat, lahkot... ne, jotka sellaista harjoittavat eivät peri Jumalan valtakuntaa" (Gal. 5:19–21). Skismoja ovat sellaiset jakautumiset, jotka johtuvat muista kuin opillisista syistä.

Se, mitä keskinäiseen yhteyteen tarvitaan paikallisen seurakunnan sisällä, koskee myös seurakuntien välistä yhteyttä, kun ne muodostavat yhteisen kirkkokunnan. Se koskee edelleen myös kirkkokuntien välistä kirkollista yhteyttä. Sen, opetetaanko tosiasiallisesti oikein vai ei, tulee ratkaista kirkollisen yhteyden asiat seurakunnan

sisällä, seurakuntien välillä samassa kirkkokunnassa ja kirkkokuntien kesken, vieläpä kirkkoliittojenkin välillä.

Väärän opin vaarallisuus

Väärä oppi on aina vaarallista. Sillä on näet oma tapansa edetä.

Ensiksi väärä oppi voi esiintyä oikean opin rinnalla. Ne, jotka sitä opettavat, haluavat antaa sen kuvan, että he ovat vain toisia, yksinkertaisempia opettajia viisaampia ja syvällisempiä. Heistä kaikki kuitenkin olisivat samalla kannalla eikä mistään olennaisista opillisista eroista olisi kysymys. Näin väärät opettajat pääsevät alkuunsa opetuksessaan ja totuttavat kuulijansa opetustapaansa ja salakavalasti vieroittavat heidät selvästä Raamatun opista. Kristus, meidän tähtemme ristiinnaulittu Vapahtaja, ei pysy yksin uskomme kohteena, vaan sille paikalle tulee jotakin vierasta, jotakin inhimillistä. Väärät opettajat pukeutuvat lammasturkkeihin ja peittävät suden olemuksensa. Jos he ovat rakkaita ystäviämme tai sukulaisiamme samassa kirkossa, meidän on vaikeata tunnistaa heidän väärää olemustansa. Siksi Pyhä Raamattu varoittaa: "Minä tiedän, että minun lähtöni jälkeen teidän keskuuteenne tulee julmia susia, jotka eivät laumaa säästä, ja teidän omasta joukostanne nousee miehiä, jotka väärää puhetta puhuvat, vetääkseen opetuslapset mukaansa. Valvokaa sen tähden..." (Apt. 20:29–31.) Kaikkein vaarallisimpia ovat ne, jotka nousevat omasta keskuudesta ja ovat erioppisia ja erihenkisiä, mutta jotka taitavasti peittävät sen.

Toinen vaihe väärän opin tunkeutumisessa on se, että sen opettajat haluavat saada vapauden opettaa haluamallaan tavalla niin, ettei heidän opetustapansa olisi kielletty. He voivat katsoa, että heillä ei ole eri oppi, heillä on vain eri korostus tai he käyttävät erilaisia sanoja, mutta tarkoittavat samaa ja ilmaisevat asiat paremmin kuin siihen asti on tehty.

Viimeinen vaihe – erilaisia välivaiheita voi olla useitakin – on se, että he haluavat väärälle opilleen yksinvaltaisen aseman ja eivätkä siedä niitä, jotka oikein opettavat. Näin tapahtui mm. silloin, kun paavikirkko kirosi kaikki ne, jotka opettavat oikein vanhurskauttamisesta eli siitä, että ihminen pelastuu yksin uskosta ilman lain tekoja.

Pyhässä Raamatussa on suuri joukko kohtia, jotka kieltävät väärän opin, jotka varoittavat vääristä opettajista, jotka käskevät karttamaan niitä, jotka väärää oppia opettavat, ja eroamaan heistä. Nykyinen ns. ekumeeninen liike, joka pyrkii kirkkojen väliseen yhteyteen ilman oikean evankeliumin tuntemista ja todellista opin yhteyttä, on itse asiassa niin toimiessaan ikään kuin poistanut Raamatusta nämä käskyt, kiellot ja varoitukset. Mutta Vapahtajamme, hyvä Paimen, antaa jokaiselle uskovalleen oikeuden Pyhän Raamatun nojalla arvioida kaikkea opetusta, seurata oikeaa oppia ja karttaa väärää. Hän näet sanoo toisaalta: "Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua" (Joh. 10:27), ja toisaalta: "Mutta vierasta ne eivät seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä" (Joh. 10:5).

Oikean opin siunaus

Lopuksi haluamme vielä lyhyesti kiinnittää huomiomme oikean opin siunauksellisuuteen.

Oikea oppi ei ole mitään muuta kuin oikea Jumalan sana. Oikea oppi ei ole lakipykäliä tai vaikeasti opittavia formulointeja. Oikea oppi on Jumalan sanassaan antama ilmoitus siitä, mitä pelastuksemme evankeliumi on ja mitä kaikkea se sisältää. Se on tie, jota kuljemme iankaikkiseen elämään. Apostoli Paavali lausuu siitä: "Mutta sen minä sinulle tunnustan, että minä sitä tietä vaeltaen, jota he lahkoksi sanovat, niin palvelen isieni Jumalaa, että minä uskon kaiken, mitä on kirjoitettuna laissa ja profeetoissa" (Apt. 24:14).

Oikean opin siunaus on siinä, että se säilyttää meille pyhän evankeliumin terveenä, lohdullisena ja pelastavana. Se julistaa meille Kristusta ainoana tienä taivaaseen ja antaa meille pelastusvarmuuden. Se varjelee meitä joutumasta pois Kristuksesta. Se estää meitä astumasta pois taivaan tieltä kadotuksen lavealle tielle. Se ruokkii sieluamme. Se antaa omantunnon rauhan ja säilyttää autuuden ilon. Oikean opin siunaus on Jumalan sanan antamaa siunausta.

Olkoon siis meille rakas Jumalan sana, rakas Vapahtajamme Kristus, rakas keskinäinen uskon yhteys, rakkaita kaikki ne, jotka uskovat kuten mekin Jumalan pyhän sanan mukaan.

Kammoamme vääriä tekoja, vaikka välistä saatamme pahastikin langeta. Kuitenkin, Jumalan kiitos, on olemassa ilosanoma, pyhä evankeliumi, jonka varassa syntinen saa langenneen Daavidin tai kieltäjä Pietarin tavoin palata Jumalansa tykö ja uskoa syntinsä anteeksiannetuiksi. Mutta miten voi palata se, joka on menettänyt evankeliumin ja joutunut kiusaajan viettelemäksi pois Jumalan sanasta ja Kristuksen armosta? Ei mitenkään, ellei hän Jumalan armosta löydä uudestaan evankeliumia. Ja jos evankeliumi on hämärretty tai suorastaan pimennetty kokonaisten seurakuntien ja kirkkokuntien opetuksessa, silloin on tavattoman vaikeata päästä oikeaan uskon ymmärrykseen, kuten muistamme uskonpuhdistaja Martti Lutherin taisteluista. Turhaan ei Pyhä Raamattu varoita: "... ettette lankeaisi pois omalta lujalta pohjaltanne" (2 Piet. 3:17).

On suuri ero elämän ja opin välillä. Oppi on Jumalan, mutta elämä on meidän. Jumalan sanan puhdas oppi tuo valon ja lohdun meidän kurjaan ja synninalaiseen elämäämme. Säilyttäkäämme oppi puhtaana ja toimikaamme kirkollisessa yhteydessä niiden kanssa, joilla on sama puhdas luterilainen oppi.

Toukokuussa 2002 Ukrainan ev.lut. kirkossa.

Hengen yhteys

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Epistolateksti.

Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii, kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa ja pitkämielisyydessä kärsien toinen toistanne rakkaudessa ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä: yksi ruumis ja yksi henki, niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka te kutsumuksessanne saitte; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa." Ef. 4:1–6.

Jumala on luonut uskoviensa välille erityisen Hengen yhteyden. Tämä yhteys ei ole vain yhteenkuuluvuuden tunnetta tunnetasolla, vaan se on paljon enemmän. Se on yhteenkuuluvuutta. Sillä on erityiset tunnusmerkkinsä. Tästä asiasta tekstimme puhuu. Siihen haluamme syventyä.

1. On olemassa Hengen yhteys

Kun ihminen Jumalan luomissanan voimasta syntyy tähän maailmaan, hän ei synny erakoksi, vaan äitinsä rinnoille ja perheen, kodin, suvun, maansa ja koko ihmiskunnan yhteyteen. Kun ihminen evankeliumin ja kasteen voimasta syntyy Jumalan lapseksi, hän syntyy Jumalan ja hänen perheväkensä yhteyteen. Tästä yhteydestä erillään olevaa kristittyä ei ole olemassa. Jo Isä meidän -rukous ilmentää tätä. Kaikilla tosi kristityillä on yhteinen Isä. He rukoilevat sanoen "Isä meidän". He eivät käytä sanontaa "minun Isäni". Vain Herra Kristus sanoi: "Minun Isäni ja teidän Isänne", ilmaisten sillä oman erityisen suhteensa Jumalan ainoana Poikana taivaalliseen Isäänsä. Niin kuin on suuriarvoista saada kuulua rakastavan kodin ja omaisten piiriin, vielä suurempiarvoinen on kutsumus olla Jumalan perheen jäsen.

Tämä yhteys on Pyhän Hengen synnyttämä. Se on suoranainen seuraus uskosta. Sillä uskon kautta me synnymme Jumalan lapsiksi armonvälineiden vaikutuksesta Pyhän Hengen toimesta. Usko liittää meidät taivaallisen Isämme yhteyteen. Kun yhteys Isään on palautunut ja tuhlaajalapsi on tullut retkiltään Isän syleilyyn, hän on samalla tullut kotiin veljien ja sisarten pariin. Toisin sanoen: Jeesuksen lampaat kuulevat hänen ääntänsä. Tämä ääni vetää heistä jokaisen Jeesuksen luo, mutta samalla he löytävät toisensa Jeesuksen ympäriltä hänen ääntään kuulemasta.

Isän rakastava syleily, jolla hän ottaa tuhlaajalapsen kotiin takaisin, yhdistää kaikkia uskovia. Se ei ole vain tuntemus, vaan tosiasia, josta sanan ja sakramenttien lohdulliset lupaukset meidät vakuuttavat. Ne kestävät silloinkin, kun hyvät tunteet ovat poissa ja epäilykset ahdistavat.

Jeesuksen suloinen paimenääni johdattaa viheriäille niityille ja turvaan lammastarhaan. Se kaikuu kokoavana, lauman muodostavana. Ja niin on vain yksi lauma. On olemassa vain yksi Kristuksen Kirkko, niin kuin on olemassa vain yksi hyvä Paimen ja hänen yksi paimenäänensä. Että tämä lauma on yksi, on tosiasia. Se on totta kaikesta ulkoisen kristikunnan rikkinäisyydestä ja lukemattomista sen piirissä vallitsevista vääristä opeista huolimatta. Sillä Kristuksen Kirkon ykseys ja siinä vallitseva Hengen yhteys eivät ole jotakin ulkonaista. Kirkon ykseys on sisäinen, sydämissä oleva uskon yhteys. Se on sellainen yhteys, jossa jokaisella on sydämessään sama usko kolmiyhteiseen Jumalaan ja Herraan Kristukseen ja sama lohdullinen armonoppi.

Meidän on tärkeätä havaita, että tämä Hengen yhteys on jo olemassa. Sitä ei vasta luoda, eikä sitä voi ihmiskeinoin saada aikaan. Tekstimme ei näet kehota luomaan sitä, vaan säilyttämään sen. Ihminen joko on tässä yhteydessä tai ei ole. Epäuskoiset voivat päästä tähän yhteyteen vain kääntymällä epäuskostaan elävän Jumalan tykö ja palaamalla kasteensa liittoon armon osallisuuteen Kristuksessa.

2. Hengen yhteydellä on tunnusmerkkinsä

Kirkollinen sekavuus selittyy osaksi siitä, ettei tunneta Hengen yhteyden ja Kristuksen Kirkon tunnusmerkkejä. Ajatellaan hyvin yk-

sinkertaistetusti, että Kristuksen Kirkko olisi kaikkien kristillisten kirkkojen jäsenten summa. Tai ajatellaan, että Suomessa sitä edustaisivat kansankirkot ja että niihin kuuluminen olisi tae Kristuksen Kirkkoon kuulumisesta, koska näillä kirkoilla olisi historiallinen jatkumo alkulähteille. Tässä ajattelussa ei tekstillämme ja sen opetuksella ole merkitystä. Tekstimme näet sanoo: "Yksi ruumis ja yksi henki, niin kuin te olette kutsututkin yhteen ja samaan toivoon, jonka te kutsumuksessanne saitte; yksi Herra, yksi usko, yksi kaste; yksi Jumala ja kaikkien Isä, joka on yli kaikkien ja kaikkien kautta ja kaikissa."

Etsiessämme Hengen yhteyttä meidän on ensiksi kysyttävä, vallitseeko tekstimme mukainen yksimielisyys opetuksessa eli onko yksi ja sama toivo, yksi Herra, yksi usko, yksi kaste, yksi Jumala ja kaikkien Isä. Luterilainen uskonpuhdistus perusti koko oman, paavikirkosta erillisen toimintansa opin yksimielisyydelle. Augsburgin tunnustus sanoo latinalaisen tekstin mukaan: "Edelleen seurakuntamme opettavat, että yksi, pyhä Kirkko on pysyvä ikuisesti. Kirkko on pyhien yhteisö, jossa evankeliumi puhtaasti julistetaan ja sakramentit oikein toimitetaan. Kirkon todelliseen ykseyteen riittää yksimielisyys evankeliumin opista ja sakramenttien toimittamisesta." Saksalainen teksti tuo lisäksi vielä ilmi, että Kirkko on sellainen pyhien yhteisö, jossa evankeliumi julistetaan puhtaasti ja *yksimielisesti* (einträchtiglich).

Hengen yhteydelle on ominaista yksimielisyys opissa. Se ei ole mitä tahansa yksimielisyyttä, ei jotakin jonkun henkilön tai yhteisön määräämää yksimielisyyttä, jolle toisten tulee alistua pakosta tai edes vapaaehtoisesti, vaan se on raamatunmukaisuutta, evankeliumin opissa pysymistä Pyhän Hengen aikaansaamana.

Hengen yhteydellä on tunnusmerkkinsä, ne välineet, joilla usko Kristukseen syntyy, joista me saamme Pyhän Hengen ja Jumalan armon.

Näihin tunnusmerkkeihin uskollisesti pitäytyessämme seurakunnallisessa toiminnassa säilytämme Hengen yhteyden. Jos sivuutamme ne, asetumme Hengen luoman yhteyden ulkopuolelle.

Seurakunta ei saa julistaa väärää oppia eikä sitä suvaita. Jokainen väärä oppi tekee uuden jumalan, epäjumalan. Siitä, että Jumala on yksi, seuraa, että on vain yksi usko, yksi kaste, yksi toivo.

3. Kutsumuksemme arvo vaatii säilyttämään Hengen yhteyden

Apostoli Paavali vetoaa saamamme kutsumuksen arvoon. Hän sanoo: "Niin kehotan siis minä, joka olen vankina Herrassa, teitä vaeltamaan, niin kuin saamanne kutsumuksen arvo vaatii, kaikessa nöyryydessä ja hiljaisuudessa ja pitkämielisyydessä kärsien toinen toistanne rakkaudessa ja pyrkien säilyttämään hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä."

Olemme saaneet kutsun Jumalan lapsiksi taivaallisen Isän perheväkeen Hengen luomassa yhteydessä. Tuhlaajalapsi on otettu Isän armoihin, hänen rakkaaseen syleilyynsä ja hyvän Paimenen lammaslaumaan. Paimenemme on sanonut: "Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemme yhtä." (Joh. 10:27–30.) Tässä on kutsumuksemme. Siinä on sen mittaamattoman korkea arvo. Siinä on myös toivomme, se yksi ja sama toivo, jonka me uskovat kaikki kutsumuksessamme saimme.

Taivaallisen kutsumuksemme suuri arvo vaatii meitä säilyttämään Hengen yhteyden rauhan yhdyssiteellä. Siinä tarvitsemme nöyryyttä, hiljaisuutta ja pitkämielisyyttä. Miten usein nöyryyden puute on estänyt ihmisiä luopumasta harhoistaan ja väärästä kirkollisesta yhteydestä. Miten usein "suuna ja päänä" olemisen halu on estänyt oppivaisella mielellä olemisen ja niiden kuulemisen, jotka Jumalan käskystä julistavat meille totuudessa Sanaa. Miten usein lihallinen äkkinäisyys pitkämielisyyden sijasta on repinyt seurakuntaa. Tässä on aina jatkuvan itsetutkistelun ja parannuksen teon paikka säilyttääksemme todellisen Hengen yhteyden.

Hengen yhteydessä on kysymys sellaisesta yhteydestä, joka säilyttää yhteyden Kristuksen Kirkkoon kaikkina aikoina. Tämä merkitsee yhteyttä apostoleihin ja profeettoihin, sillä Kristuksen Kirkko on

rakennettu heidän perustukselleen kulmakivenä itse Herra Kristus. Hengen yhteyttä ei ole siellä, missä apostoleista ja profeetoista luovutaan ja toimitaan vastoin Raamatun sanaa.

Seuratessamme Kristuksen Kirkon puhtaita, pettämättömiä tuntomerkkejä saamme pitäytyä kirkoista suurimpaan, pyhimpään, vanhimpaan ja pysyvimpään eli siihen yhteen Kirkkoon, jonka olemassaolon tunnustamme Apostolisessa uskontunnustuksessa, kun sanomme: "Minä uskon yhden, pyhän, kristillisen Seurakunnan."

Samalla tapahtuu uskon paradoksi: Kun pitäydymme tähän suurimpaan, ainoaan Kirkkoon, joudumme toiminnassamme hyvin ristinalaiseen ja piskuiseen joukkoon, jota turmeltunut järkemme ei voi ymmärtää tuon Kristuksen kunniakkaan, pyhän ja yhden Kirkon oikeaksi ja aidoksi edustajaksi, mitä se kuitenkin todellisuudessa on.

On pysyttävä Kristuksessa, hänen armossaan ja hänen sanassaan ja puhtaassa evankeliumin opissa. Niin omasta puolestamme säilytämme sitä Hengen yhteyttä, joka Kristuksen Kirkossa vallitsee.

Katse Kristukseen ristillä riippuneeseen! Sydän Jumalan puoleen ja mieli siihen, mikä ylhäällä on! Usko kiinni Sanaan! Rakkaus Jumalan Seurakuntaan ja sen pettämättömiin tuntomerkkeihin! Niin säilyköön keskellämme usko, toivo ja rakkaus sekä Hengen yhteys rauhan yhdyssiteellä.

Virret VK 1938: 528:1–4; 415:1,4,5,9; 250:1–4; 334;129.

Jeesus opettaa tärkeilijöitä

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Kun Jeesus *sapattina tuli erään fariseusten johtomiehen taloon aterialle, pitivät he häntä silmällä. Ja katso, siellä oli vesitautinen mies hänen edessään. Niin Jeesus rupesi puhumaan lainoppineille ja fariseuksille ja sanoi: "Onko luvallista parantaa sapattina, vai eikö?" Mutta he olivat vaiti. Ja hän koski mieheen, paransi hänet ja laski menemään. Ja hän sanoi heille: "Jos joltakin teistä putoaa poika tai härkä kaivoon, eikö hän heti vedä sitä ylös sapatinpäivänäkin?" Eivätkä he kyenneet vastaamaan tähän. Ja huomatessaan, kuinka kutsutut valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, hän puhui heille vertauksen ja sanoi heille: "Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu aterioimaan ensimmäiselle sijalle; sillä, jos hän on kutsunut jonkun sinua arvollisemman, niin hän, joka on sinut ja hänet kutsunut, ehkä tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', ja silloin sinä saat häveten siirtyä viimeiselle paikalle. Vaan kun olet kutsuttu, mene ja asetu viimeiselle sijalle, ja niin on se, joka on sinut kutsunut, sisään tullessaan sanova sinulle: 'Ystäväni, astu ylemmäksi.' Silloin tulee sinulle kunnia kaikkien pöytäkumppaniesi edessä. Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään."* Luuk. 14:1–11.

Farisealainen henki tuudittaa ihmisen itsepetokseen, jossa ihminen pitää itseään muita parempana, ja saa hänet halveksimaan lähimmäisiään. Sellainen ihminen pitää itseään tärkeänä ja odottaa saavansa huomiota. Meidän ei pidä kovin kummeksua, jos havaitsemme tällaista tärkeilyä maailmassa. Mutta jos se alkaa pesiytyä kirkkoon, mitä meidän on ajateltava sellaisesta kirkosta? Parannuksen tulee kuitenkin aina alkaa meistä itsestämme. Tärkeily ei ole näet vain joidenkin luonnetyyppien synti, vaan se on jokaisen vanhassa ihmisessä.

Tärkeilevä ihminen ei ole pienellä paikalla Jumalan edessä. Hän on täynnä itseään. Kun Jumalan kansa kokoontuu, meidän ei tule mielessämme asettua saarnatuoliin, alttarille tai etupenkkiin, vaan

publikaanin paikalle. Vain siltä paikalta voimme lähteä koteihimme uskon kautta vanhurskautettuina. Tietysti saarnatuoliin ja alttarille tarvitaan seurakunnan paimen toimittamaan virkaansa, mutta hänkin muistakoon vanhaa hyvää oikeiden luterilaisten sanontaa: virka ei ole arvo (*Würde*), vaan taakka (*Bürde*).

Noudata Jumalan lain tarkoitusta

Fariseukset olivat ylpeitä lain noudattamisestaan. He tulkitsivat lakia perinnäissääntöjensä kautta. Niissä oli tarkasti määrätty, mikä sapattina oli kiellettyä ja mikä sallittua. Fariseukset eivät tulkinneet lakia sen tarkoituksesta käsin, vaan heille lain pitäminen oli lain ulkonaista noudattamista. He katsoivat täyttäneensä sapattilain, jos he eivät tehneet sapattina mitään sellaista, minkä perinnäissäännöt määrittelivät työnteoksi. Oli esimerkiksi sallittua kävellä sapattina sapatinmatkan verran. Se oli kuusi stadionia eli runsas kilometri. Jos käveli pitemmän matkan, rikkoi sapatin. Fariseukset katsoivat edelleen, että oikeaan jumalanpalvelukseen riitti lain määräysten ulkonainen noudattaminen, mitä tulee ympärileikkaukseen, uhreihin ja muihin säädöksiin.

Mitä vikaa sitten oli fariseusten jumalanpalveluksessa? Ensiksikin se ei kaikessa perustunut Jumalan käskyyn, vaan he luulivat palvelevansa Jumalaa itse keksimillään säädöksillä. Siitä Jeesus sanoi: "Turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä" (Matt. 15:9). Toiseksi heiltä puuttui synnintunto. Kolmanneksi heidän uskontonsa oli tekojen uskontoa. He luulivat ansaitsevansa Jumalan suosion tekemällä säädettyjä tekoja sivuuttaen armon ja uskon. Siitä Herra sanoi: "Tämä kansa lähestyy minua suullaan ja kunnioittaa minua huulillaan, mutta pitää sydämensä minusta kaukana, ja... heidän jumalanpelkonsa on vain opittuja ihmiskäskyjä" (Jes. 29:13). Neljänneksi he eivät ymmärtäneet, että lakia ei täytetä sitä ulkonaisesti noudattamalla, sillä "rakkaus on lain täyttämys". Kun eräs kirjanoppinut ymmärsi rakkauden lain sisällykseksi, Jeesus sanoi hänelle: "Sinä et ole kaukana Jumalan valtakunnasta" (Mark. 12:34).

Jeesus halusi tehdä selväksi paitsi fariseuksille, myös koko Kirkolleen kaikkina aikoina, ettei tuollainen fariseusten tärkeilevä asen-

ne ole oikea henki hänen Kirkkoonsa. Apostolit olivat aina paikalla seuraamassa kaikkea hänen opetustaan, jotta he laskisivat hänen Seurakunnalleen oikean, tervehenkisen perustuksen. Niinpä tekstimme kertoo: "Niin Jeesus rupesi puhumaan lainoppineille ja fariseuksille ja sanoi: 'Onko luvallista parantaa sapattina, vai ei?' Mutta he olivat vaiti. Ja hän koski mieheen, paransi hänet ja laski menemään. Ja hän sanoi heille: 'Jos joltakin teistä putoaa poika tai härkä kaivoon, eikö hän heti vedä sitä ylös sapatinpäivänäkin?' Eivätkä he kyenneet vastaamaan tähän."

Kristillisessä kirkossa tulee vallita synnintunnon, armontunnon ja rakkauden. Tärkeily hävittää nämä kaikki sydämestä. Jos ne häviävät paimentenkin sydämistä, ne katoavat ajan oloon myös julistuksesta ja kirkon toiminta vinoutuu.

Anna kunnia lähimmäisellesi

Jeesuksen opetus sapatin tarkoituksesta ohjasi sydämen oikeaan Jumalan palveluun ja vapautumaan farisealaisesta uskonnollisuudesta. Tämän jälkeen Jeesus opettaa meille oikeaa suhdetta lähimmäisiimme ja varomaan farisealaista henkeä. Jeesus käyttää havaintokuvana häitä ja häävieraiden asettumista aterioimaan. Yhteiskunnallisessa elämässä oli siihen aikaan näissä asioissa omat lainalaisuutensa, kuten on vieläkin.

Kun kutsutut valitsivat itselleen ensimmäisiä sijoja, Jeesus kertoi heille vertauksen ja sanoi: "Kun joku on kutsunut sinut häihin, älä asetu aterioimaan ensimmäiselle sijalle; sillä, jos hän on kutsunut jonkun sinua arvollisemman, niin hän, joka on sinut ja hänet kutsunut, ehkä tulee ja sanoo sinulle: 'Anna tälle sija', ja silloin sinä saat häveten siirtyä viimeiselle paikalle. Vaan kun olet kutsuttu, mene ja asetu viimeiselle sijalle, ja niin on se, joka on sinut kutsunut, sisään tullessaan sanova sinulle: 'Ystäväni, astu ylemmäksi.' Silloin tulee sinulle kunnia kaikkien pöytäkumppaniesi edessä. Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään."

Tärkeilevä henkilö ei ainoastaan nosta itseään muiden yläpuolelle, vaan asettaa myös isännän hankalaan asemaan. Vieraat ovat saapuneet kutsujan ehdoilla. Isännällä on ehdoton valta määrätä järjestyksestä. Vieraiden asia on sopeutua siihen. Usein tärkeilevä henkilö

asettuu sekä Jumalan että ihmisten asettamia järjestyksiä vastaan. Järjestysrikkomus kohdistuu neljänteen käskyyn ja on arvioitava vakavammaksi kuin muut kulloinkin vastaavantasoiset lähimmäissuhteisiin kohdistuvat synnit.

Kun käymme vakavan synnintunnon ja armon omistamisen kautta sisälle Jumalan valtakuntaan, olemme hyväosaisia, mutta emme muita parempia. Omantunnon tähden haluamme olla kuuliaisia kaikelle inhimilliselle järjestykselle. Emme tahdo emmekä saa asettaa itseämme muiden yläpuolelle, vaan meidän tulee kunnioittaa lähimmäisiämme Jumalan luomina ja lunastamina. Kullakin on oma paikkansa sekä yhteiskunnassa että kirkossa. Raamattu sanoo: "Mutta sinä, minkä tähden sinä tuomitset veljeäsi? Taikka sinä toinen, minkä tähden sinä halveksit veljeäsi? Sillä kaikki meidät asetetaan Jumalan tuomioistuimen eteen." (Room. 14:10.)

Lahjat eivät ole ylpeilemistä, vaan palvelua varten. Raamattu muistuttaa meitä: "Mitä sinulla on, jota et ole lahjaksi saanut? Mutta jos olet sen saanut, niin miksi kerskaat, ikään kuin se ei olisi saatua?" (1 Kor. 4:7.) Saamme iloita niistä, joita Jumala on varustanut runsailla lahjoilla. Lahjakkaiden tulee kuitenkin muistaa, ettei lahjakkuus ole ansio, vaan lahja palvelemista varten.

Jeesus sanoo lopuksi tekstissämme: "Sillä jokainen, joka itsensä ylentää, alennetaan, ja joka itsensä alentaa, se ylennetään." On terveellistä verrata omaa kunniankipeyttämme ja tärkeilynhaluamme siihen, mitä Vapahtajamme teki rakkaudesta meihin syntisiin. Siitä Raamattu sanoo: "Hän nöyryytti itsensä ja oli kuuliainen kuolemaan asti, hamaan ristin kuolemaan asti. Sen tähden onkin Jumala hänet korkealle korottanut ja antanut hänelle nimen, kaikkia muita nimiä korkeamman, niin että kaikkien polvien pitää Jeesuksen nimeen notkistuman" (Fil. 2:8–10).

18.6.2008.

Ilojuhlasta arkeen

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Johanneksen opetuslapset ja fariseukset pitivät paastoa. Niin tultiin ja sanottiin hänelle: "Johanneksen opetuslapset ja fariseusten opetuslapset paastoavat; miksi sinun opetuslapsesi eivät paastoa?" Jeesus sanoi heille: "Eiväthän häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan? Niin kauan kuin heillä on ylkä seurassaan, eivät he voi paastota. Mutta päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, sinä päivänä, he paastoavat. Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaippaan; muutoin uusi täytetilkku repii palasen vanhasta vaipasta, ja reikä tulee pahemmaksi. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; muutoin viini pakahuttaa leilit, ja viini menee hukkaan, ja leilit turmeltuvat; vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin." Ja tapahtui, että hän sapattina kulki viljavainioiden halki, ja hänen opetuslapsensa rupesivat kulkiessaan katkomaan tähkäpäitä. Niin fariseukset sanoivat hänelle: "Katso, miksi he tekevät sapattina sitä, mikä ei ole luvallista?" Hän sanoi heille: "Ettekö ole koskaan lukeneet, mitä Daavid teki, kun hän ja hänen seuralaisensa olivat puutteessa ja heidän oli nälkä, kuinka hän meni Jumalan huoneeseen ylimmäisen papin Abjatarin aikana ja söi näkyleivät, joita ei ollut lupa syödä muiden kuin pappien, ja antoi myös niille, jotka hänen kanssansa olivat?" Ja hän sanoi heille: "Sapatti on asetettu ihmistä varten eikä ihminen sapattia varten. Niin Ihmisen Poika siis on sapatinkin herra." Mark. 2:18–28.

Meillä on tänään suuri ilojuhla, konfirmaatiojuhla. Nuoret ovat omasta halustaan vapaaehtoisesti tunnustaneet uskonsa Jumalan ja tämän seurakunnan edessä. Erityisesti vanhemmalla polvella on syytä siitä iloita. Meillä kaikilla on kuitenkin vielä suurempi ja laajempi aihe iloon. Uskon tunnustaminen on näet seurausta sitä paljon valtavammista asioista. Sydämestään uskoa voi tunnustaa vain se, joka on saanut uskon lahjan. Vain se voi uskoa, jossa Pyhä Henki on uskon vaikuttanut. Uskoa taas voimme vain, jos uskollamme on kohde. Se puolestaan edellyttää Vapahtajaa, joka on sovittanut syntimme.

Olemme jo nyt ilojuhlassa

Jeesus puhuu näistä asioista tekstissämme. Hän sanoo: "Eiväthän häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän kanssaan?" Mitä hän sillä tarkoittaa?

Ylkä on hääjuhlan tärkein henkilö, johon morsian katsoo ylöspäin. Yljän arkikielinen nimitys on sulhanen. Kristus on Seurakunnan ylkä, ja Seurakunta on hänen morsionsa. Nämä viettävät yhdessä ilojuhlaa, häitä. Raamattu puhuu sekä iankaikkisista, taivaallisista häistä että ajassa vietettävästä hääjuhlasta. Hengellinen hääjuhla tässä ajassa tarkoittaa uskoa Jeesukseen, syntien anteeksisaamista ja osallisuutta evankeliumiin yhdessä toisten uskovien kanssa. Se, että saamme uskoa Jeesukseen, on ilon aihe jo tässä elämässä.

Taivaassa pyhät enkelit riemuitsevat suuresti, kun syntinen tulee kääntymykseen ja pelastuu. Eikö myös sillä, joka uskoo Jeesukseen, ole aihetta iloon? Onhan Jeesus kuollut meidänkin edestämme. Ovathan meidänkin syntimme Jeesuksen uhrilla siirretyt tavoittamattomiin, aivan niin kauaksi kuin itä on lännestä. Olemme Jumalan lapsia. Iankaikkinen, kaikkivaltias Jumala on meidän rakastava, laupias Isämme.

Nuoruuden aikaa verrataan usein kevääseen. Silloin puhkeavat kukat ja elämä avautuu vehreydessään. Autuas se nuori, joka saa elää myös armon kevättä. Laulussa sanotaan:

Kiitoslaulu soi nyt sielussain,
Herralle se kajahtaa.
Päivän kirkkaan Jeesukselta sain.
Armon kukat puhkeaa.
Loistaa päivä, kevätpäivä,
Ristin armo kaikki kirkastaa.
Aina kun mä katson Jeesukseen,
Kevät koittaa sydämeen.

Eliza Edmunds Hewitt. SK 1961 nro 437:2.

Vapahtaja sanoo: "Eiväthän häävieraat voi paastota silloin, kun ylkä on heidän keskellään?" Uskossa oleminen ei ole synkkää aikaa, jossa eletään pää painuksissa suu mutrulla. Ei se tietenkään tarkoita maailman tavoin synnistä nauttimista, vaan uskovalla on oma ilon

aiheensa. Se on Jeesuksen meille hankkima armo, iäinen autuus ja Jumalan lapseus.

Nuori, silloin kun sinulla on tämä ja muutenkin kaikki hyvin, iloitse. Katsele kevään tuloa ja alkukesän kauneutta. Linnut visertävät. Kukat loistavat. Etkö sinäkin laulaisi kiitosta? Eivätkö silmäsi kirkastuisi nähdessäsi, millaisen juhlan Jumala on sinulle Pojassaan valmistanut?

Elämään kuuluvat arki ja arjen murheet

Jeesus sanoo tekstissämme: "Päivät tulevat, jolloin ylkä otetaan heiltä pois, ja silloin, sinä päivänä, he paastoavat." Emme halua antaa nuorille epärealistista kuvaa elämästä. Opetuslasten elämään tuli monenlaisia koettelemuksia. Heidän elämänsä tulisi olemaan ristinalaista, koska maailma ei halua ottaa evankeliumia vastaan. Samoin uskovan elämä ei ole vain onnen huumaa, vaan mikä tahansa on mahdollista. Jumala kuitenkin varjelee monesta pahasta. Vaikeuksienkin keskellä Jumala säilyttää autuuden ilon uskovan sydämen sopukoissa, jopa välistä maustaa elämää miellyttävillä kohokohdilla.

Paasto, josta Jeesus puhuu tekstissämme, kuului Mooseksen lakiin ja juutalaisiin tapoihin. Se oli katumuksen ja surun merkki. Uudessa liitossa ei ole määrätty paastoa, vaan se on vapaaehtoinen asia. Järkevällä paastolla voi olla myönteistä merkitystä ruumiin hyvinvoinnille, mutta sitä ei pidä rinnastaa sanaan ja sakramentteihin. Paasto tai syöminen ei tuota hengellistä etuisuutta. Apostoli Paavali sanoo: "Ruoka ei lähennä meitä Jumalaan; jos olemme syömättä, emme siitä vahingoitu; jos syömme, emme siitä hyödy" (1 Kor. 8:8).

Elämä vaatii ajoittain kieltäymyksiä ja kärsivällisyyttä. Kaikki ei ole yhtä juhlaa. On tarpeen kasvaa siihen, että juhlan jälkeen tulee arki. Ei pidä odottaa liikoja. Samalla saamme säilyttää luottamuksemme siihen, että Jumala kantaa meidät yli vaikeuksien ja vaarojen. Onhan hän luvannut: "Teidän vanhuuteenne asti minä olen sama, hamaan harmaantumiseenne saakka minä kannan; niin minä olen tehnyt, ja vastedeskin minä nostan, minä kannan ja pelastan" (Jes. 46:4). Tämä merkitsee halki elämän ulottuvaa huolenpitoa.

Pelastusarmoa ei saa tehdä riippuvaksi ihmisen omista suorituksista. Sillä ihminen vanhurskautetaan yksin uskosta ilman lain tekoja.

Eräs laulu kuvaa osuvasti nuoren ihmisen elämää ja Kristuksen armoa:

Kuin kevätpäivä kirkas
On nuoren elontie,
Mut usein pimentoihin
Ja varjoihin se vie.
Kuin pilvi, joka peittää
Tuon kevätauringon,
Niin synti varjon heittää
Myös nuoren elohon.

Vaan katso: pilvi poistuu
Ja päivä säteilee —
Niin nuoren elontiekin:
Se aina valkenee,
Kun veren armon turviin
Käy sielu harhaava.
Näin tiensä Herran haltuun
Saa antaa uskossa.

Otto Laitinen. SK 1961 nro 352:3.

3. Kristityn elämään kuuluu myös oikea seurakuntayhteys

Vapahtaja sanoo tässä yhteydessä: "Ei kukaan ompele vanuttamattomasta kankaasta paikkaa vanhaan vaippaan; muutoin uusi täytetilkku repii palasen vanhasta vaipasta, ja reikä tulee pahemmaksi. Eikä kukaan laske nuorta viiniä vanhoihin nahkaleileihin; muutoin viini pakahuttaa leilit, ja viini menee hukkaan, ja leilit turmeltuvat; vaan nuori viini on laskettava uusiin leileihin." Mitä hän mahtaa tällä tarkoittaa?

Vapahtaja puhuu Uuden liiton seurakunnallisuudesta. Kun Ylkä otettiin pois opetuslapsilta, alkoi uusi aikakausi. Uuden liiton sanoma ei enää soveltunut Israelin kansan temppelijumalanpalvelukseen eikä synagogakirkollisuuteen. Vanhan liiton esikuvat olivat Kristuksessa täyttyneet. Nyt oli evankeliumi vietävä kaikkeen maailmaan kaikille

kansoille ilman seremonialain tai ihmisten tekemien lakien säädöksiä.

Mitä se meille sanoo? Evankeliumi on valtava voima, jota ei voi sitoa säädöksin lain ahdistaviin kahleisiin. Evankeliumille, puhtaalle armon opille, on annettava vapaus synnyttää uskoa ja vaikuttaa kristillistä elämää. Jumalan lapset ovat sidottuja yksinomaan puhtaaseen Jumalan sanaan. Heillä on oikeus elää sellaisesta sanasta, jossa autuus rakennetaan yksinomaan Kristuksen varaan. Heillä on oikeus sellaiseen seurakuntaan ja kirkkoon, jossa koko evankeliumin oppi saarnataan puhtaasti ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaisina.

Puhdasta evankeliumin oppia ei voi sitoa seremonialain ohella myöskään muihin lakeihin. Jos sitä yritetään, syntyy ongelmia. Ne pakahduttavat leilit rikki. Syntyy mahdoton tilanne.

Nuoret, teidät on konfirmoitu evankeliumin vapauden ilmapiiriin, jossa me muutkin saamme elää. Nauttikaamme siitä. Olkaamme uskollisia Jumalan sanan kuulijoita. Säilyttäkäämme se, mikä meille on uskottu sydämen aarteena.

Riennä riemuin eespäin vaan
Tietä Jumalasi,
Joskin löydät määrämaan
Vasta kuollessasi.

Ällös pelkää yötä maan:
Taivaan tähdet loistaa.
Luota Herraan Jumalaan,
Hän voi varjot poistaa.

Totta sekä oikeaa
Horjumatta puolla!
Herran tiellä ihanaa
Elää on ja kuolla.

E. C. Richardt. SK 1961 nro 435.

21.6.2008. 225:1–4; 227; 395:1,2; 229:1,2,4,6,7; 296:1,4–6; 241:1–4; 237; 485:1–4,8.

Säilytä vapautesi

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Epistolateksti.

Vapauteen Kristus vapautti meidät. Pysykää siis lujina, älkääkä antako uudestaan sitoa itseänne orjuuden ikeeseen. Katso, minä, Paavali, sanon teille, että jos ympärileikkautatte itsenne, niin Kristus ei ole oleva teille miksikään hyödyksi. Ja minä todistan taas jokaiselle ihmiselle, joka ympärileikkauttaa itsensä, että hän on velvollinen täyttämään kaiken lain. Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois armosta. Sillä me odotamme uskosta vanhurskauden toivoa Hengen kautta. Sillä Kristuksessa Jeesuksessa ei auta ympärileikkaus eikä ympärileikkaamattomuus, vaan rakkauden kautta vaikuttava usko. Te juoksitte hyvin; kuka esti teitä olemasta totuudelle kuuliaisia? Houkutus siihen ei ole hänestä, joka teitä kutsuu. Vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan. Minulla on teihin se luottamus Herrassa, että te ette missään kohden tule ajattelemaan toisin; mutta teidän häiritsijänne saa kantaa tuomionsa, olkoon kuka hyvänsä. Mutta jos minä, veljet, vielä saarnaan ympärileikkausta, miksi minua vielä vainotaan? Silloinhan olisi ristin pahennus poistettu. Kunpa aivan silpoisivat itsensä, nuo teidän kiihottajanne! Te olette näet kutsutut vapauteen, veljet; älkää vain salliko vapauden olla yllykkeeksi lihalle, vaan palvelkaa toisianne rakkaudessa. Sillä kaikki laki on täytetty yhdessä käskysanassa, tässä: "Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi." Gal. 5:1–14.

Oikea evankeliumi vapauttaa meidät kiusaajan kahleista. Se antaa sydämelle Jumalan rauhan syntien anteeksisaamisessa. Kristus on jo tehnyt kaiken autuuteen tarvittavan meidänkin edestämme. Saamme omistaa sen uskolla sellaisina kuin olemme. Kun tämä meille kirkastuu, se kirvoittaa meidät lain orjuudesta. Se vapauttaa meidät palvelemasta epäjumalia ja seuraamasta riivaajien oppeja. Se päästää meidät ihmisorjuudesta ja harhakäsityksistä. Se tekee meistä Jeesuksen opetuslapsia. Toteutuu Jeesuksen sana: "Jos te pysytte minun sanas-

sani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi" (Joh. 8:31–32).

Ihmiset, jotka eivät tunne Kristusta ja hänen sovitustyötään, elävät monenlaisten pelkojen ja harhojen alla. Heidän sydämissään ei vallitse Kristuksen rauha. Toisille tuovat pelkoja taikauskoiset käsitykset. Toisilla on tarve itse sovittaa syntejään, vapautua lihan himoista sekä saavuttaa teoillaan tunnon rauha, mutta siinä he eivät koskaan onnistu. Toiset eivät usko mihinkään yliluonnolliseen. Kuitenkin heitä kalvaa ajatus: Entäpä jos sittenkin Jumala on olemassa ja tulee tilinteko kuoleman jälkeen?

1. Pysy armonopissa ja torju teko-oppi

Uskosta luopuminen johtaa orjuuteen. Epäusko ei anna vapautta. Ihminen ei voi olla koskaan riippumaton. Joko hän on onnellisesti riippuvainen Jumalasta tai onnettomasti sidoksissa kiusaajaan. Kolmatta vaihtoehtoa ei ole. Jos ihminen on Jumalasta riippuvainen, hän on sisäisesti vapaa eikä ole synnin orja. Tämä vapaus on säilyttämisen arvoinen.

Niin kauan kuin ne asiat, jotka Jumala on jättänyt kristityn vapaaseen harkintaan, säilyvät vapaina eikä niillä sidota omaatuntoa, niistä ei tule autuuden ehtoa eikä tekoja, joilla yritetään ansaita autuutta. Mutta heti kohta, kun niillä sidotaan omatunto, käy niin kuin apostoli sanoo tekstissämme: "Jos ympärileikkautatte itsenne, Kristus ei ole oleva teille miksikään hyödyksi... te olette langenneet armosta."

Kristus on ostanut meidät vapaiksi lain kirouksesta. Jos lankeamme armosta, joudumme siihen orjuuteen, mistä Kristus on meidät ostanut vapaiksi. Niin jäämme kiusaajan kahleisiin ja lain kiroustuomion alle.

Ei ole yhdentekevää, miten suhtaudumme Vanhan liiton seremonialakiin ja vapaan ratkaisuvallan asioihin. Jos meitä vaaditaan noudattamaan vapaita asioita autuuden saamisen ehtoina muka Jumalan asettamina, meidän on noustava sellaista lakihenkisyyttä vastaan.

Luterilainen tunnustus varoittaa myöntymästä vastustajien vaatimuksiin ehdonvallan asioissa silloin, kun tilanne vaatii uskon tun-

nustamista ja myöntyminen koituisi harhan eduksi. Teko-opit on torjuttava selkeästi ja autuuden tie yksin armosta uskon kautta Jeesukseen ilman lain tekoja on säilytettävä puhtaana ja avoimena.

2. Torju vaatimukset noudattaa seremonialakia

Galatian seurakuntiin oli tullut harhaopettajia, jotka autuuden saamiseksi vaativat seremonialain säädösten noudattamista. Erityisesti he vaativat ympärileikkauksen käyttöön ottamista. Mutta muistakin säädöksistä oli kysymys, sillä apostoli Paavali sanoo: "Te otatte vaarin päivistä ja kuukausista ja juhla-ajoista ja vuosista. Minä pelkään teidän tähtenne, että olen ehkä turhaan teistä vaivaa nähnyt." (Gal. 4:10–11.)

Nykyisin tapaamme erityisesti kolmella alueella sellaista opetusta ja henkeä, jossa kristittyjä pyritään sitomaan uskossaan Vanhan testamentin seremonialakiin ja oloihin. Nämä ovat sapattikäsky, ruokasäädökset sekä suhtautuminen Israelin valtioon ja juutalaisiin.

Uudesta testamentista ei löydy yhtään kohtaa, jossa käskettäisiin noudattamaan juutalaisille annettua sapattikäskyä tai muitakaan juhlasäädöksiä. Sen sijaan apostoli Johannes kirjoittaa: "Sen tähden juutalaiset vielä enemmän tavoittelivat häntä tappaaksensa, kun hän ei ainoastaan kumonnut sapattia, vaan myös sanoi Jumalaa Isäksensä, tehden itsensä Jumalan vertaiseksi" (Joh. 5:18). Apostoli Paavali puolestaan sanoo: "Älköön siis kukaan teitä tuomitko syömisestä tai juomisesta, älköön myös minkään juhlan tai uudenkuun tai sapatin johdosta, jotka vain ovat tulevaisten varjo, mutta ruumis on Kristuksen" (Kol. 2:16–17). Sapatti on siis kumottu Kristuksen jumalallisella arvovallalla. Kristityt ovat siitä vapaita Raamatun opetuksen mukaisesti. Sapatti seremonialain säädöksenä oli varjon tapainen kuva siitä levosta, joka tuli Kristuksessa. Sapatin tilalle ei Uusi testamentti aseta mitään muuta päivää.

Myös Luterilaiset tunnustuskirjat käsittelevät sapattikysymystä ja sanovat siitä: "Sanotunlaisia ovat säännökset sunnuntain, pääsiäisen, helluntain ja vastaavien juhlapäivien ja kirkkotapojen pitämisestä. Ne, jotka väittävät, että Herran päivän vietto on kirkon auktoriteetin perusteella välttämättömänä asetettu sapatin vieton sijalle, ovat väärässä. Raamattu on poistanut sapatin, ei kirkko. Evankeliumin ilmoit-

tamisen jälkeen voidaan kaikki Mooseksen lain seremoniat jättää huomiotta. Koska kuitenkin oli välttämätöntä sopia määrätystä päivästä, jotta kansa tietäisi, milloin sen tulee kokoontua, kirkko on selvästikin tätä tarkoitusta varten valinnut sunnuntain. Tätä on pidetty parhaana ilmeisesti siitäkin syystä, että ihmiset saisivat esimerkin kristillisestä vapaudesta ja käsittäisivät, ettei sapatin yhtä vähän kuin minkään muunkaan päivän vietto ole välttämätön." (Augsburgin tunnustus, 57–60. TK 1990, s. 77s.)

Edellä sanottu ei kumoa sitä, että ihmisen mieli ja ruumis tarvitsevat lepoa ja että lepopäivä on ajallisen elämän kannalta suuri, tarpeellinen lahja. Hengellisen elämän kannalta taas sielu löytää levon Jumalan sanasta ja sakramenteista, joita kristityt käyttävät yhteisesti mahdollisuuksien mukaan yhteisesti sopien kristillisessä vapaudessa. Jumalan sana ei sido heitä siinä mihinkään tiettyyn päivään.

Vanhassa testamentissa on monenlaisia ruokasäädöksiä. Nekään eivät ole enää voimassa, sillä Jeesus "sanoi kaikki ruoat puhtaiksi" (Mark. 7:19). Saamme kristillisessä vapaudessa syödä sekä kasviksia että lihaa. Ruoat ja juomat eivät itsessään sisällä mitään pahaa. Ne eivät ole kirottuja tai riivattuja. Kaikella, minkä Jumala on luonut, on myös oikea käyttö. Väärinkäyttö sen sijaan on kiellettyä. Raamatun sana ruoista on hyvin vapauttava: "Ruoka ei lähennä meitä Jumalaan; jos olemme syömättä, emme siitä vahingoitu; jos syömme, emme siitä hyödy" (1 Kor. 8:8).

Vanhan liiton aikana Israelin maalla, valtiolla ja kansalla oli Jumalan asettama tarkoitus. Kun Vapahtaja tuli, hän naulitsi lain kaikkine säädöksineen ristiin ja hävitti Israelin erityisaseman saattaen pakanat yhtäläiseen asemaan. Raamattu sanoo: "Nyt, kun olette Kristuksessa Jeesuksessa, olette te, jotka ennen olitte kaukana, päässeet lähelle Kristuksen veressä. Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden, kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessänsä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tehden rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. Ja hän tuli ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat; sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö." (Ef. 2:13–18.)

Myöskään se, että jokin kasvaa Israelissa tai sitä siellä tuotetaan, ei anna sille mitään pyhyyden hohtoa. Se ei ole siitä syystä parempaa muuhun verrattuna, vaikka Jumala antoikin Israelille hyvän maan, sillä Jumalan ajallinen siunaus ei rajoitu vain yhteen maahan, vaan hän on rakkaudessaan ripotellut sitä kaikkialle. Tässäkään mikään valtio tai kansa ei ole erityisasemassa.

On tarpeen säilyttää raitis uskon henki kautta linjan, sillä "vähäinenkin hapatus hapattaa koko taikinan".

Sen, joka vaatii yhdenkin seremonialain säädöksen noudattamista autuuteen välttämättömänä, tulee muistaa, että niin tehdessään "hän on velvollinen täyttämään koko lain". Lain alla ja lain rikkojana hän on lain kiroustuomion alainen. Vain evankeliumi, joka on ilmoitettu ilman lakia, auttaa sen alta.

.

3. Älä anna vapauden olla yllykkeenä lihalle

Apostoli muistuttaa vielä evankeliumin vapauden oikeasta ymmärtämisestä. Hän sanoo: "Te olette näet kutsutut vapauteen, veljet; älkää vain salliko vapauden olla yllykkeeksi lihalle, vaan palvelkaa toisianne rakkaudessa. Sillä kaikki laki on täytetty yhdessä käskysanassa, tässä: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.'"

Kun Jeesus torjui fariseusten lakimaisen uskonnollisuuden, hän toistuvasti painotti kolmea asiaa.

Vapahtaja toi esille ensiksikin lain sisällön. Laki ei tule täytetyksi sen ulkonaisella noudattamisella, esimerkiksi toimittamalla säädetyt uhrit tai olemalla työtä tekemättä sapattina. Lain sisältö on rakkaus, jonka tulee vallita sydämessä ja ilmetä teoissa. Jeesus sanoi: "Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana" (Matt. 15:8).

Toiseksi Jeesus osoitti ihmisen turmeluksen ja kykenemättömyyden täyttää laki. Jeesus opetti: "Sydämestä lähtevät pahat ajatukset" (Matt. 15:19) ja: "Kukaan teistä ei lakia täytä" (Joh.:7:19).

Kolmanneksi Jeesus saarnasi evankeliumia. Hän ei ollut tullut etsimään vanhurskaita, vaan meitä syntisiä. Hän oli tullut antamaan henkensä edestämme ja kutsumaan meitä luoksensa omistamaan pelastuksen ja vapautumaan yrityksestä itse pelastaa itsemme. "Tulkaa

minun tyköni kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon" (Matt. 11:28), hän julisti. Kaikki, mitä pelastukseen tarvitaan, on valmista Kristuksessa.

Nyt apostoli muistuttaa meitä kaikkia siitä vapaudesta, minkä Kristus on meille hankkinut. Samalla hän avaa sydämemme näkemään lain sisällön oikealla tavalla ja kutsumuksemme palvella armon voimalla toisiamme rakkaudessa. Siihen ei sovi evankeliumin vääristely, ikään kuin armo muka antaisi luvan elää lihan mielitekojen mukaan.

Holtiton, lihallinen ja Jumalan käskyistä piittaamaton, aistillinen elämäntapa ei ole oikeata kristillistä vapautta. Se itse asiassa tempaa ihmisen takaisin synnin orjuuteen ja hävittää sydämestä uskon ja Pyhän Hengen.

Muistamme Raamatun sanan: "Armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi" (Ef. 2:8–9).

Olemme saaneet kulkea kirkossamme yhteistä tietä 80 vuotta evankeliumin vapaudessa. Säilyttäkäämme tämä vapaus.

STLK:n 80-vuotisjuhlassa 13.7.2008. Virret VK 1938: 511; 305:2,4; 304:1–4;9; 310; 417:1,3,4.

Epävarmuus ja varmuus uskonelämässä

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti

Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle. Ps. 139:23–24.

Pelastavaan uskoon kuuluu kaksi vastakkaista asiaa: epävarmuus ja varmuus. Tästä tekstimme puhuu.

1. Epävarmuus

Kun sanomme, että pelastavaan uskoon kuuluu epävarmuus, mitä tarkoitamme? Olemmehan saaneet evankeliumista uskon varmuuden. Eikö epävarmuus kuulu herännäisyyteen ja roomalaiskatoliseen uskoon, mutta ei raittiiseen luterilaisuuteen? Totta. Mutta heillä epävarmuus kohdistuu siihen, mikä Jumalan sanan mukaan on varmaa. Silti on olemassa myös sellaista epävarmuutta, josta Pyhä Raamattu puhuu sekä tekstissämme että muualla. Tämä epävarmuus ja epäluottamus ei kohdistu Jumalaan eikä hänen sanaansa ja sakramentteihin. Se kohdistuu ihmiseen, myös uskovaan ihmiseen hänen vanhan ihmisensä tähden. Todistaahan Raamattu ihmisestä: "Jokainen ihminen on valhettelija" (Room. 3:4). Epärehellisyys on ihmisessä syvällä ja johtaa helposti itsepetokseen. Tarvitsemme itseemme suuntautuvaa epävarmuutta. Emme valehtele vain Jumalalle ja lähimmäisillemme, vaan myös itsellemme. Valehteleva konna on piilossa rehellisten ja suoraluonteistenkin ihmisten sisällä.

Kun Jeesus valmisti opetuslapsiaan kohtaamaan suuren kärsimyksensä, hän sanoi heille: "Tänä yönä te kaikki loukkaannutte minuun; sillä kirjoitettu on: 'Minä lyön paimenta, ja lauman lampaat hajotetaan" (Matt. 26:31). Siitä Raamattu kertoo edelleen: "Niin Pietari vastasi ja sanoi hänelle: 'Vaikka kaikki loukkaantuisivat sinuun, niin minä en koskaan loukkaannu.' Jeesus sanoi hänelle: 'Totisesti minä sanon sinulle: tänä yönä, ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti minut kiellät.' Pietari sanoi hänelle: 'Vaikka minun pitäisi kuolla sinun

kanssasi, en sittenkään minä sinua kiellä.' Samoin sanoivat myös kaikki muut opetuslapset." (Matt. 26:33–35.) He kaikki olivat niin varmoja, eikä kuitenkaan heihin voinut luottaa. He kaikki sortuivat ja pettivät Vapahtajansa. Turhaan ei Raamattu sano: "Sen tähden, joka luulee seisovansa, katsokoon, ettei lankea" (1 Kor. 10:12).

Miten aikanaan kävi tekstimme kirjoittajalle, Daavidille? Kunnioitettu Jumalan mies ja profeetta, Samuel, oli voidellut hänet kuninkaaksi. Jumala oli ihmeellisesti varjellut nuorukaisen Saulin vihalta. Hän oli saanut voiton Goljatista. Hän oli noussut Israelin valtaistuimelle. Häntä oli ympäröinyt Jumalan varjelus ja siunaus. Mutta hänen oma sydämensä petti hänet ja hän lankesi. Hän joutui syviin ahdistuksiin, kunnes Jumala päästi hänet itsepetoksen vallasta. Tätä tuskaista aikaa kesti ehkä toista vuotta. Daavid itse muistelee sitä sanoen: "Kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani. Sillä yötä päivää oli sinun kätesi raskaana minun päälläni; minun nesteeni kuivui niin kuin kesän helteessä." (Ps. 32:3.)

Profeetta Naatanin opettamana Daavid näki tehneensä kuoleman synnin ja sai häneltä synninpäästön. Siitä hän sanoo: "Minä tunnustin sinulle syntini enkä peittänyt pahoja tekojani; minä sanoin: 'Minä tunnustan Herralle rikokseni', ja sinä annoit anteeksi minun syntivelkani" (Ps. 32:5). Valheellinen itsensä puolusteleminen sai jäädä. Hän sai rauhan anteeksiantamuksesta. Hän oppi, ettei ihmisen pysymiseen oikealla tiellä voi luottaa. Nyt hän rukoilee tekstissämme: "Jos minun tieni on vaivaan vievä, johdata minut iankaikkiselle tielle." Jumala näkee sydämen. Hän haluaa totuutta salatuimpaan saakka. Jos en itse näe, että tieni on väärä, Jumala näkee, ja hän voi palauttaa oikealle tielle. Tällaisen nöyrän hengen Jumala haluaa synnyttää sydämiimme ja varjella meidät pahalta, synnilliseltä varmuudelta.

2. Varmuus

Kun Jumalan pyhä laki järkyttää ihmisen itsevarmuuden ja ihminen tuntee sydämessään ansainneensa iankaikkisen kadotustuomion, hän kokee omantunnon tuskia ja kauhuja. Päästäkseen pois tästä tilasta hän tarvitsee varman sanan siitä, että hänen syntinsä ovat sovitetut ja anteeksiannetut Jumalan edessä. Tällaisen varmuuden voi antaa vain Jumala, joka ei valehtele.

Daavid sai varmuuden Jumalan sanasta, jonka profeetta hänelle julisti. Nyt hän rukoilee, että Jumala johdattaisi häntä iankaikkisella tiellä. Jumalan johdatus on luotettavaa. Uskon asioissa Jumalan johdatus ilmenee hänen sanassaan. "Sinun sanasi on minun jalkaini lamppu ja valkeus minun tielläni" (Ps. 119:105). Psalmit ylistävät Jumalan sanaa ja sen luotettavuutta. Koko psalmi 119, jossa on kokonaista 176 jaetta, on tällainen ylistys. Siinä käytetään Jumalan sanasta monia termejä, kuten sana, laki, Jumalan puhe, Jumalan lupaukset, asetukset, tuomiot, käskyt, säädökset, todistukset. On selventävää havaita, ettei tässä käytetä näitä sanoja lain ja evankeliumin eroavuutta opettavina käsitteinä, vaan laki voi siinä tarkoittaa yleisesti opetusta, myös evankeliumia, ja säädökset voivat sisältää sellaisia sakramentin kaltaisia Jumalan säädöksiä, joihin liittyy armolupaus. Tässä pitkässä psalmissa sanotaan muun muassa: "Sinä olet säätänyt todistuksesi vanhurskaudessa ja suuressa uskollisuudessa." (Ps. 119:138). Jumalan luotettavasta sanasta ja varmoista armolupauksista saamme etsiä turvaa ja johdatusta uskon tielle.

Psalmissa 85 Herra sanoo siitä liitosta, jonka Herra teki Daavidin kanssa: "En minä liittoani riko, enkä muuta sitä, mikä on minun huuliltani lähtenyt. Minä olen kerran vannonut pyhyyteni kautta, ja totisesti, minä en Daavidille valehtele: Hänen jälkeläisensä pysyvät iankaikkisesti, ja hänen valtaistuimensa on minun edessäni niin kuin aurinko, se pysyy lujana iankaikkisesti niin kuin kuu. Ja todistaja pilvissä on uskollinen." (Ps. 89:35–38.)

Todistaessaan Kristuksen ylösnousemuksesta Jumalan armon varmana takeena apostolit lainasivat Kirjoituksista Herran sanan: "Minä annan teille pyhät ja lujat Daavidin armot" (Apt. 13:34; Jes. 55:3). Kun Daavid etsii varmuutta Jumalan armosta ja iankaikkisen pelastuksen tietä, hän psalmeissaan puhuu paljon Kristuksesta, hänen kärsimyksestään, ylösnousemuksestaan ja taivaaseen astumisestaan ja osoittaa, että Kristus on seurakuntarakennuksen kulmakivi. Näin Daavid rakentaa Kristus-kallion kestävälle perustalle. Oikea varmuus löytyy siis siitä, mitä Jumala on puhunut ja luvannut, mitä Jumala on Kristuksessa tehnyt ja mitä Jumala Hengellään tekee. Rukoilihan Daavid: "Älä ota minulta pois Pyhää Henkeäsi" (Ps. 51:13).

Jos jo se liitto, jonka Herra teki Daavidin kanssa, oli varma ja luja pelkän lupauksen nojalla, niin paljoa ennemmin Jumalan armo on

varma, koska Kristus on täyttänyt Daavidille annetun lupauksen ja liiton. Niinhän apostoli Paavali todistaa: "Varma on se sana ja kaikin puolin vastaanottamisen arvoinen, että Kristus Jeesus on tullut maailmaan syntisiä pelastamaan, joista minä olen suurin" (1 Tim. 1:15). "Varma on tämä sana; sillä: jos olemme kuolleet yhdessä hänen kanssaan, saamme myös hänen kanssaan elää; jos kärsimme yhdessä, saamme hänen kanssaan myös hallita; jos kiellämme hänet, on hänkin kieltävä meidät; jos me olemme uskottomat, pysyy kuitenkin hän uskollisena; sillä itseänsä kieltää hän ei saata" (2 Tim. 2:11–13). Nämä lupaukset liittyvät sekä sanaan että sakramentteihin, kasteeseen ja ehtoolliseen. Niiden nojalla saamme olla varmat Jumalan armosta sekä myös hänen uskollisuudestaan. Niissä on lohdutus Jumalan omille ja kutsu tuhlaajalapsille palata Isän tykö.

On synti epäillä Jumalan lupauksia ja pitää niitä epävarmoina. Niiden teho riippuu yksinomaan Kristuksen uhrin ja Jumalan sanan voimasta, ei meistä. Ne koskevat jokaista, meitäkin. Kaikkien epäilysten ja epävarmuuden myrskyissä saamme panna turvamme siihen, mikä on varmaa. Saamme ottaa voiton Jumalasta Jaakobin painissa vedoten hänen lupauksiinsa ja kietoen hänet hänen omiin sanoihinsa. Tällainen varmuus on Pyhän Hengen synnyttämää oikeata ja Jumalalle mieluista varmuutta.

Uskon varmuudessa saamme iloiten laulaa:

Jeesuksesta laulan, Jeesuksesta vaan,
Jolta syyni suuret Anteeks sain ja saan,

Hän mun syyni suuret Poisti verellään,
Otti synnin orjan Armoon, elämään,

Katkoi verkot valheen, Kahleet kuoleman,
Vangin vapautti, Laps oon Jumalan

Simo Korpela. SK 1961:198:1–3.

10.9.2006. Virret: 160:1–4; 114:3–5; 165:1,5,6; 161; 53.

"Tutki minua, Jumala"

Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti

"Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle." Ps. 139:23–24.

Ihminen voi samanaikaisesti kulkea vain yhtä tietä. Niin on myös hengellisessä mielessä. Kun tavallisia teitä voi olla lukemattomia, hengellisessä mielessä ihmisen tie, mikä se sitten onkin, voi päättyä vain joko taivaaseen tai helvettiin. Jeesus sanoo: "Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja tie lavea, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät." (Matt. 7:13–14.)

Tekstissämme myös Daavid tuntee vain kaksi mahdollisuutta. On vain joko vaivaan vievä tie tai iankaikkinen tie.

Daavid pyytää Jumalaa tutkimaan, millä tiellä hän on. Niin mekin haluamme tänään jättää itsemme Jumalan tutkittaviksi Daavidin rukouksen myötä: "Tutki minua, Jumala, ja tunne minun sydämeni, koettele minua ja tunne minun ajatukseni. Ja katso: jos minun tieni on vaivaan vievä, niin johdata minut iankaikkiselle tielle."

Olemme Jumalan sanasta oppineet, että usko pelastaa ja epäusko kadottaa. Mistä sitten tiedämme, olemmeko uskon vai epäuskon tiellä?

Ensimmäinen Jumalan sanasta löytyvä koetinkivi on se, suuntautuuko uskomme Kristukseen vai luotammeko tekoihin. Jos luottamuksemme kohdistuu johonkin muuhun kuin siihen Vapahtajaan, jonka Pyhä Raamattu meille ilmoittaa, olemme matkalla kadotukseen. Sanoohan Sana: "Hän (Kristus) on 'se kivi, jonka te, rakentajat, hylkäsitte, mutta joka on kulmakiveksi tullut.' Eikä ole pelastusta yhdessäkään toisessa; sillä ei ole taivaan alla muuta nimeä ihmisille annettu, jossa meidän pitäisi pelastuman." (Apt. 4:11–12.) Se, jonka luottamus on Kristuksessa, on turvassa, sillä Jumala hyväksyi Poikansa uhrin herättämäl-

lä hänet kuolleista ja Jumala lupaa iankaikkisen elämän jokaiselle, joka häneen uskoo.

Raja uskon ja epäuskon välillä on Jumalan edessä aivan kirkas. Ei ole mitään välimuotoa näiden kahden välillä. Ihmiselle se ei kuitenkaan ole aina niin selvä. Kiusaaja haluaa näet sekoittaa ihmisen ajatusmaailman niin, että ihminen luulisi olevansa uskossa ja oikealla tiellä, vaikka ei ole. Siitä on Raamatussakin esimerkkejä. Erityisesti fariseukset olivat joutuneet harhaan. He olivat hyvin uskonnollista väkeä, odottivat Messiasta, tekivät näyttäviä tekoja ja elivät uskoaan tunnustaen sitä salaamatta tai häpeämättä. Vieläpä he kiivailivat oikean opin puolesta. Jeesus joutui kuitenkin varoittamaan: "Sen tähden, kaikki, mitä he sanovat teille, se tehkää ja pitäkää; mutta heidän tekojensa mukaan älkää tehkö, sillä he sanovat, mutta eivät tee" (Matt. 23:3). Ja: "Varokaa ja kavahtakaa fariseusten ja saddukeusten hapatusta" (Matt. 16:6).

Fariseusten usko ei kohdistunut maailman Vapahtajaan, joka kärsii koko ihmiskunnan syntien tähden, vaan he odottivat toisenlaista Messiasta ja maallista kunnian valtakuntaa. Heillä oli väärä Messias-toivo. Tänäkin päivänä on lahkoja, jotka ovat innokkaita levittämään oppiaan, mutta joiden mestarina ei ole Raamatun Jeesus.

On tarpeen säilyttää ja omistaa sellainen usko, joka kohdistuu Raamatun ilmoittamaan Jeesukseen. Hän on tehnyt pelastustamme varten edestämme kaiken, mitä autuuteen tarvitsemme.

Ihminen voi harhautua seuraamaan väärää messiasta. Hän voi hairahtua myös siten, että luulee omistavansa armon, vaikka on karkottanut sydämestään Pyhän Hengen. On nimittäin niin, että Pyhä Henki ei asu sellaisen ihmisen sydämessä, joka elää karkeassa synnissä. Tällaisia karkeita syntejä on vanhastaan sanottu kuolemansynneiksi. Nimitys viittaa ihmisen hengelliseen kuoleman tilaan.

Luterilaiset tunnustuskirjat mainitsevat tällaiseksi kuolemansynniksi muun muassa kyllääntymisen Jumalan sanaan. Tämä kohta Lutherin Isossa katekismuksessa kuuluu seuraavasti: "Samalla tavalla on nuhdeltava myös sellaisia velttohenkiä, jotka saarnan tai pari kuultuaan kyllästyvät ja tympääntyvät, koska muka osaavat jo itse kaiken eivätkä enää opettajaa tarvitse. Juuri tämä synti on tähän mennessä luettu kuolemansyntien joukkoon nimellä *akedia* eli laiskuus ja kyllästyminen. Se on vihattava, myrkyllinen vitsaus, jolla Perkele lumoaa ja pettää monien

sydämen karatakseen yllättäen kimppuumme ja riistääkseen meiltä salaa Jumalan sanan." (Iso katekismus, 3. käsky, 99. TK 1990, s. 345.)

Tämä synti väijyy jokaista Jumalan lasta ja on suuri vaara. Jos ajattelemme seurakuntiemme uskollisia, nyt jo poisnukkuneita jäseniämme, niin voimme havaita, ettei heillä ollut tympääntyneisyyttä. He kestivät, koska sana kannatteli heitä.

Tunnustuskirjat lausuvatkin: "Eivät ne toki elä kuolemansynneissä, jotka Jumalan edessä luetaan vanhurskaiksi." (Puolustus, 48. TK 1948, s. 72.)

Franz Pieper sanoo: "Jokaisesta synnistä, jossa pysytään vastoin omantunnon varoitusta, voi tulla kuolemansynti." (Kristillinen dogmatiikka, 1995, s. 219.)

Raamatussa on luetteloita synneistä, joiden harjoittajat eivät peri Jumalan valtakuntaa. Galatalaiskirjeessä sanotaan: "Mutta lihan teot ovat ilmeiset, ja ne ovat: haureus, saastaisuus, irstaus, epäjumalanpalvelus, noituus, vihamielisyys, riita, kateellisuus, vihat, juonet, eriseurat, lahkot, kateus, juomingit, mässäykset ja muut senkaltaiset, joista teille edeltäpäin sanon, niin kuin jo ennenkin olen sanonut, että ne, jotka semmoista harjoittavat, eivät peri Jumalan valtakuntaa" (Gal. 5:19–21).

Jos rakastamme kaikkea sitä, mikä on oikeata ja hyvää ja Jumalan sanan mukaista, se on merkki uskosta ja Pyhän Hengen asumisesta meissä, vaikka lihamme heikkouden tähden meissä onkin suurta puutteellisuutta. Tämä puutteellisuus näkyy toisaalta siinä, että teemme hyvää niin vähän, ja toisaalta siinä, että löydämme itsestämme synnillisiä haluja ja hairahdumme yhteen ja toiseen sellaiseen, minkä itsekin tuomitsemme synniksi. Vajavaisuuttamme meidän on kärsittävä ja sitä tuntiessamme pantava sielumme turva Jumalan armoon Kristuksessa.

Saamme levätä Kristuksen haavojen suojassa, muistaen, että "hänen haavainsa kautta me olemme paratut". Kristuksen haavat ovat ikuisesti taivaassa todisteina maksetuista lunnaista. Ne kertovat siitä, että olemme hyvän Paimenen lunastettua Seurakuntaa, hänen ostolaumaansa. Kristuksen turvissa on hyvä olla.

Tampere 14.10.2000. Virret VK 1938: 528:1–4; 520:6–9; 210:1–5; 342; 313.

Autuaat ovat uskollisia Jumalan sanalle

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Psalmiteksti.

Autuaat ne, joiden tie on nuhteeton, jotka Herran laissa vaeltavat! Autuaat ne, jotka ottavat vaarin hänen todistuksistaan, jotka etsivät häntä kaikesta sydämestänsä, jotka eivät vääryyttä tee, vaan vaeltavat hänen teillään! Sinä olet asetuksesi säätänyt, että niitä tarkasti noudatettaisiin. Ps. 119:1–4.

1. Autuaat kulkevat oikeata tietä

Psalmi 119 on niin sanottu aakkospsalmi. Siinä on kaksikymmentäkaksi jaksoa, yhtä monta kuin hepreassa on aakkosia. Jokainen jakso käsittää kahdeksan jaetta. Saman jakson jokainen jae alkaa hepreassa samalla kirjaimella. Jaksot etenevät aakkosjärjestyksessä. Tekstimme on ensimmäisen jakson alkupuoli. Siinä jakeet alkavat A-kirjaimella.

Ensimmäinen jae kuuluu: "Autuaat ne, joiden tie on nuhteeton, jotka Herran laissa vaeltavat!" Se on ensimmäinen ja tärkein asia. Jae avautuu meille, kun annamme siinä oleville sanoille oikean raamatullisen merkityksen. Tässä "tie" tarkoittaa uskontoa, "nuhteeton" täydellistä ja moitteetonta. "Laki" ei ole tässä evankeliumin vastakohta, vaan se on sama kuin Jumalan sana, hänen opetuksensa. Tässä ei ole kysymys ihmisen elämästä ja teoista, vaan hänen uskostaan.

Pakanoiden tie ei ollut moitteeton, sillä he hylkäsivät Messias-uskon ja Herran sekä palvelivat epäjumalia. Myös niiden israelilaisten uskonto oli väärä, jotka hylkäsivät Messias-uskon ja sekoittivat uskontoonsa pakanallisia käsityksiä. He eivät vaeltaneet Herran laissa, sillä he eivät ohjanneet uskoansa Jumalan ilmoituksen mukaiseksi eikä heidän oppinsa ollut Jumalan sanan mukainen.

Sen sijaan ne olivat autuaita, jotka uskoivat Jumalan sanan mukaan. He myös säilyttivät uskon tulevaan Messiaaseen ja odottivat häntä. Tällaisia olivat oikeat israelilaiset myös silloin, kun Vapahtaja syntyi ja toimitti lunastustyönsä. Heitä olivat Joosef ja Maria, kedon paimenet, Itämaan viisaat, Sakarias ja Elisabet, vanhukset Simeon ja

Hanna, Johannes Kastaja ja hänen opetuslapsensa sekä monet muut. Tämä usko eli Israelissa halki vuosisatojen vähäisen jäännöksen uskontona, mutta se ei milloinkaan tykkänään kadonnut.

Uusi testamentti todistaa Israelin kansan keskuudessa vallinneesta Messias-odotuksesta. Se ei suinkaan putkahtanut Jeesuksen aikana tai hänen ylösnoustuaan yhtäkkiä esille, vaan se oli elänyt kaiken aikaa aikaisempinakin vuosisatoina, vieläpä aivan Aadamista asti.

Mekin tarvitsemme Jumalan sanan voidaksemme uskoa ja ollaksemme autuaita. Samoin kuin Vanhan liiton uskoon kuului Messias-odotus, oikea usko on nyt Kristus-uskoa. Hän on ainoa tie taivaaseen. Se, joka kieltää tämän, ei voi olla autuas. Mutta samoin kuin Vanhan liiton aikana usko tulevaan Vapahtajaan teki autuaaksi, niin myös nyt usko Vapahtajaan, joka on jo tehnyt meidän edestämme kaiken, mitä autuuteen tarvitaan, tekee autuaaksi.

2. Autuaat etsivät Herraa

Tekstimme asettaa ensiksi Jumalan ilmoituksen uskomme sisällöksi. Se jatkaa: "Autuaat ne, jotka ottavat vaarin hänen todistuksistaan, jotka etsivät häntä kaikesta sydämestänsä, jotka eivät vääryyttä tee, vaan vaeltavat hänen teillään!" Autuailla ei ole ainoastaan oikea oppi, vaan se on myös heidän sydämensä turva. Jumalan todistukset ovat Jumalan varmoja lupauksia ja vakuutuksia Messiaan toimittamasta lunastuksesta ja siihen perustuvasta syntien anteeksisaamisesta. Siitä todistivat Vanhassa liitossa erityisesti Jumalan säätämät uhrit.

Vaikka psalmit eivät joka jakeessa puhu Messiaan toimittamasta lunastuksesta, israelilaisten mieliin oli kuitenkin painettu syvälle, ettei syntien anteeksiantamusta tapahdu ilman veren vuodatusta. Siihen tarvittiin uhri. Siitä kertoivat jo esimerkiksi paratiisin lupaus vaimon Siemenestä, Aabelin uhri, Aabrahamin uhri Moorian vuorella ja Mooseksen säätämä uhrijumalanpalvelus. Kaikkialla, missä Psalmit puhuvat Herran armosta ja syntien anteeksisaamisesta, kysymyksessä on Messiaan verellään hankkima armo. Siitä todistavat Jumalan armolupaukset sanassa ja sakramenteissa. Autuas ottaa niistä vaarin, panee turvansa niihin eikä hellitä niistä.

Autuaat etsivät Herraa. Tämä on Vanhan testamentin osuva kuva uskonelämästä. Vaikka Jumala ei ole kaukana yhdestäkään meistä, emme tavoita häntä omilla ajatuksillamme emmekä ilmasta käsillämme hapuillen, vaan löydämme hänet sieltä, minne hän on säätänyt nimensä muiston. Toisin sanoen: Jumala löytyy sanasta ja sakramenteista, – ja vain niistä. Sen vuoksi uskonelämä on etsimistä, se on Jumalan lupausten tutkimista, hänen sanansa pariin etsiytymistä ja sen kuuntelemista, siitä armon löytämistä ja omistamista sekä sanan seuraamista uskossa. Tämä etsintä ei jää tuloksettomaksi, vaan löydämme armon oikeaan aikaan. Saamme sanoa Jeremian kanssa lohduttomimmassakin paikassa: "Minun osani on Herra, sanoo minun sieluni; sen tähden minä panen toivoni häneen. Hyvä on Herra häntä odottaville, sille sielulle, joka häntä etsii." (Val. V. 3:24–25.)

Autuaat eivät etsi Herraa kuin olisivat vain etsivinään häntä, vaan "kaikesta sydämestään". Se on heidän elämänsä sisältö. Mikään muu ei ole heille sitä tärkeämpää. He ovat tosissaan. Oikean etsimisen vaikuttaa Jumala. Hän on sanonut: "Minä olen suostunut niiden etsittäväksi, jotka eivät minua kysyneet, niiden löydettäväksi, jotka eivät minua etsineet" (Jes. 65:1).

Autuaat, jotka etsivät Herraa, eivät tee vääryyttä. Fariseusten uskonnollisuus salli leskien huoneitten ryöstämisen ja vanhusten hoitovastuun laiminlyömisen. Autuas ei vedä lahja-armoa pahuuden peitteeksi. Autuaat tarvitsevat armoa, koska he ovat syntisiä. He eivät kuitenkaan tarvitse armoa voidaksensa sen suojissa harjoittaa ilmeistä syntielämää, ilkeyttä ja pahuutta.

Autuaat kuuntelevat tarkasti Herran puhetta

Lopuksi tekstimme lausuu: "Sinä olet asetuksesi säätänyt, että niitä tarkasti noudatettaisiin." Tekstimme sitoo autuaat tarkasti noudattamaan Jumalan sanaa.

Arvostamme luotettavuutta ja joustavuutta ihmissuhteissa. Odotamme, ettei lähimmäisemme ole turhan tarkka niuhottaja. Joustavuus ei kuitenkaan saa viedä luotettavuutta. Jumalasuhde ei ole kuitenkaan suoraan verrattavissa ihmissuhteisiin, sillä Jumala ei ole samassa asemassa kanssamme. Hän on Luojamme. Voimme luottaa siihen, että

Jumala tekee, mitä on luvannut, mutta emme voi vaatia häntä joustamaan toiveittemme mukaan. Emme voi sanella hänelle, millainen hänen pitää olla. Emme voi tehdä häntä toisenlaiseksi kuin hän on. Emme voi muuttaa hänen sanaansa ja ilmoitustaan. Hän pysyy sellaisena kuin hän on. Raamattu sanoo: "Hänen tykönään ei ole muutosta, ei vaihteen varjoa" (Jaak. 1:17).

Luonnollisella ihmisellä on kuitenkin merkillinen taipumus yrittää muuttaa Jumalaa ja tehdä hänet järkensä ja oman ajatustapansa mukaiseksi.

Toiset haluavat sellaisen Jumalan, joka sopii mahdollisimman moneen ajatukseen ja hyväksyy kaikki uskonnot. Kunhan vain Jumalasta jotenkin puhutaan, niin hän voi olla millainen tahansa. Tämä ajatustapa jättää ihmiselle täyden vapauden uskoa mitä tahansa ja olla millainen hyvänsä. Ilmeisesti tällainen ihminen etsii itselleen hyväksymistä.

Toiset haluavat sellaisen Jumalan, joka mukautuu kulloisiinkin ajan virtauksiin ja muuttuu joustavasti kunkin aikakauden, maan, kansan ja yksilön moraalin ja uskomusten mukaan. Vanhaa vertausta käyttääkseni Jumala on heille kuin vahanenä, jota voi vaivatta kääntää haluttuun suuntaan. Heillä on vain yksi ehdoton ehto: Jumala ei saa tuomita heidän moraaliaan eikä heidän uskoaan.

On myös sellaisia, jotka haluavat käydä kristityistä, mutta jotka haluavat säilyttää opin vapauden, joko täydellisen tai osittaisen. Tässä ajatusmallissa ihminen on ylin arvovalta, joka ratkaisee uskon ja elämän kysymykset.

Sitten on sellaisia, jotka korostavat Raamatun arvovaltaa ja tunnustavat sen Jumalan sanaksi, mutta jotka eivät ymmärrä Raamattua evankeliumista, vaan laista käsin lainalaisesti. Toiset heistä ovat seremonialain alla. Toisille Raamatun kertomat ulkonaiset asiat ovat tärkeytensä puolesta samalla tasolla kuin pelastukseen liittyvät asiat. Sellaisia voivat olla viitan tupsut tai kasteen muoto. On outoa, että kasteenuusijat voivat hyväksyä veden käytölle kasteessa vain yhden muodon, mutta ehtoollista he voivat viettää käyttämällä viinin asemesta jotakin muuta.

On reformoituja teologeja, jotka saattavat käyttää koko elämänsä ja kaiken energiansa jonkin Raamatussa mainitun ulkonaisen seikan oikeaksi osoittamiseen ja esitettyjen vastaväitteiden kumoamiseen. Ei-

hän se, että koko Raamattu jokaiselta sanaltaan on syntynyt Pyhän Hengen vaikutuksesta ja on totta, aseta kaikkea samaan tärkeysjärjestykseen. Emme myöskään osoita Raamattua todeksi osoittamalla järjen keinoin jokaisen kohdan paikkansapitäväksi ja kumoamalla kaikki esitetyt vastaväitteet. On kysymyksessä uskon asia. Toki Raamatun puolustamisesta voi olla paljonkin hyötyä. Mutta on vaarallista sivuuttaa pelastuksen asiat ja suunnata mielenkiintonsa pelastuksen kannalta merkityksettömiin asioihin. Sellainen reformoitu kristillisyys, niin hyvältä kuin se usein voi yhtäkkiä näyttääkin Raamattua puolustaessaan, on hengeltään lakimaista ja epäevankelista. Sen julistama usko ei lepää Jumalan sanan, vaan järjen varassa. Tässä on asian ydin.

Autuaan Jumalan lapsen suhde sanaan ja sakramentteihin on myönteinen uskon suhde. Hän noudattaa tarkasti Jumalan asetuksia. Sakramentit ovat säätäjänsä pysyviksi asettamat eivätkä ole ihmisen muunneltavissa. Jos ehtoollisaineet vaihdetaan toisiksi, kysymyksessä ei ole enää se ehtoollinen, jonka Kristus asetti. Silloin ei ainoastaan menetetä sakramentti, vaan myös ihmisen röyhkeys saavuttaa huikeat mittasuhteet. Ihminen asettuu korjaamaan Kristuksen testamenttia.

Herra sanoo: "Minä katson sen puoleen, joka on nöyrä, jolla on särjetty henki ja arka tunto minun sanani edessä" (Jes. 66:2).

Siitamajan aikuisten leirin iltahartaus 9.7.2008. Virret VK 1938: 175; 198; 174; 160:1–4; 201.

Jumalan armo on kiitoksen aihe

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Epistolateksti.

Minä kiitän Jumalaani aina teidän tähtenne siitä Jumalan armosta, joka on annettu teille Kristuksessa Jeesuksessa, että kaikessa olette rikastuneet hänessä, kaikessa puheessa ja kaikessa tiedossa, sen mukaan kuin todistus Kristuksesta on teissä vahvistettu, niin ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa, teidän odottaessanne meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä. Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti, niin että te olette nuhteettomat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen päivänä. Jumala on uskollinen, hän, jonka kautta te olette kutsutut hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme yhteyteen. 1 Kor. 1:4–9.

Korinton seurakunnassa oli paljon puutteita ja epäkohtia, jotka apostoli Paavali pani kirjeellään Jumalan sanan mukaiseen järjestykseen. Epäkohdista huolimatta siellä oli kuitenkin todellinen Jumalan seurakunta, josta apostoli saattoi sanoa: "Minä teidät synnytin evankeliumin kautta Kristuksessa Jeesuksessa" (1 Kor. 4:15). Niinpä hän osoitti kirjeensä "Korintossa olevalle Jumalan seurakunnalle, Kristuksessa Jeesuksessa pyhitetyille, jotka ovat kutsutut ja pyhät" (1 Kor. 1:2). Ennen kuin apostoli ryhtyy korjaamaan epäkohtia, hän tuo aidolla apostolisella, evankelisella tavalla heille esiin sen suuren Jumalan armon, jonka varaan heidän uskonsa on rakennettu. Hän tekee sen Jumalaa kiittäen antaen samalla ymmärtää, että aina ja kaikkialla oikea parannus nousee Jumalan armon tuntemisesta. Vaeltaessamme kasteessa mekin saamme nousta uuteen päivään muistaen, että Herran armon on uusi joka aamu.

Ensimmäinen kiitoksen aihe: olette rikkaita sanassa

Apostoli kiittää Jumalaa ensiksi siitä, että hänen lukijansa olivat rikastuneet sanassa. Se ei ollut mikä sana tahansa, vaan apostolinen, Jumalan antama sana ja ilmoitus, se, "mitä silmä ei ole nähnyt eikä korva kuullut, mikä ei ole ihmisen sydämeen noussut ja minkä Jumala on valmistanut niille, jotka häntä rakastavat" (1 Kor. 2:9). Se oli salattu

viisaus, jonka Pyhä Henki oli ilmoittanut. Se oli kristillinen evankeliumin oppi, jota oli kaikessa maailmassa julistettava. Oli kiitoksen aihe, että korinttolaiset olivat saaneet oppia tuntemaan pelastuksen tien totuudessa. Sen koko salaisuus oli heille ilmoitettu.

Valitettavasti nykyaikana tällaisia seurakuntia on vähän. Jos seurakunta ei tunne Kristusta apostolien ja profeettojen perustuksella, on ensiksi laskettava perustus. Vasta sitten voi korjata epäkohtia.

Siellä, missä yritetään uudistaa ja puhdistaa kirkkoa ilman opin yksimielisyyttä, pakostakin epäonnistutaan, koska lähtökohta ei ole oikea. Korinton ongelmat olivat vaelluksen ongelmia. Ne voitiin panna järjestykseen oikean opin valossa. Niin nytkin. Kun Jumalan sanan arvovalta ratkaisee ja sen mukainen tunnustus pätee, voidaan elää jatkuvassa parannuksessa. Opin yksimielisyys on kultaa arvokkaampi asia. Apostoli kehottaa ottamaan lähtökohdaksi opin yksimielisyyden. Hän sanoo: "Minä kehotan teitä, veljet, meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen nimeen, että kaikki olisitte puheessa yksimieliset ettekä suvaitsisi riitaisuuksia keskuudessanne, vaan pysyisitte sovinnossa ja teillä olisi sama mieli ja sama ajatus" (1 Kor. 1:10). Puhe tarkoittaa tässä saarnaa ja oppia.

Toinen kiitoksen aihe: olette rikkaita tiedossa

Korinton seurakunnassa oli saarnavirka voitu järjestää hyvin ja monipuolisesti. Apostoli Paavali oli laskenut perustuksen apostolisella sanalla. Apollos oli auttanut häntä opetuksessa. Seurakunta oli voinut valita keskuudestaan profeettojen kirjoituksia tuntevia miehiä saarnavirkaan. Epäilemättä tällaisia oli tullut seurakuntaan synagogasta. Luukas mainitsee Apostolienteoissa, että Paavali sai siellä "sekä juutalaisia että kreikkalaisia uskomaan" (Apt. 18:4). Niistä juutalaisista ja kreikkalaisista käännynnäisistä, jotka uskoivat Jeesuksen luvatuksi Messiaaksi, löytyi sellaisia, joille Paavali saattoi lyhyessä ajassa uskoa evankeliumin opin. Heitä kutsuttiin virkaan. Paavali viipyi siellä puolitoista vuotta.

Paavalin kirjeestä käy ilmi, että Korintossa oli saarnaviran haltijoilla erilaisia armolahjoja ja tehtäviä. Vaikka samalla henkilöllä saattoi olla useita eri lahjoja, niin niistä kertovissa luvuissa 11–14 puhutaan myös useista eri henkilöistä. Monipuolisesta opetuksesta oli se

siunaus, että seurakunta oli rikas tiedossa. Seurakunta, joka tutkii Kirjoituksia ja rakastaa uskollisten opettajien teoksia sekä ilolla kätkee Jumalan sanaa sydämeensä, kasvaa tiedossa ja Jumalan armotalouden tuntemisessa. Sellainen seurakunta kykenee myös torjumaan harhaopettajat.

Jo varhain apostolit tulivat tekemisiin myös toisenlaisen ilmiön kanssa. Kun juutalaiset sekoittivat kreikkalaista viisausajattelua uskontoonsa ja maustivat sitä kristinuskosta saamillaan ajatuksilla tai kreikkalaiset yhdistivät ajatteluunsa kristinuskoa ja juutalaisuutta, syntyi uusia, tietoa (*gnoosis*ta) painottavia filosofioita, ns. gnostilaisuutta. Se oli valhetietoa. Siitä apostoli varoitti Timoteusta sanoen: "Vältä tiedon nimellä kulkevan valhetiedon epäpyhiä ja tyhjiä puheita ja vastaväitteitä, johon tunnustautuen muutamat ovat uskosta hairahtuneet" (1 Tim. 6:20). Jumalan antama tieto sen sijaan oli arvokasta, ja se oli kiitoksen aihe.

Oikea tieto meidän tulee asettaa sille kuuluvaan arvoon, mutta se tulee ymmärtää saaduksi lahjaksi, ei ansioksi. Muuten tieto paisuttaa. Apostoli muistuttaa vielä: "Jos joku luulee jotakin tietävänsä, ei hän vielä tiedä, niin kuin tietää tulee" (1 Kor. 8:2).

Jumala ei ole antanut meille uskon kysymyksistä loogista, aukotonta järjestelmää, vaan hän on ilmoittanut pelastukseen liittyvät asiat kohta kohdalta ja asia asialta (1 Kor. 13:9–10). Tätä Jumalan ilmoituksen luonnetta Kirkkoraamattu ei ilmaise selvästi, kun se kääntää 1 Kor. 13:ssa "vajavaiseksi" (1 Kor. 13:9–12) sen, mikä tarkoittaa edellä kuvattua Jumalan ilmoituksen luonnetta. Uskon asiat on annettu meille tiedoksi palasina (Lutherin käännös: Stückwerk, stückweise). Näistä palasista ei muodostu sellainen yhtenäinen, täydellinen kuva kuin oikein kootusta palapelistä. Vasta taivaassa tietomme on täydellistä. Siellä tajuamme jokaisen kohdan olevan oikealla paikallaan ja ymmärrämme, että sen täytyy olla sellainen kuin se on. Tämä merkitsee myös sitä, että kukin opinkohta on otettava esiin siitä raamatunkohdasta, missä siitä on nimenomaisesti puhe.

Kolmas kiitoksen aihe: olette kestäviä uskossa

Siitä huolimatta, että apostoliset tunnusteot olivat Korintossa rikastuttaneet jumalanpalveluselämää niin suuressa määrin moniin muihin

paikkakuntiin verrattuna, korinttolaisten toivo ei kuitenkaan ollut tässä ajassa, vaan he odottivat Kristuksen tuloa tuomiolle ja Kristuksen Seurakunnan vapauttamista taivaalliseen iloon. Tekstimme sanoo: "... ettei teiltä mitään puutu missään armolahjassa, teidän odottaessanne meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen ilmestystä. Hän on myös vahvistava teitä loppuun asti, niin että te olette nuhteettomat meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen päivänä. Jumala on uskollinen, hän, jonka kautta te olette kutsutut hänen Poikansa Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme yhteyteen."

Armolahjat johdattivat Sanaan ja sen uskolliseen käyttöön. Niin taivastoivo elpyi ja usko vahvistui. Apostoli on varma, että Kristus vahvistaa uskovia loppuun asti niin, että he voivat ilmestyä Kristuksen tuomioistuimen eteen nuhteettomina Kristus-puvussa. Jumala, joka on liitossaan uskollinen, on sen tekevä.

Kestämiseen uskossa vaikuttavat edellä mainitut Jumalan armoteot, rikkaus sanassa ja rikkaus tiedossa. Silloin emme ole kaikenlaisten opintuulten heiteltävinä. Kun rikkauteen sanassa ja tiedossa yhdistyvät nöyryys Jumalan ja hänen sanansa edessä sekä lähimmäisen kunnioitus ja ylpeän vanhan ihmisemme kuolettaminen, uskonelämämme on oikealla tolalla.

Jos uskossa säilyminen olisi meidän syntisten, heikkojen ihmisten varassa, emme kestäisi. Koska se on vahvan ja uskollisen taivaallisen Isän huomassa, me kompastelevat ja lankeavaiset nousemme ja me heikot kestämme.

Siitamajan aikuisten leirin iltahartaus 10.7.2008. Virret VK 1938: 425:1,4–5; 426; 344; 423.

Pelastuksen perusta

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Kun fariseukset kuulivat, että Jeesus *oli tukkinut saddukeuksilta suun, kokoontuivat he yhteen; ja eräs heistä, joka oli lainoppinut, kysyi häneltä kiusaten: "Opettaja, mikä on suurin käsky laissa?" Niin Jeesus sanoi hänelle: "'Rakasta Herraa, sinun Jumalaasi, kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi.' Tämä on suurin ja ensimmäinen käsky. Toinen, tämän vertainen, on: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Näissä kahdessa käskyssä riippuu kaikki laki ja profeetat." Ja fariseusten ollessa koolla Jeesus kysyi heiltä sanoen: "Mitä arvelette Kristuksesta? Kenen poika hän on?" He sanoivat hänelle: "Daavidin." Hän sanoi heille: "Kuinka sitten Daavid Hengessä kutsuu häntä Herraksi, sanoen: 'Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi alle.' Jos siis Daavid kutsuu häntä Herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?" Ja kukaan ei voinut vastata hänelle sanaakaan; eikä siitä päivästä lähtien yksikään enää rohjennut kysyä häneltä mitään.* Matt. 22:34–46.

Tunnustava kristitty voi joutua vastaamaan hänelle esitettyihin uskoa koskeviin kysymyksiin. Joku kyselee kiusaten, joku näyttääkseen tietojaan, ehkäpä joku tosissaan. Tekstimme fariseus kysyi kiusaten Jeesukselta: "Opettaja, mikä on suurin käsky laissa?" Riippumatta siitä, missä mielessä ihmiset kyselevät, se voi tarjota oivallisen tilaisuuden antaa heille oikea kristillinen todistus. Niin Vapahtaja tekee. Hän ei anna fariseuksen tekopyhän ulkokuoren pettää itseään, vaan vastaa kysymykseen tyhjentävästi ja asian ytimeen osuen niin, etteivät kiusoittelijat enää uskaltaneet kysyä häneltä mitään.

Luontainen uskonnollisuus ei pelasta

Meidän ei tarvitse ihmetellä, jos ihmiset kyselevät uskonasioista. Ihmisellä on tarve pohtia perimmäisiä kysymyksiä ja löytää selitys olemassaololleen. Ateisti ei tee tässä poikkeusta. Ateistin jumalankielteisyys pohjautuu uskomukseen, jota ateisti ei voi todistaa oike-

aksi itselleen eikä muille. Eihän aistihavaintojen puute voi todistaa olemattomaksi sellaista, mikä on niiden ulkopuolella. Kuitenkin järjenkin maailmassa teot ovat todisteita tekijän olemassaolosta.

Jo Raamatun alkulehdiltä saamme lukea, että maailma jakaantui pian syntiinlankeemuksen jälkeen kahteen erilaiseen uskontoon ja maailmankäsitykseen. Jeesuksen aikana kirjanoppineet, saddukeukset ja koko kansa olivat hyvin uskonnollista väkeä. Kaikkialta maailmasta, idästä ja lännestä kuten myös etelästä ja pohjoisesta, löytyy yhä uskonnollisuutta. Se on usein paljon elävämpää ja todellisemman tuntuista kuin, mihin olemme tottuneet. Myös sieltä, missä ateismi on pyrkinyt hävittämään uskonnon, löydämme pakanauskontoja, islamia, juutalaisuutta, taikauskoa ja myös kristillisiä kirkkoja.

Ihminen ei ole vain kylmästi järkeilevä tai pelkkää materiaa oleva olento, vaan hänellä on myös uskonnollisia tarpeita. Se näkyy luontaisena lakipohjaisena uskonnollisuutena. On vain huomattava, ettei se pelasta ihmistä eikä auta häntä lähemmäksi taivasta. Se on itse asiassa pakoa pois elävän Jumalan edestä.

Kun ihminen lankesi syntiin, hän lähti Jumalaa pakoon. Vain siten Jumala sai Aadamin ja Eevan toiselle tielle, että hän itse meni heidän luoksensa esittäen heille kysymyksen: "Missä olet? Mitä olet tehnyt?", ja antoi heille lupauksen Vapahtajasta.

Nykyisin varsinkin voi kuulla puhuttavan uskonnollisuudesta yksinomaan positiivisena asiana. Raamattu pitää kuitenkin ihmisestä itsestään nousevaa uskonnollisuutta negatiivisena ja ainoastaan Raamattuun perustuvaa uskoa Herraan Kristukseen positiivisena ja oikeana. Ihmisen täytyy tehdä parannus luontaisesta uskonnollisuudestaan ja hänen tulee kääntyä oikean, todellisen, elävän Jumalan puoleen voidakseen pelastua.

Jeesuksen ajan fariseukset pitivät pitkiä rukouksia, paastosivat, antoivat almuja ja osallistuivat Israelin jumalanpalveluselämään. Saddukeukset olivat uskonnollisia järkeilijöitä. Jeesus kumosi heidän epäuskonsa, kun he eivät uskoneet ruumiin ylösnousemusta. Fariseukset tosin olivat siitä hyvillään, mutta he eivät suinkaan liittyneet Jeesukseen. He olivat tulleet kiusaamaan häntä. He halusivat osoittaa tuntevansa uskonasiat Jeesusta paremmin. Tällainen toiminta on ominaista ihmisluonnolle.

Suurin käsky ei ole uskomme pääasia

Niin eräs fariseus kysyi Jeesukselta häntä kiusaten: "Opettaja, mikä on suurin käsky laissa?"

Kristitty, joka tunnustautuu Jumalan lapseksi, voi myös saada erilaisia kysymyksiä ympäristönsä uskonnollisilta ihmisiltä, jotka uskovat olevansa oikeassa. On huomattava, että Vapahtaja ei vaikene, vaan opettaa kärsivällisesti, kun saa siihen sopivan tilaisuuden. Toki sellaisenkin tapauksen tiedämme Jeesuksen elämässä, ettei hän vastannut tehtyyn kysymykseen. Joskus vaikeneminen on paikallaan. Mutta nyt hän vastaa. Hän haluaa rakkaudessa johdattaa fariseukset pois heidän omasta uskonnollisuudestaan oikean, elävän Jumalan tuntemiseen ja armon varaan. Hän sanoo vastauksena: "Rakasta Herraa sinun Jumalaasi kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi. Ja lisää: "Tämä on suurin ja ensimmäinen käsky."

Kun Vapahtajamme lausuu nämä sanat, hän lainaa Raamattua, mutta samalla tämä sana puhuttelee kysyjää. "Rakasta Herraa sinun Jumalaasi kaikesta sydämestäsi, kaikesta sielustasi ja kaikesta mielestäsi." Siis koko ihmisen tulee rakastaa Jumalaa, niin ettei jää mitään aukkoa, jossa ihminen saisi olla rakastamatta Jumalaa. Se on Jumalan käsky, ja se on suurin käsky. Kun Vapahtajamme lausuu tämän käskyn, niin se on kuin ukkosen jyrinä taivaasta. Jumala sanoo ihmiselle, mitä tämän täytyy tehdä. Tämän sanan alle joutuu koko ihminen kaikkine ajatuksineen, sanoineen ja tekoineen, myös kaikkine uskonnollisine harjoituksineen ja harrastuksineen. Fariseukset vain eivät päästäneet tätä sanaa sydämeensä. He luulivat ja kuvittelivat, että olivat näin tehneet.

Erehdymme, jos luulemme, että vain kristillinen usko opettaa rakkautta. Onhan laki kirjoitettu ihmisen sydämeen. Voimme tavata rakkauden vaatimuksen kaikkialta riippumatta ihmisten uskonnollisesta taustasta. Tosin se voi olla monien harhakäsitysten peitossa.

Lain sana on tarkoitettu meille sillä tavoin vastaan otettavaksi, että näemme sen Jumalan pyhäksi tahdoksi, jota me emme ole täyttäneet. Kun Jumalan laki näin lähestyy meitä ja tulee omalletunnolle, saamme kokea, mitä Hebrealaiskirje sanoo: "Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet ja ytimet ja

on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija; eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmäinsä edessä, jolle meidän on tehtävä tili" (Hebr. 4:12–13).

Jumalan sanalla on ihmeellinen kyky tunkeutua ihmisen sisimpään ja paljastaa ihmisen tekemiä syntejä, jopa niin, ettei julistajan tarvitse olla niistä tietoinen. Välistä kuulija on voinut loukkaantua sananjulistajaan ja moittia häntä siitä, että tämä on käsitellyt saarnassa erityisesti hänen syntejään. Pastori on puolestaan ollut yllättynyt, koska hänellä kyseinen henkilö ei ollut lainkaan mielessä.

Lain sana ei ainoastaan tunkeudu läpi ihmisen, vaan se asettaa meidät tekemään tiliä Jumalalle siitä, miten olemme eläneet. Näin on siitä huolimatta, että ihminen usein työntää pois pelkän ajatuksenkin Jumalasta ja tilinteosta.

Pyhä Raamattu ilmoittaa kuitenkin selvästi, että ihminen on vastuullinen teoistansa ja että hänen on tehtävä tili. Tämä tieto ihmisellä on jo omaantuntoon kirjoitettuna.

Kun joku kysyy meiltä jotakin uskon asiaa, vaikkapa ivallisesti, olisi hyvä antaa hänelle silti todistus kristillisestä uskosta. Kysyjää auttaisi, että hän ymmärtäisi, että meidän kaikkien on tehtävä tili. Apostoli Paavali todistaessaan pakanoille toi esille, että on olemassa ylösnousemus, sekä vanhurskasten että vääräin. Hän laittoi ihmiset tilinteon paikalle. Niin myös Vapahtajamme tässä tekee. Ihmiselle Jumala voi välistä olla etäinen. Ihminen voi kysyä, miten hän voi rakastaa Jumalaa. Onkin niin, ettemme me voi antaa Jumalalle mitään siinä mielessä, että hän tarvitsisi jotakin. Jumala ei tarvitse meidän tekojamme, ei meidän rakkauttamme eikä meidän lahjojamme. Hänellä on kaikkea. Mutta Jumala tahtoo, että hän on meille rakas, rakas yli kaiken. Hän on antanut meille lähimmäiset sitä varten, että me heissä rakastaisimme häntä. Niinpä Vapahtaja sanookin: "Toinen tämän [käskyn] vertainen on: 'Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi.' Näissä kahdessa käskyssä riippuu kaikki laki ja profeetat."

Vapahtaja tekee eron ensimmäisen taulun käskyjen ja toisen taulun käskyjen välillä. Hän esittää rakkauden Jumalaan ensimmäiseksi ja suurimmaksi käskyksi. Lähimmäisrakkauden käsky on tämän vertainen. Näin Jumala pysyy ensimmäisellä sijalla eikä lähimmäinen pääse Jumalan paikalle. Kuitenkin säilyy kohdallaan se totuus, että

rakastamme Jumalaa rakastamalla lähimmäistämme. Käskyt ovat yhdenvertaiset, mutta Jumala on meidän ja lähimmäisemme yläpuolella. Lähimmäisemme ei ole Jumalan vertainen. "Enemmän tulee totella Jumalaa kuin ihmisiä" (Apt. 5:29).

Korkein persoona ja suurin sanoma antavat pelastuksen

Kun Jeesus oli vastannut tehtyyn kysymykseen, hänkin esitti kysymyksen. Joskus on hyvä, että mekin esitämme kysyjille kysymyksiä. Jeesus tähtää siihen, että ihmiset tulisivat tuntemaan uskonasiat kokonaisuudessaan. On tarpeen tuntea laki ja sen tarkoitus, mutta vieläkin tärkeämpää on tuntea evankeliumi.

Niinpä Jeesus kysyy: "Mitä arvelette Kristuksesta, kenen poika hän on?" He sanoivat hänelle: "Daavidin." Hän sanoi heille: "Kuinka sitten Hengessä Daavid kutsui häntä Herraksi sanoen: "Herra sanoi minun Herralleni: 'Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi alle.' Jos siis Daavid kutsuu häntä Herraksi, kuinka hän on hänen poikansa?"

Juutalaiset olivat oppineet neljännen käskyn "Kunnioita isääsi ja äitiäsi, jotta menestyisit ja kauan eläisit maan päällä." He edellyttivät, että sitä noudatetaan. Nyt Jeesus esittää heille kysymyksen: Miten on mahdollista, että Messias on Daavidin poika ja kuinka Daavid voi samalla kutsua häntä Herrakseen? Miten pojasta voi tulla isänsä herra? Sehän on neljännen käskyn kannalta mahdoton ajatus. Miten paljon tällaisia järjenvastaisuuksia Raamattu tunteekaan! Uskon asia ei ole järjellä käsitettävissä. Sitä on lähestyttävä Jumalan ilmoituksesta käsin ja uskottava se.

Vapahtajan vastaus sisälsi hyvin merkittävän opetuksen: Me ihmiset olemme niin suuria syntisiä, että tarvitsemme Vapahtajan, joka on erilainen kuin kaikki muut ihmiset. Tarvitsemme Herran, hänet, joka on tosi Jumala. Kysymys ei ole vain siitä, että meillä olisi Daavidin poika Vapahtajana, vaan siitä, että hän on samalla Jumalan Poika. Jumalan Poika on tullut Daavidin pojaksi. Jumalan Poika on syntynyt ihmiseksi. Tällainen Vapahtaja oli meille tarpeen, koska ihminen oli syntiä tehnyt ja ihmisen piti se korvata, mutta ihminen ei sitä kyennyt. Vain Jumalan Poika ihmiseksi tulleena saattoi sen tehdä meidän edestämme.

Vapahtaja toi tässä esille suurimman käskyn. Mutta hän ilmoittaa myös suurimman sanoman. korkeimman persoonan, mitä voi olla.

Ihminen ajattelee usein, että sen, joka on suurin, täytyy olla myös ankara ja tuomitseva tahtonsa rikkojia kohtaan. Mutta Jumala on antanut meille Vapahtajan, joka on niin korkea ja niin suuri majesteetti, että ketään toista ei ole hänen vertaistaan. Hän on Isän kanssa yhdenvertainen kunniassa ja kirkkaudessa. Hän on tosi Jumala, mutta samalla hän on niin täynnä rakkautta meitä ihmisiä kohtaan, että hän on antanut itsensä meidän edestämme. Hän on voittanut kaikki vihollisemme ja on heidät tulemuksessaan kukistava, kuten Raamattu sanoo: "Herra sanoi minun Herralleni: Istu minun oikealle puolelleni, kunnes minä panen sinun vihollisesi sinun jalkojesi astinlaudaksi."

Kristus hallitsee kaikkea. Kun saamme turvata tällaiseen Vapahtajaan, voimme myös lohduttautua hänen sanallaan: "Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni." (Joh. 10:27–28.) Tällaisen Vapahtajan turviin mekin saamme jäädä, siinä pysyä sekä olla varmoja siitä, että hänessä meillä on rikkomusten anteeksisaaminen Jumalan armon rikkauden mukaan.

Tätä sanomaa meidät on kutsuttu viestittämään eteenpäin ja todistamaan niille, jotka tulevat meiltä kyselemään uskonasioista. Vastatessamme samalla rukoilemme, että Jumala antaisi meille oikean tavan vastata ja oikean tavan puhua, niin että Jumala saisi kunnian ja lähimmäinen kuulisi sydämessään kutsun Jumalan valtakuntaan.

28.6.2008. Virret VK 1938: 354:1–4; 111; 185; 306; 181.

Kristus on lain loppu

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti.

Veljet, minä toivon sydämestäni ja rukoilen Jumalaa heidän edestänsä, että he pelastuisivat. Sillä minä todistan heistä, että heillä on kiivaus Jumalan puolesta, mutta ei taidon mukaan; sillä kun he eivät tunne Jumalan vanhurskautta, vaan koettavat pystyttää omaa vanhurskauttaan, eivät he ole alistuneet Jumalan vanhurskauden alle. Sillä Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo. Kirjoittaahan Mooses siitä vanhurskaudesta, joka laista tulee, että ihminen, joka sen täyttää, on siitä elävä. Mutta se vanhurskaus, joka uskosta tulee, sanoo näin: "Älä sano sydämessäsi: Kuka nousee taivaaseen?" se on: tuomaan Kristusta alas, tahi: "Kuka astuu alas syvyyteen?" se on: nostamaan Kristusta kuolleista. Mutta mitä se sanoo? "Sana on sinua lähellä, sinun suussasi ja sinun sydämessäsi"; se on se uskon sana, jota me saarnaamme. Sillä jos sinä tunnustat suullasi Jeesuksen Herraksi ja uskot sydämessäsi, että Jumala on hänet kuolleista herättänyt, niin sinä pelastut; sillä sydämen uskolla tullaan vanhurskaaksi ja suun tunnustuksella pelastutaan. Sanoohan Raamattu: "Ei yksikään, joka häneen uskoo, joudu häpeään." Tässä ei ole erotusta juutalaisen eikä kreikkalaisen välillä; sillä yksi ja sama on kaikkien Herra, rikas antaja kaikille, jotka häntä avuksi huutavat. Sillä "jokainen, joka huutaa avuksi Herran nimeä, pelastuu." Room. 10:1–13.

Apostoli Paavali antaa juutalaisista sellaisen tunnustuksen, jota nykyajan ihmisistä harvoin voi antaa. Heillä oli kiivautta ja intoa pelastuksen asiassa. Tosin heiltä puuttui taito. Heidän intonsa ei heitä pelastanut. Heille lain noudattaminen oli pelastuksen keino. Se ei voinut johtaa tulokseen, koska pelastus on armosta, ei teoista. Oikein olisi, että meillä olisi sekä taitoa että intoa, toisin sanoen, että meillä olisi usko Kristukseen, sen synnyttämä rakkaus hänen asialleen ja Jumalan sanan tuntemusta.

Kun ihminen saa piston sydämeensä, hän havahtuu välinpitämättömyydestä ja alkaa kysellä, mitä hänen pitää tehdä, että hän pelas-

tuisi. Hän ryhtyy panemaan elämäänsä sellaiseen kuntoon, että voisi pelastua. Hän haluaa tehdä parannusta synneistä, jotka hänen omatuntonsa sanoo synneiksi. Kaikki tuntuu aivan oikealta, mutta asiassa on jokin vika. Hän näet luulee tulevansa Jumalalle kelpaavaksi elämänsä parantamisella. Ehkäpä joku tai monikin onnistuu parantelemaan elämäänsä ulkonaisesti, mutta sisimmästään hän ei saa pois pahoja ajatuksia ja himoja. Jos hän tämän tajuaa, hänen täytyy tuntea epätoivoa. Luonnostaan ihmisellä on lain luulo, että hän lakia noudattamalla pääsee sovintoon Jumalan kanssa.

Fariseukset olivat ymmärtäneet väärin varsinkin seremonialain tarkoituksen. Kun Jeesus sanoi Mooseksesta: "Minusta hän on kirjoittanut", niin fariseukset ajattelivat pelastuvansa, jos he suorittivat tunnollisesti kaikki seremonialain määräykset. Se oli heidän uhrinsa Jumalalle. Niinpä Jeesus moitti heitä ja lainasi Raamattua: "Laupeutta minä tahdon enkä uhria." Fariseusten hurskauden tavoittelu oli johtanut heidät myös ylimääräisiin tekoihin, isien perinnäissääntöihin. Jumalan armo ja Messiaan uhri olivat heiltä kateissa. He olivat lain alla, eivät Jumalan armon ja laupeuden alla. He eivät ymmärtäneet seremonialain esikuvallista tarkoitusta. He olivat joutuneet pois Jumalan sanasta ihmiskäskyihin. Tämä on aina seuraus armon himmenemisestä, kun Kristuksen uhri siirtyy pois silmien edestä. Silloin ihminen alkaa pystyttää omaa vanhurskauttaan.

Tekstimme tuo kirkkaan Jumalan sanan lohdutuksen pelastuksen tietä kyselevälle: "Kristus on lain loppu vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo."

1. Mitä "lain loppu" tarkoittaa?

Sanalla, joka tässä on käännetty "lopuksi", on kreikassa kolme merkitystä: 'päämäärä' eli 'tarkoitus', 'täyttymys' ja 'loppu'. Mistä tässä on kysymys?

Seremonialain tarkoitus oli varjon tavoin kertoa tulevasta Kristuksesta ja saada ihmiset uskomaan. Tätä tarkoitusta fariseukset eivät käsittäneet. Apostoli Paavali ei kuitenkaan puhu tekstissämme pelkästään seremonialaista, vaan yleensä laista sisällyttäen siihen myös siveyslain. Tämä tulee selvästi ilmi tästä samasta kirjeestä sen loppupuolelta, kun Paavali kirjoittaa: "Joka toistansa rakastaa, se on lain

täyttänyt" (Room. 13:8,10). Kristus ei ole lain tarkoitus, mutta kylläkin sen täyttymys ja loppu. Kristuksen ihmiseksi tulon tarkoitus ei ollut saada meidät täyttämään lakia. Hän tuli lunastamaan meidät ja hankkimaan meille lain täyttämyksen. Hän ei tullut lain antajaksi, uudeksi Moosekseksi, vaan Vapahtajaksi. Tässä on tekstimme syvällinen lohdutus.

Autuuden saamiseksi meidän tekojamme ei tarvita, koska Kristus on sekä lain täyttämys että sen loppu. Koska hän on täyttänyt kaikki lain vaatimukset edestämme, laki ei voi velkoa meiltä mitään. Me emme voi kovallakaan yrittämisellä täyttää lakia niin, että elämämme kelpaisi Jumalalle. Siltä puolen työ on aivan turhaa; niin emme voi autuutta ansaita. Lain täyttäminen autuuden saadaksemme on turhaa myös siltä kannalta, että Kristus on tehnyt sen meidän puolestamme. Saamme syntimme anteeksi Jeesuksen sovitustyön tähden. Hän on lain loppu vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo häneen. Laulussa sanotaan:

Jeesus puhuu.
Sydämiltä
Syntikuormat kirpoaa,
Armo työtä tekeviltä
Tekemiset lopettaa,
Levon löytää väsynyt,
Sielun myrsky tyyntyy nyt.

K.V. Tamminen..SK 1961 nro 145:3.

Saamme jäädä uskossa lepäämään ja pitämään sapattia Jeesuksen turviin. Kun Kristuksen pyhä veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä, tunnollamme on rauha. Raamattu sanoo: "Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta" (Room. 5:1).

Niin yksinkertainen on pelastuksen asia. Saamme uskoa Jeesukseen ja turvata siihen, että hän on meille lain loppu vanhurskaudeksi. Jumalan edessä kelpaavan vanhurskauden saamme Jeesukselta. Hän itse se on. "Herra on meidän vanhurskautemme", kirjoittaa profeetta Jeremia (Jer. 23:6).

Erään nuoren miehen omatunto oli herännyt. Hän halusi päästä varmuuteen syntien anteeksisaamisesta. Mutta kun hän ei ollut sisällä

Jumalan sanassa, hän asetti itselleen erään teon merkiksi siitä, että hänkin saa uskoa. Jos hän saisi kiven lentämään niin ja niin pitkälle, se olisi merkki siitä, että hän saa uskoa. Hän epäonnistui ja oli hyvin murheellinen. Myöhemmin, kun Jumalan sana kirkastui hänelle ja hän oppi panemaan sielunsa turvan Jumalan omiin lupauksiin, hän oli kiitollinen siitä, ettei Jumala ollut sallinut hänen onnistua. Hän oli varjeltunut rakentamasta pelastustaan väärälle perustalle. Emme tarvitse minkäänlaisia itse keksittyjä autuuden merkkejä, vaan meillä on jo Jumalan sanan selvä lupaus: Kristus on lain loppu vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo. Samantapaisia lupauksia Raamattu on täynnä.

Kun Kristus on lain loppu, eivät ainoastaan meidän tekemisemme autuuden saamiseksi lopu, vaan loppuvat myös lain syytökset. Täytetty laki ei voi velkoa meiltä synnin sovittamista. Laki on naulittu Kristuksen ristille kuittauksena syntivelkamme suorituksesta, ja velan maksajakin on otettu ristiltä alas, haudattu ja noussut ylös haudasta. Se on merkki siitä, ettei ihmiskunnan synti enää paina häntä, vaan hän on tullut meille valmiiksi, eläväksi tieksi Jumalan tykö.

2. Millainen on uskosta tuleva vanhurskaus?

Apostoli ei jätä näitä tärkeitä asioita tekstissämme yhden lausuman varaan, vaan selittää perusteellisesti, millainen uskosta tuleva vanhurskaus on. Hän sanoo asiaa selventääkseen: "Kirjoittaahan Mooses siitä vanhurskaudesta, joka laista tulee, että ihminen, joka sen täyttää, on siitä elävä." Jos ihminen täyttäisi lain, hän saisi sen nojalla iankaikkisen elämän. Mutta kun ihminen ei sitä ole täyttänyt eikä periturmeluksensa tähden voi täyttää, hän on lain edessä lain tuomion alainen. Kelvatakseen Jumalalle hän tarvitsee armon ja vanhurskauden lähteen, mistä elämän virrat hänelle juoksevat. Hän tarvitsee uskolla omistettavan vanhurskauden, Kristuksen vanhurskauden.

Kristuksen vanhurskaus ei ole piilossa seitsemän sinetin takana. Se ei ole taivaan korkeuksissa tavoittamattomissa. Se ei ole myöskään kuoleman syvyydessä. "Mutta se vanhurskaus, joka uskosta tulee, sanoo näin: 'Älä sano sydämessäsi: Kuka nousee taivaaseen?' se on: tuomaan Kristusta alas, tahi: 'Kuka astuu alas syvyyteen?' se on:

nostamaan Kristusta kuolleista." Kristus on jo tullut alas ja suorittanut sovitustyönsä. Hän on jo noussut ylös kuolleista ja sillä teolla vanhurskauttanut maailman. Vanhurskaus on jo olemassa, ja se on siinä "uskon sanassa, jota me saarnaamme", kuten tekstimme sanoo.

Tämä "uskon sana" on apostolien ja profeettojen saarna. Se ei ole lain saarna eikä tekojen saarna, vaan armon saarna. Se ei ole ihmisajatusten ja ihmiskeksintöjen saarna, vaan saarna, joka tulee "Kristuksen sanan kautta" (Room. 10:17). Tästä saarnasta usko tulee eli syntyy ja sille se kaikessa perustuu. Uskovat ovat "apostolien ja profeettain perustukselle rakennettuja, kulmakivenä itse Kristus Jeesus".

Kun pidämme tämän mielessä, ymmärrämme oikein tekstimme sanat: "'Sana on sinua lähellä, sinun suussasi ja sinun sydämessäsi'; se on se uskon sana, jota me saarnaamme." Kristuksen sana, joka on uskomme synnyttänyt, ei ole jossakin kaukana, vaan se on tullut meitä lähelle profeettojen ja apostolien sanassa. Sieltä se on tullut edelleen julistukseen, siitä sydämeemme uskossa ja suuhumme uskon tunnustuksessa. Se ei ole ohi ja yli sen, mikä on kirjoitettu. Se ei ole itse keksitty sisäinen sana. Se uskon sana, mikä on sydämessä, se tunnustuksen sana, joka on suussa, on esillä armonvälineissä ja todennettavissa Pyhästä Raamatusta.

Uskosta tuleva vanhurskaus perustuu yksin Kristuksen lunastustyöhön. Se tarjotaan ja jaetaan meille armonvälineissä, ei ilman niitä. Se ei ole pelkkä pään tieto, vaan sydämen usko, ja se ilmenee suun tunnustuksena.

3. Kuinka suun tunnustuksella pelastutaan?

Tekstissämme apostoli on selvin sanoin torjunut lain pelastuksen tienä. Sen tilalle hän on asettanut Kristuksen lain loppuna ja häneen turvaavan uskon, joka omistaa Jumalan edessä kelpaavan vanhurskauden. Kun hän sanoo, että suun tunnustuksella pelastutaan, asettaako hän kuitenkin jonkin uuden lain ja uuden teon? Onko hän itsensä kanssa ristiriidassa? Miten on? Ei suinkaan, vaan suun tunnustus on kieltämisen vastakohta. Tunnustus osoittaa uskon todelliseksi, eläväksi, erityisesti niissä tilanteissa, joissa vaikeneminen olisi kieltämistä.

Ateistisissa maissa pyrittiin nolaamaan niitä, jotka uskoivat, vaatimalla heiltä näyttöä Jumalasta. Eräässä koulussa Itä-Saksassa opettaja kutsui luokan eteen pienen tytön, jonka tiesi uskovaksi, ja sanoi: "Piirrä taululle liidulla, millainen sinun Jumalasi on." Tyttö vastasi: "En voi, sillä siihen tarvitaan kultainen liitu ja kultainen taulu." Nolatuksi tulemisen sijasta tyttö keräsi pisteet. Neuvostoliitossa eräs hengen mies oli kutsuttu suureen saliin yleisön eteen ja hänelle annettiin tehtäväksi osoittaa Jumalan olemassaolo. Tilanne oli jännittynyt. Mies kääntyi yleisöön päin ja huusi kuuluvalla äänellä: "Jeesus Kristus on totisesti ylösnoussut." Nolatuksi tulemisen sijasta mies sai kansalta raikuvat suosionosoitukset.

Usko näyttäytyy todeksi suun tunnustuksella. Kieltäminen hävittää uskon. Jeesus sanoo: "Jokaisen, joka tunnustaa minut ihmisten edessä, minäkin tunnustan Isäni edessä, joka on taivaissa" (Matt. 10:32). Näin on, eikä kuitenkaan tunnustaminen ole ansio, joka avaisi meille taivaan. Taivas on meille auki jo nyt ennen meidän tunnustustamme, koska Kristus on tie, totuus ja elämä, ja hänen nimessään meillä on armosta syntien anteeksiantamus.

Virret VK 1938: 528:1–4; 504:4; 165; 302:7–11; 299.

"Kukaan ei voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä"

18. sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Jeesus käyskeli pyhäkössä, Salomon pylväskäytävässä. Niin juutalaiset ympäröivät hänet ja sanoivat hänelle: "Kuinka kauan sinä pidät meidän mieltämme kiihdyksissä? Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille suoraan." Jeesus vastasi heille: "Minä olen sanonut sen teille, ja te ette usko. Ne teot, joita minä teen Isäni nimessä, ne todistavat minusta. Mutta te ette usko, sillä te ette ole minun lampaitani. Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemme yhtä." Niin juutalaiset ottivat taas kiviä maasta kivittääksensä hänet. Jeesus vastasi heille: "Minä olen näyttänyt teille monta hyvää tekoa, jotka ovat Isästä; mikä niistä on se, jonka tähden te tahdotte minut kivittää?" Juutalaiset vastasivat hänelle: "Hyvän teon tähden me emme sinua kivitä, vaan jumalanpilkan tähden, ja koska sinä, joka olet ihminen, teet itsesi Jumalaksi." Jeesus vastasi heille: "Eikö teidän laissanne ole kirjoitettuna: 'Minä sanoin: te olette jumalia'? Jos hän sanoo jumaliksi niitä, joille Jumalan sana tuli – ja Raamattu ei voi raueta tyhjiin – niin kuinka te sanotte sille, jonka Isä on pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan: 'Sinä pilkkaat Jumalaa', sen tähden että minä sanoin: 'Minä olen Jumalan Poika'? Jos minä en tee Isäni tekoja, älkää uskoko minua. Mutta jos minä niitä teen, niin, vaikka ette uskoisikaan minua, uskokaa minun tekojani, että tulisitte tuntemaan ja ymmärtäisitte Isän olevan minussa ja minun olevan Isässä." Joh. 10:23–38.

Kerran Jeesus kysyi opetuslapsiltaan: "Kenen te sanotte minun olevan?" Pietari tunnusti kaikkien puolesta: "Sinä olet Kristus, elävän Jumalan Poika." (Matt. 16:15–16). Jeesus vahvisti tämän tunnustuksen oikeaksi sanomalla: "Autuas olet sinä, Simon, Joonaan poika, sillä ei liha eikä veri ole sitä sinulle ilmoittanut, vaan minun Isäni, joka on taivaissa. Ja minä sanon sinulle: sinä olet Pietari, ja tälle kal-

liolle minä rakennan seurakuntani, ja helvetin portit eivät sitä voita." (Matt. 16:17–18). Kristus-uskolla lepää koko Kristuksen Seurakunta. Jokaiselle, joka häneen uskoo, on annettu lupaus autuuteen pääsemisestä ja kaikkien pahan voimien voittamisesta. Uskothan sinäkin Jeesuksen luvatuksi Messiaaksi ja Jumalan Pojaksi?

Pietari uskoi yhdessä toisten apostolien kanssa, että Jeesus oli Vanhassa testamentissa luvattu Messias, jota uskovat Israelissa olivat odottaneet. Kun sinä tunnustat Jeesuksen Kristukseksi, merkitsee se sitä, ettet etsi pelastusta ja apua hengelliseen hyvinvointiisi mistään muualta kuin Jeesukselta Kristukselta. Et pälyile sinne tänne, jos ehkä voisit löytää jotakin virkistystä uskollesi muualtakin, vaan juokset silmät luotuina uskon alkajaan ja täyttäjään, Jeesukseen, hellittämättä katsettasi hänestä, joka sinun edestäsi ristiinnaulittiin.

Isän käsi on Messiaan käsi

Jeesuksen, Jumalan Pojan, vahva käsi on se Isän käsi, josta kukaan ei voi ryöstää Jumalan lasta.

Tekstimme kertoo meille keskustelusta, jonka Jeesus kävi juutalaisten kanssa temppelialueella Salomon pylväskäytävässä. Perustavaksi ydinkysymykseksi siinä nousi, kuka Jeesus on. Tämä askarrutti juutalaisia niin paljon, että he sanoivat: "Kuinka kauan sinä pidät meidän mieltämme kiihdyksissä? Jos sinä olet Kristus, niin sano se meille suoraan." On kuin he haluaisivat sysätä syyn epäuskostaan Jeesukselle. He antavat ymmärtää, etteivät he voi uskoa, koska Jeesus ei puhu selvästi.

Uskoville on aivan selvä ja varma asia, että Jeesus on se, joka oli tuleva, ja ettei kenenkään pidä toista odottaa ja etteivät mitkään tämän maailman filosofiat, uskonnot ja järkeilyt voi korvata Jeesusta eikä täydentää sitä, mitä hän on. Kun olemme löytäneet Jeesus-aarteen, olemme panneet pois kaikki muut aarteet ja panneet sielumme turvan yksin häneen. Uskothan sinäkin, että Jeesus on varma ja ainoa tie iankaikkiseen elämään?

Varmasti usein törmäät toisenlaisiin ajatusmalleihin. Niitä kuulet tämän maailman viisailta ja heidän seuraajiltaan. Niitä tapaat yksinkertaisen kansan parista ja korpifilosofeilta. Niille on yhteistä, etteivät ne tunnusta Jeesusta Jumalan Pojaksi eikä Välimieheksi ja Vapahtajaksi Jumalan ja ihmisten välille. Luonnolliselle ihmiselle on pahennus, että Jumalan Poika tuli ihmiseksi kärsimään rangaistuk-

semme ja että hän on ainoa Vapahtaja, jonka rinnalle tai tilalle ei saa asettaa ketään eikä mitään muuta. Pahan omantunnon ongelmaa mitkään muut messiaat eivät voi ratkaista. Jeesus on ainoa toivo, varma ja luja. Hän antaa rauhan sydämeen.

Juutalaiset, jotka eivät uskoneet Jeesusta Messiaaksi, olivat ulkonaisesti hurskaita ihmisiä. He noudattivat Mooseksen lakia, kävivät synagogassa joka sapatti, tunnustivat Herran Sebaotin nimeä ja odottivat Jumalan valtakunnan ilmestymistä. He käsittivät sen vain niin, ettei se sopinut yhteen Jeesuksen opetuksen ja tekojen kanssa. Emme mekään kiellä tämän nykyisen maailman ulkonaista uskonnollisuutta siellä, missä sitä ilmenee. Emme myöskään kiistä sen edustajien uhrautuvia tekoja, vaikka joudumme sanomaan: Heidän uskonsa ei ole se usko, mikä meillä on, eikä heidän tarjoamansa pelastus ole sama, minkä Kristus antaa. He ovat harhan vallassa ja perkeleen petoksen uhreja. Ihminen ei pelastu uskonnollisuudellaan eikä teoillaan, ei suurimmallakaan uhrautumisella. Sen tilalle on pantava todellinen Messias, Jeesus Kristus, ja hänen hankkimansa armo.

Kyseleville juutalaisille Jeesus vastasi: "Minä olen sanonut sen teille, ja te ette usko. Ne teot, joita minä teen Isäni nimessä, ne todistavat minusta. Mutta te ette usko, sillä te ette ole minun lampaitani. Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemme yhtä." Ei ole monta Jumalaa, vain yksi. Niin Jeesus opetti. Niin Kirkko uskoo ja tunnustaa.

Tässä on kaiken avain. Ne, jotka eivät ole Jeesuksen lampaita, eivät usko; mutta hänen omansa uskovat. Uskon ja epäuskon välistä rajaa ei voi hävittää. Joko ihmisellä on autuuttava, pelastava usko tai sitä ei hänellä ole. Ne, jotka uskovat, kuulevat Jeesuksen ääntä ja saavat selvän hänen puheestaan, niin että seuraavat häntä ja karttavat vääriä messiaita. He eivät ole itse käännyttäneet itseään, vaan taivaallinen Isä on antanut heidät Jeesukselle. Jeesus antaa heille iankaikkisen elämän. Hän antoi sen jo silloin, kun he tulivat uskoon. Hän antaa sen jatkuvasti uskon kautta. Niin he pysyvät alati Isän kädessä. Näin he saavat kaikki hengelliset tarpeensa Jumalalta Kristuksessa eivätkä itse tuota niitä. On kysymyksessä armon uskonto, lahja.

Isän käsi on armokäsi

Uskova iloitsee, että on saanut ja yhä saa armosta, lahjana synnit anteeksi sen hyvän Paimenen nimessä, joka on antanut henkensä lammasten edestä. Tätä eivät mitkään muut opit ja uskot voi tarjota, vaan ne jättävät ihmisen omien suoritustensa varaan ja suureen epävarmuuteen. Mutta Jeesus voi luvata: "Ei kukaan ryöstä heitä minun Isäni kädestä."

Jeesus osoittaa, että hän voi tämän luvata, kun hän sanoo: "Isä ja minä olemme yhtä." Kun olemme Isän kädessä, olemme Jeesuksen kädessä, ja päinvastoin. Miten valtavan turvallisuuden tämä antaakaan. Jeesus on tosi Jumala ja iankaikkinen elämä. Silloin hänen uhrinsa on pyhä uhri ja riittävä uhri. Jeesus ei ollut tehnyt syntiä eikä voinut tehdä syntiä. Itse Jumalan Poika on annettu maksuksi meidän synneistämme. Sen pyhempää ja suurempaa uhria ei voi olla? Hän maksoi syntivelkamme. Kuka voi epäillä, ettei kaikki tullut maksetuksi? Ei ole niin suurta syntistä, ettei Jeesuksen veri pese häntä puhtaaksi.

Koska Jeesus on tosi Jumala, saat luottaa siihen, että hän voi toteuttaa lupauksensa: "Ei kukaan ryöstä heitä minun Isäni kädestä." Hän on turvallinen tie iankaikkiseen autuuteen.

Juutalaiset syyttivät Jeesusta aluksi siitä, ettei hän puhunut heille suoraan. Nyt he syyttävät häntä siitä, että hän, joka oli ihminen, teki itsensä Jumalaksi. Oivallisesti he olivat käsittäneet Jeesuksen opin, mutta he eivät olleet sitä uskoneet eivätkä sisäistäneet. Heidän edessään oli todellinen ihminen, joka sanoi olevansa Jumala. Sen he ymmärsivät. Kyllä nykyäänkin monet näin käsittävät kristillisen opin. He voivat sanoa, että sen mukaan Jumalan Poika tuli ihmiseksi ja on tosi ihminen ja tosi Jumala. Vika on vain siinä, etteivät he usko sitä ja että se enemmänkin raivostuttaa kuin ilahduttaa heitä.

Isän käsi kantaa uskovia

Nyt Jeesus osoittaa puheensa oikeaksi lähtien vähäisimmästä asiasta ja edeten suurempaan. Raamattu, jota juutalaiset pitivät aivan oikein ohjeellisena, sanoo jumaliksi niitä, joille Jumalan sana tuli. Nyt heidän edessään on se, jonka teot osoittavat hänen puheensa oikeaksi. Ne myös todistavat, että hän on tosi Jumala. Raamatussa, joka ei voi raueta tyhjiin, Jumala itse sanoo jumaliksi niitä, jotka saivat

Jumalan sanan. Vielä paljon suuremmalla syyllä Jeesus voi sanoa itseänsä Jumalaksi. Hän perusteli asian näin: "Jos minä en tee Isäni tekoja, älkää uskoko minua. Mutta jos minä niitä teen, niin, vaikka ette uskoisikaan minua, uskokaa minun tekojani, että tulisitte tuntemaan ja ymmärtäisitte Isän olevan minussa ja minun olevan Isässä."

Kaikki, mitä Jeesus opetti, oli sopusoinnussa sen kanssa, mitä Vanha testamentti ennustaa tulevasta Messiaasta. Olihan Jesaja kirjoittanut, että hän on oleva Jumala meidän kanssamme.

Miten uskoa vahvistava asia on, ettei Raamattu raukea tyhjiin ja että juuri sieltä löydämme lupauksen sellaisesta Kristuksesta, kuin Jeesus on. Miten lohdullista, ettei Jeesus ollut jokin uusi opettaja uusine oppeineen, vaan turvallinen opettaja. Hän ei tullut kumoamaan Kirjoituksia, vaan täyttämään. Hän on sekä Vanhan että Uuden testamentin sisältö. Hän kaitsee Seurakuntaansa apostolien ja profeettojen sanalla. Pysymme Isän kämmenellä pysymällä Raamatun sanassa. Niin hän kantaa ja hoitaa omiansa.

Maailmalle Kristus on ongelma. Sille on ongelma myös Pyhä Raamattu. Uskoville Raamattu ei ole ongelma, vaan se on elämän kirja, kirja Kristuksesta. Heille se on rikas, tyhjiin ammentamaton aarreaitta. Siitä löytyy uutta ja vanhaa, kuitenkin siten, ettei kristillisen kirkon oppi muutu eikä meille tule toista, uutta Kristusta, vaan saamme kasvaa sen Kristuksen tuntemisessa, johon Jumalan kansa on aina uskonut ja maailma aina pahentunut.

Uskothan Raamatun ilmoittamaan Jeesukseen? Iloitsethan siitä, että hän on tosi Jumala ja iankaikkinen elämä? Haluathan pysyä hänen omanaan, hänen kädessään ja tulla perille? Kun häneen uskot, et ole turhaan uskonut. Olet saanut hänessä uskon kautta syntisi anteeksi ja olet osallinen iankaikkisesta elämästä. Kuulet hänen äänensä sanassa ja sakramenteissa. Saat olla virvoittavien vetten äärellä ja viheriöitsevillä laitumilla. Olet saanut ja yhä saat armoa armon päälle. Saat kokea päivittäin, kuinka totta on Jeesuksen sana: "Minä olen tullut, että heillä olisi elämä ja olisi yltäkylläisyys" (Joh. 10:10).

12.10.2003. Virret VK 1938: 487:1–4: 293:5; 313:1–5; 292; 240; 242:4–7.

Taivasten valtakunta löydetään

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Taivasten valtakunta on peltoon kätketyn aarteen kaltainen, jonka mies löysi ja kätki; ja siitä iloissaan hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen pellon. Vielä taivasten valtakunta on kuin kauppias, joka etsi kalliita helmiä, ja löydettyään yhden kallisarvoisen helmen hän meni ja myi kaikki, mitä hänellä oli, ja osti sen. Matt. 13:44–46.

Jeesus kuvasi vertauksin taivasten valtakunnan eri puolia. Taivasten valtakunta on niissä sama kuin pyhä kristillinen Kirkko täällä maailmassa. Se on sama kuin Kristuksen morsian, jonka kanssa Ylkä viettää hääjuhlaa sanan ja sakramenttien osallisuudessa. Se on sama kuin Jumalan kansa, jota Kristus-kuningas hallitsee ja johdattaa taivaalliseen päämääräänsä. Se on Jumalan valtakunta, jota julistetaan ja johon jokainen tunkeutuu väkisin, kuten Jeesus sanoo (Luuk. 16:16).

Toisessa tekstimme vertauksessa Jeesus vertaa taivasten valtakuntaa peltoon kätkettyyn aarteeseen, jonka mies löytää, toisessa taas kauppiaaseen, joka etsii kalliita helmiä. Molemmat miehet löytävät jotakin vertaamattoman arvokasta. He saavat omakseen Jumalan armon, taivasten valtakunnan ja sen kansalaisuuden. Siinä, millä tavalla he löytönsä tekevät, on sekä eroa että yhtäläisyyttä.

Oletko sinä löytänyt taivasten valtakunnan aarteen?

1. Kuin peltoon kätketty aarre

Jeesus Kristus on taivasten valtakunnan aarre. Hän on salassa oleva, sillä luonnollinen ihminen ei ymmärrä häntä aarteeksi eikä omistamisen arvoiseksi. Hän on peltoon kätketyn aarteen kaltainen. Aarre ei ole vartioidussa aarrekammiossa, vaan maassa mullan peittämänä vailla kullan kimallusta.

Kuka voi Jeesuksen löytää? Ei kukaan omin ponnistuksin. Herra sanoo: "Minä olen suostunut niiden etsittäväksi, jotka eivät minua kysyneet, niiden löydettäväksi, jotka eivät minua etsineet" (Jes. 65:1;

Room. 10:20). Mies löytää pellosta aarteen tietämättä sen olemassaolosta ja osaamatta sitä etsiä. Kun evankeliumi tavoittaa ihmisen, tämä toteutuu. Löytäjä löytää, vaikka ei osannut etsiä. Vieläpä hän tekee löytönsä aivan yllättävästä paikasta.

Sellaisia yllättyneitä löytäjiä olivat ne monet publikaanit ja syntiset, jotka tulivat Jeesuksen luokse ja jotka Jeesus vapautti syntikuormasta antamalla heille heidän syntinsä anteeksi. Pelastus on armosta. Sitä meille tämä vertaus saarnaa.

Jeesus on kätkeytyneenä sanaan ja sakramentteihin ilman loistoa kuin mullan alle. Luonnollinen ihminen ei ymmärrä Jumalan sanaa valoksi. Niin hän ei myöskään anna arvoa sille lampunjalalle, paikalliselle seurakunnalle, jossa tämä valo palaa. Mutta äkkiarvaamatta evankeliumi tunkeutuu sydämeen, ja ihminen huomaa löytäneensä aarteen, jonka rinnalla kaikki muu on vähäarvoista. Löytäjä ei ota aarretta pois sen kätköstä, vaan varmistaa omistusoikeutensa siihen ostamalla pellon. Siellä, missä sana ja sakramentit ovat käytössä, on aarre. Niihin löytäjä tarvitsee omistusoikeuden. Kristukseen kastettuna hänellä on kuninkaallisen papiston oikeudet armonvälineisiin. Hänestä tulee uskollinen sanankuulija ja seurakunnan jäsen, koska hän haluaa omistaa löytämänsä aarteen. "Uskovat löytävät kätketyn ja kätkevät löydetyn", on osuvasti sanottu. Ennen löytämistä löytäjä ei tiennyt aarteesta, mutta sen jälkeen hän tietää, missä aarre on, ja voi olla sen onnellinen omistaja ja käyttäjä.

Ehkäpä sinäkin olet niitä onnellisia, jotka etsimättään ovat löytäneet, niitä eksyneitä, jotka Paimen on löytänyt ja nostanut olalleen.

2. Kuin kauppias, joka löytää kalliin helmen

On myös niitä, jotka pahan omantunnon syyttäessä ovat rauhattomia ja etsivät apua tilaansa. He etsivät vastauksia perimmäisiin kysymyksiin ja pohtivat elämän synnyn ja tarkoituksen ongelmia. Joskus sitten tapahtuu, että he löytävät jotakin paljon, paljon kallisarvoisempaa kuin, mihin he olivat aikaisemmin panneet toivonsa. He toki etsivät, mutta eivät sitä, minkä he löytävät. Hekin tekevät löytönsä itselleen yllätyksenä.

Sellainen oli Justinus Marttyyri, joka eli 100-luvulla. Hän oli turhaan etsinyt Jumalaa filosofien opeista. Sitten hän vetäytyi yksinäi-

syyteen meren rannalle ja tapasi siellä erään vanhuksen. Tämä kehotti häntä kääntymään profeettojen ja apostolien puoleen ja pyytämään, että Kristus avaisi hänen silmänsä. "Silloin", hän kertoo, "tunsin jumalallisen tulen syttyvän sielussani." Se oli sama tuli, joka teki Emmauksen tiellä opetuslasten sydämet palaviksi, kun Jeesus julisti heille evankeliumia selittäen Kirjoituksia (Luuk. 24:32). Niistä löytyi Kristus, helmistä arvokkain.

Filosofeilta ja pakanauskonnoista voi löytyä ainoastaan lain valoa – sitäkin vain hämäränä heijasteena Jumalan käskyistä. Evankeliumia niistä ei löydy. Niissä ei ole sellaista helmeä, jonka rinnalla muut helmet käyvät tarpeettomiksi. Evankeliumi sen sijaan tuo eteemme Kristuksen. Hän on sovittanut maailman synnit ja voittanut kuoleman. Hän lahjoittaa iankaikkisen elämän. Evankeliumi on niin kätkössä luonnolliselta ihmiseltä, ettei hän edes osaa sitä etsiä. Rauhattomuutensa tähden hän voi tosin etsiä jotakin, mutta ei sitä, mikä antaa kestävän rauhan. Kun hän löytää evankeliumin, hän löytää sellaista, mikä ei ollut edes juolahtanut mieleen, ellei ole sitä jostakin kuullut.

Tuhlaajapojan tila on sikäli erilainen, että hänen sydämeensä on joskus kylvetty elämän sana, ja se saa hänet muistamaan, kuinka hyvä oli olla kotona. Mutta hänkään ei odota sellaista kohtelua, minkä hän saa. Isän rakkaus, joka veti hänet takaisin kotiin, sulkee hänet syleilyynsä ja ottaa hänet lapsen asemaan.

Vertauksessa kauppiaasta, joka etsi helmiä, etsijä löysi sellaisia helmiä, joilla oli jotakin arvoa – totuuksia lain ja ajallisen elämän alueella. Mutta kuolemattomuutta niillä ei voinut saada. Kuitenkaan kauppias ei osannut etsiä sitä helmeä, joka osoittautui kaikkia muita helmiä verrattomasti arvokkaammaksi. Se löytyi yhtä yllättäen kuin maahan kätketty aarre. Molemmat vertaukset ilmaisevat saman totuuden: "Ei ole ketään, joka etsii Jumalaa" (Room. 3:11).

Vaikka filosofioissa ja muissa uskonnoissa voi olla joitakin totuuden jyväsiä, ne ovat usein vaarallisten harhojen seassa. Niitä on turha etsiä niistä, koska samat totuudet ovat kirkkaina ja puhtaina kristillisessä uskossa. Lisäksi saamme ahkeroida elää lain mukaan lain piiskaamatta, armon alla ja Hengen uudessa tilassa.

3. Seurakunnan tehtävä

Apostolit kuuntelivat Jeesuksen opetuksia Jumalan valtakunnasta ja painoivat ne mieleensä. Ne on kirjoitettu Pyhään Raamattuun sitä varten, että Kirkko ottaisi niistä vaarin ja toimisi vertausten edellyttämällä tavalla. Mitä se käytännössä tarkoittaa?

Seurakunnan on ymmärrettävä, etteivät ihmiset osaa etsiä sielunsa pelastusta Jeesukselta. Uskovien tehtävä on viedä evankeliumi heille. Tarvitaan paikallisia seurakuntia, lampunjalkoja, joihin on sytytetty Sanan valo loistamaan. Se edellyttää henkilökohtaista uskon todistusta ympäröivässä maailmassa ja ihmisten vetämistä sanan kuuloon. Tarvitaan ihmisiä ja paikkoja, joissa aarteeseen voi törmätä.

Outokummun kupariesiintymän emäkallio löydettiin aikanaan irtolohkareen avulla. Kun Topias Pakkanen, Vuokselan siirtolaisia, lupsakkaan tapaansa kutsui juttukaveriaan jumalanpalvelukseen, tämä torjui kutsun pitäen luterilaista seurakuntaamme lahkona. Siihen Pakkanen totesi, että voisihan asiaan perehtyä, jos vaikka löytyisi emäkallio. Paikallisissa seurakunnissa, joissa evankeliumin oppi julistetaan puhtaasti, Jumalan valtakunta tulee löydettäväksi sanassa ja sakramenteissa. Seurakunta ei kuitenkaan saa olla irtolohkare, vaan sillä tulee olla elimellinen yhteys emäkallioon ja sen tulee olla osa sitä. Se on löydettävissä Kristuksen Kirkon puhtaiden tuntomerkkien mukaan, ja niin siihen voidaan pitäytyä. Missä näet evankeliumi yksimielisesti oikein saarnataan ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaan, siellä on varmuudella Kristuksen Kirkko. Sillä on sekin etu, että siihen voi kuulua hyvällä omallatunnolla tarvitsematta osallistua väärän opin synteihin.

Vain puhdas Jumalan sana ja oikein toimitetut sakramentit ovat pettämätön Kirkon tuntomerkki. Sellaiset asiat kuin ikä, historiallinen jatkumo, koko jne. eivät ole Kirkon tuntomerkki. Jos niin olisi, niin pakanoita meidän pitäisi olla. Heitä on enemmistö, ja heidän juurensakin ovat syvällä historiassa. Kun pitäydymme Kirkkoon sen puhtaiden tuntomerkkien mukaan, voimme laskea olemassaolomme Aadamista ja Aabelista lähtien, mutta enemmistö emme ole.

Jumalan valtakunta ei tule nähtävällä tavalla, mutta löydettävissä ja omistettavissa se on.

Siitamaja 7.7.2008. Virret VK 1938: 210:1,7–9; 198; 107; 295:1–5; 319:1,4,8.

"Mihin sinä menet, sinne minäkin menen"

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti.

Noomi sanoi: "Katso, kälysi on kääntynyt takaisin oman kansansa ja jumalansa luo, käänny sinäkin kälysi kanssa." Mutta Ruut vastasi: "Älä vaadi minua jättämään sinua ja kääntymään takaisin, pois sinun tyköäsi. Sillä mihin sinä menet, sinne minäkin menen, ja mihin sinä jäät, sinne minäkin jään; sinun kansasi on minun kansani, sinun Jumalasi on minun Jumalani. Missä sinä kuolet, siellä minäkin tahdon kuolla ja sinne tulla haudatuksi. Herra rangaiskoon minua nyt ja vasta, jos muu kuin kuolema erottaa meidät." Kun Noomi näki, että hän oli lujasti päättänyt seurata häntä, ei hän enää puhunut siitä hänen kanssansa. Ruut 1:15–18.

Jumala käyttää monenlaisia ajallisen elämän tapahtumia hyväksi vetäessään ihmisiä yhteyteensä. Tekstimme on esimerkki siitä, kuinka Jumala käytti asiansa hyväksi maastamuuttoa ja avioliittoa.

Ruut ei ollut israelilaisia, vaan mooabilainen. Eräs mies nimeltään Elimelek oli muuttanut vaimonsa Noomin kanssa Juudan Beetlehemistä asumaan Mooabiin, jossa asui israelilaisten sukulaiskansa, mooabilaiset. He olivat Lootin jälkeläisiä. Miehelle syntyi siellä kaksi poikaa. Kun mies kuoli, pojat ottivat itselleen kumpikin mooabilaisen vaimon. Mutta myös molemmat pojat kuolivat. Silloin Noomi päätti palata takaisin kotimaahansa. Miniät lähtivät hänen mukanaan. Matkalla Noomi kehotti miniöitään palaamaan sukunsa luo. Lopulta toinen heistä palasi, mutta Ruut ei suostunut palaamaan.

Ruutin kirjasta käy ilmi, että mooabilaiset eivät palvelleet Israelin Jumalaa. Ruut sen sijaan oli oppinut tuntemaan Herran ja halusi välttämättä pitäytyä häneen. Noomi kehotti häntäkin palaamaan, mutta Ruut kesti kokeen ja kieltäytyi palaamasta. Ruut sanoi: "Älä vaadi minua jättämään sinua ja kääntymään takaisin, pois sinun tyköäsi. Sillä mihin sinä menet, sinne minäkin menen, ja mihin sinä jäät, sinne minäkin jään; sinun kansasi on minun kansani, sinun Jumalasi on minun Jumalani. Missä sinä kuolet, siellä minäkin tahdon kuolla ja sinne tulla haudatuksi. Herra rangaiskoon minua nyt ja vas-

ta, jos muu kuin kuolema erottaa meidät." Se oli herttainen, mutta vakaa ja luja uskon tunnustus.

Usein siirtyminen uusiin olosuhteisiin irrottaa totutusta elämäntavasta ja antaa mahdollisuuden ajatella asioita uudelta kannalta. Elimelek ja Noomi kuitenkin säilyttivät uskonsa Israelin Jumalaan Mooabissa. Vieläpä heidän miniänsä Ruut omaksui heidän uskonsa ja irtautui sukunsa epäjumalanpalvelusta.

Juutalaisten pakkosiirtolaisuus Babyloniaan merkitsi niin ikään oikean jumalantuntemuksen leviämistä pakanoiden keskuuteen. Juutalaisten hajaannus apostolisena aikana tarjosi kiinnekohtia kristinuskon levittämiselle laajassa Rooman valtakunnassa.

1800-luvulla oli Saksassa luterilaisia, jotka uskonsa tähden joutuivat muuttamaan toisiin maihin, kun hallitsijan mahtikäskyllä heidät yritettiin saada samaan ehtoollispöytään niiden kanssa, jotka kielsivät Kristuksen tosi ruumiin ja tosi veren läsnäolon ehtoollisessa. Näiden uskonpakolaisten toimesta syntyi merkittäviä tunnustuksellisia luterilaisia kirkkoja Amerikkaan ja Australiaan. Niistä levisi suurta siunausta laajalle, yli koko maanpiirin, meillekin.

On toki myös niitä, jotka irtautuvat kodin turvallisesta ympäristöstä tuhlaajapojan tavoin päästäkseen eroon kodin uskosta. Ajan oloon sydämeen kylvetty Jumalan sana voi kuitenkin alkaa puhutella, koti-ikävä täyttää sydämen ja Isän rakkaus vetää lapsen takaisin nauttimaan kasteen liitosta.

Ruut joutui uskonsa tähden irtautumaan kansastaan. Välistä oikea usko vaatii vastaavia ratkaisuja. Siunaus kulkee oikeiden ratkaisujen mukana, kuten Ruutista näemme. Hän halusi pitäytyä oikeaan Jumalaan, hänen kansaansa ja sen oikeaan jumalanpalvelukseen. Silloin kun Jumalan sanaan sidotun omantunnon tähden teemme päätöksiä ja ratkaisuja, emme näe niiden kauaskantoisuutta. Meille riittää, että toimimme oikein. Ei Ruutkaan voinut eläessään tietää, että hänestä tuli kuningas Daavidin isoisän äiti ja Vapahtajan esiäiti.

Jumala voi käyttää myös avioliittoa auttaakseen ihmisen evankeliumin osallisuuteen. Lyhyeksi jääneen ensimmäisen avioliittonsa aikana Ruut oppi tuntemaan Israelin Jumalan ja Messias-lupauksen. Hänen toinen avioliittonsa antoi hänelle paitsi ajallisen turvan ja elannon myös hengellisen turvapaikan ja hengen ravinnon.

Monet ovat ne miehet, jotka heidän hurskaat vaimonsa ovat vetäneet uskomaan evankeliumin. Monet ovat myös ne vaimot, jotka miestensä todistuksesta ovat oppineet tuntemaan Vapahtajan. Monasti uskova puoliso on kantanut epäuskoista puolisoaan vuosikymmenet esirukouksin Jumalan eteen ilman havaittavaa tulosta. Mutta kun hän on painanut kiinni puolisonsa silmät, kiitollisuuden kyynel on kimaltanut silmäkulmassa puolisonsa uskon tunnustuksen tähden – Jumala oli sittenkin kuullut rukoukset.

Jumalan tiet ovat ihmeelliset. Kun Sanaan sidotun omantunnon tähden sanomme: "Minne sinä menet, sinne minäkin menen", emme seuraa ihmisiä ihmisten tähden, vaan seuraamme Vapahtajamme ääntä uskossa sinne, mistä hän on sanonut: "Tien sinne te tiedätte" (Joh. 14:4).

30.6.2008. Virret VK 1938: 475; 359:6,7; 365; 363; 357;

"Älkää rakastako maailmaa"

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Epistolateksti.

Älkää rakastako maailmaa älkääkä sitä, mikä maailmassa on. Jos joku maailmaa rakastaa, niin Isän rakkaus ei ole hänessä. Sillä kaikki, mikä maailmassa on, lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän korskeus, se ei ole Isästä, vaan maailmasta. Ja maailma katoaa ja sen himo; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy iankaikkisesti. 1 Joh. 2:15–17.

Jeesus joutui toistuvasti opettamaan opetuslapsilleen, millainen Jumalan valtakunta hänen mukanaan tuli tänne maailmaan. Se on taivasten valtakunta, joka Jumalan sanasta laskeutuu niiden sydämiin, jotka uskovat. Se on armon valtakunta. Sen kuningas naulittiin ristille ja antoi henkensä koko maailman syntien edestä. Hänessä syntiset päästettiin synneistä ja armahdettiin. Tämä valtakunta on hääjuhla, jossa Ylkä aterioi syntisten kanssa. Se on Herran koulu, jossa hän opettaa ja opetuslapset kätkevät sydämeensä "valtakunnan sanan" (Matt. 13:19).

Messiaan mukana tuli ihmeellinen valtakunta. Täällä se oli. Täällä se vaikutti. Se sai kansan liikkeelle ja kansanjohtajat raivoon. Sen kuningas otettiin kiinni, tuomittiin ja tapettiin. Se oli omana piskuisella laumalla, mutta kukaan ei sitä nähnyt. Se on ainoa valtakunta, jota ei voi tuhota. Se on yhä vieläkin olemassa. Se pysyy sanaan kätkettynä ja siitä löydettävissä viimeiseen päivään asti.

Samalla kun Vapahtaja ohjasi opetuslapsensa etsimään taivasten valtakuntaa evankeliumista, hän irrotti uskovien toivon maallisista ja kiinnitti sen taivaallisiin. Hän sanoi: "Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle, missä koi ja ruoste raiskaa ja missä varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Vaan kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste raiskaa ja missä eivät varkaat murtaudu sisään eivätkä varasta. Sillä missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi." (Matt. 6:19–21.)

Jeesuksen opetuslasten aarre on taivaassa. Sieltä he odottavat Vapahtajaa viemään hänen kalliisti ostamansa Seurakunnan taivaalliseen autuuteen. Tämä määrää myös uskovan suhtautumisen niihin asioihin, joista tekstimme puhuu, lihan himoon, silmäin pyyntöön ja elämän korskeuteen.

1. Älä rakasta lihan himoa

Apostoli Johannes tarkoittaa tässä lihalla perisynnin turmelemaa ihmistä. Lihan himoilla hän tarkoittaa Jumalan tahdon vastaisia viettymyksiä ja haluja. Ne eivät ole luonnollisia ruumiin tarpeita, joita ihminen saa hyvällä omallatunnolla ottaa huomioon, kunhan emme riko Jumalan käskyjä. Ihmisellä on lupa syödä, pukeutua, rakentaa asuntoja, avioitua, hoitaa terveyttä, liikkua, tehdä työtä ja kaikin tavoin pitää huolta ruumiistaan.

Sen sijaan jos ihminen tyydyttää juomahimoaan, harjoittaa haureutta, purkaa vihaansa lähimmäisiin, juoruaa ja levittää pahoja puheita, varastaa, haluaa itselleen lähimmäiseltä hänen etujaan ja olosuhteitaan tai vetelehtii joutilaisuudessa, hän ei kuoleta lihansa himoja, vaan päästää ne valloilleen. Sellainen rakastaa maailmaa ja sitä, mikä maailmassa on. Sellaiset asiat eivät ole taivasten valtakunnan asioita eivätkä siihen sovi.

Jumala ei kiellä meitä kiitollisina iloitsemasta ja nauttimasta siitä, minkä hän on luonut käyttämistä varten. Raamattu sanoo: "Jos te olette Kristuksen kanssa kuolleet pois maailman alkeisvoimista, miksi te, ikään kuin eläisitte maailmassa, sallitte määrätä itsellenne säädöksiä: 'Älä tartu, älä maista, älä koske!' – sehän on kaikki tarkoitettu katoamaan käyttämisen kautta – ihmisten käskyjen ja oppien mukaan?" (Kol. 2:20–22.) Niinpä apostoli Paavali sanoo: "Osaan elää niukkuudessa, osaan myös elää runsaudessa; kaikkeen ja kaikenlaisiin oloihin minä olen tottunut; sekä olemaan ravittuna että näkemään nälkää, elämään sekä runsaudessa että puutteessa" (Fil. 4:12). Kun tuhlaajapoika palasi, isä valmisti pidot, teurasti vohlan (!) ja sanoi: "Pitihän nyt riemuita ja iloita" (Luuk. 15:32).

Jos Jumalan ajalliset lahjat saavat sydämessämme sen paikan, mikä kuuluu Jumalalle, niistä tulee meille epäjumala. Silloin emme

iloitse niistä Jumalaa kiittäen. Silloin emme rakasta häntä, vaan rakastamme tätä maailmaa eikä Isän rakkaus ole meissä.

2. Älä rakasta silmäin pyyntöä

Silmäin pyynnöllä Johannes tarkoittaa silmien välityksellä tulevia lihan himoja. Ne eivät ole Jumalan ihmiseen luoma tarve katsella sitä kaunista, minkä Jumala on luonut. Jumala ei kiellä meitä istuttamasta kukkasia, sisustamasta koteja tai valmistamasta kauniita kankaita ja esineitä. Jeesus sanoo: "Katselkaa kedon kukkia, kuinka ne kasvavat; eivät ne työtä tee eivätkä kehrää. Kuitenkin minä sanon teille: ei Salomo kaikessa loistossansa ollut niin vaatetettu kuin yksi niistä." (Matt. 6:28–29.) Saamme ihailla ja käyttää kiitollisina Jumalan luomaa kaunista luontoa ja muistaa, että se julistaa meille Jumalan huolenpitoa. Samalla Jumala opettaa meille nöyryyttä. Salomo kaikessa loistossansa jäi jälkeen kedon kukasta sekä värien sopusoinnussa että materiaalin käytössä. Jumalalla on sointuvampi värisilmä kuin meillä, ja hän on meitä taitavampi materiaalien käytössä. Sen, mitä osaamme, olemme oppineet hänen töistään. Keksinnöt ovat löytöjä!

Kaikkien aistien tähden kristityn on valvottava, mutta aivan erityisesti silmien tähden, ettemme etsisi silmillemme sellaisia kohteita, jotka synnyttävät sydämeemme pahoja haluja. Ei ole viisasta ärsyttää aistejansa maailman menolla, vaan ennemmin katsella Jumalan tekoja. Suuri viisaus on kuunnella elämän sanaa ja etsiä sitä, mikä on ylhäällä.

3. Älä rakasta elämän korskaa

Elämän korskalla Johannes ymmärtää turmeltuneessa ihmisluonnossa olevaa halua ylpeillä. Siihen aikaan oli kulkureita, jotka ylpeilivät taidoistaan ja varoistaan ja pettivät ihmisiä. Johannes ottaa heidän asenteestaan kuvan puhuessaan elämän korskasta. Johannes varoittaa meitä itsepetoksesta, kun ihminen rakentaa itselleen sellaisen elämän mallin, jossa hänen täytyy päteä taidoillaan ja varoillaan eikä näe niitä Jumalan lahjoiksi, joilla hän haluaisi palvella Jumalan valtakuntaa ja lähimmäisiään. Kerskuri rakastaa elämän korskaa. Hänen

koko elämänsä on sen varassa. Jos kerskuri jotakin Jumalasta ajattelee, niin se on sitä, että Jumalan täytyy palvella ja auttaa häntä, jotta hänellä olisi mistä kerskata.

Sillä, joka tavoittelee elämän korskaa, ei ole aarretta taivaassa. Kaikki, mitä hänellä on, on täällä tuhoutuvassa maailmassa. Hän itse menettää sen kuollessaan. Hänen perillisensä menettävät sen, mitä häneltä jäi, viimeistään maailman lopussa. Sen tähden Jeesus muistuttaa: "Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen, missä ei koi eikä ruoste raiskaa ja missä eivät varkaat murtaudu sisään eivätkä varasta. Sillä missä sinun aarteesi on, siellä on myös sinun sydämesi." (Matt. 6:20–21.)

* * *

Aseta nyt rinnakkain taivasten valtakunta ja nämä kolme: lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän korska. Kummalla suunnalla on sinun arvomaailmasi? Jumalan lapsena yhdyt Jumalan sanaan: "Maailma katoaa ja sen himo; mutta joka tekee Jumalan tahdon, se pysyy iankaikkisesti."

Jumala ei tahdo, että meidät maailman kanssa kadotukseen tuomittaisiin. Kristus on tahtonut pelastustamme – ei vain kyyneliin asti – vaan ristin kuolemaan asti. "Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte" (2 Kor. 8:9). Tähän rikkauteen kiinnitämme uskossa sydämemme. Armon omistaen käytämme kiitollisina ja ilolla tätä maailmaa, kuitenkin samalla muistaen, ettemme saa sitä omanamme pitää.

13.7.2008. Virret VK 1938: 535:1–4; 407:4–6; 403:1,3,6; 559; 417:1,3,6.

Kuka voi pelastua

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Jeesuksen mennessä sieltä tielle juoksi muuan hänen luoksensa, polvistui hänen eteensä ja kysyi häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä iankaikkisen elämän perisin?" Mutta Jeesus sanoi hänelle: "Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä Paitsi Jumala yksin. Käskyt sinä tiedät: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Älä toiselta anasta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'" Mutta hän sanoi hänelle: "Opettaja, niitä kaikkia minä olen noudattanut nuoruudestani asti." Niin Jeesus katsoi häneen ja rakasti häntä ja sanoi hänelle: "Yksi sinulta puuttuu: mene, myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule ja seuraa minua." Mutta hän synkistyi siitä puheesta ja meni pois murheellisena, sillä hänellä oli paljon omaisuutta. Silloin Jeesus katsoi ympärilleen ja sanoi opetuslapsillensa: "Kuinka vaikea onkaan niiden, joilla on tavaraa, päästä Jumalan valtakuntaan!" Niin opetuslapset hämmästyivät hänen sanoistaan. Mutta Jeesus rupesi taas puhumaan ja sanoi heille: "Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan! Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan." Niin he hämmästyivät yhä enemmän ja sanoivat toisillensa: "Kuka sitten voi pelastua?" *Jeesus katsoi heihin ja sanoi: "Ihmiselle se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle; sillä Jumalalle on kaikki mahdollista.* Mark. 10:17–27.

"Kuka sitten voi pelastua?" Näin opetuslapset kyselivät, kun Jeesus opetti autuuden asiaa. Katsokaamme siis tarkasti, mitä Jeesus sanoo.

1. Kukaan ei pelastu tekojensa nojalla

Tekstimme kertoo miehestä, joka juoksi Jeesuksen luo, polvistui hänen eteensä ja tiedusteli häneltä: "Hyvä opettaja, mitä minun pitää tekemän, että minä pelastuisin." Kun vanginvartija Filippin kaupungissa teki saman kysymyksen, Paavali vastasi hänelle: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut, niin myös sinun perhekuntasi"

(Apt. 16:30). Jeesus ei kuitenkaan kehota kyselijää uskomaan, vaan sanoo: "Miksi sanot minua hyväksi? Ei kukaan ole hyvä Paitsi Jumala yksin. Käskyt sinä tiedät: 'Älä tapa', 'Älä tee huorin', 'Älä varasta', 'Älä sano väärää todistusta', 'Älä toiselta anasta', 'Kunnioita isääsi ja äitiäsi.'"

Tekstimme miehellä ja Filippin vanginvartijalla oli kysymyksissään samat sanat, mutta eri asia. Pelästynyt vanginvartija tiedusteli pelastuksen tietä. Tuo toinen taas halusi tietää, mikä teko hänen olisi vielä tehtävä voidakseen pelastua. Vanginvartijalle oli selvää, ettei hän ollut noudattanut Jumalan käskyjä. Tuo toinen taas ei nähnyt käskyjen estävän häntä pelastumasta, koska hän ajatteli noudattaneensa niitä nuoruudestaan asti. Hänellä ei ollut kuitenkaan autuuden varmuutta, vaan hänen omatuntonsa oli levoton, ja hän ajatteli, että jotakin hänen pitää vielä sen lisäksi tehdä.

Kun ihminen ei ole saanut selkeätä Jumalan sanan opetusta eikä uskon asia ole hänelle kirkastunut, hän ajattelee pelastuksen ja uskon asioista pinnallisesti. Hänen uskonsa on lain uskontoa. Se noudattelee yleistä siveyslakia, mutta poikkeaa siitä siinä, missä ajan valtavirtakin. Mutta evankeliumia se ei tunne. Hyvinkin tällainen ihminen voi luulla, että hänen täytyisi tehdä vielä jotakin erikoista.

Jeesus ei rupea väittelemään miehen kanssa. Hän tulee miestä vastaan hänen ajatustapansa tasolle ja sanoo hänelle yhden asian, joka miehen pitäisi tehdä pelastuakseen. "Mene ja myy kaikki, mitä sinulla on, ja anna köyhille, niin sinulla on oleva aarre taivaassa; ja tule ja seuraa minua." Jeesuksen käsky ei kuitenkaan jää miehen ajatustavan tasolle, vaan ylittää sen. Tämä yksittäinen teko olisi edellyttänyt rakkautta Jumalaan ja lähimmäisiin. Se taas olisi edellyttänyt, että Jumala olisi ollut miehen turva. Silloin hän olisi voinut huoleti jäädä Jumalan siunauksen varaan senkin jälkeen, kun hän olisi luopunut omaisuudestaan ja ammatistaan sekä seurannut Jeesusta. Se taas olisi edellyttänyt uskoa Lunastajaan ja pelastuksen omistamista armosta ilman omia tekoja.

Jeesuksen vastaus itse asiassa tähtäsi samaan, mitä Paavali sanoi vanginvartijalle. Jeesus ei voinut sanoa samaa kuitenkaan heti suoraan, koska miehellä ei ollut synnintuntoa. Se oli ensiksi herätettävä.

Mies ei kuitenkaan antanut lain iskeä tuntoonsa, vaan lähti murheellisena pois, koska hänen jumalansa oli mammona.

Tekstimme kertoo, että Jeesus katsoi mieheen ja rakasti häntä. Tekisimme väärän johtopäätöksen, jos ajattelisimme, että Jeesus rakasti häntä hänen lain noudattamisensa tähden. Vaikka kunnioitamme lain ulkonaista noudattamista sen ajallisen arvon tähden, se ei kuitenkaan kelpaa jumalanpalvelukseksi, koska se ilman uskoa on epäjumalanpalvelusta. Senhän tästä miehestä opimme. Kyllä Raamattu tässä haluaa opettaa meille Jeesuksen kaikkia koskevaa pelastustahtoa. Jeesus ei hylkää tällaistakaan epäjumalanpalvelijaa, vaan ryhtyy kädestä pitäen ohjaamaan häntä synnintunnon kautta armon varaan. Mies ei vain ota vastaan tätä Jeesuksen rakkautta.

Jeesus haluaa vetää jokaisen pois synnynnäisestä lain luulosta, että lakia noudattamalla ja jotakin erikoista tekemällä voisi ansaita pelastuksen. Hän asettaa kaikki tekomme pelastavan uskon vastakohdaksi, kun hän sanoo: "Tulkaa minun tyköni, kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon" (Matt. 11:28). Hän haluaa osoittaa meille myös, että ilman uskoa ihmisen on mahdotonta olla otollinen Jumalalle. Ilman uskoa kukaan ei kelpaa Jumalalle persoonansa eikä tekojensa puolesta.

2. Kukaan, jonka jumala on mammona, ei pelastu

Tekstimme mies meni pois Jeesuksen luota murheellisena, koska hänellä oli paljon omaisuutta. Sen johdosta Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Lapset, kuinka vaikea onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan! Helpompi on kamelin käydä neulansilmän läpi kuin rikkaan päästä Jumalan valtakuntaan."

Viimeisenä päivänä tämä maailma kaikkine rikkauksineen, kulttuuriaarteineen ja valtaistuimineen palaa tulessa. Siinä katoaa niiden jumala, joiden turvana ja sydämen aarteena on ollut mammona, valta tai muu ajallinen. Mutta niillä, joiden turvana on ikiaikojen Jumala, ei ole hätää, sillä Jumala ei pala. Usein totuus on hämmästyttävän yksinkertainen. Niin tässäkin: mammona palaa, mutta Jumala ei pala.

Olin kutsuttu syöpää sairastavan miehen kuolinvuoteelle. Hän oli ollut muurarin apumiehenä eräissä teettämissäni töissä. Sanoin hänel-

le: Jeesus on sovittanut meidän kaikkien synnit, sinunkin. Silloin hänen silmänsä kirkastuivat. Oli kuin hän olisi kuullut jotakin tärkeätä ja arvokasta. Hän sanoi: "Niin, eivät kaikki sitäkään tiedä." Se oli hänen, tavallisen kansanmiehen, tapa ilmaista, että siinähän on hyvä, selkeä totuus. Sen varaan hän jäi ja sai siirtyä pian Vapahtajansa luo.

Ihmisen on vaikeata kestää siunausta ajallisissa asioissa. Rikkaista Jeesus sanoo: "Kuinka vaikeata onkaan niiden, jotka luottavat tavaraansa, päästä Jumalan valtakuntaan." Heidät on vaikea tempaista irti väärästä luottamuksesta. Jotkut kuitenkin kääntyvät, sillä Jeesus sanoo: "Ihmisille se on mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista." Me emme voi, mutta Jumala voi.

Kerran eräs toinen mies oli tekemässä lähtöä. Pastori oli kutsuttu hänen luokseen. Pian pastori huomasi, että miehellä oli jokin pidäke, mikä esti häntä uskomasta. Pastori otti asian puheeksi. Lopulta mies vetäisi patjansa alta käärön, joka oli täynnä rahaa, ja sanoi "Siinä on se, mikä estää. Polttakaa se!" Hän oli tullut kääntymykseen ja näki, ettei rahaan voinut panna turvaansa, kun lähtöhetki tulee. Kun mies ehti harkitsemaan asiaa tarkemmin, hän lahjoitti rahansa evankeliumin levittämiseen. Pääasia oli kuitenkin se, että hän alkoi luottaa rahan sijasta elävään Jumalaan Kristuksen kautta.

Jumalan maailmanhallintaan kuuluu, että hän hemmottelee epäuskoisia ja kurittaa lapsiaan. Ne, jotka eivät tunne Jumalan armoa ja jotka ajattelevat lakimaisesti, katsovat Jumalan salliman kurituksen olevan rangaistusta jostakin synnistä ja epäuskon merkki. Raamattu sanoo kuitenkin: "Sillä mikä on se lapsi, jota isä ei kurita?" (Hebr. 12:7.) Kuritus on Jumalan rakkautta. Kertomuksessa rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta Aabraham sanoo: 'Poikani, muista, että sinä eläessäsi sait hyväsi, ja Lasarus samoin sai pahaa; mutta nyt hän täällä saa lohdutusta, sinä taas kärsit tuskaa" (Luuk. 16:25).

Raamattu tuntee hyvin kysymyksen, miksi epäuskoisilla menee hyvin ja hurskailla on monta vaivaa. Sitä pohditaan muun muassa Jobin kirjassa, Psalmeissa ja Jeremian kirjassa. Aasafin virressä sanotaan: "Minä mietin päästäkseni tästä selvyyteen; mutta se oli minulle ylen vaikeata, kunnes minä pääsin sisälle Jumalan pyhiin salaisuuksiin ja käsitin, mikä heidän loppunsa on oleva – – – Niin kuin

unen käy herätessä, niin sinä, Herra, kun heräjät, heidän valhekuvansa hylkäät." (Ps. 73:16–17,20.)

Kysymystä ajallisesta menestyksestä ja onnesta on tarkasteltava iankaikkisuutta vasten. Ne kysymykset, joihin emme löydä Jumalan sanasta vastausta, on jätettävä vastausta vaille siksi, kunnes "tulee se, mikä täydellistä on, ja katoaa se, mikä on vajavaista" (1 Kor. 13:10).

3. Pelastus on mahdollinen

Opetuslapset aivan pelästyivät Jeesuksen puhetta pelastuksen vaikeudesta. Sen vuoksi Jeesus sanoo, että se on tosin ihmiselle mahdotonta, mutta ei Jumalalle, sillä Jumalalle on kaikki mahdollista. Jokainen saa turvautua tähän lupaukseen. Huomaa, miten lohdullinen se on. Me emme pysty itse itseämme pelastamaan, mutta Jumala saa sen aikaan. Hän saattaa meidät kauhistumaan epäuskon tilaamme ja syntejämme. Hän vetää meidät luokseen armosanallaan ja antaa meille uskon lahjan, niin että turvaudumme hänen armoonsa ja hylkäämme epäjumalat. "Armosta te olette pelastetut, uskon kautta, ette itsenne kautta, ettei kukaan kerskaisi." Pyhä Henki kirkastaa meille Kristuksen lunastustyön, niin että turvaudumme siihen ohi kaikkien omien tekojemme. Kristuksessa ovat meille avatut taivaan ovet, olemme sitten köyhiä tai rikkaita, alhaisia tai ylhäisiä. Jumalan edessä olemme kaikki itsessämme samanlaisia, kadotettuja syntisiä. Hänen edessään olemme kaikki myös yhtäläisellä tavalla lunastettuja, niin että "jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta" (Apt. 10:43).

Pelastumiseen liittyvät vaikeudet ovat ihmisessä, eivät evankeliumissa. Kaikille on sama, yhtä helppo tie. Se tie on Kristus. "Joka uskoo ja on kastettu, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen." Kun luottamuksemme ja turvamme on elävässä Jumalassa ja hänen armossaan ilmoitetun Jumalan sanan pohjalla, kaikki on hyvin. Älä siis jää epätoivoiseksi, vaan katso Kristusta ristillä edestäsi kärsivänä! Katso häntä pääsiäisaamuna kärsimyksensä taakseen jättäneenä ja kuoleman voittajana. Hän kärsi sinun edestäsi, ja niin hän jätti sille tielle ansaitsemasi rangaistuksen. Olet synneistäsi päästetty. Pelastus ei ole sinulle mahdoton, koska se on jo valmistettu sinua varten ja se on autuuden lähteestä ammennettavissa. Se on an-

nettu sanassa ja sakramenteissa sinulle uskolla omistettavaksi. Ihmiselle se on mahdotonta, mutta ei Jumalalle. "Se on Jumalan teko, että te uskotte" (Joh. 6:29).

4. Se pelastuu, joka uskoo Jeesukseen

Kristus on tehnyt valmiiksi kaiken, mitä syntiemme sovitus vaati. Hän maksoi syntivelkamme. Hän sovitti Jumalan vihan. Vieläpä hän lähetti Pyhän Henkensä, joka todistaa maailmalle Jeesuksen työstä, että jokainen uskoisi ja pelastuisi.

Raamattu ei ohjaa ihmisiä tekoihin, jotta he pelastuisivat. Se ei vaadi meiltä ensiksi kymmenen käskyn tekoja ja sitten vielä joitakin erityistekoja. Ei niin, vaan Raamattu julistaa: "Kristus on lain loppu vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo" (Room. 10:4). Se sanoo kutsuen: "Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut" (Apt. 16:31). Se vakuuttaa: "Jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen kauttaan" (Apt. 10:43).

Kun Jumala vaikuttaa uskon, ihmisen kiertelyt ja kiemurat jäävät pois. Pelastus on varma, ja voimme jäädä Sanan varaan.

Pori 6.10.2007. Virret VK 1938: 532; 403:3,6; 291; 307:16,9; 298.

Saamme anoa viisautta

Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti.

Sinä yönä Jumala ilmestyi Salomolle ja sanoi hänelle: "Ano, mitä tahdot minun sinulle antavan." Salomo vastasi Jumalalle: "Sinä olet tehnyt suuren laupeuden minun isälleni Daavidille ja tehnyt minut kuninkaaksi hänen sijaansa. Niin toteutukoon nyt, Herra Jumala, sinun isälleni Daavidille antamasi sana; sillä sinä olet pannut minut hallitsemaan kansaa, jota on paljon niin kuin tomua maassa. Anna siis minulle viisaus ja taito lähteä ja tulla tämän kansan edellä, sillä kuka voi muuten tätä sinun suurta kansaasi tuomita?" Ja Jumala sanoi Salomolle: "Koska sinulla on tämä mieli etkä anonut rikkautta, tavaraa ja kunniaa, et vihamiestesi henkeä, etkä myöskään anonut pitkää ikää, vaan anoit itsellesi viisautta ja taitoa tuomitaksesi minun kansaani, jonka kuninkaaksi minä olen sinut tehnyt, niin annetaan sinulle viisaus ja taito; ja lisäksi minä annan sinulle rikkautta, tavaraa ja kunniaa, niin ettei sitä ole ollut niin paljoa kenelläkään kuninkaalla ennen sinua eikä tule olemaan sinun jälkeesi." 2 Aik. 1:7–12.

Kuningas Salomo ymmärsi asemansa kansan paimeneksi, joka kulkee lauman edellä ja jakaa sille oikeutta. Siihen hän tarvitsi Jumalalta viisautta. Hän sai luvan anoa Jumalalta, mitä tahtoo. Viisaus oli hänen viisas valintansa.

Mitä viisaus on

Viisaus on enemmän kuin laajat tiedot. Se on enemmän kuin älyn terävyys tai oivaltamisen nerokkuus. Se on kykyä tajuta asian ydin ja nähdä asiakokonaisuudet sekä tehdä oikeudenmukaisia, kestäviä, kauaskantoisia, tuleviakin polvia hyödyttäviä ratkaisuja. Viisaus antaa Jumalan hoitaa ja hallita meitä rakkaudellaan. Viisaus toteuttaa rakkautta Jumalaan ja lähimmäiseen. Se ymmärtää Jumalan laupeuden ja armon merkityksen. Viisaus käsittää ihmisen sielun tilaa ja osaa soveltaa siihen lakia ja evankeliumia. Viisaus ei hymähdä saarnalle Ristiinnaulitusta, vaan käsittää, että suurin viisaus on tuntea hänet. Salomo nimittääkin Sananlaskuissaan Vapahtajaamme persoonalliseksi Viisaudeksi (Sananl. 8).

"Herran pelko on viisauden alku" (Sananl. 9:10). Ilman sitä viisaus rajoittuu ajallisiin ja on vailla oikeata lähtökohtaa ja perustaa.

Mistä viisaus löytyy

Jumalan kansan kaitsennassa tarvitaan sitä viisautta, joka tulee ylhäältä ja joka löytyy Jumalan sanasta.

Heti sen perään, kun Kristus kutsui kaksitoista miestä apostolinvirkaan, hän kertoi heille vertauksen tyhmästä ja viisaasta miehestä. Tyhmä mies rakensi hiekalle, ja hänen talonsa sortui. Viisas mies rakensi kalliolle, ja hänen talonsa kesti rajuilman.

Apostolien piti laskea perustus Uuden liiton Kirkolle, joka oli saava jäsenensä kaikesta maailmasta ja jonka tuli pysyä pystyssä maailman loppuun asti. Sen tuli olla kestävällä perustalla. Perustuksen piti olla profeettojen ennustama Messias ja apostolien julistama Kristus siinä sanassa, jonka he saivat Jumalalta ja kirjoittivat Pyhän Hengen innoituksesta. Sille perustukselle, jonka profeetat ja apostolit ovat Jumalan viisaudessa laskeneet, on Kirkko rakennettu. Sille tulee jokaisen polven edelleen rakentaa ja tehdä se viisaasti. Tätä viisautta jokaisen pastorin tulee itselleen anoa. Myös uskovat tarvitsevat viisautta voidaksensa antaa arvon puhtaalle Jumalan sanalle, elääkseen siitä ja edellyttääkseen paimeneltaan siinä pysymistä sekä erottaakseen hyvän Paimenen äänen vieraitten äänistä.

Viisas toiminta edellyttää kokonaisuuden tuntemista

Toimiakseen viisaasti pastorin tulee tuntea kristillisen uskon asiakokonaisuus eli evankeliumin oppi. Kun hän sen tuntee, hän tietää, mitä opettaa ja minkä torjuu. Hän tarvitsee myös halun ja voimaa noudattaa sitä, ettei onnu kahtaalle inhimillisten houkutusten edessä.

Pastorin on tarpeen tuntea Jumalan sanan valossa myös ihmisluonto. Silloin hän voi asettaa Jumalan lain valoon synnilliset mieliteot ja tuomita ne. Silloin hän voi lohduttaa murheellisia evankeliumilla. Silloin hän ei edellytä kykyä uskoa synteihinsä kuolleilta eikä vaadi heiltä uskon hedelmiä. Hän käsittää, että hänen velvollisuutensa on viedä evankeliumi niille, jotka eivät sitä tunne. Siinä näet aloitteen tekeminen ja uskoon johdattaminen evankeliumin voimasta on uskovien asia. Voi, miten vaikeata meidän onkaan ymmärtää tätä ja toimia oikein. Tarvitsemme ylhäältä tulevaa viisautta. Sitä Herralta pyydämme.

Epäuskoiset ovat välistä innokkaita tunnustamaan epäuskoaan. Toiset oikein yltyvät kiroilemaan, kun seuraan liittyy uskovaksi tunnettu henkilö. Kerran eräs uskova mies istui yleisen saunan lauteilla. Sisään astui mies, liukastui, horjahti pahasti ja kirosi. Lauteilla ollut uskova mies totesi tapahtuneesta: "Kyllä me uskovat olemme hitaita tunnustamaan uskoamme. Tämäkin tunnusti epäuskonsa ennen kuin minä ehdin mitään sanoa." Tarvitsemme viisautta nähdä arjen tilanteissa tilaisuuden ottaa uskon asioita puheeksi ja varsinkin tuoda esille evankeliumi. Epäuskoiset voivat yllättää meidät suoraviivaisuudellaan. Jumala antakoon meille viisautta yllättää heidät evankeliumilla.

Suuri viisaus on erottaa laki ja evankeliumi toisistaan

On suuri viisaus erottaa laki ja evankeliumi oikein toisistaan ja soveltaa niitä ihmisen sieluntilan mukaan. Salomo ymmärsi, miten vaikeata oli jakaa oikeutta kansalle, jossa oli monenlaisia ihmisiä. Helppoa se ei ole seurakunnassakaan. Raamattu esittää Messiaan oikeuden jakajaksi. Hän on tuonut syntisille oikeuden päästä Jumalan armoon ja saada syntinsä anteeksi. Vapahtaja ei kieltänyt armoa langenneilta eikä evännyt heiltä pääsyä luoksensa. Hän toi heille oikeuden, jota heillä itsellään ei ollut. Evankeliumi on Jumalan viisaus, joka antaa syntiselle taivasten valtakunnan kansalaisoikeudet. Saamme anoa, että Jumala antaisi meille selkeän ymmärryksen käyttää tätä viisautta.

Toimiaksemme oikein ja voittaaksemme mahdollisimman monta Kristukselle on tarpeen anoa Jumalalta viisautta. Sitä meillä ei ole luonnostamme. Vaikka uskommekin ja haluamme toimia Kristuksen asian hyväksi, silti hukkaamme ja tärvelemme hyviä tilaisuuksia. Herra suuren armonsa tähden armahtakoon meitä. Hän antakoon meille viisautta. Niin kuin hän ei kieltänyt sitä Salomolta, antakoon hän sitä meillekin asioidaksemme leivisköillämme uskollisesti ja viisaasti siitä riippumatta, onko niitä yksi tai useampi.

Tarvitsemme viisautta väärän opin kumoamiseen

Raamattu edellyttää seurakunnan kaitsijalta, että "hänen tulee pysyä kiinni opinmukaisessa, luotettavassa sanassa, että olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteet" (Tiit. 1:9).

Tarvitsemme viisautta kumotaksemme vastustajien väitteet. Kuningas Salomon aika oli poikkeuksellista rauhan aikaa Israelin historiassa. Välistä Jumala suo rauhan aikoja Seurakunnalleen niin, että se voi julistaa Jumalan sanaa puhtaasti eikä sen tarvitse kestää repiviä oppiriitoja. Perkele ei kuitenkaan lepää. Onnelliset rauhan ajat eivät ole pitkiä, vaan Kristuksen Kirkko joutuu moninaisiin taisteluihin voidaksensa säilyttää Jumalan sanan puhtaana ja varjellakseen uskovat sen omistamisessa heidän autuudekseen.

Tarvitsemme viisautta nähdäksemme väärän opin turmiollisuuden ja osataksemme varoa ja karttaa sitä. Tarvitsemme viisautta tajutaksemme harhaopettajien väärän hengen ja käsittääksemme heidän harhaan menonsa lähtökohdat ja tavoitteet. Isät varoittivat sekä väärästä opista että lahkollisesta hengestä. Lahkollinen henki kätkee taitavasti väärän oppinsa, mutta osoittaa omituisella toiminnallaan, että jotakin on pahasti vinossa.

Tarvitsemme viisautta antaaksemme kunnian Jumalalle ja eläksemme yksin armosta.

2.7.2008. Virret VK 1938: 102:1–4; 94:1,3,7,8; 249: 299:1,4–8; 405:1–5.

Huoli nousevasta polvesta

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Psalmiteksti.

Mitä olemme kuulleet, minkä olemme saaneet tietää ja mitä isämme ovat meille kertoneet, sitä me emme heidän lapsiltansa salaa, vaan me kerromme tulevalle polvelle Herran ylistettävistä teoista, hänen voimastansa ja ihmeistänsä, jotka hän on tehnyt. Hän asetti todistuksen Jaakobiin, hän sääti Israeliin lain ja käski meidän isiemme julistaa ne lapsillensa, että jälkipolvi saisi ne tietää, saisivat tietää vastedes syntyvät lapset, ja nekin nousisivat ja kertoisivat niistä lapsillensa. Niin nämä panisivat uskalluksensa Jumalaan eivätkä unhottaisi Jumalan tekoja, vaan ottaisivat hänen käskyistänsä vaarin. Ja niin ei heistä tulisi, niin kuin heidän isistänsä, kapinoitseva ja niskoitteleva polvi, sukupolvi, jonka sydän ei pysynyt lujana ja jonka henki ei pysynyt uskollisena Jumalalle. Ps. 78:3–8.

Ollessani lukiossa Tampereella kävin joskus katsomassa mummuani Säijässä. Hän oli uskova ihminen. Sillä aikaa kun hän hääräili keittiössä, hän käski minua lukemaan sen sunnuntain tekstit ja rukoukset kirjasta, jonka kannessa lukee Suomalainen Wirsikirja ja Evankeliumi. Kun siinä ei kovin kauan mennyt aikaa, hän kysyi, enkö luekaan. Sanoin ne jo lukeneeni. "Kyllä sitä voi lukea siitä eteenkinpäin", hän sanoi. Tein tietysti, kuten hän käski. Tämä muistui mieleeni, kun luin tämän tekstin. Uskovilla on huoli nousevista polvista. He rakastavat lapsiaan ja lastenlapsiaan ja kantavat todistuksellaan ja esirukouksillaan heitä Jumalan eteen.

Minulla on vieläkin hyllyssäni tämä vanha kirja rakkaana muistona. Se vuoden 1886 evankeliumikirja. Kirjan välissä on mummun lehdestä leikkaama Martti Lutherin kuva. Sain kirjan omakseni mummun kuoltua keväällä 1956 pari vuotta kertomani tapauksen jälkeen. Kirja kertoo siitä uskosta, minkä mummuni halusi siirtää nouseville polville.

Tekstimme on Aasafin virrestä. Aasaf eli Daavidin aikana. Hän oli leeviläisiä. Hänellä oli soiton ja laulun lahja. Hän oli profeetta,

näkijä, joka otti oppia menneisyyden kokemuksista ja katsoi Jumalaan turvaten tulevaisuuteen.

1. Iankaikkisella evankeliumilla on katkeamaton viestinviejien ketju

Aasaf sanoo: "Mitä olemme kuulleet, minkä olemme saaneet tietää ja mitä isämme ovat meille kertoneet, sitä me emme heidän lapsiltansa salaa." Johannes heijastelee näitä sanoja, kun hän kirjoittaa: "Mikä on alusta ollut, minkä olemme kuulleet, minkä omin silmin nähneet, mitä katselimme ja käsin kosketimme, siitä me puhumme: elämän Sanasta" (1 Joh. 1:1). Evankeliumi elämän Sanasta on julistettava katkeamattomana viestinä polvesta toiseen.

Usein uskon asia kulkee suvuissa. Näin oli Vanhan liiton aikana, kun Jumala valitsi Israelin kansakseen. Tosin valtaosa kansasta kääntyi pois Herrasta, mutta kuitenkin säilyi jäännös. Luopioitten tilalle Herra herätti uusia viestinviejiä. Kun Juudan kansa hylkäsi Messiaansa, Jumala valitsi apostoleitten perustavan toiminnan jälkeen evankeliumin saarnan ylläpitäjiksi pakanakristityt.

Viestinviejien ketjusta voidaan livetä ja harhautua pois, mutta itse ketju ei katkea. Evankeliumilla on ollut ja on oleva julistajansa maailman loppuun asti. Jumala huolehtii siitä, että valittujen täysi luku sekä Israelista että pakanoista tulee autuuteen.

2. Hurskaat rukoilevat tulevien polvien edestä

Välistä suvun viestinviejien ketjuun tulee katkoksia epäuskon ja luopumuksen tähden, mutta Jumala kuulee hurskaittensa rukoukset ja tapahtuu paluuta. Yhden tai useamman polven jälkeen voi tulla esiin niitä, jotka ilolla uskovat evankeliumin. Tällaista on koettu kaikkialla kristikunnan piirissä. Luopumus on kuitenkin aina vaarallista ja sillä voi olla niinkin kohtalokkaat seuraukset, että kokonaisia kansanheimoja tulee tiensä päätökseen. Jotkut kansat ovat olleet vuosituhansia pakanauskontojen hengellisessä pimeydessä, ja kristinuskon on ollut vaikeata saada niihin jalansijaa. Juuri ennen Kristuksen tuloa, kaikki kansat tulevat siihen pisteeseen, ettei kukaan niissä enää palaa Jumalan tykö.

Uskovat ovat kuitenkin hellittämättömiä rukouksissaan. Mitä selvempiä ovat tuhon merkit, sitä palavammin uskova rukoilee, että Herra armahtaisi jälkipolvia. Hän kuitenkin tyytyy siihen, mihin Jumala on pannut rajan. Maailmamme on kuin Sodoma ja Gomorra. Uskovat ovat kuin niiden tähden rukoileva Aabraham. Rukoilemme nouseville polville kestävyyttä uskossa ja voimaa pysyä valvovina edessä olevissa koetuksissa.

Tekstimme sanoo: Herra "asetti todistuksen Jaakobiin, hän sääti Israeliin lain ja käski meidän isiemme julistaa ne lapsillensa, että jälkipolvi saisi ne tietää, saisivat tietää vastedes syntyvät lapset, ja nekin nousisivat ja kertoisivat niistä lapsillensa. Niin nämä panisivat uskalluksensa Jumalaan eivätkä unhottaisi Jumalan tekoja, vaan ottaisivat hänen käskyistänsä vaarin."

Kun Psalmit puhuvat Herran käskyistä ja todistuksista, ne eivät tarkoita vain kymmentä käskyä, vaan myös niitä Jumalan asetuksia, jotka ovat evankeliumia ja sisältävät lupauksen Vapahtajasta. Jumala ei säätänyt niitä niiden ulkonaisen noudattamisen tähden, vaan niiden sanoman tähden. Juuri evankeliumi, Messias-lupaus, oli se asia, joka erotti Israelin pakanoista ja antoi merkityksen sen olemassaololle. Evankeliumi Kristuksesta on nytkin se asia, joka erottaa kristityt muista ja jonka varassa yksin on toivo.

3, Nousevaa polvea on varoitettava edellisten polvien vääristä teistä

Menneiden polvien vääristä askelista tulee varoittaa. Tekstimme sanoo: "Ja niin ei heistä tulisi, niin kuin heidän isistänsä, kapinoitseva ja niskoitteleva polvi, sukupolvi, jonka sydän ei pysynyt lujana ja jonka henki ei pysynyt uskollisena Jumalalle."

Luterilainen uskonpuhdistus ei olisi ollut mahdollinen, jos Luther ei olisi suorin sanoin tarttunut aikansa paavikirkon väärinkäytöksiin ja nimeltä mainiten ryhtynyt korjaamaan niitä oikealla opetuksella.

Pyhän Raamatun valossa evankeliumin opin eheänä säilyttäen voimme arvioida ja arvostella sitä, missä isien henki ei ole pysynyt uskollisena Jumalalle. Voimme ottaa siihen kantaa ja sanoutua irti vääristä askelista. Historian taustaa vasten näemme, mitä tuhoa jär-

keisoppi, tieteen ylentäminen Raamatun arvovallan yläpuolelle ja sen ottaminen teologian harjoituksen lähtökohdaksi, on saanut aikaan. Näemme, miten pietismi raunioitti kirkon oikeat rakenteet väärällä kirkko- ja virkaopilla. Se, mikä niissä asioissa jäi pystyyn, on kuin kuiva karahka ilman elämää. Tunnustuspykälän muutoksella kansankirkko antoi väärälle vanhurskauttamisopille olemassaolonoikeutuksen sataneljäkymmentä vuotta sitten. Kun darvinismi tuli yliopistoihin, kirkko ei uskaltanut asettua sitä vastaan. Nyt tuskin enää uskalletaan tunnustaa Luojan olemassaoloa, vielä vähemmän hänen luomistöitänsä. Niin on kaivettu pohja ihmisyydeltä, lunastukselta ja taivastoivolta. Kun jumalausko mielletään evolutionistisesti monijumalaisuudesta monoteismiin ja siitä kristilliseen kolminaisuusoppiin, Jumalasta on tehty ihmisajatusten tuote, jota voi edelleen kehitellä. Niin on menetetty elävä Jumala, joka on ilmoittanut nimensä ihmisille, että häntä pelättäisiin.

Edellä mainitsin vain joitakin esimerkkejä siitä, missä isät ovat poikenneet raamatullisluterilaisesta uskosta. Nousevalle polvelle on tehtävä selväksi, mistä kulkee oikea tie. Kodeista käsin on lapsia kasvatettava oikeaan uskoon. Heidän on tarpeen oppia tekemään eroa uskollisten ja uskottomien isien välillä, kuten Aasaf psalmissaan tekee Jumalan kunniaksi. Edellisen polven tehtävä on antaa seuraavalle polvelle oikea evankeliumin oppi.

3.7.2008. Virret VK 1938: 165; 421; 172; 157:1,3–5; 337:1,2,5–7.

Usko voittaa

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Epistolateksti.

Kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme. Kuka on se, joka voittaa maailman, ellei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika? Hän on se, joka on tullut veden ja veren kautta, Jeesus Kristus, ei ainoastaan vedessä, vaan vedessä ja veressä; ja Henki on se, joka todistaa, sillä Henki on totuus. Sillä kolme on, jotka todistavat [taivaassa: Isä, Sana ja Pyhä Henki, ja ne kolme ovat yksi: Ja kolme on, jotka todistavat maan päällä:] Henki ja vesi ja veri, ja ne kolme pitävät yhtä. 1 Joh. 5:4–8.

Kristityt tunnustavat pelastuvansa yksin armosta, yksin Kristuksen sovitustyön tähden ilman omia tekojaan. Niitä, jotka tämän johdonmukaisesti tunnustavat, on häviävän vähän verrattuna niihin, jotka sen kieltävät.

Kun apostolit ryhtyivät valloittamaan evankeliumilla maailmaa Kristukselle, heitä oli kaksitoista, ja heidän tukenaan oli seurakunta, jossa oli satakaksikymmentä henkeä. Heitä vastassa eivät olleet vain epäuskoiset maailman kansat valtiaineen, viisaineen ja uskonnollisine piintymyksineen. Heillä oli myös oma liha, jota oli päivittäin kuoletettava, etteivät menisi väkevän maailman mukana.

Meillä on historiasta tietoa evankeliumin voittokulusta ja kristillisen kirkon voitollisesta selviytymisestä monista taisteluista ja koetuksista. Mutta meillä on myös kokemusta tavattomasta maallistumisesta, tapain turmeluksesta, kirkkojen hurjasta alamäestä, kun ne kilvan luopuvat uskosta, ja siitä epäuskoisen maailman aiheuttamasta paineesta, minkä alla lapset ja nuoret kasvavat.

Kysymme: Miten voitamme?

Apostoli Johannes vastaa kysymykseemme: Usko voittaa maailman.

Mikä ja millainen on tämä usko? Sitä pyydämme tutkia tekstimme nojalla.

1. Voittava usko kohdistuu Kristukseen ja hänen tuntemiseensa

Apostoli sanoo: "Kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme. Kuka on se, joka voittaa maailman, ellei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika? Hän on se, joka on tullut veden ja veren kautta, Jeesus Kristus, ei ainoastaan vedessä, vaan vedessä ja veressä."

Apostoli ei lupaa voittoa mille tahansa uskolle, vaan vain sellaiselle uskolle, joka on syntynyt Jumalasta. Maailmaa ei voita sellainen usko, jollaista on riivaajillakin. Nuo näet tietävät Jumalan olevan olemassa ja vapisevat. Maailmaa ei voita synergistinen usko, ei ratkaisu-usko, ei antautumisusko, ei mikään sellainen usko, joka on ihmisen ja Jumalan yhteistyötä. Toki heidän riveissään on niitäkin, jotka sydämessään uskovat aivan oikein, mutta ilmaisevat asian väärin. On kuitenkin syytä oppia antamaan kunnia Jumalalle ja pitämään pelastavaa uskoa yksin Jumalan synnyttämänä. Kun emme näe sydämiin, emme myöskään tiedä, kuinka moni niistä, jotka puhuvat uskosta Jumalan ja ihmisen yhteistyönä, ottavat uskostaan viime kädessä kunnian itselleen ja ovat kadottavassa harhassa.

Se usko, jonka Jumala synnyttää, turvautuu Jeesukseen. Mihin Jeesukseen? Miksi häneen? On ollut ja on vain yksi Jeesus Kristus, hän, joka on Jumalan Poika, hän, joka antoi itsensä alttiiksi koko ihmiskunnan syntien edestä ja sovitti ne.

Johanneksen aikana oli eräs vaarallinen harha, jota sanotaan gnostilaisuudeksi. Muuan sen nimekäs edustaja oli Kerintos. Kerrotaan, että Johanneksen ollessa kylpylässä mies ilmaantui sinne. Silloin Johannes, tuo "ukkosen jylinän poika", keräsi tavaransa ja lähti. Hän ei halunnut olla samaan aikaan edes kylpylässä tuon harhaopettajan kanssa.

Mikä oli Kerintoksen harha?

Kerintos oli sitä mieltä, että Jumalan Poika oli tullut Jeesukseen kasteessa ja poistui hänestä ennen ristin kärsimystä. Kerintos ei ollut kuuliainen apostoliselle opille eikä Pyhille Kirjoituksille, vaan hän spekuloi pyhiä asioita järjellään. Hänen oppinsa mukaan Jeesus ei ollut aina Jumalan Poika. Hän itse asiassa kielsi Jumalan Pojan ihmiseksi tulon.

Se usko, joka voittaa maailman, kohdistuu Jumalan Poikaan, joka sikiämisessään omaksui pysyvästi persoonansa yhteyteen ihmisluonnon neitsyt Mariasta tullen ihmiseksi, meidän veljeksemme. Koskaan ei ole ollut sellaista Jeesus Nasaretilaista, joka olisi ollut vain pelkkä ihminen. Hän oli Jumalan Poika sikiämisessä, syntyessään, varttuessaan, alkaessaan julkisen toimintansa ja saadessaan kasteen. Hän oli Jumalan Poika koko julkisen toimintansa ajan, myös ristillä kärsiessään ja kuollessaan sekä ylösnoustessaan ja on sitä iankaikkisesti. Jumalihmisenä hän saattoi sovittaa maailman synnit. Vapahtajamme on yhtä aikaa sekä tosi Jumala että tosi ihminen. Hänellä on yhdessä persoonassa jumalallinen luonto ja inhimillinen luonto.

Ne, jotka eivät tunnusta Jumalan Pojan lihaan tuloa, ovat antikristuksia. "Kuka ikinä kieltää Pojan, hänellä ei ole Isääkään. Joka tunnustaa Pojan, hänellä on myös Isä." (1 Joh. 2:23.) Jos meillä on väärä oppi Kristuksen persoonasta, uskomme kohdistuu sellaiseen, mitä ei ole, eikä voi voittaa maailmaa.

2. Voittava usko elää armonvälineistä

Tekstimme loppuosa kuuluu: "Henki on se, joka todistaa, sillä Henki on totuus. Sillä kolme on, jotka todistavat [taivaassa: Isä, Sana ja Pyhä Henki, ja ne kolme ovat yksi: Ja kolme on, jotka todistavat maan päällä:] Henki ja vesi ja veri, ja ne kolme pitävät yhtä."

Usko, joka on syntyisin Jumalasta, on Pyhän Hengen vaikuttama. Se syntyy hänen todistuksestaan. Kristus liitti Pyhän Henkensä apostolien todistukseen, kun hän käski heidän julistaa evankeliumia. Niin evankeliumin saarna ja siihen liittyvät sakramentit ovat voimallisia kukistamaan epäuskon varustuksia. Evankeliumi on osoittanut voimansa, kun ihmisiä on kääntynyt epäuskosta uskoon ja kristillisiä seurakuntia on syntynyt alkaen Jerusalemista kaikkialle maailmaan parin vuosituhannen aikana.

Jeesus otti Johannes Kastajalta kasteen Pyhän Hengen laskeutuessa hänen päälleen. Ristillä Jeesuksen haavat vuotivat verta, ja hänen kyljestään tuli vettä ja verta. Ne kertoivat täytetystä lunastustyöstä ja valmiista pelastuksesta. Kristus asetti pyhän kasteen elon virraksi, jotta me siinä uudestisyntyisimme, saisimme uuden, hengellisen elämän ja syntyisimme Jumalan lapsiksi. Siinä meidät on pesty puh-

taiksi sanan kautta ollaksemme viimeisenä päivänä Kristuksen edessä hänen Seurakuntanaan, jossa ei ole tahraa eikä ryppyä. Pyhä Henki ottaa Kristuksen omasta ja todistaa meille sanassa ja sakramenteissa Kristuksen uhrista ja niin vaikuttaa meissä uskon ja vahvistaa sitä.

Usko, joka voittaa, on armonvälineisiin pitäytyvä ja niistä elävä usko. Voittava usko ei ole hurmoksellisten haaveksijoiden usko, jotka sivuuttavat armonvälineet ja luulevat voivansa siepata Jumalan armon ihmisen omista tuntemuksista, ratkaisuista ja teoista ohi Kristuksen kärsimyksen ja Pyhän Hengen todistuksen sanassa ja sakramenteissa. Armonvälineissä on ylösnousseen, synnin, kuoleman ja perkeleen kukistaneen Kristuksen voittovoima.

Pyhä Henki ei todista monella tavalla, vaan vain yhdellä ja yhtäpitävällä tavalla. Kristuksen lunastustyö, sana ja sakramentit sekä Pyhä Henki antavat yhden ja saman, yhtäpitävän todistuksen. Tämä todistus säilyttää sekä Kristuksen persoonan että työn sellaisina kuin Raamattu ne meille ilmoittaa ja antaa meille uskon, joka voittaa maailman.

Eikö olekin lohdullinen sanoma, että usko voittaa maailman? Silloin se ei ole meihin perustuva, vaan tämä voitto on Kristuksen voitto, josta pääsemme osallisiksi. Usko ottaa sen vastaan eheänä ja kokonaisena. Eikä meidän tarvitse kaivaa uskoa omista ratkaisuistamme, vaan Pyhä Henki vaikuttaa sen. Sen vuoksi haluamme elää armonvälineiden yhteydessä ja säilyttää ne puhtaina, että totuuden Henki saisi valaista tiemme määränpäähän asti.

4.7.2008. Virret VK 1938: 105; 84:6,10; 9; 220:1–4; 107.

Vanha pois, uusi tilalle

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Epistolateksti.

Teidän tulee panna pois vanha ihmisenne, jonka mukaan te ennen vaelsitte ja joka turmelee itsensä petollisia himoja seuraten, ja uudistua mielenne hengeltä ja pukea päällenne uusi ihminen, joka Jumalan mukaan on luotu totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen. Pankaa sen tähden pois valhe ja puhukaa totta, kukin lähimmäisensä kanssa, sillä me olemme toinen toisemme jäseniä. "Vihastukaa, mutta älkää syntiä tehkö." Älkää antako auringon laskea vihanne yli, älkääkä antako perkeleelle sijaa. Joka on varastanut, älköön enää varastako, vaan tehköön ennemmin työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, että hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle. Ef. 4:22–28.

Jokainen ihminen kantaa taakkaa. Epäuskoisen ihmisen taakka on paha, rauhaton omatunto.

Uskovan ihmisen taakka on hänen vanha ihmisensä, jota hänen on kuoletettava ja pantava pois päivittäin kasteen esikuvan mukaisesti.

Epäuskoisen taakka on raskas, varsinkin jos hänellä on jotakin aavistusta siitä Jumalan vihasta, joka "on taivaasta ilmestyvä kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan" (Room. 1:18).

Uskovan taakan sen sijaan keventävät Jumalan armo Kristuksessa ja iloinen varmuus syntien anteeksisaamisesta. Voimme sanoa Raamatun sanoilla: "Kiitos Jumalalle Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta! Niin minä siis tämmöisenäni palvelen mielellä Jumalan lakia, mutta lihalla synnin lakia. Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat." (Room. 7:25–8:1.)

Pankaa pois vanha ihminen

Tekstissämme Jumala kehottaa meitä apostolinsa kautta panemaan pois vanhan ihmisemme. Nyt on oikea aika kuolettaa vanhaa

ihmistä sen kaikissa teoissa. Emme saa helliä paheita tai synnillisiä heikkouksia, vaan meidän tulee ne tuomita ja tehdä niistä parannusta. Vaikka joudumme taistelussa syntiä vastaan toteamaan pahan riippuvan meissä kiinni (Room. 7:21), emme kuitenkaan saa hyväksyä tätä pahaa, saati sitten kerskata siitä.

Epäuskoiset kerskaavat pahuudestaan. Raamattu sanookin: "Heidän kunnianaan on heidän häpeänsä" (Fil. 3:19). Mutta heidän on käyvä tämän Herran sanan mukaan: "Minä muutan heidän kunniansa häpeäksi" (Hoos. 4:7). Varokaamme, ettei meidän käy epäuskon, ylpeyden ja lihan hellimisen tähden niin kuin niiden, joista profeetta Jesaja sanoo: "He joutuvat häpeään" (Jes. 66:5).

Vaeltaminen vanhan ihmisen mielen mukaan kuuluu kristityllä menneisyyteen, siihen epäuskoisuuden aikaan, jonka hän on saanut jättää taakseen. Siitä tekstimme sanoo: "jonka mukaan te ennen vaelsitte". Taakse on jäänyt vaellus "petollisten himojen mukaan". Ne nousevat ihmisen turmeltuneesta luonnosta ja aiheuttavat pelkkää pahaa. Koska ne ovat luontaisia, niitä ei aina helposti tunnista vääriksi. Siksi ne ovat petollisia. Sen vuoksi meidän on tutkittava itseämme ja elämäämme Jumalan pyhien, muuttumattomien käskyjen valossa eikä luontaisen mielemme mukaan.

Himot eivät suinkaan ole aina ja välttämättä karkeita, hillittömiä haluja. Ne voivat olla myös sellaisia, joita me ilmennämme pidättyvästi, sivistyneesti ja kohteliaasti.

Vaikka ihmisen langenneessa luonnossa ei ole Jumalalle mitään otollista, niin kuitenkin se, mikä jo itsessään on pahaa, voi tulla vielä pahemmaksi. Tekstimme sanoo, että vanha ihminen "turmelee itsensä petollisia himoja seuraten". Hillittömyyden seurauksena ulkonainen kunniallisuus vaihtuu avoimeen yleisen siveyslain vastaiseen elämään. Siitä tänäkin aikana on runsaasti esimerkkejä. Mutta samoin kuin jokainen epäuskoinen ihminen mahdollisesta ulkonaisesta kunniallisuudestaan huolimatta pysyy Jumalan vihan alla, niin pysyvät myös ne, jotka räikeästi ja hillittömästi vastustavat evankeliumia ja estävät sen kulkua. Heistä Raamattu sanoo: "Näin he yhäti täyttävät syntiensä mittaa. Viha onkin jo saavuttanut heidät, viimeiseen määräänsä asti" (1 Tess. 2:16).

Pukeutukaa uuteen ihmiseen

Meidän on tarpeen kilvoitella pelolla ja vavistuksella lihamme heikkouden tähden. Koska Jumala on Pojassaan meille armollinen, saamme paeta hänen vanhurskasta vihaansa sinne, missä on hänen armahduksensa. Jeesuksen turviin saamme siis käydä. Tämän turvan löydämme armonvälineistä. Evankeliumin sana lohduttaa meitä, samoin synninpäästö ripissä. Rippi ei olekaan muuta kuin evankeliumin sana henkilökohtaisesti julistettuna ja henkilöön sovellettuna. Alttarin sakramentti vakuuttaa meidät siitä, että edestämme on jo uhri annettu. Saamme ehtoollisessa nauttia Kristuksen tosi ruumiin ja tosi veren syntien anteeksisaamiseksi.

Pyhässä kasteessa olemme uudestisyntyneet. Meidät on siinä uudeksi luotu. Uudestisyntymisessä Jumala ei ole luonut meihin uutta, toista persoonaa, vaan hän on luonut meihin uuden hengellisen olemuksen, jolla on yliote vanhaan ihmiseen ja joka hallitsee sitä. Uusi ihminen on luotu "totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen". Uskovassa on samanaikaisesti sekä uusi että vanha ihminen.

Pietistiseen hurskauskäsitykseen kuuluu elämän korostaminen opin kustannuksella ja Jumalan sanan totuutta väheksymällä. Tekstimme sen sijaan pitää tärkeinä sekä oppia että elämää, kumpaakaan väheksymättä.

On hyödyllistä verrata oppia ja elämää toisiinsa Raamatun valossa.

Oppi on Jumalan sanan totuus, jonka Jumala on ilmoittanut ja antanut meille profeettojen ja apostolien välityksellä. Oppi on Jumalan, elämä on meidän. Oppi luo elämää, elämä virtaa opista. Oppi tuo esiin Jumalan voimaa ja viisautta, elämämme taas meidän vajavuuttamme, heikkouttamme ja syntejämme. Uusi ihminen on luotu, ei vain vanhurskauteen ja pyhyyteen, vaan *totuuden* vanhurskauteen ja pyhyyteen. Oppi on elämää niin paljon korkeammalla kuin taivas on maata. Tämä on totta oikeasta, Jumalan sanan mukaisesta opista.

Raamattu korostaa totuutta pelastuksen asiassa ja evankeliumin julistamisessa. "Tahtonsa mukaan hän synnytti meidät totuuden sanalla" (Jaak. 1:18), sanoo Jaakob. Pastorin tulee "oikein jaella totuuden sanaa" (2 Tim. 2:15), opettaa Paavali. Hän painottaa edelleen, että kristityt ovat oppineet tuntemaan "Jumalan armon totuudessa" "to-

tuuden sanasta" (Kol. 1:5,6) ja että "pelastuksen evankeliumi" on "totuuden sana" (Ef. 1:13). Apostolit ja heidän työtoverinsa osoittautuivat Jumalan palvelijoiksi "totuuden sanassa" (2 Kor. 6:7).

Kun Jumalan armolapsina pukeudumme uuteen ihmiseen, meidän on tehtävä sitä sekä totuuden kannalta että elämän kannalta.

Jatkuvasti on pidettävä huolta siitä, että uskomme on sen evankeliumin opin mukainen, minkä Jumala on meille ilmoittanut ja uskottavaksemme Raamatussa antanut. Jos harhaudumme siitä pelastuksemme perustavissa asioissa, joudumme pois Kristuksesta. Silloin eksytykset alkavat riepotella meitä kavaline juonineen. Jos harhaudumme kehällisissä opin kysymyksissä, on vaarana, että harhat lopulta vievät meidät pois oikealta tieltä myös keskeisissä asioissa. Harha on aina vaarallinen, sillä "vähäinen hapatus hapattaa koko taikinan" (Gal. 5:9).

Evankeliumin opin mukainen usko antaa pelastusvarmuuden ja autuuden ilon. Se antaa myös oikean kristityn vapauden, joka ei irrota meitä Jumalan sanasta, ei armosta eikä Jumalan tahdosta, vaan vapauttaa meidät kiusaajan talutusnuorasta.

Jumalan lapsina haluamme pukeutua uuteen ihmiseen myös elämän puolesta. Otamme ohjenuoraksemme Jumalan pyhät käskyt ja pyydämme noudattaa niitä jumalanpelossa. Se, joka tahallaan, ehkäpä vielä uhmaten ja kerskaten rikkoo Jumalan käskyjä, ei pukeudu uuteen ihmiseen, vaan osoittaa asenteellaan olevansa hengellisesti kuollut.

Jotta opetus ei jämähtäisi teorian tasolle, apostoli antaa käytännön ohjeita. Hän sanoo: "Pankaa sen tähden pois valhe ja puhukaa totta, kukin lähimmäisensä kanssa, sillä me olemme toinen toisemme jäseniä. 'Vihastukaa, mutta älkää syntiä tehkö.' Älkää antako auringon laskea vihanne yli, älkääkä antako perkeleelle sijaa. Joka on varastanut, älköön enää varastako, vaan tehköön ennemmin työtä ja toimittakoon käsillään sitä, mikä hyvää on, että hänellä olisi, mitä antaa tarvitsevalle."

Valhe tulee panna pois sekä kirkon julistuksesta että keskinäisestä kanssakäymisestä. Totuuden tulee vallita, niin että 'on' on 'on' ja 'ei' on 'ei'.

Vihaa on sekä oikeata että väärää. Syntiä meidän tulee vihata, mutta kaikkea oikeata ja hyvää rakastaa. Vihaa emme saa kantaa, vaan meidän tulee olla valmiita sovintoon. Jos kiivastummekin, meidän tulee leppyä – jopa vielä samana päivänä, ettei aurinko pääse laskemaan vihamme yli. Muuten perkele saa meistä otteen. Meidän tulee varoa ahneutta, tyytyä osaamme ja tehdä työtä. Ahneuden tilalle tarvitsemme halun auttaa tarvitsevia. Muistakaamme apostolin sanaa: "Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte" (2 Kor. 8:9).

Haluamme pukeutua uuteen ihmiseen kunnioittaaksemme Jumalaa ja vaeltaaksemme hänen kasvojensa edessä hänen rakkaina lapsinaan. Jotta voisimme niin tehdä ilolla ja halulla, pukekaamme uskossa päällemme Herra Kristus. Hän on se hohtavan puhdas, eheä, uusi ja moitteeton vanhurskauden puku, jossa kelpaamme Jumalalle. Säilytämme sen autuuden toivon, että kerran saamme ilmestyä Kristuksen veren puhdistamina taivaalliseen hääjuhlaan enkelien riemuitessa kaikkien pyhien kanssa ja antaa puhtaasta sydämestä kiitoksemme Jumalalle ja Karitsalle.

16.7.2008. Virret VK 1938: 78:1–5; 82:5–8; 196; 218; 348.

Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Jeesus *astui venheeseen, meni jälleen toiselle rannalle ja tuli omaan kaupunkiinsa. Ja katso, hänen tykönsä tuotiin halvattu mies, joka makasi vuoteella. Kun Jeesus näki heidän uskonsa, sanoi hän halvatulle: "Poikani, ole turvallisella mielellä; sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi." Ja katso, muutamat kirjanoppineista sanoivat mielessään: "Tämä pilkkaa Jumalaa." Mutta Jeesus ymmärsi heidän ajatuksensa ja sanoi: "Miksi te ajattelette pahaa sydämessänne? Sillä kumpi on helpompaa, sanoako: 'Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi', vai sanoa: 'Nouse ja käy'? Mutta tietääksenne, että Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi, niin" – hän sanoi halvatulle – "nouse, ota vuoteesi ja mene kotiisi." Ja hän nousi ja lähti kotiinsa. Mutta kun kansanjoukot sen näkivät, peljästyivät he ja ylistivät Jumalaa, joka oli antanut senkaltaisen vallan ihmisille.* Matt. 9:1–8.

Usein asetetaan kysymyksenalaiseksi kristillisen kirkon oikeus antaa syntejä anteeksi. Jeesuksen aikana kirjanoppineet pitivät sitä jopa jumalanpilkkana. Haluamme nyt tekstimme nojalla vahvistua siinä raamatullisessa uskossa, että kristillisellä kirkolla on oikeus antaa syntejä anteeksi.

1. Evankeliumi on synninpäästö

Tekstimme on Jeesuksen toiminnan alkuvaiheesta. Hän oli muuttanut Nasaretissa saamansa karkotuksen ja vastustuksen tähden asumaan Kapernaumiin. Silloin ei kuitenkaan vielä tapahtunut ratkaisevaa, yleisempää vastakkainasettelua Jeesuksen ja fariseusten välillä. Mutta tästä lähtien oli selvää, etteivät juutalaisten hengelliset johtajat voisi hyväksyä Jeesuksen oppia. Ensisijaisesti oli kysymys evankeliumin sisällöstä.

Kun evankeliumien kirjoittajat kuvaavat Jeesuksen toimintaa, he sanovat, että hän saarnasi evankeliumia ja paransi sairaita (Matt. 4:23; 9:35; 11:5; Mark. 1:14; Luuk. 4:18, 43; 7:22; 8:1; 9:6; 20:1). Markus antaa evankeliumilleen nimeksi "Jeesuksen Kristuksen, Jumalan Pojan, evankeliumin alku". Se on alku siitä syystä, että evankeliumin saarna ei päättynyt Kristuksen taivaaseenastumiseen, vaan jatkuu maailman loppuun. Tämä kaikki kertoo siitä, miten keskeisellä paikalla evankeliumi on Kristuksen ja hänen Kirkkonsa julistuksessa.

Evankeliumi ei ole pelkkä sana, vaan sillä on selvä sisältö. Se on sanoma lunastuksesta ja siihen perustuvasta synninpäästöstä. Se on synninpäästö, joka tarjotaan uskolla vastaanotettavaksi. Se on lohdutussanoma, joka lain murtamissa ja syntiensä tähden murheellisissa sydämissä vaikuttaa uskon, uudestisynnyttää, antaa uuden, hengellisen elämän ja tekee heistä Jumalan lapsia. Synninpäästö oli Jeesuksen evankeliumi.

Halvatulle miehelle Jeesus julisti ensi töikseen: "Sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi", tai kuten Luukas sanoo: "Ihminen, sinun syntisi ovat sinulle anteeksiannetut" (Luuk. 5:20). Matteuksen ja Markuksen sananvalinta "annetaan anteeksi", merkitsee, että sillä samalla hetkellä, kun Jeesus sanoi tämän sanan, mies sai syntinsä anteeksi. Sen jälkeen ne olivat anteeksi annetut. Luukas taas korostaa lopputulosta.

Evankeliumi ei jätä ihmistä epävarmuuden tilaan. Se ei jätä ahdistunutta ruikuttamaan Jumalan armoa ja kilvoittelemaan sen saadakseen. Evankeliumi antaa heti paikalla synninpäästön. Huomatkaamme myös, että Jeesus kohdistaa synninpäästön halvatulle sanomalla "*sinun* syntisi ovat *sinulle* anteeksiannetut." Usko sinäkin: *"Sinun* syntisi ovat *sinulle* anteeksiannetut." Anteeksiantamus on kaikille hankittu ja kohdistetaan henkilökohtaisesti juuri sinulle. Siten asia ei jää epävarmaksi, vaan on aivan luja ja varma. Saat sen uskoa omalta kohdaltasi ja luottaa siihen kaikissa elämäntilanteissa.

2. Synninpäästö perustuu Ihmisen Pojan valtaan

Fariseuksia ja kirjanoppineita loukkasi, että Jeesus mihinkään korkeampaan vetoamatta antoi synninpäästön. Jeesus kuitenkin to-

disti heille, että hänellä oli siihen valta. Hän näytti sen toteen parantamalla halvatun. Senkin hän teki vetoamatta kehenkään korkeampaan. Apostolit tekivät ihmeitä Jeesuksen nimessä. Apostolinen sana vahvistettiin merkeillä, joita tehtiin niin ikään Jeesuksen nimessä (Mark. 16:17). Jeesus sen sijaan teki ihmeitä ja antoi synnit anteeksi vetoamatta kehenkään korkeampaan. Kuitenkin seurauksena oli todellinen parantuminen. Halvatun tunsivat hänen tuojansa. Muutkin asukkaat tiesivät hänen sairautensa laadun. Kapernaum oli pieni kalastajien kaupunki, jossa oli synagoga ja tulliasema.

Kirjanoppineiden olisi pitänyt tehdä tapahtumasta oikea johtopäätös: Messias, Immanuel, Jumala meidän kanssamme, oli ilmestynyt. Olihan näistä asioista selvät Raamatun ennustukset luettavissa, ja kansakin tunsi niitä aivan yleisesti. Kirjanoppineiden väärät Messias-odotukset sumensivat heidän silmiänsä. He näkemällä näkivät ja kuulemalla kuulivat, eivätkä kuitenkaan nähneet eivätkä kuulleet. Väärä oppi tukki korvat ja salpasi sydämen. Sellaista tapahtuu myös tänä päivänä.

Messiaalla oli valta antaa syntejä anteeksi, koska hän oli Jumalan Poika. Jeesus kuitenkin sanoo, että Ihmisen Pojalla on valta antaa syntejä anteeksi. Jumaluutensa Jeesus osoitti ihmeellä parantamalla halvatun. Mutta miksi hän viittasi siihen, että *Ihmisen* Pojalla on valta antaa syntejä anteeksi? Ilmeisesti siitä syystä, että hänen ihmisyytensä kertoi hänen kärsimysmuodostaan ja tulevasta kärsimyksestään ja kuolemastaan syntien sovitukseksi. Toinen syy oli siinä, että Jeesus antoi vallan päästää synneistä ihmisille, Kirkolleen.

Jumalan viha tuli sovitetuksi Kristuksen uhrilla. Niin hän hankki meille syntien anteeksiantamuksen. Sillä, joka sen on tehnyt, on valta päästää syntinen synneistä.

Kun Jeesus paransi halvatun, kansa ihmetteli, että Jumala oli antanut sellaisen vallan ihmisille. He ajattelivat parantumista. Mutta Jumala on antanut uskovilleen vallan antaa syntejä anteeksi. Kun Vapahtaja perusti Uuden liiton saarnaviran ja lähetti apostolinsa kaikkeen maailman, hän sanoi: "Ottakaa Pyhä Henki. Joiden synnit te anteeksi annatte, niille ne ovat anteeksi annetut; joiden synnit te pidätätte, niille ne ovat pidätetyt" (Joh. 20:22–23). Kristuksen Kirkko

on valtuutettu julistamaan evankeliumia. Sillä on valta antaa synnit anteeksi katuville, kullekin aivan henkilökohtaisesti

Jos kiellämme Kirkolta ja sen viralta päästö- ja sideavaimen käytön, syytämme fariseusten kanssa Jeesusta jumalanpilkasta. Todellisuudessa evankeliumi, rauhan ja synninpäästön sana, antaa kunnian Jumalalle.

Anteeksiantaminen tapahtuu maan päällä. Sillä on kuitenkin Jumalan ennakkohyväksyntä Kristuksen kuolleista herättämisessä ja yleisessä vanhurskauttamisessa. Myös sideavaimella on Jumalan ennakkohyväksyntä. Vapahtajamme on sanonut: "Minkä te sidotte maan päällä, on oleva sidottu taivaassa, ja kaikki, minkä te päästätte maan päällä, on oleva päästetty taivaassa " (Matt. 18:18).

Kirkolle annettu valta on ylen määrin lohdullinen kaikille katuville, mutta pelottava kaikille katumattomille. Saamme ilolla tulla yhteiseen jumalanpalvelukseen ja yhtyä kokoontuneen seurakunnan kanssa synnintunnustukseen sekä kuulla ja uskolla ottaa vastaan synninpäästön.

On sellaisia, jotka aikansa elävät seurakunnan yhteydessä, mutta kun heidän paheellinen elämäntapansa paljastuu, he eivät selvitä asiaansa seurakunnan kanssa, vaan etsivät itselleen uuden joukon ja alkavat toimia siellä. Kun he eivät tahdo tehdä parannusta, he pakenevat sekä sideavainta että päästöavainta ja tuomitsevat itse itsensä. Pakenemalla Jumalan järjestystä ihminen saattaa itsensä entistä tukalampaan asemaan.

Halvattu mies tuotiin Jeesuksen luo. Rangaistuksen ja kuoleman pelko ahdistivat häntä. Hän sai lähteä kotiinsa jalat terveinä ja sydämessä Jumalan rauha. Hän oli kokenut, että Ihmisen Pojalla on valta antaa syntejä anteeksi. Uskothan sinäkin Jeesuksen sanan? Hän vakuuttaa: "Sinun syntisi ovat sinulle anteeksiannetut."

5.7.2008. Virret VK 1938: 381; 317;1,6; 389; 335; 336.

Saarnaan tulee saada luottaa

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Epistolateksti.

Jumala sen takaa, että puheemme teille ei ole "on" ja "ei." Sillä Jumalan Poika, Kristus Jeesus, jota me, minä ja Silvanus ja Timoteus, olemme teidän keskellänne saarnanneet, ei tullut ollakseen "on" ja "ei", vaan hänessä tuli "on". Sillä niin monta kuin Jumalan lupausta on, kaikki ne ovat hänessä "on"; sen tähden tulee hänen kauttaan myös niiden "amen", Jumalalle kunniaksi meidän kauttamme. Mutta se, joka lujittaa meidät yhdessä teidän kanssanne Kristukseen ja joka on voidellut meidät, on Jumala, joka myös on painanut meihin sinettinsä ja antanut Hengen vakuudeksi meidän sydämiimme. 2 Kor. 1:18–22.

Apostoli Paavali kutsui Jumalan takaajakseen siitä, että hänen, Silaan ja Timoteuksen saarna Korintossa ei ollut milloin niin ja milloin näin, vaan he olivat siellä saarnanneet muuttumatonta evankeliumia.

Seurakunnan jumalallisena velvollisuutena ja oikeutena on tutkia ja arvioida kuulemaansa julistusta, onko se Pyhän Raamatun opin mukaista. Jeesus sanoo hyvästä paimenesta: "Laskettuaan kaikki omansa ulos hän kulkee niiden edellä, ja lampaat seuraavat häntä, sillä ne tuntevat hänen äänensä. Mutta vierasta ne eivät seuraa, vaan pakenevat häntä, koska eivät tunne vierasten ääntä." (Joh. 10:4–5.)

Eräs arviointiperuste harhaopettajien tunnistamiseen

Apostoli Paavali antaa tekstissämme yhden tärkeän arviointiperusteen, jolla voimme paljastaa harhaopettajia. Oikea julistaja esittää aina yhden ja saman evankeliumin opin ja pelastuksen tien. Harhaopettaja puhuu niin ja näin, ja on vaikeata saada selvää, mikä hänen oppinsa oikein on. Jos siis tapaamme sellaisen hengen, niin tiedämme, ettei sellainen ole oikea opettaja.

Toki harhaopettaja voi olla johdonmukainen harhassaan, mutta hän on aina epäjohdonmukainen Raamatun ilmoittamaan evankeliumin oppiin nähden. Kun hän käyttää Raamattua, voi havaita, ettei

hän rakenna oppiaan selville raamatunkohdille eikä pysy Raamatun opissa. Hän ei ota oppiaan Raamatun selkeistä kohdista, vaan ujuttaa oman logiikkansa tulkintoihinsa ja tulee epäraamatullisiin päätelmiin. Selvät opin sijaintipaikat hän joko sivuuttaa kokonaan tai vääntää väkisin harhansa tueksi. "He puhuvat valhetta toinen toisellensa, puhuvat liukkain huulin, kaksimielisin sydämin" (Ps. 12:3). He eivät voi olla suoria ja avoimia, koska uskonasiat ovat sekaisin heidän sydämessään. Heidän päämääränään ei ole totuuden opettaminen sielujen pelastukseksi, vaan muut asiat.

Harhaopettajien täytyy kaiken aikaa varoa paljastamasta todellista kantaansa ja sen syitä, sillä ne eivät kestä päivänvaloa. He tuovat kantansa julki kiemurrellen, kunnes saavat ihmiset koukkuunsa ja voivat johdattaa heidät syvemmälle eksyksiin. Siellä, missä heidän ei tarvitse pelätä Jumalan sanan paljastavan heidän harhojaan, he voivat tietysti esiintyä vapaammin.

Jumalan lupaukset ovat varmat

Kristillinen usko ei saarnaa epävarmuusoppeja. Jumalan lupaukset täyttyivät Kristuksessa, ja sekin, mikä vielä on täyttymättä, on täyttyvä. Lunastus on tehty. Ristiltä on kaikunut voitonsanoma: "Se on täytetty." Tästä usko elää etsimättä mitään muuta perustaa. Paavali sanoo tekstissämme: "Sillä Jumalan Poika, Kristus Jeesus, jota me, minä ja Silvanus ja Timoteus, olemme teidän keskellänne saarnanneet, ei tullut ollakseen 'on' ja 'ei', vaan hänessä tuli 'on'. Sillä niin monta kuin Jumalan lupausta on, kaikki ne ovat hänessä 'on'."

Kristuksessa ovat valmiina jo myös ne lupaukset, joiden täyttymystä me vielä odotamme. Tarkoitan sitä Pyhän Hengen työtä, jolla hän kokoaa Kirkkonsa taivaalliseen Jerusalemiin. Tämä työ on jo suureksi osaksi toteutunut. Se on vielä kesken, mutta se ei jää keskeneräiseksi sen tähden, että "Kristuksen kautta tulee myös niiden 'amen', Jumalalle kunniaksi meidän kauttamme". Näin tekstimme vakuuttaa. Kristuksen saapuminen viimeisenä päivänä tuomiolle on oleva Jumalan lupausten "aamen" todistukseksi kaikelle lihalle.

Koska Jumalan lupaukset ovat varmat ja sinetöidään ikuisiksi ajoiksi Kristuksen tulolla, tulee varmuuden ilmetä myös saarnassa. Kaikki puhe siitä, ettei uskova saa olla opista ja pelastuksesta varma

Sanan lupausten nojalla, on perkeleen keksintöä ja on joutuva häpeään viimeisenä päivänä.

Koska Jumalan lupaukset ovat varmoja, saarnaaja ei saa jättää kuulijoitaan epävarmoiksi, vaan hänen tulee julistaa: "Näin sanoo Herra." Silloin kuulijoiden sydämiin tulee Jumalan kunniaksi Jumalan lupausten aamen, kun he pääsevät uskossa Jumalan vahvalle perustukselle.

Pyhän Hengen aamen

Tästä aamenesta tekstimme lausuu vielä: "Mutta se, joka lujittaa meidät yhdessä teidän kanssanne Kristukseen ja joka on voidellut meidät, on Jumala, joka myös on painanut meihin sinettinsä ja antanut Hengen vakuudeksi meidän sydämiimme." Tästä huomaamme neljä tärkeätä asiaa: lujituksen, voitelun, sinetin ja vakuuden.

Lujitus. Jumala lujittaa meitä Kristukseen. Epävarmuusopit heikentävät uskoa tai jopa hälventävät sen. Jumala sen sijaan lujittaa uskoviaan Kristukseen. Hän tekee armolupauksillaan sanassa ja sakramenteissa pelastuksen aivan varmaksi ja lujaksi. Hän synnyttää sekä uskon että ilon sydämeen ja poistaa meissä luontaisesti olevan epävarmuuden. Jumala lujittaa, koska hän Hengellään rakentaa Kristuksen toimittaman voitollisen työn varaan ja tekee sen varmoilla lupauksillaan. Jotta sananjulistajat olisivat tässä työssä Jumalan työtovereita, heidän tulee julistaa Jumalan varmoja lupauksia ja vaieta omista, lihasta nousevista epäilyksistä. Heidän tulee olla johdonmukaisesti selvillä evankeliumin opista ja siinä pysyä.

Voitelu. Kristus on suomeksi Voideltu. Hänet Jumala oli voidellut tehtäväänsä Pyhällä Hengellä. Ne, jotka Jeesukseen uskovat, ovat kristittyjä, Kristuksen omia ja hänen lapsiaan. Hekin ovat voideltuja, vaikka eivät niin suuressa määrässä kuin Kristus. Meidät uskovat on voideltu, ei öljyllä, joka oli vain vertauskuva, vaan totuuden Hengellä. Meillä on omanamme koko Jumalan armoneuvo Kristuksessa. Saamme sitä uskossa nauttia. Se on varmana ja täytenä omanamme. Meiltä ei puutu siitä mitään. Sitä on se Pyhän Hengen voitelu, jonka olemme kasteessa saaneet. Apostoli Johannes sanoo: "Teillä on voitelu Pyhältä, ja kaikilla teillä on tieto" (1 Joh. 2:20). Samalla kun meidät on voideltu Pyhällä Hengellä täyden Jumalan armon omista-

miseen Kristuksessa, meidät on voideltu myös papeiksi ja kuninkaiksi hänen valtakuntaansa julistamaan Jumalan suuria tekoja.

Olisi omalaatuinen tilanne, jos taivasten valtakunnan pyhät, Hengellä voidellut papit ja kuninkaat, joutuisivat kuuntelemaan epäselvää, harhaista tai epävarmaa puhetta asioista, joista he itse ovat varmat, joista he muillekin todistavat ja joita julistamaan he ovat paimenensa kutsuneet. Jumalan seurakunnalla on oikeus varmaan ja selvään autuuden sanaan ja koko evankeliumin oppiin.

Sinetti. Saatu pyhä kaste on sinetti, joka kertoo kenen omia uskovat ovat ja millä perusteella he sitä ovat. Kasteen esikuva, ympärileikkaus, oli uskonvanhurskauden sinetti. Se vahvisti sen, että Aabraham oli vanhurskas uskosta luvattuun Messiaaseen ilman tekoja (Room. 4:11). Sama koski Vanhassa liitossa kaikkia muitakin, joilla oli Aabrahamin usko. Niin myös kaste, joka on alkanut meissä uskontilan ja on meidät uudestisynnyttänyt, kertoo meille sinetin tavoin, että kuulumme Jumalalle ja olemme hänen lapsiaan. Jumala on "painanut meihin sinettinsä". Se kertoo vakuuttavaa kieltään uskovillle siitä lahjasta, minkä he ovat saaneet. Se antaa sisäisen varmuuden armosta. Toteutuu Jeesuksen sana: "Minun oppini ei ole minun, vaan hänen, joka on minut lähettänyt. Jos joku tahtoo tehdä hänen tahtonsa, tulee hän tuntemaan, onko tämä oppi Jumalasta, vai puhunko minä omiani." (Joh. 7:16–17.)

Vakuus. Olemme saaneet Hengen esikoislahjat, vanhurskauden, rauhan ja ilon Pyhässä Hengessä. Ne ovat panttina ja vakuutena tulevasta kirkkaudesta. Vieras vanhurskaus, jonka uskolla olemme sydämeemme omistaneet, tunnon rauha ja autuuden ilo saavat todistusvoimansa alkulähteestään, Vapahtajasta ja hänen työstään.

Tuntemuksemme voivat vaihdella eikä niiden varaan voi rakentaa. Mutta Vapahtajamme työ pysyy. Sen varaan rakentuu pelastuksemme. Usko Kristukseen antaa meille Pyhän Hengen pantiksi ja vakuudeksi tulevasta kirkkaudesta. Nämä asiat ovat varmat. Ne eivät ole niin tai näin. Ne ovat juuri niin, kuin Jumala on puhunut. Tähän sanomme: Aamen, totisesti niin asia on.

Siitamaja 10.8.2008. Virret VK 1938: 163:1,4–7; 193; 220; 468:1,4–6; 317.

Olemmeko sokeita vai näkeviä

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Niin he kutsuivat toistamiseen miehen, joka oli ollut sokea, ja sanoivat hänelle: "Anna kunnia Jumalalle; me tiedämme, että se mies on syntinen." Hän vastasi: "Onko hän syntinen, sitä en tiedä; sen vain tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen." Niin he sanoivat hänelle: "Mitä hän sinulle teki? Miten hän avasi sinun silmäsi?" Hän vastasi heille: "Johan minä teille sanoin, ettekä te kuulleet. Miksi taas tahdotte sitä kuulla? Tahdotteko tekin ruveta hänen opetuslapsiksensa?" Niin he herjasivat häntä ja sanoivat: "Sinä olet hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mooseksen opetuslapsia. Me tiedämme Jumalan puhuneen Moosekselle, mutta mistä tämä on, sitä emme tiedä." Mies vastasi ja sanoi heille: "Sehän tässä on ihmeellistä, että te ette tiedä, mistä hän on, ja kuitenkin hän on avannut minun silmäni. Me tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä; vaan joka on jumalaapelkääväinen ja tekee hänen tahtonsa, sitä hän kuulee. Ei ole maailman alusta kuultu, että kukaan on avannut sokeana syntyneen silmät. Jos hän ei olisi Jumalasta, ei hän voisi mitään tehdä." He vastasivat ja sanoivat hänelle: "Sinä olet kokonaan synneissä syntynyt, ja sinä tahdot opettaa meitä!" Ja he ajoivat hänet ulos. Ja Jeesus sai kuulla heidän ajaneen hänet ulos; ja hänet tavatessaan hän sanoi hänelle: "Uskotko sinä Jumalan Poikaan?" Hän vastasi ja sanoi: "Herra, kuka hän on, että minä häneen uskoisin?" Jeesus sanoi hänelle: "Sinä olet hänet nähnyt, ja hän on se, joka sinun kanssasi puhuu." Niin hän sanoi: "Herra, minä uskon"; ja hän kumartaen rukoili häntä. Ja Jeesus sanoi: "Tuomioksi minä olen tullut tähän maailmaan, että ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi." Ja muutamat fariseukset, jotka olivat siinä häntä lähellä, kuulivat tämän ja sanoivat hänelle: "Olemmeko mekin sokeat?" Jeesus sanoi heille: "Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sen tähden teidän syntinne pysyy." Joh. 9:24–41.

Kuullessamme tämän tekstin huomiomme kiinnittyy ensiksi siihen, että Jeesus antoi näön sokeana syntyneelle miehelle. Sitä emme aina havait-

se, että Jeesus antoi hänelle myös hengellisen näkökyvyn. Mies saattoi nyt tunnustaa Jeesuksen Jumalan Pojaksi ja kumartaen rukoilla häntä.

Tekstimme puhuu myös fariseuksista, joista Jeesus sanoi: "Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sen tähden teidän syntinne pysyy." He luulivat olevansa näkeviä, vaikka olivatkin hengellisesti sokeita. Näin tekstimme johdattaa meidät kysymään itseltämme: Olemmeko me näkeviä vai sokeita? Onko Jeesus palauttanut meille näkökyvyn vai olemmeko niitä, jotka sanovat näkevänsä, vaikka eivät näe?

1. Millainen on hengellisesti sokea?

Sokea käyttää apuneuvoja selviytyäkseen. Hänellä voi olla saattaja, opaskoira ja valkoinen keppi, jotka helpottavat hänen kulkuaan ja auttavat häntä löytämään päämäärään. Sokea ei itsevarmana astele suoraa päätä eteenpäin, vaan tietää rajoittuneisuutensa ja ottaa sen huomioon. Hengellisesti sokea on erilainen. Hän ei ole tietoinen sokeudestaan, vaan luulee näkevänsä ja menee minne mieli vetää.

Jeesus sanoi: "Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sen tähden teidän syntinne pysyy." Näillä sanoilla Jeesus osoittaa, kuinka kohtalokasta on olla hengellisesti sokea. Se estää omistamasta syntien anteeksiantamusta. "Teidän syntinne pysyy" on selvä sana. Hengellisesti sokeat eivät tunne tarvitsevansa Vapahtajaa, syntien sovittajaa. He eivät tarvitse evankeliumin lohdutusta. He eivät tunne tarvitsevansa Pyhän Hengen silmävoidetta. He ovat mielestään riittävän hyviä, riittävän hengellisiä, jopa muiden opettajia. "He ovat sokeita sokeain taluttajia", kuten Jeesus sanoo (Matt. 15:14).

Apostoli Paavali moittii sokeuttamme sanoen: "Mutta jos... luotat lakiin ja Jumala on sinun kerskauksesi ja tunnet hänen tahtonsa ja, opetettuna laissa, tutkit, mikä parasta on, ja luulet kykeneväsi olemaan sokeain taluttaja, pimeydessä olevien valkeus, ymmärtämättömien kasvattaja, alaikäisten opettaja, sinulla kun laissa on tiedon ja totuuden muoto: niin sinäkö, joka toista opetat, et itseäsi opeta; joka julistat, ettei saa varastaa, itse varastat; joka sanot, ettei saa tehdä huorin, itse teet huorin; joka kauhistut epäjumalia, kuitenkin olet temppelin ryöstäjä; joka laista kerskaat, häväiset lainrikkomisella Jumalaa? Sillä 'teidän tähtenne Jumalan nimi tulee pilkatuksi pakanain seassa.'" (Room. 2:17–24.)

Hengellisellä sokeudella on kohtalokkaat seuraukset. Sellaisen ihmisen oma sieluntila on vaarallinen. Hän on pahennukseksi ja vaaraksi myös muille. Hengellisesti sokea voi olla "opetettu laissa". Hän voi tietää paljon oikeita asioita, jopa kiivailla niiden puolesta ja opettaa niitä muille, mutta häneltä puuttuu oikea itsetuntemus. Hänellä ei ole synnintuntoa. Hän ei tunnusta omaa viheliäisyyttään. Hän kysyy itsevarmana, kuten tekstimme fariseukset: "Olemmeko mekin sokeat", ajatellen: emmehän me voi olla sokeita.

Jeesus sanoi: "Tuomioksi minä olen tullut tähän maailmaan, että ne, jotka eivät näe, näkisivät, ja ne, jotka näkevät, tulisivat sokeiksi." Jotta Jeesus voisi auttaa meitä hengellisesti, meidän täytyy tulla tuntemaan sokeutemme. Meissä jokaisessa on näet tuo syvä, synnynnäinen periturmelus. Sen vallassa pidämme itseämme näkevinä. Tämän luulon täytyy murtua.

2. Kuinka meistä voi tulla näkeviä

Tekstimme mies oli ollut sokea syntymästään saakka. Myös hengellinen sokeus on synnynnäistä. Mies sanoi: "Ei ole maailman alusta kuultu, että kukaan on avannut sokeana syntyneen silmät." Mutta Jeesus avasi. Ei ole myöskään maailman alusta kuultu, että kukaan olisi voinut päästä omilla voimillaan hengellisestä sokeudestaan. Kun pakanat ovat kerskuneet valaistuksi tulemisestaan, he ovat ajautuneet vain entistä suurempaan pimeyteen. Mutta Jeesus antoi parantamalleen sokealle myös hengellisen näkökyvyn. Mies tunnusti uskovansa Jumalan Poikaan ja kumartaen rukoili Jeesusta osoittaen hänelle sitä kunnioitusta, mikä kuuluu yksin Jumalalle.

Jeesus yksin siis voi tehdä meistä näkeviä. Hän avaa silmämme näkemään jotakin sellaista, mitä emme aikaisemmin nähneet. Raamattu kuvaa tätä seuraavilla sanoilla: Teidän "silmäinne eteen Jeesus Kristus oli kuvattu ristiinnaulittuna" (Gal. 3:1). Pyhä Henki ottaa Kristuksen omasta ja kirkastaa hänet meille Vapahtajana, kärsimysmuodossa, ristiinnaulittuna ja piirtää tämän näkymän ylle sanat: "Teidän edestänne". Hän kuuluttaa: "Se on täytetty." Kaikki, mitä pelastuaksemme vaadittiin, on jo tehty. Sen on saanut aikaan Jeesus. Näin Jeesus tulee meille välttämättömäksi, ainoaksi taivaan tieksi, mutta samalla lohdulliseksi, varmaksi ja turvalliseksi tieksi. Hänestä tulee meille taluttaja, hyvä

Paimen. Voimme sanoa: "Kun Herra vain mua paimentaa, ei multa mitään puutu."

Kun sokeasta tulee näkevä, tapahtuu jotakin uutta. Sille, joka ei ennen huomannut Jeesusta eikä hänestä piitannut, Jeesus tulee elämän keskipisteeksi, johon hänen katseensa on tarkasti kiinnittynyt.

Näethän sinäkin uskon silmillä Jeesuksen, armahtajasi? Raamattu kertoo kahdesta sokeasta miehestä, jotka huusivat: "Daavidin poika, armahda meitä." Armoa ja lahjaa on ajallinen terveys. Vielä suuremmassa määrin armoa on, että saamme katsella Jeesusta Jumalan sanassa ja sakramenteissa hengellisillä silmillä ja uskoa, että hän tuli taivaasta alas meidän tykömme antamaan sokeille heidän näkönsä saamisen.

3. Näkevän tunnustus

Näkö on sangen tarpeellinen aisti, joka hyödyn lisäksi antaa meille myös paljon iloa. Ei ihme, että tekstimme mies oli kiitollinen ja ettei hän puhunut pahaa hyväntekijästään.

Tekstimme kertoo: "Niin he kutsuivat toistamiseen miehen, joka oli ollut sokea, ja sanoivat hänelle: 'Anna kunnia Jumalalle; me tiedämme, että se mies on syntinen.'" Fariseukset halusivat tehdä Jeesuksen pelkäksi ihmiseksi, vieläpä vaaralliseksi villitsijäksi. He halusivat kieltää sen, minkä Jeesuksen teko osoitti.

Mutta mies ei mene heidän mukaansa, vaan sanoo: "Onko hän syntinen, sitä en tiedä; sen vain tiedän, että minä, joka olin sokea, nyt näen." Niin he sanoivat hänelle: "Mitä hän sinulle teki? Miten hän avasi sinun silmäsi?" Hän vastasi heille: "Johan minä teille sanoin, ettekä te kuulleet. Miksi taas tahdotte sitä kuulla? Tahdotteko tekin ruveta hänen opetuslapsiksensa?" Niin he herjasivat häntä ja sanoivat: "Sinä olet hänen opetuslapsensa, mutta me olemme Mooseksen opetuslapsia. Me tiedämme Jumalan puhuneen Moosekselle, mutta mistä tämä on, sitä emme tiedä."

Mies vastasi ja sanoi heille: "Sehän tässä on ihmeellistä, että te ette tiedä, mistä hän on, ja kuitenkin hän on avannut minun silmäni. Me tiedämme, ettei Jumala kuule syntisiä; vaan joka on jumalaapelkääväinen ja tekee hänen tahtonsa, sitä hän kuulee. Ei ole maailman alusta kuultu,

että kukaan on avannut sokeana syntyneen silmät. Jos hän ei olisi Jumalasta, ei hän voisi mitään tehdä."

Kun Jeesus antaa meille hengellisen näkökyvyn, puolustamme häntä maailman edessä ja todistamme hänen olevan maailman Vapahtaja ja syntisten ystävä. Haluamme, että pilkkaajista tulisi Jeesuksen opetuslapsia. Totta on kuitenkin Raamatun sana: "Usko ei ole joka miehen" (2 Tess. 3:2). Kaikki eivät usko. Mutta Raamatun mukaan evankeliumi on julistettava todistukseksi kaikille ihmisille, uskovat he tai eivät. Välistä saamme nähdä sitäkin, että kieltäjistä tulee tunnustajia ja että vastustajia liittyy innokkaina Jeesuksen opetuslapsiin edistämään hänen asiaansa.

Kun ihminen saa hengellisen näön, hän näkee, että hänen oma tilansa olisi ilman Jeesusta toivoton. Nyt sen sijaan hän on onnellinen, sillä Jeesuksessa hän on saanut täyden armon. Hän on osallinen iankaikkiseen elämään. Näemme epäuskoisen maailman kadotukseen kulkevana, mutta lunastettuna, jolle on vietävä evankeliumi, että se uskoisi ja pelastuisi. Näemme uskonveljemme ja -sisaremme kanssalunastettuina, saman tien kulkijoina, armon saaneina, siitä elävinä ja sitä joka päivä tarvitsevina. Tunnemme Jumalan rakkaana Isänä ja hänen Poikansa syntisten ystävänä ja sielujemme lääkärinä.

Tampere 29.10.2000. Virret VK 1938 163:1–4; 112; 105:1–4; 210:1–4; 241:1–4; 242:4–7.

Heikoissa väkevä

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
III vuosikerta. Epistolateksti.

Tunnen miehen, joka on Kristuksessa: neljätoista vuotta sitten hänet temmattiin kolmanteen taivaaseen – oliko hän ruumiissaan, en tiedä, vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää. Ja minä tiedän, että tämä mies – oliko hän ruumiissaan vai poissa ruumiista, en tiedä, Jumala sen tietää – temmattiin paratiisiin ja kuuli sanomattomia sanoja, joita ihmisen ei ole lupa puhua. Tästä miehestä minä kerskaan, mutta itsestäni en kerskaa, paitsi heikkoudestani. Sillä jos tahtoisinkin kerskata, en olisi mieletön, sillä minä puhuisin totta; mutta minä pidättäydyn siitä, ettei kukaan ajattelisi minusta enempää, kuin mitä näkee minun olevan tai mitä hän minusta kuulee. Ja etten niin erinomaisten ilmestysten tähden ylpeilisi, on minulle annettu lihaani pistin, saatanan enkeli, rusikoimaan minua, etten ylpeilisi. Tämän tähden olen kolmesti rukoillut Herraa, että se erkanisi minusta. Ja hän sanoi minulle: "Minun armossani on sinulle kyllin; sillä minun voimani tulee täydelliseksi heikkoudessa." Sen tähden minä mieluimmin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan. Sen tähden minä olen mielistynyt heikkouteen, pahoinpitelyihin, hätään, vainoihin, ahdistuksiin, Kristuksen tähden; sillä kun olen heikko, silloin minä olen väkevä. 2 Kor. 12:2–10.

Kristus hankki voiton mahtavista vihollisistaan alistumalla kiinniotettavaksi, ruoskittavaksi, pilkattavaksi ja ristiinnaulittavaksi. Hän ei uhkunut voimaa eikä uhonnut vastustajiensa edessä. Hän antoi perkeleen rynnätä kimppuunsa. Hän oli kuin Karitsa, joka teuraaksi viedään. Hän antoi henkensä maailman syntien edestä. Suurimmassa heikkoudessa, jopa kuolemassa, hän oli kuitenkin kaikkia vastustajiaan väkevämpi. Sellainen on Jumalan voima. Sellainen on Jumalan rakkaus. Sellainen on hänen tapansa toimia armon valtakunnassa.

Kun Kristus nousi voittajana kuolleista, hän lähetti apostolinsa maailmaan viemään sanomaa voitostaan. Hän varusti heidät voiman ja rohkeuden Hengellä – ei kuitenkaan miekalla. Hän antoi heille sanan ja sakramentit ja lupasi olla heidän kanssaan tässä työssä. Mutta

he olivat kuin särkyviä saviastioita. Heitä vainottiin, ruoskittiin, pantiin vankeuteen ja tapettiin. Heillä ei ollut tukenaan sotajoukkoja, ei arvovaltaa maailman silmissä, ei rikkautta eikä korkeata elintasoa. Välistä heidän terveytensä horjui ja luontokin näytti olevan heitä vastaan. Heidän matkasuunnitelmansa muuttuivat. Paavali toteaa: "Me olemme kaikin tavoin ahdingossa" (2 Kor. 4:8). Kuitenkin sama Paavali todistaa: "Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa ja meidän kauttamme joka paikassa tuo ilmi hänen tuntemisensa tuoksun!" (2 Kor. 2:14.)

Jumala on heikoissa väkevä. Tämän totuuden Jumala haluaa painaa sydämiimme.

1. Se, että Jumala on heikoissa väkevä, vahvistaa heikkojen uskoa

Apostoli Paavali oli uskossa vahva ja opissa luja. Jumala vahvisti häntä, niin ettei hän horjunut monista koetuksista huolimatta. Hänellä oli kuitenkin viranhoidossa vakavia vastuksia, jotka suuresti hankaloittivat hänen työtänsä.

Paavali kertoo "olleensa heikkouden vallassa ja pelossa ja suuressa vavistuksessa" ja sanoo: "Minun puheeni ja saarnani ei ollut kiehtovia viisauden sanoja, vaan Hengen ja voiman osoittamista" (1 Kor. 2:3–4). Paavalilla oli terveydellisiä pulmia. On päätelty hänen sanoistaan, että hänellä olisi ollut malaria, joka olisi aiheuttanut hänelle toistuvia sairauskohtauksia.

Paavali sanoo, että hänelle on annettu lihaan pistin häntä rusikoimaan. Se muistutti häntä hänen heikkoudestaan, ettei hän ylpeilisi. Raamattu ei selitä tarkemmin, mikä tämä pistin oli. Eräät, kuten Krysostomos, katsovat sen olleen sairauden.

Paavali sanoo pistintä "saatanan enkeliksi". Se voisi viitata myös johonkin henkilöön, joka vastusti hänen julistustaan ja tuotti hänelle suurta murhetta ja vaikeutti toimintaa. Tällainen oli esimerkiksi vaskiseppä Aleksander, jonka Paavali joutui uskomaan saatanan haltuun (1 Tim. 1:20). Hänestä Paavali sanoo: "Aleksander, vaskiseppä, on tehnyt minulle paljon pahaa; Herra on maksava hänelle hänen tekojensa mukaan. Kavahda sinäkin häntä, sillä hän on kovin vastustanut

meidän sanojamme. Ensi kertaa puolustautuessani ei kukaan tullut avukseni, vaan kaikki jättivät minut; älköön sitä heille syyksi luettako." (2 Tim. 4:14–16.) Ilmeisesti Aleksander oli ollut tunnettu, vaikutusvaltainen henkilö silloisissa seurakunnissa. Hän oli noussut vastustamaan apostolien oppia, ja hänet Paavali oli erotuttanut seurakunnasta. Aleksander oli asiasta kimpaantunut ja halusi kostaa Paavalille. Hän syytti Paavalia Rooman vankeudessa taitavasti, vaikka valheellisesti. Paavali jäi yksin. Kukaan ei häntä puolustanut.

Olisiko Aleksander tuottanut jatkuvaa harmia Paavalille jo niinä aikoina, kun Paavali kirjoitti Korintoon, emme tiedä. Sen tiedämme, että Paavalilla oli paljon vastustajia, jotka tuottivat mieliharmia apostolille ja joihin sopii nimike "saatanan enkeli".

Apostoli Paavalin elämästä näemme, että puhtaan evankeliumin julistajat joutuvat tekemään työtänsä vaikeuksien ja ristin alaisena. Voi olla sairauksia ja puutetta jopa henkilökohtaisesta toimeentulosta ja työhön liittyvistä resursseista. Voi myös olla, että Vapahtajan tavoin joudumme sanomaan pistimen aiheuttamista haavoista: "Ne lyötiin minun ystäväini huoneessa" (Sak. 13:6).

Kaikista vastustuksista huolimatta evankeliumi menee eteenpäin. Ristinalaisille sananjulistajille Herra sanoo: "Minun armossani on sinulle kyllin." Jumalan voima tulee näkyviin heikkoudessa, sillä hänen voimansa ei ole ihmisen väkevyyttä, vaan evankeliumin voimaa.

2. Se, että Jumala on heikoissa väkevä, panee kysymään, missä Jumalan voima on

Missä sitten on Jumalan voima? Se tulee ilmi heikkoudessa, kuten apostoli sanoo. Tietenkään hän ei tarkoita, että heikkous itsessään olisi vaikuttava voima. Vaikka Jumalan heikkous on väkevämpi kuin ihmiset (1 Kor. 1:25), Kristuksen voitto ei perustunut hänen heikkouteensa, vaan hänen rakkauteensa ja kuuliaisuuteensa. Sen tähden hän oli heikko ja siksi hän kuoli meidän edestämme.

Kun me olemme heikkoja, Jumalan voima pääsee meissä vaikuttamaan. Lisäksi Jumala haluaa osoittaa, ettei evankeliumin vaikuttava voima perustu mihinkään ihmisessä. "Evankeliumi on Jumalan

voima" (Room. 1:16). Sen tähden evankeliumi niittää voittosaalista, vaikka sen julistajat ovat heikkouden vallassa.

Sanan kylvämisessä Jumala käyttää työtovereinaan ihmisiä, mutta se työ, jonka Jumala tekee sydämissä, ei tapahdu Jumalan ja ihmisen yhteistyönä. Paavali sanoo: "Minä istutin, Apollos kasteli, mutta Jumala on antanut kasvun. Niin ei siis istuttaja ole mitään eikä kastelijakaan, vaan Jumala, joka kasvun antaa." (1 Kor. 3:6–7.) Se, mitä Jumala tekee sydämissä, on yksinomaan hänen työnsä, ei Jumalan ja julistajan yhteistyö. Tämän eron Paavali säilyttää huolella, kun hän puhuu työstään. "Sillä ilmeistä on, että te olette Kristuksen kirje, meidän palvelustyöllämme kirjoitettu, ei musteella, vaan elävän Jumalan Hengellä, ei kivitauluihin, vaan sydämen lihatauluihin", hän sanoo (2 Kor. 3:3). Uskoa ei synnytä yhteistyössä Jumala ja julistaja, vaan yksin Jumala Hengellään. Julistajan persoonasta ei tule lisäpanosta evankeliumiin. Työnjako on tämä: Julistaja kylvää, istuttaa, kastelee, mutta Jumala antaa kasvun.

Armonvälineiden vaikuttavuus ei riipu pastorin uskosta. Tunnustuskirjat lausuvat: "Myöskään eivät sakramentit menetä vaikutustaan sen tähden, että arvottomat niitä hoitavat, koska he kirkon kutsun perusteella edustavat Kristuksen persoonaa. Omaa persoonaansa he eivät edusta, niin kuin Kristus todistaa: (Luuk. 10:16) 'Joka kuulee teitä, se kuulee minua.' Kun he saarnaavat Kristuksen sanaa ja toimittavat sakramentteja, he tekevät sen Kristuksen puolesta ja hänen sijassaan. Näin opettaa meitä tuo mainittu Kristuksen sana, jotta emme loukkaantuisi virkaa hoitavien kelvottomuuteen." (Augsburgin tunnustuksen puolustus, TK 1990 s. 152,28.)

Armonvälineet yksin saavat aikaan uskon ilman ihmisen lisäpanosta. Tilanne on samanlainen kuin pienokaista syötettäessä. Äiti panee ruoan lapsen suuhun ja lapsi syö. Mutta kasvun ja elinvoiman antaa ruoka, ei äiti eikä lapsi itse. Niin myös julistaja tarjoaa ja antaa hengellisen ruoan ja kuulija ottaa sen uskolla vastaan ja tulee ravituksi, mutta Jumala Hengellään armonvälineillä yksin synnyttää ja ylläpitää uskon.

Sananjulistaja tosin voi tökeröllä käytöksellä tai vaikeaselkoisuudella estää kuulijaa uskomasta tai hankaloittaa hänen uskoon tuloaan.

Edellä sanottu ei tarkoita sitä, että saarnan pitäisi olla monotoninen esitelmä ja ettei julistaja saisi myötäelää sanoman mukana. Päinvastoin. On synti, jos julistaja on profeetta Joonan kaltainen ja vihastuu Herralle, kun syntiset kääntyvät. Luemmehan evankeliumeista, että Jeesus närkästyi (Mark. 10:14), liikuttui (Joh. 11:33), itki (Luuk. 19:41) ja riemuitsi (Luuk. 10:21) opetuksensa yhteydessä aina sen mukaan, mitä tilanne ja asia kulloinkin edellyttivät. Apostoli Paavali puolestaan saadakseen galatalaiset takaisin oikeaan uskoon tahtoi jopa äänensäkin muuttaa (Gal. 4:20) ja asiaansa korostaakseen kirjoitti suurin kirjaimin (Gal. 6:11). Toki on merkitystä sillä, että Kristuksen todistaja on asiansa takana ja haluaa samaa, mitä Jumala pyrkii hänen julistuksellaan vaikuttamaan. Mutta koska Jumala antaa kasvun, Joonankin saarna tuotti tuloksia. Suuri Niiniveen kaupunki kääntyi, vaikka asia oli Joonalle vastenmielinen (Joona 3 ja 4).

Kääntymyksen vaikuttava, uskon synnyttävä ja sitä vahvistava voima on Jumalan sanassa eikä julistajan uskossa tai persoonassa. "Evankeliumi on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi" (Room. 1:16). Me heikkoudessamme vain tarkkailemme mielellämme ihmisiä emmekä terästä korviamme kuulemaan Jumalan sanaa. Paavali sanoo: "Sen tähden minä mieluimmin kerskaan heikkoudestani, että Kristuksen voima asettuisi minuun asumaan." Itse asiassa alkukielen mukaan Paavali ei sano, että tämä voima asuu hänen sisimmässään, vaan se asettuu asumaan hänen päälleen. Se on sanan voima.

Kiitä Jumalaa siitä, että hän tekee työnsä sanan ja sakramenttien kautta meidän ihmisten heikkoudesta huolimatta.

18.7.2008. Virret VK 1938: 209:1–4; 198; 163:1–4; 201; 216.

Mitä varten seurakunta kutsuu paimenen?

Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
Vanhan testamentin teksti.

Daavidin mietevirsi. Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa ja jonka hengessä ei ole vilppiä! Kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani. Sillä yötä päivää oli sinun kätesi raskaana minun päälläni; minun nesteeni kuivui niin kuin kesän helteessä. Sela. Minä tunnustin sinulle syntini enkä peittänyt pahoja tekojani; minä sanoin: "Minä tunnustan Herralle rikokseni", ja sinä annoit anteeksi minun syntivelkani. Sela. Sen tähden rukoilkoot sinua kaikki hurskaat aikana, jona sinut löytää voidaan. Vaikka suuret vedet tulvisivat, eivät ne heihin ulotu. Sinä olet minun suojani, sinä varjelet minut hädästä, sinä ympäröitset minut pelastuksen riemulla. Sela. Ps. 32:1–7.

Iloitsen hengessäni ja kiitän Jumalaani suuresti siitä, että seurakunnalla on tänään tilaisuus kutsua itselleen vakinainen uskollinen paimen. Tämä on tullut Herralta. Iloitsen seurakunnan puolesta, iloitsen omasta puolestani. Kaikki mahdollisuudet ovat olleet olemassa ihmissilmin arvioiden siihen, että asiat olisivat kulkeneet toisin, seurakunnan kannalta huonosti. Tänään haluan puhua päivän tekstin nojalla siitä, mitä varten seurakunta kutsuu itselleen paimenen. Tyhjentymättömästä Jumalan aarrearkusta voidaan tuoda tästä asiasta esiin paljon asioita. Mutta nyt tyydyn ottamaan esille vain kolme asiaa, jotka käyvät ilmi tekstistämme.

1. Seurakunta kutsuu paimenen julistamaan Jumalan edessä kelpaavaa vanhurskautta

Jos meidän olisi lyhyesti ilmaistava Raamatun sisällys, voisimme sanoa sen esimerkiksi seuraavasti: Raamattu julistaa meille Jumalan rakkautta Kristuksessa ja kertoo meille Jumalan edessä kelpaavasta vanhurskaudesta eli siitä, miten pelastumme ja saamme syntimme anteeksi.

Kuuntelepa tarkasti tekstimme sanoja: "Daavidin mietevirsi. Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa..." Nämä sanat ovat kuningas Daavidin sanat, entisen köyhän paimenpojan sanat, jolle Jumala antoi niin paljon. Hän varjeltui Saulin vainoissa. Hän sai kuninkuuden, eikä vain mitä tahansa kuninkuutta, vaan Jumalan kansan kuninkuuden. Daavidin jälkeläisistä Jumala lupasi Messiaan. Jumala antoi Daavidille Pyhän Henkensä, jonka johdatuksessa hän saattoi kirjoittaa ihania psalmeja. Daavid sai myös voittoja taisteluissa vihollisia vastaan.

Mutta miten kirveleviin kokemuksiin Daavid ajoikaan itsensä lankeemuksellaan. Hän kuvaa tilaansa tekstissämme: "Kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani. Sillä yötä päivää oli sinun kätesi raskaana minun päälläni; minun nesteeni kuivui niin kuin kesän helteessä."

Jumalan seurakunnassa tapahtuu lankeemuksia. Tämä on Raamatun opetus, ja se on kaikkien aikojen kokemus. Daavid ei ole ainoa laatuaan. Paljon Jumalalta lahjaksi saanut voi halveksia sitä, minkä on saanut, ja kiusauksen hetkellä luopua. Sen jälkeen tunto syyttää, kun langennut herää havaitsemaan syntinsä. Vaikka syntimme olisivat toisentyyppisiä, niin sanottuja heikkouden syntejä, eivätkä uskosta pois langettavia, niin periturmeluksemme ja heikkoutemme aiheuttaa meille jatkuvasti syntiä ja siitä johtuvia syytöksiä. Tarvitsemme Jumalan armoa.

Armosta Daavid veisaa psalmissaan. Sen hän ottaa esille aivan ensimmäiseksi kaikkia tunnossaan vaivattuja varten.

Saarnan Jumalan armosta tulee olla keskeisellä paikalla sielunpaimenen opetuksessa, että löytäisimme lohdutuksen ja saisimme lääkityksen sieluillemme. "Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, ja jonka synti on peitetty. Autuas se mies, jolle Herra ei lue syntiä." Edellä psalmissa 22 Daavid kuvaa Kristuksen kärsimystä, syntiemme sovitusta, tekstissämme taas sovitukseen perustuvaa anteeksiantamusta, armoa.

Koko syntivelka on jo Kristuksessa maksettu ja maksetuksi kuitattu. Me kurjat syntiset olemme nyt autuaita, ikionnellisia ja onniteltavia, sillä Herra ei lue meille syyksi syntejämme, vaan lukee meille

hyväksi Kristuksen ansion. Olemme synneistämme päästettyjä. Usko sinäkin se omalle kohdallesi. Ole aivan rohkeasti autuas. Saat odottaa saarnalta, että siinä julistetaan sinulle valmista ja täydellistä syntien anteeksisaamista Kristuksen veressä ja nimessä. Muista, että kelpaat Jumalalle yksinomaan Kristuksen vanhurskaudessa, et omassasi, et teoissasi. Raamattu sanoo selvästi: "Armosta te olette pelastetut, uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi" (Ef. 2:8–9).

Kun armon asia on sinulle kirkas ja lohdullinen, ota vastaan koko Jumalan sanan julistus, sillä paimenen tehtävä on opettaa kaikki, mitä Kristus on käskenyt, ja olla siinä uskollinen.

2. Seurakunta kutsuu paimenen pitämään armon opin puhtaana ja varjelemaan meitä pysymään siinä johdonmukaisesti

Kun Daavid puhuu Jumalan autuudesta syntien anteeksisaamisessa, hän lisää erikoiset sanat: "Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa ja jonka hengessä ei ole vilppiä!" Miksi hän näkee tarpeelliseksi lisätä nuo sanat: 'jonka hengessä ei ole vilppiä'? Siksi, että hän itse oli ollut hengessään vilpillinen. Siitä hänellä oli karvaat kokemukset. Hän oli tehnyt synnin itselleen luvalliseksi. Hän oli tahtonut Jumalan edessä puolustella syntiään. Siinä tilassa hän ei ollut saanut tunnolleen rauhaa. Hän valittaa: "Sinun kätesi oli yötä päivää raskaana minun päälläni."

Jumalan käsi raskaana päällä. Nouse sitten siitä ja ole iloinen. Mahdotonta, ellei Jumala ota raskasta kättänsä pois.

Paimenen tulee varjella laumaansa joutumasta Jumalan raskaan käden alle. Seurakunta tulee raittiilla julistuksella säilyttää synninntunnossa, niin ettei yksikään meistä puolustelisi pahoja tekojansa, vaan tunnustaisi ne Herralle. Vilpillinen henki on sielulle vaarallinen.

Mutta samalla seurakunnan tulee saada tuntea, että Kristuksen lävistetyt kädet ovat levitetyt ristille syleilemään Jumalan rakkaudella koko maailmaa, niin että kuka hyvänsä häneen uskoo, se pelastuu ja saa synnit anteeksi hänen nimessään. Saamme siirtyä vihan alta armon alle, raskaan käden alta Jumalan suojaavalle ja kannattavalle

kämmenelle. Jeesus vakuuttaa: "Ei kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä" (Joh. 10:29).

Mutta entä sitten, jos joku on joutunut hengessään vilpillisyyteen? Mikä avuksi? Sama, mikä Daavidille tuli avuksi. Hänelle tuli Jumalan sana profeetta Naatanin kautta: "Sinä olet se mies." Paimenen saarnassa tulee kaikua Jumalan laki, jonka ominaisuuksista Raamattu lausuu: "Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija; eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmäinsä edessä, jolle meidän on tehtävä tili" (Hebr. 4:12–13).

Lain julistus pelästyttää ja saa aikaan synnin tunnon. Laki on annettu sitä varten, että koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä (Room. 3:19). Niin kristillisessä seurakunnassa paimen julistaa lakia, ei vain pitääkseen synnin tunnossa niitä, jotka jo syntisyytensä tuntevat, vaan hän myös etsii lain sanalla niiden omiatuntoja, jotka puolustelevat syntejänsä, että he tunnustaisivat Jumalalle tilansa.

Mikä ilo paimenella onkaan julistaa syntisyyttään kauhistuneille: "Sinä et kuole" (2 Sam. 12:13) ja tekstimme sanoilla: "Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa". Mikä ilo syntisellä on uskoa Jumalan ylenpalttinen armo itseään kohtaan!

Paimenen tulee säilyttää Jumalan sanan koko oppi puhtaana ja varjella meidät siinä johdonmukaisesti. "Sitä tässä huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että heidät havaitaan uskollisiksi" (1 Kor. 4:2). Liukuminen pois totuuden tieltä alkaa hengen vilpistä. Älköön paimen saattako ketään hengen vilppiin, vaan tuokoon siitä pois selkeällä julistuksella niitä, jotka siihen ovat joutuneet. Paluu oikealle tielle tapahtuu parannuksen kautta.

3. Seurakunta kutsuu paimenen pitämään meidät sekä synnin- että armontunnossa

Daavid kertoo vapautuneesti siitä, mitä hänelle tapahtui: "Minä tunnustin sinulle syntini enkä peittänyt pahoja tekojani; minä sanoin:

'Minä tunnustan Herralle rikokseni', ja sinä annoit anteeksi minun syntivelkani."

Daavidin esimerkki kannustaa paimenta toimimaan virassaan niin, että hän johdattaa kuulijoitaan synnintunnon kautta armontuntoon. Tätä seurakunnan tulee odottaa paimeneltaan.

On lihan kiusausta odottaa paimenen puhuvan korvasyyhyyn ja miellyttävän kuulijoiden lihallista mieltä. Ilahduttaminen Jumalan sanalla ja syntisen lihan mieliksi puhuminen ovat aivan eri asioita.

Jos pysymme synnintuntoisina, janoamme evankeliumin lohdutusta. Viikkokin voi tuntua liian pitkältä odottaessamme saavamme lohdutusta saarnasta.

Daavid ajatteli myös toisia päästyään takaisin Jumalan armoon. Hän sanoo tekstissämme: "Sen tähden rukoilkoot sinua kaikki hurskaat aikana, jona sinut löytää voidaan. Vaikka suuret vedet tulvisivat, eivät ne heihin ulotu. Sinä olet minun suojani, sinä varjelet minut hädästä, sinä ympäröitset minut pelastuksen riemulla."

Jokainen oikea evankeliumin julistustilaisuus ja jumalanpalvelus on otollinen aika, jolloin Herra, armon, pelastuksen ja ilon lähde, voidaan löytää. Miten kiitollisia näistä hetkistä saammekaan olla. Rientäkäämme joka kerta Sanan ääreen, kun se meille suodaan. Niin kiitämme Jumalan pyhää nimeä. Niin tuemme paimentamme hänen koetuksia täynnä olevassa virassaan. Niin annamme toisillemme hyvän kannustavan esimerkin ja sen ilon, mikä uskovalla on nähdä uskonveljensä ja -sisarensa yhteisessä jumalanpalveluksessa, saman armon lapsena ja saman tien kulkijana.

Kun säilymme synnintunnossa ja armontunnossa, paimen voi kiittää meidän tähtemme Jumalaa ja olla levollisella mielellä Daavidin sanojen mukaan: "Vaikka suuret vedet tulvisivat, eivät ne heihin ulotu." Me itse kukin saamme sanoa: "Sinä olet minun suojani, sinä varjelet minut hädästä, sinä ympäröitset minut pelastuksen riemulla."

Tampere pastorin kutsukokouksen jumalanpalvelus 18.10.1998.

Tunnon rauhaan

Yhdeksäntenätoista Pyhän Kolmiykseyden päivän jälkeisenä sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. Toinen saarna tästä tekstistä.

Daavidin mietevirsi. Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa ja jonka hengessä ei ole vilppiä! Kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani. Sillä yötä päivää oli sinun kätesi raskaana minun päälläni; minun nesteeni kuivui niin kuin kesän helteessä. Sela. Minä tunnustin sinulle syntini enkä peittänyt pahoja tekojani; minä sanoin: "Minä tunnustan Herralle rikokseni", ja sinä annoit anteeksi minun syntivelkani. Sela. Sen tähden rukoilkoot sinua kaikki hurskaat aikana, jona sinut löytää voidaan. Vaikka suuret vedet tulvisivat, eivät ne heihin ulotu. Ps. 32:1–6.

Vakava kysymys

Kysymys ihmisen iankaikkisesta kohtalosta on tärkeä ja vakava kysymys jokaiselle. Tämän sunnuntain evankeliumitekstissä Vapahtaja sanoo: ”Monet tulevat idästä ja lännestä ja aterioitsevat Aabrahamin ja Iisakin ja Jaakobin kanssa taivasten valtakunnassa, mutta valtakunnan lapset heitetään ulos pimeyteen; siellä on oleva itku ja hammastenkiristys." Vapahtaja osoittaa, että on kaksi eri tietä. Toinen tie johtaa iankaikkiseen autuuteen, toinen vie kulkijansa iankaikkiseen vaivaan. Uskossa poisnukkuneet ovat kuten ristin ryöväri Jeesuksen kanssa paratiisissa eli taivaassa. Kun taas teeskentelijät, jotka täällä pitävät itseään taivasten valtakuntaan itseoikeutettuina, joutuvat ulos pimeyteen, missä on loputon itku ja hammasten kiristys. Ei ole turha kysymys, kummalla tiellä olemme.

Daavidin raskas rikos

Tekstimme on Daavidin mietevirsi. Daavid kasvoi jo lapsuudenkodista lähtien jumalanpelossa ja uskossa. Hän oli hurskas nuorukainen, jonka Jumala oli valinnut suureen tehtävään. Hänestä tuli Israelin kuningas. Hän oli myös profeetta, joka kirjoitti Pyhässä Hengessä

monia psalmeja. Siten hänen kokemuksensa ja varsinkin saamansa suuri Jumalan armo tulevat meillekin opetukseksi ja lohdutukseksi

Daavidin elämä ei kuitenkaan ollut ilman syvää, murheellista lankeemusta. Hän teki raskaan rikoksen sekä Jumalan että ihmisten edessä. Hän joutui kiusauksen hetkeen eikä valvonut, vaan antoi periksi syntiselle lihallensa. Sen seurauksena hän lähetti Uurian sotaan rintamalle pahimpaan paikkaan siinä tarkoituksessa, että tämä kuolisi. Kun Uuria kuoli, hän otti Uurian vaimon, Batseban, vaimokseen.

Ehkä Daavid, kuningas kun oli, ajatteli, että hänellä on vapauksia muista poiketen. Nykyisin me kaikki olemme kuninkaita. Mehän elämme demokratiassa. Monet ovat tottuneet ajattelemaan, että voivat tehdä, mitä haluavat, kunhan maallinen laki ei sitä suoraan kiellä. On jäänyt syrjään ajatus, että elämme Jumalan edessä ja että meidän asiamme on vaeltaa jumalanpelossa, kulkea hänen teitänsä ja kuunnella, mitä hän meille sanoo, sekä ohjata omatuntomme hänen Sanansa mukaan. Emme ole vapaita tekemään mitä tahdomme, vaan Jumala on yläpuolellamme. Hän on antanut meille pyhät käskynsä.

On toinenkin, vielä painavampi syy kuunnella Jumalan puhetta. Hän on jo pyhässä kasteessa antanut meille omaksemme Vapahtajan. Hän on kutsunut meidät valtakuntaansa ja liittänyt meidät kansaansa. Hän sanoo meille: ”Minä olen Herra, sinun Jumalasi.” Koska hän on meidän Jumalamme, hänellä on oikeus puhua meille, ja meidän tulee kuunnella ja totella. Asia on myös toisin päin. Koska hän on meidän Jumalamme, meillä on oikeus kuulla hänen puhettansa. Hän on puhunut meille ja yhä puhuu Pyhän Raamatun sanassa. Hän puhuu kansallensa suloisesti. Hänellä on iankaikkisen elämän sanat.

Omantunnon rauhan kadottaminen

Daavid teki oman päänsä mukaan ja menetti tunnonrauhan. Hän valittaa: ”Kun minä siitä vaikenin, riutuivat minun luuni jokapäiväisestä valituksestani, sillä yötä päivää oli sinun kätesi raskaana minun päälläni, minun nesteeni kuivui niin kuin kesän helteessä.” Hänellä ei ollut rauhaa omassatunnossa. Hän oli levoton ja ahdistunut. Niin käy niiden, jotka astuvat uskon tieltä lavealle tielle.

Eikö tänä päivänä ole ihmisillä suuri ahdistus? Puhutaan angstista, ahdistuksesta, levottomuudesta ja pahasta olosta. Erilaiset tilastot

kertovat monella tapaa, miten vaikeata ihmisillä on. Ihmiset yrittävät hukuttaa pahan olonsa meluun ja hyörinään. He eivät kestä hiljaisuutta, saati Jumalan sanan kuulemista.

Daavid ei langettuaan kuitenkaan jyrkästi hylännyt Jumalaa. Kyllä hän noiden ahdistustensakin aikana tiesi, että Jumala on olemassa. Varmasti hän kävi tavan mukaan kuulemassa Jumalan sanaa. Temppeliä ei silloin vielä ollut, mutta jumalanpalveluselämä uhreineen oli kuitenkin järjestettyä ja hänen oli mahdollista kuulla Jumalan sanaa. Tunto sisällä oli kuitenkin kaiken aikaa levoton. Mistä johtui, että hänellä ei ollut rauhaa? Mistä johtuu, ettei sitä tänäkään päivänä ole ihmisillä? Jos sinulla ei sitä ole, mistä se johtuu?

Rauhaa ei löydä hengeltään vilpillinen

Daavid vastaa tähän kysymykseen tekstissämme. Hän sanoo: ”Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa ja jonka hengessä ei ole vilppiä.” Daavidin hengessä, hänen sisäisessä uskon elämässään oli ollut vilppi. Hän yritti tulla toimeen Jumalan kanssa omilla keinoillaan, "kepulikonsteilla". Ei taivaaseen "kepulikonsteilla" tulla. Sellaisia ovat ne, joilla ihminen yrittää vähätellä ja puolustella tekemiään syntejä tai joilla hän yrittää sanoa, että hänellä oli oikeus niin tehdä. Usein ihminen puolustautuu sanomalla: ”Mitä muutakaan saatoin tehdä!” Mitä verukkeita keksimmekin, niin niiden sisältö on: ”En ole niin syntinen!" Ihminen pyrkii torjumaan tilinteon Jumalan edessä eikä salli itselleen synnintuntoa. Hän toimii ikään kuin sanoisi: "En ole ansainnut iankaikkista kadotusta. Kyllä minulle se parempi osa kuuluu.” Näin ihminen ei kuitenkaan saa sydämeensä pelastusvarmuutta. Itseään ihminen ehkä kykenee vähäksi aikaa huiputtamaan, mutta ei Jumalaa. Jumalan edessä asiat ovat yksinkertaisia. "Sinä olet se mies", Herra sanoo.

Millaisena Jumala näki Daavidin synnin?

Kun Daavid eli vilpillisessä hengellisyydessään, Jumala lähetti hänen tykönsä profeetta Naatanin auttamaan hänet takaisin uskoon. Naatan sanoi hänelle: ”Kaksi miestä oli samassa kaupungissa, toinen rikas ja toinen köyhä. Rikkaalla oli lampaita ja raavaita hyvin paljon, mutta köyhällä ei ollut muuta kuin yksi ainoa pieni karitsa, jonka hän oli ostanut. Hän elätti sitä ja se kasvoi hänen luonansa yhdessä hänen

lastensa kanssa. Se söi hänen leipäpalastansa, joi hänen maljastansa, makasi hänen sylissään ja oli hänelle niin kuin tytär. Niin rikkaalle miehelle tuli vieras, mutta hän ei raskinut ottaa omia lampaitansa eikä raavaitansa valmistaakseen ruokaa matkamiehelle, joka oli tullut hänen luoksensa, vaan hän otti köyhän miehen karitsan ja valmisti sen miehelle, joka oli tullut hänen luoksensa."

Kun Daavid kuuli tämän, hän vihastui suuresti siihen mieheen ja sanoi Naatanille: "Niin totta kuin Herra elää, mies, joka tämän on tehnyt, on kuoleman oma. Ja karitsa hänen on korvattava nelinkertaisesti, koska hän teki näin, koska hän ei sääliä tuntenut."

Tämä on tyypillinen kuvaus ihmisen luonnollisesta hengellisyydestä. Olemme moraalisia olentoja. Osaamme tuomita toisten viat ja synnit. Tämä ominaisuus näkyy selkeästi poliitikkojen toiminnassa ja maailmanparantajilla, omalla tavallaan myös alkoholisteilla. Mutta huomatkaamme, että se on myös meidän jokaisen oman syntisen lihamme ominaisuus! Omaa syntiämme me emme näe, mutta toisen synnin me osaamme hyvinkin ankarasti tuomita.

Naatan joutui sanomaan Daavidille: "Sinä olet se mies!" Sinä, juuri sinä itse olet se, jonka sinä tuomitsit. Tämä on kirjoitettu sitä varten, että me näkisimme itsemme tuomittuina. Joku on hyvin sanonut: Jos osoitamme jotakuta yhdellä sormella, neljä muuta sormea osoittaa itseämme. Toisen tuomitsemalla tuomitsemme itsemme, vaikka emme sitä huomaa, saati myönnä. Tämä on ihmisen pimeys. Jeesus sanoo: "Jos te olisitte sokeat, ei teillä olisi syntiä; mutta nyt te sanotte: 'Me näemme'; sen tähden teidän syntinne pysyy" (Joh. 9:41). "Sen tähden sinä, oi ihminen, et voi millään itseäsi puolustaa, olitpa kuka hyvänsä, joka tuomitset. Sillä mistä toista tuomitset, siihen sinä itsesi syypääksi tuomitset, koska sinä, joka tuomitset, teet samoja tekoja." (Room. 2:1.)

Jumalan edessä puolustelumme eivät auta

Daavid ei päässyt Jumalaa pakoon. Jumala oli piirittänyt hänet ja sanonut: "Sinä olet se mies!" Daavid kertoo: "Minä tunnustin sinulle syntini enkä peittänyt pahoja tekojani. Minä sanoin: Minä tunnustan Herralle rikokseni." Daavid eli pahan omantunnon vallassa ja yritti kiemurrella siitä selityksillään pois. Hänen tilansa oli onneton ja kävi

yhä vain tuskaisemmaksi. Kun hän sai kuulla: "Sinä olet se mies", miten hirveäksi hän mahtoikaan tuntea olonsa! Entä me? Mitä me tunsimme, kun Jumala lausui meille: ”Sinä, juuri sinä olet rikkonut minun käskyni”? Meillä ei ollut silloin autuaan ihmisen tila, vaan syyttävä omatunto, paha ja ahdistunut olo, vieläpä omantunnon kauhuja ja pelko joutua kadotuksen vaivaan.

Pyhän Hengen aputyö ja varsinainen työ

Omantunnon kauhut ovat Pyhän Hengen työ meissä. Ne eivät ole hänen varsinainen työnsä, mutta kuitenkin välttämätön aputyö, jotta armo kelpaisi meille. Hän paljastaa hengellisen vilpillisyytemme. Hän tekee meille tiettäväksi, että juuri me olemme syntisiä, että meillä ei ole mitään mahdollisuutta omin avuin ja omin teoin kelvata Jumalalle. Silloin Pyhän Hengen varsinainen työ pääsee alkamaan. Jumala sanoo: ”Et sinä kuole. Sinun syntisi ovat anteeksi annetut.” Ihmiselle, joka pelkää kadotusta ja tuntee omantunnon kipuja, Jumala julistaa: ”Sinun syntisi ovat anteeksi annetut."

Millä perusteella Jumala päästää meidät synnistä? Sen tähden, että hän on Jumala. Sen tähden, että hän on antanut oman Poikansa, joka on ottanut meidän syntimme harteillensa ja kärsinyt niiden rangaistuksen. Sen tähden, että synnin sovitushinta on maksettu. Sinä, alas painettu, kadotukseen tuomittu, saat kuulla: ”Syntisi ovat anteeksiannetut.” Autuashan tällainen ihminen on. Hän saa uskoa sellaisena kuin on – ilman ehtoja, ilman vaatimuksia, armosta, ilman tekoja – Herraan Jeesukseen Kristukseen ja syntien anteeksiantamukseen. Niinpä Daavid ylistäen sanoo: ”Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksiannetut, jonka synti on peitetty, autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa ja jonka hengessä ei ole vilppiä.”

Jumalan lapset ovat autuaita jo nyt uskossa Jeesukseen. Kerran he ovat autuaita iankaikkisesti. Täällä autuus on uskon varassa; se ei ole vielä näkemisessä. Toki iloitsemme siitä, että syntimme ovat sovitetut ja anteeksiannetut. Toki tunnemme iloa ja sydämemme riemuitsee. Mutta se ei ole vielä häiriintymätöntä, taivaallista iloa. Täällä ajassa ahdistukset vaivaavat meitä. Välistä sydän käy levottomaksi ja meidän täytyy tarrautua lujasti kiinni Jumalan sanaan löytääk-

semme rauhan. Tunteemme vaihtelevat ja ailahtelevat, mutta Jumalan sana ja Kristuksen työ pysyvät ja niin saamme olla autuaita.

Usko nojaa Sanaan

Kerran sadanpäämies, eräs pakanallinen upseeri, tuli Jeesuksen luo. Hänen palvelijansa oli saanut halvauksen ja oli lisäksi kovissa tuskissa. Sadanpäämies pyysi tälle apua lausuen: ”Sano ainoastaan sana” (Matt. 8:8). Jeesus ylisti tämän uskoa sanoen: ”En ole kenelläkään Israelissa löytänyt näin suurta uskoa” (Matt. 8:10). Sana riitti, Jeesuksen sana. Se teki terveeksi sadanpäämiehen palvelijan. Kun Jeesus lausui sanan, palvelija tuli terveeksi sillä hetkellä.

Meillä on meidän syntisairautemme. Synneistä päästäksemme tarvitsemme Jumalan sanan, evankeliumin. Sana sanoo meille: ”Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksiannetut, jonka synti on peitetty." Ota kiinni tästä sanasta. Usko se, ja niin olet autuas. Meille ei ole turhaan kerrottu sadanpäämiehen uskosta. Se oli uskoa, joka vei iankaikkiseen elämään. Se vei aterioimaan sinne, missä isät olivat, Aabrahamin, Iisakin ja Jaakobin luo. He eivät olleet sadanpäämiehen isiä lihan mukaan, mutta toki uskon mukaan. Aabraham onkin uskon isä, ja uskon isiä ovat myös toiset patriarkat. Usko pitäytyi Aabrahamillakin Jumalan sanaan. Jumala oli antanut lupauksen siitä, että hänen siemenessään kaikki kansat tulevat siunatuiksi. Sen lupauksen varassa Aabraham saattoi noudattaa Jumalan sanaa ja lähteä uhraamaan oma poikansa, varmana siitä, että Jumala voi kuolleetkin herättää.

Usko tarttuu Jumalan sanaan ja ylittää ne esteet, joita järkemme, tunteemme ja oma lihallinen olemuksemme eivät voi ylittää. Usko kohoaa Jumalan puoleen, nostaa meidät ylös kadotuksen vaivasta ja vie meidät iankaikkiseen taivaalliseen valtakuntaan. Saat siis uskoa, että sinäkin olet autuas, koska syntisi ovat Karitsan viattomalla jumalverellä puhtaiksi pestyt. Olet autuas, koska sinut on kastettu Herran Jeesuksen Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen. Olet autuas, koska sinulla on Jumalan lujat lupaukset siitä, että Jumala on syntiselle armollinen.

Virret VK 1938: 105:1–4; 112; 162:1–3; 329:1,4,5; 344.

Kuninkaan pojan häät

Kahdentenakymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Jeesus rupesi taas puhumaan heille vertauksilla ja sanoi: "Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojallensa. Ja hän lähetti palvelijansa kutsumaan häihin kutsuvieraita, mutta nämä eivät tahtoneet tulla. Vielä hän lähetti toisia palvelijoita lausuen: 'Sanokaa kutsutuille: Katso, minä olen valmistanut ateriani, minun härkäni ja syöttilääni ovat teurastetut, ja kaikki on valmiina; tulkaa häihin.' Mutta he eivät siitä välittäneet, vaan menivät pois, mikä pellolleen, mikä kaupoilleen; ja toiset ottivat kiinni hänen palvelijansa, pitelivät pahoin ja tappoivat. Mutta kuningas vihastui ja lähetti sotajoukkonsa ja tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa. Sitten hän sanoi palvelijoillensa: 'Häät ovat valmistetut, mutta kutsutut eivät olleet arvollisia. Menkää siis teiden risteyksiin ja kutsukaa häihin, keitä tapaatte.' Ja palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, keitä vain tapasivat, sekä pahat että hyvät, ja häähuone tuli täyteen pöytävieraita. Mutta kun kuningas meni katsomaan pöytävieraita, näki hän siellä miehen, joka ei ollut puettu häävaatteisiin. Ja hän sanoi hänelle: 'Ystävä, kuinka sinä olet tullut tänne sisälle, vaikka sinulla ei ole häävaatteita?' Mutta hän jäi sanattomaksi. Silloin kuningas sanoi palvelijoille: 'Sitokaa hänen jalkansa ja kätensä ja heittäkää hänet ulos pimeyteen.' Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys. Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut." Matt. 22:1–14.

Vertaus kuninkaan pojan häistä kuvaa Seurakunnan kokoamista armon osallisuuteen. Se kootaan juutalaisista ja kaikista maailman kansoista. Jeesus puhuu valtakunnastaan ajassa ilmenevänä ja häihin verrattavana ilojuhlana.

Sinäkin olet saanut kutsun Jumalan valtakuntaan pyhässä kasteessa. Tekstimme esittää kysymyksen: Oletko tässä juhlassa vai kuljetko omilla asioillasi?

Hääkutsu on vakavassa mielessä annettu. Sen halveksimisesta seuraa rangaistus, mutta vastaanottamista siunaus.

Israelin kansa oli saanut erityisen armonosoituksen. Jumala oli valinnut sen kansakseen ja tehnyt sen kanssa liiton. Hän oli antanut sille sanansa profeettojensa kautta. Lopulta hän toteutti lupauksensa ja antoi Poikansa syntyä Messiaaksi sen keskuuteen.

Historiansa aikana Israel sai kokea, että Jumalan kutsun hylkääminen on raskas synti, jonka Jumala rankaisee ankarasti. Jeesus varoittaa juutalaisia tekstissämme. Hän kuvaa, miten he olivat halveksineet saamaansa kutsua, pitäneet omia asioitaan sitä tärkeämpinä ja kohdelleet kaltoin kuninkaan palvelijoita. Lopulta kuningas vihastuu heihin, lähettää sotajoukkonsa ja tuhoaa heidän kaupunkinsa. Tämä toteutui, kun roomalaiset hävittävät Jerusalemin.

Tätä ei ole kerrottu vain juutalaisten tähden, vaan myös meidän tähtemme. Jerusalemin hävitys on ennuskuva maailman lopusta ja tuomiosta. Jeesuksen sanoma on: Olet kuka hyvänsä, älä torju kutsua, vaan ota se uskossa vastaan. Jumalan kutsu on vakava kutsu. Hän ei ole antanut sitä pilanpäiten. Hän sanoo: "Pakottakaa heitä tulemaan sisälle!" Jumala ei aja meitä ruoskalla hääsaliin. Hän ei myöskään vedä meitä väkipakolla. Mutta hän asettaa Pyhällä Hengellään sanansa kautta sydämiimme armon tarpeen. Se pakottaa meidät menemään sinne, missä saamme nauttia armopöydän antimia ja voimme tyydyttää lain tuoman hengellisen nälän. Tämä pakko on sisäinen pakko.

Tulkaa, sillä kaikki on valmiina

Fariseukset yrittivät ansaita Jumalan suosion teoillaan. Heidän oppinsa ei tuonut lepoa. Monet, jotka sitä kuuntelivat, tunsivat olevansa kuin raskasta taakkaa kantamassa. Heitä Jeesus tahtoi auttaa ja julisti heille evankeliumia, autuutta armosta. "Tulkaa minun tyköni, niin minä annan teille levon", hän kutsui. Tekstimme vertauksessa hän julisti: "Sanokaa kutsutuille: Katso, minä olen valmistanut ateriani, minun härkäni ja syöttiläänі ovat teurastetut, ja kaikki on valmiina; tulkaa häihin." Jeesus ei pannut kuulijoitaan itse sovittamaan syntejään, vaan hän julisti valmista pelastusta. Hän itse oli valmistanut kaikkia varten hääaterian ja kutsui kaikkia, ketään unohtamatta.

Sellainen on Jumalan valtakunta. Se on armon valtakunta, johon ei kutsuta ketään arvon perusteella, vaan pelkästään armon nojalla. Kutsua ei osoiteta vain yhdelle kansalle tai kunnioitetuille kansalaisille, vaan myös vihoviimeisille pakanoille, kaiken maailman teillä tallustelijoille. Kaikkia yhteiskunnallisesta asemasta, väristä ja suvusta riippumatta kutsutaan yhteiseen pöytään kuninkaan pojan hääaterialle.

Hääaterialla syödään hyvin

Hääpöytä notkuu ravitsevaa, vahvaa ruokaa. Pöydässä on parasta, ja sitä on riittävästi. Kenenkään ei tarvitse jäädä nälkäiseksi. Armo riittää kaikille. Olemme tosin kerjäläisiä siinä mielessä, ettei meillä ole mitään omasta takaa. Olemme sen varassa, mitä Jumala antaa. Mutta tällä aterialla olemme kutsuvieraita, jotka on talutettu pöydän ääreen paikalleen. Meille on sanottu: "Nauti ja syö." Jumala todella antaa soimaamatta ja kukkuramitoin. Hän on sanonut: "Miksi annatte rahan siitä, mikä ei ole leipää, ja työnne ansion siitä, mikä ei ravitse? Kuulkaa minua, niin saatte syödä hyvää, ja teidän sielunne virvoittuu lihavuuden ääressä. 'Kallistakaa korvanne ja tulkaa minun tyköni; kuulkaa, niin teidän sielunne saa elää. Ja minä teen teidän kanssanne iankaikkisen liiton, annan lujat Daavidin armot.'" (Jes. 55:2–3).

Olisi isännän loukkaamista, jos ryhtyisimme hankkimaan hänen suosiollisuuttaan valmiiksi katetun hääpöydän äärellä loputtomalla anomisella ja kerjäämisellä. Jumala tahtoo, että syömme, toisin sanoen, että uskolla otamme vastaan hänen armonsa ja turvaamme siihen. Hän ei tahdo, että jäämme nälkäisiksi, vaan että sielumme "virvoittuu lihavuuden ääressä". Hän tahtoo, ettemme ole nirsoja pöytävieraita, vaan ilolla käytämme hyväksi hänen anteliaisuuttaan. Hänen pöytäänsä ei tarvitse eikä sovi astua eväspussi olalla.

Hääaterialle pukeudutaan häävaatteisiin

Häihin pukeudutaan juhlavaatteisiin. Jumalan valtakunnassa ei pukeuduta omaan vanhurskauteen, sillä se on kuin saastainen vaate. Niinpä meidän on ajateltava, että isäntä lähetti kutsutuille kelvollisen puvun. Se on Kristuksen vanhurskaus. Sitä ei ansaita omilla teoilla.

Se on jo ansaittu ja valmistettu. Nyt on tarpeen vain pukea se päälle. Se tapahtuu armonvälineillä, uskon ottaessa niiden lahjan vastaan. "Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet" (Gal. 3:27).

Itse asiassa pukeutuminen juhlapukuun ja siinä oleminen ovat samaa kuin aterioiminen. Vertaus ei voi esittää asian kaikkia puolia. Jeesuksen vertauksen tähtäyspisteenä on ylipappien ja fariseusten lakihurskauden torjuminen ja Jumalan ylenpalttisen lahja-armon esiin nostaminen. Olihan Jeesus sanonut: "Ellei teidän vanhurskautenne ole paljoa suurempi kuin kirjanoppineiden ja fariseusten, niin te ette pääse taivasten valtakuntaan" (Matt. 5:20). Niinpä vieras, joka ei ollut pukeutunut juhlan arvon mukaisesti, poistettiin juhlasta. Armonvälineiden käyttö ilman uskoa pelkkinä suorituksina ei tee Jumalalle otolliseksi. Katsokaamme, ettei meitä vain havaita sellaisiksi, joiden on poistuttava juhlasta. Juhlakansan keskellä huonosti pukeutunut erottuu heti kuninkaan silmiin. Jumala näkee sydämen.

Vertaus on tarkoitettu torjumaan väärä oppi Jumalan valtakunnan luonteesta. Sen kärki suuntautuu farisealaista uskonnollisuutta vastaan. Samalla se sisältää paljon lohdutusta. Se esittää hääkutsun ihmisestä riippumattomaksi, jokaiselle tarkoitetuksi armokutsuksi. Meitä ansiottomia varten on olemassa Jumalan ylenpalttinen armo. Saamme ottaa sen uskolla vastaan ja elää siitä. Olemme saaneet kutsun ilojuhlaan.

19.7.2008.

"Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin"

Kahdentenakymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä.
II vuosikerta. Epistolateksti.

Koska meillä siis, veljet, on luja luottamus siihen, että meillä Jeesuksen veren kautta on pääsy kaikkeinpyhimpään, jonka pääsyn hän on vihkinyt meille uudeksi ja eläväksi tieksi, joka käy esiripun, se on hänen lihansa, kautta, ja koska meillä on "suuri pappi, Jumalan huoneen haltija", niin käykäämme esiin totisella sydämellä, täydessä uskon varmuudessa, sydän vihmottuna puhtaaksi pahasta omastatunnosta ja ruumis puhtaalla vedellä pestynä; pysykäämme järkähtämättä toivon tunnustuksessa, sillä hän, joka antoi lupauksen, on uskollinen; ja valvokaamme toinen toistamme rohkaisuksi toisillemme rakkauteen ja hyviin tekoihin; älkäämme jättäkö omaa seurakunnankokoustamme, niin kuin muutamien on tapana, vaan kehottakaamme toisiamme, sitä enemmän, kuta enemmän näette tuon päivän lähestyvän. Sillä jos me tahallamme teemme syntiä, päästyämme totuuden tuntoon, niin ei ole enää uhria meidän syntiemme edestä, vaan hirmuinen tuomion odotus ja tulen kiivaus, joka on kuluttava vastustajat. Joka hylkää Mooseksen lain, sen pitää armotta kahden tai kolmen todistajan todistuksen nojalla kuoleman: kuinka paljoa ankaramman rangaistuksen luulettekaan sen ansaitsevan, joka tallaa jalkoihinsa Jumalan Pojan ja pitää epäpyhänä liiton veren, jossa hänet on pyhitetty, ja pilkkaa armon Henkeä! Sillä me tunnemme hänet, joka on sanonut: "Minun on kosto, minä olen maksava"; ja vielä: "Herra on tuomitseva kansansa." Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin. Hebr. 10:19–31.

Olemme kuulleet järkyttäviä uutisia terrori-iskuista, sodista, lentoonnettomuuksista ja vaarallisista bakteereista. Mutta ehkäpä vielä näitäkin järkyttävämpää oli, että maamme eduskunta hyväksyi lain, jolla voidaan rekisteröidä yhdessä asuvat homot tai lesbot. Useammasta kuin yhdestä suusta olen kuullut sanat: "Lopun alkua." Vanhempi polvi muistaa vielä ajan, kun homouden harjoitus oli lain edessä rangaistava teko. On tapahtunut suuri ajatustavan muutos, joka koskee moraalin perusteita. Onpa jo esitetty sellaistakin, että pedofiilitkin tulisi hyväksyä.

Nousee kysymys: Kun ihmisten moraali muuttuu, muuttuuko sinunkin moraalisi niin, että pidät luonnollisena sitä, mikä on luonnon vastaista? Säilytäthän kristillisen, Pyhään Raamattuun perustuvan ajatustavan ja elämän normiston? Haluathan elää mieliksi Luojallesi?

Tässä tilanteessa on ajankohtainen tekstimme sana: "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin." Se muistuttaa meitä siitä, että on olemassa elävä Jumala, joka ei muutu. On olemassa myös Jumalan muuttumaton yleinen siveyslaki. On olemassa Jumalan rangaistus sen rikkojille. On myös armo katuville.

1. Elävän Jumalan muuttumaton siveyslaki tuomitsee

Jumala on kirjoittanut jokaisen ihmisen sydämeen, että hän on olemassa. Yksikään ihminen ei voi olla hänestä tietämätön. Pyhä Raamattu sanoo: "Sillä hänen näkymätön olemuksensa, hänen iankaikkinen voimansa ja jumalallisuutensa, ovat, kun niitä hänen teoissansa tarkataan, maailman luomisesta [asti] nähtävinä, niin etteivät he voi millään itseänsä puolustaa" (Room. 1:20). Niin, turhaa on esittää verukkeita ja perusteluja luonnottomalle elämälle! "He eivät voi millään itseään puolustaa", sanoo Jumalan sana.

Jumala on kirjoittanut jokaisen ihmisen sydämeen yleisen siveyslakinsa. Sen nojalla ihminen tietää, että hänen on tehtävä tili teoistansa Jumalalle ja että hänen on kunnioitettava Jumalaa. Ihminen tietää, että vanhempia tulee kunnioittaa, että murhaaminen, varastaminen, huorin tekeminen, pahan puhuminen toisista ja toiselle kuuluvan itselleen himoitseminen on väärin. Koska ihminen ei ole elänyt oikein, hänellä on paha omatunto. Häntä eivät tuomitse vain ne, jotka lakia tuntevat, vaan myös hän itse, hänen oma omatuntonsa.

Tätä lain tietoa oikeasta ja väärästä on yhtä hyvin pakanoilla kuin kristityilläkin. Raamattu sanoo: "He eivät voi millään itseään puolustaa, koska he, vaikka ovat tunteneet Jumalan, eivät ole häntä Jumalana kunnioittaneet eivätkä kiittäneet, vaan ovat ajatuksiltansa turhistuneet, ja heidän ymmärtämätön sydämensä on pimentynyt. Kehuessaan viisaita olevansa he ovat tyhmiksi tulleet ja ovat katoamattoman Jumalan kirkkauden muuttaneet katoavaisen ihmisen ja lintujen ja nelijalkaisten ja matelevaisten kuvan kaltaiseksi. Sen tähden Jumala on heidät, heidän sydämensä himoissa, hyljännyt saastaisuuteen, häpäisemään itse omat

ruumiinsa, nuo, jotka ovat vaihtaneet Jumalan totuuden valheeseen ja kunnioittaneet ja palvelleet luotua enemmän kuin Luojaa, joka on ylistetty iankaikkisesti, amen." (Room. 1:21–25.)

Ei ole vähäinen asia hylätä omaantuntoon kirjoitettu Jumalan tahto. Joka niin tekee eikä tule parannukseen, joutuu Jumalan hylkäämäksi. Tekstimme sanoo: "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin."

Jumala ei ole kirjoittanut siveyslakiansa ainoastaan omaantuntoon, vaan myös Pyhään Raamattuun. Siellä se on selkeänä ja täydellisenä. Jumala ei vaadi ainoastaan puhtaita tekoja, vaan myös puhdasta sydäntä – jokaisen käskynsä kohdalla.

Raamattu sanoo pakanoista: "Sillä kun pakanat, joilla ei lakia ole, luonnostansa tekevät, mitä laki vaatii, niin he, vaikka heillä ei lakia ole, ovat itse itsellensä laki ja osoittavat, että lain teot ovat kirjoitetut heidän sydämiinsä, kun heidän omatuntonsa myötätodistaa ja heidän ajatuksensa keskenään syyttävät tai myös puolustavat heitä" (Room. 2:14–15). Mutta se osoittaa myös rangaistuksen sanomalla: "Sillä kaikki, jotka ilman lakia ovat syntiä tehneet, ne myös ilman lakia hukkuvat, ja kaikki, jotka lain alaisina ovat syntiä tehneet, ne lain mukaan tuomitaan... sinä päivänä, jona Jumala on tuomitseva ihmisten salaisuudet Kristuksen Jeesuksen kautta, minun evankeliumini mukaan" (Room. 2:12,16).

Jos pakanatkin tuomitaan, niin paljoa ennemmin tuomitaan ne kristityiksi kastetut, joilla on paljon suurempi tieto, mutta jotka hylkäävät Jumalan, hänen lakinsa ja hänen evankeliuminsa. Voi niitä, jotka niin tekevät. "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin."

Ei Jumala muutu ajan mukana. Pyhä Raamattu sanoo: Jumalan "tykönä ei ole muutosta, ei vaihteen varjoa." (Jaak. 1:17.). Herra vakuuttaa: "Minä olen aina sama, minä olen ensimmäinen, minä olen myös viimeinen. Minun käteni on perustanut maan, minun oikea käteni on levittänyt taivaan; minä kutsun ne, ja siinä ne ovat." (Jes. 48:12–13.) Ja: "Hän, joka alusta asti kutsuu sukupolvet esiin: minä, Herra, joka olen ensimmäinen ja viimeisten luona vielä sama" (Jes. 41:4).

Ei muutu myöskään toiseksi ihminen, jonka hän sanallaan loi alussa ja jonka hän käski lisääntyä ja täyttää maa. Ne luomisjärjestykset, jotka Jumala asetti ja joiden mukaan Jumala pani ihmisen elämään, pysyvät samoina. Tosin ihminen turmeli syntiinlankeemuksessa Jumalan alkuperäisen luomisteon, sen, mitä Raamattu sanoo Jumalan kuvaksi.

Mutta nyt Jumala kutsuu ihmistä takaisin alkuun, uudistumaan Jumalan kuvan mukaan. Jumalan ihmiselle asettama siveyslaki on voimassa maailman loppuun asti. Joka sen rikkoo, tietäköön, että hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin.

Syntiinlankeemus aiheutti myös kaikenlaista ruumiillista ja sielullista poikkeavuutta. On syntymästään asti sokeita, kuuroja, rampoja ja "avioon kelpaamattomia" (Matt. 19:12). Mikäli tällaisiin vaivoihin ja luonnossa tapahtuneisiin "oikkuihin" ei ole olemassa vanhurskasta parannuskeinoa, kenenkään ei pidä ryhtyä elämässään moraalittomiin ratkaisuihin, vaan kunkin tulee kantaa vaivansa ja ottaa se Jumalan sallimana rasitteena, kuten otamme syyllistämättä esimerkiksi koosta ja ruumiinrakenteesta johtuvat poikkeavuudet.

2. Elävän Jumalan ylenpalttinen armo pelastaa vihasta

Jos tunnet Jumalan rakkauden Kristuksessa, sinulla on "luja luottamus siihen, että meillä on pääsy kaikkeinpyhimpään Jeesuksen veren kautta". Kaikkeinpyhin on se, missä Jumala on. Vanhan liiton aikana ylimmäinen pappi yksin sai mennä kaikkeinpyhimpään, ja hänkin vain sen jälkeen, kun oli ensin uhrannut omien syntiensä edestä. Kaikkeinpyhin oli temppelin osa, joka oli tehty puhtaasta kullasta ja joka oli kuution muotoinen (1 Kun. 6:21). Se kuvasi Pyhää Kolmiykseyttä ja hänen kunniaansa. Samalla se oli vertauskuva taivaasta, jonne pääsee koko kuninkaallinen papisto eli kaikki Kristukseen uskovat.

Uskovilla on luja luottamus siihen, että he pääsevät kaikkeinpyhimpään Jeesuksen veren kautta. He välttävät Jumalan rankaiseviin käsiin joutumisen. Jeesus on ollut Jumalan hylkäämä meidän sijassamme. Niinpä uskovilla on nyt vapaa pääsy taivaaseen emmekä joudu tuomittaviksi, vaan olemme siirtyneet kuolemasta elämään, kuten Raamattu sanoo (Joh. 5:24). Kristus koki meidän edestämme sen, minkä tekstimme sanoo: "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin."

Nyt hyvä Paimenemme ja Lunastajamme sanoo: "Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä" (Joh. 10:29). Mitä tämä merkitsee? Sitä, ettemme joudu Jumalan käsiin hänen rangaistavikseen, vaan olemme turvallisessa suojassa hänen kädessään. On valtava ero epäuskoisella ja

uskovalla. Epäuskoisella ei ole suojaa Jumalan vihalta, uskovalla on Kristus turvana.

Pyhä Henki on jo pyhässä kasteessa vihmonut meidät puhtaiksi kaikesta synnistä. Siinä Jumala on tehnyt kanssamme lujan armoliiton. Hän ei peru sanaansa, sillä hän ei voi itseään kieltää. Saamme joka hetki olla varmoja syntiemme anteeksisaamisesta sekä evankeliumin sanan, pyhän kasteen että pyhän ehtoollisen antamalla vakuutuksella.

Jumalan sana on varma. Jumalan armoliitto on pysyvä. Pyhä ehtoollinen vahvistaa uskoa toistuvasti ja vakuuttaa pääsyämme taivaaseen lausumalla: "sinun edestäsi annettu", "sinun edestäsi vuodatettu".

Valitettavasti on niitä, jotka vaikka ovat saaneet pyhän kasteen ja kuulleet evankeliumin, eivät välitä Jumalan armosta Kristuksessa. Heitä emme voi lohduttaa. He eivät ole Isän turvallisessa kädessä. Meidän on sanottava heille: "Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin."

Jumalan armo on olemassa. Hän tahtoo jokaisen ihmisen pelastuvan. Maailman loppuun asti on aika tehdä lähetystyötä ja yrittää saada ihmisiä uskomaan, etteivät he synteinensä joutuisi kokemaan, miten hirmuinen asia on joutua elävän Jumalan käsiin. Raamattu sanoo: "Sillä Kristuksen rakkaus vaatii meitä, jotka olemme tulleet tähän päätökseen: yksi on kuollut kaikkien edestä, siis myös kaikki ovat kuolleet; ja hän on kuollut kaikkien edestä, että ne, jotka elävät, eivät enää eläisi itselleen, vaan hänelle, joka heidän edestään on kuollut ja ylösnoussut" (2 Kor. 5:14–15). Emme saa elää vain itsellemme ja pitää evankeliumia omana aarteenamme, mutta unohtaa ne, jotka eivät sitä vielä tunne.

On tarpeen herätellä nukkuvia, että he rientäisivät Ylkää vastaan. Nukkuvat eivät voi toisia nukkuvia herättää; hereillä olevien se on tehtävä. Mitä pitemmälle aika kuluu, mitä enemmän kuulemme sanomia sodista ja veritöistä, sitä suurempi tarve on kuuluttaa: "Jos ette tee parannusta, niin samoin te kaikki hukutte" (Luuk. 13:5).

Mutta voi sitä autuutta ja iloa, joka on sillä, joka Pyhän Hengen voimasta tulee parannukseen ja hylkää entisen epäuskoisen menonsa! Voi sitä iloa, joka siitä on taivaan enkeleillä! Älkäämme siis olko epäuskoisia, vaan uskovia. Kuuluttakaamme kaikkialla: "Kaikkien ihmisten on kaikkialla tehtävä parannus!" (Apt. 17:30.)

Virret VK 1938: 152; 116; 325; 164:1–4; 330.

Mitä Kristus edellyttää saarnaviralta

Kahdentenakymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Herra sanoi: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa? Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän! Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi. Mutta jos palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani tulo viivästyy', ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria sekä syömään ja juomaan ja päihdyttämään itseänsä, niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jota hän ei arvaa, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle saman osan kuin uskottomille. Ja sitä palvelijaa, joka tiesi herransa tahdon, mutta ei tehnyt valmistuksia eikä toiminut hänen tahtonsa mukaan, rangaistaan monilla lyönneillä. Sitä taas, joka ei tiennyt, mutta teki semmoista, mikä lyöntejä ansaitsee, rangaistaan vain muutamilla lyönneillä. Sillä jokaiselta, jolle on paljon annettu, myös paljon vaaditaan; ja jolle on paljon uskottu, siltä sitä enemmän kysytään. Luuk. 12:42–48.

Samalla kun Jeesus kutsui apostolit seuraamaan itseään, hän kutsui heidät pyhään saarnavirkaan. Tämä seuraaminen ei päättynyt hänen ylösnousemukseensa, vaan jatkui heidän kuolemaansa asti. Kun Jeesus ylösnoustuaan ilmestyi opetuslapsilleen, Pietari oli utelias tietämään, miten Johanneksen käy. Silloin Jeesus sanoi hänelle: "Mitä se sinuun koskee? Seuraa sinä minua." (Joh. 21:22.) Pietarin tuli sivuilleen pälyämättä uskollisesti tehdä työtä paimenen virassa. Kun pastorit palvelevat pyhässä saarnavirassa seurakuntaa, he seuraavat Jeesusta. Niin on Jeesuksen pysyvä, rakastava tahto.

Jeesus opetti erikseen apostoleja, jotta he voisivat suoriutua paimenvirkansa tehtävistä. Pietari kysyi Jeesukselta tekstimme edellä: "Herra meistäkö sinä sanot tämän vertauksen vai myös kaikista muista?" Apostolit tiesivät, että toiset Jeesuksen opetuksista koskivat kaikkia, eräät vain paimenvirkaa.

Tekstimme puhuu paimenvirasta. Siinä Jeesus opettaa paimenia hoitamaan virkaansa ja ohjaa seurakuntaa käsittämään, millaiseen virkaan se paimenensa kutsuu ja mitä sen tulee paimeneltaan odottaa.

1. Kristus edellyttää saarnaviralta uskollisuutta

Jeesus sanoo ensiksi: "Kuka on se uskollinen huoneenhaltija?" Apostoli Paavali, joka oli saanut oppinsa suoraan Jeesukselta sanoo: "Sitä tässä huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että heidät havaitaan uskollisiksi" (1 Kor. 4:2).

Huoneenhaltija oli mies, jonka talon isäntä oli ottanut palvelukseensa huolehtimaan väestään ja omaisuudestaan. Hän oli siitä isännälle tilivelvollinen. Uskollinen palvelija sai isännältä tunnustusta, kelvoton taas rangaistuksen sen mukaan, mihin oli syyllistynyt. Seurakunnan tulee siis kaikkein ensimmäisenä saada odottaa sitä, että sen kutsuma paimen on uskollinen.

Kun seurakunta kutsuu paimenen, sen asiana on tutkia uskollisuutta tämän Jeesuksen sanan valossa: "Joka vähimmässä on uskollinen, on paljossakin uskollinen. Joka vähimmässä on väärä, on paljossakin väärä." (Luuk. 16:10.)

a. uskollisuutta sanassa

Uskollisuuden tulee ensiksikin ilmetä sanassa pysymisenä. Jeesus sanoi: "Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi" (Joh. 8:31–32). Jeesus käski apostolejaan opettamaan kristityt kaikkialla maailmassa pitämään kaikki, mitä hän oli käskenyt heidän pitää. Kaikkien paimenien tulee opetuksessaan ilmentää Kristuksen Kirkon ykseyttä ja opettaa juuri niin kuin Kristus on käskenyt. Seurakunnan tulee edellyttää paimenensa pitäytyvän uskollisesti samaan uskoon ja oppiin, mikä oli apostoleilla ja mikä on kirjoitettuna Pyhässä Raamatussa. "Hänen tulee pysyä kiinni opinmukaisessa, luotettavassa sanassa, että olisi kykenevä sekä neuvomaan terveellä opilla että kumoamaan vastaansanojain väitteet" (Tiit. 1:9). Kun paimen pysyy uskollisesti terveessä opissa, seurakunta kuulee paimenensa opetuksessa hyvän Paimenen äänen, ja pääsee vi-

heriäisille niityille ja virvoittavien vetten äärelle. hyvä Paimen kutsuu tällaisessa opetuksessa lampaitaan omistamaan syntien anteeksisaamisen ja autuuden, seuraamaan itseään häneen turvaten ja saapumaan taivaan iloon.

Uskollisuuteen kuuluu Kirkon tunnustuksessa pysyminen, sillä tunnustus perustuu Raamattuun ja on siitä otettu.

b. uskollisuutta viranhoidossa

Saarnavirka kysyy uskollisuutta myös virkaan kuuluvien tehtävien hoidossa. Tekstimme mainitsee kolme asiaa.

On pidettävä huolta palvelusväestä eli seurakunnasta. Uskovat palvelevat Herraa Kristusta. Uskova on kuin hyvä Puu, joka tuottaa hyviä hedelmiä.

Seurakunta on ruokittava. Sille on ajallansa annettava sen ruokaosa. Sielut tulee ruokkia elämän leivällä, Kristuksen armolla.

Vielä on tehtävä valmistuksia Herran tulon varalta. Kristus, voi tulla takaisin minä hetkenä tahansa. Paimenen tulee itse olla valmis ottamaan hänet vastaan, samoin palvelusväen. Koko talon tulee olla siihen valmistautunut.

Koska viimeisinä aikoina tulee runsaasti valheenopettajia, on oltava valppaita torjumaan viholliset ja estämään väärän opin tihutyöt. Kaikki suuret harhat alkavat pienestä alusta. Niistä tulee varoittaa heti alkuunsa eikä vasta sitten, kun tuhovoimat ovat päässeet valloilleen.

On tarpeen hoitaa sieluja uskollisesti sanalla ja sakramenteilla, että jokainen voisi kerran ilmestyä Kristuksen lahjavanhurskauteen pukeutuneena ja hänen verellään puhtaaksi pestynä Herran eteen, kun hän tulee.

2. Kristus edellyttää saarnaviralta ymmärtäväisyyttä

Paitsi uskollisuutta Kristus edellyttää myös ymmärtäväisyyttä alipaimeniltaan. Kun kuningas Salomo tuli Israelin kuninkaaksi ja hänen piti olla kansan paimenena ja jakaa oikeutta, hän pyysi Jumalalta viisautta. Tähän pyyntöön Jumala mielistyi. Jokaisen uskollisen

pastorin on samoin tarpeen pyytää Jumalalta viisautta virkansa hoitamiseen. Sitä muistakoon jokainen seurakunnan jäsen rukoilla paimenelleen. Vaikka ulkonaiset lahjat ja oppineisuus ovat hyödyllisiä, niistä ei ole apua, ellei Pyhä Henki valaise sydäntä ja anna sellaista ymmärtäväisyyttä ja viisautta, mitä viranhoidossa tarvitaan.

a. Raamatun ja sen opin käsittämisessä

Tarvitsemme ymmärrystä ja Hengen valoa ollaksemme sisällä uskon asioissa ja tunteaksemme pelastuksen tien. Siitä Jeesus sanoo: "Eihän sokea voi sokeaa taluttaa? Eivätkö molemmat lankea kuoppaan?" (Luuk. 6:39.) Kun opetamme toisia, ei riitä, että heikosti olemme pelastavassa uskossa, vaan evankeliumin omistamisessa ja käsittämisessä tarvitaan terävyyttä ja laaja-alaisuutta erottaaksemme hyvän ja pahan, oikean ja väärän ja voidaksemme kasvattaa seurakuntaa oikeaan, puolustaa sitä oikeassa opissa ja varjella sitä vääriltä, viettelevіltä opeilta. Tähän rukoilemme paimenille viisautta ylhäältä.

b. sen käsittämisessä, mikä aika on

Jokainen aika vaatii sen huomioon ottamista, mitä vastaan kiusaaja erityisesti hyökkää. On valmistettava seurakuntaa siihen. Tämä kysyy paimenelta valppautta ja seurakunnalta kuulevia korvia ja sydäntä, joka kätkee Jumalan sanan ja pitää siitä kiinni.

Nykyisin kiusaajan hyökkäyksen kohteena on Jumalan laki synnintunnon synnyttäjänä. "Ei saa syyllistää", on ajan henki. Mutta jos ei ole syntiä, ei tarvita armoa eikä anteeksiantamusta. Evankeliumi voidaan hylätä hylkäämällä laki. Evankeliumilla ei ole käyttöä sellaista ihmistä varten, jolla ei ole synnintuntoa. Jumala ei kuitenkaan lakia hylkää, vaan asettaa jokaisen sen eteen. Ainoa turva silloin on Kristus, lain täyttäjä ja syntien sovittaja.

Kun aikamme hylkää lain, se samalla hylkää monella alueella sen, miksi ja millaiseksi Jumala loi ihmisen. Se näkyy jumalankielteisyydessä. Se näkyy siinä, että aikamme esittää luonnottoman elämäntavan sallittuna ja luonnollisena. Se näkyy siinä, ettei mies saa olla mies, nainen ei saa olla nainen, lapsi ei saa olla lapsi jne. Ihmisen täytyisi olla jotakin muuta kuin miksi Jumala on hänet luonut.

Kun hylätään laki ja luomisjärjestykset, hylätään, Jumala, evankeliumi ja pelastus Kristuksessa.

c. sielujen tarpeiden huomioon ottamisessa

Kristus tiesi, mitä ihmisessä on (Joh. 2:25). Hän osasi ottaa huomioon ihmisen sieluntilan. On suurta viisautta, jos pastori ei ainoastaan ole oppinut tuntemaan Jumalan sanaa ja oikeata evankeliumin oppia, vaan jos hän on oppinut tuntemaan ihmisen hengellistä psykologiaa. Epäuskoinen käyttäytyy omalla tavallaan, uskova omallaan. Epäuskoista ohjaa hänen turmeltunut minänsä. Uskovassa käy taistelu vanhan ja uuden ihmisen välillä. Uusi ihminen saa uskovassa voiton vanhasta ihmisestä ja hallitsee vanhaa sitä kuolettaen.

Hengellinen psykologia ei jää maallisen psykologian tasolle ihmisen ymmärtäjänä, vaan se ottaa käyttöön Jumalan sanan ja sen avulla ohjaa ihmisiä toisaalta synnintuntoon, toisaalta luottamaan Jumalan armoon Kristuksessa. Meidän tulee odottaa pastorilta sitä, että hän ohjaa meitä Jumalan sanalla sekä yhteisessä opetuksessa että yksityisessä sielunhoidossa. Siihen rukoilemme hänelle Jumalalta voimia, ymmärrystä ja viisautta.

20.10.2007. Virret VK 1938: 247; 334; 250; 468; 249.

Evankeliumi on Jumalan voima

Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Epistolateksti.

"Minä en häpeä evankeliumia, sillä se on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi." Room. 1:16.

Maailma on levoton, suorastaan ahdistunut ongelmiensa edessä. Kristinuskolla on kuitenkin julistettavana maailmalle toivon sana, evankeliumi. Tämä toivo katsoo ohi katoavaisten pysyviin, ohi lyhytaikaisten iankaikkisiin, ohi inhimillisten jumalallisiin, ohi epävarmojen ja pettävien lujiin ja kestäviin. Se antaa elämälle tarkoituksen, sisältöä ja suunnan.

Lyhytnäköisyydessämme haluamme selviytyä eteenpäin vain tämän elämän asioissa ja unohtaa, että meidän kaikkien on kerran tehtävä tili ja että tarvitsemme Lunastajan. Rakkaudessaan ja kaukonäköisyydessään Jumala on ajatellut meidän iankaikkista parastamme ja haluaa asettaa pelastuksen meille ensisijaiseksi. Hyvyydessään hän tosin antaa paljon ajallistakin hyvää meille, vaikka ihminen pahuudessaan ja itsekkyydessään viskoo kapuloitaan Jumalan vankkureiden pyöriin ja estää Jumalan ajallisten lahjojen tulemista muille ja itselleen.

Iankaikkisten asioitten tärkeyttä voimme alkaa käsittää vasta sitten, kun omalletunnollemme tulee eläväksi, että olemme rikkoneet Jumalaa vastaan. Daavid lausuu psalmissa: Herra, "sinua ainoata vastaan minä olen syntiä tehnyt, sitä, mikä on pahaa sinun silmissäsi, mutta sinä olet oikea puheessasi ja puhdas tuomitessasi" (Ps. 51:6). Hän oli joutunut omassatunnossaan syntiensä kanssa Jumalan eteen. Siinä haureus oli haureutta, murha oli murha, varkaus oli varkaus. Jokainen synti oli rikos Jumalaa vastaan, häntä kohtaan, joka on puhdas tuomitessaan.

Aikamme vamma on, ettemme sallisi Jumalan syyllistävän itseämme. Yritämme poistaa elävän Jumalan elämästämme, jotta kaikki olisi meille sallittua ja hyväksyttyä. Tässä emme tietenkään voi onnistua. Jumalan sanasta ei katoa piirtoa eikä rahtua. Ei Jumala kuole, vaan hän herättää kuolleet ja asettaa meidät kaikki tuomioistuimensa eteen.

Jumala haluaa nyt pelastaa meidät, jotta voisimme selviytyä tuomiopäivänä. Sitä varten hän on antanut meille armonajan ja evankeliumin. Tässä on sinunkin elämäsi tarkoitus – löytää Kristuksessa Jumalan armo ja pelastua taivaalliseen autuuteen.

Apostoli Paavali vei iloiten evankeliumia silloiseen maailmaan. Sen ajan ihmisillä oli omat uskontonsa ja maailmanselityksensä. Niistä Paavali oli hyvin tietoinen. Silti hän julisti evankeliumia ainoana oikeana oppina ja Kristusta ainoana pelastuksen tienä ja sanoi: "Minä en häpeä evankeliumia." Kun uskonpuhdistaja Martti Lutherille kirkastui evankeliumi, hän julisti sitä hämmästyttävällä rohkeudella ja samalla torjui valhe-evankeliumit.

Mikä evankeliumissa antaa tällaisen varmuuden?

Apostoli Paavali lausuu: Evankeliumi on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi." Evankeliumi on ilosanoma siitä, että koko maailman synnit ovat sovitetut Kristuksessa. Se on kutsu jokaiselle syntiselle omistaa syntien anteeksiantamus Vapahtajassa. Se ei vaadi meidän suorituksiamme. Se ei hylkää meitä suurten syntiemme tähden, vaan se on täynnä Jumalan laupeutta ja armoa jokaista syntistä kohtaan. Se kutsuu meitä uskomaan, kehottaa siihen, vieläpä antaa halun ja voimankin uskomiseen. Se on Jumalan voima, joka tuo mukanaan omalletunnolle ihmeellisen rauhan. Kun Kristus on kantanut syntimme ristin puulle ja ottanut pois syyllisyytemme, omatuntomme pääsee tuskastaan. Jumala on tullut Kristuksessa alas taivaasta syyllisten keskelle tuomaan vapauttavan tuomion. Evankeliumissa hän tulee lain ahdistamaan, syyllistettyyn sydämeen ja antaa sille levon.

Evankeliumi on tällainen ilosanoma myös sinulle. Omista sen lohdutus itsellesi. Älä epäröi.

Olin erään vanhuksen kuolinvuoteen ääressä. Autuuden asiat eivät olleet pitkän elämän aikana hänelle selvinneet. Mutta nyt ne kirkastuivat. Sanoin hänelle: Pidä kiinni Jumalan armolupauksista, tuntuu miltä tuntuu. Hän vastasi: "Se on selvä se." Lähtö tuli seuraavana päivänä.

Tartu sinäkin kiinni sanaan äläkä irrota, sillä "evankeliumi on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi" – sinullekin.

Rukoilemme: Seurakunnan Herra, Jeesus Kristus, säilytä keskellämme evankeliumisi saarna puhtaana ja selkeänä, syntisiä kutsuvana ja

ahdistettuja lohduttavana. Tue heikkoja ja vakuuta epäröiviä. Varjele, ettemme synnin pettäminä paatuisi ja hukkuisi, vaan anna meidän kääntyä sinun puoleesi ja löytää sinussa omantunnon lepo.

Jeesuksen rakkaus niin on se syvä,
Ettei hän kurjimman kuolemaa sois.
Jeesuksen turvissa olla on hyvä,
Luotaan ei ainuttakaan aja pois.
Pohjattomassa rakkaudessa
Kuinka hän lapsensa hyljätä vois!

Kuitenkin ihmiset ynseät, kovat
Maailman turhuutta vain jumaloi!
Toisilla ansiot mielessä ovat —
Mikseivät armoon he turvata voi?
Tyhjennä meitä, pois älä heitä,
Näytä jo uuden sun aamusi koi!

Jos valonamme et, Jeesus, sä loista,
Haavaisi turviin jos meitä et vie,
Yöhön me jäämme, ei auttajaa toista,
Turha ja toivoton maailman tie.
Auta siis meitä, pois eksyneitä,
Kuoleman kuiluun kun synti jo vie!

Myös minä, turmeltu nyt perin juurin,
Käydä saan uskossa ristisi luo.
Sinne kun kiirehtii syntinen suurin,
Sairas on terve, kun lähteestä juo.
Tieni mun vaihtuu, pois kirot haihtuu.
Jeesus, se armo nyt kaikille suo!

Kiitos, kun mua vedät armosi köysin,
Kiitos, kun luoksesi houkuttelet.
Kiitos, kun haavoissas rauhan mä löysin,
Kiitos, kun syntistä karkoita et.
Armoa riittää, aina saan kiittää:
Kaikki sun tiesi on ihmeelliset!

Abraham Achrenius. SK 1961 nro 186:1,3–5.

Pelastumme yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden, yksin sanasta

Sola gratia, sola fide, solus Christus, solo verbo
Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Epistolateksti.

"Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja." Room. 3:28.

Luterilaisella uskonpuhdistuksella on kaksi pääperiaatetta, jotka luterilaisen kristityn on tarpeen tuntea hyvin ja joista luterilaisen kirkon tulee pitää kiinni johdonmukaisesti. Nämä periaatteet käsittelevät kysymyksiä, kuinka ihminen pelastuu ja mikä kristillisessä kirkossa on opin ja elämän ylin ohje. Edellistä on tapana sanoa uskonpuhdistuksen aineelliseksi eli materiaaliseksi periaatteeksi ja jälkimmäistä uskonpuhdistuksen muodolliseksi eli formaaliseksi periaatteeksi.

Nyt puhumme uskomme vahvistukseksi edellisestä periaatteesta eli siitä, kuinka ihminen pelastuu.

Tämän ilmaisee selvästi ja lyhyesti tekstinämme oleva Jumalan sana: "Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja" (Room. 3:28).

Martti Lutherin taistelu

Roomalaiskatolisen kirkon opetus ei antanut Martti Lutherille omantunnon rauhaa. Luther oli munkki. Hän yritti elää pyhää elämää ja noudattaa munkeille asetettuja sääntöjä. Hän paastosi, ruoski itseään, rukoili ja tunnusti syntinsä. Mutta mikään ei auttanut. Myöhemmin hän sanoi: "Totisesti, jos koskaan munkki munkkiudellaan olisi päässyt taivaaseen, niin olisin minä." Kaikki tämä oli kuitenkin turhaa. Luther ei päässyt rauhaan Jumalan kanssa omilla teoillaan eikä omilla hurskauden harjoituksillaan.

Lopulta pitkällisen sisäisen taistelun jälkeen Lutherille selvisi Pyhästä Raamatusta, kuinka ihminen pelastuu. Lutherille kirkastui vanhurskauttamisoppi, tuo oppi, joka on Pyhän Raamatun pääoppi, ihana oppi, joka antaa omalletunnolle rauhan, tuo oppi, jonka tekstimme ilmaisee sanoilla: "Ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja."

Luther-munkki oli lukenut Pyhästä Raamatusta, että Jumala on vanhurskas. Hän oli kuitenkin ymmärtänyt sen lain kannalta, siis niin, että Jumala vanhurskaudessaan rankaisee syntisiä. Kun Luther ei löytänyt itsestään täydellisyyttä, Raamatun puhe "Jumalan vanhurskaudesta" vaikutti häneen masentavasti ja hän suorastaan vihasi noita sanoja "Jumalan vanhurskaus".

Mutta sitten tapahtui muutos, todennäköisesti syksyllä vuonna 1518. Kun Luther luki Roomalaiskirjeen 1. luvusta sanoja: "Vanhurskas on elävä uskosta" (Room. 1:17), hän pääsi ymmärtämään evankeliumin merkityksen kirkkaasti. "Jumalan vanhurskaus" tarkoittaa sitä, että Jumala lahjoittaa meille Kristuksen vanhurskauden ja antaa meille synnit anteeksi lahjana. Se saadaan omaksi uskon kautta Kristukseen, ilman ihmisen tekoja.

Tästä tapahtumasta Luther kertoo: "Mitä enemmän minä olin tätä ennen vihannut tätä sanaa 'Jumalan vanhurskaus', sitä suuremmalla rakkaudella minä nyt ylistin tätä minulle mitä suloisinta sanaa, ja niin tämä Paavalin kohta oli minulle todellinen paratiisin portti."

Vertaamme Lutherin löytöä toisiin Raamatun kohtiin

Jotta omasta puolestamme olisimme vakuuttuneita siitä, että tämä Lutherin löytö on Pyhän Raamatun mukainen, ja jotta mekin voisimme saada pelastusvarmuuden, vertaamme Lutherin löytöä toisiin Raamatun kohtiin. Psalmissa 31 Daavid rukoilee: "Herra, sinuun minä turvaan. Älä salli minun ikinä häpeään tulla, vapahda minut vanhurskaudessasi." (Ps. 31:2) Daavid pyytää pelastusta Jumalalta hänen vanhurskauteensa vedoten. Psalmissa 32 Daavid rukoilee: "Autuas se, jonka rikokset ovat anteeksi annetut, jonka synti on peitetty! Autuas se ihminen, jolle Herra ei lue hänen pahoja tekojansa." (Ps. 32:1–2.) Näin Daavid perustaa autuuden Jumalan antamaan syntien anteeksiantamukseen. Apostoli Paavali puolestaan lausuu: "Sillä mitä Raamattu sanoo? 'Aabraham uskoi Jumalaa, ja se luettiin hänelle vanhurskaudeksi.' Mutta töitä tekevälle ei lueta palkkaa armosta, vaan ansiosta, mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi; niin kuin myös Daavid ylistää autuaaksi sitä ihmistä, jolle Jumala lukee vanhurskauden ilman tekoja: 'Autuaat ne, joiden rikokset

ovat anteeksi annetut ja joiden synnit ovat peitetyt! Autuas se mies, jolle Herra ei lue syntiä!"" (Room. 4:3–8.)

Nämä Raamatun kohdat osoittavat, että vanhurskauttaminen on samaa kuin syntien anteeksiantaminen. Se on Jumalan vapaa lahja, ei vaatimus, joka ihmisen on täytettävä.

Apostoli Paavali selventää tätä vielä, kun hän sanoo: "Tietäkää siis, että ne, jotka uskoon perustautuvat, ovat Aabrahamin lapsia. Ja koska Raamattu edeltäpäin näki, että Jumala vanhurskauttaa pakanat uskosta, julisti se Aabrahamille edeltäpäin tämän hyvän sanoman: 'Sinussa kaikki kansat tulevat siunatuiksi.' Niin muodoin ne, jotka perustautuvat uskoon, siunataan uskovan Aabrahamin kanssa." (Gal. 3:7–9) Usko on siis yksin se väline, se keino, jolla anteeksiantamus omistetaan. Samalla usko on luottamusta siihen, että Jumala on meille armollinen Kristuksen tähden.

Tämän kaiken apostoli Paavali kokoaa sanoihin Ef. 2. luvussa sanoen: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi" (Ef. 2:8–9).

Koska Jeesus Kristus on Raamatun mukaan ainoa tie taivaaseen ja ainoa Messias (Joh. 14:6), ei syntejä voi saada anteeksi kenenkään muun tekojen nojalla, vaan vain Kristuksen sovitustyön tähden.

Mutta juuri sillä tavoin mekin suuret syntiset saamme syntimme anteeksi ja pelastumme, koska Kristus, pyhä Jumalan Poika on lunastanut meidät viattomalla kärsimisellään ja pyhällä, kalliilla verellään. Se on riittävä hinta meidän koko syntivelkamme maksuksi. Tämän armon Jumala tarjoaa ja antaa meille ilmaiseksi lahjana ilman meidän tekojamme ja ilman muidenkin ihmisten tekoja. Sanoohan Raamattu: "Kukaan ei voi veljeänsä lunastaa eikä hänestä Jumalalle sovitusta maksaa. Sillä hänen sielunsa lunastus on ylen kallis ja jää [häneltä] iäti suorittamatta, että hän saisi elää iankaikkisesti eikä kuolemaa näkisi." (Ps. 49:8–10.)

Raamattu opettaa selvästi, että kaikki ihmiset ovat turmeltuneita ja perisynnin saastuttamia, niin etteivät he voi kelvata omissa teoissaan Jumalalle (Room. 3:10–12). Siis pelkkä ajatuskin siitä, että joku voisi itse hyvittää syntinsä tai että joku voisi oletetuilla hyvillä teoillaan ansaita armon muita varten, on Raamatun vastainen ja mahdoton. Apostoli Paavali lausuu: Jumala "vanhurskauttaa jumalattoman"

(Room. 4:5) Tässä on evankeliumi, valtava ilosanoma. Jumala lukee itselleen kelvolliseksi eli vanhurskaaksi Kristuksen tähden sellaisen, joka on 'jumalaton' (Room. 4:5), 'poispoikennut' (Room. 3:12), 'syntinen' (Room. 5:8), 'heikko' (Room. 5:6) eli kykenemätön itse itseänsä pelastamaan, 'Jumalan vihollinen' (Room. 5:10). Tällaisina kuin olemme, pahoina, syntisinä, jumalattomina, saamme panna uskossa turvamme Kristukseen, ja Jumala lukee tämän uskon vanhurskaudeksi. Oi suurta autuutta ja valtavaa lahjaa, mikä sisältyy siihen, että Jumala vanhurskauttaa minut, jumalattoman!

Luterilaiset yksin -periaatteet

Tältä perustalta syntyivät luterilaiset yksin -periaatteet. Ne ovat Raamatusta otetut ja ne ovat seuraavat: Ihminen pelastuu yksin armosta, yksin Kristuksen tähden, yksin lahjana, yksin uskosta. En lue nyt näitä kohtia. Voitte, jos haluatte, tutkia niitä omasta Raamatustanne kotona. Sanon nyt vain, että niitä on tässä mainittu 39 kohtaa. (Ne ovat: Yksin armosta, sola gratia: Jer. 31:3; Room. 4:4; 4:16; 11:6; 1 Kor. 1:4; Gal. 5:4; Ef. 2:8; Fil. 1:7; Hebr. 2:9; 12:15; 13:9; 1 Piet. 1:10. Yksin Kristuksen tähden, solus Christus; propter Christum; Christus pro nobis, Kristus meidän edestämme: Room. 5:8; 8:32; Gal. 3:13; Ef. 5:2; 1 Tess. 5:10; Tiit. 2:14; 1 Joh. 3:16; Joh. 14:6. Yksin lahjana, kreikaksi doorean: Room. 3:24; Ef. 5:2; Ilm. 21:6; 22:17. Yksin uskosta, sola fide: Room. 1:17; 3:30; 4:16; 5:1; 9:30,32; 10:6; Gal. 2:16; 3:8,11,22,24; 5:5; Hebr. 10:38; 11:7.)

Samalla kun Raamattu opettaa, että pelastus on armosta, Kristuksen tähden, uskon kautta ja lahjana, se käyttää myös poissulkevia sanontoja, kuten "ei teoista" (Room. 11:6; Gal. 2:16), "ei ansiosta" (Tiit. 3:5), "ette itsenne kautta" (Ef. 2:8), "ette tekojen kautta" (Ef. 2:9), "ettei kukaan kerskaisi" (Ef. 2:9). Uskon kautta Kristukseen saatava vanhurskaus ja pelastus on lahja. Teoilla ansaitaan palkka (Room. 4:4). Mutta koska pelastus on pelkkä Jumalan lahja ja koska saamme synnit anteeksi uskon kautta emmekä teoista, ei ole mitään muuta mahdollisuutta kuin se, että pelastus on yksinomaan armosta, yksin uskon kautta, yksin Kristuksen tähden. Kristus on ainoa, mutta samalla varma tie taivaaseen jokaiselle, joka häneen uskoo. Apostoli Pietari todistaa: Kristuksesta "kaikki profeetat todistavat, että jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta" (Apt. 10:43).

Eräs usein unohdettu yksin -periaate

Vielä on tässä yhteydessä mainittava eräs, ehkäpä useinkin unohtuva yksin -periaate. Se koskee pelastuksen omistamista. Koska ihminen on luonnostaan synteihinsä kuollut, hänessä ei ole hengellistä elämää eikä hänellä ole kykyä etsiä tai lähestyä Jumalaa (Ef. 2:1; Room. 3:10–12). Ihminen ei voi siis itse käännyttää itseään Jumalan puoleen eikä kääntymyksessään myötävaikuttaa, vaan Jumala yksin kääntää ihmisen. Pelastuksen omistaminen tapahtuu yksinomaan Kolmiyhteisen Jumalan toimesta. Tämän työn Jumala tekee yksin armonvälineiden eli sanan ja sakramenttien vaikutuksesta Henkensä kautta. Tämä on "yksin sanasta" (solo verbo) -periaate.

Näin meillä on neljä tärkeätä yksin -periaatetta: yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden ja yksin sanasta. Ne koskevat siis uskonpuhdistuksen toista pääperiaatetta, sitä, joka käsittelee kysymystä ihmisen pelastuksesta.

Tämä neljäs periaate, yksin sanasta, on johdonmukainen sen kanssa, ettei turmeltunut ihminen voi omilla kyvyillään ja voimillaan vaikuttaa itsessään pelastavaa uskoa, vaan hän on täysin riippuvainen Jumalan vaikutuksesta. "Ihmisille se on mahdotonta, mutta Jumalalle on kaikki mahdollista" (Matt. 19:26).

Kun Vapahtaja lähetti opetuslapsensa maailmaan, hän käski heidän saarnata evankeliumia. Hän antoi heille evankeliumin eli sanan ja sakramentit (Matt. 24:14; 28:18–20; Mark. 16:15–16; Luuk. 24:47; Joh. 20:22–23; 1 Kor. 11:23–26). Mitään muita välineitä uskon syntymistä varten Kristus ei ole antanut. Näihin Kirkko on sidottu, ja vain niitä koskevat Jumalan lupaukset vaikuttavat ja ylläpitävät uskoa. Siellä, missä ne ovat käytössä, on varmuudella myös Kristuksen Kirkko, sillä ne eivät jää vaikutusta vaille.

Vaarallisia harhoja

Kun kirkon opetuksessa säilyvät puhtaina nämä tässä mainitut periaatteet, syntinen löytää pelastuksen Kristuksessa ja omatunto saa rauhan. Mutta jos opetetaan siten, ettei ihminen pelastuisikaan pelkästä armosta, yksin Kristuksen tähden, yksinomaan uskon kautta ja Jumalan lahjana, vaan jos pelastukseen edellytetään ihmisen omia tekoja, ihmisen hyviä ominaisuuksia, rakkauden tekoja tai muuta sel-

laista, ihminen, joka sellaisen opin omaksuu, joutuu pois armosta, pois Kristuksesta lain kirottavaksi ja sen tuomion alle. Raamattu sanoo: "Te olette joutuneet pois Kristuksesta, te, jotka tahdotte lain kautta tulla vanhurskaiksi; te olette langenneet pois armosta" (Gal. 5:4).

Jeesus joutui taistelemaan fariseuksia ja kirjanoppineita vastaan, jotka opettivat ihmiskäskyjä. Hän sanoi profeetta Jesajaa lainaten: "Tämä kansa kunnioittaa minua huulillaan, mutta heidän sydämensä on minusta kaukana; mutta turhaan he palvelevat minua opettaen oppeja, jotka ovat ihmiskäskyjä" (Matt. 15:8–9). Heille ei kelvannut syntisten Vapahtaja, vaan he luulivat omilla teoillaan ansaitsevansa Jumalan suosion ja pelastuvansa ohi Kristuksen. Jeesus varoitti voimakkaasti fariseusten hapatuksesta, joka tekee ihmisestä helvetin lapsen (Matt. 23:15).

Apostoli Paavali joutui paljon taistelemaan harhaopettajia vastaan, jotka tahtoivat muuttaa evankeliumin toisenlaiseksi, armon tiestä tekojen tieksi. Hän kirjoitti: "Mutta vaikka me tai vaikka enkeli taivaasta julistaisi teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä me olemme teille julistaneet, hän olkoon kirottu" (Gal. 1:8).

On suuri Jumalan armo, kun uskonpuhdistus toteutuu keskuudessamme ja saamme kuulla puhtaan Jumalan evankeliumin. Siinä omatunto löytää rauhan. Se antaa pelastuksen. Se säilyttää taivaan tiellä, ja toteutuu Jeesuksen lupaus: "Joka uskoo ja on kastettu, se pelastuu" (Mark. 16:16).

Ukrainan ev.lut. kirkossa toukokuussa 2002.

Jumalan vanhurskaus

Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Epistolateksti.

Mutta nyt Jumalan vanhurskaus, josta laki ja profeetat todistavat, on ilmoitettu ilman lakia, se Jumalan vanhurskaus, joka uskon kautta Jeesukseen Kristukseen tulee kaikkiin ja kaikille, jotka uskovat; sillä ei ole yhtään erotusta. Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa, jonka Jumala on asettanut armoistuimeksi uskon kautta hänen vereensä, osoittaaksensa vanhurskauttaan, koska hän oli jättänyt rankaisematta ennen tehdyt synnit jumalallisessa kärsivällisyydessään, osoittaaksensa vanhurskauttaan nykyajassa, sitä, että hän itse on vanhurskas ja vanhurskauttaa sen, jolla on usko Jeesukseen. Missä siis on kerskaaminen? Se on suljettu pois. Minkä lain kautta? Tekojenko lain? Ei, vaan uskon lain kautta. Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja. Room. 3:21–28.

1. Jumalan vanhurskaus on ilmoitettu ilman lakia

Evankeliumia ei ole sidottu juutalaiseen seremonialakiin eikä millään tavoin Israelin kansaan, vaan vanhurskaus tulee kaikille, jotka uskovat.

Evankeliumia ei ole myöskään sidottu lakiin niin, että vain se, joka lain täyttäisi osaksi tai kokonaan, saisi sen uskoa, vaan Jumala vanhurskauttaa jumalattoman. Sillä kaikki ovat tehneet syntiä ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

Lain satuttama ihminen etsii itsestään täydellistä lain täyttämystä. Koska hän ei sitä löydä, hän ei saa laista rauhaa tunnolleen. Mikä suurenmoinen löytö hänelle onkaan, että Jumalan edessä kelpaava vanhurskaus on ilmoitettu ilman lakia ja että Jumala vanhurskauttaa jumalattoman armosta ja lahjana Kristuksen tähden!

Se, jota laki on pintapuolisesti naarmutellut tai vaikkapa kolhinutkin, etsii itsestään osittaista laintäyttämystä saadakseen luvan uskoa. Jos hän tyytyy siihen, hän viime kädessä vanhurskauttaa itse

itsensä eikä löydä kestävää rauhaa. Hänet Jumala haluaa vetää sellaisen syntisen paikalle, jolla ei ole Jumalan edessä minkäänlaista ansiota. Sellaisia olivat ne syntiset ja publikaanit, jotka tulivat Jeesusta kuulemaan ja joille hän julisti: "Tulkaa minun tyköni, kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon" (Matt. 11:28).

2. Jumalan vanhurskaus sulkee pois kerskaamisen

Ihmisellä on luontainen tarve muistella tekemisiään ja menestystään, vaikkei sitä ei olisi paljoakaan ollut. Vähäkin kohottaa itsetuntoa. Ihminen odottaa tunnustusta. Ihmisten kesken on sopivaakin antaa tunnustusta ja siten ilahduttaa toisen mieltä. Pelastuksen asiassa ja vanhurskauttamisessa on toisin.

Apostoli tähdentää: "Kerskaus on suljettu pois." Se on suljettu pois uskon lain kautta. Ihminen ei pelastu tekojen tietä. Sen vuoksi ihmisellä ei ole mitään mahdollisuutta kerskata teoista. Koska tekomme eivät tule kysymykseen pelastuksen asiassa, niistä ei voi kerskata. Se on suljettu pois "uskon lain kautta". Usko tarjoaa sellaisen lainalaisuuden eli järjestyksen, jossa teoilla ei ole minkäänlaista pelastavaa merkitystä. "Ihminen vanhurskautetaan uskon kautta, ilman lain tekoja", sanoo apostoli tekstissämme. Efesolaisille hän kirjoittaa: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi." (Ef. 2:8–9). Pelastus uskon kautta on vastakohta pelastukselle teoista.

Jumalan edessä emme voi kerskata itsestämme emmekä teoistamme, vaan pelastus on armoa ja lahjaa. Kaikki perustuu siihen, että Jeesus on antanut itsensä meidän edestämme ja on lunastanut meidät. Kun kerskaamme, kerskaamme Jumalasta. Kiitämme häntä hänen armostaan.

3. Johtopäätös, jonka varaan omassatunnossamme jäämme.

Apostoli tekee kaikesta siitä, mitä hän on opettanut ihmisen syntisyydestä ja Jumalan armosta Kristuksessa seuraavan johtopäätöksen: "Niin päätämme siis, että ihminen vanhurskautetaan uskon kautta ilman lain tekoja." Tarvitsemme lujuutta tässä päätöksessä. On

vain yksi tie Jumalan tykö. Pysykäämme järkähtämättä tässä päätöksessä. Apostoli Paavali kehottaa kolossalaisia: "Teidätkin, jotka ennen olitte vieraantuneet ja mieleltänne hänen vihamiehiänsä pahoissa teoissanne, hän nyt on sovittanut Poikansa lihan ruumiissa kuoleman kautta, asettaakseen teidät pyhinä ja nuhteettomina ja moitteettomina eteensä, jos te vain pysytte uskossa, siihen perustuneina ja siinä lujina, horjahtamatta pois sen evankeliumin toivosta, jonka olette kuulleet, jota on julistettu kaikessa luomakunnassa taivaan alla ja jonka palvelijaksi minä, Paavali, olen tullut" (Kol. 1:21–23).

Pysykäämme järkkymättömällä Kristus-kalliolla! Vanhurskauttaminen yksin uskosta ilman lain tekoja on Kristuksen Kirkon usko. Siinä on luja toivomme ja autuas osamme.

21.11.2008.

"Ei kohtaa sinua onnettomuus"

Pyhäinpäivänä. Psalmiteksti.

Joka Korkeimman suojassa istuu ja Kaikkivaltiaan varjossa yöpyy, se sanoo: "Herra on minun turvani ja linnani, hän on minun Jumalani, johon minä turvaan." Sillä hän päästää sinut linnustajan paulasta, turmiollisesta rutosta. Sulillansa hän sinua suojaa, ja sinä saat turvan hänen siipiensä alla; hänen uskollisuutensa on kilpi ja suojus. Et sinä pelkää yön kauhuja, et päivällä lentävää nuolta, et ruttoa, joka pimeässä kulkee, et kulkutautia, joka päiväsydännä häviötä tekee. Vaikka tuhat kaatuisi sinun sivultasi, kymmenen tuhatta oikealta puoleltasi, ei se sinuun satu. Sinun silmäsi saavat vain katsella ja nähdä, kuinka jumalattomille kostetaan. – Sillä: "Sinä, Herra, olet minun turvani." – Korkeimman olet sinä ottanut suojaksesi. Ei kohtaa sinua onnettomuus, eikä vitsaus lähesty sinun majaasi. Sillä hän antaa enkeleilleen sinusta käskyn varjella sinua kaikilla teilläsi. He kantavat sinua käsillänsä, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi. Sinä kuljet leijonan ja kyykäärmeen ylitse, sinä tallaat nuorta jalopeuraa ja lohikäärmettä. – "Koska hän riippuu minussa kiinni, niin minä hänet pelastan; minä suojelen hänet, koska hän tuntee minun nimeni. Hän huutaa minua avuksensa, ja minä vastaan hänelle, minä olen hänen tykönänsä, kun hänellä on ahdistus, minä vapahdan hänet ja saatan hänet kunniaan. Minä ravitsen hänet pitkällä iällä ja suon hänen nähdä antamani pelastuksen." Ps. 91.

Tekstimme sisältää Jumalan pyhilleen antaman lohdutuksen: "Ei kohtaa sinua onnettomuus." Tänään meillä on pyhäinpäivä ja haluamme Jumalan sanasta tutkia, mitä se pyhille merkitsee. Haluamme tutkia sitä kolmesta näkökulmasta: 1. Millaista on pyhien ajallinen elämä. 2. Mitä pyhät kokevat maailman taholta uskoa tunnustaessaan. 3. Mikä on pyhien osa iankaikkisuudessa.

1. Millaista on pyhien ajallinen elämä

On olemassa sellainen vaarallinen ajatussuunta, jota nimitetään "menestyksen teologiaksi". Sen kannattajat ovat sitä mieltä, että ne, jotka ovat oikeita pyhiä ja tosi uskovia, ovat vapaita ajallisen elämän vas-

toinkäymisistä, kuten sairauksista ja onnettomuuksista. Sen sijaan heillä on huomattavaa menestystä elämässä ja heidän varallisuutensa karttuu. He lupaavat: Jos oikein ja tosissasi uskot, olet vapaa ajallisen elämän vaikeuksista; olet onnellinen, saat rikkautta ja vaikutusvaltaa.

Kun tekstimme sanoo: "Ei kohtaa sinua onnettomuus", eihän se sitä tarkoita? Katsokaamme, millä tavoin Jumala on pyhiänsä kohdellut.

Miten oli Jeesuksen laita? Oliko hänen elämänsä ulkonaisesti menestyksellistä? Toki itämaan tietäjät toivat hänelle kallisarvoisia lahjoja, mutta ne kohta hupenivat Egyptin pakomatkaan. Toki Maria voiteli hänet kallisarvoisella voiteella, mutta hautaamista varten. Toki hänet puettiin purppuraan, mutta kohta riisuttavaksi ristiinnaulitsemista varten. Toki hänen opetuslapsillaan oli vähäisiä varoja, mutta nekin Juudas varasti. Parhaimpiinkin asioihin liittyi kärsimys ja ristin varjo. Loputon olisi luettelo, mitä häneltä puuttui. Hyvää hän teki muille, itse hän sai vain vähän hyvää osaksensa. Kun hän ruokki kansan ihmeellä, jäljelle jäi 12 vasullista tähteitä, yksi kutakin apostolia kohden. Mutta missä oli Jeesuksen ruokakori? Sitä ei ollut. Kun hänet kutsuttiin rikkaan luo aterioimaan, hänen jalkojaan ei pesty, vaikka se oli tapa. Jeesus ei ollut menestyjiä, vaan hän "oli halveksittu, jota emme minäkään pitäneet".

Sama osa, mikä oli Jeesuksella, on hänen omillaankin. Jeesus sanoo: "Muistakaa se sana, jonka minä teille sanoin: 'Ei ole palvelija herraansa suurempi.' Jos he ovat minua vainonneet, niin he teitäkin vainoavat; jos he ovat ottaneet vaarin minun sanastani, niin he ottavat vaarin teidänkin sanastanne." (Joh. 15:20.)

Kristus on pyhistä pyhin. Mikä on hänen osansa, se on hänen uskoviensakin osa. Sen näemme monista Raamatun pyhistä. Mutta toki Jumala voi omia tarkoituksiaan varten ohjata ajallista elämäämme sitä siunaten ja varjellen. Jeesus ei kuollut Beetlehemin lastenmurhaan. Juutalaiset eivät voineet tappaa häntä ennen, kuin aika tuli.

Jumala voi kuulla omiensa rukoukset, kuten Sarpatin lesken; varjella heidät vaaroissa, kuten Paavalin ja Lutherin; parantaa sairauksista, kuten Naimanin; pelastaa nälänhädästä, kuten Daavidin jne. Miten monet mullistukset maailma onkaan läpikäynyt, ja silti Kristuksen Kirkko on säilynyt. On ollut vedenpaisumus, lukemattomia sotia, jopa maailmansotia, musta surma ja muita vaarallisia kulkutauteja jne. Varmasti moni Jumalan lapsi tuli niissä otetuksi Jumalansa tykö. Mutta myös

tänne alas varjeltui Jumalan lasten joukko pitämään esillä elämän sanaa.

Ajallisessa suhteessa Jumalan lapset elävät sitä samaa ulkonaista elämää, mitä muutkin ihmiset. "Jumala antaa aurinkonsa paistaa niin pahoille kuin vanhurskaillekin." Vain Jumalan, ennalta meille tuntematon kaitselmus voi tuoda tähän muutoksia, ihmeellisiä varjeltumisia Jumalan kunniaksi ja hänen hyviä armollisia tarkoituksiaan varten. Tässä saamme kokea sitä, mistä tekstimme sanoo näin kauniisti: "Sulillansa hän sinua suojaa, ja sinä saat turvan hänen siipiensä alla; hänen uskollisuutensa on kilpi ja suojus." Opettelemme rukoilemaan: "Tapahtukoon Sinun tahtosi."

2. Mitä pyhät kokevat uskoa tunnustaessaan

Tekstimme lausuu: "Vaikka tuhat kaatuisi sinun sivultasi, kymmenen tuhatta oikealta puoleltasi, ei se sinuun satu. Sinun silmäsi saavat vain katsella ja nähdä, kuinka jumalattomille kostetaan."

Onko sitten niin, ettei tosi uskovia kohtaa täällä maailmassa vaino heidän uskonsa tähden? Ovatko he vapaita rististä?

Katsokaamme taas ensiksi Kristusta. Jo aivan kohta häntä kohtasi Herodeksen vaino. Kun hän ryhtyi julkiseen toimintaansa, ynseys, halveksunta ja pilkka olivat hänen seuranaan. Heti kohta hänet yritettiin surmata Nasaretissa. Sitten tuli uusia tapposuunnitelmia ja yrityksiä ottaa hänet kiinni. Kun aika täyttyi, hänet syyttä tuomittiin ja ristiinnaulittiin.

Katsokaamme sitten uskon tunnustajia, alkaen Aabelista, kahlaten läpi Vanhan testamentin profeettojen vainot ja kärsimykset, sitten Johannes Kastajan, Stefanuksen ja Jaakob vanhemman kohtalon ja lopuksi muistaen muiden apostoleitten loppua ja lukuisia veritodistajia kaikkina aikakausina.

Sittenkin vainojen keskellä on ihmeellistä Jumalan ja hänen enkeleittensä varjelusta. Kristus koki enkeleitten varjelusta ja palvelusta siihen asti, kunnes hän saattoi sanoa: "Se on täytetty." Hänen vainoojansa kokivat tappion, kun hän nousi ylös kuolleista. Nooa perheineen pelastui, epäuskoiset hukkuivat. Joosef pelastui veljiensä tappoaikeesta. Israel kulki yli meren, faraon joukot hukkuivat. Danielin toverit pelastuivat

tulisesta pätsistä, Daniel jalopeurain luolasta, Daavid Saulin kynsistä. Paavali, tuo entinen vainooja, oli ahdistettu, mutta silti toimitti kaiken sen, minkä Jumala oli hänen osalleen pannut evankeliumin ilmoittamisessa ja julistamisessa. Kristikunta kärsi keisareitten, paavikunnan ja ateistien toimeenpanemissa vainoissa, mutta se ei hävinnyt eikä sitä voida vastaisuudessakaan tuhota. Jumala on uskollinen. Hän on luvannut: "Sillä hän antaa enkeleilleen sinusta käskyn varjella sinua kaikilla teilläsi. He kantavat sinua käsillänsä, ettet jalkaasi kiveen loukkaisi."

Katso pyhien elämää kasteen hetkeltä haudan umpeutumiseen! Katso omaa elämääsi! Eikö se ole todistus Jumalan uskollisuudesta ja hänen kantamisestaan? Sitä se varmasti on.

3. Mikä on pyhien osa iankaikkisuudessa

Tekstimme sanoo: "Koska hän riippuu minussa kiinni, niin minä hänet pelastan; minä suojelen hänet, koska hän tuntee minun nimeni. Hän huutaa minua avuksensa, ja minä vastaan hänelle, minä olen hänen tykönänsä, kun hänellä on ahdistus, minä vapahdan hänet ja saatan hänet kunniaan. Minä ravitsen hänet pitkällä iällä ja suon hänen nähdä antamani pelastuksen."

Jumalan lapsella on turva ajan vaiheissa, myös vainoissa. Se on anteeksiantamuksen turva. Jos meillä on Kristuksen kokemia vaivoja ja vainoa, niin meillä on hänet myös toisella tavalla. Meillä on hänet Vapahtajana, joka on vapauttanut meidät synnin kirouksesta ja maksanut täydelliset lunnaat kaikista synneistämme. Kun Kristus on pyhä, mekin olemme pyhiä hänessä, hänen pyhyydessään ja Jumalalle aivan otollisia. Sillä häneen me olemme kastetut, hänen vanhurskautensa me uskolla omistamme ja hän on turvamme.

Elämä voi täällä olla aika ajoin vaikeata. Vaino voi olla koettelevaa. Mutta kaiken tämän keskellä meillä on Jumala, joka auttaa, ja Herra, Herra, joka kuolemasta vapahtaa. Kaikkien pyhien lohdutus on ollut siinä, että vaikka ruumis voidaan tappaa, sielua ei, ja ruumiskin on nouseva ylös, jopa kirkastettuna, synnistä pois riisuttuna. "Minä vapahdan hänet ja saatan hänet kunniaan... suon nähdä antamani pelastuksen."

Elämä ei pääty kuolemaan. Siinä on pyhien kärsivällisyys ja usko. On iankaikkinen, loputon autuaallinen elämä. Leipä voidaan viedä

suusta ja henki ruumiista, mutta sielu on Jumalan kädessä. Jeesus sanoo: "Minun lampaani kuulevat minun ääntäni, ja minä tunnen ne, ja ne seuraavat minua. Ja minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemme yhtä." (Joh. 10:27–30.)

Tässä uskossa odotamme taivaskutsua. Sitä odottaessamme tiedämme ja tunnemme itsemme raihnaisiksi syntisiksi, mutta iloitsemme siitä, että olemme katsotut arvollisiksi iankaikkiseen elämään, emme itsemme tähden, vaan Kristuksen tähden.

Pane sinäkin turvasi Jumalan Poikaan. Lue rohkeasti itsesi pyhien joukkoon, siihen Kristuksen Seurakuntaan, joka ilmestyy kunniassa ja kirkkaudessa viimeisenä päivänä.

Pyhäinpäiväjuhlan jumalanpalvelus Lahti 4.11.2000. Virret VK 1938: 213; 395:2,4; 128; 618:4,5,8,9; 129.

Jumalan pyhien suuri joukko

Pyhäinpäivänä. I vuosikerta. Epistolateksti.

Minä näin erään muun enkelin kohoavan auringonnoususta, ja hänellä oli elävän Jumalan sinetti, ja hän huusi suurella äänellä niille neljälle enkelille, joille oli annettu valta vahingoittaa maata ja merta, ja sanoi: "Älkää vahingoittako maata älkääkä merta, älkää myös puita, ennen kuin me olemme painaneet sinetin Jumalamme palvelijain otsaan." Ja minä kuulin sinetillä merkittyjen luvun, sata neljäkymmentä neljä tuhatta merkittyä kaikista Israelin lasten sukukunnista: Juudan sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä, Ruubenin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Gaadin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Asserin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Naftalin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Manassen sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Simeonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Leevin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Isaskarin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Sebulonin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Joosefin sukukunnasta kaksitoista tuhatta, Benjaminin sukukunnasta kaksitoista tuhatta merkittyä. Tämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään, ja he huusivat suurella äänellä sanoen: "Pelastus tulee meidän Jumalaltamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalta." Ja kaikki enkelit seisoivat piirissä valtaistuimen ja vanhinten ja neljän olennon ympärillä ja lankesivat kasvoilleen valtaistuimen eteen ja kumartaen rukoilivat Jumalaa, sanoen: "Amen! Ylistys ja kirkkaus ja viisaus ja kiitos ja kunnia ja voima ja väkevyys meidän Jumalallemme aina ja iankaikkisesti, amen!" Ilm. 7:2–12.

Pyhäinpäivä on uskoville lohdullinen juhlapäivä. Se kertoo meille, että suuresta ahdistuksesta on suuri joukko Herran omia jo tullut taivaalliseen autuuteen. Se lohduttaa meitä sillä, että loputkin Jumalan valitut sinne tulevat, ja niin myös me saamme astua taivaan iloon.

Vähäinen ei ole se ahdistus, joka täällä on Jumalan omilla. Olemme osallisia siitä yleisestä ahdistuksesta, joka maan piiriä kohtaa. Monet murheelliset asiat luonnossa, kansojen vaiheissa, pahan ihmisluonnon vapautuminen ulkonaisista, sitä hillitsevistä pidäkkeistä sekä moraalin häviäminen ja vääristyminen yksilöiden, perheen, kodin, lainsäädännön, median ja muun julkisuuden piirissä ovat kaikki elämää raskauttavia asioita. On myös sairauksia ja onnettomuuksia. On villitseviä henkiä ja vääriä oppeja, jotka kylvävät myrkkyään ja aiheuttavat paljon tuskaa.

Tämän yleisen, kaikkia koskevan ahdistuksen lisäksi uskovilla on omat ahdistuksensa. Meidän on raahattava lihassamme syntistä luontoamme. Vaikka kuoletamme sitä päivittäin kasteen liitossa vaeltaessamme, niin yhä se vaivaa ja tuottaa mielipahaa. Suremme uskosta osattomien lähimmäisten sieluntilaa. Joudumme taistelemaan oikean opin puolesta, kun sitä vastaan hyökätään sekä julkisesti että salakavalasti. Murehdimme entisiä, rakkaita uskonveljiä ja -sisaria, jotka joko menivät maailmaan tai joutuivat harhojen viemiksi. Harvoin saamme iloita siitä, että Jumalan sana otetaan uskolla vastaan ja että sitä seurataan enenevässä määrin. Usein näemme seurakunnan rivien harventuvan, nuorten kääntyvän maailmaan ja vanhojenkin omaksuvan nykyaikaisia uskon vastaisia tapoja ja aatteita.

Pyhä Raamattu rientää pyhäinpäivän sanomalla uskovien voimanlähteeksi, turvaksi ja lohdutukseksi.

1. Meitä lohduttaa se, että Jumalan omat ovat sinetillä merkityt

Johannes kuvaa näkyään tekstissämme: "Minä näin erään muun enkelin kohoavan auringonnoususta, ja hänellä oli elävän Jumalan sinetti, ja hän huusi suurella äänellä niille neljälle enkelille, joille oli annettu valta vahingoittaa maata ja merta, ja sanoi: "Älkää vahingoittako maata älkääkä merta, älkää myös puita, ennen kuin me olemme painaneet sinetin Jumalamme palvelijain otsaan."

Kaikelle sille pahalle, mikä on maata kohtaava, on asetettu rajat. Evankeliumin aamunkoitteesta kohoaa enkeli, joka kieltää vahingoittamasta maata, merta ja puita ennen, kuin sinetti on painettu Jumalan palvelijain otsaan. Kristuksen ylösnousemus tapahtuneen lunastuksen sinettinä on ollut tämä evankeliumin aamunkoitto. Sen jälkeen evanke-

liumi piti saarnattaman kaikessa maailmassa. Vasta sitten, kun se on tehty, tulee loppu. Sinä aikana, kun evankeliumia viedään kaikille kansoille, Jumala varjelee pelastuvat, niin, etteivät mitkään luonnon katastrofit tai muut asiat estä heidän pelastumistaan.

Maailmalla on aikansa. Siihen saakka, kunnes se päättyy, on armon aikaa. Jokainen päivä on pelastuksen päivä siellä, missä evankeliumia julistetaan. Autuas se, joka uskoo evankeliumin silloin, kun se tulee hänen luoksensa. Maailman menoon liittyy salattuja Jumalan tuomioita, joiden tarkoitusta emme ymmärrä. Maailman ihmismeri velloo, myrskyää ja hukuttaa monet. Jumala kuitenkin varjelee valittunsa niin, että he tulevat perille päämääräänsä, kotiin taivaaseen.

Jumala on merkinnyt sinetillä omansa. Sinetti on merkki siitä, kenelle kuuluva tai kenen lähettämä joku tai jokin on. Rikkomaton sinetti on tae sisällön aitoudesta. Kun kirje tai hauta sinetöitiin, ehjä sinetti antoi varmuuden siitä, ettei sitä ollut avattu. Jumalan sinetti uskovissa on merkki siitä, että he ovat Jumalan omaisuutta. Onhan sinetissä Jumalan kuva. Jumala yksin tietää, kenen sydämessä on hänen kuvansa. Meiltä se on salassa.

Maata ei saa vahingoittaa ennen kuin kaikkien pelastuvien otsaan ehditään painaa Jumalan sinetti. Raamattu sanoo: "Ennen kuin me olemme painaneet sinetin Jumalamme palvelijain otsaan." Ketkä me? Pyhä, kolmiyhteinen Jumala tämän sinetin asettaa. Kristillinen kirkko julistaa evankeliumia ja saattaa kasteen armoliittoon, mutta me itse emme saa uskoa aikaan emmekä tiedä, ketkä ovat Jumalan kuvan sinetillä merkityt. Sinetin paikka ei ollut kuitenkaan näyn mukaan sydämessä, vaan otsassa, ei kätkössä, vaan näkyvissä. Meidän ihmisten silmiltä se on salassa, vain uskovien oppi, tunnustus ja toiminta ovat julkisia. Mutta pyhillä enkeleillä on tieto sinetistä. Heitä varten sinetti on otsassa, näkyvissä, niin että he voivat varjella meitä kaikilla teillämme.

Miten sinetöiminen tapahtuu? Sen kolmiyhteinen Jumala toimittaa armonvälineillä, siis evankeliumin sanalla, pyhällä kasteella ja pyhän ehtoollisen sakramentilla. Näiden avulla hän synnyttää uskon sydämessä, uudistaa Jumalan kuvan, uudestisynnyttää, palauttaa langenneen uskoon ja säilyttää kääntyneen uskossa. Pyhä kaste on meille Jumalan armoliitto ja uskonvanhurskauden sinetti, joka kertoo meille Jumalan uskollisuudesta ja siitä, kenen lapsia olemme. Niin kuin rahaan painet-

tiin keisarin kuva kertomaan, kenelle vero oli maksettava, samoin meihin on kasteessamme painettu sinetti, joka kertoo, että meidät on lunastettu Kristuksen verellä ja pyhitetyt hänen Hengellään sekä että olemme Jumalan omaisuuskansa. Kerran toimitettua kastetta ei voi ottaa pois. Sen vuoksi sen todistus on aina pätevä. Sen sisältö on tämä Jumalan sana: "Sitä, joka minun tyköni tulee, minä en heitä pois" (Joh. 6:37) ja "Hän pysyy kuitenkin uskollisena, sillä itseään kieltää hän ei saata" (2 Tim. 2:13).

2. Meitä lohduttaa sinetöityjen suuri luku

Kun Pietari tovereineen sai valtavan kalansaaliin, siinä oli 153 suurta kalaa. Luku oli täsmällinen, ei summittainen. Se on kuva siitä, kuinka viimeisenä päivänä, kun Hengen nuotta vedetään rannalle ja talteen otettavat kalat kootaan, valittujen täysi luku on perillä. Se ei ole satunnainen, summittainen luku, vaan Jumala on nähnyt vaivaa jokaisen yksityisen ihmisen pelastukseksi ja on hoitanut hänen sielunsa ja merkinnyt hänet sinetillään.

Uskovien joukossa on paljon niitä, joita maailma ei pidä minään. He voivat olla yksinäisiä, unohdettuja ihmisiä. Mutta Jumala ei heitä unohda. He ovat hänelle tärkeitä. He kuuluvat valittujen täyteen lukuun. He ovat Jumalalle niin tärkeitä, ettei heistä yksikään voi eikä saa puuttua luvusta. Heillä itsellään ei ole mitään ansiota tai syytä siihen, vaan kaikki johtuu Jumalan laupeudesta, armosta ja rakkaudesta.

Johannekselle kuvattiin näyssä, millaisesta joukosta tässä luvussa on kysymys. Heitä oli 12000 jokaisesta Israelin kahdestatoista sukukunnasta. Israelin sukukunnat eivät ole tässä täsmällisesti samat kuin Jaakobin pojat. Daanin tilalla on Manasse, joka polveutui Joosefista. Silti Joosef mainitaan. Ehkä Daan jätettiin pois vain ajaksi uskovien edustajana (Tuom. 18). Luopiot eivät kuulu valittujen lukuun. Apostoli ei näet nähnyt lihallista Israelia, vaan hengellisen Israelin. Se taas koostuu kaikista pyhistä Vanhan ja Uuden liiton aikoina. Se on Jumalan seurakunta, ne, jotka ovat rakennetut apostolien ja profeettojen perustukselle kulmakivenä itse Herra Jeesus Kristus. 12 sukukuntaa Israelissa, 12 apostolia Kirkossa. 12 x 12 = 144. Tuhat edustaa suurta määrää. Näin tämä vertauskuvallinen luku kuvaa Seurakunnan suurta joukkoa, joka Vanhasta ja Uudesta liitosta kootaan taivaan valtakuntaan.

Aabraham oli saanut lupauksen, että kaikki kansat siunataan hänen Siemenessään. Jumala myös ilmaisi, kuinka paljon Aabrahamilla oli oleva jälkeläisiä. Annettuaan lupauksen Herra vei Aabrahamin ulos ja sanoi: "Katso taivaalle ja lue tähdet, jos ne taidat lukea." Vielä Herra sanoi: "Niin paljon on sinulla oleva jälkeläisiä" (1 Moos. 15:5).

Pelastuvia on valtaisa joukko. Niinhän tekstimmekin sanoo: "Tämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään, ja he huusivat suurella äänellä sanoen: 'Pelastus tulee meidän Jumalaltamme, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalta.'"

Kun välistä koet olevasi yksin, muista, että kuulut siihen valtavaan joukkoon, joka kerran ylistää riemuiten pelastuksensa Jumalaa. Kun koet olevasi syrjään sysätty ja kun uskon tunnustasi ei kuulla eikä oteta vastaan, muista, että pelastuvien joukko antaa kunnian Karitsalle voiton palmut käsissään. Apostoli Paavali huudahtaa: "Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka aina kuljettaa meitä voittosaatossa Kristuksessa ja meidän kauttamme joka paikassa tuo ilmi hänen tuntemisensa tuoksun!" (2 Kor. 2:14.) Jo täällä kuljemme voittosaatossa, mutta vasta siellä taistelun jälkeen meillä on käsissämme voiton palmut.

Kun synti painaa ja tunto syyttää, meistä voi tuntua, että taivaaseen pääseminen on epävarmaa. Mutta hyvä ystävä, ei taivaaseen tule sellaisia, joilla ei täällä olisi ollut syntiä, tai sellaisia, jotka olisivat saavuttaneet täällä synnittömyyden tilan. Sinne tulevat ne, jotka ovat valkaisseet synnin tahrimat vaatteensa Karitsan anteeksiantavalla ja puhdistavalla verellä. Lunastus on valmis. Ota se uskolla rohkeasti vastaan. Ole varma siitä, että olet Jumalan oma ja hänen sinetillään merkitty.

Virret VK 1938: 618:1–5; 215; 125; 416; 129.

Autuaitten ihana osa

Pyhäinpäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Kun Jeesus *näki kansanjoukot, nousi hän vuorelle; ja kun hän oli istuutunut, tulivat hänen opetuslapsensa hänen tykönsä. Niin hän avasi suunsa ja opetti heitä ja sanoi: "Autuaita ovat hengellisesti köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita ovat murheelliset, sillä he saavat lohdutuksen. Autuaita ovat hiljaiset, sillä he saavat maan periä. Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan. Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden. Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan. Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät pitää Jumalan lapsiksi kutsuttaman. Autuaita ovat ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita olette te, kun ihmiset minun tähteni teitä solvaavat ja vainoavat ja valhetellen puhuvat teistä kaikkinaista pahaa. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä teidän palkkanne on suuri taivaissa. Sillä samoin he vainosivat profeettoja, jotka olivat ennen teitä.* Matt. 5:1–12.

Rakkaat kristityt, autuaat Jumalan lapset!

Meillä on pyhäinpäivä ja samalla vietämme uskonpuhdistusjuhlaa.

Pyhäinpäivänä muistelemme autuaasti poisnukkuneita. Kiitämme Jumalaa pyhien antamasta esikuvasta. Virsi kuvaa sitä näin:

Sä voima olit heidän taistossaan
Ja kallio, kun riehui myrskyt maan.
Sä yössä olit valkeutenaan. Halleluja!

W.W. Hov VK 1938 129:2.

He vahvistavat meitä uskontaistelussamme. Myös meille Herra on luvannut olla tukena ja voiman lähteenä.

Uskonpuhdistusjuhlassa muistelemme sitä Jumalan suurta armotyötä, jonka hän teki Martti Lutherin kautta puhdistaen Sanalla kirkon teko-opista, erilaisista väärinkäytöksistä ja harhoista.

Nämä kaksi juhlamme aihetta sopivat hyvin yhteen.

Tekstimme vie meidät Jeesuksen jalkojen juureen vuorelle kuulemaan hänen saarnaansa autuaitten ihanasta osasta.

1. Autuaita ovat armahdetut

Eikö olisi hieno kokemus, jos mekin voisimme olla vuoren rinteellä ja kuulla Jeesuksen sanovan meille: "Autuaita olette te"? Mutta niinhän me olemmekin. Kirkko, jossa julistetaan evankeliumia, on vuori, jolla Jeesus puhuu. Hänen sanansa kaikuu Pyhässä Raamatussa. Mutta kysymme: koskevatko hänen autuaaksi julistuksensa meitäkin? Katsokaamme tekstistämme, keille hän puhuu.

Jeesus sanoo puheensa alussa: "Autuaita ovat hengellisesti köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta." Jeesus puhuu tässä sekä yleisesti että rajoittavasti: Yleisesti siten, että hän puhuu kaikista hengellisistä köyhistä, sulkematta heistä ketään pois. Rajoittavasti siten, että hän sulkee pois kaikki, jotka eivät ole hengellisesti köyhiä.

Näin hän jakaa ihmiset kahteen ryhmään: Autuaihin, ikionnellisiin ja onniteltaviin sekä niihin, joiden yli kaikuu Jumalan ankara syytös ja kova tuomio: "Voi teitä – – te ulkokullatut, kun te olette valkeiksi kalkittujen hautojen kaltaisia: ulkoa ne kyllä näyttävät kauniilta, mutta ovat sisältä täynnä kuolleitten luita ja kaikkea saastaa! – – kuinka te pääsisitte helvetin tuomiota pakoon?" (Matt. 23:27,33).

Tekstissämme Jeesus ei puhu ihmisistä heidän luonnollisen tilansa kannalta. Puuttuuhan kaikilta oma kelvollisuus Jumalan edessä. Jeesus puhuu ihmisistä heidän sieluntilansa kannalta, siitä, millaisiksi he sydämessään tuntevat itsensä ja mitä he itsestään ajattelevat. Hän näet julistaa autuaiksi murheelliset, nälkäiset ja janoavat.

Julistaako Jeesus nyt tänään sinut riemuiten autuaaksi? Vai julistaako hän sinulle itkien voi-huutonsa?

Jos olet hengellisesti köyhä, murheellinen syntiesi tähden ja lohdutuksen tarpeessa, hiljainen, nälkäinen ja janoinen, niin olet autuas, ikionnellinen.

Hengellisesti köyhällä ei ole ansioita Jumalan edessä. Hän on kurja syntisäkki. Jumalan pyhä laki tuomitsee hänet ankarasti. Hän tuntee omassatunnossaan Jumalan vihaa. Hän tunnustaa syyllisyytensä Daavidin sanoin: "Sinua ainoata vastaan minä olen syntiä tehnyt,

sitä, mikä on pahaa sinun silmissäsi" (Ps. 51:6). Tällainen sielu on murheellinen. Tästä murheesta apostoli Paavali sanoo: "Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan parannuksen, joka koituu pelastukseksi ja jota ei kukaan kadu; mutta maailman murhe tuottaa kuoleman" (2 Kor. 7:10).

Syntiensä tähden murheellinen sielu ei voi kerskata teoistaan Jumalan edessä, sillä Jumalan laki on osoittanut hänet syntiseksi, jolla ei ole ansioita ja joka ei voi itseään puolustella tekemisillään. "Minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä" (Room. 3:19). Näin tehdessään laki synnyttää vihaa Jumalaa kohtaan, koska laki vaatii vanhurskautta, jota ihmisellä ei ole. Niin ihmisellä on karmiva nälkä ja polttava jano, mutta ei keinoa sen sammuttamiseen. Laki aiheuttaa nälän, mutta se ei kerro, miten nälkä saadaan poistetuksi. Evankeliumi sen sijaan tyydyttää nälän ja sammuttaa janon, sillä se lahjoittaa meille Kristuksen puutteettoman vanhurskauden.

Nälkäisiä on kahdenlaisia.

On nälkäisiä, jotka eivät tiedä, millä nälkä tyydytetään, ja niitä, jotka sen jo tietävät, siis niitä, joille evankeliumi on jo tullut. Ihminen ei voi luonnostaan osata kaivata evankeliumia, vaikka hänellä lain tuomitsemana olisi nälkä eli syyttävä omatunto, ahdistus ja paha olo. Hänellä on tarve päästä siitä eroon, mutta hänellä ei ole oikeata tietoa eikä oikeita keinoja eikä voimaa. Ihmiskeinot ovat johtaneet monenlaiseen epäjumalanpalveluun, jopa ateismiin.

On nälkäisiä, jotka ovat kuulleet evankeliumin ja uskoneet sen Jumalan armosta ja voimasta. Heillä on tietoa ja kokemusta siitä, mikä tyydyttää nälän. He astuvat Kristuksen ravittaviksi sanan ja sakramenttien äärelle ja viljelevät muillakin tavoin Jumalan sanaa.

Löydätkö itsesi nälkäisten joukosta? Jos et löydä, Jeesus ei sinua lohduta. Olet saanut jo lohdutuksesi. Mutta toivottavasti sinulle tulee vielä nälkä.

Sinä, joka olet nälkäinen, köyhä, syntiesi tähden murheellinen, kuule, mitä Jeesus sinulle lupaa.

Köyhille hän sanoo: "Heidän on taivasten valtakunta." Missä nyt siis on köyhyytesi? Olet upporikas. Tässä lupauksen sanassa on si-

nulla jo nyt, jo tällä hetkellä taivasten valtakunta. Valtakunta, joka on vanhurskautta, iloa ja rauhaa Pyhässä Hengessä. Valtakunta, joka on iankaikkinen. Valtakunta, jossa sinulla on aarteista korkein, itse kolmiyhteinen Jumala, hänen armonsa, hänen anteeksiantamuksensa kaikista synneistäsi, hänen autuutensa, hänen turvansa, hänen lapseutensa, jopa osallisuus Jumalan kirkkauteen ja hänen kunniaansa. Raamattu sanoo: "– – kiittäen Isää, joka on tehnyt teidät soveliaiksi olemaan osalliset siitä perinnöstä, mikä pyhillä on valkeudessa, häntä, joka on pelastanut meidät pimeyden vallasta ja siirtänyt meidät rakkaan Poikansa valtakuntaan. Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen." (Kol. 1:12–14.)

Ajan rahtusen kestää tämä ulkonainen synnin alainen köyhyyden tila, mutta sisäisesti olemme jo nyt rikkaita. Iäti kestää se autuus, joka jo nyt on uskossa alkanut ja joka kirkkaudessa jatkuu ilman tätä synnin ruumista iankaikkisesti. Raamattu sanoo: "Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte" (2 Kor. 8:9). Jeesus lohduttaa: "Älä pelkää sinä piskuinen lauma, sillä teidän Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan" (Luuk. 12:32). Sinä murheellinen, rohkaistu uskomaan nämä sanat omalle kohdallesi. Lupaahan Jeesus: "He saavat lohdutuksen."

Tällaiset lohdulliset lupaukset ottavat pois murheen syyt. Niissä on läsnä kaikki se, mistä Raamattu sanoo: "Ihmisen Poika ilmestyi, että hän tekisi tyhjäksi perkeleen teot" (1 Joh. 3:8). Kiusaajan tekojen vuoksi tosin koemme kärsimystä, mutta voitto on jo Kristuksessa saatu. Se annetaan meille Jumalan sanassa, ja usko omistaa sen. Raamattu sanoo: "Sillä kaikki, mikä on syntynyt Jumalasta, voittaa maailman; ja tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme. Kuka on se, joka voittaa maailman, ellei se, joka uskoo, että Jeesus on Jumalan Poika?" (1 Joh. 5:4–5.)

2. Autuaita tekemisessä

Edellä Jeesus julisti autuaiksi niitä, joille Jumala armosta ilman heidän tekojansa antaa armonsa ja taivasten valtakunnan kaikkine aarteineen. Sitten hän puhuu myös niistä, jotka ovat autuaita tekemisessään. Hän ei tarkoita sitä, että he teoillaan ansaitsisivat autuuden.

Hän tarkoittaa sitä, että heillä on autuas, onniteltava osa siinä, millaisia he ovat ja mitä he tekevät – ei kuitenkaan sen vuoksi, millaisia he ovat ja mitä he tekevät, vaan sen vuoksi, mitä Jumala armosta ilman heidän ansiotaan heille lupaa ja antaa. Jeesus sanoo: "Autuaita ovat laupiaat, sillä he saavat laupeuden. Autuaita ovat puhdassydämiset, sillä he saavat nähdä Jumalan. Autuaita ovat rauhantekijät, sillä heidät pitää Jumalan lapsiksi kutsuttaman."

Laupeus on uskon hedelmä. Se on sydämen asenne. Ihminen, joka on saanut suuret miljardivelkansa Jumalalta anteeksi, haluaa olla laupias. Hän käsittää, että lähimmäinen on hänelle vain vähän velkaa. Ennemminkin hän itse on enemmän velkaa lähimmäiselleen. Hän antaa mielellään lähimmäiselle anteeksi ja toivoo kaikkea hyvää hänelle. Hän tekee kernaasti hyvää lähimmäiselleen, jopa vihollisilleen.

Vapahtaja sanoo, että laupiaat ovat autuaita, sillä he saavat laupeuden. Huomaa tarkoin: He eivät ole autuaita sen tähden, että he ovat laupiaita, vaan sen tähden, että he saavat laupeuden. Nyt kun he ovat saaneet uskon lahjan, heidän sydämensä on uudistunut ja heillä on laupias sydän. Se taas, joka ei ole laupias eikä halua olla laupias, ei ole uskonut Jumalan armoa omalle kohdalleen. Jaakob sanoo: "Tuomio on laupeudeton sille, joka ei ole laupeutta tehnyt; laupeudelle tuomio koituu kerskaukseksi" (Jaak. 2:13).

Sitten Jeesus puhuu puhdassydämisistä. Puhdassydäminen voi olla vain se, jonka sydämen Jeesus on puhdistanut anteeksiantamuksella. Armon omistamisen kannalta puhdistus on täydellinen, sillä se nojaa Kristuksen toimittamaan puhdistukseen. Elämän kannalta ajateltuna se on epätäydellinen, koska vanha ihminen, periturmelus, pysyy meissä kuolemaan asti. Uudistus on vasta alulla. Kuitenkin tämä alulla oleva uudistus on Jumalalle otollista, sillä Jumala puhdistaa uskovan jäljelle jääneestä syntisyydestä armollaan. Sydän, jonka Jumala on puhdistanut, kysyy ja etsii sitä, mikä Jumalan on, mitä Jumala on sanonut ja käskenyt, ja panee pois omat ajatukset ja luulot siitä, mikä on oikein ja mikä on luvallista ja sallittua. Luther sanoo: "Puhdas sydän taas on se, joka katsoo siihen, mitä Jumala sanoo, ja sitä ajattelee sekä asettaa Jumalan sanan omien ajatustensa paikalle. Sillä Sana yksin on puhdas Jumalan edessä, niin se on itse puhtaus, niin että kaikki, mikä sen varassa riippuu ja sen kautta tapahtuu, tulee ja sanotaan puhtaaksi." (W^2 VIII, 382.) Puhdassydäminen pitää Jumalan

pyhät kymmenen käskyä kunniassa ja ojentaa elämäänsä niiden mukaan. Puhdassydäminen suuntaa uskonsa kokonaisen Jumalan sanan mukaan sallimatta syntiselle lihalleen poikkeuksia.

Vielä Luther sanoo: "Se, joka tarttuu kiinni Jumalan sanaan ja pysyy uskossa, voi kestää Jumalan edessä ja katsoa häneen armollisena Isänään. Hänen ei tarvitse pelätä, että Jumala seisoisi hänen takanaan kurikka kädessä. Hän on varma, että Jumala katsoo häneen armollisesti ja ystävällisesti nauraen kaikkien taivaassa olevien enkeleitten ja pyhien kanssa. Katsohan, tätä Kristus tarkoittaa tällä sanalla, että vain puhdassydämiset näkevät Jumalan." (Luther, W^2 VIII, 388.)

Teoista puhuessaan Jeesus mainitsee vielä rauhantekijät.

Kristus itse on suurin rauhantekijä. Siitä Raamattu sanoo: "Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden, kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessänsä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tehden rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat Jumalan kanssa ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. Ja hän tuli ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat; sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö." (Ef. 2:14–18.)

Kun olemme Kristuksen kautta päässeet sovintoon Jumalan kanssa, haluamme levittää Jumalan rauhaa toistenkin sydämiin ja olla rauhantekijöitä sanan tässäkin merkityksessä. Haluamme elää sovinnossa lähimmäistemme kanssa ja muistaa Raamatun sanan: "Jos mahdollista on ja mikäli teistä riippuu, eläkää rauhassa kaikkien ihmisten kanssa" (Room. 12:18).

3. Autuaita vainoissa

Epäuskoinen maailma, erityisesti ne, jotka mielestään ovat mitä hurskaimpia uskovia, mutta jotka eivät tunne evankeliumia, nostattavat kuitenkin riidan ja vainon rauhantekijöitä kohtaan. Kun uskovat pitävät kiinni Jumalan sanasta ja oikeasta vanhurskauttamisopista eivätkä luovu siitä, heitä pidetään riidan nostattajina ja hajottajina. Jeesus rientää kuitenkin heidän tuekseen ja sanoo lohdullisesti: "Autuai-

ta ovat ne, joita vanhurskauden tähden vainotaan, sillä heidän on taivasten valtakunta. Autuaita olette te, kun ihmiset minun tähteni teitä solvaavat ja vainoavat ja valhetellen puhuvat teistä kaikkinaista pahaa. Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä teidän palkkanne on suuri taivaissa. Sillä samoin he vainosivat profeettoja, jotka olivat ennen teitä."

Varsinaista ristiä elämässä on se, mikä johtuu uskosta Jeesukseen. Siitä Jeesus tässä puhuu. Hän puhuu vainosta vanhurskauden tähden ja itsensä tähden. Helposti nämä vainotut saisivat ihmisten suosion, jos he luopuisivat Jumalan sanan opista. Mutta he eivät voi siitä luopua menettämättä taivasosuuttaan, sillä se on heille paljon kallisarvoisempi kuin katoava ihmissuosio. Katsohan, minkä lohdutuksen Jeesus heille antaa! Hän sanoo: "Heidän on taivasten valtakunta." Tässä lahjassa on heidän autuutensa. Kannattaa kestää vainoakin, ettei tätä lahjaa menetä.

Oikeat uskovat eivät halua menettää armoa, jonka Kristus on heille kalliilla uhrillaan hankkinut ja josta he ovat tulleet osallisiksi. He ovat saaneet maistaa sitä pyhässä kasteessa, evankeliumin sanassa ja ehtoollisessa. Sen säilyttääkseen heillä on halu sanankuuloon, halu, joka voittaa monenlaiset esteet. Vaarallinen on sellaisen ihmisen sieluntila, joka ei sanasta välitä, tai joka heppoisin perustein jää pois sanankuulosta.

Emme tunnusta Kristuksen nimeä palkan toivossa. Vaikeankaan ristin alla emme rohkenisi ajatella palkituksi tulemista. Tiedämme, miten heikkoja tunnustajia, saamattomia työntekijöitä ja rohkeuden puutteesta kärsiviä olemme. Kärsimme siitä, että vanha ihmisemme likaa ja tahrii senkin, mitä uskon hedelmänä haluamme tehdä. Katseemme suuntautuu Kristukseen ja hänen armoonsa, jonka turvissa olemme Isälle otollisia. Apostoli Paavali sanoo: "Sillä siitä, että julistan evankeliumia, ei minulla ole kerskaamista; minun täytyy se tehdä. Voi minua, ellen evankeliumia julista!" (1 Kor. 9:16.) Jumalan sana saa kaiken hyvän aikaan. Se yksin pelastaa sieluja.

Sitä palkkaa, josta Jeesus puhuu, ei makseta ansiosta, vaan pelkästä armosta ja Jumalan hyvyydestä. Ne, jotka tavoittelevat ansiota ja vaativat palkkaa, eivät sitä saa, vaan tulevat rangaistukseen. Ne, jotka eivät sitä vaadi, ne, jotka eivät ole sitä ansainneet, saavat sen,

jopa suuren armopalkan taivaissa. Tätä asiaa ei voi järjellä käsittää, eikä sitä epäuskoinen ymmärrä.

Kuitenkin kun Jeesus kutsui apostolinsa eturivin taisteluun ja puhui heitä kohtaavasta vainosta. Hän varusti heidät kohtaamaan sen, mikä kohdata täytyy, sanomalla: "Iloitkaa ja riemuitkaa, sillä teidän palkkanne on suuri taivaissa. Sillä samoin he vainosivat profeettoja, jotka olivat ennen teitä."

Risti meilläkin on ollut kannettavana. Emme kuitenkaan voi verrata sitä suuruudessa veritodistajien kärsimyksiin, mutta laadultaan se on samaa. Se on Kristukselle vihamielisen maailman vainoa hänen nimensä ja oppinsa tunnustajia kohtaan. Se on Jeesus-vihaa. Saman sanan, minkä Jeesus antoi lohdutukseksi apostoleilleen, apostolit ovat vuorostaan kirjoittaneet Pyhässä Hengessä meitä varten.

Risti eli vaino on merkki siitä, että kuulumme Jeesuksen joukkoon. Vaikka olemme mitättömiä, emme kuitenkaan ole yksin. Vähäisenkin ristin kanssa meillä on kunnia kuulua siihen Kirkkoon, jota suuret kärsijät, profeetat, apostolit ja kaikkien aikojen veritodistajat edustavat. Tämä joukko kiittää Kristusta pelastuksesta ja antaa kunnian hänelle uskossa kestämisestä ja varjeltumisesta.

Siihen kiitokseen mekin pyydämme yhtyä ja sanomme Raamatun sanoilla: "Mutta hänelle, joka voi tehdä enemmän, monin verroin enemmän kuin kaikki, mitä me anomme tai ymmärrämme, sen voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa, hänelle kunnia seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien, aina ja iankaikkisesti! Amen." (Ef. 3:20–21.)

Lahti 6.11.1999. Virret VK 1938: 615:1,3,5,6; 395:2,4; 618:4,6,8,10; 124:1,3,5,9,10; 129.

Riennämme kohti taivaallista isänmaata

Pyhäinpäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti.

Uskossa nämä kaikki kuolivat eivätkä luvattua saavuttaneet, vaan kaukaa he olivat sen nähneet ja sitä tervehtineet ja tunnustaneet olevansa vieraita ja muukalaisia maan päällä. Sillä jotka näin puhuvat, ilmaisevat etsivänsä isänmaata. Ja jos he olisivat tarkoittaneet sitä maata, josta olivat lähteneet, niin olisihan heillä ollut tilaisuus palata takaisin; mutta nyt he pyrkivät parempaan, se on taivaalliseen. Sen tähden Jumala ei heitä häpeä, vaan sallii kutsua itseään heidän Jumalaksensa; sillä hän on valmistanut heille kaupungin. Hebr. 11:13–16.

On kuin taivas olisi tullut maan päälle, kun ihminen saa uskon lahjan ja voi iloita syntien anteeksisaamisesta ja autuudesta. Kun Herramme Kristus kirkastettiin ja apostolit Pietari, Jaakob ja Johannes saivat olla vuorella Mooseksen ja Elian kanssa ja katsella kirkkautta hohtavaa Vapahtajaansa, he halusivat rakentaa sinne majoja. Heidän teki mieli olla kauan niin ihanassa paikassa. Mutta heidän oli palattava arkeen, kuten vastikään uskoon tulleenkin täytyy palata. Pietari todistaa kokemuksestaan sanoen: "Sitä lujempi on meille nyt profeetallinen sana, ja te teette hyvin, jos otatte siitä vaarin, niin kuin pimeässä paikassa loistavasta lampusta" (2 Piet. 1:19). Nyt on tartuttava kiinni Jumalan sanaan ja suunnistettava sen mukaan kohti päämäärää. Täällä ei ole paikkaa, jossa tulisimme toimeen ilman Jumalan sanaa ja johon voisimme jäädä pysyvästi. On kuljettava eteenpäin oikeaan suuntaan Sanan ohjaamina.

1. Olemme muukalaisia ja vieraita

Hebrealaiskirjeen kirjoittaja kertoo useista pyhistä alkaen ensiksi Aabelista ja edeten Aabrahamiin asti ja sanoo, että he tunnustivat olevansa muukalaisia maan päällä. Heidän maailmansa oli jossakin suhteessa erilainen kuin meidän. He elivät lähempänä luomistapahtumia. Eläimistö ja kasvikunta olivat nykyistä rikkaampia. Luonto oli vähemmän saastunut. Jopa ihmisen elinikä oli huomattavasti nykyis-

tä pitempi. Ihminen oli kuitenkin perisynnin turmelema niin kuin nytkin. Kuitenkin noiden aikojen pyhät halusivat pois tästä maailmasta. He eivät tunteneet sitä omakseen.

Maasta me olemme ja maahan meidän on palattava, mutta maa ei ole uskovan koti eikä hän palaa kotiinsa sillä, että hänen tomumajansa kätketään maan multiin. Maa kantaa kuoleman kiroa. Kun Jumala uudestisynnytti meidät kasteen ja uskon kautta elävään toivoon, palasi yhteys Jumalan ja meidän välille. Silloin synnyimme Jumalasta, ylhäältä, ja katseemme on nyt suunnattuna sinne, missä on todellinen kotimme ja oikea isänmaamme.

Rakastamme isänmaata ja kansaamme. Kiitämme näistä Jumalaa. Ne ovat meille suuri lahja, jolla Jumala on siunannut meitä. Rukoilemme isänmaamme puolesta. Näemme kuitenkin monia vaaroja, joiden edessä kansamme on tai joihin jo olemme joutuneet. Jos uhkakuvat menneinä vuosikymmeninä nousivat ulkoapäin, niin tämän päivän uhat lähtevät ihmisen sisältä. Kansamme on itse tuhoamassa sitä, minkä isämme aikanaan saivat rakennetuksi. Historia opettaa, että lujatkin varustukset sortuvat moraalisen rappion myötä. Kun nykyisin ei pidetä luonnollisena sitä, mikä on Jumalan luomisjärjestysten mukaista, vaan sitä, mitä ihminen turmeltuneen luontonsa mukaisesti haluaa tehdä vapaasti minkään lain tai häpeän tunteen estämättä, maailma käy uskoville ikäväksi ja ahtaaksi. Mitä pidemmälle aika kuluu ja mitä lähempänä on Kristuksen tulo tuomiolle, sitä selvempää tulisi jokaiselle uskovalle olla, että uskovat ovat tässä maailmassa muukalaisia.

Tunnetko sinä olevasi muukalainen tässä maailmassa? Vai liikutko kaupungilla, luetko lehtiä, katseletko televisiota tai käytkö kulttuuririennoissa ja olet kaiken keskellä kuin kala vedessä sielusi voimatta pahoin? Jos niin on, missä on sinun isänmaasi? Minne olet matkalla? Oletko koskaan ajatellut, mitä Jeesus tarkoitti, kun hän sanoi: "He eivät ole maailmasta, niin kuin en minäkään maailmasta ole." (Joh. 17:16) Mitä tarkoitti apostoli Johannes, kun hän kirjoitti: "Sillä kaikki, mikä maailmassa on, lihan himo, silmäin pyyntö ja elämän korskeus, se ei ole Isästä, vaan maailmasta"? (1 Joh. 2:16.) Mitä hän tarkoitti silloin, kun hän sanoi: "He ovat maailmasta; sen tähden he puhuvat, niin kuin maailma puhuu, ja maailma kuulee heitä"? (1 Joh. 4:5.)

Raamattu tuo eteemme myös hurskaan Lootin, jota mielellämme muistamme näin pyhäinpäivänä, ja sanoo hänestä: Jumala "pelasti hurskaan Lootin, jota rietasten vaellus irstaudessa vaivasi; sillä asuessaan heidän keskuudessansa tuo hurskas mies kiusaantui hurskaassa sielussaan joka päivä heidän pahain tekojensa tähden, joita hänen täytyi nähdä ja kuulla" (2 Piet. 2:7–8). "Täytyi nähdä ja kuulla"! Sellainen kuin maailma oli Lootin aikana, sellainen se on tänäänkin. Maailma ei voi olla uskovan ihmisen onnen kehto, jossa hän haluaisi olla ikuisesti, vaan hänen mielensä tekee täältä pois. Tekstimme sanoo uskovista: "Mutta nyt he pyrkivät parempaan, se on taivaalliseen."

2. Taivaassa meidät tunnetaan sellaisina kuin olemme

Haluatko taivaaseen? Mikä sinua kiehtoo taivaassa? Miksi haluat sinne? Vai onko asia Sinulle yhdentekevä? Useimmat ihmiset ovat välinpitämättömiä sen suhteen, pääsevätkö taivaaseen vai eivät, sillä he eivät huolehdi sielunsa ruokkimisesta.

Taivaassa kiitetään Jumalan Karitsaa siitä, että hän otti pois syntimme ja lunasti meidät. Siellä ei tarvita armonvälineitä, vaan saamme katsella Kristusta ja ravita itsemme hänen muotonsa katselemisella. Siellä saamme nähdä hänen haavansa. Ne pistettiin täällä hänen pyhään ruumiiseensa. Ne nähdessämme ymmärrämme, kuinka suuri rakkaus Jumalalla oli meitä syntisiä kohtaan, ja kiitämme siitä iäti Jumalaa. Tästä rakkaudesta olemme saaneet esimakua, kun olemme Pyhän Hengen voimasta saaneet uskoa, että Kristuksen, Jumalan Pojan, veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä. Sen sanoman ympärille olemme kokoontuneet toistuvasti. Sen mukana taivaan portti on tullut meille tänne maan päälle. Saimme käydä siitä sisälle taivasten valtakuntaan. Evankeliumin tähden olemme tänäänkin koolla. Kyselemme lasten tavoin malttamattomina: millaista mahtaakaan olla taivaassa, kun saamme kokea ja nauttia autuutta eikä mikään sitä häiritse?

Mutta miten taivaaseen voisi haluta sellainen, joka on Jumalan sanalle ja armolle aivan turta? Hänelle taivas olisi ikävystyttävä ja piinallinen. Jumala onkin asettanut sen järjestyksen, että taivaaseen

tulevat vain ne, jotka ovat uudestisyntyneet ja joille iankaikkinen autuus on suurinta, mitä ihmisen osalle voi tulla.

Jumalattoman osa on surkea. Taivas ei hänelle kelpaa, helvetti ei häntä ilahduta. Toivottomuus ympäröi häntä. Kuitenkin Jumala kutsuu kaikkia epäuskoisia kääntymään tykönsä, muuttamaan mielensä ja panemaan sielunsa turvan Jeesukseen Kristukseen. Jos kuljet epäuskon teitä, tule Herran Kristuksen tykö, tule hänen armahdettavakseen, astu meidän toisten syntisten kanssa armoistuimelle, käy pyhien autuaaseen joukkoon! Sitä ei tarvitse koskaan katua.

Kaikkia Kristus kutsuu eikä heitä pois ketään, ei yhtäkään, joka hänen tykönsä tulee. Syntinen tarvitsee Armahtajan, langennut Sovittajan, eksynyt hyvän Paimenen, joka löytää kadonneen, nostaa hänet olalle ja kantaa kotiin. Sellainen Vapahtaja meille on annettu. Älä epäröi. Pane sielusi turva häneen, ja ole autuas, ole pelastettu iankaikkisesti. Kun hän löytää sinut, sinäkin samalla löydät hänet ja saat elämällesi uuden suunnan. Pyrit parempaan kuin, mitä maailma ikinä voi tarjota. Saat elämällesi taivassuunnan. Alat rientää kohti taivaallista isänmaata.

Jumalan Seurakunta koostuu täällä pyhistä ja uskovista. Itsessään he ovat syntisiä, mutta Jumalan edessä he ovat pukeutuneet Kristuspukuun. Heidän syntinsä ovat peitetyt ja anteeksiannetut. He kulkevat riemumielin kotia kohden. Tämä on meidänkin päämäärämme. Uskallamme iloita taivastoivostamme, koska se ei perustu omiin tekoihimme, ei mihinkään siihen, mitä me olemme, vaan yksinomaan Kristukseen, vain hänen armoonsa, hänen rakkauteensa, hänen pyhyyteensä ja hänen uhrikuolemaansa. Siinä olemme Jumalalle kelvollisia. Siihen kastettuina olemme pyhitettyjä, puhdistettuja ja pyhiä.

Sinä, joka olet saanut armon uskoa Jeesukseen, kuulut pyhien joukkoon ja saat omistaa itsellesi tuon jalon nimen. Olet yksi niistä, joita Raamattu kutsuu pyhiksi. Älä ajattele vain tätä nimeä, vaan usko, mitä tuo nimi kertoo. Olet Jumalan perhettä. Olet pyhien kansalaisia. Olet autuas Jumalan lapsi.

Miten rakentavaa ja samalla haikeaakin on muistella niitä Jumalan pyhiä, joista Raamattu kertoo. Miten opettavaista on palauttaa mieliin kirkon historiasta niitä, jotka taistelivat pyhille annetun uskon

puolesta. Juuri pian tulee kuluneeksi 520 vuotta uskonpuhdistaja tri Martti Lutherin syntymästä (1483/2003). Vaikka evankeliumi oli silloin kätkössä kristikunnan eläessä varsin pimeää aikaa, Jumala ei antanut evankeliuminsa kadota. Sen jälkeen, kun Luther sen jälleen kaivoi Raamatusta esiin, se on luonut valoa miljoonille ihmisille. Muistelemme myös kirkkomme perustavia jäseniä. Heidän uskon tunnustuksensa on varjellut meillekin Jumalan sanan totuuden. Ajattelemme kiitollisuudella myös niitä, jotka jo heidän jälkeensä ovat päässeet pois. Miten monta ihanaa uskontunnustusta olemmekaan saaneet kuulla.

Kerran koko uskovien suuri, valtava joukko kaikkialta maailmasta kokoontuu Herran Kristuksen ympärille siinä autuaitten hääpuvussa, jonka he Kristukselta saivat. Näemme Kristuksen valtasuuruudessaan ja näemme kaikki hänen omansa juhlapuvussa. Mekin, suuret syntiset, paljon anteeksi saaneet, saamme olla siinä joukossa, ylistää Herraamme ja tunnustaa, että kaikki, mitä meillä on, on hänen lahjaansa.

Lahti 1.11.2003. Virret VK 1938: 125; 416; 468:1,5–7; 620:1,3–5; 129.

Kaikille pyhille yhteistä on ahdistus, Karitsan veri ja iankaikkinen elämä

Pyhäinpäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti.

"Y*ksi vanhimmista puhui minulle ja sanoi: "Keitä ovat nämä pitkiin valkeihin vaatteisiin puetut, ja mistä he ovat tulleet?" Ja minä sanoin hänelle: "Herrani, sinä tiedät sen." Ja hän sanoi minulle: "Nämä ovat ne, jotka siitä suuresta ahdistuksesta tulevat, ja he ovat pesseet vaatteensa ja valkaisseet ne Karitsan veressä. Sen tähden he ovat Jumalan valtaistuimen edessä ja palvelevat häntä päivät ja yöt hänen temppelissään, ja hän, joka valtaistuimella istuu, on levittävä telttamajansa heidän ylitsensä. Ei heidän enää tule nälkä eikä enää jano, eikä aurinko ole sattuva heihin, eikä mikään helle, sillä Karitsa, joka on valtaistuimen keskellä, on kaitseva heitä ja johdattava heidät elämän vetten lähteille, ja Jumala on pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä*." Ilm. 7:13–17.

Tämä teksti tuo eteemme kolme asiaa, jotka väistämättä kuuluvat kristilliseen elämään. Nämä asiat ovat ahdistus, Karitsan veri ja iankaikkinen elämä. Ne kuuluvat kaikille kristityille. Kaikki pyhät ovat olleet ahdistettuja. Kaikki ovat uskoneet Karitsan veren perusteella syntinsä anteeksi. Kaikki ovat myös iankaikkisesta elämästä osallisia. Tarkastelemme nyt, mitä merkitsee, että olemme näistä kolmesta osallisia.

1. Ahdistus

Arkipäivän kielenkäytössä "ahdistus" on hyvin tavallinen sana. Sillä voidaan tarkoittaa monia asioita. Usein sitä käytetään ihmisen pahasta olosta silloin, kun sen syytä ei tiedetä. Tässä Ilmestyskirjan kohdassa, kuten Raamatussa yleensäkin, ahdistus merkitsee jotain muuta.

Kun Jeesus puhui maailmanlopun ennusmerkeistä, hän puhui myös ahdistuksesta: "Silloin on oleva suuri ahdistus, jonka kaltaista ei ole ollut maailman alusta hamaan tähän asti, eikä milloinkaan tule.

Ja ellei niitä päiviä olisi lyhennetty, ei mikään liha pelastuisi; mutta valittujen tähden ne päivät lyhennetään." (Matt. 24:21–22.) On vakavia ihmiskuntaa koskevia vaikeuksia. Vapahtaja sanoo: "Te saatte kuulla sotien melskettä ja sanomia sodista; katsokaa ettette peljästy. Sillä näin täytyy tapahtua, mutta tämä ei ole vielä loppu. Sillä kansa nousee kansaa vastaan ja valtakunta valtakuntaa vastaan, ja nälänhätää ja maanjäristyksiä tulee monin paikoin." (Matt.24:6–7.)

On huomattava, että voimme havaita näiden ennustusten toteutuneen ihmiskunnan historiassa. Sodille, nälänhädälle ja maanjäristyksille ei näytä loppua tulevan. Meidän ei tule pyrkiä laatimaan tulevaisuutta koskevia ennustuksia ahdistuksen tulosta ja sen yksityiskohdista. Olennaista on, että elämme joka hetki uskossa Vapahtajaan ja olemme valmiita siirtymään iankaikkiseen iloon.

Ahdistukseen, josta Kristus puhuu, kuuluu myös väärien messiaiden esiintyminen. Hän sanoo: "Sillä monta tulee minun nimessäni sanoen: 'Minä olen Kristus', ja he eksyttävät monta" (Matt. 24:5). Tällaista historia tuntee. Kun roomalaiset hävittivät Jerusalemia, eräs juutalainen ilmoittautui Messiaaksi. Joidenkin lahkojen johtajat ovat väittäneet itseään Kristukseksi. Roomalaiskatolisen kirkon oppi paavin asemasta liittyy myös tähän. Paavi opettaa olevansa Kristuksen sijainen maan päällä. Kristus, joka on luvannut olla omiensa kanssa joka päivä maailman loppuun asti, ei tarvitse sellaista sijaista.

Tunnustuskirjoissa osoitetaan, kuinka paavius vääristää evankeliumin ja loukkaa Jumalan kunniaa: "Paavin oppi on monin kerroin ristiriidassa evankeliumin kanssa, ja kolmella tavalla hän esiintyy röyhkeästi jumalallisen arvovallan haltijana: 1) Hän ottaa itselleen oikeuden muuttaa Kristuksen opin ja Jumalan asettamat jumalanpalveluksen muodot; hän vaatii, että hänen oppiaan ja kulttejaan on tarkoin noudatettava kuten jumalallisia ainakin. 2) Hän ottaa vallan päästää ja sitoa, ei vain eläviä vaan myös vainajien sieluja. 3) Paavi ei salli kirkon eikä kenenkään häntä arvostella, vaan asettaa oman arvovaltansa kirkolliskokousten ja koko kirkon tuomion yläpuolelle. Mutta se, ettei alistu kirkon eikä kenenkään tuomittavaksi, se juuri on itsensä jumalaksi tekemistä." (Paavin valta ja yliherruus, Tunnustuskirjat 1990, s. 290)

Ihmisiä, jotka joko salatusti tai avoimesti korottavat itsensä Kristuksen paikalle, on esiintynyt pitkään. Tämä on osa sitä ahdistusta, joka kohtaa maailmaa ennen viimeistä päivää. Monia muitakin kristillistä oppia vääristäviä ja elämää vaikeuttavia hankaluuksia liittyy lopun ajan tapahtumiin. Kaikkina aikoina kristityt ovat joutuneet tällaisten asioiden kanssa tekemisiin. Kuitenkin vähää ennen Kristuksen paluuta ahdistus voimistuu ja saavuttaa huippunsa. Ilmestyskirjassa sitä sanotaan "vähäksi ajaksi" (Ilm. 20:3). Emme tiedä, kuinka kaukana se aika on vai elämmekö jo sitä. Meidän tulee valvoa kaikissa olosuhteissa eikä arvuutella sellaista, mistä ei ole selkeätä ilmoitusta.

Oma syntisyytemme saa myös aikaan meissä pahaa oloa. Tätä Raamattu kuvaa seuraavasti: "Kaikki me olimme kuin saastaiset, ja niin kuin tahrattu vaate oli kaikki meidän vanhurskautemme. Ja kaikki me olemme lakastuneet kuin lehdet, ja pahat tekomme heittelevät meitä kuin tuuli." (Jes. 64:6.) Tällainen täysin kieroutunut hurskaus asuu yhä lihassamme. Se pyrkii ottamaan meidät valtaansa. Apostoli Paavali tunsi itsessään synnin voiman. Hän kirjoitti itsestään: "Minä tiedän, ettei minussa, se on minun lihassani, asu mitään hyvää. Tahto minulla kyllä on, mutta voimaa hyvän toteuttamiseen ei; sillä sitä hyvää, mitä minä tahdon, minä en tee, vaan sitä pahaa, mitä en tahdo, minä teen." (Room. 7:18–19.)

Tämä on totta jokaisesta uskovasta puheen ollen. Paavali ei elänyt karkeissa synneissä, mutta silti hän tunnusti näin. Samanlaisia asioita ovat joutuneet kaikki muutkin kristityt kokemaan. Syntisyytemme tähden mieli käy matalaksi. Tarvitsemme jatkuvasti evankeliumin lohdutusta ja uskon.

2. Karitsan veri

Kaikille uskoville on yhteistä, että he ovat valkaisseet vaatteensa Karitsan veressä. Se on avoin lähde kaikkea syntiä ja saastaisuutta vastaan. Se puhdistaa omantuntomme. Se auttaa ahdistuksesta iloon. Saamme uskoa, että kaikki syntimme ovat anteeksi annetut Jeesuksen tähden. Jeesuksen veri puhdistaa synneistä. Se tekee sen, koska Jeesus vuodatti viattoman verensä syntiemme sovitukseksi. Hänen täydellinen laintäyttämyksensä luetaan hyväksemme. Apostoli Paavali kirjoittaa: "Yhden (Jeesuksen) kuuliaisuuden kautta monet ovat

tulleet vanhurskaiksi" (Room. 5:19). Tässä sana "monet" merkitsee yhden vastakohtaa, koko ihmiskuntaa, kaikkia.

Kristuksen uhrikuolema on todellinen armon lähde. Hebrealaiskirjeessä sanotaan: "Kun Kristus tuli tulevaisen hyvän ylimmäiseksi papiksi, niin hän... meni, ei kauristen ja vasikkain veren kautta, vaan oman verensä kautta kerta kaikkiaan kaikkein pyhimpään ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen. Sillä jos kauristen ja härkäin veri ja hiehon tuhka, saastaisten päälle vihmottuna, pyhittää lihanpuhtauteen, kuinka paljoa enemmän on Kristuksen veri, hänen, joka iankaikkisen Hengen kautta uhrasi itsensä viattomana Jumalalle, puhdistava meidän omantuntomme kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa!" (Hebr. 9:11–14.) Iankaikkinen lunastus on tapahtunut. Puhdistuslähde on avoinna meitäkin varten.

Puhdistautuminen ei ole ajankohtaista vasta sitten, kun kuolemme tai kun Kristus palaa. Silloin se on jo myöhäistä. Tarvitsemme sitä joka päivä. Saamme jatkuvasti puhdistautua ja valkaista vaatteemme Karitsan veressä. Se on samaa kuin uskoa, että kaikki syntimme ovat anteeksi annetut Kristuksen tähden.

Jotta voimme elää armosta joka päivä, meidän on tarpeen tietää, missä pääsemme puhdistuksesta osallisiksi.

Eräs mies oli tullut uskoon. Hän iloitsi Karitsan verestä ja kertoi siitä työpaikallaan. Eräs työtoveri kysyi häneltä: "Mistä sitä Karitsan verta saa." Itse asiassa se oli oikein hyvä kysymys. Kysymys voidaan asettaa myös toisin: "Mistä usko syntyy ja mikä sitä vahvistaa?" Vapahtajan puhdistava veri ja syntien anteeksiantamus tulevat omaksemme sanassa ja sakramenteissa. Niiden lupauksiin saamme panna turvamme. Tämä tieto on meille tärkeä, jotta löydämme tien puhdistuslähteelle ja osaamme neuvoa sinne toisiakin.

Apostoli Paavali kirjoittaa: "Mutta nyt, kun olette Kristuksessa Jeesuksessa, olette te, jotka ennen olitte kaukana, päässeet lähelle Kristuksen veressä. Sillä hän on meidän rauhamme, hän, joka teki molemmat yhdeksi ja purki erottavan väliseinän, nimittäin vihollisuuden, kun hän omassa lihassaan teki tehottomaksi käskyjen lain säädöksinensä, luodakseen itsessänsä nuo kaksi yhdeksi uudeksi ihmiseksi, tehden rauhan, ja yhdessä ruumiissa sovittaakseen molemmat ristin kautta, kuolettaen itsensä kautta vihollisuuden. Ja hän tuli

ja julisti rauhaa teille, jotka kaukana olitte, ja rauhaa niille, jotka lähellä olivat; sillä hänen kauttansa on meillä molemmilla pääsy yhdessä Hengessä Isän tykö." (Ef. 2:13–18.)

Tässä apostoli osoittaa, että Kristuksen armotyössä on pelastus sekä juutalaisille että pakanoille. Kun tekstissä esiintyy sana "molemmat", on kyse juutalaisista ja muista kansoista. Jeesuksen veri on pelastuksen lähde kaikille kansoille. Vapahtajan viaton veri sai aikaan, että kaikilla on hänessä uskon kautta pääsy Isän luo iankaikkiseen elämään.

Kristuksen veri tulee luoksemme puhdistavana evankeliumin sanassa. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: "Te olette jo puhtaat sen sanan tähden, jonka minä olen teille puhunut" (Joh. 15:3). Sanasta saamme uskolla omistaa omalle kohdallemme syntien anteeksiantamuksen.

Karitsan veren puhdistava voima kohtaa ihmisen myös pyhässä kasteessa: "Kristuskin rakasti seurakuntaa ja antoi itsensä alttiiksi sen edestä, että hän sen pyhittäisi, puhdistaen sen, vedellä pesten, sanan kautta" (Ef. 5:25–26). Pyhässä kasteessa Vapahtaja on pessyt meidät puhtaiksi synneistä. Sen vertauskuvana käytetään valkoista kastepukua. Ulkonainen merkki tosin ei vaikuta kasteen sisältöön, mutta valkoinen puku kertoo kauniilla tavalla siitä puhdistuksesta, jonka Jeesukselta saamme kasteessa.

Vapahtajan veri tulee osaksemme myös pyhässä ehtoollisessa. Kristus sanoo siunatusta ehtoollisleivästä: "Tämä on minun ruumiini" (Matt. 26:26). Siunatusta viinistä hän sanoo: "Tämä on minun vereni, liiton veri, joka monen edestä vuodatetaan syntien anteeksiantamiseksi" (Matt. 26:28). Vapahtaja ei rajoita anteeksiantamusta niin, että se kuuluisi monille, mutta ei kaikille. Tässäkin sana "monet" merkitsee rajoittamatonta ihmisjoukkoa, kaikkia. Ehtoollispöydässä Jumalan Pojan pyhä ruumis ja veri tuovat meille syntien anteeksiantamuksen. Vaikka ehtoollisen osanottajajoukko muista syistä on rajattu, niin se veri, josta ehtoollisvieraat tulevat osallisiksi, on annettu kaikkien edestä.

Jumalan sanan, kasteen ja ehtoollisen varassa ovat eläneet ne kristityt, jotka ovat ennen meitä päässeet taivaan iloon. Armonvälineisiin he turvautuivat. Niiden kautta Kristus antoi rauhan heidän sydämeensä. Siinä rauhassa he siirtyivät iankaikkiseen iloon. Kun käy-

tämme armonvälineitä, olemme yhtä joukkoa kaikkien pyhien kanssa. Meillä on sama lohdutus. Koska Jumala on antanut armonvälineet meille pelastukseksi, meidän tulee käyttää niitä ahkerasti. Samoin on tarpeen, että Jumalan armon avulla säilytämme ne puhtaina.

Kun Martti Luther alkoi julkisesti taistella roomalaiskatolisessa kirkossa esiintyviä harhoja vastaan, hän korosti, että puhtaan evankeliumin tulee olla kaikkien ulottuvilla. Yksi hänen teeseistään kuuluu: "Kirkon todellinen aarre on Jumalan kunnian ja armon kaikkein pyhin evankeliumi" (62. teesi). Tätä aarretta vastaan on hyökätty monella tavalla. Keskiajalla opetettiin, että kirkon aarre on pyhimysten hyvät työt, joita kirkko myi ihmisille. Nykyisin usein esitetään, että kirkon aarre olisi tarjota ihmisille tilaisuus tehdä uskonratkaisu ja päättää tulla uskovaksi. Siten ihmisiä ohjataan etsimään aarretta omista tai toisten ihmisten teoista ja ajatuksista. Se johtaa väistämättä armonvälineiden halveksimiseen ja vääristelyyn.

Kirkon kaksituhatvuotisen historian ajan Kirkko on joutunut taistelemaan armonvälineiden puhtauden puolesta. Kaikkia armonvälineitä, sanaa, kastetta ja ehtoollista, vastaan on hyökätty ja edelleen hyökätään. Armonvälineiden puhtaus on mitä tärkein asia itsemme kannalta. Tarvitsemme oikean lohdutuksen. Se on tarpeen myös muiden kannalta. On tärkeää, että puhdas Jumalan sana ja oikein toimitetut sakramentit ovat ihmisten ulottuvilla. Niiden yhteyteen voimme iloisin mielin kutsua toisia.

Kun pyrimme pitämään armonvälineet puhtaina, meidän itse tulee elää niiden varassa. Se merkitsee elämistä yksin armosta ja uskomista syntien anteeksisaamiseen yksin Kristuksen ansion tähden. Tämä johdattaa meidät pitämään arvossa kastetta. Se johdattaa meidät sanan äärelle lukemaan ja kuulemaan evankeliumia sekä nauttimaan suullamme Kristuksen ruumiin ja veren ehtoollisessa. Armonvälineiden säilyminen puhtaina on mitä riemullisin asia. Saamme elää Jumalan armon varassa ja omistaa syntien anteeksiantamuksen, joka antaa ilon ja rauhan. Olemme Karitsan veren puhdistamia.

3. Iankaikkinen elämä

Valkeihin vaatteisiin puettu joukko tulee suuresta ahdistuksesta ja käy iankaikkiseen iloon. Taivaassa ei ole oleva minkäänlaista ah-

distusta. Sinne ovat jo päässeet kaikki, jotka ovat uskossa kuolleet. Sinne mekin kaipaamme päästä.

Kun pääsemme Kristuksen luo taivaaseen, loppuvat kaikki murhetta tuottavat asiat. Tämän vakuuttaa lupaus: "Ei heidän enää tule nälkä eikä enää jano, eikä aurinko ole sattuva heihin, eikä mikään helle, sillä Karitsa, joka on valtaistuimen keskellä, on kaitseva heitä ja johdattava heidät elämän vetten lähteille, ja Jumala on pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä" (Ilm. 7:16–17). Poissa ovat toisten tuottamat vaivat eivätkä sinne seuraa mukana nekään vaivat, joita itse aiheutamme. Siellä on pelkkää iloa. Sitä kuvataan näin: "Katso, Jumalan maja ihmisten keskellä! Ja hän on asuva heidän keskellänsä, ja he ovat hänen kansansa, ja Jumala itse on oleva heidän kanssaan, heidän Jumalansa; ja hän on pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt." (Ilm. 21:3–4.) Murheet eivät edes muistu mieleen. On vain täydellinen ilo.

Iankaikkisuudessa saamme nähdä kirkkaana sen, mitä nyt katsomme kuin usvan takaa. Se, mitä sana ja sakramentit jo nyt lahjoittavat, on siellä loistossaan silmiemme edessä. Täällä ajassa näemme vain hämärästi. Apostoli Paavali kirjoittaa: "Nyt me näemme kuin kuvastimessa, arvoituksen tavoin, mutta silloin kasvoista kasvoihin; nyt minä tunnen vajavaisesti, mutta silloin minä olen tunteva täydellisesti, niin kuin minut itsenikin täydellisesti tunnetaan" (1 Kor. 13:12). Tässä ajassa emme voi nähdä Jumalan kirkkautta sen täydessä loistossa. Kuolisimme, jos sen näkisimme. Iankaikkisuudessa, kun synnit ovat poissa ja kaikki lupaukset ovat täyttyneet, saamme katsoa Jumalaa kasvoista kasvoihin siinä kirkkaudessa, kuin Jumala on sen säätänyt.

Heprealaisen ajattelun mukaan tulevaisuus on takana ja menneisyys edessä. Sen, mikä on jo tapahtunut, näemme ikään kuin edessämme. Se, mikä ei ole vielä tapahtunut, on jonkin vielä tulevan takana. Mekin puhumme tulevaisuudesta jonkin takana olevana. Kun Aabraham katsoi taakseen ja näki uhriksi sopivan oinaan, hän samalla katsoi tulevaisuuteen, Kristuksen päivään. Mooses ei voinut nähdä Herraa edestäpäin, tämän kirkkaudessa, vaan vain takaapäin, lupauksen sanassa ihmiseksi tulevana, kirkkautensa kätkevänä.

On huomattava, että arvoituksen tavoin näkeminen ei merkitse epävarmuutta syntien anteeksisaamisesta tai Vapahtajan luo pääsemisestä. Ei, vaan Jumalan sanan perusteella näemme tarkasti sen, mitä meidän on tarpeen nähdä. Tiedämme, että kaikki syntimme ovat anteeksi annetut. Vapahtaja on ottanut pois syntimme ja puhdistanut meidät armollaan. Tässä ei ole mitään arvoituksellista. Anteeksiantamus tuo jo nyt iloisen mielen. Saamme jo nyt jättää kaikki taakkamme ja aavistella, miltä tuntuu, kun Jumala pyyhkii kaikki kyyneleet silmistämme. Millaista taivaassa on oleva, sen näemme nyt kuin kuvastimesta, arvoituksen tavoin, mutta siellä toteutuneena kasvoista kasvoihin.

Mooses sai nähdä vain Herran selkäpuolen (2 Moos. 33:23). Hänen oli elettävä siinä uskossa, että Herra oli tuleva. Taivaassa saamme katsella Herraa suoraan edestäpäin, koska hän on jo tullut, tehnyt lunastustyönsä ja vienyt omansa perille. Siellä kaikki on lopullisesti toteutunut, mikään ei ole verhon takana, vaan saamme katsella Kristuksen kirkkautta peittämättömin kasvoin – ei enää ikään kuin kuvastimesta – vaan kasvoista kasvoihin.

Lahti 5.11.1994. Virret VK 1938: 125; 395:1,2; 160:1–4; 128; 170.

Avatut sinetit ja uusi virsi

Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti.
Toinen saarna tästä tekstistä.

He veisasivat uutta virttä, sanoen: "Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista ja tehnyt heidät meidän Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi, ja he tulevat hallitsemaan maan päällä." Ja minä näin, ja minä kuulin monien enkelien äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja heidän lukunsa oli kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat, ja he sanoivat suurella äänellä: "Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen." Ja kaikkien luotujen, jotka ovat taivaassa ja maan päällä ja maan alla ja meren päällä, ja kaikkien niissä olevain minä kuulin sanovan: "Hänelle, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalle ylistys ja kunnia ja kirkkaus ja valta aina ja iankaikkisesti!" Ja ne neljä olentoa sanoivat: "Amen", ja vanhimmat lankesivat kasvoilleen ja kumartaen rukoilivat. Ilm. 5:9–14.

Ihminen ei voi varmuudella ennustaa tulevaisuutta, mutta Jumala on sen ilmoittanut sillä tarkkuudella, mikä pelastuksen kannalta on tarpeellista. Tulevaisuus oli näyssä sinettien takana, mutta Karitsa oli arvollinen avaamaan ne. Jumalan Karitsa, joka kärsimyksen ja kuoleman kautta meni edustajanamme Isän tykö, voi kertoa Kirkolleen, mikä sitä kohtaa. Kristus tietää, mikä on Jumalan lasten kohtalo, niiden, jotka veisaavat uutta virttä. Karitsa on arvollinen sen ilmoittamaan. Hän oli edustajamme ja sijaisemme kärsimyksessä ja vaivassa, jopa kuolemassa. Hän on puolustajamme ja takaajamme Isän luona. Hän kyllä tietää, mitä tulevaisuus tuo. Itsellensä hänen ei tarvitse sinettejä avata. Hän avaa ne kertoakseen uskovilleen, mikä heitä odottaa. Kristus on sanonut: "En minä enää sano teitä palvelijoiksi, sillä palvelija ei tiedä, mitä hänen herransa tekee; vaan ystäviksi minä sanon teitä, sillä minä olen ilmoittanut teille kaikki, mitä minä olen kuullut Isältäni" (Joh. 15:15).

Liittykäämme siis ystävämme seuraan, kun hän avaa tulevaisuuden sinetit.

1. Pyhät hallitsevat maan päällä

Jotta ymmärtäisimme oikein, mitä tuleva on, meidän on ymmärrettävä, mistä pyhien hallinnassa on kysymys. Tässä asiassa on ulkonaisessa kristikunnassa suuria väärinkäsityksiä. Monet kuvittelevat pyhien hallinnan olevan maallista hallintaa niin sanotussa tuhatvuotisessa valtakunnassa, joka olisi edessäpäin. Tämä antaa väärän kuvan siitä, milloin ja millä tavoin kristityt hallitsevat. Raamattu sanoo selvästi, että Kristukseen uskovilla on taivasten valtakunta omanaan ja että he hallitsevat siinä. Jeesus sanoo: "Älä pelkää, sinä piskuinen lauma, sillä teidän Isänne on nähnyt hyväksi antaa teille valtakunnan" (Luuk. 12:32). Vielä hän on ilmoittanut apostolinsa kautta: "Te olette 'valittu suku, kuninkaallinen papisto, pyhä heimo, omaisuuskansa, julistaaksenne sen jaloja tekoja', joka on pimeydestä kutsunut teidät ihmeelliseen valkeuteensa; te, jotka ennen 'ette olleet kansa', mutta nyt olette 'Jumalan kansa', jotka ennen 'ette olleet armahdetut', mutta nyt 'olette armahdetut'" (1 Piet. 2:9–10). Jos siis me kristityt olemme 'kuninkaallinen papisto', niin olemme hallitsijoita, jopa kuninkaita. Meillä on valtakunta, jonka hallintaan osallistumme. Se tapahtuu seurakunnan Pään, Kristuksen alaisuudessa. Se on uskovien eli hengellisen papiston hallintaa. Me, jotka emme olleet Jumalan kansa, olemme armahdetut ja saaneet Jumalan lapsen ja Jumalan omaisuuskansan nimen, arvon, kunnian ja tehtävän. Tulimme siihen Jumalan armahduspäätöksen kautta, kun hän evankeliumillaan päästi meidät synneistä. Pääsimme Kuninkaan Pojan hääaterialle.

Tehtävämme on se sama, millä meidät tähän valtakuntaan tuotiin ja millä meidät siinä pidetään. Kutsumuksemme on julistaa Jumalan jaloja tekoja, hänen, joka on pimeydestä kutsunut meidät ihmeelliseen valkeuteensa. On todellista hallintaa avata katuville syntisille synninpäästöllä taivas ja sulkea se katumattomilta heidän epäuskonsa tähden.

Jos ihmiset tajuaisivat, kuinka suuresta asiasta ja todellisesta vallasta tässä on kysymys, he pitäisivät kristittyjä korkeassa arvossa. Tehdäänhän tällä vallalla tyhjäksi kiusaajan teot, pelastetaan sieluja hänen kynsistään ja avataan heille taivas. Jeesus sanoo: "Minä säädän teille,

niin kuin minun Isäni on minulle säätänyt, kuninkaallisen vallan, niin että te saatte syödä ja juoda minun pöydässäni minun valtakunnassani ja istua valtaistuimilla ja tuomita Israelin kahtatoista sukukuntaa" (Luuk. 22:29–30).

Apostoleille annettu hallinta tapahtuu maan päällä. Se toteutuu koko Uuden liiton aikana kaikkialla siellä, missä Kristuksen apostolista evankeliumia julistetaan. Se on valta aterioida Kristuksen pöydässä. Se on valtaa kutsua toisiakin samaan pöytään. Tämä alkoi apostoleista ja kestää siihen asti, kunnes Kristus tulee kirkkaudessaan kaikkien pyhien enkeleittensä kanssa viimeisenä päivänä. Sen jälkeen se toteutuu näkemisessä taivaassa.

Muista, sinä, joka olet Kristuksen oma, että saat osallistua Kristuksen hallintaan jo nyt. Tämä valta on kaksijakoinen. Se sisältää ensiksikin oikeuden syödä ja juoda Kristuksen pöydässä hänen valtakunnassaan. Se on oikeus armonvälineisiin. Sinulle, pyhässä kasteessa pyhitetylle ja siinä uudestisyntyneelle, tarjoillaan Kristuksen armopöydän herkkuja armonvälineissä jatkuvasti siihen asti, kunnes Jumala kutsuu sinut tykönsä. Sen jälkeen taivaassa saat ravita itsesi suoraan Kristuksen katselemisella. Toiseksi tämä valta sisältää tehtävän hallita Kristuksen alaisuudessa ja jakaa oikeutta niille, jotka ovat israelilaisia hengen mukaan. Tämä tehtävä on lain ja evankeliumin saarna ja todistus.

Kristityille annettu valta on hengellinen. Se ei ole "herroina hallitsemista", vaan palvelua, "jalkojen pesua". Siinä ei saa olla valtapyyteitä eikä inhimillistä kunnianhimoa. Kyse ei ole siitä, kuka on suurin. Herran työssä meillä tulee olla se tunto, että olemme ansiottomia palvelijoita. Emme ole arvollisia päästämään edes hänen kengän paulaansa maahan kumartuneena. "Sillä sinä", Jumalan Karitsa, "olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista ja tehnyt heidät meidän Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi." Se on pyhä tehtävä, koska valta hallita perustuu siihen, että Karitsa teurastettiin ja että hän lunasti meidät pyhällä, viattomalla verellään.

2. Pyhät hallitsevat pyhien enkeleitten varjellessa

Tekstimme sanoo: "Minä näin, ja minä kuulin monien enkelien äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja heidän lukunsa

oli kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat, ja he sanoivat suurella äänellä: 'Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen.'"

Kristus saa hänelle kuuluvan kunnian oikean, puhtaan, selvän ja kirkkaan evankeliumin saarnan kautta. Kaikki julistus, joka väärentää tai hämärtää Kristuksen lunastustyötä, häpäisee häntä. Kaikki maailman mahdit ja voimat, jotka estävät puhtaan evankeliumin julistusta, ovat Kristusta, hänen kunniaansa, hänen valtakuntaansa ja hänen Seurakuntaansa vastaan. Jumala on antanut Kirkolleen työvälineiksi vain sanan ja sakramentit. Hän on kieltänyt siltä miekan käytön. Koska evankeliumilla on vihollisia, jotka käyttävät maallisia voimakeinoja evankeliumin tukahduttamiseen, Jumala on järjestänyt oivan puolustuksen Seurakunnalleen. Hän hallitsee maailmaa niin, että Kristuksen Seurakunta voi julistaa evankeliumia miekkaan ja voimakeinoihin tarttumatta.

Kysymyksessä on Jumalan kaitselmus, jota hän toteuttaa enkeleittensä toimesta. Raamattu sanoo heistä: "Eivätkö he kaikki ole palvelevia henkiä, palvelukseen lähetettyjä niitä varten, jotka saavat autuuden periä?" (Hebr. 1:14.) Tekstimme kertoo, että näitä voimakkaita taivaallisia sotureita on "kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat". Heitä on niin valtava määrä, ettei siihen löytynyt edes erillistä lukusanaa, vaan asia ilmaistiin suurta määrää kuvaavalla tavalla kertomalla suurimmat käytössä olleet luvut itsellään ja asettamalla tulot yhteen.

Enkelit halajavat katsahtaa evankeliumiin, kuten apostoli Pietari kirjoittaa (1 Piet. 1:12). Syntisille ihmisille tarkoitettu evankeliumi on heidän sydämensä ilo. Yhdenkin syntisen kääntymys on heille riemu. Koska koskeminen Kristuksen Kirkkoon on Jumalan silmäterään kajoamista (Sak. 2:8; 5 Moos. 32:10), Jumala varjelee Kirkkoaan kuin silmäteräänsä pyhien enkelien palveluksilla. He varjelevat uskovia heidän kaikilla teillään, mutta varsinkin, kun he ovat evankeliumin asialla. He estävät pahan aikeita. Jumala säätää heidän palveluksellaan kansojen kohtaloita, valtakuntien rajoja, hallitsijoiden toimia, säitä, tulvia, tulivuorenpurkauksia ja maanjäristyksiä, ihmiskunnan teknistä kehitystä, keksintöjä, huonoja ja hyviä aikoja ja niin edelleen sillä tavoin, että

evankeliumin julistus on mahdollista ja että uusia kansoja ja uusia ihmisiä saadaan evankeliumin vaikutuspiiriin.

Kun olemme evankeliumin asialla, emme ole yksin. Kristus on kanssamme lupauksensa mukaan. Myös hänen enkelinsä meille salatulla tavalla ohjaavat ja säätelevät maailman kulkua ja rientävät niiden tueksi ja turvaksi, jotka saavat autuuden periä. Kaikesta pahan tarmokkaasta vastustuksesta ja kavalista juonista huolimatta autuuden sanoma leviää. Jumalan apu enkeleitten välityksellä voi olla kouriintuntuvaakin. Eräät, jotka pelastuivat World Trade Centerin tuhosta 11.9.2002, ovat kertoneet, että enkeli johdatti heidät ulos sortuvasta rakennuksesta, minkä voimme hyvin uskoa. Useimmiten saamme osaksemme enkelien suojaa tilanteissa, joissa emme itse lainkaan tiedosta heidän palveluaan.

Viimeisinä aikoina tulee vaikeita vitsauksia. Niidenkin keskellä olemme turvassa taivaallisen Isän kädessä. Toki Jumalan lapsi voi menehtyä monesta syystä, mutta ei Jumalan sallimatta eikä niin, että hän joutuisi pois Isän kädestä. Pyhien usko katsoo yli sen, minkä silmä näkee. Se turvaa kaikessa Jumalaan uskoen todeksi hänen sanansa: "Älä pelkää, sillä minä olen lunastanut sinut, minä olen sinut nimeltä kutsunut; sinä olet minun. Jos vetten läpi kuljet, olen minä sinun kanssasi, jos virtojen läpi, eivät ne sinua upota; jos tulen läpi käyt, et sinä kärvenny, eikä liekki sinua polta." (Jes. 43:1–2.)

Jumalan Seurakunta varjeltuu pelastukseen ja saavuttaa voiton. Karitsa on avannut sinetit. Hän on ilmoittanut, ettei maailmaa kohtaa niin suuri vitsaus tai onnettomuus, että hänen Seurakuntansa joutuisi tappiolle. Päinvastoin Seurakunta toteuttaa Kristukselta saamansa tehtävän: evankeliumi julistetaan kaikessa maailmassa ja vasta sitten tulee loppu. Tämän maailmanajan päättyminen on uskoville iankaikkisuuden ja täydellisen autuuden alku näkemisessä.

Jo nyt soi uusi virsi Kristuksen Seurakunnassa. Se ei ole tappiovirsi, vaan voittovirsi, koska Kristus on jo voittanut ja koska hänen uskovansakin voittavat hänen verensä voimassa. Miten puhtaana Karitsan virsi kaikuukaan taivaan saleissa, missä Kristus saa kiitoksen ja kunnian lunastuksesta!

Virret VK 1938: 128, 113, 468:1,6–9; 618:1,6–9; 129.

Veisatkaamme uutta virttä

Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Kolmas saarna tästä tekstistä.
Epistolateksti.

He veisasivat uutta virttä, sanoen: "Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista ja tehnyt heidät meidän Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi, ja he tulevat hallitsemaan maan päällä." Ja minä näin, ja minä kuulin monien enkelien äänen valtaistuimen ja olentojen ja vanhinten ympäriltä, ja heidän lukunsa oli kymmenentuhatta kertaa kymmenentuhatta ja tuhat kertaa tuhat, ja he sanoivat suurella äänellä: "Karitsa, joka on teurastettu, on arvollinen saamaan voiman ja rikkauden ja viisauden ja väkevyyden ja kunnian ja kirkkauden ja ylistyksen." Ja kaikkien luotujen, jotka ovat taivaassa ja maan päällä ja maan alla ja meren päällä, ja kaikkien niissä olevain minä kuulin sanovan: "Hänelle, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsalle ylistys ja kunnia ja kirkkaus ja valta aina ja iankaikkisesti!" Ja ne neljä olentoa sanoivat: "Amen", ja vanhimmat lankesivat kasvoilleen ja kumartaen rukoilivat. Ilm. 5:9–14.

Jokaisella ihmisellä on jokin maailmankatsomus tai hän pyrkii sellaisen itselleen saamaan elämänsä jossakin vaiheessa. Ihminen on levoton, jos hänellä ei ole selvyyttä siitä, mistä hän on peräisin ja minne hän menee. Epäuskoinen maailma yrittää kaikin keinoin vakuuttaa itseään olettamastaan alkuperästä. Ihminen olisi saanut alkunsa kehityksen tietä. Maailma olisi saanut alkunsa alkuräjähdyksestä, kun mitään ei ollut missään ja kun ei-mikään räjähti ei-missään eikenenkään toimesta kipinästä, jota ei kukaan iskenyt. Siitä, onko jotakin kuoleman jälkeen, maailmalla voi olla erilaisia käsityksiä, mutta yhden mahdollisuuden se haluaa sulkea pois. Se ei halua tietää tilinteosta eikä tuomiosta.

Kristityn maailmankatsomus taas ei nojaa olettamuksiin eikä teorioihin, vaan Jumalan ilmoitukseen, Pyhään Raamattuun. Sen mukaan uskomme turvallisesti, että olemme hyvän Jumalan luomistekoja ja että meillä on kuolematon sielu ja on ruumiin ylösnousemus.

Tunnustamme, että olemme perin juurin turmeltuneita syntiinlankeemuksen tähden. Turmeluksemme olemme perineet Aadamilta. Se on kuitenkin meidän omaa syntiämme, niin että olemme syyllisiä Jumalan edessä.

Iloitsemme siitä, että Jumala rakasti meitä ja antoi oman Poikansa uhrikaritsaksi meidän syntiemme edestä, niin että kuka tahansa häneen uskoo, tulee vanhurskaaksi ja saa syntinsä anteeksi. Emme ole jotakin epämääräistä massaa, joka kulkee kohti tuntematonta tulevaisuutta, vaan olemme Jumalan lapsia ja kuljemme kohti taivaan riemullista autuutta. Uskomme iankaikkiseen elämään. Emme joudu ansaitsemaamme helvetin piinaan, koska meillä on Vapahtaja.

Maailmankatsomukseemme kuuluu myös uskovien vainonalaisuus tässä maailmassa ja siinä Kristuksen hyvä hallinta parhaaksemme. Tästä kiitämme Jumalan Karitsaa tekstimme opettamina.

1. Veisatkaamme uutta virttä lunastuksen johdosta

Jo Vanhassa testamentissa kehotetaan seurakuntaa virittämään uusi virsi Herralle (Ps. 33:3; 96:1; 98:1; 149:1; Jes. 42:10). Ilmestyskirjassa mainitaan kahdessa eri kohdassa, että Jumalan pyhät veisaavat uutta virttä. Samalla meille kerrotaan, etteivät sitä oppineet veisaamaan muut kuin ne 144000, jotka ovat ostetut maasta, siis ne, jotka pelastuvat taivaan iloon. Uusi virsi on kiitosvirsi Karitsalle lunastuksesta ja varjelusta uskossa. Siitä laulamme eräässä Siionin Kanteleen laulussa:

Uus virsi Herran armosta
Jo alkaa täällä ajassa.
Pääsointu siinä ainian
On voitto suuri Golgatan,
Kun on niin selvään näytetty:
On siinä kaikki täytetty.

Ei sitä järki ymmärrä,
Ei usko muusta välitä;
Kun Herran armo selviää,
Se kiitosvirren virittää,
Ja siitä aukee sydämet,

Ne olkoot vaikka kiviset.
Siks uuden virren voittoisan
Suo valtavasti kaikuvan
Jo täällä maassa murheiden
Ja kiusausten, taistojen,
Ja sitten täysin sävelin,
Kun kuivui viime kyynelkin!

Tuntematon. SK 1961 nro 284.

Tekstimme sanoo: "He veisasivat uutta virttä, sanoen: 'Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit, sillä sinä olet tullut teurastetuksi ja olet verelläsi ostanut Jumalalle ihmiset kaikista sukukunnista ja kielistä ja kansoista ja kansanheimoista.'"

Oletko sinä oppinut tämän virren? Oletko oppinut iloitsemaan autuudestasi? Oletko oppinut riemuitsemaan siitä, että sinulla on syntien sovittaja, Vapahtaja? Jos et ole sitä oppinut, vielä ei ole myöhäistä. Elät armonajassa. Tänäänkin on armonpäivä. Jumala kutsuu sinua armolähteelle. Saat uskoa Jeesukseen.

Epäusko estää veisaamasta uutta virttä. Epäuskosta on muutakin haittaa. Se kadottaa. Se vie helvettiin. Se pitää ihmisen pahan omantunnon vallassa, onnettomana, jopa epätoivoisena, vailla Jumalan armoa ja sielun turvaa. Epäusko on synneistä pahin, sillä se hylkää valmiin pelastuksen, Jumalan huolenpidon, hänen armonsa, hänen taivaskutsunsa ja hänen autuutensa.

Epäuskoinen ihminen luulee kelpaavansa Jumalalle ilman Kristusta. Epäusko rakentaa ihmisen omille teoille ja kuvitelluille ansioille. Se hylkää Karitsan sijaisuhrin. Herra sanoo: "Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen" (Mark. 16:16). Jos tiedät olevasi epäuskon tilassa, riennä Kristuksen turviin ja usko autuudeksesi.

On myös niitä, jotka ovat joutuneet Jumalan lain murjomiksi ja tuomitsemiksi. He eivät löydä itsestään Jumalan edessä muuta kuin tuomittavaa, mutta he ovat kokeneet ihmeellisen yllätyksen. Jumala on sanassaan vakuuttanut heille, ettei hänen mieleensä ole jumalattoman kuolema, vaan se, että hän kääntyy pois epäuskon teiltä ja saa elämän, uuden, iankaikkisen elämän syntiensä anteeksisaamisessa Kristuksen nimessä. Tämän Jumalan armollisen tahdonilmaisun

edessä kysymme: Onko tosiaan totta, että minä, näin viheliäinen syntinen, saan uskoa ja turvautua siihen, että syntini ovat anteeksiannetut? Eikö mitään muuta tarvita? Saanko tällaisena kuin olen uskoa Jumalan lupaukseen? Jumala vakuuttaa: Joka uskoo ja on kastettu, se pelastuu. Pelastus on yksin uskosta, ilman lain tekoja, yksin armosta, yksin Kristuksen tähden. Näiden Pyhän Raamatun armollisten vakuutusten nojalla pääsimme vapaiksi syntitaakastamme ja saimme rauhan tunnollemme. Sillä Karitsa oli jo ottanut nuo taakat meiltä pois ja hänet teurastettiin uhrina meidän syntiemme edestä. "Hänet on haavoitettu meidän rikostemme tähden ja runneltu meidän pahain tekojemme tähden, että meillä rauha olisi" (Jes. 53:5). Hän lunasti meidät verellänsä Jumalalle, meidät kaikki, valikoimatta kansoja tai kieliä tai kansanheimoja, valikoimatta pieniä tai suuria, valikoimatta yhteiskunnallisesti hyviä tai pahoja, niin että kuka tahansa nyt häneen uskoo, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta ja pelastuu.

Kun tämä meille kirkastui, uusi virsi virisi sydämiimme. Se on armon virsi, uskon virsi, lunastuksen kiitosvirsi Karitsalle.

2. Veisatkaamme uutta virttä, koska olemme kuninkaallinen papisto

Tekstimme lausuu: Sinä olet "tehnyt heidät meidän Jumalallemme kuningaskunnaksi ja papeiksi, ja he tulevat hallitsemaan maan päällä."

Valta kiehtoo ihmisiä. Sen himo on yksi pahimpia syntejä. Sen tähden on paljon vuotanut viatonta verta maailmassa. Jotkut ajattelevatkin, että valta olisi aina pahaa. On kuitenkin oikeata valtaa ja sen oikeata käyttöä. Jumala on asettanut vanhemmat ja esivallan, sekä antanut heille oikeuden käyttää valtaa, rangaista pahaa ja palkita hyvää.

Tekstissämme ei ole kuitenkaan kysymys maallisesta vallasta. Se puhuu hengellisestä vallasta. Uuden liiton Seurakunnassa on toinen järjestys kuin oli Vanhan liiton Israelissa. Silloin Israelilla oli pitkän aikaa kuninkaita Daavidin suvusta. Sillä oli vielä Jeesuksenkin aikana seremonialain mukainen ylimmäinen pappi ja leeviläinen pappeus. Näillä oli hengellinen vallankäyttö, mutta muut, siis tavallinen kansa, eivät olleet kuninkaita eivätkä pappeja. Oli myös Neuvosto, jolla oli valtaa kansan sisäisissä asioissa. Uuden liiton aikana taas kaikki uskovat ovat hengellisiä pappeja ja kuninkaita, vaikka kaikki eivät ole pastoreita.

Nyt kaikki uskovat voivat uhrata ja hallita. Apostoli Pietari sanoo uskovista: "Te olette valittu suku, kuninkaallinen papisto" (1 Piet. 2:9).

Tämä on ihmeellinen etuoikeus. Saamme kaikki kertoa Jumalan ihmeellisistä teoista. Saamme kokoontua oikeinopettavina seurakuntina ja käyttää kaikkia Jumalan valtakunnan oikeuksia. Saamme kutsua uskovia ja uskollisia paimenia saarnavirkaan. Emme ole riippuvaisia epäuskoisista emmekä harhauskoisista, emme heidän kirkoistaan emmekä niiden papistosta. Uskon asioissa olemme vapaita myös maallisten vallanpitäjien määräyksistä, vaikka ajallisissa asioissa omantunnon tähden heitä mielellämme tottelemmekin. Meillä on Kristuksen antama sisäinen uskon ja toiminnan vapaus, vaikka sitä ulkoapäin rajoitettaisiinkin, niin kuin kaikkina aikoina ainakin jossakin määrin tapahtuu.

Olemmeko tajunneet, miten suuren, ihmeellisen vallan olemme saaneet? Jotta voisimme tämän paremmin ymmärtää, muistakaamme uskoon tuloamme ja taisteluitamme uskon tiellä. Eikö seurakunnan valta antaa syntejä anteeksi ole ihana valta? Saamme iloiten sanoa: Minullekin on julistettu evankeliumi. Minutkin on kastettu. Minullekin on annettu synnit anteeksi. Minäkin saan käydä Herran pöytään ja nauttia Herran tosi ruumiin ja tosi veren sekä kuulla: sinun edestäsi syntiesi anteeksiantamiseksi. Minäkin saan ottaa vastaan synninpäästön lohduttavan sanan sekä jumalanpalveluksessa että yksityisessä ripissä. Jos Kristus ei olisi antanut tätä valtaa uskovilleen, missä olisin, mistä löytäisin lohdutuksen? Kun seurakunta joutuu käyttämään sideavainta, senkin tarkoituksena on johdattaa synnintuntoon ja lopulta armon alle.

Tämä on jumalallinen valta, ihmissielun iankaikkisuutta koskettava valta. Ne, jotka ovat kokeneet elämää jo pidemmälti, ovat kokeneet paljon katoavaisuutta. Ei tapahdu ainoastaan, että varkaat varastavat ja ruoste raiskaa, vaan kaikki ajallinen muuttuu ja turmeltuu. Sodat ja onnettomuudet tuhoavat. Ne eivät tee sitä vain materiaalisesti, vaan ne myös tappavat ja raaistavat. Usein niillä on moraalisesti rappeuttava vaikutus. Rivit ympärillämme harvenevat. Monet läheiset ovat poissa keskeltämme.

Miten suuri kiitoksen aihe onkaan, että meillä on evankeliumi ja että mekin saamme olla edistämässä evankeliumin kulkua maailmassa. Miten paljon iloa siihen liittyykään. Silti emme unohda, että siihen liittyy myös paljon tuskaa, kärsimystä ja huolta epäuskon voimien tähden!

Evankeliumin kylvö on kyynelin kylvämistä. Vasta edessä päin on se, kun saamme tuoda lyhteemme riemuiten.

3. Veisatkaamme uutta virttä, sillä Karitsa on arvollinen avaamaan sinetit

Jos lopullinen kohtalomme olisi omissa käsissämme tai epätietoisuuden takana ja kohtalon oikuissa, olisi vaikeata elää. Mutta tekstimme sanoo: "Sinä olet arvollinen ottamaan kirjan ja avaamaan sen sinetit."

Kristuksen Kirkon vaiheet ovat kirjaan kirjoitetut. Kirja on Karitsan kädessä. Kukaan muu ei voi ottaa sitä käsiinsä. Vain hän avaa sen sinetit. Mikään ei ole häneltä salassa. Hän tietää kaikki, sekä menneet että tulevat. Meidän ei tarvitse tietää tulevaisuutemme yksityiskohtia. Riittää, että ne ovat Karitsan tiedossa ja hänen käsissään. Mikään ei ole hänen sallimuksensa ja johdatuksensa ulkopuolella. Jumalan lapset eivät ole täällä ajassa pahimmassakaan myllerryksessä unohdettuja. He eivät ole Kristuksen kädestä poisviskattuja. Heitä ei ole heitetty epäuskoisen maailman armoille. Ei, vaan se, mitä Kristus sanoi opetuslapsilleen, on aina totta: "Minä annan heille iankaikkisen elämän, ja he eivät ikinä huku, eikä kukaan ryöstä heitä minun kädestäni. Minun Isäni, joka on heidät minulle antanut, on suurempi kaikkia, eikä kukaan voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä. Minä ja Isä olemme yhtä." (Joh. 10:28–30.) Silloin myös Jumalan lasten rukouksilla on merkityksensä, sillä eikö "Jumala toimittaisi oikeutta valituillensa, jotka häntä yötä päivää avuksi huutavat, ja viivyttäisikö hän heiltä apuansa?" (Luuk. 18:7.)

Tässä suojassa Kirkko tekee työtä. Kun Kristuksen pyhä kuninkaallinen papisto pitää kiinni Raamatun sanasta Jumalan Hengen vaikutuksesta syntyneenä sanana ja julistaa lohdullista evankeliumia, se kokee vastustusta. Mutta vastustus ei voi mennä yli sen, minkä Jumala sallii. Jumala kokoaa kaikesta huolimatta valittunsa kaikkialta maailmasta. Välistä Herra suo erityisiä aikoja, jolloin evankeliumi leviää kulovalkean tavoin. Välistä hän sallii sen pysyä enemmän kätkössä ja estettynä, mutta koskaan Herran seurakunnalta ei puutu sitä Herraa, joka "säät ja ilmat säätää ja tuulet tainnuttaa", olkoot epäuskon mahdit miten korkeita valtiaita tahansa ja kuinka lujassa vallankahvassa hyvänsä.

Jumala varjelee omansa uskossa ja johdattaa heidät perille. Tässä varmuudessa elää Kristuksen seurakunta. Siksi se laulaa uutta virttä myös luvatusta ja varmasti toteutuvasta autuudesta.

Siis turvaan armoos, rakas Jeesukseni,
Sua toivoin huudan täällä avukseni
Ja viimein vaivan Sä päätät aivan
Ja avaat mulle iäks ovet taivaan.

Elle Andersdotter. VK 1938 nro 617:4.

Saamme olla varmoja autuudestamme, koska sillä on varma perustus. Se on Kristuksen, Jumalan Karitsan, suorittama täydellinen uhri syntiemme edestä. Saamme olla varmoja autuudesta, koska sen lupaa ja takaa meille Herran oma pettämätön ja erehtymätön sana. Saamme olla varmoja autuudesta, koska jokaisen uskovan ja koko kristikunnan vaiheet ovat kaikkivaltiaan Jumalan ja hänen Poikansa käsissä. Saamme olla varmoja autuudesta, koska Kaikkivaltias ohjaa kaitselmuksellaan mahtavien enkelivaltojen avulla maailman historian kulun niin, että kaikki vaikuttaa niiden parhaaksi, jotka Jumalaa rakastavat ja ovat hänen aivoituksensa mukaan kutsutut. Saamme olla varmoja iankaikkisesta autuudesta, koska autuaitten taivas on olemassa ja koska Isän hyvä armollinen tahto on, että kerran meistä jokainen on veisaamassa siellä uutta virttä.

17.9.1998. Virret VK 1938: 129; 215; 615; 614:1,2,4,7; 620.

Olemmeko autuaita

Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti

Jeesus *nosti silmänsä opetuslastensa puoleen ja sanoi: "Autuaita olette te, köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta. Autuaita te, jotka nyt isoatte, sillä teidät ravitaan! Autuaita te, jotka nyt itkette, sillä te saatte nauraa! Autuaita olette te, kun ihmiset vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja pyyhkivät pois teidän nimenne ikään kuin jonkin pahan – Ihmisen Pojan tähden. Iloitkaa sinä päivänä, riemuun ratketkaa; sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa; sillä näin tekivät heidän isänsä profeetoille. Mutta voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne! Voi teitä, jotka nyt olette kylläiset, sillä teidän on oleva nälkä! Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä te saatte murehtia ja itkeä! Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää! Sillä niin tekivät heidän isänsä väärille profeetoille.* Luuk. 6:20–26.

Pyhäinpäivänä muistelemme uskossa poisnukkuneita ja haluamme seurata heidän uskoansa. Mieliimme voi nousta kuvia omista vanhemmista ja isovanhemmista sekä muista uskovista, jotka iloisin mielin tunnustivat uskoansa ja iloitsivat autuudestansa. Saatamme muistaa, mitenkä he kestivät vaikeissakin vaiheissa Jumalaan ja hänen apuunsa turvautuen. Meillä voi olla myös muistikuvia yhteisistä jumalanpalveluksista ja juhlista, joita sävytti autuuden ilo ja vakaa turvautuminen hyvän Paimenen huolenpitoon. Tällaiset muistot ovat rakkaita ja kannustavia.

Kristuksen Kirkko ei ole vain menneen ajan ilmiö, vaan se on pysyvä maailman loppuun asti. Tosin Raamatussa on ennustettu, että ennen Kristuksen tuloa esiintyy paljon eksytyksiä, luopumusta tapahtuu ja usko käy vähiin. Usko ei kuitenkaan tykkänään häviä, vaan Kristuksella on todistajansa maailman loppuun asti. Kun ilolla muistamme menneitä aikoja ja poisnukkuneita pyhiä, haluamme tehdä tekstimme nojalla meille kaikille tärkeän kysymyksen: Olemmeko me autuaita?

Kuka on autuas? Autuas on pelastettu, se, joka on löytänyt Jeesuksen ja on päässyt pakoon Jumalan lain ankaria tuomioita ja helvetin tulta Vapahtajan turviin. Autuas on se, jolle on käynyt hyvin, ja jota on siitä syystä aihetta onnitella. Autuas on onnenpekka. Kukapa ei haluaisi olla autuas? Voiko olla sellaisia, jotka eivät haluaisi olla onnellisia? Voiko olla sellaisia, jotka tahallaan, harkiten ja ehdoin tahdoin haluaisivat sinne, missä on itku ja hammasten kiristys? Meidän ei tarvitse vastata toisten puolesta, mutta itsellemme tämä kysymys on tärkeä: Kuka on autuas? Olenko minä autuas? Saanko minäkin lukea itseni autuaitten joukkoon?

1. Köyhät ovat autuaita

Jeesus sanoo: "Autuaita olette te köyhät, sillä teidän on Jumalan valtakunta." Löytääksemme autuaitten joukon, meidän on löydettävä köyhien joukko. Ollakseni autuas, minun on oltava köyhä. Mitä se tarkoittaa?

Kristikunnassa pääsi aika pian apostolisen ajan jälkeen valtaan askeettinen hurskauden malli. Pyrittiin elämään kieltäytyen arkisen elämän normaaleista, harmittomista iloista ja nautinnoista ja elettiin puutteessa ja köyhyydessä. Siihen liittyi moninaisia jumalisuuden harjoituksen ulkonaisia muotoja, kuten öisiä rukoushetkiä, niin että kansa ajatteli, että nuo ne ovat pyhiä ja ettei normaali elämä ole sen rinnalla mitään. Vapahtajalla ja apostoleilla ei ollut sellaista vanhurskauden mallia. Vapahtaja ei tarkoita köyhillä tuollaisia köyhiä. Siinähän on kysymyksessä päinvastoin "itsevalittu jumalanpalvelus", joka "tapahtuu lihan tyydyttämiseksi" (Kol. 2:23). Siitä Paavali varoittaa. Itse asiassa se on sitä, mistä Vapahtaja sanoo tekstissämme: "Mutta voi teitä, te rikkaat, sillä te olette jo saaneet lohdutuksenne! "

"Köyhä" on se, joka on hengellisesti köyhä, niin kuin tämä kohta kuuluu Matteuksen evankeliumissa. Köyhä on niin huono ihminen, ettei hänellä ole mitään puolustettavaa Jumalan lain edessä eikä yhtään ansiota, jolla hän voisi ostaa itsellensä syntinsä anteeksi ja taivasosuuden. Köyhät ovat syntisiä, Jumalan lain rikkoneita, mutta vielä enemmän. Ovathan näet kaikki ihmiset todellisuudessa sellaisia eivätkä kaikki kuitenkaan ole autuaita. Köyhät ovat niitä, jotka ovat tulleet tuntemaan syntinsä, niiden kadottavuuden pyhän Jumalan

edessä, niitä, jotka Paavalin tavoin parahtavat: "Kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista." Köyhällä on synnintunto. Laki on saavuttanut hänessä tarkoitusperänsä. Köyhän omassatunnossa on toteutunut lain tarkoitus: "että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä; sen tähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teoista; sillä lain kautta tulee synnin tunto" (Room. 3:19–20).

Jos Jumalan laki on tavoittanut sinun omantuntosi ja joudut sen edessä tunnustamaan syyllisyytesi, Vapahtaja julistaa sinut autuaaksi. Miten se on mahdollista? Eikö ennemminkin omaatuntoa kirvele, eikö helvetti kauhista, eikö Jumalan viha paina raskaana rikkomustesi tähden? Miten voit olla autuas, onnenpekka?

Kuule nyt tarkasti, mitä Vapahtaja sanoo: "Autuaita ovat köyhät, sillä heidän on Jumalan valtakunta." Hänhän julistaa tässä köyhille evankeliumia, ilosanomaa. Hän lahjoittaa hengellisesti köyhille Jumalan valtakunnan. Ei sanaakaan tuomiosta ja helvetistä, ei moitetta tehdyistä synneistä, vaan ihana lupaus: sinun, köyhän, on Jumalan valtakunta. Tämähän on anteeksiantamuksen lupaus, se on armahdus. Yhdellä sanalla hän tekee sellaisesta, jolla ei ole yhtään ansiota, Jumalan valtakunnan omistajan, valtakunnan, joka on vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä. Kun Vapahtajamme armahtaa sinut sanallaan ja antaa sinulle taivasten valtakunnan, älä lainkaan epäile, vaan usko ja se myös sinulla on. Olet autuas.

Kun näin asian ymmärrämme, huomaamme, ettei tällä ole mitään tekemistä sen kanssa, millaisessa asemassa tai varoissa olemme yhteiskunnassa. Autuuden ehtona ei ole, voimmeko iloita maukkaasta ruoasta, lämpimistä vaatteista vai kärsimmekö puutteen, sairauden, yksinäisyyden tai työttömyyden tähden. Ne eivät tuo meille autuutta, eivätkä sitä meiltä vie, kunhan vain emme rakenna niille luottamustamme tai niiden tähden katkeroidu. Toki vaikeudet saattavat saada ihmisen ajattelemaan tilaansa ja niin toimia herättäjinä. Jumalan hyvyyskin voi vetää parannukseen, vaikka ehkä hyvin harvoin Jumalan ajallinen hyvyys saa toimia kiinnostuksen nostattajana evankeliumiin. Toisaalta Raamattu varoittaa rikkauden tavoittelusta ja vietelyksistä, mutta puhuu myös varallisuuden karttumisesta Jumalan siunauksena. Kaikki riippuu siitä, missä on sydämen turva.

2. Nälkäiset ovat autuaita

Miten paljon maailmassa onkaan nälkää. Jopa kansallinen kunniamme koki kolauksen, kun taannoin todettiin nälkäongelma omassa maassamme. Vapahtajamme ei kuitenkaan puhu tekstissämme tavallisista nälkää näkevistä eikä ylistä heitä autuaiksi, kun hän sanoo: "Autuaita te, jotka nyt isoatte, sillä teidät ravitaan!"

Hän puhuu niistä, joilla on vanhurskauden nälkä, kuten Matteus kirjoittaa: "Autuaita ovat ne, jotka isoavat ja janoavat vanhurskautta, sillä heidät ravitaan" (Matt. 5:6). Vanhurskaus on otollisuutta, kelvollisuutta Jumalan edessä. Autuailta puuttuu kokonaan oma kelvollisuus Jumalan edessä. Heillä ei ole lain täyttämystä, ei pyhyyttä eikä puhtautta, vaan he ovat itsessään epäkelpoja, saastaisia ja likaisia. He tuntevat syvästi tämän puutoksensa. Jos siis sinäkin olet tällainen, kuule Vapahtajan lupaus: "Teidät ravitaan." Siinä olet onnenpekka, ettei sinun tarvitse jäädä nälkäiseksi. Jo nyt saat uskoa Jeesukseen ja omistaa hänen vanhurskautensa. Raamattu sanoo: "Joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi" (Room. 4:5). Jesaja julistaa Herran kutsun: "Kuulkaa minua, niin saatte syödä hyvää, ja teidän sielunne virvoittuu lihavuuden ääressä" (Jes. 55:2). Jeesus sanoo: "Jos joku janoaa, niin tulkoon minun tyköni ja juokoon" (Joh. 7:37).

Kun vanhurskauden nälkä oikein kurnii vatsasi pohjalla, kun aivan heikottaa ja pyörryttää, saat siinä paikassa käydä Vapahtajasi luo, sillä Herra Sebaot on laittanut pidot Siionin vuorelle (Jes. 25:6). Hän itse sanoo niistä: "Tulkaa, sillä kaikki on jo valmiina" (Luuk. 14:17). Kristukseen turvatessasi toteutuu Psalmin 22 sana, joka kuvaa Kristuksen ristinkärsimystä ja sen hedelmää: "Nöyrät saavat syödä ja tulevat ravituiksi; ne, jotka etsivät Herraa, ylistävät häntä. Teidän sydämenne on elävä iankaikkisesti." (Ps. 22:27.) Löytäessämme Kristuksessa Jumalan armon, tulemme ravituiksi.

Autuaisiin Jumalan lapsiin jää kuitenkin vanhurskauden nälkä siinä mielessä, että me niin halusta mielisimme olla – ei vain vanhurskaiksi luettuja – vaan vanhurskaita myös siinä mielessä, ettei meissä olisi enää syntiä emmekä sitä enää tekisi. Tämä vanhurskauden nälkä ei tyydyty tässä ajassa, sillä pyhityselämässä olemme aina

alusta alkamassa. Syntinen luontomme on taakkana hautaan asti. Se on ainainen murhe.

Vapahtajamme sana sisältää myös sen lohdutuksen, että kerran meillä ei ole enää tuotakaan nälkää eikä janoa. Kun iankaikkisuuden aamu koittaa ja autuaat nousevat kirkastettuina haudoistaan ja kohtaavat Herran, he kokevat todeksi psalmin sanan: "Minä saan nähdä sinun kasvosi vanhurskaudessa, herätessäni ravita itseni sinun muotosi katselemisella" (Ps. 17:15). Toteutuvat lopullisesti Raamatun sanat: "Ei heidän tule nälkä eikä jano" (Jes. 49: 10). "Minä olen elämän leipä; joka tulee minun tyköni, se ei koskaan isoa, ja joka uskoo minuun, se ei koskaan janoa" (Joh. 6:35). "Hän hävittää kuoleman ainiaaksi" (Jes. 25:8). Oi ihmeellistä autuutta, ei nälkäkuoleman uhkaa, ei edes vähäisintä nälkää eikä janoa. Herra Kristus on puhtaudessaan ja kirkkaudessaan edessäni. Näen hänet, joka rakasti minua ristinkuolemaan asti, joka löysi kadonneen lampaansa, nosti olalleen ja kantoi perille. Saan katsella häntä, jonka vanhurskaus luettiin ajassa hyväkseni ja on nyt iankaikkisesti minun.

On ihmisiä, joilta puuttuu vanhurskauden nälkä. He eivät halua syödä elääkseen sitä leipää, joka on tullut alas taivaasta, vaan he ovat itse oma leipänsä. Nälkäisille he eivät tarjoa ruoaksi Kristusta, vaan kuviteltuja asioita: kirkon rukouksia, Marian välittäjän tointa ja pyhien ylimääräisiä ansioita. Leivän sijasta he antavat kiven. Sikäli kuin heillä on jonkinlaista vanhurskauden nälkää, se on oman vanhurskauden eli omien ansioitten tavoittelua. Se on Kristuksen hylkäämistä ja epäuskoa. Heistä Vapahtaja sanoo: "Voi teitä, jotka nyt olette kylläisiä, sillä teidän on oleva nälkä!" Katsokaamme, ettemme lankea sellaiseen hurskauden tavoitteluun ja joudu pois Kristuksesta ja armosta.

3. Vainotut ovat autuaita

Maailmassa on monenlaista vainoa ja sortoa, mitä yritetään erilaisin keinoin hillitä. On kuitenkin eräs vaino, jota on tavattoman vaikeata hillitä. Se on autuaitten risti, joka tulee uskon ja uskon tunnustamisen tähden. Kun se tulee, on lohdullista muistaa Jeesuksen sanat: "Autuaita olette te, kun ihmiset vihaavat teitä ja erottavat teidät yhteydestään ja herjaavat teitä ja pyyhkivät pois teidän nimenne

ikään kuin jonkin pahan – Ihmisen Pojan tähden. Iloitkaa sinä päivänä, riemuun ratketkaa, sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa, sillä näin tekivät heidän isänsä profeetoille. "

Vapahtaja on selvästi ilmoittanut, ettei palvelija ole häntä, Herraansa, suurempi. Jos he ovat häntä vainonneet, vainoavat he hänen omiaankin. Tämä risti ei tule jostakin kaukaa, vaan usein se tulee läheltä. Jeesus sanoo: "Älkää luulko, että minä olen tullut tuomaan rauhaa maan päälle; en ole tullut tuomaan rauhaa, vaan miekan. Sillä minä olen tullut nostamaan pojan riitaan isäänsä vastaan ja tyttären äitiänsä vastaan ja miniän anoppiansa vastaan, ja ihmisen vihamiehiksi tulevat hänen omat perhekuntalaisensa." (Matt. 10:34–36.) Tämän käsittää ja kokee se, jolla on usko. Se, jolta usko puuttuu, tuskin edes huomaa, mitä tekee. Usein voi luulla tekevänsä oikein kuten Saulus, joka vainosi seurakuntaa.

Risti on väistämätön, yhtä väistämätön, kuin ovat yhteen sovittamattomia usko ja epäusko, Kristuksen vanhurskaus ja oma vanhurskaus, armon tie ja tekojen tie, kaita tie ja lavea tie, elämä ja kuolema, taivas ja helvetti. Kristuksen rististä voi vapautua vain häpeällisellä tavalla. Ristiä ei ole, jos kiellämme uskon, mukaudumme maailmaan ja käännämme selkämme Kristukselle. Ristiä ei ole, jos vaikenemme tai kiellämme siinä tilanteessa, missä pitäisi usko tunnustaa ja pysyä Kristuksen Kirkon opissa. Rististä vapautuminen ei ole pyhien tie. Se on luopioitten ja kavaltajien tie.

Risti on pyhien kunnia. Apostolit olivat "iloissaan siitä, että olivat katsotut arvollisiksi kärsimään häväistystä Jeesuksen nimen tähden" (Apt. 5:41). Ahdistukset ovat Jumalan lasten kerskaus (Room. 5:3). Vankeudesta apostoli Paavali kirjoitti filippiläisille: "Käyttäytykää vain Kristuksen evankeliumin arvon mukaisesti, että minä, tulinpa teidän tykönne ja näin teidät tai olin tulematta, saan kuulla teistä, että te pysytte samassa hengessä ja yksimielisinä taistelette minun kanssani evankeliumin uskon puolesta, vastustajia missään kohden säikähtämättä; ja se on heille kadotuksen, mutta teille pelastuksen merkki, merkki Jumalalta. Sillä teidän on suotu Kristuksen tähden, ei ainoastaan uskoa häneen, vaan myös kärsiä hänen tähtensä, teidän, joilla on sama taistelu, mitä näitte ja nyt kuulette minun taistelevan." (Fil. 1: 27–30.) Paljon kokenut apostoli Pietari kirjoittaa: "Jos joku

kärsii kristittynä, älköön hävetkö, vaan ylistäköön sen nimensä tähden Jumalaa" (1 Piet. 4:16).

Mutta jos olet uskon vihollinen ja tunnet vahingoniloa, kun risti kohtaa Jumalan pyhiä, muista Jeesuksen varoitus: "Voi teitä, jotka nyt nauratte, sillä te saatte murehtia ja itkeä. Voi teitä, kun kaikki ihmiset puhuvat teistä hyvää! Sillä niin tekivät heidän isänsä väärille profeetoille."

Sinä taas, joka koet ristiä, muista Vapahtajan sana: "Iloitkaa sinä päivänä, riemuun ratketkaa, sillä katso, teidän palkkanne on suuri taivaassa, sillä näin tekivät heidän isänsä profeetoille." Ristin alla pieni, heikko kristitty saa samaistua siihen pyhien joukkoon, johon kuuluvat suuret Jumalan miehet, profeetat, apostolit ja marttyyrit, vieläpä iloita ansiottomalle annettavasta suuresta armopalkasta.

"Mutta kaiken armon Jumala, joka on kutsunut teidät iankaikkiseen kirkkauteensa Kristuksessa, vähän aikaa kärsittyänne, hän on teidät valmistava, teitä tukeva, vahvistava ja lujittava. Hänen olkoon valta aina ja iankaikkisesti. Aamen. " (1 Piet. 5:10–11.)

Mikä riemu, kun kaikki on uutta!

Pyhäinpäivänä. Vanhan testamentin teksti.

Sillä katso, minä luon uudet taivaat ja uuden maan. Entisiä ei enää muisteta, eivätkä ne enää ajatukseen astu; vaan te saatte iloita ja riemuita iankaikkisesti siitä, mitä minä luon. Sillä katso, iloksi luon minä Jerusalemin, riemuksi sen kansan. Minä iloitsen Jerusalemista ja riemuitsen kansastani; eikä siellä enää kuulla itkun ääntä eikä valituksen ääntä. Jes. 65:17–19.

Eikö ole ollut juhlan tuntua, kun olet saanut jotakin aivan upouutta ja ikiomaa. Tekstissämme profeetta Jesaja lohduttaa Jumalan lapsia sillä, että kerran he saavat muuttaa täältä uuteen kotiin, sinne, missä kaikki on uutta.

1. Ennen kuin pääsemme uuteen kotiin, vanha puretaan

Jesajan sanoman oli määrä erityisesti lohduttaa Israelia sitten, kun se joutuu karkotukseen Babyloniin. Siellä Jumalan kansa olisi pakanain seassa ilman omaa maata, ilman temppeliä ja säädettyä jumalanpalvelusta riisuttuna siitä siunauksesta ja hyvästä, mitä sillä oli ollut omassa maassa.

Jumala oli rangaissut Israelia sen luopumuksen ja epäuskon tähden. Jäi kuitenkin jäljelle jäännös, joka uskoi. Tämä jäännös oli oppinut tuntemaan ja tunnusti, että synnin palkka on kuolema. Se oli nähnyt, mihin luopumus johtaa. Se löysi lohdutuksen siitä autuuden toivosta, minkä profeettojen Kirjoitukset tarjosivat.

Meitäkin Jumala kouluttaa näkemään, ettemme pääse uuteen kotiin ennen, kuin vanha puretaan. Meiltä riisutaan tämä ruumis. Se pannaan hautaan. Maaksi pitää sen tuleman, mikä maasta on. Siinä ei ole kuitenkaan vielä kaikki. Puretaan myös tämä maailma kaikkineen. Sen muoto on jo häviämässä Sanan mukaan. Se koskettaa sekä henkisiä että materiaalisia asioita. Ihminen pyrkii hävittämään luomisjärjestyksiä ja uskoo voivansa ikään kuin luoda uuden modernin ihmisen. Saasteet pilaavat koko maapalloa. Uutena uhkana puhutaan

ilmaston lämpenemisestä. Ihminen on tiellä, jolta ei ole paluuta. Koko ihmiskunta on sen tosiasian edessä. Pelätään, että ihminen on menettämässä Maan kotinaan, eikä toista ajallista kotia ole tilalle. Jumalan lapsille on kuitenkin taivaan koti.

Raamattu sanoo: "Sinä, Herra, olet alussa maan perustanut, ja taivaat ovat sinun kättesi tekoja; ne katoavat, mutta sinä pysyt, ja ne vanhenevat kaikki niin kuin vaate, ja niin kuin vaipan sinä ne käärit, niin kuin vaatteen, ja ne muuttuvat; mutta sinä olet sama, eivätkä sinun vuotesi lopu" (Hebr. 1:10–12). Mitään ei kuitenkaan tapahdu ilman Jumalan sallimusta ja hänen kätensä ohjausta eikä ennen hänen aikaansa. Kaikki koituu hänen Kirkkonsa parhaaksi.

On hyvä, ettei vanhaa viedä uuteen maailmaan sitä saastuttamaan ja sen elämää katkeroittamaan.

2. Jo täällä alhaalla Jumala aloittaa uuden luomisen

Sunnuntaina Jumala pani alulle maailman luomisen. Sunnuntaina hän laski perustan myös uudelle maailmalle herättämällä Poikansa kuolleista kirkastettuna. Niin Jeesuksesta tuli Jumalan uusien luomistekojen esikoinen.

Jumala ei vain riisu vanhaa, vaan hän myös luo uutta jo nyt, kun hän uudestisynnyttää meidät elävään toivoon Kristuksen kautta. Niin kuin maailma syntyi sanan voimasta vedestä, niin myös se valtakunta, jossa vanhurskaus asuu, syntyy täällä maailmassa evankeliumin voimasta pyhän kasteen kautta. Me emme kuitenkaan tunnista tätä aisteillamme, vaan uusi ilmestyy näkemisessä vasta viimeisenä päivänä ylösnousemuksessa. Tästä apostoli Johannes sanoo: "Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on." (1 Joh. 3:2.)

Jokin aivan meidän käsityskykymme ulkopuolella oleva muutos tähän nykyiseen olotilaan odottaa meitä, kun saamme nähdä Jeesuksen. Nyt on välttämätöntä olla uskossa ollaksemme Jumalan lapsia, sillä tuleva autuus odottaa vain uskovia.

3. Jumala luo ilokseen uudet taivaat ja uuden maan

Oppineet ovat pohtineet, käyttääkö Jumala luodessaan uudet taivaat ja uuden maan vanhoja materiaalina muuttaen vain niiden olemuksen uudeksi vai hävittääkö hän kaiken vanhan olemattomiin. Tiedämme, että ihmisen osalta kaikki ei häviä. Kristus vei taivaaseen kirkastettuna sen ruumiin, jossa hän täällä eli. Myös haudat, maa ja meri luovuttavat ne kuolleet, jotka niissä ovat. Uskovien ruumiit nousevat ylös kirkkaudessa ja tulevat iankaikkiseen elämään. Muilta kuin ihmisen osalta Raamattu ei selvästi vastaa tuohon pohdintaan. Meidän ei tarvitse sitä tietää.

Meille on tärkeätä sen sijaan saada varmuus siitä, että pääsemme taivaan autuuteen. Autuuden varmuus perustuu Kristuksen täytettyyn työhön ja armonvälineiden varmoihin lupauksiin. Jumala ei kutsumistansa kadu. Siihen saat turvata.

Tekstimme sanoo: "Sillä katso, minä luon uudet taivaat ja uuden maan. Entisiä ei enää muisteta, eivätkä ne enää ajatukseen astu; vaan te saatte iloita ja riemuita iankaikkisesti siitä, mitä minä luon." Kun astumme sisälle taivaan saleihin, tämän maailman murheet ovat jääneet taakse ja heitetyt unohduksen kaivoon. Poissa ovat sairaus ja kuolema, lain syytökset, kirous ja tuomiot, poissa syyllisyyden häpeä, poissa kiusaukset ja lankeemukset, poissa vaino ja maailman iva. Läsnä on Kristuksen autuaallinen kirkkaus ja hänen kasvojensa siunaava säteily. Jumalan lapsilla on ilo Jumalan luomisteoista, pelastuneista ihmisistä ja pyhistä enkeleistä. Jumalan luomistekoihin taivaassa kuuluu myös Kristus inhimillisen luontonsa puolesta. Mitä muuta Jumalan luomaa taivaassa on autuaitten ilona, paljastuu sitten, kun siellä olemme. Jumala vakuuttaa meille, että saamme siitä kaikesta iloita ja riemuita. Taivaassa ei ole yksitoikkoista eikä ikävystyttävää.

Tekstimme lausuu vielä: "Sillä katso, iloksi luon minä Jerusalemin, riemuksi sen kansan. Minä iloitsen Jerusalemista ja riemuitsen kansastani; eikä siellä enää kuulla itkun ääntä eikä valituksen ääntä." Jumalan luomisteot tuottavat Herralle suurta iloa. Kun Herraamme piinattiin, ruoskittiin ja häväistiin, kun hän kärsi orjantappurakruunu päässä ristille naulattuna kantaessaan maailman syntitaakkaa Jumalan vihan alla. Meidän syntimme tuottivat hänelle tuskaa. Mutta taivaassa hän voi iloita ja riemuita uusista luomuksistaan. Niitä ei kiusaaja tuhoa eikä synti turme-

le. Jumala voi iloita sinustakin, jonka turvana on täällä Jumalan armo. Täällä Vapahtaja itki Jerusalemin paatumusta, siellä hän iloitsee uuden Jerusalemin autuudesta. Täällä Jerusalem hylkäsi Messiaansa, siellä uusi Jerusalem on taivaallisen Yljän morsio, joka on pukeutunut hohtavanvalkoiseen liinavaatteeseen. Ilmestyskirjassa enkeli kuvaa sitä Johannekselle näin: "Tule tänne, minä näytän sinulle morsiamen, Karitsan vaimon. Ja hän vei minut hengessä suurelle ja korkealle vuorelle ja näytti minulle pyhän kaupungin, Jerusalemin, joka laskeutui alas taivaasta Jumalan tyköä, ja siinä oli Jumalan kirkkaus; sen hohto oli kaikkein kalleimman kiven kaltainen, niin kuin kristallinkirkas jaspiskivi." (Ilm. 21:9–11.)

Mikä autuus saada olla jo nyt uskossa tässä mukana. Mikä vielä paljon ylenpalttisempi autuus kuulla kerran sanat: "Tulkaa, minun Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti" (Matt. 25:34).

Saamme sanoa Lina Sandellin kanssa:

Tuonne maihin
Autuaihin
Katson vaikka kyynelin.
Uuvun vaivaan, Kaipaan taivaan
Rauhaan, ikikotihin.
Kaikki murheet unhotan,
Kun vain sinne katsahdan.

Taivahassa
Kunniassa
Kannan voitonpalmua.
Riemumielin
Uusin kielin
Laulan Herran kiitosta.
Kruunun kalliin kerran saan,
Armopalkan autuaan.

Hetken täällä
Myrskysäällä
Vastatuulta vielä saan;

Kiusaukset,
Ahdistukset
Siellä pois on kokonaan.
Ahdas portti, kaita tie
Suureen juhlaan vihdoin vie.

Siellä kerran
Kansa Herran
Jälkeen maisten vaivojen
Valkoisissa
Vaattehissa
Seisoo eessä istuimen, —
Tahdon jättää iloiten
Maailman ja riemut sen.

Lina Sandell. SK 1961 nro 497.

Virret VK 1938: 620; 215; 619:1–5; 615:611:1,5–8; 129.

"Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu!"

Kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti.

Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne kestää perkeleen kavalat juonet. Sillä meillä ei ole taistelu verta ja lihaa vastaan, vaan hallituksia vastaan, valtoja vastaan, tässä pimeydessä hallitsevia maailmanvaltiaita vastaan, pahuuden henkiolentoja vastaan taivaan avaruuksissa. Sen tähden ottakaa päällenne Jumalan koko sota-asu, voidaksenne pahana päivänä tehdä vastarintaa ja kaikki suoritettuanne pysyä pystyssä. Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska, ja kenkinä jaloissanne alttius rauhan evankeliumille. Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet, ja ottakaa vastaan pelastuksen kypäri ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana. Ef. 6:11–17.

1. Mihin sota-asua tarvitaan

Vuonna 1517 lokakuun viimeisenä päivänä muuan munkki, silloin vielä varsin vähän tunnettu mies, tri Martti Luther, naulasi 95 teesiä Wittenbergin Linnankirkon oveen. Ensimmäisessä teesissä hän lausui: "Kun Mestarimme ja Herramme Jeesus Kristus sanoo: Tehkää parannus jne., hän tahtoo, että hänen uskoviensa koko elämä on oleva ainaista ja lakkaamatonta mielenmuutosta." Hän muistutti, että "kirkon oikea ja tosi aarre on Jumalan kirkkauden ja armon pyhä evankeliumi". Hän tähdensi, että synnit saadaan anteeksi ilman aneita.

Luther ei puhunut vain omasta puolestaan, vaan hän laajensi asian koskemaan koko kirkkoa. Niinpä hän sanoi viimeisissä teeseissä: "Poistukoot sen tähden kaikki ne saarnaajat, jotka sanovat Kristuksen seurakunnalle: Rauha, rauha! vaikka rauhaa ei ole (Hes. 13:10,16). Mutta menestyköötvain ne saarnaajat, jotka Kristuksen Seurakunnalle sanovat: Risti, risti!, vaikka ristiä ei olekaan. Kehotettakoon kristityitä ahkeroiden seuraamaan päätään, Kristusta ja kestämään risti, kuolema ja helvetti, ja siis ennemmin menemään monen ahdistuksen

kautta taivasten valtakuntaan (Apt. 14:22) kuin rauhaan turvaten käymään itsevarmoiksi."

1920-luvun alkupuolella eräät luterilaiset pastorit alkoivat selvittää evankelisille kristityille heidän oikeuttaan ja velvollisuuttaan kokoontua puhtaan Jumalan sanan ja sakramenttien ympärille ja erota väärästä hengellisestä yhteydestä. Syksyllä 1923 alkoi liikehdintä kohti tunnustuksellisia luterilaisia seurakuntia, joista Lahden seurakunta oli ensimmäinen. Se järjestyi vielä samana vuonna joulukuun 16. päivänä. Te, jotka omakohtaisesti muistatte näitä vuosikymmeniä, ymmärrätte, miksi on julistettava "risti, risti!" eikä "rauha, rauha!". Olette kokeneet, että on tarpeen "pukea yllensä Jumalan koko sota-asu". Syntinen lihamme haluaa kuitenkin nukuttaa meidät luulorauhaan ja saada luopumaan taistelusta. Tämä ei koske vain vakaantumattomia, vaan meitä kaikkia. Siksi haluamme ottaa sydämellemme apostolin sanan: "Pukekaa yllenne koko Jumalan sota-asu." Haluamme pitäytyä siihen lujalla uskolla.

Vanha testamentti on täynnä esimerkkejä niistä, jotka jättivät taistelun kesken. Koko Nooan aikainen maailma tuudittautui luulorauhan uneen, kunnes heräsi vedenpaisumuksessa tuomioonsa. Yhdessä hetkessä ihmisen kuvitelmat pettivät, kun Jumala toteutti sanansa ja todellisuus oli silmien edessä. Egyptistä lähteneistä Israelin 600.000 sotakuntoisesta miehestä tuli perille Kanaanin maahan kaksi. Kun Herran Kristuksen parannussaarna kaikui kuuroille korville, Jerusalem hävitettiin v. 70. Kun puhdas luterilainen oppi ei ole kelvannut luterilaista nimeä käyttäville valtakirkoille, monenlaiset väärät, turmiolliset opit saavat vapaasti levitä niiden keskuudessa ja kansa paatuu suruttomuudessaan. Katsokaamme myös omaa kirkkoamme. Jos kaikki ne, jotka joskus ovat olleet jäseniämme, olisivat pukeneet yllensä koko Jumalan sota-asun, he olisivat kestäneet ja iloitsisivat nyt kanssamme autuudesta. Kirkkomme olisi kooltaan merkittävä ja voisi tehdä työtä Jumalan kunniaksi ja hänen Seurakuntansa leviämiseksi aivan toisella tavalla kuin nyt on mahdollista. Sallikaa minun vielä sanoa: Jos kaikki ne, jotka nyt ovat jäseniämme, pukisivat päällensä Jumalan koko sota-asun, kirkkomme olisi puoleensa vetävä autuuden keidas.

Meidän on taisteltava hengellisiä taisteluita ja käytävä sotaa pahuuden voimien pääruhtinasta vastaan, jonka juonet ovat kavalat ja

joukot valtavat. Olemme piiritettyjä joka taholta. Meitä ammutaan pahan hengen ohjuksilla. Meitä vastaan käytetään hengellisiä myrkkykaasuja ja sielun autuuden tuhoavaa laseria. Näiden aseiden tuhoamisesta ei voida sopia yhteisessä neuvottelupöydässä. Sillä tässä sodassa kiusaaja ei kaihda keinoja. Kaikki on hänelle luvallista. Sen vuoksi puolustuksemme tulee olla aukoton ja hyökkäysaseittemme tehokkaat.

Jotkut ovat ajatelleet, ettei ole väliä koko Jumalan sanan opista. Siitä kun tinkisi, saavuttaisi menestystä. Riittäisi typistetty evankeliumi, joka sallisi rinnallaan toisenkinlaisen evankeliumin. Tällaisen kiusauksen perustavat isät torjuivat selkeästi. Heille oli tärkeätä pukeutua Jumalan koko sota-asuun. Sen varassa he kestivät. Työn hedelmät he jättivät Jumalan käsiin. He pyysivät vain saada olla uskollisia. Siinä he jättivät meille oikean, Sanaan perustuvan esikuvan.

Ne, jotka eivät ole pitäneet tarpeellisena pukeutua Jumalan koko sota-asuun, eivät ole kestäneet. He ovat joutuneet kuka maailmaan, kuka kansankirkon opilliseen sekavuuteen, kuka milloin minkäkin harhan viemäksi. Ne sen sijaan, jotka Pyhä Henki on valaissut totuuden sanalla ja jotka ovat pitäneet siitä kiinni uskollisesti Jumalan antamalla voimalla, ovat kestäneet. Tänään kiitämme Jumalaa siitä, että heitä on ollut ja yhä on.

2. Mikä on Jumalan koko sota-asu

Mikä sitten on Jumalan koko sota-asu, johon meidän on tarpeen pukeutua? Apostoli kuvaa sen meille seuraavasti käyttäen havaintokuvana oman aikansa sotilaan asua. "Seisokaa siis kupeet totuuteen vyötettyinä, ja olkoon pukunanne vanhurskauden haarniska, ja kenkinä alttius rauhan evankeliumille. Kaikessa ottakaa uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa kaikki pahan palavat nuolet, ja ottakaa vastaan pelastuksen kypärä ja Hengen miekka, joka on Jumalan sana. Ja tehkää tämä kaikella rukouksella."

Ensimmäiseksi apostoli mainitsee totuuden. Sillä piti vyöttäytyä. Jos jätti sitomatta vyöllä vaatteensa, ei voinut taistella, vaan kompastui. Hengellisessä taistelussa totuuden vyö vapauttaa kilvoittelijan toimintaan. Jos sen sijaan valheen tuulet liehuttelevat vaatteitamme, emme pysty totuuden mukaiseen toimintaan. Raamattu sanoo: "Ju-

mala on totinen, mutta jokainen ihminen valhettelija" (Room. 3:4). Periturmeluksemme tähden olemme luonnostamme kiusaajan lapsia. Hän on "valhettelija ja sen isä" (Joh. 8:44). Mutta olemmehan uudestisyntyneet taivaallisen Isän lapsiksi. Muistakaamme, että hänen Henkensä on totuuden Henki. Jos kristitty ei kavahda epärehellisyyttä ja valhetta, hän on siirtynyt Pyhän Hengen rintamasta valehtelijan joukkoihin.

Kun seurakuntamme olivat syntyneet 1920-luvulla, pastorit ja seurakuntien jäsenet pitivät välttämättömänä, että heidän ratkaisullaan olivat rehelliset, vilpittömät, Jumalan sanasta nousevat motiivit. Ei saanut olla kysymys lihallisista, epärehellisistä pyrkimyksistä. He uskoivat, että Kristus oli kuollut heidänkin edestään. He iloitsivat autuudesta. He halusivat vakaasti seurata kaikessa Jumalan tahtoa. Toimintamme on edelleenkin oikeutettua vain samoilla perusteilla.

Kristuksen lahjavanhurskauden puvussa kelpaamme Jumalalle. Siihen kiusaajan miekaniskut eivät pysty. Kun Kristus on meidän tähtemme täyttänyt kaikki lain vaatimukset ja antanut itsensä uhriksi, laki ei voi meitä tuomita. "Kristus on lain loppu vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo" (Room. 10:4). Tämä on niin luja haarniska, että se kestää ankarimmassakin taistelussa. Olemme autuaita, eikä autuutemme perustu omiin tekemisiimme, vaan Kristukseen, joka on jo saavuttanut voiton.

Koska olemme Kristuksen voitosta itse osalliset, sydämestämme haluamme, että muutkin tulisivat autuutensa tuntemaan ja säilyttäisivät sen tuntemisen. Jumala on näet antanut meille kengiksi alttiuden rauhan evankeliumille. Emme vain puolustaudu, vaan viemme eteenpäin rauhan evankeliumia. Evankeliumi synnyttää uskon katuvassa sydämessä ja antaa tunnolle rauhan. Kristus on tehnyt rauhan oman verensä kautta Jumalan ja ihmisten välille. Tätä rauhaa haluamme kuuluttaa ja olla siinä alttiita ja ahkeria. Sille emme mahda mitään, että kiusaaja käy sotaa meitä vastaan ja että meidän on samalla taisteltava epäuskoa ja muuta pahaa vastaan.

Tarvitsemme uskon kilven, johon kaikki pahan palavat nuolet kilpistyvät. Usko nojaa Jumalan sanaan. Se luottaa hänen armolupauksiinsa ja pitää niistä kiinni. Se merkitsee myös sitä, että kirkon oppi ja julistus ammennetaan selvästä Raamatun sanasta ja sillä pe-

rustellaan. Samalla torjumme kaikki ihmisperäiset opin lähteet, kuten perimätiedon, näyt, unet, tunteet, järjen päätelmät ja ihmisviisauden.

Miten lohduttava lupaus tässä onkaan: Uskon kilpeen sammuvat kaikki pahan palavat nuolet Mikä on taistellessa, kun meille on vielä annettu päähän pelastuksen kypärä ja suuhun Hengen miekka, joka on Jumalan sana. Lisäksi saamme esittää rukouksessa kaikki asiamme taivaalliselle Isällemme, joka mielellään kuulee meitä Poikansa tähden. Kuljemme Voittajan askelissa voittajina kohti ikuista voiton juhlaa.

Älkäämme kuitenkaan unohtako, ettemme ole vielä perillä. Nyt on taisteltava. Pastori Kauko Valve muisteli isänsä Juho Valveen liittymistä vuonna 1924 Lahden seurakuntaan. Juho Valve oli hiljan jäänyt eläkkeelle. Kauko Valve kirjoitti: "Nyt... hän sai... yhä lujemmin pukeutua kristittyjen sota-asuun ja elämän illassa astua oikean kristillisen uskon tunnustamisessa kovempaan taisteluun kuin milloinkaan koko elämänsä aikana. Siitä taistelusta ei saakaan kukaan kristitty, ei vanhus, ei lapsi, ei nuori eikä varttuneempi, pois vetäytyä."

Näin pyytäkäämme mekin jatkaa.

Uskonpuhdistusjuhla Lahti 31.10.1993

Sanan virka

Kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Niin hän tuli taas Galilean Kaanaan, jossa hän oli tehnyt veden viiniksi. Ja Kapernaumissa oli eräs kuninkaan virkamies, jonka poika sairasti. Kun hän kuuli Jeesuksen tulleen Juudeasta Galileaan, meni hän hänen luoksensa ja pyysi häntä tulemaan ja parantamaan hänen poikansa; sillä tämä oli kuolemaisillaan. Niin Jeesus sanoi hänelle: "Ellette näe merkkejä ja ihmeitä, te ette usko." Kuninkaan virkamies sanoi hänelle: "Herra, tule, ennen kuin minun lapseni kuolee." Jeesus sanoi hänelle: "Mene, sinun poikasi elää." Ja mies uskoi sanan, jonka Jeesus sanoi hänelle, ja meni. Ja jo hänen ollessaan paluumatkalla hänen palvelijansa kohtasivat hänet ja sanoivat, että hänen poikansa eli. Niin hän tiedusteli heiltä, millä hetkellä hän oli alkanut toipua. Ja he sanoivat hänelle: "Eilen seitsemännellä hetkellä kuume lähti hänestä." Niin isä ymmärsi, että se oli tapahtunut sillä hetkellä, jolloin Jeesus oli sanonut hänelle: "Sinun poikasi elää." Ja hän uskoi, hän ja koko hänen huonekuntansa. Tämä oli taas tunnusteko, toinen, jonka Jeesus teki, tultuaan Juudeasta Galileaan. Joh. 4:46–54.

Sana on mahtitekijä ihmiselämässä ulottaen vaikutuksensa hyvin laajalle. Onpa esimerkiksi sanomalehdistön vaikutus tajuttu niin suureksi, että se on saanut nimityksen "neljäs valtiomahti". Johtavien valtiomiesten tärkeimmillä puheilla on suoranainen vaikutus maailmanhistorian kulkuun. Jos sanalla on jo ihmistenvälisissä suhteissa näin suuri merkitys, niin miten onkaan, kun on kysymys itse Jumalan sanasta? Jumala on uskonut sanansa julistamisen kristityillensä. Seurakunnan nimessä tapahtuvaa opetusta varten hän on perustanut julkisen saarnaviran. Tänään meidän onkin sopivaa tekstimme johdolla tutkia, mitä Jumalan sana on voimallinen tekemään.

1. Sana paljastaa epäuskon.

Tekstissämme sanotaan ensiksi: "Kapernaumissa oli kuninkaan virkamies, jonka poika sairasti. Kun hän kuuli Jeesuksen tulleen

Juudeasta Galileaan, meni hän hänen luoksensa ja pyysi häntä tulemaan ja parantamaan hänen poikansa; sillä tämä oli kuolemaisillaan. Niin Jeesus sanoi hänelle: 'Ellette näe merkkejä ja ihmeitä, te ette usko.'"

Kuninkaan virkamies oli kuullut puhuttavan Jeesuksesta. Tätä ennen Jeesus oli tehnyt Galileassa yhden ihmeteon muuttamalla veden viiniksi Kaanaan häissä. Jerusalemissa hän oli tehnyt useita tunnustustekoja pääsiäisjuhlan aikaan, ja maine niistä oli levinnyt pääsiäisvieraiden mukana Galileaankin, hänen kotipaikkakunnalleen. Virkamiehen poika oli sairastunut vaikeaan kuumetautiin ja oli kuolemaisillaan. Perheessä elettiin vaikeita hetkiä. On luonnollista, että tärkein asia isälle oli tällöin saada poikansa terveeksi. Sen tähden hän tuli Jeesuksen luo ja pyysi Jeesusta tulemaan kotiinsa parantamaan pojan.

Mutta mitä Jeesus vastaa? Meitä hämmästyttää hänen vastauksensa, kun hän sanoo miehelle: "Ellette näe merkkejä ja ihmeitä, te ette usko." Miksi Jeesus sanoo näin? Eikö päinvastoin tämän miehen usko ollut vahva, kun hän uskoi Jeesuksen voivan parantaa hänen poikansa? Mutta nyt Jeesus sanoo, ettei mies uskonutkaan.

Mies uskoi Jeesukseen ihmeidentekijänä, mutta tämä ei ollut vielä todellista uskoa. Sydänten tuntijana Jeesus näkee miehen todellisen tarpeen. Tärkeintä ei ollut, että poika tulisi terveeksi, vaan että mies todella uskoisi sydämessänsä Kristukseen. Sanat "ellette näe merkkejä ja ihmeitä, te ette usko" tunkeutuvat nuhtelevina miehen sydämeen.

Mikä oli se oikea usko, joka mieheltä puuttui? Kun Jeesus oli ennen Galileaan tuloaan ollut Samariassa ja julistanut sanaa, olivat monet tulleet uskomaan häneen ja todistivat, kuten Johannes kirjoittaa: "Me itse olemme kuulleet ja tiedämme, että tämä totisesti on maailman Vapahtaja" (Joh. 4:42). Samarialaiset olivat juutalaisten hyljeksimä ja halveksima kansanosa, mutta nämä uskoivat, että Jeesus oli luvattu Vapahtaja, maailman Vapahtaja, siis heidänkin Vapahtajansa. Oikea usko on uskoa Jeesukseen Vapahtajana. Silloin tunnustetaan, että minä, sellaisena kuin olen, olen rikkonut Jumalan tahdon ja ansainnut iankaikkisen rangaistuksen, mutta samalla myös uskotaan, että Kristus on kärsinyt ja kuollut minun puolestani, jotta minulla ran-

gaistuksen sijasta olisi syntien anteeksiantamus ja iankaikkisen kuoleman sijasta iankaikkinen elämä.

Ehkä kuninkaan virkamies oli mielessänsä aprikoinut, olisiko Jeesus luvattu Messias. Mutta hän oli kuitenkin vielä epäilyksissänsä. Siksi Jeesus nuhtelee häntä epäuskosta.

Samoin Jumalan sanan virkana on nykyäänkin paljastaa epäusko. Epäuskohan on loppujen lopuksi se synti, joka vie kadotukseen. Sillä Kristus on sovittanut kaikkien ihmisten synnit, ja niistä kaikista on anteeksiantamus. Mutta joka ei usko, että Kristus on hänen syntinsä sovittanut, joutuu kadotukseen. Mutta nyt Jumalan sana paljastaa tämän synnin.

Joku voi avata Raamatun aivan muussa tarkoituksessa kuin etsiäkseen sieltä Vapahtajaa ja syntien anteeksiantamusta. Mutta kun hän sitä lukee, sana tekee selväksi hänelle, että jotakin on viassa hänen jumalasuhteessaan. Hän lukee Raamatusta Kristuksen Seurakunnasta, pyhistä ja uskovista, mutta samalla hän huomaa, ettei hän kuulu niihin. Kun hän tarkastelee elämäänsä Raamatun valossa, hän huomaa monet yksityiset syntinsä ja samalla hän saa lukea, että ilman uskoa on mahdotonta olla otollinen Jumalalle.

Näin siis Jumalan sanan tehtävänä on paljastaa epäuskon synti niissä, jotka eivät usko. Mutta aivan samoin se varoittaa uskoviakin, etteivät he antaisi sijaa epäuskolle sydämessänsä.

Mutta Jumalan sana ei ainoastaan nuhtele ja tuomitse, vaan sen tehtävänä on myös antaa voitto epäuskon synnistä synnyttämällä usko.

2. Sana synnyttää uskon.

Kun Jeesus nuhteli virkamiestä epäuskosta, ei virkamies pahentunut Jeesukseen, vaan nöyrästi hän pyytää edelleen: "Herra, tule, ennen kuin minun lapseni kuolee." Jeesus vastaa hänelle: "Mene sinun poikasi elää." Sitten tekstimme sanoo. "Mies uskoi sanan, jonka Jeesus sanoi hänelle, ja meni."

Epäilijästä oli tullut uskovainen. Miten se oli voinut tapahtua? Sana oli saanut sen aikaan. Jeesuksen sana "ellette näe ihmeitä ja merkkejä, te ette usko" sisälsi myös kehotuksen: vaikka ette mitään

ihmeitä näkisikään, niin uskokaa sittenkin. Mies oli kuullut Vanhan Testamentin ennustuksista Messiaasta. Nyt hän vakuuttuu siitä, että Jeesus on luvattu Messias. Niinpä hän uskoo Jeesuksen sanan: "sinun poikasi elää" eikä vaadi häntä enää tulemaan kotiinsa Kapernaumiin. Riittää, kun Jumalan Poika sanoo: "Sinun poikasi elää." Virkamies oli tullut hakemaan pojalleen terveyttä, mutta hän oli saanut enemmän, kuin oli pyytänyt. Hänkin eli nyt — eli todellista elämää Kristuksessa.

Samoin Jumalan sanan tehtävänä on vieläkin synnyttää uskoa. Meillekin se kertoo Kristuksesta, Vapahtajasta. Meitäkin Sana kehottaa näkemään Jeesuksessa enemmän kuin vain Joosefin ja Marian pojan Galilean Nasaretista. Se kehottaa meitä tarkastelemaan hänen vaellustansa ihmiseksi syntyneenä Jumalan Poikana.

Sana tuo silmiemme eteen kuvan Jeesuksen elämästä. Halvassa seimessä uinuu viaton lapsi, siinnyt Pyhästä Hengestä ja syntynyt neitsyt Mariasta, lainalaiseksi syntynyt lunastaakseen meidät lainalaiset. Kohti Golgatan kumpua käy hänen matkansa joulun ihmeestä lähtien, ja sieltä lankeaa ristin synkkä varjo kaiken hänen toimintansa ylle. Kaiken tunnuksena, mitä hän tekee, ovat sanat: sinun edestäsi.

Kun katsomme Golgatalle, näemme hänet ristille naulittuna. Siellä hän rukoilee meidän edestämme: "Isä, anna heille anteeksi, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät." Kirouksen ja tuskan painamana hän sieltä huutaa: "Jumalani, Jumalani, miksi minut hylkäsit?" (Mark. 15:34.) Mutta siellä hän myös sanoo: "Se on täytetty" (Joh. 19:30). Siellä hän riippuu jalat ja kädet lävistettyinä, kylki vettä ja verta valuvana, pää kallistuneena hervottomana rintaa vasten – hän on kuollut. Tämän näkymän ylle Sana piirtää sanat: "Sinun edestäsi annettu, sinun edestäsi vuodatettu."

Kun Kristus nousee synnin ja helvetin voittajana kuolleista, Sana sanoo: "Hän on herätetty meidän vanhurskauttamisemme tähden."

Kun juutalaiset tavoittelivat merkkejä, Jeesus sanoi, ettei heille anneta muuta merkkiä kuin Joonaan merkki, toisin sanoen sana, joka kertoo Kristuksen voitollisesta ylösnousemuksesta. Näin siis Sana kehottaa meitä uskomaan Kristukseen Vapahtajanamme, kuoleman

ja elämän Herrana. Hänen tekemiensä ihmeitten tarkoituksena oli, että me näkisimme hänessä Jumalan Pojan ja uskoisimme hänen sanaansa ja siitä sitä lujemmin pitäisimme kiinni, kuten tämä tekstimmekin ihme osoittaa.

Uskon rakentaminen yksin Sanan varaan ja omantunnon lohduttaminen sillä, että saamme syntimme anteeksi yksinomaan Jumalan armosta Kristuksen tähden ilman lain tekoja, olivat ne Jumalan sanasta otetut periaatteet, joille uskonpuhdistus perustui. Uskonpuhdistus merkitsi paluuta takaisin Raamattuun ja paluuta takaisin uskomaan Kristuksen armon riittävyyteen. Kun usko rakentuu näille periaatteille, silloin tajutaan myös omalla kohdalla suurin ihmeistä, ja se kuuluu näin: "Minä uskon."

Tekstimme on kertonut meille, miten Jumalan sanan tehtävänä on nuhdella meitä epäuskosta ja synnyttää usko ja siinä vahvistaa, mutta se kertoo meille vielä Jumalan sanan kolmannestakin tehtävästä.

3. Sana ohjaa edelleen levittämään sanaa.

Tekstimme sanoo: "Jo hänen ollessansa paluumatkalla hänen palvelijansa kohtasivat hänet ja sanoivat, että hänen poikansa eli. Niin hän tiedusteli heiltä, millä hetkellä hän oli alkanut toipua. Ja he sanoivat hänelle: 'Eilen seitsemännellä hetkellä kuume lähti hänestä.' Niin isä ymmärsi, että se oli tapahtunut sillä hetkellä, jolloin Jeesus oli sanonut hänelle: 'Sinun poikasi elää.' Ja hän uskoi, hän ja koko hänen huonekuntansa."

Kuninkaan virkamies oli saanut kokea paljon iloa. Jumalan armon ihmeellinen maailma oli avautunut hänelle. Lisäksi hän oli saanut poikansa terveenä takaisin. Suuri oli varmasti hänen riemunsa. Mutta asettaessaan uskon terveyden edelle Jeesus oli myös osoittanut tämän ajallisen elämän tarkoituksen. Virkamiehen poika oli sairastunut, jotta isä virkoaisi hengelliseen elämään. Jeesus oli parantanut pojan, jotta isä voisi julistaa hänelle evankeliumin ilosanomaa ja jotta poikakin voisi todella elää — elää iankaikkisesti. Mies puhuu Kristuksesta perheväelleen ja palvelijoilleen. Tekstimme sanookin lopuksi: "Hän uskoi, hän ja koko hänen huonekuntansa." Samoin Jumalan sana ohjaa meitäkin levittämään sanaa. Jumalan sanan tehtävänä on

ohjata meitäkin näkemään, mitä meidän lähimmäisiltämme puuttuu, jos he eivät vielä Kristukseen usko.

Sana ohjaa meitä tuomitsemaan itsessämme kaikenlaisen epäuskon ja sen hedelmät ja sen sijaan lujasti luottamaan Kristuksen sanaan ja uskomaan häneen. Sitten se myös ohjaa meitä todistamaan hänestä, joka on meidät lunastanut, ja sanomaan apostolin kanssa: "Minä uskon, sen tähden minä puhun."

Lahti tekijän virkaanvihkimysjuhlassa 3.11.1963.

Kaksi suurta kiitoksen aihetta

Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä.

Minä kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan, aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien puolesta, kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka, varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka. Ja oikein onkin, että minä näin ajattelen teitä kaikkia, koska te olette minun sydämessäni, te, jotka sekä ollessani kahleissa että evankeliumia puolustaessani ja vahvistaessani olette kaikki minun kanssani armosta osalliset. Sillä Jumala on minun todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöitsen Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella. Ja sitä minä rukoilen, että teidän rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä, voidaksenne tutkia, mikä paras on, että te Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi, täynnä vanhurskauden hedelmää, jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi. Fil. 1:3–11.

Maailmassa on siellä täällä hajallaan sellaisia Jumalan seurakuntia, joissa julistetaan Jumalan sana puhtaasti ja sakramentit jaetaan Kristuksen säätämyksen mukaisina. Niissä on jäseniä, jotka pitäytyvät ilolla ja uskollisesti Kristuksen Kirkon pettämättömiin tunnusmerkkeihin.

Filippin seurakunta oli tällainen yhteisö. Se tuotti suurta iloa apostoli Paavalille, jonka toiminnan tuloksena seurakunta oli syntynyt. Se oli hänen "ilonsa ja kruununsa" (Fil. 4:1). Kun Paavali oli joutunut vankeuteen Roomaan, seurakunta rohkaisi häntä niissä vaikeissa oloissa uskollaan ja rakkauden teoillaan, niin että apostoli saattoi sanoa: "Minä kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan."

Oletko sinä sellainen seurakuntalainen, josta oma pastorisi voi ilolla kiittää Jumalaa. Muistammehan pyhän sanan: "Olkaa kuuliaiset johtajillenne ja tottelevaiset, sillä he valvovat teidän sielujanne niin kuin ne, joiden on tehtävä tili, että he voisivat tehdä sitä ilolla eikä huokaillen; sillä se ei ole teille hyödyllistä" (Hebr. 13:17).

1. Osallisuus evankeliumiin on tärkein kiitoksen aihe

Ensimmäisenä ja tärkeimpänä asiana apostoli mainitsee osallisuuden evankeliumiin. Näin hän kirjoittaa: "Aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien puolesta, kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka, varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka."

Oli kulunut kymmenisen vuotta siitä, kun Paavalin toisella lähetysmatkalla Lyydian ja vanginvartijan perhekunnat olivat kääntyneet ja heidät oli kastettu. Vanginvartija oli "riemuinnut siitä, että hän ja koko hänen perheensä oli tullut Jumalaan uskovaksi" (Apt. 16:34). Oli myös muita. Siitä Raamattu sanoo: "Nähtyään veljet ja rohkaistuaan heitä, he lähtivät pois" (Apt. 16:40). Tästä lähtien Filippissä oli uskollinen seurakunta. He olivat osallisia evankeliumiin sen ensi päivästä alkaen, ja heidän joukkoonsa oli liittynyt uusia jäseniä. Seurakunta oli hyvin järjestäytynyt. Paavali näet kirjoittaa kirjeensä "kaikille pyhille Kristuksessa Jeesuksessa, jotka ovat Filippissä, sekä myös seurakunnan kaitsijoille ja seurakuntapalvelijoille" (Fil. 1:1). Koska sillä oli useita kaitsijoita ja seurakuntapalvelijoita, se ei voinut olla kooltaan aivan vähäinen.

Nyt apostoli iloitsi siitä, että he olivat olleet osallisia evankeliumiin sen ensi päivästä alkaen. Osallisuus evankeliumiin on valtava ilon aihe. Evankeliumi on sanoma rauhasta, jonka Kristus sai aikaan Jumalan ja ihmiskunnan välille. Se on sanoma voitosta. Vihollisemme ovat lyödyt. Syntimme ovat sovitetut ja anteeksiannetut. Vankilan portit ovat auki. Olemme vapaat. Saamme elää Jumalan armolapsina. Mekin, jotka nyt elämme ja jotka uskomme, olemme osallisia siitä samasta armosta, jossa Filippin seurakunnan pyhät ja uskovat olivat. Olemme osallisia evankeliumiin. Siitä kasteemme on panttina ja todistuksena. Emme ole vankeja. Lunnaat on maksettu. Meille on annettu vakuus siitä, että olemme Jumalan lapsia. Tämä vakuus on pyhä kaste ja evankeliumin sana. Saman vakuuttaa meille toistuvasti Herran ateria, josta hän on sanonut: "Syntien anteeksiantamiseksi."

Miten valtava ilon aihe Sinulle, että olet osallinen evankeliumiin. Sen suurempaa aarretta ei maailmassa ole. Älä vaihda sitä katoaviin.

Apostoli iloitsi siitä, että Filippin seurakunnan osallisuus evankeliumiin oli jatkunut alusta tuohon päivään asti. Hän lausuu myös: "Varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka."

Meidän on hyvä pysähtyä ja tarkata apostolin käyttämiä sanoja, sillä ne ovat ylen lohdulliset. Apostoli ei sano, niin kuin jotkut vapaan tahdot opettajat sanovat: "siitä lähtien, kun annoitte elämänne Jeesukselle", "siitä saakka, kun teitte ratkaisun" tai jotakin muuta sen tapaista. Apostoli puhuu siitä, että Jumala itse on alkanut heissä hyvän työn ja on sen saattava onnelliseen päätökseen asti. Apostoli uskoo seurakunnan Jumalan huolenpitoon. Hän luottaa Jumalaan. Hän luottaa siihen, että koko uskonasia, jokaisen yksityisen ihmisen pelastus taivaan autuuteen ja Kristuksen Kirkon kohtalo täällä on Jumalan turvallisissa käsissä. Työmme olisi turhaa, jos Jumala itse ei huonetta, Kirkkoansa, rakentaisi.

Ihmeellinen oli Filippin seurakunnan alku. Lyydia oli juutalaisuuteen kääntynyt, ns. jumalaapelkääväinen, purppuran myyjä Tyatirasta. Hän oli lapsineen sen ensi hedelmä. "Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vaarin siitä, mitä Paavali puhui", kuten Raamattu kertoo. Paavali oli mennyt Filippiin tietoisena siitä, että se oli Herran tahto. Hän saattoi toimittaa siellä ensimmäiset kasteet. Nainen, ehkäpä leskivaimo, lapsineen oli ensi alku. "Kuka pitää halpana pienten alkujen päivän" (Sak. 4:10), sanoo Sana. Kun nyt tästä tapahtumasta oli kulunut kymmenisen vuotta, Lyydian lapset olivat seurakunnan nuoria jäseniä, yhdessä vanginvartijan lasten ja muiden nuorten kanssa. Miten kaunis, terve, esimerkillinen kuva tästä seurakunnasta meille välittyykään.

On tärkeätä, ettei lapsia estetä tulemasta Jeesuksen luo, vaan että heidät saatetaan kasteen armoliittoon ja evankeliumin osallisuuteen ja sitten opetetaan Jumalan sanassa. Tässä ei voi tehdä inhimillisiä laskelmia, vaan meidän on vain oltava uskollisia siinä, minkä Jumala on meille käskenyt. On jätettävä työn hedelmät Jumalan käsiin ja luotettava siihen, että hän vie työnsä päätökseen. Lapset ja myös me aikuiset tarvitsemme hengellisen kodin ja kasvuympäristön. Se on sanassa pysyvä paikallinen seurakunta, jolla on uskolliset paimenet. Missä sellainen on, se on suuri kiitoksen aihe.

Kun Jumala ryhtyy johonkin työhön, hän luo sille edellytykset ja antaa siunauksensa. Usein ajattelemme, että sen pitäisi olla jotakin suurta ja että sen pitäisi tapahtua kuin kohisten. Jumalan tapana on alkaa vähästä. Gideon sai voiton Jumalan kansan vihollisista pienellä joukolla. Profeetta Elia oli yksin 300 Baalin profeettaa ja valtakunnan kuningasta vastaan. Jeesuksella oli koko maailmaa varten vain 12 apostolia, ynnä pakanain apostoli Paavali. Aikanaan monet uskon todistajat ja tunnustajat Lutherista alkaen ovat olleet hyvin yksin. Mutta Herra on ollut heidän kanssaan. Kysymys on ollut Herran asiasta, ei meidän ihmisten. Raamattu sanoo: "Ei sotaväellä eikä voimalla, vaan minun Hengelläni, sanoo Herra Sebaot" (Sak. 4:6).

Ihmetellen ja Jumalaa kiittäen olemme saaneet seurata Ukrainan ev.lut. kirkon toimintaa, kun paavin alta ja teko-opista kristityitä siirtyy luterilaisen uskonpuhdistuksen tielle. Vaikka se on vielä alkavaa ja pientä, se on kuitenkin ihmeellinen asia, kun samaan aikaan muualla tapahtuu niin paljon luopumusta. Lähetystyömme tarvitsee jatkuvia esirukouksia. Kiitoksen kanssa ne vietäköön Jumalalle.

Olethan osallinen evankeliumista, osallinen armosta. Siinä on kiitoksen aihe, yhteinen riemun aihe.

2. Saamme kiittää Jumalaa siitä rakkaudesta, mitä evankeliumi saa uskovissa aikaan

Evankeliumin julistustyö ei ollut apostolisena aikana helppoa eikä myöskään sen jälkeen. Kiusaaja ei voi sietää, että Jumala saa kunnian ja että ihmiset pelastuvat. Koska luonnollinen ihminen ei ota vastaan sitä, mikä Jumalan Hengen on, kiusaajalla ei ole vaikeutta manipuloida epäuskoisia ihmisiä evankeliumin julistusta vastustamaan.

Apostoli Paavali oli vankina Roomassa. Mutta hän on kiitollinen siitä, että Filippin uskovat olivat rientäneet hänen tuekseen, kun hän oli puolustanut evankeliumia ja sitä vahvistanut, olipa hän sitten ollut vapaa tai kahleissa. Paavali mainitsee erityisesti, ettei "mikään muu seurakunta kuin te yksin käynyt minun kanssani tiliyhteyteen annetusta ja vastaanotetusta" (Fil. 4:15). Myös Tessalonikaan he olivat lähettäneet kahdesti, mitä Paavali tarvitsi. Epafroditus oli tuonut Paavalille Roomaan filippiläisten lähetyksen, joka on "suloinen tuoksu, otollinen Jumalalle mieluinen uhri". Tämä rakkauden työ ei tapahtunut ansion ta-

voittelun mielessä, vaan "armosta osallisena", kiitollisin sydämin, palkkaa pyytämättä.

Aina kun evankeliumi uskolla otetaan vastaan sydämissä, se vaikuttaa rakkautta, joka etsii purkautumisteitä. Erityisesti Jumalan Seurakunnan ja yksittäisen uskovan rakkaus kohdistuu evankeliumin levittämiseen. Filippiläisillä oli rakkautta aivan esimerkillisellä tavalla. Paavali on rohkea ja lausuu: "Sitä minä rukoilen, että teidän rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä, voidaksenne tutkia, mikä paras on, että te Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi, täynnä vanhurskauden hedelmää, jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi."

Paavali rukoilee, että heidän rakkautensa lisääntyisi oikealla tavalla. Siksi hän kirjeensä lopussa lausuu: "Ei niin, että haluaisin lahjaa, vaan minä haluan teidän hyväksenne karttuvaa hedelmää" (Fil. 4:17). Paavali puhuu tekstissämme tästä rakkaudesta hyvin syvällisellä tavalla.

Ensiksikin on tarpeen, että rakkautemme "tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä". Kristillinen rakkaus ei ole tunnekuohua, omien ajatusten ja tuntemusten seuraamista, vaan se on Jumalan sanassa pysymistä, sen käsittämistä ja toteuttamista, niin että toteutuu Jumalan tahto eikä pettävä inhimillinen tahto. Tarvitsemme Jumalan sanan tietoa ja sen oikeata käsittämistä. Sen avulla voimme tutkia, mikä paras on. Aina ei meille ole heti kohta selvää, mitä rakkaus edellyttää. On tarpeen tutkia, mikä paras on, tarpeen pysähtyä, miettiä, pohtia Jumalan sanan valossa asiaa.

Toiseksi tarvitsemme sitä, että pysymme puhtaina. Miten usein saatammekaan törmätä siihen, että eräät, jotka vaativat rakkautta ja siitä puhuvat, itse eivät ole puhtaita. Apostolit joutuivat monenlaisen juonittelun kohteiksi valheveljien taholta. Meilläkin on kiusaus ja vaara joutua tielle, jolla menetetään hyvä omatunto. Jos menetämme kristillisen puhtauden, rakkautemme vääristyy eikä siitä kartu uskon hedelmää. Apostoli ei puhtaudella tarkoita synnittömyyttä, vaan hän tähtää siihen, että omistaisimme vilpittömässä uskossa puhdistuksen Kristuksessa emmekä olisi "loukkaukseksi kenellekään".

Kolmanneksi apostoli muistuttaa meitä siitä, että vanhurskauden hedelmän saa aikaan Kristus: olisitte "täynnä vanhurskauden hedelmää,

jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi". Rakkauden evankeliumin asialle synnyttää Kristus, joka uskon kautta asuu sydämissämme. Rakkaus etsii Jumalan kunniaa ja ylistystä sekä lähimmäisen parasta. Se näkee Jumalan Seurakunnan tarpeet ja lähimmäisen hädän ja rientää apuun.

On suuri kiitoksen aihe, että Jumala katsoo meidät arvottomat arvollisiksi osallistumaan Kristuksen ruumiin eli Seurakunnan ruokkimiseen ja vaatettamiseen, huolehtimaan niistä moninaisista tarpeista, joita evankeliumin asialla tässä maailmassa on. Kysymys on etuoikeudesta.

+ + +

Olemme puhuneet kahdesta suuresta riemun ja kiitoksen aiheesta. Saamme olla osallisia evankeliumiin. Saamme olla kiitollisia siitä rakkaudesta, jota evankeliumi synnyttää uskovissa. Siitä olemme saaneet nauttia itsekin ja olemme etuoikeutetut sitä osoittamaan. Rukouksemme on: Herra, lisää meille uskoa ja rakkautta.

Tampere 27.10.2002. Virret VK 1938: 365; 525:1–3; 186:1–3; 422; 228; 243:3–4.

Evankeliumi on Raamatun keskus ja avain

Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. Toinen saarna tästä tekstistä.

Minä kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan, aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien puolesta, kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka, varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka. Ja oikein onkin, että minä näin ajattelen teitä kaikkia, koska te olette minun sydämessäni, te, jotka sekä ollessani kahleissa että evankeliumia puolustaessani ja vahvistaessani olette kaikki minun kanssani armosta osalliset. Sillä Jumala on minun todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöitsen Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella. Ja sitä minä rukoilen, että teidän rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä, voidaksenne tutkia, mikä paras on, että te Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi, täynnä vanhurskauden hedelmää, jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi. Fil. 1:3–11.

Lokakuun 31. päivä on uskonpuhdistuksen muistopäivä. Silloin v. 1517 Martti Luther naulasi Wittenbergin linnankirkon oveen kuuluisat 95 teesiään ja uskonpuhdistus lähti vyöryn tavoin liikkeelle. Siitä on 482 vuotta (vuonna 1999). Tosin ikävä kyllä on muotia luopua uskonpuhdistuksen perinnöstä ja nähdä se negatiivisena asiana. Kristillinen usko ei kuitenkaan ole muotiasia, sillä se – vaikka sitä kaikille tarjotaan – on vain harvojen omistama. Onhan Kristus sanonut: "Monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut." Aina on kuitenkin joitakuita, jotka oppivat tuntemaan Kristuksen evankeliumin ja joille se on luovuttamaton aarre.

Lutherin 62. teesi kuuluu: "Kirkon oikea todellinen aarre on Jumalan kirkkauden ja armon pyhä evankeliumi." Tästä aarteesta kristillinen Kirkko elää ja veisaa:

Hän rikas ollessansa Syntyi köyhäksi
Ja teki aarteillansa Meidät rikkaiksi.

Hemminki Maskulainen. VK 1938 nro 24:4.

Tätä aarretta kristillinen Kirkko on kutsuttu jakamaan, kuten Herramme Kristus sanoo: "Menkää kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evankeliumia kaikille luoduille" (Mark. 16:15). Evankeliumi on koko Pyhän Raamatun keskus ja sen avain. Se on myös tekstimme avainsana. Sitä minäkin haluan teille julistaa.

1. Olemme evankeliumista osallisia

Uskonpuhdistaja sanoi evankeliumia aarteeksi. Jeesus sanoo taivasten valtakuntaa peltoon kätketyksi aarteeksi. "Aarre ja helmi ovat evankeliumi, joka on lihalta kätkettynä, mutta löydetään uskon Hengen kautta", sanoo Luther (W^2 XI, 2328). Kysymyksessä on suunnattoman arvokas asia, jolle mikään tässä maailmassa ei vedä vertoja, ei edes koko maailmankaikkeus kaikkine aarteineen. Evankeliumissa Kristus tulee luoksemme ja tuo meille mukanaan syntien anteeksiantamuksen ja iankaikkisen elämän. Evankeliumista tekstimme sanoo: "Minä kiitän Jumalaani, niin usein kuin teitä muistan, aina kaikissa rukouksissani ilolla rukoillen teidän kaikkien puolesta, kiitän siitä, että olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka, varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka."

Apostoli Paavali iloitsi siitä, että filippiläiset olivat "osallisia evankeliumiin ensi päivästä lähtien tähän päivään saakka". Iloitsethan sinäkin siitä, että olet osallinen evankeliumiin?

Mikä evankeliumi on?

Vapahtajamme kuvasi koko kristinuskon pelastussanomaa sanalla evankeliumi. Kun hän lähetti opetuslapsensa maailmaan, hän käski heidän julistaa evankeliumia. Hän lisäsi heti perään: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu, mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen." Näin hän yhdisti evankeliumiin myös pyhän kasteen. Se ei suinkaan ole lain teko ja ihmissuoritus, vaan evankeliumia, joka antaa armon ja pelastuksen. Evankeliumia ovat kaikki Jumalan armolliset lupaukset, sekä sana että sakramentit.

Kristinoppimme kuvaa evankeliumin osuvasti sanoen: "Evankeliumi on hyvä ja meidät pelastava ilosanoma Jumalan armosta Jeesuksessa Kristuksessa." Se on lohdullinen sanoma Jumalan lain ruhjomille

ja tuomitsemille, omantunnon syytöksiä tunteville syntisille. Se ei vain kerro asiasta, vaan se on Jumalan lähettämä viesti, sanoma ja julistus meille syntisille tänne kuoleman varjon maahan Jumalan armosta. Se on synninpäästö. Siinä Jeesus puhuu meille armon ja lohdun sanoja. Siinä Jumala vaikuttaa ja toimii uskoa synnyttäen. Siis sen, mistä evankeliumi puhuu, se myös tarjoaa, antaa ja jakaa omaksemme.

Selitän tätä tarkemmin. Olisiko seuraava kuvausta siitä, millainen evankeliumi on?

Eteläisissä maissa voi tähänkin vuodenaikaan puutarhoissa olla erilaisia, toinen toistaan maukkaampia hedelmiä. Lähdet matkaan, ostat suoraan tuottajalta ja nautit niistä tuoreina. Ehkä löydät keinon, millä pääset puutarhurin suosioon, niin että saat poimia niitä suoraan puusta. Tai jos et voi tehdä matkaa, niin saahan niitä täältäkin ostaa, vaikka ei aivan vastapoimittuina.

Olisiko tämä kuvaus evankeliumista. Ei ole. Miksi ei? Jumalan armoa ei voi ansaita. Sitä ei voi ostaa. Sen saadaksemme meidän ei tarvitse hankkia Jumalan suosiota, vaan armo saadaan aivan toisella tavalla. Evankeliumi tuo nälkäisen eteen valmiin pitopöydän kaikkine armoherkkuineen. "Kaikki on valmiina" (Luuk. 14:17), sanoo Jeesus. Jumala ei vaadi siitä meiltä hintaa. Hän tarjoaa kaiken ilmaiseksi. Kristus on maksanut armon hinnan. Meidän ei täydy ensiksi hankkia Jumalan mielisuosiota saadaksemme käydä aterioimaan, vaan Kristuksen täytetty työ on jo poistanut Jumalan vihan ja kääntänyt meihin Isän mielisuosion. Se on lahjoittanut meille sen rakkauden, joka Isällä on ollut Kristuksessa meihin jo ennen maailman perustamista. Veisaamme:

Sä, Jeesus, täytit raskaan työs,
Nyt kääntynyt on meihin myös,
Sun kärsimykses kautta jo
Sun Isäs mielisuosio.

Elias Lönnrot VK 1938 nro 52:6.

Lisäksi Kristuksen herkkupöydän ruoat ovat aina tuoreita, sillä Jumalan armo on uusi joka aamu eikä sillä ole vanhenemisen rasitetta.

Meitä kutsutaan: "Tulkaa hääaterialle." Jokainen kristillisen seurakunnan kokoontuminen on tarkoitettu tällaiseksi terveelliseksi, elämää

antavaksi, nautinnolliseksi ateriaksi. Saarnaviran tehtävänä on "antaa heille heidän ruokaosansa ajallansa" (Luuk. 12:42). Saamme veisata taaksepäin katsoen ja eteenkinpäin rukoillen:

Suloista taivaan mannaa
Soi Henkes sanassas.
Näin vieläkin sä anna,
Oi Herra laupias.

Bernhard Clairvauxlainen/Paul Gerhardt VK 1938 nro 63:3.

Tällainen armohetki ei ole ainoastaan oikea jumalanpalvelus ja sen saarna, vaan muinakin aikoina saamme elää sekä muistellusta sanasta että kerran saadusta kasteen armosta. Jopa niissäkin meillä on kaikki armoaarteet:

En voi rikkaammaksi tulla
kuin jo Kristuksessa oon.
Taivas aarteineen on mulla,
pääsin Isän suosioon,
Kun sain kerran kastehen,
siinä lapsenoikeuden.

J.A.G. Hymander Sk 1961 nro 109:1.

Katso siis, mitä Kristus on tehnyt! Kuule ja ota vastaan, mitä Jumala on luvannut.

Armo kuuluu sulle juuri,
Sulle, raukka, kurjinkin,
Vaikka rintaas tuska suuri
Kalvaa liekein polttavin.
Kaikkein synnit Jeesus kantoi,
Kaikkein tähden itsens' antoi,
Ristiin, kärsimyksihin.

Simo Korpela VK 1938 nro 68:5.

On suuri Jumalan lahja ja valtava ilon aihe saada olla osallinen evankeliumista ja tulla jatkuvasti sen herkuista osalliseksi.

2. Puolustamme evankeliumia

Apostoli Paavali sanoo, että evankeliumi on puolustamisen ja vahvistamisen arvoinen. Näin hän kirjoittaa: "Oikein onkin, että minä näin

ajattelen teitä kaikkia, koska te olette minun sydämessäni, te, jotka sekä ollessani kahleissa että evankeliumia puolustaessani ja vahvistaessani olette kaikki minun kanssani armosta osalliset."

Ei ole kuitenkaan itsestään selvä asia, että sananjulistaja saa iloita evankeliumin tuottamasta hedelmästä, sillä evankeliumilla on vastustajansa. Kiusaaja kaikkine riivaajineen vihaa puhdasta evankeliumia, ja tahtoo viedä sen uskovilta saadakseen nämä valtaansa. Puhdas evankeliumi ja kokonainen Jumalan sana on taas väkevä ase kiusaajaa vastaan. Sillä juuri evankeliumilla Pyhä Henki on temmannut meidät pimeydestä Kristuksen valtakuntaan.

On jatkuva taistelu Jumalan ja kiusaajan, evankeliumin ja valheevankeliumin, evankeliumin julistajien ja sen vastustajien välillä. Paavali puhuessaan katuvan armoihin ottamisesta ja hänelle anteeksi antamisesta sanoo tekevänsä sen "Kristuksen kasvojen edessä, ettei saatana pääsisi meistä voitolle" ja lisää: "sillä hänen juonensa eivät ole meille tuntemattomat" (2 Kor. 2:10–11). Meidän tulee olla selvillä noista juonista voidaksemme niitä varoa.

Paavali kertoo tekstissämme olevansa vankina. Hän tuo siten esille erään kiusaajan juonen, nimittäin panettelun, valheet ja väärät syytökset. Evankeliumi saatetaan huonoon huutoon sillä, että sen julistajista puhutaan perätöntä pahaa. Paavalia vastaan oli esitetty niin raskaita syytöksiä, että hän joutui vetoamaan keisariin ja menemään vankina Roomaan. Sen ajan kristityt kuitenkin selvisivät näinkin vakavasta apostolinsa parjaamisesta, kun he uskoivat evankeliumin ja jättivät pahat puheet omaan arvottomuuteensa.

Uskollisten julistajien parjaaminen ei ole ainoa kiusaajan keino vastustaa evankeliumia. Jumalan parjaaminen on pahempi. Se tapahtuu, kun vääristetään Jumalan evankeliumi sekoittamalla siihen ihmistekoja. Siten annetaan aivan eri kuva Jumalasta kuin Raamattu antaa.

Apostoli puolusti evankeliumia rohkeasti. Vastassa olivat ne juutalaiset, jotka eivät tunnustaneet Jeesusta Messiaaksi. Vastassa olivat myös ne juutalaiskristityt, jotka tosin pitivät Jeesusta Messiaana, mutta käsittivät evankeliumin lakihenkisesti ja vaativat noudattamaan seremonialain säädöksiä. Vastassa olivat ne, jotka olivat saaneet vaikutteita kreikkalaisesta filosofiasta, gnostilaisuudesta, joka ei tunnustanut Kristusta tosi Jumalaksi ja iankaikkiseksi elämäksi. Vastustajissa oli älyk-

käitä, oppineita, tämän maailman viisaita ja valtiaita, rikkaita ja ylhäisiä, myös ulkonaisesti nöyriä, hurskaita ja ihmisiin vetoavia.

Miten Lutheria vastustettiinkaan hänen aikanaan! Miten selkeästi hän julisti evankeliumia ja veti rajaa oikean evankeliumin ja valheevankeliumin välillä! Tänä päivänä taas halutaan heittää varjo Lutherin ylle ja päästä irti hänen tunnustamastaan opista, jotta olisi helpompi edistää evankeliumin vastaisia pyrkimyksiä. Yhteyspyrkimykset paavikirkon kanssa ovat puhtaan evankeliumin vastaisia, sillä paavi ei ole luopunut eikä voi luopua Tridentin kirkolliskokouksen päätöksistä, joilla se on kironnut puhtaan evankeliumin. Paavikirkko toteaa vain, etteivät nuo päätökset kohdistu nykyisiin Maailmanliiton kirkkoihin. Se voi tarkoittaa vain sitä, että Maailmanliiton kirkot ovat luopuneet alkuperäisestä luterilaisesta vanhurskauttamisopista.

Usein vastustajat nousevat kristittyjen omasta keskuudesta. Usein heillä on ulkonaisia tietoja uskovista ja voivat toden tuntuisesti vääristellä asioita.

Evankeliumin puhtaudessa on kysymys ihmissieluista, heidän pelastumisestaan. Kannattaa puolustaa evankeliumia. Kannattaa käydä rajaa oikean ja väärän evankeliumin, elävän Jumalan ja epäjumalien välillä. Evankeliumin puolustajat ovat harvassa, koska niitä, joille evankeliumi on kirkastunut, on vähän.

3. Evankeliumi tuottaa hedelmää

Kristuksen evankeliumi tuottaa paljon hedelmää. Pääasia on se, että se saattaa ihmisiä uskoon ja säilyttää heissä pelastavan uskon. Tekstimme lausuu: "Olette olleet osallisia evankeliumiin ensi päivästä alkaen tähän päivään saakka, varmasti luottaen siihen, että hän, joka on alkanut teissä hyvän työn, on sen täyttävä Kristuksen Jeesuksen päivään saakka." Kuule, miten suurenmoinen hedelmä evankeliumilla on. Sen avulla Jumala vie päätökseen työnsä, jonka hän on sinussa alkanut. Sinä, joka uskot syntisi anteeksi annetuiksi Kristuksen nimessä, saat uskoa, että Jumala ei sinua hylkää, vaan säilyttää sinut uskossa loppuun asti.

Toinen evankeliumin hedelmä käy ilmi näistä tekstimme sanoista: "Sillä Jumala on minun todistajani, kuinka minä teitä kaikkia ikävöitsen

Kristuksen Jeesuksen sydämellisellä rakkaudella." Evankeliumi synnyttää uskovissa aidon keskinäisen rakkauden, uskonveljeyden ja uskonyhteyden. Apostoli on meren takana, kaukana kahleissa vangittuna. Hänen lukijansa ovat Filippin kaupungissa. Mutta Paavali ikävöi heitä kaikkia Kristuksen sydämellisellä rakkaudella. Samasta armosta osallisena, samaan evankeliumiin tunnustautuvina mekin ikävöimme tavata toisiamme Jumalan sanan äärellä.

Kolmannen evankeliumin hedelmän apostoli ilmaisee näillä sanoilla: "Sitä minä rukoilen, että teidän rakkautenne tulisi yhä runsaammaksi tiedossa ja kaikessa käsittämisessä, voidaksenne tutkia, mikä paras on, että te Kristuksen päivään saakka olisitte puhtaat ettekä kenellekään loukkaukseksi, täynnä vanhurskauden hedelmää, jonka Jeesus Kristus saa aikaan, Jumalan kunniaksi ja ylistykseksi." Evankeliumi tuottaa vanhurskauden hedelmää.

Ne, jotka eivät tunne evankeliumia, yrittävät saada ihmisiä tekemään hyviä tekoja milloin milläkin porkkanalla. Paavikirkko lupaa hyvistä teoista ansioita ja nopeampaa pääsyä kiirastulesta, vaikkei kiirastulta ole olemassakaan ja vaikka Kristuksen ansio on riittävä eikä se tarvitse lisäkseen tekojamme. Vielä paavikirkko pitää hyvinä tekoina sellaisia asioita, joita Jumala ei ole käskenyt, vaan jotka ovat sen itsensä keksimää turhaa jumalanpalvelusta. Erilaiset lahkot yrittävät piiskata ihmisiä hyviin tekoihin lain avulla ja uhkaamalla helvetillä. Voidaanhan lailla tavoittaa omatunto ja usein myös vakuuttaa siitä, että on oikein tehdä hyviä tekoja. Mutta siitä ei seuraa, että ihminen kykenisi niitä tekemään. Hyviä tekoja voivat tehdä ainoastaan ne, jotka ovat kääntyneet, ne, jotka uskovat, ne, joille evankeliumi antaa siihen voiman. Eräät toiset, jotka eivät osaa erottaa lakia ja evankeliumia, saarnaavat ihmisen ensiksi syntiseksi ja sitten antamatta hänen omalletunnolleen lepoa käskevät hänen tehdä hyviä tekoja. Eihän lainalainen voi niitä tehdä.

Evankeliumi sen sijaan synnyttää uskovassa rakkauden Jumalaa ja lähimmäistä kohtaan. Usko tuo halun tehdä hyviä tekoja ja vaeltaa Jumalan mielen mukaan.

Toiseksi evankeliumi tekee sydämen avoimeksi Jumalan sanalle. Siitä tulee uskovalle uskon ja elämän ohje. Hän seuraa mielellään sen opetusta hyvistä teoista ja jumalisesta vaelluksesta.

Kolmanneksi evankeliumi antaa voimaa hyvien tekojen tekemiseen. Uskovan voimanlähteenä on se rakkaus, jolla Kristus on ensiksi rakastanut meitä. Rakkaus ei ole toimeton. Laki saa aikaan kuviteltuja hyviä tekoja, jotka eivät ole uskosta, vaan jotka Jumalan sana sanoo synniksi Jumalan edessä. Evankeliumi taas saa aikaan todellisia hyviä tekoja. Ne tehdään kiitollisuudesta Jumalaa kohtaan. Ne Kristus tunnustaa ja palkitsee armossaan vielä viimeisenä päivänä kaikkien pyhien edessä.

Onhan armon evankeliumi synnyttänyt sinunkin sydämessäsi halun hyviin tekoihin. Kun omallatunnollasi on rauha Kristuksessa, olet vapaa tekemään hyviä tekoja. Antakoon Jumala sinulle lisää rakkautta ja vanhurskauden hedelmää kalliilla evankeliumillaan.

* * *

Evankeliumi on Jumalan lasten ihmeellinen aarre kaikkine uskonkohtineen. Oikea Kristuksen Kirkko ei halua luopua, ei voi luopua eikä tule koskaan luopumaan evankelumista. Kristus on antanut sen Kirkolleen. Hän sanoo: "Tämä valtakunnan evankeliumi pitää saarnattaman kaikessa maailmassa, todistukseksi kaikille kansoille; ja sitten tulee loppu" (Matt. 24:14).

Vaasa 28.10.1999. Tampere 31.10.1999. Virret VK 1938: 162:1–4; 118; 313:1–5; 302:8–10; 422.

Nuhteettomina Herramme tulemukseen

Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti.

Me kehotamme teitä, veljet: nuhdelkaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloisia, holhotkaa heikkoja, olkaa pitkämieliset kaikkia kohtaan. Katsokaa, ettei kukaan kosta kenellekään pahaa pahalla, vaan pyrkikää aina tekemään hyvää toinen toisellenne ja kaikille. Olkaa aina iloiset. Rukoilkaa lakkaamatta. Kiittäkää joka tilassa. Sillä se on Jumalan tahto teihin nähden Kristuksessa Jeesuksessa. Henkeä älkää sammuttako, profetoimista älkää halveksuko, mutta koetelkaa kaikki, pitäkää se, mikä hyvää on; karttakaa kaikenlaista pahaa. Mutta itse rauhan Jumala pyhittäköön teidät kokonansa, ja säilyköön koko teidän henkenne ja sielunne ja ruumiinne nuhteettomana meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen. Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen, ja hän on sen myös tekevä. Veljet, rukoilkaa meidän edestämme. 1 Tess. 5:14–25.

1. Miksi tulee säilyä nuhteettomana?

Aikamme välttää ajatusta elävästä Jumalasta, jolle jokaisen on tehtävä tili. Raamattu, Jumalan sana, lausuu kuitenkin selvästi: "Sillä Jumalan sana on elävä ja voimallinen ja terävämpi kuin mikään kaksiteräinen miekka ja tunkee lävitse, kunnes se erottaa sielun ja hengen, nivelet sekä ytimet, ja on sydämen ajatusten ja aivoitusten tuomitsija; eikä mikään luotu ole hänelle näkymätön, vaan kaikki on alastonta ja paljastettua hänen silmäinsä edessä, jolle meidän on tehtävä tili (Hebr. 4:12–13). "Niin on siis meidän jokaisen tehtävä Jumalalle tili itsestämme" (Room. 14:12). "Mutta minä sanon teille: jokaisesta turhasta sanasta, minkä ihmiset puhuvat, pitää heidän tekemän tili tuomiopäivänä" (Matt. 12:36). "Joka ei kuule minun sanojani, joita" tuleva Messias "minun nimessäni puhuu, hänet minä itse vaadin tilille" (5 Moos. 18:19).

Meidän on tarpeen säilyä nuhteettomina tulevan tilinteon tähden. Siinä tilinteossa kaikki on paljastettua ja alastonta. Kaikkinäkevän Jumalan katseelta ei kukaan voi piiloutua. Kaikkitietävältä Jumalalta ei kukaan voi salata tekemisiään eikä salaisimpiakaan ajatuksiaan. Ne ovat jo nyt hänelle kuin avoin kirja. Ne ovat hänen edessään myös vii-

meisenä päivänä niin todellisina kuin olisit ne vastikään tehnyt kaikessa julkisuudessa. Jumalan edessä ei riitä muotoseikkojen täyttäminen eikä ulkonainen kunniallisuus. Niihin ei voi vedota. Hän katsoo sydäntä ja kysyy uskoa. Jumalaa ei voi hämätä.

Viimeisenä päivänä Jumala ei vain ota syntejä esille, vaan hän myös tuomitsee synnintekijät. "Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee" (Gal. 3:10). "Menkää pois minun tyköäni, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä" (Matt. 25:41). "Joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen" (Mark. 16:16).

Tuomio on ankara epäuskoisille. Kukin saa sen mukaan, mitä ruumiissa ollessaan on tehnyt. Ettemme joutuisi tuomittaviksi, meidän on tarpeen säilyä nuhteettomina.

2. Mistä saamme nuhteettomuuden?

Apostoli Paavali kirjoitti tekstimme niille, jotka olivat nuhteettomia. Hän ilmaisee kirjeensä vastaanottajat seuraavasti: "tessalonikalaisten seurakunnalle Isässä Jumalassa ja Herrassa Jeesuksessa Kristuksessa" ja lisää heti sen jälkeen: "Armo teille ja rauha" (1 Tess. 1:1). Niin hän heti kirjeensä alussa tuo esiin heidän autuutensa perustan. Se on Jumalan armo Kristuksessa. Hänessä he ovat nuhteettomia. Yksikään uskova ei ole nuhteeton oman olemuksensa tai tekojensa nojalla, vaan ainoastaan Kristuksen vanhurskauden hyväksi lukemisen nojalla.

Aivan täydellinen, 100-prosenttinen nuhteettomuus on tarpeen kestääksemme tuomiolla. Tällainen löytyy vain Kristukselta, joka tuli veljeksemme, ei itsensä tähden, vaan rakkaudesta meihin. Jumalan kiitos, hänessä se on meitä varten. Hänestä Raamattu todistaa: "Mutta kun aika oli täytetty, lähetti Jumala Poikansa, vaimosta syntyneen, lain alaiseksi syntyneen, lunastamaan lain alaiset, että me pääsisimme lapsen asemaan." Vielä Raamattu sanoo, että hän tuli – ei lakia kumoamaan – vaan sen täyttämään (Matt. 5:17). Jumalan Poika alensi itsensä, otti orjan muodon ja tuli ihmiseksi. Minkä tähden? Itsensäkö tähden? Ei suinkaan, vaan meidän ihmisten tähden. Hän oli kuuliainen kuolemaan asti, hamaan ristin kuolemaan asti.

Löydämme Jeesuksen kuuliaisuudesta suuren lohdutuksen. Raamattu lausuu sen näin: "Sillä niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet ovat tulleet vanhurskaiksi" (Room. 5:19). Kristuksen kuuliaisuus on aivan paloittelemattomana tullut koko ihmissuvun hyväksi. Se sisältää Kristuksen nuhteettoman, pyhän elämän ja hänen suuren kärsimyksensä, verenvuodatuksensa ja kuolemansa meidän edestämme. Kaikki, mitä laki meiltä vaati, on hänessä täytetty. Raamattu sanoo: "Teidät hän teki eläviksi yhdessä hänen kanssaan, antaen meille anteeksi kaikki rikokset, ja pyyhki pois sen kirjoituksen säädöksineen, joka oli meidän vastustajamme; sen hän otti meidän tieltämme pois ja naulitsi ristiin" (Kol. 2:13–14).

Koska Kristuksessa kaikki synnit on sovitettu ja anteeksiannettu, lailla ei ole uskoviin tuomiovaltaa, olkoon laki miten pyhä tahansa ja kuinka oikeassa hyvänsä, niin kuin se onkin aivan täydellinen, vanhurskas ja pyhä. Lailla ei ole mitään voimaa Kristusta vastaan, jonka syyksi luettiin meidän syntimme, joka meidän jokaisen sijassa kärsi syntiemme rangaistuksen ja joka hyväksemme täytti kaikki lain vaatimukset. Kun Kristus kuollessaan lausui: "Se on täytetty", hän vapautti meidät ja naulitsi lain häpeäpaaluun, lain, joka velkoi meiltä nuhteettomuutta ja vaati meille rangaistusta. Niinpä Raamattu lausuu: "Hän riisui aseet hallituksilta ja valloilta ja asetti heidät julkisen häpeän alaisiksi; hän sai heistä hänen kauttaan voiton riemun" (Kol. 2:15).

Kasteen ja uskon kautta olemme Kristuksessa hänen vanhurskauteensa puettuja ja aivan kelvollisia Jumalalle. Apostoli oli varma siitä, että tessalonikalaiset, jotka olivat kääntyneet epäuskosta uskoon, pelastuvat. Hän sanoo: "Te epäjumalista käännyitte Jumalan tykö, palvelemaan elävää ja totista Jumalaa ja odottamaan taivaista hänen Poikaansa, jonka hän on herättänyt kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevasta vihasta" (1 Tess. 1:9–10). Niin lailla ei ole tuomiovaltaa yhteenkään, joka on Kristuksessa, joka on hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa osallisuuteen kastettu ja häneen uskoo.

Jos elät epäuskossa, olet vihan alla. Jeesus sanoo: "Joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen" (Joh. 3:18). Saat omistaa itsellesi tuon ihanan lupauksen: "Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita" (Joh. 3:18). Silloin tuleva viha ei sinua kohtaa, vaan Jeesus pelastaa sinut siitä ja vie iankaikkiseen autuuteen.

3. Miten säilytämme nuhteettomuuden?

Yhtä tärkeä kuin on kysymys: mistä saamme nuhteettomuuden, on kysymys: miten säilytämme sen?

Ensiksi on huomattava, että uskovan nuhteettomuus ei ole olemuksen eikä elämän nuhteettomuutta. Meissä on yhä jäljellä periturmelus. Heikkoudesta rikomme Jumalaa vastaan päivittäin monella tavalla. Vaikka vaellammekin Hengessä kuolettaen syntistä lihaamme ja estäen sen aikeita, silti vaelluksemme nuhteettomuus on kovin suhteellista ja vajavaista. Emme voi siinä ilmestyä tilinteolle ja selviytyä sen varassa. On tarpeen säilyttää se nuhteettomuus, joka on meille Kristuksessa lahjoitettu. Tämä tarkoittaa sitä, että meidän tulee säilyä uskossa.

Asia ei ole niin, että se, joka kerran on tullut uskoon, on aina uskossa. Vapahtajan kylväjävertaus osoittaa, että siemen iti monenlaisessa maassa, mutta lopullista hedelmää se ei tuottanut kaikkialla. Raamattu puhuu niistä, jotka ajaksi uskovat. Jeesus sanoo tuossa vertauksessa: "Mitkä kalliolle putosivat, ovat ne, jotka kuullessaan sanan ottavat sen ilolla vastaan, mutta joilla ei ole juurta: ainoastaan ajaksi he uskovat ja kiusauksen hetkellä luopuvat" (Luuk. 8:13).

On uskosta langenneita julistajia, joiden omatunto on poltinraudalla merkitty ja jotka toimivat kristillisyyden nimissä, mutta todellisuudessa ulkokultailevat omaa etuaan etsien ja tekemisiään puolustellen, kuten apostoli Paavali kirjeissään asiasta puhuu (1 Tim. 4:2).

On tarpeen säilyttää todellinen, pelastava, Kristuksen omistava usko. Olemme oppineet Raamatusta, että se säilyy sanan ja sakramenttien lupausten varassa. Tarvitsemme oikean seurakuntayhteyden, jossa meille Jumalan armo Sanassa ja sakramenteissa tarjotaan ja joista saamme ottaa sen uskolla sydämiimme vastaan. Yksinkin ollessamme löydämme lohdutusta sanasta, mutta ehtoollisen saamme vain kutsutun pastorin toimittamana seurakunnan yhteydessä tai sairasvuoteelle. Uskossa säilyäksemme tarvitsemme osallisuuden Jumalan puhtaaseen sanaan ja sakramentteihin ja sitä varten seurakunnan, jossa ne meille Kristuksen tahtomalla tavalla tarjotaan.

Voihan Jumala tosin säilyttää uskon hyvin vajavaisissakin olosuhteissa, jopa paavikirkossa ja muissa lahkoissa. Sielut ovat niissä kuiten-

kin hyvin suuressa vaarassa väärän opin tähden, joka on perkeleen ase oikean uskon kukistamiseksi ja sielujen kadottamiseksi. Se, joka tietoisesti pysyy harhassa olevassa yhteydessä, kiusaa Jumalaa, kun hän rukoilee uskossa varjeltumista ja kuitenkin tahallisesti asettuu alttiiksi harhan vaikutukselle. Totuudesta tietoinen ei voi omaatuntoaan loukkaamatta ja uskoaan menettämättä niin tehdä.

Uskon voi menettää myös välinpitämättömällä vaelluksella. Teoillaan ihminen ei itseään pelasta eikä omilla pyrkimyksillään saata itseään uskoon. Hän voi kuitenkin kadottaa sielunsa lihan teoilla ja karkottaa sydämestään Pyhän Hengen ja niin menettää uskonsa. Ei ole ollenkaan yhdentekevää, miten elämme. Niinpä Paavali antaa meille tarpeellisia neuvoja ja kehotuksia tekstissämme: "Me kehotamme teitä, veljet: nuhdelkaa kurittomia, rohkaiskaa alakuloisia, holhotkaa heikkoja, olkaa pitkämieliset kaikkia kohtaan. Katsokaa, ettei kukaan kosta kenellekään pahaa pahalla, vaan pyrkikää aina tekemään hyvää toinen toisellenne ja kaikille. Olkaa aina iloiset. Rukoilkaa lakkaamatta. Kiittäkää joka tilassa. Sillä se on Jumalan tahto teihin nähden Kristuksessa Jeesuksessa. Henkeä älkää sammuttako, profetoimista älkää halveksuko, mutta koetelkaa kaikki, pitäkää se, mikä hyvää on; karttakaa kaikenlaista pahaa."

Tässä on meille ohjeita kotia ja työtä varten, mutta myös seurakuntaan. Koska Jumala on rakastanut meitä, mekin haluamme rakastaa häntä ja lähimmäistämme, varsinkin yhteisiä uskonveljiä ja -sisaria. Saamme myös tukea toinen toistamme ja rukoilla toistemme edestä. Apostoli lausuu tekstimme lopussa: "Veljet, rukoilkaa meidän edestämme."

Omin voimin emme jaksaisi uskossa kilvoitella emmekä voisi pysyä nuhteettomina Kristuksen päivään. Mutta apostoli lohduttaa meitä ja siunaa meidät tällä sanalla: Mutta itse rauhan Jumala pyhittäköön teidät kokonansa, ja säilyköön koko teidän henkenne ja sielunne ja ruumiinne nuhteettomana meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen. Hän, joka teitä kutsuu, on uskollinen, ja hän on sen myös tekevä."

Haapamäki 25.10.1997. Soini 26.10.1997. Virret VK 1938: 585:1–4; 115; 334; 417:1,12; 234; 242:1,4–7.

Marketti vai rukoushuone

Neljäntenä rukouspäivänä. Evankeliumiteksti.

Kun Jeesus *jo oli lähellä, laskeutuen Öljymäen rinnettä, rupesi koko opetuslasten joukko iloiten kiittämään Jumalaa suurella äänellä kaikista voimallisista teoista, jotka he olivat nähneet, sanoen: "Siunattu olkoon hän, joka tulee, Kuningas Herran nimessä; rauha taivaassa ja kunnia korkeuksissa!" Ja muutamat fariseukset kansanjoukosta sanoivat hänelle: "Opettaja, nuhtele opetuslapsiasi." Mutta hän vastasi ja sanoi: "Minä sanon teille: jos nämä olisivat vaiti, niin kivet huutaisivat." Ja kun hän tuli lähemmäksi ja näki kaupungin, itki hän sitä ja sanoi: "Jospa tietäisit sinäkin tänä päivänä, mikä rauhaasi sopii! Mutta nyt se on sinun silmiltäsi salattu. Sillä sinulle tulevat ne päivät, jolloin sinun vihollisesi sinut vallilla saartavat ja piirittävät sinut ja ahdistavat sinua joka puolelta; ja he kukistavat sinut maan tasalle ja surmaavat lapsesi, jotka sinussa ovat, eivätkä jätä sinuun kiveä kiven päälle, sen tähden ettet etsikkoaikaasi tuntenut." Ja hän meni pyhäkköön ja rupesi ajamaan myyjiä ulos ja sanoi heille: "Kirjoitettu on: 'Minun huoneeni on oleva rukoushuone', mutta te olette tehneet siitä ryövärien luolan." Ja hän opetti joka päivä pyhäkössä. Mutta ylipapit ja kirjanoppineet sekä kansan ensimmäiset miettivät, miten saisivat hänet surmatuksi; mutta he eivät keksineet, mitä tekisivät, sillä kaikki kansa riippui hänessä ja kuunteli häntä.* Luuk. 19:37–48.

Itkeekö Herra meidän seurakuntaamme

Kun Herra katselee kokoontumistamme, itkeekö hän, kuten hän itki Jerusalemia, joka ei tiennyt, mitä rauhaansa kuului? Sanooko hän meille, kuten hän lausui Efeson seurakunnalle: "Muista siis, mistä olet langennut, ja tee parannus, ja tee niitä ensimmäisiä tekoja; mutta jos et, niin minä tulen sinun tykösi ja työnnän sinun lampunjalkasi pois paikaltaan, ellet tee parannusta" (Ilm. 2:5).

Kun Jumala valvoo kunniaansa, hän voi tehdä tekoja, joita meidän turmeltunut kunniantuntomme ei käsitä. Hän hävitti kunniakkaan, ikimuistoisen Jerusalemin ja sen kuuluisan temppelin pakanallisten roomalaisten kautta. Hän tuhosi tuon kaupungin asukkaineen,

jonka piti olla Jumalan asumus kansojen keskellä. Monet seudut, joilla apostolien aikaan ja vielä heidän jälkeensäkin kristilliset seurakunnat ja oikeauskoinen teologia kukoistivat Syyriassa, Kaksoisvirran maissa, Pohjois-Afrikassa, Turkissa ja muualla Välimeren maissa ovat jo kauan olleet joko pakanain tallattavina tai Marian-palvonnan tyyssijoina. Nuo seudut ovat kokeneet myös Jumalan vihaa moninaisissa sodissa, kapinoissa ja kansainvaelluksissa ja siinä, että Jumala otti Henkensä ja sanansa pois niiltä, jotka eivät tehneet parannusta. Olisiko meidän pieni kirkkomme poikkeus? Sallisiko Jumala meidän vaeltaa omia teitämme ja hylätä hänen tiensä?

Seurakuntaan kuuluvat parannuksen saarna ja parannuksen teot

Siellä, minne Jumala on suuressa rakkaudessaan antanut puhtaan sanansa ja uskonpuhdistuksen Elian hengessä, on aina kaikunut parannuksen saarna ja sitä ovat seuranneet parannuksen teot. Siellä seurakunta on käsitetty rukoushuoneeksi, ei oman edun etsimisen paikaksi, ei kokoontumiseksi itsekehuun ja kunnian tavoitteluun, ei marketiksi eikä ryövärien luolaksi, ei myöskään viihteen tyyssijaksi.

Kun Jeesus laskeutui Öljymäen rinnettä kohti Jerusalemia, hänen opetuslapsensa ylistivät Jumalaa. Kun Vapahtaja laskeutuu sanassa ja sakramenteissa seurakuntansa keskuuteen voidellakseen sitä armon ja uskon Hengellä, opetuslasten joukko kiittää iloiten Jumalaa. Jumalan Poika astuu alas syntisten keskelle ja vastaa heidän rukouksiinsa. Seurakunta, joka palaa yhteisestä kokoontumisesta kotiinsa vanhurskaana, sanoo kokoontuessaan Herransa eteen publikaanin sanat: "Jumala, ole minulle syntiselle armollinen" (Luuk. 18:13). Mutta se myös kuulee ja ottaa vastaan Herransa päästösanan: "Mene rauhaan, sinun syntisi ovat anteeksiannetut." Siinä on sen ilo ja sen kokoontumisen peruste.

Ne taas, jotka etsivät seurakunnan kokoontumisesta vahvistusta farisealaiselle mielelleen, muistakoot Jerusalemin kohtaloa. Sitä Vapahtaja itki. Sitä hänen seurakuntansa itkee. Vapahtaja ajoi oman edun ja itsekehun tavoittelijat temppelistä. Mekään emme saa sellaista menoa hyväksyä. Seurakunta pitää kutsuttaman publikaanien ja syntisten rukoushuoneeksi, paikaksi, jossa käännytään elävän Jumalan puoleen ja tehdään parannus kuolleista teoista.

Jumalan Seurakunta lausuu uskon rukouksen ja tulee lupauksen tähden kuulluksi. Sen ei tarvitse kiivetä fyysisesti Siionin vuorelle Jerusalemiin voidakseen rukoilla. Tuo aika on ollut ohi jo pari tuhatta vuotta. Nyt Herran temppelin vuori tulee uskovien luo pelastuksen turvapaikkana kaikkialle suuressa kansojen meressä, missä ikinä seurakunta kokoontuu. Seurakunta lähestyy Jumalaa Hengessä ja totuudessa, ja Pyhä Henki antaa sille Jumalan rauhan. Tämä rauha on sydämen ja omantunnon rauha. Se on rauhaa kääntymyksessä, joka tapahtuu elävän Jumalan puoleen. Se on se rauha, jonka syntinen saa, kun Jumala antaa hänelle kaikki hänen syntinsä anteeksi Kristuksen täytetyn sovitustyön tähden. Se on Kristuksen hankkima rauha. Se on ristin veren kautta ansaittu ja meille lahjana annettu. Tätä varten olemme tänäänkin tulleet koolle.

Jumala on ollut meitä kohtaan kärsivällinen. Se oikean opin ja uskon tie, jolle seurakuntamme lähtivät yli kahdeksankymmentä vuotta sitten, ei valitettavasti ole aina kaikkia tyydyttänyt. Sillä tiellä, jolla Jumala saa kunnian ja syntinen armon, eivät kaikki ole halunneet vaeltaa. Maailmallisuus ja lihallisuus ovat etsineet itselleen kanavia tullakseen hyväksytyiksi. Väärälle opille on haluttu jalansijaa. Uskollisten joukot ovat harvenneet. Monet ovat pyörtäneet konfirmaatiolupauksensa, eräät jopa virkavalansa. On Jumalan valtava ihme, että hän on varjellut meidät oikeauskoisena kirkkona, vaikka pienenä, eikä hänen ole tarvinnut siirtää paikaltaan lampunjalkaamme. Hän antaa edelleen sanansa kaikua. On syytä suureen kiitokseen ja samalla tarvetta hartaaseen esirukoukseen harhautuneiden puolesta, että he palaisivat parannuksen tehden. Jumalan seurakuntaan palataan tuhlaajapojan tietä, ei kuningastietä eikä opettajana. Paluu katuvana, syntinsä tunnustavana, armoa Jumalalta publikaanin tavoin anovana on aidon parannuksen merkki.

Seurakunnan toimintaa sävyttää uhrialttius

Vanhan liiton Israel oli opetettu uhraamaan Herralle kymmenykset kaikista tuloistaan. Sen lisäksi Raamatussa kerrotaan myös vapaaehtoisista uhreista. Nyt Uuden liiton aikana ei ole pakollisia kymmenyksiä. Raamattu opettaa meitä näin: "Huomatkaa tämä: joka niukasti kylvää, se myös niukasti niittää, ja joka runsaasti kylvää, se myös runsaasti niittää. Antakoon kukin, niin kuin hänen sydämensä

vaatii, ei surkeillen eikä pakosta; sillä iloista antajaa Jumala rakastaa." (2 Kor. 9:6–7.)

Se kaupanteko ja markkinameno, josta Jeesus puhdisti temppelin, oli jyrkässä ristiriidassa uhraamisen tarkoituksen kanssa. Tarkoitus oli uhrata Herralle uskon hedelmänä, kun sitä vastoin kaupustelijat pyrkivät itsekkäästi hyötymään Jumalan säätämän uhrijumalanpalveluksen kustannuksella.

Kun apostoli Paavali kannusti kristittyjä uhraamaan puutetta kärsivän Jerusalemin seurakunnan hyväksi, hän sanoi: "En sano tätä käskien, vaan viittaamalla muiden intoon minä tahdon koetella teidänkin rakkautenne vilpittömyyttä. Sillä te tunnette meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon, että hän, vaikka oli rikas, tuli teidän tähtenne köyhäksi, että te hänen köyhyydestään rikastuisitte. Minä annan vain neuvon tässä asiassa." (2 Kor. 8:8–10.) Uhrialttiuden synnyttää meidän edestämme annettu Kristuksen uhri. Se ei lähde lakimaisesta pakottamisesta ja vaatimisesta, vaan sydämen halusta ja rakkaudesta Kristuksen asiaa kohtaan. Markkinameno ei tätä ilmennä. Mutta todellinen sydämen usko synnyttää pyyteetöntä, epäitsekästä rakkautta. Tästä apostoli sanoo: "Niin minä Jumalan armahtavan laupeuden kautta kehotan teitä, veljet, antamaan ruumiinne eläväksi, pyhäksi, Jumalalle otolliseksi uhriksi; tämä on teidän järjellinen jumalanpalveluksenne" (Room. 12:1).

Niillä varoilla ja sillä toimeliaisuudella, mikä lähtee vastarakkaudesta Kristukseen, ylläpidetään ja levitetään evankeliumin asiaa. Käytännössä usein tähän liikenevät vain ne tähteet, nuo "kaksitoista vakallista", jotka jäävät jäljelle Jeesuksen siunaamasta jokapäiväisestä leivästä, jotka hän käskee ottamaan talteen ja panemaan käyttöön. Mutta on myös sellaisia kristittyjä, jotka noudattavat apostolin neuvoa: "Kunkin viikon ensimmäisenä päivänä pankoon jokainen teistä kotonaan jotakin talteen, säästäen menestymisensä mukaan" (1 Kor. 16:2) ja antavat päältä päin Herralle ennen muita menoja ja parasta, mitä heillä on. Onpa sitten vielä tuo ylittämätön lesken ropo, lesken, joka pani uhriarkkuun "koko elämisensä" (Luuk. 21:4) ja se alabasteri, jolla Maria voiteli Jeesuksen hautaamista varten, teko, mikä on mainittava hänen muistoksensa kaikkialla, missä evankeliumia saarnataan (Mark. 14:9). Vapaaehtoinen, sydämen halusta nouseva rakkaus ja uhrialttius eri muodoissa ja määrissä antaa siivet evanke-

liumin lohdulliselle saarnalle. Alttius antaa kunnian Jumalalle ja kiittää Kristusta hänen uhristaan. Se kertoo omalla kauniilla tavallaan armon evankeliumin voimasta ja vaikutuksesta.

Evankeliumi tekee meistä hengellisesti rikkaita, kun se Kristuksen köyhyydestä tuo syntisille taivaalliset armoaarteet. Evankeliumi ei jaettaessa vähene, vaan siitä riittää kaikille. Aneilla emme voi ostaa itsellemme sitä, minkä Kristus on jo pyhällä verellään ja viattomalla kärsimisellään meille hankkinut. Kaupustelijat ja edun tavoittelijat Kristus ajoi ruoskalla pois temppelistä. Pitäkäämme mekin Jumalan huone puhdistettuna ja kuolettakaamme päivittäin kasteemme esikuvan mukaisesti meissä oleva itsekkyys ja ahneus, joka on epäjumalanpalvelusta ja jonka tähden tulee Jumalan viha (Kol. 3:5).

Lopuksi

Kun Kristus puhdistaa temppelin saaden aikaan uskonpuhdistuksen, se vaikuttaa sekä seurakunnan opetukseen että sen jäsenten elämään. Silloin evankeliumi saarnataan yksimielisesti puhtaasti, selvästi ja kaikin puolin oikein. Silloin sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaan. Silloin ihmiset kääntyvät epäuskosta ja kuolleista teoista ja panevat turvansa Jumalan armoon Kristuksessa antaen kunnian yksin hänelle. He tekevät hyviä tekoja ja uhraavat evankeliumin eteen Jumalan armon kiitokseksi. Ennen muuta he etsiytyvät kuulemaan ja kätkemään sydämeensä armon sanaa. Maailmallisuus ja lihallisuus saavat jäädä. Jumalisuus ja hurskas elämäntapa tulevat tilalle. Sanomme Raamatun sanoilla: "Mutta mikä minulle oli voitto, sen minä olen Kristuksen tähden lukenut tappioksi. Niinpä minä todella luen kaikki tappioksi tuon ylen kalliin, Kristuksen Jeesuksen, minun Herrani, tuntemisen rinnalla, sillä hänen tähtensä minä olen menettänyt kaikki ja pidän sen roskana – että voittaisin omakseni Kristuksen ja minun havaittaisiin olevan hänessä ja omistavan, ei omaa vanhurskautta, sitä, joka laista tulee, vaan sen, joka tulee Kristuksen uskon kautta, sen vanhurskauden, joka tulee Jumalasta uskon perusteella (= varassa); tunteakseni hänet ja hänen ylösnousemisensa voiman ja hänen kärsimyksiensä osallisuuden." (Fil. 3:7–10.)

Onhan tämä sinunkin tunnustuksesi?

Lahti 5.11.2005. Virret VK 1938: 128; 395:1–2; 290; 399:1–2,4–5; 228; 237; 243.

"Keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on"

Kahdentenakymmenentenä kolmantena sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Silloin fariseukset menivät ja neuvottelivat, kuinka saisivat hänet sanoissa solmituksi. Ja he lähettivät hänen luoksensa opetuslapsensa herodilaisten kanssa sanomaan: "Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen ja opetat Jumalan tietä totuudessa, kenestäkään välittämättä, sillä sinä et katso henkilöön. Sano siis meille: miten arvelet? Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei?" Mutta Jeesus ymmärsi heidän pahuutensa ja sanoi: "Miksi kiusaatte minua, te ulkokullatut? Näyttäkää minulle veroraha." Niin he toivat hänelle denarin. Hän sanoi heille: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?" He vastasivat: "Keisarin". Silloin hän sanoi heille: "Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on". Kun he sen kuulivat, ihmettelivät he ja jättivät hänet ja menivät pois. Matt. 22:15–22.

Olemme kahden valtakunnan kansalaisia. Olemme rakkaan isänmaamme ja sitäkin rakkaamman Jumalan valtakunnan kansalaisia. Jumalalla on täällä maailmassa kaksi eri hallintopiiriä eli regimenttiä. On maallinen regimentti ja hengellinen regimentti. Jeesus opettaa tekstissämme näitä molempia ja niiden välistä eroa.

Maailman tapa lähestyä uskovia

Kerran fariseukset tulivat Jeesuksen tykö. Heidän ilkeänä takaajatuksenaan oli saada hänet sanoissa solmituksi. He eivät menneet Jeesuksen luo oppiakseen häneltä, vaan he halusivat saada Jeesuksen hankalaan asemaan. Siinä tarkoituksessa he lähettivät opetuslapsensa herodilaisten kanssa sanomaan hänelle: "Opettaja, me tiedämme, että sinä olet totinen ja opetat Jumalan tietä totuudessa, kenestäkään välittämättä, sillä sinä et katso henkilöön." Näin he lähestyivät Vapahtajaa.

Opimme tekstistämme, miten epäuskoiset saattavat lähestyä kristittyjä. He voivat tulla heidän luokseen asiallisesti, jopa he voivat vähän kehuakin ja antaa tunnustusta. He yrittävät saada meidät lausumaan sellaista, mikä ei ole sopusoinnussa uskomme eikä tunnustuksemme kanssa. Niin oli myös tekstimme tapauksessa. He menivät Jeesuksen luo ja sanoivat hänelle: "Sano siis meille: miten arvelet? Onko luvallista antaa keisarille veroa vai ei?" He olivat tarkoin miettineet mahdollisimman hankalan kysymyksen. Jos Vapahtaja sanoisi, että veroa ei pidä keisarille maksaa, silloin he saisivat aiheen osoittaa hänet kapinalliseksi. Olisi ollut raskas rikos nousta Rooman valtakuntaa vastaan. Jos Jeesus taas korostaisi, että verot pitää maksaa, silloin hän olisi epäisänmaallinen, kun vaatisi maksamaan veroja valloittajalle. Kysymys oli pyritty asettamaan siten, että vastaisipa siihen niin tai näin, niin aina vastaisi itsellensä epäedullisesti.

Voimme kuvitella, miten voitonriemuisina fariseusten oppilaat menivät Jeesuksen luo. He olivat huolella miettineet myös johdannon: "Sinä et katso henkilöön"; sinä et mielistele, vaan lausut vastauksen suoraan kysyjistä riippumatta. Mitä Vapahtaja teki? Hän sanoi: "Miksi kiusaatte minua, te ulkokullatut?" Hän näki heidän sydämensä ajatukset ja julisti heille heti lakia. Sitten hän sanoi: "Näyttäkää minulle veroraha." He eivät voineet muuta kuin näyttää. Heidän täytyi totella Vapahtajamme sanaa. Niin he toivat hänelle denarin. Silloin Vapahtaja kysyi heiltä: "Kenen kuva ja päällekirjoitus tämä on?" He vastasivat: "Keisarin." Mitä muuta he olisivat voineet vastata? Niin rahassa luki, sellainen kuva siinä oli. Silloin Vapahtaja sanoi heille: "Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on."

Fariseukset liittoutuivat herodilaisten kanssa. Nämä olivat saddukealaismielisiä Herodeksen kannattajia. Fariseusten kanssa herodilaisilla oli vain se, että he olivat Jeesusta vastaan, mutta opissa he olivat eri mieltä. Erimieliset voivat näet yhtyä vastustamaan totuuden tunnustajia, vaikka he muuten eivät ole opissa samaa mieltä.

Kaksi eri elämänaluetta

Vapahtajamme jakaa hallinnan kahteen osaan: On maallinen elämä ja on hengellinen elämä. On maallinen regimentti ja on hen-

gellinen regimentti. Ne ovat eri hallintoalueita. Hän sanoo saman myös meille: "Antakaa siis keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on." Kristityn tulee elää ja kilvoitella näissä kummassakin.

Meidän tulee etsiä ajallisen, maallisen valtakunnan parasta. Meidän tulee elää ja toimia kunnon kansalaisina, maksaa verot ja täyttää velvollisuutemme. Niin meidän tulee tehdä, ei vain rangaistuksen pelosta, vaan omantunnon tähden Jumalan edessä.

Hengellinen elämänalue on esivaltaan nähden itsenäinen omalla alueellaan, siis kaikessa, mikä koskee esimerkiksi evankeliumia ja pelastusta, sanaa ja sakramentteja, pyhää saarnavirkaa sekä oppia ja tunnustusta.

Jos taas jokin ulkonainen kirkko poikkeaa yleisestä siveyslaista ja opettaa tai harjoittaa sen vastaista, rikollista moraalia uskonnon varjolla, esivallalla on oikeus siihen puuttua. Esivalta on näet Jumalan palvelija sen rankaisemiseksi, joka pahaa tekee, eikä rikollista elämäntapaa saa suosia tai harjoittaa kirkkokyltinkään alla. Yleinen siveyslaki on sama kuin kymmenen käskyn laki.

Nämä kaksi aluetta, kun ne oikein ymmärretään, eivät ole toisiaan vastaan, vaan molemmat mahtuvat samaan kristityn sydämeen. Raamatun mukaan esivalta on Jumalasta. Kun meillä on sellaisia esivallan virkamiehiä, jotka toimivat oikeutta, kohtuutta ja rauhaa etsien kansalaistensa hyväksi, saamme olla Jumalalle kiitollisia ja siitä iloita. Saamme rukoilla Jumalaa, että hän sillä tavalla siunaisi maatamme ja kansaamme. Saamme myös edistää sitä toimimalla esivallan viroissa.

Maallinen valtapiiri ja Jumalan kaitselmus

Maallinen esivalta kuuluu Jumalan kaitselmuksen piiriin. Se vaikuttaa siihen, millä tavoin Jumala johdattaa maailmaa sekä Seurakuntansa ja yksittäisen kristityn elämää. Vaikka nämä regimentit ovat erillään toisistaan, niin ne kuitenkin hyödyttävät toisiaan. Kirkko kasvattaa jäseniänsä yleisen siveyslain tuntemiseen ja noudattamiseen, rakastamaan maataan, kunnioittamaan ja noudattamaan hyviä tapoja, oikeata järjestystä ja lakia. Esivalta turvaamalla rauhaa

antaa evankeliumin julistamiselle ja kirkon toiminnalle suotuisat olosuhteet. Maallista valtaa hyväksi käyttäen Jumala kaitselmuksellaan johdattaa ihmiskunnan, kansojen ja yksilöiden kohtaloita ja erityisesti kristittyjensä elämää niin, että evankeliumia voidaan julistaa sielujen pelastukseksi.

Jumalan kaitselmuksen piiriin kuuluvat maallinen valta ja kaikki ajallisen elämän asiat. Siihen kuuluvat myös pyhät enkelit ja se kaikki, kuinka Jumala näiden näkymättömien henkiolentojen kautta johdattaa maailmaa ja sen kulkua. Siihen kuuluu luonto erilaisine ilmiöineen, mutta siihen kuuluvat myös kansat, niiden hallitsijat ja nekin historialliset tapahtumat, joita seuraamme päivittäisistä uutislähetyksistä ja sanomalehdistä. Jumala tietää, millä tavoin hän johdattaa maailman kulkua. Hän tietää, minkä hän sallii ja minkä hän estää.

Kaitselmuksen alueella jollakin pienellä yksityiskohdalla saattaa olla käänteentekevä vaikutus, josta asiat lähtevät pyörimään johonkin suuntaan. Olemme viime vuosina saaneet seurata, kuinka Jumala on avannut ovia evankeliumille maihin, joissa sitä ei voitu aikaisemmin julistaa tai missä se oli kovin rajoitettua. Samalla hän on antanut ihmisille mahdollisuuksia kuulla Sanaansa, myös mahdollisuuden elää toisenlaista ulkonaistakin elämää kuin aikaisemmin.

Kiitos Jumalalle ajallisista

Kristitty kunnioittaa esivaltaa. Hän kiittää Jumalaa ulkonaisesta rauhasta, vapaudesta ja omasta isänmaasta sekä kaikesta siitä hyvästä, mikä siitä nousee. Kristityn päämäärä ei ole kuitenkaan tämä ajallinen elämä. Vapahtajan ja hänen apostoliensa aikana uskovat elivät usein olosuhteissa, joissa heillä ei ollut kansallista itsenäisyyttä, vaan he olivat vieraan hallinnon alaisia.

Omallakaan maallamme ei ole aina ollut itsenäisyyttä, mutta kuitenkin meillä on ollut oma maa ja oma kansa. Nekin ovat Jumalan lahjoja. Voimme sanoa, että kansallinen itsenäisyys voi olla kuin ylimääräinen Jumalan lahja, varsinkin pienelle kansalle.

On valtakuntia, jotka muodostuvat monista kansoista. Kaikilla kansoilla ei ole omaa itsenäistä valtakuntaa. On hyvä ymmärtää näitä asioita hieman laajemmin ja nähdä, että kristitty voi toimia hyvällä

omallatunnolla erilaisissa olosuhteissa ja kunnioittaa sitä esivaltaa, jonka alla hän on.

On myös valtakuntia, joiden väestö muodostuu sukutaustoiltaan monista eri kansallisuuksista ja joissa niiden rajat eivät ole jyrkät.

Jumala voi erilaisissa kansallisissa koostumuksissa antaa ihmisille maallisen hallintapiirin suojaa ja Kirkollensa toimintamahdollisuuksia.

Jumalan tykö tullaan uskomalla evankeliumi

Kun Jeesus oli puhuessaan fariseuksille erottanut valtion ja kirkon toisistansa, Raamattu sanoo, että he ihmettelivät. Sitten tekstimme sanoo: "Jättivät hänet ja menivät pois." Meille kuvataan lyhyesti ja hyvin traagisesti, mitä tapahtui. Fariseukset ja herodilaiset saivat Jeesukselta selkeän, oikean opetuksen eikä heillä ollut enää mitään kysyttävää. Olisivathan he voineet sanoa: "Herra, opeta meitä. Me haluamme olla sinun opetuslapsiasi. Sinä olet meidän Mestarimme. Sinä osaat meitä opettaa." Mutta ei, heillä ei ollut nöyryyttä kääntyä. Heillä ei ollut nöyryyttä tunnustaa Kristusta siksi, joka hän oli. He lähtivät pois.

On niin, etteivät parhaimmatkaan vastaukset epäuskoisten ihmisten ongelmiin ja kysymyksiin välttämättä käännytä heitä. Ihmisen täytyy tulla ensin synnintuntoon ja käsittää syntisyytensä. Vasta sitten, kun ihminen käsittää rikkoneensa Jumalan tahdon ja hänelle tulee synnintunto ja Vapahtajan tarve, asiat alkavat tulla oikealle kohdallensa. Vasta silloin ihminen voi evankeliumia kuullessaan oppia tuntemaan sen rakkauden, joka Jumalalla on meitä kohtaan.

Kun opimme tuntemaan Jumalan rakkauden Kristuksessa, meille tulee myös uusi päämäärä. Se on se yhdyskunta, mikä meillä on taivaassa. Juutalaiset halusivat Vapahtajan aikana omalle maallensa ja kansallensa valtiollista kunniaa ja menestystä, että voisivat pakanakansojen edessä kerskua ylivertaisuudestaan ja siitä, että he ovat Jumalan kansa. Tätä he eivät saaneet. Todellisuus oli toinen. He joutuivat suuriin vaikeuksiin, Jerusalem hävitettiin ja heidät hajotettiin entistä enemmän maailman kansojen joukkoon. Kunniaa ei löytynyt.

Kristukseen uskoville ei ole luvattu tässä maailmassa ulkonaista kunniaa. Meille on luvattu risti Kristuksen nimen tähden. Se olkoon kunniamme. Maailman kunniana taas "on heidän häpeänsä", kuten tämän päivän epistolateksti sanoo. Sellaisista asioista, joita kristityt pitäisivät hävettävinä edes mainita, saati tehdä, maailma saattaa kerskua ja pitää niitä kunnianaan. Kristityn kunnia on saada kulkea Kristuksen askelissa ja kärsiä hänen nimensä tähden. Sen sijaan se kunnia vielä odottaa, kun saamme kerran nousta ylös kirkastettuina ja tulla sisälle iankaikkiseen taivaalliseen elämään.

Miten tärkeätä onkaan erottaa toisistaan maallinen hallinta ja hengellinen hallinta. Aina kun niitä on sekoitettu toisiinsa, on jouduttu vaikeuksiin, jo ei aina heti, niin ajan perästä. Kun ne pidetään toisistansa erillänsä, ne ovat suureksi siunaukseksi. Jumala antakoon meille ja säilyttäköön meillä selkeän ymmärryksen siitä, että nämä molemmat kuuluvat elämäämme ja kuitenkin ovat eri asioita.

Jumala hallitsee. Hän hallitsee tätä maailmaa, jossa kuitenkin pahalla on sanansa ja sijansa. Mutta pahalle tulee loppu. Se ei saa voittoa. Voitto on Jumalan. Jumala hallitsee myös kristittyjänsä. Hän hallitsee heidän sydämiänsä. Kun Jumala hallitsee maailmaa, maita ja kansakuntia, hän hallitsee niitä lailla, rangaistuksilla, käskyillä ja muilla ajalliseen elämään kuuluvilla asioilla. Mutta kun hän hallitsee Kirkkoansa, hän hallitsee sydämiä ja tekee sen Sanallaan. Hän ei tee sitä pakolla. Hän tekee sydämet taipuviksi, halullisiksi ja voimallisiksi kulkemaan taivastietä ristiä kantaen.

Niin kristitty antaa kunnian molemmille valtapiireille. Hän kiittää Jumalaa sekä maallisesta että hengellisestä hallinnasta. Erityisesti hän iloitsee siitä, että saa olla Kristuksen valtakunnassa, hänen alamaisenaan ja palvella häntä.

Turku 10.11.1996. Virret VK 1938: 196; 462:1–2,7–9; 344.

Ethän käänny takaisin tyhmyyteen

Kahdentenakymmenentenä kolmantena sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti.

Herra, ennen sinä olit suosiollinen maallesi, sinä käänsit Jaakobin kohtalon. Sinä annoit anteeksi kansasi pahat teot ja peitit kaikki heidän syntinsä. Sela. Sinä panit kaiken kiivastuksesi pois ja lauhduit vihasi hehkusta. Käänny taas meidän puoleemme, sinä pelastuksemme Jumala, älä ole enää tuimistunut meihin. Oletko ainiaaksi vihastunut meihin, pidätkö vihaa suvusta sukuun? Etkö virvoita meitä eloon jälleen, että sinun kansasi iloitsisi sinussa? Herra, suo meidän nähdä sinun armosi, anna apusi meille. Minä tahdon kuulla, mitä Jumala, Herra, puhuu: hän puhuu rauhaa kansallensa, hurskaillensa; älköön he kääntykö jälleen tyhmyyteen. Totisesti, hänen apunsa on lähellä niitä, jotka häntä pelkäävät, ja niin meidän maassamme kunnia asuu. Armo ja totuus tapaavat toisensa täällä, vanhurskaus ja rauha antavat suuta toisillensa, uskollisuus versoo maasta, ja vanhurskaus katsoo taivaasta. Herra antaa meille kaikkea hyvää, ja meidän maamme antaa satonsa. Vanhurskaus käy hänen edellänsä ja seuraa hänen askeltensa jälkiä. Ps. 85:2–14.

Tekstimme kertoo, kuinka Jumala oli kääntänyt kansansa kohtalon ja antanut sille anteeksi pahat teot ja peittänyt kaikki heidän syntinsä. Herra oli pannut kiivastuksensa pois ja lauhtunut vihansa hehkusta. Nyt psalminkirjoittajan sydämellä on huoli siitä, ettei seurakunta kääntyisi takaisin tyhmyyteen ja joutuisi Jumalan vihan alle. Tämä on vakava, todellinen huolen aihe kaikkina aikoina, myös meillä.

Jumalan sanan mukaan ihminen ei itse ymmärrä parastaan hengellisissä asioissa. Se, mitä hän itse pitää korkeana viisautena ja syvällisenä ajatteluna, on Jumalan silmissä tyhmyyttä. Se on tyhmyyttä sen tähden, että se ei pelasta, vaan kadottaa. Se ei johda lähemmäksi Jumalaa, vaan etäännyttää hänestä. Se ei tee häntä osalliseksi Jumalan rakkaudesta Kristuksessa, vaan vie ihmisen Jumalan vihan alle. Se ei pane sielun turvaa Kristuksen sovitustyöhön ja Jumalan armoon, vaan ihmiseen itseensä. Se on hyvin petollista, sillä ihminen ei ilman Jumalan Hengen erityistä asioihin puuttumista tajua vihan alai-

suuttaan. Hän useimmiten luulee, että hänen asiansa ovat kutakuinkin kunnossa, tai ainakin, ettei hänen kääntymisellään ja parannuksellaan ole kiirettä.

Vihanalaisuudella on merkkinsä

Vihanalaisuus ei saavuta vain yksittäisiä ihmisiä, vaan myös kirkot ja seurakunnat, jopa kansakunnatkin voivat joutua Jumalan vihan alle. Tekstimme sanoo: Herra puhuu rauhaa kansallensa, hurskaillensa. Kun tämä Herran puhe lakkaa ja sen tilalle tulee inhimillinen rauhoittelu: 'rauha, rauha, vaikka ei rauhaa olekaan' -tyyliin, se on merkki Jumalan vihan ajan koittamisesta. Sillä Herra valvoo kunniaansa eikä anna ylistystään epäjumalille. Herra ei voi hyväksyä sitä, että hänen rauhan sanomansa korvataan inhimillisellä pään silittämisellä. Jumala edellyttää parannusta ja parannuksessa elämistä. Hän edellyttää kääntymystä epäjumalista elävän Jumalan puoleen, epäuskosta uskoon, ihmisviisaudesta Jumalan viisauteen, ihmisajatuksista Jumalan sanaan, maailmasta Jumalan valtakuntaan, pahoista teoista ja vääryydestä vanhurskauteen ja jumalisuuteen.

Vihanalaisuuden merkki on tuudittelu uneliaisuuteen sekä selvän lain ja evankeliumin saarnan muuttuminen epäselväksi julistukseksi, jossa laki ei ole lakia eikä evankeliumi evankeliumia, jossa synti ei ole syntiä eikä armo armoa. Vaikka on lähdetty Herraa vastaan, ei enää odoteta hänen tuloaan eikä tehdä sitä varten valmisteluja. Lampussa ei ole Jumalan sanan ja Pyhän Hengen öljyä. Siinä on mitä muuta tahansa, sellaista, mihin Jumalan tuli ei ota kiinni eikä anna valoa. Siinä hämäryydessä saa sikeän unen, vaikka kaikki merkit ovat olemassa, että kohta Ylkä tulee.

Tekstimme haluaa meidän koettelevan itseämme ja kysyvän: olemmeko hereillä, odotammeko Herramme paluuta, palaako uskon lamppumme vai onko uneliaisuus vallannut meidät ja onko rauhamme uneliaisuuden rauhaa, joka odottaa Jumalan vihan ilmestymistä?

Uneliaisuuden merkki on myös välinpitämättömyys opista, kun seurakunta, kirkko ja jäsenet eivät välitä, opetetaanko Jumalan sana puhtaasti ja oikein. Uneliaille kelpaa kaikki, kunhan heidän untansa ei häiritä eikä heitä herätellä Jumalan sanalla valvomaan. Nukahtaneille kaikki uskonnollisuus on suurin piirtein yhdenvertaista. He ei-

vät voi ymmärtää sellaista mahdollisuutta, että evankeliumin oppi olisi puhtaana vain harvoilla. Jos sinua vaivaa uneliaisuus, havahdu unestasi ja tutki Pyhä Raamatun mukaan, mikä on se tie, joka vie elämään. Usko Jeesuksen sana: "Minä olen tie, totuus ja elämä; ei kukaan tule Isän tykö muutoin kuin minun kauttani" (Joh. 14:6).

Miten oikeaan Jumalan rauhaan tullaan

Psalmin kirjoittaja muistelee sitä, kuinka seurakunta oli päässyt Jumalan rauhaan. Se oli kokenut Jumalan vihan väkevänä. Ihmiset olivat tulleet syntiensä tuntoon ja tajunneet rikkoneensa Jumalan tahdon. Niinhän uskoon tullaan. Uskoon tullaan synnintunnon kautta, Jumalan vihan kokemisen tietä, kun omien syntien kadottavuus paljastuu omalletunnolle. Usko on syntien anteeksisaamisen omistamista Kristuksen tähden, Jumalan ansaitsemattomaan armoon ja laupeuteen luottamista. "Sinä annoit anteeksi kansasi pahat teot ja peitit kaikki heidän syntinsä… Sinä panit kaiken kiivastuksesi pois ja lauhduit vihasi hehkusta", sanoo tekstimme. Usko on sitä, että ihminen luottaa siihen, että Jumala on armollinen suurelle syntiselle. Hän on vihastunut vain sitä varten, että etsiytyisimme suojaan hänen vihaltaan. Hän tarjoaa meille kestävän turvapaikan, Herramme ja Vapahtajamme Kristuksen lujan armon ja täytetyn työn.

On Jumalan suurta rakkautta, kun hän ravistelee meitä ja tekee meille selväksi, mikä meitä odottaa, jos emme käänny epäuskon ja välinpitämättömyyden teiltä. Silloin tosin tunnemme raskaana Jumalan käden päällämme. Mutta Raamattu todistaa meille tästä Jumalan vihasta, että se kestää vain vähän aikaa. Jesaja kirjoittaa Herran sanan: "Sillä näin sanoo Korkea ja Ylhäinen, jonka asumus on iankaikkinen ja jonka nimi on Pyhä: Minä asun korkeudessa ja pyhyydessä ja niitten tykönä, joilla on särjetty ja nöyrä henki, että minä virvoittaisin nöyrien hengen ja saattaisin särjettyjen sydämet eläviksi. Sillä en minä iankaiken riitele enkä vihastu ainiaaksi." (Jes. 57:15–16.)

Jumala paljastaa kauhistuneelle, syyttävälle tunnolle rakkautensa Kristuksessa ja valaisee lempeät, armolliset Isän-kasvonsa ahdistuneelle. Tämän hän tekee evankeliumilla, kun hän kirkastaa sinulle, että Jeesuksen sovitus on lepyttänyt Isän vihan ja hankkinut sinulle armon. Niin pääset Jumalan vihalta "suojaan suuren sovinnon".

Raamattu sanoo: "Sillä Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan" (2 Kor. 5:19). Usko tämä sana autuudeksesi. Siinä on sinulla turvapaikka.

Jumalan tahto on, että on olemassa seurakuntia, joissa evankeliumi julistetaan puhtaasti ja selvästi. Tekstimme puhuu Vanhan testamentin ajasta. Silloin Israelin maan ja sen jumalanpalveluksen oli määrä olla se paikka, missä Jumala puhuu rauhan sanomaa kansallensa. Siitä tekstimme sanoo kauniisti: "Armo ja totuus tapaavat toisensa täällä, vanhurskaus ja rauha antavat suuta toisillensa, uskollisuus versoo maasta, ja vanhurskaus katsoo taivaasta." Nyt Uuden liiton aikana oikea seurakunta on tällainen paikka. Armon ja totuuden, jotka tulivat Jeesuksen Kristuksen kautta, pitää kulkea käsi kädessä Jumalan seurakunnassa. Viimeisin, perimmäisin totuus, joka ei pala tulessakaan, vaan joka kestää kiusausten helteessä, on se, että Jeesus on täydellisesti maksanut syntivelkamme ja hyvittänyt Jumalan vanhurskaan vihan, niin että kuka ikinä häneen uskoo, se pelastuu ja on siirtynyt vihan alta armon alle. Mikään muu usko ei pelasta Jumalan iankaikkiselta vihalta. On vain yksi nimi, Jeesuksen Kristuksen, ihmiseksi tulleen Jumalan Pojan nimi, joka auttaa. Siihen kannattaa sinunkin vedota.

Usko tuo mukanaan elämän vanhurskautta

Siellä, missä havahdutaan uneliaisuudesta valvomaan ja vaeltamaan Jumalan kasvojen edessä uskossa Kristukseen, koetaan paljon Jumalan siunausta ja hyvyyttä. Suurin, iankaikkinen siunaus on syntien anteeksiantamuksen omistaminen.

Jos jollakin kansalla ja maalla on sellainen Jumalan armo, että sillä on hurskas esivalta ja oikeat, yleisen siveyslain mukaiset, elämän vanhurskautta turvaavat lait, se on suuri Jumalan lahja ja Jumalan ajallinen siunaus kulkee sen mukana. Tätä kristityt rukoilevat päivittäin Isä meidän rukouksessa, kun he pyytävät: "Anna meille tänä päivänä meidän jokapäiväinen leipämme" (Matt. 6:11). Sitä Vanhan liiton Israel sai kokea, kun sillä oli hurskaita hallitsijoita, tuomareita ja kuninkaita. Sitä on saanut kokea historian kuluessa myös oma kansamme, kun sil-

lä on ollut hurskaita hallitsijoita, lainsäätäjiä, esikuvia ja johtajia. Näiden suojassa on myös evankeliumi saanut kaikua.

Kun seurakunta ja koko kirkko julistaa oikein Jumalan sanan ja huolehtii sieluista Jumalan tahtomalla tavalla, se saa runsaasti sekä hengellistä että ajallista siunausta. Tämä siunaus säteilee uskovien koteihin, työpaikoille, sukuun, ystäväpiiriin ja eri tahoille kunkin uskovan liikkumapiirin mukaan. Toteutuu tekstimme sana: "Herra antaa meille kaikkea hyvää, ja meidän maamme antaa satonsa. Vanhurskaus käy hänen edellänsä ja seuraa hänen askeltensa jälkiä."

Yhteiskunnallinen vanhurskaus ja kaikki elämän vanhurskaus on rakkautta. Se ei tee kenellekään mitään todellista pahaa. Se on ulkonaisen elämän rauhan airut. Siinä ilmapiirissä on rauha kylvää myös Jumalan valtakunnan siemeniä autuudeksi monille. On tärkeätä, että ihmiset oppivat tuntemaan Jumalan rakkauden, jolla hän on rakastanut meitä Pojassaan. Jeesus sanoo: "Sillä ei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan tuomitsemaan maailmaa, vaan sitä varten, että maailma hänen kauttansa pelastuisi. Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita." (Joh. 3:17) "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä" (Joh. 3:36). Kun tämä toteutuu meissä uskon kautta, silloin vältämme sen kohtalon, josta Jeesus sanoo: "Mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä" (Joh. 3:36).

Muista siis, sinä armosta autuas Jumalan kansa, pysyä Jumalan viisaudessa ja ahkeroida hänen vanhurskautensa kaikinpuolista toteutumista. Älä palaa tyhmyyteen, jossa monen seurakunnan lampunjalasta on valo kadonnut ja moni kansa on kokenut rappion ja tuhon.

Tee minut, Jeesus, viisaaksi,
Tee valvovaksi, hurskaaksi.
Suo oikein päivät laskea,
Mua siitä aina muistuta,
Mä että päivä päivältä
Käyn lähtööni lähemmä.
Tee armotyösi minussa,
Suo elää, kuolla sinussa.

Petrus Samuelis Brask. VK 1938 nro 450:3.

Tampere 30.10.2005. Virret VK 1938: 448; 114; 530; 214; 174.

Esivalta on Jumalan palvelija

Kahdentenakymmenentenä kolmantena sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti.

Jokainen olkoon alamainen sille esivallalle, jonka vallan alla hän on. Sillä ei ole esivaltaa muutoin kuin Jumalalta; ne, jotka ovat, ovat Jumalan asettamat. Sen tähden, joka asettuu esivaltaa vastaan, se nousee Jumalan säätämystä vastaan; mutta jotka nousevat vastaan, tuottavat itsellensä tuomion. Sillä hallitusmiehet eivät ole niiden pelkona, jotka tekevät hyvää, vaan niiden, jotka tekevät pahaa. Jos siis tahdot olla esivaltaa pelkäämättä, niin tee sitä, mikä hyvää on, ja sinä saat siltä kiitoksen; sillä se on Jumalan palvelija, sinulle hyväksi. Mutta jos pahaa teet, niin pelkää; sillä se ei miekkaa turhaan kanna, koska se on Jumalan palvelija, kostaja sen rankaisemiseksi, joka pahaa tekee. Siksi tulee olla alamainen, ei ainoastaan rangaistuksen tähden, vaan myös omantunnon tähden. Sen tähdenhän te verojakin maksatte. Sillä he ovat Jumalan palvelusmiehiä, ahkeroiden virassansa juuri sitä varten. Antakaa kaikille, mitä annettava on: kenelle vero, sille vero, kenelle tulli, sille tulli, kenelle pelko, sille pelko, kenelle kunnia, sille kunnia. Room. 13:1–7.

Kun apostoli Paavali kirjoitti Roomalaiskirjeensä, Rooman valtakunnan keisarina oli Nero. Hänen hallituskauteensa mahtui kristittyjen vainoa ja aivan kauheita hirmutekoja jopa omassa perhepiirissä. Tämä seikka korostaa Raamatun esivallasta antaman opetuksen periaatteellista puolta. Se ei ole sidoksissa siihen, millainen henkilö kulloinkin hoitaa esivallan virkaa, ei myöskään siihen, millainen hallitusjärjestelmä missäkin maassa on. Myös silloin, kun esivalta on tyrannien ja jumalattomien käsissä, sille tulee olla alamainen siihen tunnettuun määrään saakka, minkä Raamattu ilmaisee sanoilla: "Jumalaa tulee totella enemmän kuin ihmisiä" (Apt. 5:29). Jos se ylittää tämän määränsä, se ei enää siinä asiassa toimi esivaltana, vaan "ihmisinä". Se on silloin vailla jumalallista arvovaltaa, ja niin omatunto on vapaa noudattamaan Jumalan tahtoa.

1. Esivallan tehtävä

Apostolien aikana kristittyjä ei ollut kovin suuressa määrin esivallan virkamiehinä. Oli kuitenkin joitakuita, esimerkiksi sotilaiden, tullimiesten ja vanginvartijoiden joukossa. Evankeliumi kulki myös keisarin henkivartioston kuuluviin.

Raamattu ei pyri sanelemaan epäuskoisille hallitsijoille eikä heidän virkamiehilleen, kuinka heidän on toimittava. Heillä on omatunto, ja sinne on kirjoitettu yleinen siveyslaki. Se antaa heille niin kuin koko maailmalle yhteiskuntaelämää varten moraalisen pohjan. Mutta uskovat tietysti, mikäli ovat esivallan virassa, pyrkivät käsillä olevien mahdollisuuksien mukaan toteuttamaan Jumalan esivallalle antamaa tehtävää ja kuolettamaan lihassaan olevan ulkokultaisuuden. Erilaisista syistä voi näet kaikilla ihmisillä olla houkutusta toimia omatuntoaan vastaan.

Tekstimme mukaan esivalta on Jumalan palvelija "sinulle hyväksi". Esivallan tehtävänä on antaa kiitosta niille, jotka "tekevät hyvää" eli noudattavat yhteiskunnallista vanhurskautta.

Kun esivalta ylläpitää yhteiskuntarauhaa, se sekaantumatta kirkon toimintaan suo sille ulkonaisia toimintamahdollisuuksia evankeliumin julistamiseen ja Jumalan valtakunnan työhön. Sen tähden apostoli Paavali sanoo: "Minä kehotan siis ennen kaikkea anomaan, rukoilemaan, pitämään esirukouksia ja kiittämään kaikkien ihmisten puolesta, kuningasten ja kaiken esivallan puolesta, että saisimme viettää rauhallista ja hiljaista elämää kaikessa jumalisuudessa ja kunniallisuudessa. Sillä se on hyvää ja otollista Jumalalle, meidän vapahtajallemme, joka tahtoo, että kaikki ihmiset pelastuisivat ja tulisivat tuntemaan totuuden." (1 Tim. 2:1–4.)

Esivalta toimii Jumalan palvelijana toteuttaen Jumalan tahtoa yhteiskuntaelämän alueella. Sen tehtäväpiiri rajoittuu ajalliseen elämään. Koska se on Jumalan palvelija, sillä on mahdollisimman korkea arvovalta, kun se näiden päämäärien hyväksi toimii vanhurskaalla tavalla.

Jokainen perhe ja koti on pienoisyhteiskunta, josta käsin aukenevat yhteiskunnankin tehtävät. Kun lapset oppivat kunnioittamaan

vanhempiaan, tottelemaan heitä ja noudattamaan kodin järjestystä, he saavat jo kodista käsin pienestä pitäen kasvatuksen yhteiskuntakelpoiseen elämään. On tarpeen korostaa, että kasvatus hyvään ja oikeaan alkaa – paitsi kotoa – myös pienestä pitäen. Sitä ei aleta vasta jossakin elämän vaiheessa, vaan se kuuluu kotiin aina. Lapsi ei astu sen piiriin vasta elämänsä jossakin vaiheessa, vaan hänellä on oikeus saada syntyä sellaiseen elinympäristöön.

Esivallan tehtävänä on paitsi tukea vanhurskasta elämää, myös estää ja rangaista rikollisuutta. Tekstimme sanoo: "Mutta jos pahaa teet, niin pelkää; sillä se ei miekkaa turhaan kanna, koska se on Jumalan palvelija, kostaja sen rankaisemiseksi, joka pahaa tekee." Rangaistusten tarkoituksena eivät ole vain kasvatukselliset syyt, vaan tehdyn rikoksen tai rikkomuksen rankaiseminen eli kostaminen. Esivallan asiana on päättää rangaistuksista lainsäädännössään. On huomattava, että vaikka tietyistä rikoksista oli Vanhan testamentin aikana määrätty kuolemanrangaistus, sitä ei silloinkaan aina toteutettu. Esivallan ei ole pakko noudattaa mahdollisimman ankaraa rangaistusasteikkoa, vaan viisas esivalta harkitsee tapauksen laatua ja toimintansa seurauksia sekä noudattaa kohtuutta.

2. Kristityn suhde esivaltaan

Jo edellisestä käy ilmi, että kristitty voi hyvällä omallatunnolla toimia esivallan virassa sekä palkiten vanhurskaita että rangaisten pahoja. Kun hän joutuu virassaan rankaisemaan, hän ei ota kostoa omiin käsiinsä, vaan toteuttaa Jumalan ajallisia tuomioita hänelle uskotun vallan ja lain nojalla.

Vuorisaarnassa Jeesus ei opeta yhteiskuntamoraalia, vaan apostolejaan, miten heidän tulee uskoa, elää ja opettaa, kun he laskevat perustan kristillisen kirkon jatkuvalle toiminnalle Uudessa liitossa. Ne, jotka Raamatun sanasta: "Älä tapa" (Matt. 5:21) tekevät sen johtopäätöksen, ettei esivalta saisi rangaista pahaa eikä torjua asein hyökkäystä maahan tai sisäisiä levottomuuksia, eivät ota huomioon Vuorisaarnan sovellutusalaa. He joutuvat ristiriitaan myös Raamatun niiden kohtien kanssa, jotka säilyttävät esivallan oikeudet.

Nyky-yhteiskunnassa kristitty on monien lakien ja säädösten alainen ja voi joutua itsekin kutsumuksessaan edellyttämään ja val-

vomaan niiden noudattamista. Tekstimme kehottaa meitä olemaan alamaisia, ei vain rangaistuksen tähden, vaan myös omantunnon tähden ja tekemään sitä, mikä on hyvää. Tähän kuuluu se, että maksamme veromme ja tullimme, kunnioitamme esivaltaa ja noudatamme lakeja.

Kun Raamattu edellyttää uskovilta kunnioitusta esivaltaa kohtaan, on huomattava, että sen tulee kohdistua sekä heidän virkaansa että heidän persoonaansa. Virkaansa heidän tulee hoitaa lakien, asetusten, säädösten, sopimusten ja hyvien tapojen mukaisesti. Mutta vaikka kristitty ei voisikaan hyväksyä jonkun virassa olevan uskonnollista vakaumusta, moraalia, poliittista suuntausta, elämäntapaa tai jotakin muuta henkilökohtaista asiaa, hänen tulee kuitenkin asianomaisen viran tähden osoittaa tälle persoonalle kunnioitusta omaa uskoaan ja omantunnon vakaumustaan kieltämättä. Kristillisen kirkon tulee rukoilla esivallan virkaa hoitavien puolesta ja anoa isänmaalle siunausta heidän viranhoitonsa kautta.

* * *

Harvoin kansakunnalla on idyllinomainen vakaa yhteiskuntarauha ja hyvä järjestys, jota eivät riko sodat, lakot, selkkaukset, riidat, koko kansaa järkyttävät lainvastaiset tapahtumat ja muut sellaiset. Tarvitsemme esivallan turvaamaan yhteiskuntarauhaa. Tarvitsemme myös kansallisia herättäjiä, jotka sanovat, missä mennään ja minne päin olisi suunta otettava. Tarvitsemme esirukousta kansamme puolesta.

Mutta ei tässä kaikki. Kristittyjen on syytä mennä itseensä ja tutkia oman elämänsä suuntaa Jumalan kasvojen edessä, nähdä syntinsä ja laiminlyöntinsä ja tehdä parannusta ja paeta Herran Kristuksen armon turviin. Yhteiskunta ja isänmaa saavat yli ajan ulottuvan merkityksensä vasta evankeliumista käsin, kun nämä hyvät Jumalan ajalliset lahjat Jumalan kaitselmuksen kautta palvelevat Kristuksen Seurakunnan kokoamista täältä vajavaisuudesta sinne, missä kaikki on uutta ja täydellistä.

Niin hyvinä kuin huonoina päivinä Jumalan lapsi saa suunnata katseensa siihen lepoon ja rauhaan, minkä Kristus on hankkinut jokaista varten, kun hän maksoi kaikkien ihmisten syntivelan ja hankki

meille armon. Olemme lunastetut kaikesta laittomuudesta ja pahasta. Saamme turvautua Jumalan armahtavaan laupeuteen sellaisina kuin olemme, eikä Jumala työnnä meitä pois luotansa. Kristus on valmistanut meille uuden kodin ja uuden isänmaan, taivaan kodin. Sen saamme sulasta armosta ilman tekojamme.

Usko Jumalan armoon ja yleiseen kaikkia koskevaan pelastustahtoon antaa jokaisen elämälle tarkoituksen ja selkeän suunnan. Emme ole sattuman oikkuja emmekä sokean kehityksen tulosta. Olemme Jumalan luomia ja lunastamia. Olemme tarkoitettuja Jumalan taivaalliseen rauhaan ja autuuteen, sellaiseen häiriöttömään olotilaan, mikä ei voi täällä alhaalla koskaan vallita. "Meillä on yhdyskuntamme taivaassa, ja sieltä me myös odotamme Herraa Kristusta Vapahtajaksi, joka on muuttava meidän alennustilamme ruumiin kirkkautensa ruumiin kaltaiseksi, sillä voimallaan, jolla hän voi tehdä kaikki itsellensä alamaiseksi" (Fil. 3:20–21).

Tampere 11.11.2007. Helsinki 18.11.2007. Virret VK 1938: 456; 415:1,5,7,9; 466:1–4; 462:1,6–9; 455:7–11.

Messiaan voima

Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Kun hän tätä heille puhui, niin katso, eräs päämies tuli ja kumartui maahan hänen eteensä ja sanoi: "Minun tyttäreni kuoli juuri ikään, mutta tule ja pane kätesi hänen päällensä, niin hän virkoaa eloon." Niin Jeesus nousi ja seurasi häntä opetuslapsinensa. Ja katso, nainen, joka oli sairastanut verenjuoksua kaksitoista vuotta, tuli takaapäin ja kosketti hänen vaippansa tupsua. Sillä hän sanoi itsekseen: "Jos vain saan koskettaa hänen vaippaansa, niin minä tulen terveeksi." Silloin Jeesus kääntyi, näki hänet ja sanoi: "Tyttäreni, ole turvallisella mielellä; sinun uskosi on tehnyt sinut terveeksi." Ja sillä hetkellä nainen tuli terveeksi. Ja kun Jeesus tuli päämiehen taloon ja näki huilunsoittajat ja hälisevän väkijoukon, sanoi hän: "Menkää pois, sillä tyttö ei ole kuollut, vaan nukkuu." Niin he nauroivat häntä. Mutta kun väkijoukko oli ajettu ulos, meni hän sisälle ja tarttui hänen käteensä; ja tyttö nousi. Ja sanoma tästä levisi koko siihen maahan. Matt. 9:18–26.

Evankeliumeissa on lukuisia kertomuksia Jeesuksen parannusihmeistä. Apostoli Johannes sanoo: "Paljon muitakin tunnustekoja, joita ei ole kirjoitettu tähän kirjaan, Jeesus teki opetuslastensa nähden; mutta nämä ovat kirjoitetut, että te uskoisitte, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, ja että teillä uskon kautta olisi elämä hänen nimessänsä" (Joh. 20:30–31). Kaikkialla, missä Jeesus liikkui kansan parissa, hän antoi todistuksen itsestänsä tunnusteoilla. Ne kertoivat siitä, että suuri Parantaja oli ilmestynyt kansan keskelle. Israelilaiset tunsivat Raamatun kirjoituksia, sillä niitä luettiin joka sapatti synagogissa. Sekä Kirjoitusten että Jeesuksen tekojen nojalla kansa saattoi ymmärtää, että Jeesus oli ainutlaatuinen parantaja. Sellaista ei ollut aikaisemmin ollut. Hän oli luvattu Messias. Hänen tulostaan Jesaja oli ennustanut: "Silloin avautuvat sokeain silmät ja kuurojen korvat aukenevat. Silloin rampa hyppii niin kuin peura ja mykän kieli riemuun ratkeaa; sillä vedet puhkeavat erämaahan ja aromaahan purot." (Jes. 35:5–6.)

Apostoli Johannes nimittää Jeesuksen parannusihmeitä tunnusteoiksi. Ne olivat erityisiä merkkejä, joilla oli sanoma. Kansan ei pitänyt kiinnittää koko huomiotaan pelkkään tapahtumaan, minkä silmät näkivät. Oli kysyttävä: Mitä tämä merkitsee? Mikä sanoma tällä tunnusteolla on? Myöskään profeetta Jesaja ei puhunut ennustuksessaan yksistään parannusihmeistä, vaan hän liitti Messiaan tunnustekoihin erämaahan puhkeavat pelastuksen lähteet. Maailma oli hengellisessä mielessä verrattavissa kuivaan erämaahan. Janoinen ei löytänyt siitä lähdettä juodakseen. Tarvittiin Messias ja häneltä elämän vesi. Tarvittiin lunastus ja evankeliumi. Apostoli Johannes sanoo Jeesuksen tunnustekojen tapahtuneen sen vuoksi, että me uskoisimme, että Jeesus on Kristus, Jumalan Poika, ja että meillä olisi elämä hänen nimessänsä.

Jeesuksen tunnusteot ohjasivat sielut evankeliumin lähteelle uskomaan häneen syntiemme sovittajana. Ne olivat kutsu omistaa hänessä iankaikkinen elämä. Havaitsemme, että tunnusteot eivät olleet itsetarkoitus. Niillä oli muukin tehtävä kuin parantaminen sairaudesta. Se ei ollut pääasia, vaikka silläkin oli suuri merkitys.

Tunnustekoihin liittyi Jeesuksen rakkaus niitä kohtaan, joita hän auttoi. Sanoohan Raamattu Jeesuksesta: "Hänen kävi heitä sääliksi, ja hän paransi heidän sairaansa" (Matt. 14:14). Tästä saamme tehdä seuraavan johtopäätöksen: Jos Jeesus säälii meitä vähäisemmissä, ajallisissa vaivoissa, niin paljon suuremmassa määrin hän on säälinyt ja säälii meitä hengellisissä vaivoissa. Hän tuli meidät niistä päästämään, että meillä olisi ikuinen autuus.

Messiaan parantava voima tunnettiin

Tekstimme sisältää kaksi ihmettä. Jeesus herättää Jairoksen tyttären kuolleista ja parantaa veren vuotoa sairastavan naisen.

Jairos oli synagogan esimiehiä. Kun hän tuli Jeesuksen puheille, tyttö oli vielä elossa. Jeesuksen kulku Jairoksen kotiin kuitenkin keskeytyi naisen takia ja lapsi ehti kuolla. Kansa näki kaksi suurta tunnustekoa. Niistä jälkimmäinen oli ensimmäistä vieläkin suurempi.

On erikoista havaita, että useat sairaat ja heidän omaisensa tunnistivat Jeesuksen Messiaaksi. He osasivat puhutella häntä Messias-

nimellä "Daavidin poika" ja uskoivat hänen parantavaan voimaansa. Niiden sairaiden määrän, jotka Jeesus paransi julkisen toimintansa aikana, on täytynyt olla todella valtava. Noin kolmen vuoden akana kaikkialla, missä hän liikkui ja opetti, hän paransi sairaita ja teki muitakin tunnustekoja. Kansa aprikoi nähdessään Jeesuksen tekevän ihmeitä: "Eiköhän tämä ole Daavidin poika?" (Matt. 12:23).

Sen sijaan Israelin kansalliset johtajat, papisto, kirjanoppineet ja fariseukset kääntyivät nopeassa tempossa Jeesuksen vastustajiksi. Siihen vaikuttivat heidän kansalliset unelmansa ja heidän lakimainen uskon käsityksensä. He sanoivat: "Jos annamme hänen näin olla, niin kaikki uskovat häneen, ja roomalaiset tulevat ja ottavat meiltä sekä maan että kansan" (Joh. 11:48). Isänmaan rakkaus on oikea, arvokas asia, mutta jos se nostetaan uskon edelle, päädytään isänmaan vastaiseen lopputulokseen.

Koska Israel hylkäsi Messiaansa, kävikin niin, että Jerusalem hävitettiin roomalaisten toimesta ja Israel menetti sekä maan että temppelin. Se panee meidät kysymään. tuleeko jotakin vastaavaa tapahtumaan omalle kansallemme, koska kansankirkko on vaihtanut Raamatussa ilmoitetun uskon kansan manipuloituun mielipiteeseen. Jos sellaista ei tapahtuisikaan ajassa, niin viimeisenä päivänä joka tapauksessa kaikki otetaan pois. Jumalaton ihmiskunta ei peri tätä maata.

Kirjoitusten nojalla Messiasta odottava kansanosa tiesi odottaa Jeesuksen kaltaista Messiasta ja uskoi hänen parantavaan voimaansa.

Sairaitten parantaminen vaati voimaa

Mooses oli laissa määrännyt, että israelilaisten piti panna viittansa kulmiin tupsut. Hän oli kirjoittanut: "Ne tupsut olkoon teillä, että te, kun ne näette, muistaisitte kaikki Herran käskyt ja ne täyttäisitte ettekä seuraisi sydämenne ettekä silmienne himoja, jotka houkuttelevat teitä haureuteen" (4 Moos. 15:39). Lisäksi oli määrätty, että tupsuihin tuli kiinnittää värillinen lanka. Se tuli värjätä sinipunaisella purppuralla. Tätä väriä pidettiin paitsi kauniina myös kuninkaiden ja ylhäisten värinä (Hes. 23:6; 27:24).

Punasininen lanka israelilaisten tupsuissa kertoi siitä, että he ovat Jumalan "pappisvaltakunta ja pyhä kansa" (2 Moos. 19:6). Sere-

monialain säädökset erottivat Israelin pakanoista. Tupsut olivat näet merkki siitä, että Israel oli Herran oma, hänen kihlattunsa. Houkutus kääntyä epäjumalien puoleen oli houkutusta uskottomuuteen, hengelliseen haureuteen. Jeesuksen viitan tupsut kertoivat hänen eheästä Jumalan palvelemisestaan meidän syntisten hyväksi. Lanka Kristuksen viitan tupsuissa kertoi taas siitä, että esikuvat taivasten valtakunnasta, sen kuninkaasta ja pappeudesta toteutuivat hänessä. Kaikki, jotka armonvälineistä omistavat uskolla puhdistuksen synneistä, ovat Jumalan edessä aivan kauniita ja puhtaita. Heissä "ei ole tahraa eikä ryppyä eikä mitään muuta sellaista" (Ef. 5:27). He ovat pyhiä, koska heillä on omanaan Kristuksen laintäyttämys. Kristuksen veren puhdistamina heistä on tullut kuninkaallinen papisto. Usko on nyt oikeata tupsujen koskettamista. Usko tekee hengellisesti terveeksi ja antaa meille Jumalan lapsen, hänen poikansa ja tyttärensä, aseman. Jeesus sanoo tekstissämme: "Tyttäreni, ole turvallisella mielellä; sinun uskosi on tehnyt sinut terveeksi."

Huomaamme, että Jeesus noudatti lakia viittojen tupsuista, kuten kaikkia muitakin lain määräyksiä. Tupsujen tarkoituksena oli muistuttaa israelilaisia lain noudattamisesta. Jeesuksen tupsujen sinipunainen lanka antoi ymmärtää, että taivasten valtakunnan kuningas oli lunastava kansansa vuodattamalla pyhän verensä ja niin tekevä heistä kuninkaita ja pappeja. Fariseukset taas tekivät viittansa tupsut suuriksi näyttääkseen hurskailta ihmisten silmissä. Heidän tupsunsa eivät kertoneet kantajansa saamasta lahjapuhtaudesta, vaan itsekehusta.

Gennesaretin seudulla sairaat pyysivät saada koskettaa Jeesuksen viitan tupsua. Kaikki, jotka koskivat, paranivat (Matt. 14:36). Sitä tapahtui Galileassa monin paikoin muuallakin (Mark. 6:56). Jeesuksen viitan tupsuista lähti erityinen voima. Se ei ollut maaginen taikavoima. Jeesus nimittäin sanoi, että naisen koskettaessa tupsua, voimaa lähti hänestä. Tupsuissa ei ollut parantavaa voimaa, vaan voima tuli Jeesuksesta. Jeesus antoi sen todistuksen, että nainen parani, koska hän uskoi. Jeesus kutsuikin häntä tyttärekseen, lapsekseen. Jeesuksen viitan tupsut kertoivat hänen täydellisestä, eheästä lain täyttämisestään. Kun voimaa lähti Jeesuksesta, se taas kertoi siitä, että paraneminen ei voinut tapahtua muuta kuin siten, että Jeesus otti kannettavakseen naisen sairauden. "Meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä", Jesaja sanoo Messiaasta (Jes. 53:4).

Tätä Jesajan sanaa Matteus lainaa Jeesuksen parannusihmeiden yhteydessä.

Jeesus ei kärsinyt vain ristillä. Myös hänen parannusihmeensä rasittivat häntä. Hän hankki lunastustyöllään paitsi syntien sovituksen ja anteeksiantamisen myös pääsyn kaikista syntiinlankeemuksen seurauksista, kuten sairaudesta. Parannusihmeet olivat merkkejä sekä syntien sovituksesta että siitä, että ylösnousemuksessa kaikki on oleva vanhurskaille tervettä ja uutta.

Sairaat eivät koskeneet tupsuihin omavaltaisesti, vaan he pyysivät ja saivat siihen Jeesukselta luvan (Mark. 6:56). Luukas sanoo, että "kaikki kansa tahtoi päästä koskettamaan häntä, koska hänestä lähti voima, joka paransi kaikki" (Luuk. 6:19). Tekstimme nainen oli varmaan kuullut näistä tapauksista. Hän uskoi Jeesuksen olevan Messias ja uskoi tupsuja koskettamalla paranevansa, kuten hän oli kuullut monen muun parantuneen. Jeesus sanookin, että hänen uskonsa teki hänet terveeksi.

Opimme naisen parantumisesta – emme ainoastaan sitä, että Jeesuksella oli voima parantaa – vaan myös että hän on tehnyt täyden meidänkin lunastuksemme edestämme ja on luova uudet taivaat ja uuden maan, joissa vanhurskaus asuu. Tämä tulee vielä tätäkin kirkkaammin esiin Jairoksen tyttären kuolleista herättämisestä.

Jeesuksella on valta ja voima herättää kuolleet

Kun Jeesus oli parantanut naisen ja rauhoittanut hänen pelokkaan mielensä, hän jatkoi matkaansa Jairoksen kotiin, vaikka tälle oli tuotu sana tytön kuolemasta. Tekstimme kertoo: "Kun Jeesus tuli päämiehen taloon ja näki huilunsoittajat ja hälisevän väkijoukon, sanoi hän: 'Menkää pois, sillä tyttö ei ole kuollut, vaan nukkuu.' Niin he nauroivat häntä. Mutta kun väkijoukko oli ajettu ulos, meni hän sisälle ja tarttui hänen käteensä; ja tyttö nousi."

Jeesuksen tunnusteko osoitti, että hänellä on valta herättää kuolleet. Jeesus on sanonut: "Älkää ihmetelkö tätä, sillä hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän ylösnousemukseen, mutta ne, jotka ovat pahaa tehneet, tuomion ylösnousemukseen" (Joh.

5:28–29). Maan poveen kätketyt ovat hänelle kuin nukkuvia. Hän voi käskyllään herättää heidät. Meidän ei tarvitse pelätä kuolemaa.

Maailma raaistuu, avoin jumalattomuus kasvaa, jumalanpelko ja pyhyyden tunto ovat häviämässä. Myönteinen kehitys koskee lähinnä teknisiä ja tieteellisiä oivalluksia. Lääketieteen, tekniikan, tietotekniikan ja muilla sentapaisilla aloilla kehitys on ollut huikeata. Se on saanut jotkut ajattelemaan, että ihminen kykenee melkein mihin tahansa. Kuitenkin hengellisestä näkökulmasta katsoen maailma taantuu. Sen moraali heikkenee ja muuntuu. Uhrautuva lähimmäisenrakkaus saa väistyä itsekkyyden tieltä. Merkkejä on monenlaisia, mutta ne eivät kerro siitä, mistä Jeesuksen viitan tupsut kertoivat.

Seremonialain säädökset erottivat Israelin pakanoista. Tupsut olivat merkki siitä, että Israel oli Herran oma, hänen kihlattunsa. Houkutus kääntyä epäjumalien puoleen oli houkutusta uskottomuuteen, hengelliseen haureuteen. Jeesuksen viitan tupsut kertoivat hänen eheästä Jumalan palvelemisestaan meidän syntisten hyväksi.

Nykyisenäkin aikana kuitenkin Kristuksen evankeliumi kokoaa väkeä hänen Seurakuntaansa ja jouduttaa hänen tuloaan. Se antaa toivon maan hiljaisille siitä, että he saavat periä maan – uutena, ihanana, ilman syntiä, ilman kipua ja sairautta, sillä "totisesti, meidän sairautemme hän kantoi, meidän kipumme hän sälytti päällensä" (Jes. 53:4). Kristuksen ruumiillinen ylösnousemus ja ne tunnusteot, kun hän sanalla herätti kuolleita, takaavat, että yhdessä hetkessä hänen uskovilleen kaikki on oleva autuaallisen uutta.

15.11.2008. Virret VK 1938: 298; 408; 301:1–4; 313; 306; 297.

Kaikkien pitää ilmestyä Kristuksen tuomioistuimen eteen

Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti.

"Sillä me tiedämme, että vaikka tämä meidän maallinen majamme hajotetaankin maahan, meillä on asumus Jumalalta, iankaikkinen maja taivaissa, joka ei ole käsin tehty. Sen tähden me huokaammekin ikävöiden, että saisimme pukeutua taivaalliseen majaamme, sillä kun me kerran olemme siihen pukeutuneet, ei meitä enää havaita alastomiksi. Sillä me, jotka olemme tässä majassa, huokaamme raskautettuina, koska emme tahdo riisuutua, vaan pukeutua, että elämä nielisi sen, mikä on kuolevaista. Mutta se, joka on valmistanut meidät juuri tähän, on Jumala, joka on antanut meille Hengen vakuudeksi. Sen tähden me aina olemme turvallisella mielellä ja tiedämme, että niin kauan kuin olemme kotona tässä ruumiissamme, me olemme poissa Herrasta; sillä me vaellamme uskossa emmekä näkemisessä. Mutta me olemme turvallisella mielellä ja haluaisimme mieluummin muuttaa pois ruumiista ja päästä kotiin Herran tykö. Sen tähden me, olimmepa kotona tai olimmepa poissa, ahkeroitsemme olla hänelle mieliksi. Sillä kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai pahaa. 2 Kor. 5:1–10

Koko tälle maailman menolle tulee loppu. Kaikkien meidän pitää ilmestyä Kristuksen tuomioistuimen eteen tekemään tili elämästämme.

Tämä tekstimme opetus on meille kaikille hyvin tarpeellinen. Helposti ajattelemme, että elämä jatkuu entistä parempana vuosikymmenestä toiseen. Tehdään uusia keksintöjä, ja ihmiskunnan tulevaisuus on valoisa, kun se herää panemaan ongelmansa kuntoon. Harva ajattelee, mitä siitä seuraa, kun yleisesti luovutaan kristillisestä uskosta, Jumalan sanan käytöstä ja oikeasta opista.

Jumalan sanalla arvioiden joudumme toteamaan, että elämme jumalatonta aikakautta. Sikäli kuin ihminen jotakin Jumalasta ajattelee, hän lähinnä uhmaa Jumalaa ja on ylpeydessään valmis sanelemaan, millainen Jumalan tulee olla. Ihminen haluaa olla mielipiteissään ja teoissaan riippumaton elävästä Jumalasta ja hänen pyhästä Sanastaan. Ihminen tekee itselleen mieleisensä jumalan, todellisuudessa epäjumalan – itsellensä suureksi, iankaikkiseksi vahingoksi, ellei hän Jumalan armosta tule kääntymykseen ja palaa elävän Jumalan yhteyteen.

Jokaisen Jumalan lapsen tulisi sydämessään kavahtaa maailman ajattelutapaa ja sanoutua siitä selkeästi ja tietoisesti irti. Mitä voimakkaammin maailma esittää omaa uskontoansa, sitä lujemmin meidän tulisi tarttua Jumalan sanaan ja pitää siitä kiinni. Meidän on tarpeen tiedostaa itsellemme, että maailma on aina elänyt ja uskonut omalla tavallaan. Jumalan lapset taas elävät ja uskovat eri tavalla. Pyhä Raamattu ratkaisee todellisten kristittyjen uskon, opin ja moraalin.

Mitä meille uskovina merkitsee, että meidän kaikkien on ilmestyttävä Kristuksen tuomioistuimen eteen?

1. Saamme turvallisesti odottaa Herramme tuloa

Apostoli korostaa tekstissämme sitä, että "me aina olemme turvallisella mielellä". Mistä uskovilla on tämä turvallisuus? Eikö päinvastoin sydän tule levottomaksi, kun meitä muistutetaan tilinteosta ja Kristuksen tuomiolle tulosta?

On totta, että jokaisessa uskovassa ihmisessä on sekä turvallisuutta että levottomuutta. Turvallisuus on uskossa, levottomuus lihassa. Turvallisuuden on tarpeen kasvaa, levottomuuden vähentyä ja poistua. Turvallisuuden tulee hallita, levottomuuden olla tappiolla ja syrjään sysättynä. Kun apostoli puhuu näistä asioista, hän haluaa vahvistaa uskomme ja työntää epäuskon loitolle. Onhan Jumala antanut meille Hengen vakuudeksi siitä, että saamme kerran olla aina Herran luona.

Sitä, jolla ei ole uskoa, Jumala kutsuu uskomaan. Hän kutsuu pois levottomasta omastatunnosta rauhaan kanssaan Kristuksessa. Pyhä

Henki on Kristuksen Henki, joka ei halua jättää ihmistä jäytävään epävarmuuteen, vaan haluaa johdattaa hänet turvalliselle mielelle. Saamme kutsua Jumalaa Isäksemme ja lähestyä häntä ilman pelkoa rukouksissa ja uskoa elämämme hänen käsiinsä.

Pyhä Henki vaikuttaa turvallisuuden, koska hän vakuuttaa meidät Jumalan rakkaudesta ja siitä, että Kristus on jo tehnyt kaiken, mitä autuuttamme varten tarvitaan. Hän ottaa Kristuksen omasta ja jakaa meille. Hän tuo ja lahjoittaa meille sen uhrin, jonka Kristus on edestämme antanut. Meillä on Kristuksen nimessä syntien anteeksiantamus.

Koska Kristus on maksanut syntivelkamme, meidän ei tarvitse sitä itse maksaa. Eihän meillä olisi millä maksaa. Koska Kristus on ollut tuomittuna meidän sijassamme, meitä ei enää tuomita, kun häneen turvaamme. Pyhä Henki kirkastaa meille Kristuksen niin, että rohkenemme luottaa ja turvata häneen. Sanoohan Raamattu selvästi: "Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita" ja lisää: "Joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen" (Joh. 3:18). Toisessa paikassa Jeesus sanoo: "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä. Mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä" (Joh.3:36).

Vihan poisottamisen laita on samoin kuin yleisen vanhurskauttamisen. Kristuksen ulkopuolella ei ole mitään armoa, anteeksiantamusta eikä pelastusta. Hänen ulkopuolellaan on pimeys, viha ja tuomio. Sen vuoksi meidän tulee uskoa Kristukseen ja olla hänessä päästäksemme Jumalan vihaa pakoon, saadaksemme syntimme anteeksi ja pelastuaksemme. Laki jyrisee ja kauhistuttaa Jumalan vihalla, mutta evankeliumi kutsuu meidät armon alle ja usko siirtää meidät Kristuksen suojaan. Siinä ei ole vihaa. Se on otettu pois.

Pyhä Henki on vakuuttanut sydämemme siitä, ettei Jumala tuomitse meitä kadotukseen viimeisenä päivänä. Sitä varten ovat Jumalan sanan ja pyhien sakramenttien armolliset lupaukset. Niihin usko tarttuu. Niistä se pitää kiinni vastoin sydämen ailahtelevia tunteita. Selvä on Jumalan sana: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu. Mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen" (Mark. 16:16).

Älä jää oman mielesi epävarmuuteen, vaan ole aivan varma autuudestasi ja turvallisella mielellä. Tartu Kristuksen armoon. Siinä sinulla on kaikki, mitä tarvitset.

Kristus tulee. Se on varmaa. Varmaa on myös se, että hänen tulemuksensa on ilon aihe uskovalle. Silloin Jumala itse pyyhkii kaikki kyyneleet lastensa silmistä. Muista tämä kulkiessasi täällä ahdistuksen laaksossa.

2. Saamme olla turvallisesti Jumalan riisuttavina ja puettavina

Apostoli Paavali lausuu: "Sen tähden me huokaammekin ikävöiden, että saisimme pukeutua taivaalliseen majaamme, sillä kun me kerran olemme siihen pukeutuneet, ei meitä enää havaita alastomiksi. Sillä me, jotka olemme tässä majassa, huokaamme raskautettuina, koska emme tahdo riisuutua, vaan pukeutua, että elämä nielisi sen, mikä on kuolevaista. Mutta se, joka on valmistanut meidät juuri tähän, on Jumala, joka on antanut meille Hengen vakuudeksi." (2 Kor. 5:2–5.)

Apostoli puhuu siitä, ettemme halua riisuutua, vaan pukeutua. Onhan tämä meille kaikille ominaista. Nuori haluaa pukeutua aikuisuuteen. Aikuiset haluaisivat pysyä nuorina sekä säilyttää elinvoimansa ja terveytensä. Kuolema on meille outo ja pelottava. Loppujen lopuksi kaikkien on kuitenkin riisuuduttava joko vähitellen heikentyen tai äkkiä, siitä riippuen mitä Jumala sallii kunkin osalle tulla.

Jumala on järjestänyt asiat siten, että uskovan kohdalla ei tapahdu pelkästään riisumista, vaan myös pukeutuminen. Näin tapahtui jo pyhässä kasteessa, kun syntipukumme riisuttiin pois ja meidät puettiin säihkyvän valkoiseen Jeesuksen vanhurskauden pukuun. Näin tapahtuu jatkuvasti joka päivä uskon kautta. Taivaallisesta Seurakunnasta, Kristuksen morsiamesta, sanotaan Raamatussa: "Hänen annettiin pukeutua liinavaatteeseen, hohtavaan ja puhtaaseen. Se liina on pyhien vanhurskautus." (Ilm. 19:8) Apostoli Paavali lausuu Galatalaiskirjeessään: "Sillä kaikki te, jotka olette Kristukseen kastetut, olette Kristuksen päällenne pukeneet" (Gal. 3:27). Vieläpä apostoli kehottaa jokaista uskovaa: "Vaeltakaamme säädyllisesti niin kuin päivällä, ei mässäyksissä ja juomingeissa, ei hauraudessa ja irstaudessa, ei riidassa ja kateudessa, vaan pukekaa päällenne Herra Jeesus Kristus, älkääkä

niin pitäkö lihastanne huolta, että himot heräävät" (Room. 13:13–14). Siinä on sekä riisuutuminen että pukeutuminen kasteessa vaeltamisen kannalta lausuttuna.

Nyt kun elämme täällä maailmassa, me – apostolin sanoja lainaten – "huokaamme ikävöiden", mutta mitä ikävöiden? Sitä, että saisimme pukeutua taivaalliseen majaamme. Ikävää loppujen lopuksi ei ole se, että meidät riisutaan, vaikka se ikävältä tuntuu. Vaan huokauksen syynä apostolilla on se, että vielä on odotettava lopullista pukeutumista. Kuitenkin meille tuo on jo luvattu. Itse asiassa se on meillä jo uskossa omana, vaikka ei vielä näkemisessä. Emme ole vielä taivaallisessa majassamme, vaan "olemme poissa Herrasta", kuten tekstimme sanoo ja lisää: "Sillä me vaellamme uskossa emmekä näkemisessä". Herra haluaa vahvistaa uskomme, ettemme olisi levottomia, vaan olisimme varmoja edessä olevasta autuudesta, kun saamme pukeutua taivaalliseen pukuumme.

Kun Jumala riisuu ja pukee, saamme luottaa siihen, että hän hoitaa hyvin lapsiaan. Niin kuin vanhemmat kulloisenkin tarpeen mukaan joko riisuvat tai pukevat pienet lapsensa, niin myös taivaallinen Isä tekee meille. Lopulta hän riisuu meiltä pois kaiken, ruumiimmekin, mutta Kristuksen tullessa hän herättää meidät kuolleista kirkastettuun ruumiiseen puettuina. Sen jälkeen riisumista ei enää ole.

Yksi ehkä kaikkein vaikeimpia asioita on oppia, että vaellamme uskossa emmekä näkemisessä. Ihmismieli etsii nähtävää, tunnettavaa, koettavaa. Mutta usko ei ole näkemistä, kokemista, tuntemista. Sikäli kuin uskoon tuloon ja uskossa elämiseen liittyy hyviä tunteita, ne ovat uskon seurausta. Usko tarttuu kiinni Jumalan sanaan silloinkin, kun ihminen ei mitään tunne eikä mitään näe. Usko pitää silloinkin kiinni Jumalan sanasta. Uskossa vaeltamisen Herra haluaa meissä lujittaa, ettemme kävisi levottomiksi, jos hyvät tunteet häviävät tai vähenevät, vaan olisimme varmoja siitä, mikä on tuleva. Meillä on edessä näet suuri autuus, kun saamme pukeutua taivaalliseen pukuumme. Olkoon se meille iloisen ikävöinnin aihe.

3. Saamme kilvoitella turvallisesti hyvän uskon kilvoituksen

Jos ihminen ei ole pelastavassa uskossa, hänellä on ratkaisematon ongelma. Hän ei voi yhdistää kahta asiaa. Nämä asiat ovat Juma-

lan armo ja elämä epäuskossa ja karkeissa synneissä. Ihminen ei voi Raamatun mukaan uskoaan menettämättä elää karkeissa synneissä. Jos ihminen haluaa jatkaa karkeata syntielämäänsä, hän ei voi löytää lohdutusta evankeliumista eikä saada tunnolleen rauhaa.

Jokaisen kristityn on tarkasti huomattava, että kristityn rauhantila Jumalan kanssa ei perustu ihmisen vaelluksen onnistumiseen, vaan yksinomaan Kristuksen sovitukseen, jonka usko omistaa. Uskovassa on tietty jännitys hengen ja lihan välillä. Tästä apostoli Paavali kirjoittaa: "Niin huomaan siis itsessäni, minä, joka tahdon hyvää tehdä, sen lain, että paha riippuu minussa kiinni; sillä sisällisen ihmiseni puolesta minä ilolla yhdyn Jumalan lakiin, mutta jäsenissäni minä näen toisen lain, joka sotii minun mieleni lakia vastaan ja pitää minut vangittuna synnin laissa, joka minun jäsenissäni on" (Room. 7:21–23). Sen vuoksi hän kysyy: "Minä viheliäinen ihminen, kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?" (Room. 7:24.) Mutta hänellä on myös vastaus: "Kiitos Jumalalle Jeesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta! Niin minä siis tämmöisenäni palvelen mielellä Jumalan lakia, mutta lihalla synnin lakia. Niin ei nyt siis ole mitään kadotustuomiota niille, jotka Kristuksessa Jeesuksessa ovat." (Room. 7:25–8:1.)

Jos lankeaisimme johonkin karkeaan syntiin – mistä Jumala meitä varjelkoon – meidän on syytä nopeasti havahtua ja turvata armoon. Vain armoon turvautumalla voimme nousta lankeemuksesta. Vain armoon turvautumalla löydämme rauhan sydämellemme. Sitä varten saamme pyytää pastoria kuulemaan rippiämme. Jos todella turvaudumme armoon, kyllä elämäkin oikenee sillä tavalla kuin elämämme yleensä voi oieta.

Vain armosta eläen, Kristukseen luottaen ja turvaten, voimme oikealla tavalla ottaa vastaan apostolin tekstissämme lausuman opetuksen: "Sen tähden me, olimmepa kotona tai olimmepa poissa, ahkeroitsemme olla hänelle mieliksi. Sillä kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai pahaa."

Tämä on meille hyvin tarpeellinen opetus, sillä lihassamme on paha taipumus heittäytyä valvomattomaksi. Uskova ahkeroitsee elää

Jumalalle mieliksi, ei siksi, että hän sillä jotakin ansaitsisi, vaan siksi, että hän on saanut lahjaksi armon ja on armahtajalleen kiitollinen.

Kun Kristus tullessaan palkitsee uskovansa, hän ei tee sitä sen vuoksi, että he olisivat sen ansainneet. Tosi on hänen opetuksensa: "Niin myös te, kun olette tehneet kaiken, mitä teidän on käsketty tehdä, sanokaa: 'Me olemme ansiottomia palvelijoita; olemme tehneet vain sen, minkä olimme velvolliset tekemään'" (Luuk. 17:10). Kristus palkitsee hyvät teot oman hyvyytensä tähden. Se on armopalkka.

Miksi sitten uskoville ei tuomiolla kosteta pahoja tekoja? Siksi, että Kristus on ottanut ne pois ja anteeksiantanut eikä niitä enää ole.

Sen sijaan epäuskoisilla on pelkkiä syntejä. Siksi he joutuvat tuomittaviksi. Sillä kaikki, mikä ei ole uskosta, on syntiä (Room. 14:23).

Uskova ei tee hyviä tekoja ja ahkeroi elää Jumalalle mieliksi lain pakottamana, vaan sydämen halusta, mielellään. Hän suree vain sitä, että on aina vain kuin alkamassa, hidas, heikko ja epätäydellinen. Mutta sitä hän ei voi kieltää, ettei hänellä ole halu elää Jumalalle mieliksi. Apostoli sanoo tekstissämme: "Sen tähden me, olimmepa kotona tai olimmepa poissa, ahkeroitsemme olla hänelle mieliksi."

Rakkaat kristityt, Kristus tulee ja pitää tuomion. Minä hetkenä hän tulee, sitä emme tiedä. Mutta hän itse sanoo: "Totisesti, minä tulen pian" (Ilm. 22:20). Kuuluthan sinäkin niiden joukkoon, jotka rakastavat hänen ilmestymistään (2 Tim. 4:8). Silloin sanot Johanneksen kanssa: "Tule, Herra Jeesus" (Ilm. 22:20).

Virret VK 1938: 152; 119; 365; 585:1–4; 586:1–5.

"Minä tiedän Lunastajani elävän"

Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä tai kuudentena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti.

Kunpa minun sanani kirjoitettaisiin muistiin ja jospa ne piirrettäisiin kirjaan, kaiverrettaisiin ainiaaksi kallioon rautataltalla ja lyijyllä! Mutta minä tiedän lunastajani elävän, ja hän on nouseva takaajana multien päälle. Ja sitten minut kiedotaan tähän nahkaani ja olen ruumiistani käsin näkevä Jumalan. Häntä minä saan katsella, silmäni näkevät hänet eikä hän ole minulle outo. Munuaiseni pakahtuvat sisimmässäni. Job. 19:23–27. (Oma käännös. Ks. osa 2, sivut 233–235.)

Tekstimme on eräästä Pyhän Raamatun ihmeellisimmästä kirjasta, Jobin kirjasta. Pyhässä Raamatussa ei ole mitään liikaa eikä mitään liian vähän, kun sitä tarkastellaan siltä kannalta, mikä pelastusta ajatellen on välttämätöntä ja hyödyllistä. Jumala on antanut Jobin kirjan Kirkolleen erityisessä tarkoituksessa. Kirja ei käsittele kärsimyksen ongelmaa yleensä, vaan aivan erityistä kysymystä. Tätä: Miten vanhurskas Jumala voi sallia hurskaittensa kärsivän, jopa aivan ylen määrin? Onko Jumala sen salliessaan epäoikeudenmukainen? Tekeekö Jumala väärin?

Eikö meillekin ole tuttua tuollainen kysely? Kun meitä kohtaa sisimpäämme ravisteleva elämän vaikeus tai onnettomuus, eikö mieleemme nouse kysymys: Miksi? Miksi minulle? Mitä pahaa olen tehnyt?

Nämä kysymykset ovat ikivanhoja. Elihän Job jo patriarkka Jaakobin ja Mooseksen välisenä aikana ja oli nähtävästi Eesaun pojanpojanpoika. Job painiskelee yhdessä ystäviensä kanssa näiden kysymysten parissa.

Kirja saa ahdistusten puserruksessa runollisen asun. Heprealainen runous ei ole muodon runoutta. Sen rytmi ei nojaa mittaan, ei tavujen määrään, ei loppusointuihin, vaan ajatuskulkuun, sanojen painoon ja asioiden toistoon. Kärsivällä ihmisellä ei ole apua ulkonaisesta muodosta. Häntä ei auta sanahelinä. Hän tarvitsee vahvemman avun. Sanoohan Raamattu: "Vaikka minä puhuisin ihmisten ja enkelien kielillä,

mutta minulla ei olisi rakkautta, olisin minä vain helisevä vaski tai kilisevä kulkunen" (1 Kor. 13:1). Jumalan rakkaus kärsivää kohtaan pukeutuu sanoihin ja asioihin, joihin voi tarttua.

Job oli mahtava, huomattavassa asemassa oleva mies, jolla oli suuri omaisuus. Monet pitävät häntä Idumean eli Edomin kuninkaana. Hän oli nuhteeton ja rehellinen mies, joka pelkäsi Jumalaa ja karttoi pahaa (Job. 1:8). Hän oli hurskaudessa esikuvallinen. Jumala itse antoi hänestä sen tunnustuksen, ettei hänen vertaistaan ollut maan päällä. Silloin saatana sanoi Jumalalle: "Suottako Job pelkää Jumalaa? Olethan itse kaikilta puolin suojannut hänet, hänen talonsa ja kaiken, mitä hänellä on; olet siunannut hänen kättensä työn, ja hänen karjalaumansa ovat levinneet ympäri maata. Mutta ojennapa kätesi ja koske kaikkeen, mitä hänellä on: varmaan hän kiroaa sinua vasten kasvojasi." (Job 1:9–11.) Kiusaaja halusi väittää, ettei Jobin hurskaus ja rakkaus Jumalaan ollut pyyteetöntä ja aitoa. Jobin jumalanpelko olisikin johtunut siitä, että se oli hänelle kannattavaa, koska Herra siunasi häntä sen tähden.

Paholainen ei voi sietää hurskaita uskovia, sillä heillä on suuri merkitys. Sen vuoksi hän ahdistaa heitä monella vaivalla. Usein kiusaajan hyökkäykset saavat kouriintuntuvan muodon kateellisten ihmisten toiminnassa. Koulu- ja työpaikkakiusaaminen johtuu usein kateudesta. Se suuntautuu varsinkin uskonsa tunnustavia ihmisiä kohtaan. Kun uskovaa kohtaavat sairaudet ja onnettomuudet, häntä saatetaan syyttää vasten kasvoja tai takanapäin ja tulkita onnettomuudet taikauskoisesti Jumalan rangaistuksiksi.

Jumala salli kiusaajan tehdä Jobille pahaa asettaen sille kuitenkin rajat. Job menetti omaisuutensa, lapsensa ja terveytensä. Hän joutui suuriin ahdistuksiin. Ahdistustenkin keskellä hän säilytti uskonsa eikä halunnut syyttää Jumalaa siitä, mitä hänelle tapahtui.

Tekstimme on ihana todistus Jobin uskosta ja lohdutus jokaiselle, joka joutuu kärsimyksiin. Job panee turvansa Lunastajaan ja tämän voittoon kuolemasta ja kaikesta pahasta. "Minä tiedän Lunastajani elävän, ja hän on nouseva takaajana multien päälle."

Toisin sanoen: Jos minun Lunastajani elää, silloin minäkin elän hänen kanssaan. Jos takaajani on nouseva haudasta multien päälle, kun kaikki muut ovat voimattomia kuoleman edessä, turhaan häntä vastaan nousevat ihmiset. Hän on voittamaton. Jos kerran Lunastajani, joka on

ottanut syntini sovittaakseen ja niistä lunnaat maksaakseen, elää, on synnin valta nujerrettu. Silloin synnin kirous, tuo sairauttakin kovempi kuolema, on voitettu, ja minä saan elää. Silloin syntini ovat sovitetut ja anteeksiannetut, ja minäkin nousen ylös Vapahtajani perässä.

Mikä ihana lohdutus! Meiltä voidaan viedä kaikki muu, mutta ei Jumalaa. Voidaan viedä koti, perhe, omaiset, ystävät, terveys, maine ja lopulta henkikin. Mutta Jumalaa ei voi tehdä olemattomaksi. Hänen lupauksiaan ja sakramenttejaan eivät ihmiset voi peruuttaa. Niin kuin Jumala on, ovat myös hänen lupauksensa niin ja amen. Toivomme ei ole tässä elämässä, vaan tulevassa. Toivomme ei ole maan päällä, vaan taivaassa. Sinne suuntaamme katseemme. Siellä on perintömme, josta apostoli Pietari sanoo, että se on turmeltumaton ja katoamaton.

Apostoli Paavali joutui suuriin koetuksiin. Saatanan enkeli rusikoi häntä. Valheveljet puhuivat hänestä pahaa. Häntä ruoskittiin, pahoinpideltiin. Hän koki suuria vaaroja. Hänet vangittiin. Häntä syytettiin valheellisesti oikeudessa. Kun Paavalilla oli vaikeata, hänellä oli sama lohdutus kuin Jobilla. Hän sanoi keskellä kovia ahdistuksia: "Elämä on minulle Kristus, ja kuolema on voitto" (Fil. 1:21). Kun lähdön aika oli käsillä, hän joutui valittamaan, että monet ystävät jättivät hänet peläten omaa nahkaansa. Eräs vaskiseppä Aleksander varsinkin oli tehnyt hänelle paljon pahaa. Mutta tietäen tulevansa teloitetuksi, hän käänsi katseensa ylös ja ylisti Jumalaa sanoen: "Herra on vapahtava minut kaikesta ilkivallasta ja pelastava minut taivaalliseen valtakuntaansa; hänelle kunnia aina ja iankaikkisesti! Amen." (2 Tim. 4:18.)

Kärsimystensä keskellä Job nöyrtyi ja tunnusti, että Jumala on vanhurskas eikä tee vääryyttä.

Tekstimme kehottaa meitä kaikissa olosuhteissa säilyttämään uskon, uskon Kristuksen tähden armolliseen, lepytettyyn Jumalaan, uskon ruumiin ylösnousemukseen ja taivaalliseen iankaikkiseen elämään, uskon Jumalan oikeudenmukaisuuteen ja uskon siihen, että paha on saava palkkansa. Tapahtuu maailmassa mitä tahansa pahuutta ja vääryyttä, kohtaa ketä tahansa millainen kärsimys hyvänsä, syy ei ole Jumalassa. Hän on vanhurskas. Hän tekee aina oikein. Hän on iankaikkinen rakkaus.

Sen sijaan kiusaaja on tuonut synnin maailmaan. Hän villitsee yksityisiä ihmisiä, kokonaisia kansoja ja valtajärjestelmiä toteuttamaan pahaa tahtoaan.

Kun yksittäistä ihmistä kohtaavat onnettomuudet, se voi johtua eri syistä. Ahneus voi johtaa taloudellisiin häviöihin. Paheellinen elämä voi aiheuttaa ansaituksi rangaistukseksi murheellisia seurauksia. On olemassa Jumalan tuomioita, kun hän nousee kiivaudessaan niitä vastaan, jotka hänet hylkäävät. On koettelemuksia, joiden kautta Jumala vetää tykönsä, ettemme pysyisi valvomattomina epäuskossa tai liukuisi väärälle tielle. On kärsimyksiä, jotka eivät johdu jostakin erityisestä synnistä, vaan jotka voivat kohdata myös kaikkein vakavimpia ja hurskaimpia uskovia, kun Jumala sallii kiusaajan heitä ahdistaa. Sellainen oli Job, sellainen sokeana syntynyt mies, sellainen se sairas nainen, joka oli sairastanut 18 vuotta, jonka Jeesus paransi ja jota Jeesus kutsui Aabrahamin tyttäreksi, siis uskovaksi. Sellaisia on aina ollut jokaisessa sukupolvessa.

Joutuessamme ahdistuksiin koetelkaamme itseämme Jumalan sanan valossa. Jos olemme väärin tehneet, ottakaamme Jumalan nuhde vastaan. Jos kuljemme epäuskon tietä, palatkaamme oikealle tielle. Jos kärsimme syyttä Kristuksen tähden, kantakaamme ristimme katsoen sen kunniaksi ja olkaamme osaamme tyytyväiset.

Kun onnettomuudet kohtaavat muita, olkaamme varovaisia puheissamme, ettemme tulkitse väärin niiden syitä ja aiheuta murhetta niille, joilla jo muutenkin on vaikeata.

Muistakaamme ahdistuksissa tämä: "Minä tiedän Lunastajani elävän." Saamme sanoa Pyhän Raamatun sanoilla: "Kun tämä katoavainen pukeutuu katoamattomuuteen ja tämä kuolevainen pukeutuu kuolemattomuuteen, silloin toteutuu se sana, joka on kirjoitettu: 'Kuolema on nielty ja voitto saatu.' 'Kuolema, missä on sinun voittosi? Kuolema, missä on sinun otasi?' Mutta kuoleman ota on synti, ja synnin voima on laki. Mutta kiitos olkoon Jumalan, joka antaa meille voiton meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta!" (1 Kor. 15:54–57.)

Jobin usko

Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti.

Armahtakaa minua, armahtakaa minua, te minun ystäväni, sillä Jumalan käsi on koskenut minuun. Miksi te vainoatte minua Jumalan tavoin ettekä saa kylläänne minun lihastani. Kunpa minun sanani kirjoitettaisiin muistiin ja jospa ne piirrettäisiin kirjaan, kaiverrettaisiin ainiaaksi kallioon rautataltalla ja lyijyllä. Mutta minä tiedän Lunastajani elävän ja hän on nouseva takaajana multien päälle. Ja sitten minut kiedotaan tähän nahkaani ja olen ruumiistani käsin näkevä Jumalan. Häntä minä saan katsella, silmäni näkevät hänet eikä hän ole minulle outo. Munuaiseni aivan pakahtuvat sisimmässäni. Job 19:21–27. (Oma käännös. Ks. osa 2, sivut 233–235.)

Job oli hurskas mies, joka joutui äärimmäisiin koetuksiin. Raamattu sanoo hänestä: "Uusin maassa oli mies, jonka nimi oli Job. Tämä mies oli nuhteeton ja rehellinen, pelkäsi Jumalaa ja karttoi pahaa. Hänelle syntyi seitsemän poikaa ja kolme tytärtä. Ja karjaa hänellä oli seitsemäntuhatta lammasta, kolmetuhatta kamelia, viisisataa härkäparia ja viisisataa aasintammaa sekä ylen paljon palvelijoita. Tämä mies oli kaikista Idän miehistä mahtavin." (Job 1:1–3.) Kiusaaja hyökkäsi häntä vastaan. Hän menetti omaisuutensa, lapsensa ja lopulta terveytensä. Hänen kolme ystäväänsä, jotka yrittivät häntä auttaa, osoittautuivat taitamattomiksi ja vain lisäsivät hänen tuskaansa. Välillä Jobin luottamus Jumalaan horjui, niin että hän kirosi syntymäpäivänsä.

Miksi Job joutui niin ankariin, vertaansa vailla oleviin koetuksiin? Tätä kysymystä on paljon pohdittu. Usein siihen on annettu väärä vastaus, kun on ajateltu Jobin kirjan käsittelevän yleisesti kärsimyksen ongelmaa. Vastauksen saamme kuitenkin lukea suoraan Raamatusta. Siinä sanotaan: "Saatana vastasi Herralle ja sanoi: 'Suottako Job pelkää Jumalaa? Olethan itse kaikilta puolin suojannut hänet, hänen talonsa ja kaiken, mitä hänellä on; olet siunannut hänen kättensä työn, ja hänen karjalaumansa ovat levinneet ympäri maata. Mutta ojennapa kätesi ja koske kaikkeen, mitä hänellä on: varmaan

hän kiroaa sinua vasten kasvojasi'." (Job 1:9–11.) Kiusaajan ajatus oli, että Jobin kannatti pelätä Jumalaa, koska Jumala palkitsi hänet siitä. Jos Jumala sen sijaan ottaisi pois varjeluksensa ja siunauksensa, Jobin hurskaus häipyisi saman tien. Kiusaaja tahtoi osoittaa, ettei Jobin hurskaus ollut pyyteetöntä.

Jobin kirja ei siis puhu yleensä kärsimyksen ongelmasta maailmassa, vaan siitä, miksi Jumala sallii lapsilleen raskaita koetuksia.

Saatana usutti ryöstäjät karjan kimppuun, hävitti ukonilmalla lampaat ja paimenet sekä tappoi suurella pyörremyrskyllä luhistuvan talon alle hänen lapsensa. Kiusaajalla on valta käyttää tuhovoimia, kuten myös sairauksia kiusatakseen ihmisiä ja varsinkin uskovia.

Kaiken tämän Job otti vastaan Jumalaa syyttämättä. Hän sanoi: "Alastonna minä tulin äitini kohdusta, ja alastonna minä sinne palajan. Herra antoi, ja Herra otti; kiitetty olkoon Herran nimi." Raamattu antaa Jobista hyvän tunnustuksen sanomalla: "Kaikessa tässä Job ei tehnyt syntiä eikä puhunut nurjasti Jumalaa vastaan" (Job 1:21–22).

Seuraavaksi Job menetti terveytensä. Hänen ruumiinsa tuli täyteen paiseita Silloin hänen vaimonsa sanoi: "Vieläkö pysyt hurskaudessasi? Kiroa Jumala ja kuole." (Job 2:9.) Job sen sijaan sanoi: "Sinä puhut niin kuin mikäkin houkka nainen. Otammehan vastaan Jumalalta hyvää, emmekö ottaisi vastaan pahaakin?" (Job 2:10.) Job otti raskaat koettelemukset Jumalan kädestä hänen salliminaan, mutta hän ei syyttänyt niistä Jumalaa.

Jobin ystävät näkevät Jobin kurjuuden

Sitten Jobin kolme ystävää tuli häntä lohduttamaan. Mutta kun he näkivät hänet, he tyrmistyivät niin, etteivät voineet viikkoon puhua mitään. Kun näkee ystävänsä tosi kurjassa tilassa, se voi tehdä sanattomaksi. Mutta helppoa ei ole myöskään kärsijälle olla yksinäisyydessä ystäviensä keskellä. Hyvä olisi ystävien kuitenkin puhua, puhua lohdun ja armon sanoja.

Tämän jälkeen Job alkoi puhua ja kirosi syntymäpäivänsä. Siinä näkyi Jobin ankara kärsimys ja toivottomuus. Voimme verrata Vapahtajan kärsimystä Jobin kärsimyksiin joiltakin kohdin. Jeesus tuli omaisuuskansansa tykö, mutta se ei ottanut häntä vastaan. Jobin ys-

tävät eivät voineet tuntea Jobia hänen kärsimyksessään. Ihmiset käänsivät katseensa pois Kristuksen kärsimyshahmosta ja peittivät kasvonsa. Opetuslapset pakenivat. Kärsimyksen tulisi herättää meissä rakkautta kärsijään, mutta usein me väistymme. Se kysyy kärsijältä suurta kestämistä. Suuressa, vertaansa vailla olevassa sovituskärsimyksessään Kristus ei kironnut kutsumustaan eikä jättänyt asiaansa kesken, vaan rukoili ristiinnaulitsijoidensa puolesta ja jätti asiansa Jumalan haltuun ja uskoi henkensä hänen käsiinsä.

Kieltämättä Job kesti paljon ja oli uskossa vahva, mutta meille on kerrottu hänen heikkoutensa päivät sitä varten, ettemme luulisi liikoja itsestämme emmekä luottaisi lihaamme, vaan panisimme turvamme Kristukseen, joka sekä kärsi että kesti meidän hyväksemme hamaan ristin kuolemaan asti. Jobin kärsimyksistä on meille kerrottu opiksi myös sitä varten, että osaisimme auttaa kärsiviä.

Jobin ylösnousemususko

Kun Jobin ystävät eivät osanneet lohduttaa häntä, Job ei lannistunut, vaan turvautui Herraan ja tunnusti uskonsa. Suurimmassakin yksinäisyydessä, kun kiusaaja karkaa kaikkine juonineen päällemme, on hyvä muistaa, että Jumala ei ole lakannut olemasta. Hän on kanssamme ja hänen lupauksensa pitävät.

Job sanoi: "Armahtakaa minua, armahtakaa minua, te minun ystäväni, sillä Jumalan käsi on koskenut minuun. Miksi te vainoatte minua Jumalan tavoin ettekä saa kyllääänne minun lihastani." (Job 19:21–22.) Ystävien syyttelyt koskivat Jobiin. Hän pyytää heiltä armoa, että lopettaisivat. Toki ystävien tarkoituksena oli auttaa Jobia, mutta heidän puheensa eivät tavoittaneet todellisuutta. Jobin koettelemus ei johtunut siitä, mistä he luulivat sen johtuvan. Job puolustautuu ja katsoo ystäviensä tekevän väärin ottaessaan itselleen Jumalan aseman. Job nuhtelee lempeästi ystäviä kapinasta Jumalaa vastaan.

Job jatkaa: "Kunpa minun sanani kirjoitettaisiin muistiin ja jospa ne piirrettäisiin kirjaan, kaiverrettaisiin ainiaaksi kallioon rautataltalla ja lyijyllä." Job haluaa, että hänen puheensa säilyvät jälkipolville. Toive on toteutunut. Suuren kärsijän ja uskon miehen puheet ovat sen jälkeen lohduttaneet sukupolvia toisensa jälkeen. Uskon piiriin

kuuluvat myös huoli tulevista polvista ja toiminta niiden hyväksi. Job jaksaa muistaa sitäkin kärsimyksestään huolimatta.

Sitten seuraa Jobin uskontunnustus, joka on hyvin erikoinen ja suorastaan ihmeellinen. Job eli ennen Mooseksen aikaa. Hän ei ollut israelilaisia, ei siis kantaisä Jaakobin jälkeläisiä. Jo siitä syystä hänen kirjansa ja uskontunnustuksensa on harvinainen. Mutta se on erikoinen myös sisällöltään. Hän sanoi: "Mutta minä tiedän Lunastajani elävän, ja hän on nouseva takaajana multien päälle."

Job uskoo, että Jumala on hänen Lunastajansa, joka hänen edestään maksaa hänen syntivelkansa. Se edellytti kärsimystä ja kuolemaa. Jobin omat kärsimykset eivät voineet sovittaa syntejä. "Kuolema on synnin palkka", ja niin sovitus edellytti Lunastajan kuolemaa, samalla myös ihmiseksi tuloa ja velallisen sijaan astumista, sijaissovitusta. Job katsoo tässä kuitenkin sen yli vielä etäämmälle. Hän katsoo ensiksi Lunastajan ruumiilliseen ylösnousemukseen, siihen kun hän nousee multien eli tämän maan tomun ja suuren hautausmaan päälle. Hän nousee takaajana, siis viimeisenä lenkkinä, joka pitää. Kun ne, jotka olivat velallisia, eivät voineet maksaa velkaansa, hän asettui heidän sijaansa ja maksoi heidän takaajanaan heidän syntivelkansa. Hän ei ole viimeinen eikä takimmainen arvossa, ei myöskään viimeinen haudasta nousseitten ja nousevien joukossa, vaan tässä kaikessa hän on ensimmäinen. Mutta hän on maksajien jonon viimeinen, jolta ainoalta voitiin periä ja saatiin perityksi ihmiskunnan lunastushinta, koko syntivelka.

Tämän jälkeen Job katsoo oman ruumiillisen ylösnousemuksensa päivään. Kärsimyksen hetkellä Lunastajan ylösnousemus oli Jobille hänen oman pelastuksensa ja ruumiillisen ylösnousemisensa peruste. Hän sanoi: "Sitten minut kiedotaan tähän nahkaani ja olen ruumiistani käsin näkevä Jumalan. Häntä minä saan omanani katsella, silmäni näkevät hänet eikä hän ole minulle outo. Munuaiseni pakahtuvat sisimmässäni."

Paiseitten turvottama, kipujen rasittama mies osoittaa ihoansa. Siihen hänet kiedotaan. Hän saa nähdä Jumalan omana Jumalanaan ja kirkastettuna Herranaan, maasta ylösnousseena, kärsimyksistä vapaana. Hänen ihonsa on oleva puhdas, kun hän kirkastetun ruumiinsa silmillä sitä katselee. Hänen Jumalansa ei ole hänelle outo, ei jokin

pelästyttävä hirmu, vaan hän voi katsella häntä mielellään ja ilolla. Se, mitä Daavid sanoo Ps. 17:15:ssa, oli jo Jobin usko. Näin Daavid sanoi: "Mutta minä saan nähdä sinun kasvosi vanhurskaudessa, herätessäni ravita itseni sinun muotosi katselemisella."

Useista uusimmista käännöksistä on ikävä kyllä hävitetty alkutekstissä oleva ruumiin ylösnousemususko. Niissä esitetään, että Job katselisi Jumalaa ruumiinsa ulkopuolelta, siitä irtautuneena. Siitä ei ole kysymys, kuten kaikki vanhemmat käännökset, Vulgata, Luther, Kuningas Jaakon käännös (KJV) ja synodaalinen käännös, todistavat.

Job osoittautuu oikeaksi uskon mieheksi myös siinä, että hän tunnustaa virheensä ja katuu. Hän sanoi: "Minä puhuin ymmärtämättömästi, asioista, jotka ovat ylen ihmeelliset minun käsittää. Kuule siis, niin minä puhun; minä kysyn, opeta sinä minua. Korvakuulolta vain olin sinusta kuullut, mutta nyt on silmäni sinut nähnyt. Sen tähden minä peruutan puheeni ja kadun tomussa ja tuhassa." (Job 42:3–6.)

Jobin ystävät olivat puhuneet taitamattomasti, mihin Herra oli vihastunut. Hekin katuivat menettelyään, mutta Jobista sanotaan erityisesti, että hän rukoili ystäviensä puolesta (Job 42:10). Siinä on kaunis uskon esikuva seurattavaksi koetusten keskellä.

Siitamajan talvileiri 10.3.2006.

Uskovat ottavat vastaan Jumalan sanan

Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Vapaa epistolateksti.

Sen tähden me myös lakkaamatta kiitämme Jumalaa siitä, että te, kun saitte meiltä kuulemanne Jumalan sanan, otitte sen vastaan, ette ihmisten sanana, vaan, niin kuin se totisesti on, Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä, jotka uskotte. 1 Tess. 2:13.

Mikä selittää evankeliumin voittokulun?

Kun apostolit lähtivät viemään evankeliumia maailmaan, he eivät lähteneet uskonnolliseen tyhjiöön. Jo pelkästään juutalaisia synagogineen oli kaikkialla Rooman valtakunnassa. Nämä eivät kuitenkaan ymmärtäneet uskon asioita evankeliumista käsin, vaan useimmiten lakimaisesti. Juutalaisia laskettiin olleen noin seitsemän prosenttia Rooman valtakunnan asukkaista. Heidän suhteellista osuuttaan on pidettävä erittäin suurena. Kreikkalaisilla oli paljon jumalia. Niille oli rakennettu temppeleitä. Roomalaisilla oli vastaavat omat jumalansa, joita he kutsuivat latinalaisilla nimillä, ja omat temppelinsä. Heillä oli taloissaan myös omat kotijumalansa ja alttarinsa. Lisäksi keisarinpalvonta oli saanut yleisen hyväksynnän.

Evankeliumin julistajat kohtasivat uskonnollisia ihmisiä, joille heidän uskontonsa oli pyhä. Uhratessaan ja muussa hartauden harjoituksessaan he saattoivat osoittaa suurta hurskautta ja antautuneisuutta. Hädässä he kääntyivät jumaliensa puoleen. Kun he pelastuivat vaarasta, he uhrasivat kiitosuhrin. He olivat toki tottuneet siihen, että muilla kansoilla oli eri jumalat kuin heillä. Se ei sinänsä muodostanut heille loukkausta. Mutta kristinusko tarjosi pahennuksen. Kolmiyhteinen Jumala, Isä, Poika ja Pyhä Henki, ei ollutkaan mikä tahansa jumala. Ei häntä voitu asettaa yhdeksi toisten joukkoon, vaan hän oli ja on ainoa Jumala ja valtias, jota ainoata kaikkien tulee palvella ja jossa yksin on pelastus. Se oli pahennus. Tässä hengessä apostolit ja alkuajan kristityt veivät evankeliumia maailmaan.

Varmaan silloisessa maailmassa monet olivat turhautuneita uskonnollisuudestaan huolimatta. Eiväthän epäjumalat voineet vastata avunpyyntöihin. ”Ei ääntä, ei vastausta, ei vaarinottoa!” (1 Kun.

18:29). Näillä sanoilla Raamattu kuvaa Baalin profeettojen tuloksetonta rukoilemista Elian aikana. Sama on totta kaikista muistakin epäjumalista.

Sitä, että evankeliumi levisi nopeasti laajalle, emme kuitenkaan voi selittää pelkällä pettymyksellä pakanauskontoihin, kuten on tehty. Selitys on toisaalla. Se on sanottu tekstissämme. "Te otitte vastaan sen Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä, jotka uskotte." Sana, jonka ihmiset kuulivat apostolien suusta, ei ollut ihmissanaa, vaan Jumalan sanaa. Koska se oli Jumalan sanaa, se vaikutti. Siinä oli voima. Apostoli sanoo: Evankeliumi ”on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi, juutalaiselle ensin, sitten myös kreikkalaiselle” (Room. 1:16). Sama voima on siinä myös tänään ja on oleva maailman loppuun asti. Missään muussa sanassa ei ole pelastavaa voimaa.

Miten tulemme evankeliumin tuntemaan?

Ihminen ei osaa etsiä todellista evankeliumia avuksensa pahan omantunnon vaivaan, vaan evankeliumin sana tulee hänelle viedä.

Näin mekin olemme tulleet evankeliumin tuntemaan. Jumala on johdattanut elämämme ja tiemme siten, että olemme saaneet pyhän kasteen ja meille on sanalla kirkastettu ristiinnaulittua Herraa Kristusta. Olemme saaneet uskoa, että hän on kantanut meidänkin syntimme ruumiissansa ristinpuuhun. Jumalan sanan perusteella olemme päässeet varmuuteen siitä, että Kristuksen uhri on riittävä sovitusmaksu synneistämme ja että Jumalan viha meihin syntisiin on lepytetty tällä uhrilla. Olemme vakuuttuneet, että Jumalan sydämessä palaa rakkaus meitä kohtaan ja hän haluaa meidän uskossa turvautuvan tähän ilosanomaan.

Tällä asialla on oma tärkeä merkityksensä. Jos uskot, kiitä siitä yksin Jumalaa. Se on hänen lahjansa. Uskosi ei johdu älykkyydestäsi tai muista avuistasi.

Jotta muutkin voisivat uskoa, heidän on saatava kuulla evankeliumia. Sanoma ristiinnaulitusta ja ylösnousseesta Vapahtajasta synnyttää luottamuksen Jumalan armoon ja antaa varmuuden syntien anteeksiantamuksesta.

Raamatun sanan kuuleminen antaa varmuuden siitä, että se on Jumalan oma sana, hänen sanansa juuri minulle ja myös kaikille muille. Jumalan sana asettaa kaikki ihmiset samalle paikalle: syntisiksi Jumalan lain edessä, mutta armahdetuiksi Kristuksessa. Se kutsuu kaikkia uskomaan. Se, joka uskoo ja on kastettu, pelastuu, mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen.

Koska evankeliumi vaikuttaa kääntymyksen, sitä on julistettava ja levitettävä. Se on uskovien tehtävä. Se on Kristuksen Kirkon pyhä kutsumus. Jumala ei ole antanut tätä tehtävää epäuskoisille. Hän ei ole antanut sitä myöskään vieraille uskonnoille eikä väärille opeille. Hän on antanut sen Kirkolleen, joka on ottanut vastaan kuulemansa evankeliumin Jumalan sanana eikä ihmisten sanana.

Kuinka evankeliumi tulee ottaa vastaan?

Kun kuulemme oikeata Jumalan sanan saarnaa, meidän tulee ottaa se vastaan uskossa. Koska Pyhä Henki ei inspiroi meidän julistustamme, julistuksemme tulee saada sisältönsä Pyhästä Raamatusta. Sen tulee olla kaikessa sopusoinnussa Jumalan kirjoitetun sanan kanssa. Raamattua tulee selittää Raamatulla. Oppi tulee rakentaa selville raamatunkohdille. Saarnan tulee julistaa Kristusta ainoana tienä autuuteen. Laki ja evankeliumi tulee erottaa toisistaan oikein ja soveltaa kumpaakin tehtävänsä ja tarkoituksensa mukaan omalletunnolle. Sielujen tulee saada löytää turva siitä, että saamme synnit anteeksi Kristuksen ansion tähden ilman omia tekojamme.

Apostoli iloitsi siitä, että tessalonikalaiset olivat ottaneet heiltä kuulemansa sanan Jumalan sanana. Myös meidän tulee ottaa vastaan Pyhän Raamatun sana, kun sitä meille puhtaasti julistetaan. Jeesus on antanut uskovilleen tehtävän arvioida kuulemaansa, kaikuuko siinä hänen äänensä vai vieraiden paimenten ääni. Hän on sitonut omansa seuraamaan ääntänsä ja vapauttanut heidät kaikista vääristä opettajista ja turhanpuhujista.

Jumalan sana on tarkoitettu vastaanotettavaksi, ei hylättäväksi, ei syrjään siirrettäväksi. Sanan vastaanottaminen tarkoittaa sen uskomista. Uskomme sen todeksi ja turvaamme siihen. Uskomme sen sellaiseksi sanaksi, jonka Jumala haluaa meille puhua, jonka hän haluaa meille ilmoittaa ja tehdä tiettäväksi. Se merkitsee sitä, että

otamme vastaan sanan sen tarkoituksen mukaisena. Silloin laki syyttää ja kuolettaa ja evankeliumi lohduttaa ja tekee eläväksi. "Sen tähden me myös lakkaamatta kiitämme Jumalaa siitä, että te, kun saitte meiltä kuulemanne Jumalan sanan, otitte sen vastaan, ette ihmisten sanana, vaan, niin kuin se totisesti on, Jumalan sanana, joka myös vaikuttaa teissä, jotka uskotte."

Jumalan sana ei jää tehottomaksi, vaan se vaikuttaa. Se tuo pelastuksen. Se antaa rauhan omalletunnolle. Se lahjoittaa iankaikkisen elämän. Se antaa varman toivon ruumiin ylösnousemisesta ja taivaallisesta autuudesta. Saamme kiittää Jumalaa siitä, että hän ei ole meitä unohtanut. Hän ei ole jättänyt meitä ihmisten ajatusten ja arvelujen varaan, vaan hän on antanut meille oman sanansa. Vaikka kaikki eivät usko Pyhää Raamattua Jumalan sanaksi, hän itse tunnustaa sen omaksi sanakseen. Se riittäköön sinulle. Saamme kiittää Jumalaa siitä, että hän ei valehtele. Niin myös hänen evankeliuminsa on niin ja amen. Sitä se olkoon meidänkin sydämissämme.

Aikuisten leirin iltahartaus. Siitamaja 7.7.2005.

Osaa varoa: antikristus on jo tullut!

Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina
Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti.

Mitä tulee meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen ja meidän kokoontumiseemme hänen tykönsä, niin me pyydämme teitä, veljet, ettette anna minkään hengen ettekä sanan ettekä minkään muka meidän lähettämämme kirjeen heti järkyttää itseänne, niin että menetätte mielenne maltin, ettekä anna niiden itseänne peljästyttää, ikään kuin Herran päivä jo olisi käsissä. Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla. Sillä se päivä ei tule, ennen kuin luopumus ensin tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, kadotuksen lapsi, tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala. Ettekö muista, että minä, kun vielä olin teidän tykönänne, sanoin tämän teille? Ja nyt te tiedätte, mikä pidättää, niin että hän vasta ajallansa ilmestyy. Sillä laittomuuden salaisuus on jo vaikuttamassa; jahka vain tulee tieltä poistetuksi se, joka nyt vielä pidättää, niin silloin ilmestyy tuo laiton, jonka Herra Jeesus on surmaava suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä, tuo, jonka tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteoilla ja ihmeillä ja kaikilla vääryyden viettelyksillä niille, jotka joutuvat kadotukseen, sen tähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, voidaksensa pelastua. Ja sen tähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen, niin että he uskovat valheen, että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan mielistyneet vääryyteen. 2 Tess. 2:1–12.

Lopun ajalle on tunnusomaista kiusaajan hyökkäys Jumalan sanaa vastaan laajalla rintamalla. Esiintyy monenlaisia vääriä profeettoja, valheveljiä ja vastustajia. On voimakkaita eksytyksiä. Niistä Vapahtaja sanoi, että jos olisi mahdollista, valitutkin eksytettäisiin. On monenlaisia Kristuksen vastustajia, antikristuksia, joista yksi on ylitse muiden, se, jota tekstimme nimittää laittomuuden ihmiseksi ja kadotuksen lapseksi. Apostoli piti tarpeellisena varoittaa kristittyjä hänestä etukäteen.

1. Antikristuksen ilmaantumisen ajankohta

Apostoli muistuttaa kristittyjä heidän saamastaan opetuksesta: "Mutta mitä tulee meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen tulemukseen ja meidän kokoontumiseemme hänen tykönsä, niin me pyydämme teitä, veljet, ettette anna minkään hengen ettekä sanan ettekä minkään muka meidän lähettämämme kirjeen heti järkyttää itseänne, niin että menetätte mielenne maltin, ettekä anna niiden itseänne peljästyttää, ikään kuin Herran päivä jo olisi käsissä. Älkää antako kenenkään vietellä itseänne millään tavalla."

Kristityt odottavat Herran paluuta noutamaan Kirkkonsa taivaan autuuteen. Kristus oli selvästi sanonut, että se on oleva julkinen tapahtuma kuin salaman leimahdus idästä länteen. Hän oli myös ilmoittanut, että sitä ennen pitää evankeliumi saarnattaman kaikessa maailmassa. Se päivä on salassa. Kristuksen tulolla on kuitenkin merkkejä, jotka ovat havaittavissa ennen hänen tuloaan. Harhaopettajien runsas esiintyminen on yksi niistä. Apostoli Paavali ilmoittaa tekstissämme, että eräs heistä saavuttaa suuren vallan kristikunnassa. Tätä harhaopettajaa on tapana kutsua suureksi antikristukseksi erotuksena muista vähemmän merkittävistä antikristuksista. Tämä ei ole kuitenkaan yksittäinen henkilö, vaan henkilöiden jatkumo, joka kestää Kristuksen tulemukseen asti.

Paavalin aikana suuri antikristus ei ollut vielä ilmaantunut, vaikka sen salaisuus jo vaikutti. Seurakunnan tuli pysyä tyynesti saamassaan opetuksessa, vaikka esiintyisi niitä, jotka yrittäisivät järkyttää uskovia oudoilla puheillaan. Oli jopa mahdollista, että leviteltäisiin kirjeitä, joita väitettäisiin apostolien kirjoittamiksi ja joiden opetus viimeisistä ajoista ei olisi oikeata.

Olemme siinä onnellisessa asemassa, että Raamatun kirjakokoelma, kaanon, on vakiintunut. Mutta entäpä jos jostakin löytyisi jokin ennen tuntematon vanha kirjoitus, jonka tekijäksi arveltaisiin Paavalia tai jotakuta muuta apostolia tai jossa sitä väitettäisiin apostoliseksi? Miten siihen olisi suhtauduttava? Yksi asia on varma. Sellainen kirjoitus ei kelpaisi opin lähteeksi eikä elämän normiksi, vaan sen sisältöä olisi arvioitava Vanhan ja Uuden testamentin kanonisten kirjojen valossa. Sitä ei voisi asettaa Raamatun kirjojen rinnalle, vaan parhaimmillaankin se kertoisi vain siitä uskosta, mikä sen kir-

joittajalla on ollut. Meidän aikamme ei näet voisi todistaa sitä apostoliseksi, vielä vähemmän Raamatun kaanoniin kuuluvaksi, koska siltä puuttuisi alkukirkon todistus.

Apostolisena aikana oli eräs pidäke, joka esti suuren antikristuksen ilmaantumisen. Sellaista henkeä, mikä kieli antikristuksen tulosta, oli jo silloinkin olemassa. Paavali sanoo, että "laittomuuden salaisuus on jo vaikuttamassa". Mistä mahtoi olla kysymys? Tätä voimme tutkia tarkastelemalla antikristuksen itselleen ottamaa tehtävää.

Apostoli määrittelee antikristuksen vastustajaksi. Kristus tuli tekemään tyhjiksi perkeleen teot. Antikristus puolestaan edistää ja toteuttaa niitä. Antikristus on langennut niihin kiusauksiin, joita perkele esitti Kristukselle. Niissä oli kysymys tottelemattomuudesta, Raamatun väärästä tulkitsemisesta, Jumalan kiusaamisesta ja vallan, rikkauden ja loiston viettelyksestä. Jo apostolisena aikana harhaopettajat pyrkivät tuomaan niitä Kirkkoon, mutta epäonnistuivat. Pian apostolien jälkeen opin puhtaus alkoi rakoilla. Ajallisia asioita, jotka Jumala oli tarkoittanut kiitoksella nautittaviksi ja myös lääkkeiksi syntiä vastaan, alettiin hyljeksiä. Vieroksuttiin normaalia elämää. Eristäydyttiin luostareihin. Käsitys hurskaudesta sai lakimaisia piirteitä. Pelastus armosta ja syntisen vanhurskauttaminen Kristuksen ansion nojalla alkoi työntyä syrjään. Tämä kaikki oli laittomuutta ja vaikutti pikku hiljaa ihmisten mielissä. Silloinen ulkonainen kirkko ei kyennyt sitä selkeästi torjumaan. Näissä epäkohdissa oli myös antikristuksen toiminnassa esiin tulevia piirteitä. Ne verhoutuivat hurskauteen ja tapahtuivat ulkonaisessa kirkossa. Saatana näet pukeutuu valkeuden enkeliksi ja laittomuuden ihminen asettuu Jumalan temppeliin.

Mutta mikä seikka apostolisena aikana esti antikristuksen ilmaantumisen? Mikä Kristuksen kiusauksista oli sellainen, ettei kirkko voinut siihen heti alussa langeta? Se oli valtakiusaus. Jeesuksen ajan juutalaisuus oli siihen langennut, kun se odotti Messiaan tuovan Israelille johtavan aseman maailmassa. Sitten valtakiusaus on toistanut itseään paavikirkossa, tuhatvuotishaaveissa, maailmankirkkoajatuksessa ja yleensä siinä hengessä, että kirkon pitäisi saada maallista valtaa tai maallisen vallan pitäisi olla kirkosta riippuvainen.

Oli kaksi syytä, jotka estivät apostolista kirkkoa uneksimasta maailmanvallasta. Toinen syy oli opillinen ja sisäinen, uskosta johtuva, toinen syy johtui ulkonaisesta maailman tilanteesta.

Apostolinen kirkko eli evankeliumista ja uskoi, ettei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, vaan on vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä. Kirkon määränpäänä oli taivas, josta se odotti Herraansa noutamaan Seurakuntansa taivaan autuuteen. Koska evankeliumi oli kirkas seurakunnissa, antikristillinen henki ei voinut saada jalansijaa sen keskuudessa.

Rooman maailmanmahdilla oli valta käsissään. Ristinalainen, vainottu kirkko ei voinut unissaankaan elättää ajatuksia ulkonaisesta maailmanvallasta. Kun aikanaan Rooma kukistui, vasta sitten paavius asettui valtatyhjiöön keisarivallan tilalle. Sitä edelsivät tietyt muutokset kirkossa ja yhteiskunnassa.

Vähitellen evankeliumin kirkkaus hämärtyi, mikä seikka antoi tilaa kaikenlaisille ihmisestä nouseville ajatuksille siitä, mikä on hurskasta ja mikä edistää Jumalan valtakuntaa. Keisari Konstantinuksen aikana kristinuskosta tuli valtionuskonto, mikä merkitsi kirkon ja valtion liittoa. Se oli kirkon lankeemus. Kun Rooman valtiollinen valta heikentyi, sille kuuluva valta siirtyi lopulta kirkolle ja sen pääksi julistautuneelle paaville. Asteittain lännen kirkko sortui valtakiusaukseen. Paavi ei ole ainoastaan täysi diktaattori omassa kirkossaan ja Vatikaanivaltiossa, vaan väittää omistavansa sekä hengellisen että maallisen vallan. Paavi päättää sielujen kohtalosta kuoleman jälkeen. Paavi julistaa kuolleita pyhimyksiksi ja kuvittelee voivansa määrätä heille tehtäviä, joita he sitten taivaasta käsin muka suorittavat täällä olevien ihmisten hyväksi. Itse asiassa paavikirkko on ottanut pyhimykset vanhojen epäjumalien tilalle. Paavilla on Vatikaani lähettiläineen. Paavi tekee ulkomaan vierailuja vain sillä ehdolla, että saa osakseen valtionpäämiehelle annettavan kohtelun. Paavikirkon opin mukaan valtiovalta saa valtansa kirkolta, ja sen merkkinä kruunajaisissa hallitsija on saanut kruununsa paavikirkon edustajalta. Paavi ei esiinny ainoastaan kirkon päänä, vaan se katsoo olevansa myös maallisen vallan yläpuolella.

Emme nyt syvenny tähän lankeemukseen lähemmin. Toteamme vain, että se on tekstissämme kuvattu seuraavilla sanoilla: "Se päivä

ei tule, ennen kuin luopumus ensin tapahtuu ja laittomuuden ihminen ilmestyy, kadotuksen lapsi, tuo vastustaja, joka korottaa itsensä yli kaiken, mitä jumalaksi tai jumaloitavaksi kutsutaan, niin että hän asettuu Jumalan temppeliin ja julistaa olevansa Jumala."

Antikristuksen tärkein tuntomerkki

Kristuksen valtakunnan ulkonaisena tuntomerkkinä on sen ristinalaisuus sekä mitättömyys ja halveksunta ihmisten mielissä. Sillä on myös sisäinen tuntomerkkinsä. Se on vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä. Sen saa aikaan evankeliumi, joka on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi. Koska antikristus on Kristuksen vastustaja, hän on myös evankeliumin vastustaja. Pyhä Raamattu julistaa Kristuksen täydellistä lunastustyötä ja valmista syntien sovitusta jokaisen synnintekijän edestä. Se sanoo Kristuksen työstä: "Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa eikä lukenut heille heidän rikkomuksiaan, ja hän uskoi meille sovituksen sanan" (2 Kor. 5:19). Tämä sana osoittaa, että Kristus on jo saanut aikaan sovinnon Jumalan ja ihmiskunnan välille ja että syntien anteeksiantamus on jo hankittu. Paavikirkko taas opettaa, ettei Kristuksen lunastusteko koske kaikkia syntejä, vaan ihmisen täytyy itse hyvittää niistä osa joko omilla ansioillaan tai toisten ansioilla. Kristuksen toimittaman lunastuksen omistamisesta Raamattu sanoo: "Jokainen, joka uskoo häneen, saa synnit anteeksi hänen nimensä kautta" (Apt. 10:43) ja: "Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu, mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen" (Mark. 16:16), ja vielä: "Sillä armosta te olette pelastetut uskon kautta, ette itsenne kautta – se on Jumalan lahja – ette tekojen kautta, ettei kukaan kerskaisi" (Ef. 2:8–9). Paavikirkko kuitenkin kiroaa kaikki ne, jotka opettavat, että pelastus on yksin uskosta. Se haluaa lisätä siihen myös ihmisen teot.

Antikristuksen tärkein tuntomerkki on evankeliumin vastustaminen. Se kohdistuu Kristuksen ansioon ja samalla nostaa ihmisen oman toiminnan Jumalan työn rinnalle. Se opettaa kolmenlaista synergismiä, ihmisen ja Jumalan yhteistyötä.

Ensimmäinen yhteistyö koskee Jumalan Pojan ihmiseksi tulemista. Paavikirkko opettaa, että Jumalan Poika tuli maailmaan ilman syntiä, koska neitsyt Maria oli siinnyt saastattomasti eikä siitä syystä

välittänyt Messiaalle perisyntiä. Tätä kautta neitsyt Maria osallistuisi lunastuksen tapahtumaan, ja kun Maria on heille kirkon esikuva, kirkko tulee ansiolliseksi ja osalliseksi lunastuksen aikaansaamisesta. Jumala ei toimisi lunastuksessa yksin, vaan yhteistyössä ihmisen kanssa. Katolisessa kirkossa onkin voimakas suuntaus, joka tähtää neitsyt Marian julistamiseen kanssajulistajaksi. Paavi ei ole noussut sitä vastustamaan, vaan sallii suuntauksen jatkua.

Me luterilaiset ihmettelemme katolisen kirkon Maria-kulttia. Sitä ei pidä ainoastaan kummeksua, vaan kauhistua. Siinä ihminen nostetaan sille paikalle, mikä kuuluu yksin Jumalalle. Raamatun mukaan neitsyt Maria oli uskova, joka tarvitsi Vapahtajaa ja turvasi häneen. Jumalan Pojan ihmiseksitulo ilman syntiä oli merkki, ihme, jonka Jumala teki. Pyhän Hengen voimasta Kristus sikisi neitsyt Mariassa ilman syntiä. Ilmoittihan enkeli hänelle: "Pyhä Henki tulee sinun päällesi, ja Korkeimman voima varjoaa sinut; sen tähden myös se pyhä, mikä syntyy, pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi" (Luuk. 1:35). Että Mariasta syntynyt lapsi oli pyhä, johtui Pyhästä Hengestä, Korkeimman voimasta ja Jumalan Pojasta, joka syntyi, ei Mariasta.

Toiseksi paavikirkko vastustaa evankeliumia opillaan Jumalan sanasta. Raamattu ei ole sille Jumalan sanaa itsessään, vaan vain paavin selittämänä ja tulkitsemana. Lisäksi sille ovat Jumalan sanaa apokryfikirjat ja traditio. Traditio on sille jatkuva, jolle ei ole päätepistettä. Vuonna 1870 siihen tuli virallisesti oppi paavin erehtymättömyydestä oppiratkaisuissa. Vuonna 1854 se kasvoi opilla neitsyt Marian saastattomasta sikiämisestä ja vuonna 1950 opilla Marian ruumiillisesta taivaaseen korottamisesta. Tradition myötä ja paavin sanellessa Raamatun tulkinnan ihminen on tuotu mukaan siihen, mikä kuuluu vain Jumalalle, jopa niin, että siinä ihminen sanoo viimeisen sanan ja asettuu Jumalan paikalle. Se on myös kirkon ryöstöä, jolla Kristuksen lampailta otetaan pois se valta, joka heille kuuluu, nimittäin valta seurata Jeesuksen ääntä ja karttaa vierasta. Jeesus on antanut uskovilleen vallan arvioida, mikä oppi on Raamatun mukaista, mikä ei.

Kolmas paavikirkon opettama Jumalan ja ihmisen yhteistyömuoto ilmenee opissa ihmisen kääntymyksestä. Paavikirkko opettaa, ettei ihminen ole perisynnin seurauksena täysin synteihinsä kuollut, vaan hänelle on jäänyt hengellisiä kykyjä, joilla hän voi vaikuttaa käänty-

miseensä. Tämä vähentää Kristuksen kärsimyksistä, koska tämän opin mukaan ihminen ei ollut täysin Jumalasta pois poikennut ja niin ollen sovitukseen tarvittiin vähemmän kärsimystä kuin mitä Kristuksella oli. Tuo oppi vähentää myös armonvälineiden yksinvaikuttavuudesta, koska se luulee ihmisen itsekin voivan vaikuttaa kääntymiseen. Armonvälineet ja sakramentit eivät katolisen opin mukaan ole vaikuttavia Kristuksen säätämyksenä, vaan katolisen papin toimituksina, jolle papiksi vihkimys on antanut sellaisen kyvyn. Näin tässäkin on paitsi yksittäisen ihmisen myötävaikutus myös ja nimenomaan kaikkein voimakkaimpana vaikuttajana paavius ja paavin kirkko.

Ilmestyskirjassa ilmoitetaan pedon luvuksi 666 ja sanotaan, että se on ihmisen luku. Kristuksen vastustaja panee Kristuksen pois siltä paikalta, mikä kuuluu yksin Lunastajallemme ja korottaa itsensä ja ihmisen hänen sijaansa.

Antikristuksen tuho

On kaksi harhaa, jotka ovat syynä harhakäsityksiin antikristuksesta. Ne ovat yleisen vanhurskauttamisen kieltäminen ja synergismi. Näiden kannattajat usein ovat tuhatvuotisopin kannalla ja odottavat vielä antikristuksen ilmaantumista eivätkä pidä paavia Raamatun ennustamana suurena antikristuksena. Sitä, millaisia muotoja antikristuksen valta maailmassa vielä saa, emme tiedä. Koska tällä on oleva suuri kannatus, ei ole odotettavissa, että tämä riisuisi kaikki enkelinvaatteensa. Mutta koska se kiroaa ne, jotka opettavat oikein pelastuksesta, se jo nyt on kyllin paha. Ei pidä odottaa uuden antikristuksen ilmaantumista, vaan on osattava varoa sitä, mikä on jo olemassa. Paavikirkolla on suuri vaikutusvalta. Se pitää valtansa alla tuntuvaa enemmistöä ulkonaisesta kristikunnasta. Se täyttää kaikki apostoli Paavalin antamat antikristuksen tuntomerkit.

Tekstimme lausuu: "Herra Jeesus on surmaava (tuon laittoman) suunsa henkäyksellä ja tuhoava tulemuksensa ilmestyksellä." Kun Raamattu puhuu tulevista asioista, se usein niputtaa ne yhteen, vaikka niillä olisi pitkäkin aikaväli. Niin tässäkin on kaksi asiaa, jotka Paavalin ajasta katsottuina olivat edessäpäin: antikristuksen surmaaminen Kristuksen suun Hengellä ja hänen tuhonsa Kristuksen ilmestyessä tuomiolle. Jo ennen uskonpuhdistusta vakavammat olivat

ymmärtäneet paavin antikristukseksi, mutta uskonpuhdistus toi sen entistä laajempaan julkisuuteen ja puhdas evankeliumi antoi aseet sen mahdin kukistamiseen niille, jotka ottivat vastaan jälleen löydetyn totuuden. Sanan miekalla despootti kukistettiin vallasta ja tuhottiin niiden kohdalla, jotka uskoivat armonopin. Kysymyksessä oli ja on yhä hengellinen taistelu. Sana, joka suomennoksessa on käännetty surmaamiseksi, merkitsee tuhoamista. Siellä, missä puhdas evankeliumi uskolla otetaan vastaan, saadaan voitto pahan voimista, myös antikristuksesta. Johannes kirjoittaa: "Tämä on se voitto, joka on maailman voittanut, meidän uskomme" (1 Joh. 5:4).

Lopullinen häviö ja häpeä antikristukselle ja hänen seuraajilleen tulee Kristuksen tulemuksessa. Silloin yhdessä hetkessä koko antikristillinen järjestelmä ja sen maailmanmahti romahtavat, valhe paljastuu ja Kristus näyttää voimansa. Herra Jeesus tuhoaa hänet tulemuksessaan. Se on oleva julkinen ja totuuden paljastava.

Raamatun varoitus on selkeä. Se kuuluu: Tuon "tulemus tapahtuu saatanan vaikutuksesta valheen kaikella voimalla ja tunnusteoilla ja ihmeillä ja kaikilla vääryyden viettelyksillä niille, jotka joutuvat kadotukseen, sen tähden etteivät ottaneet vastaan rakkautta totuuteen, voidaksensa pelastua. Ja sen tähden Jumala lähettää heille väkevän eksytyksen, niin että he uskovat valheen, että kaikki ne tuomittaisiin, jotka eivät ole uskoneet totuutta, vaan ovat mielistyneet vääryyteen."

Kristitty tarvitsee rakkauden totuuteen. Se, jolla ei ole rakkautta Jumalan sanan terveelliseen oppiin, vaan joka on opillisesti kaikkiruokainen, voidaan eksyttää. Vika on kaikkiruokaisen perusasenteessa. Hän on sydämessään kiusaajan ajattelutavan puolella. Niin hän voi helposti mukautua antikristillisen mahtikirkon menoon, koska hän mittaa asioiden oikeutusta kannatuksen suuruudella ja muilla ulkoisilla arvoilla. On myös huomattava, että antikristillisiin, lihasta nouseviin houkutuksiin voi sortua myös ilman ulkonaista yhteyttä paavikirkkoon, ja niitä voivat paikallisesti toteuttaa sitä pienemmätkin joukot.

Sen sijaan Jumala on asettanut arvointimittariksi totuuden, joka ei ole riippuvainen ihmisten arvostuksesta tai kannatuksesta. Se, joka nousee totuutta vastaan, tietäköön häviävänsä. Emme näet voi mitään totuutta vastaan, vaan vain totuuden puolesta (2 Kor. 13:8).

Kadotuksen kartat vaan,
Jos taivut parannukseen,
Uskot avun antajaan,
Kristuksen lunastukseen.
Kun sä elät uskossa,
Autuuden saat kuolossa.
Herää, nouse valvomaan,
Ole aina valmis.

Minun näitä tutkia
Sä, Herra, anna aina,
Armoos suo mun turvata
Ja sanas mieleen paina.
Autuutes mun voittaa suo,
Vihdoin saata pyhäis luo.
Herätä mua valvomaan,
Olemahan valmis.

Piae Cantiones. VK 1938 nro 453:7–8.

Tampere 23.11.2008. Virret VK 1938: 174:1–7; 525:1–3,8; 209:1,4–7; 585:1–5; 610:9–13.

Raamattu osoittaa seurakunnan paimenen viran miehelle

Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vapaa teksti.

Paavali, Kristuksen Jeesuksen apostoli, Jumalan, meidän vapahtajamme, ja Kristuksen Jeesuksen, meidän toivomme, asettama, Timoteukselle, oikealle pojallensa uskossa. Armo, laupeus ja rauha Isältä Jumalalta ja Kristukselta Jeesukselta, meidän Herraltamme! – – – Oppikoon nainen hiljaisuudessa, kaikin puolin alistuvaisena; mutta minä en salli, että vaimo opettaa, enkä että hän vallitsee miestänsä, vaan eläköön hän hiljaisuudessa. Sillä Aadam luotiin ensin, sitten Eeva; eikä Aadamia petetty, vaan nainen petettiin ja joutui rikkomukseen. Mutta hän on pelastuva lastensynnyttämisen kautta, jos hän pysyy uskossa ja rakkaudessa ja pyhityksessä ynnä siveydessä. Varma on tämä sana: jos joku pyrkii seurakunnan kaitsijan virkaan, niin hän haluaa jaloon toimeen. Niin tulee siis seurakunnan kaitsijan olla nuhteeton, yhden vaimon mies. 1 Tim. 1:1–2; 2:11–3:2.

Ns. naispappeus puhuttaa. Se puhuttaa niin kauan kuin on ihmisiä, jotka tuntevat Raamattuansa. Koska Raamattu kieltää meitä ottamasta siitä mitään pois ja siihen mitään lisäämästä, haluamme seurata sitä, mitä siinä lukee ja muodostaa kantamme sen mukaan. Luterilaisissa tunnustuskirjoissa asetetaan Pyhä Raamattu uskon ja opin ylimmäksi ohjeeksi, jonka alle kaikki opettajat kirkossa ovat alistetut.

Tekstissämme Paavali esittelee itsensä sanoilla: "Paavali, Kristuksen Jeesuksen apostoli, Jumalan, meidän vapahtajamme, ja Kristuksen Jeesuksen, meidän toivomme, asettama." Hän on Jumalan lähettiläs eli apostoli. Hän puhuu hänen arvovallallaan. Hän kirjoittaa Timoteukselle, joka oli seurakunnan kaitsija eli pastori. Hänen tehtävänään oli opettaa ja asettaa lisää miehiä saarnavirkaan, kuten Paavali sanoo: "Minkä olet kuullut minulta ja minkä monet ovat todistaneet, usko se luotettaville miehille, jotka sitten ovat soveliaita muitakin opettamaan" (2 Tim. 2:2). Timoteuksen tuli toimia apostolin an-

taman ohjeen mukaan ja yhdessä muiden kanssa vakiinnuttaa kirkkoon apostolinen käytäntö.

Käsky perustuu Jumalan luomistyöhön

Paavali sanoo: "Aadam luotiin ensin, sitten Eeva." Raamatun ensimmäisestä luvusta luemme: "Jumala sanoi: 'Tehkäämme ihminen kuvaksemme, kaltaiseksemme – – – Jumala loi ihmisen omaksi kuvaksensa, Jumalan kuvaksi hän hänet loi; mieheksi ja naiseksi hän loi heidät." (1 Moos. 1:26–27.) Seuraavassa luvussa kerrotaan tarkemmin, miten Jumala loi Eevan ja antoi hänet Aadamille vaimoksi. Raamattu sanoo: "Ihminen antoi nimet kaikille karjaeläimille ja taivaan linnuille ja kaikille metsän eläimille. Mutta Aadamille ei löytynyt apua, joka olisi hänelle sopinut. Niin Herra Jumala vaivutti ihmisen raskaaseen uneen, ja kun hän nukkui, otti hän yhden hänen kylkiluistaan ja täytti sen paikan lihalla. Ja Herra Jumala rakensi vaimon siitä kylkiluusta, jonka hän oli ottanut miehestä, ja toi hänet miehen luo." (1 Moos. 2:20–22.)

Aadam oli ensimmäinen ihminen, koko ihmislajin esikoinen. Tätä Paavali käyttää perusteena sille, että saarnavirka kuuluu miehelle. Jumala loi Eevan Aadamia varten, ei päinvastoin. Aadamille kuului esikoisena kuninkuus ja pappeus. Eevaa ei ollut vielä luotu, kun Aadam sai Jumalalta kiellon syödä hyvän ja pahan tiedon puusta. Aadam opetti kiellon Eevalle. Niinpä Eeva saattoi vastata aivan oikein, kun käärme kysyi häneltä asiaa.

Tiedämme, mitä tämän jälkeen tapahtui. Käärme vietteli Eevan, ja tämä söi, antoi miehelleen ja hänkin söi. Apostoli esittää kuitenkin merkittävän eron näiden kahden lankeemuksessa. Hän sanoo, ettei Aadamia petetty, vaan nainen petettiin ja joutui rikkomukseen. Eeva uskoi käärmeen valheellisia sanoja. Käärmeen pettämänä Eeva ajatteli, että puusta oli hyvä syödä. Hyvää tarkoittaen hän antoi hedelmän myös miehelleen. Aadamin rikkomus ei ollut samanlainen. Aadam tiesi tekevänsä väärin ja siitä huolimatta teki niin.

Huomaamme, että Aadamin ja Eevan motiivit olivat erilaiset, vaikka itse teko, kielletyn hedelmän syöminen, oli sama. Eeva hyväuskoisesti luuli tekevänsä hyvin ja oikein, Aadam tiesi rikkovansa Jumalan käskyn. Tämä Eevan ominaisuus on kielteinen saarnavirkaa ajatellen, jossa Jumalan sanan opista tulee pitää kiinni vastoin omia tunteitakin.

Kristus ja Aadam toisiinsa verrattuina

Jumala lähetti Poikansa sovittamaan Aadamin tottelemattomuuden ja koko maailman synnit. Roomalaiskirjeessä Paavali sanoo Aadamia olevan "sen esikuva, joka oli tuleva" (Room. 5:14), siis Kristuksen esikuva. Samoin kuin Aadamilla esikoisena oli kuninkuus ja pappeus, se on totta myös Kristuksesta. Hän on esikoinen Jumalan ainosyntyisenä Poikana. Hänen on Daavidin valtaistuimen kuninkuus Joosefin kautta neitsyt Marian esikoisena. Hän on kuolleista nousseitten ja uuden maailman esikoinen. Hän on taivasten valtakunnan kuningas sekä "pappi iankaikkisesti" (Hebr. 5:6), "hyvä paimen" (Joh. 10:11), "opettaja" (Joh. 20:16)) ja "se profeetta", Mooseksen kaltainen, josta oli sanottu: "Häntä kuulkaa" (5 Moos. 18:15). Hän on meille "iankaikkinen Isä" (Jes. 9:5). Havaitsemme myös, että Jumala lähetti Poikansa syntymään Ihmisen Pojaksi ja suorittamaan Ihmisen Poikana lunastustyönsä. Kun Kristus tuli sovittamaan ihmiskunnan synnit, hän sovitti Aadamin tahallisen synnin tietoisella kuuliaisuudellaan lankeamatta houkutusten edessä.

Apostoli Paavali vertaa Kristuksen ja Aadamin tekoja toisiinsa seuraavasti: "Armolahjan laita ei ole sama kuin lankeemuksen; sillä joskin yhden lankeemuksesta monet ovat kuolleet, niin paljoa enemmän on Jumalan armo ja lahja yhden ihmisen, Jeesuksen Kristuksen, armon kautta ylenpalttisesti tullut monien osaksi. Eikä lahjan laita ole, niin kuin on sen, mikä tuli yhden synnintekijän kautta; sillä tuomio tuli yhdestä ihmisestä kadotukseksi, mutta armolahja tulee monesta rikkomuksesta vanhurskauttamiseksi. Ja jos yhden ihmisen lankeemuksen tähden kuolema on hallinnut yhden kautta, niin paljoa enemmän ne, jotka saavat armon ja vanhurskauden lahjan runsauden, tulevat elämässä hallitsemaan yhden, Jeesuksen Kristuksen, kautta. – Niinpä siis, samoin kuin yhden ihmisen lankeemus on koitunut kaikille ihmisille kadotukseksi, niin myös yhden ihmisen vanhurskauden teko on koitunut kaikille ihmisille elämän vanhurskauttamiseksi; sillä niin kuin yhden ihmisen tottelemattomuuden kautta monet ovat joutuneet syntisiksi, niin myös yhden kuuliaisuuden kautta monet ovat tulleet vanhurskaiksi." (Room. 5:15–19.)

Jotta emme menettäisi Jumalan sanaa, kuten kävi paratiisissa Eevan ryhtyessä opettajaksi, Jumala on uskonut saarnaviran miehille, joiden tulee valppaina Hengen voimassa pitää kiinni siitä, minkä Jumala on sanonut eivätkä he saa antaa periksi millään syyllä. Jumalan

sanasta ei saa livetä tarkoituksenmukaisuussyistä. Ei ole olemassa koko maailmassa niin hyvää asiaa, että sen vuoksi olisi eduksi Jumalan asialle poiketa edes yhdestä Jumalan sanasta.

Kristus opettaa viran kuuluvan vain miehille

Israelissa profeetoilla oli ollut tapana pitää profeettakoulua. Oppilaat kuulivat profeetalta Jumalan antaman sanan ja veivät sen sitten eri puolille maata. Jeesus pani pystyyn vastaavan koulun valitsemalla ja kutsumalla kaksitoista apostolia. He lähtivät seuraamaan häntä, kuuntelivat hänen opetustansa ja olivat hänen toimintansa, kärsimisensä, kuolemansa ja ylösnousemuksensa silminnäkijätodistajia. Heidät Jeesus sitten lähetti julistamaan evankeliumia koko maailmaan. Heidän tuli laskea perustus Jumalan Seurakunnalle. Myöhemmin Kristus kutsui vielä pakanain apostolin, Paavalin.

Apostolit olivat kaikki miehiä. Heidän joukossaan ei ollut yhtään naista. Tämä ei johtunut aikahistoriallisista syistä, sillä Kristus toimi eri tilanteissa tarvittaessa vastoin juutalaisten silloisia tapoja ja käsityksiä. Niinpä vastoin juutalaisen enemmistön tapaa hän seurusteli publikaanien ja syntisten kanssa, myös samarialaisten kanssa. Hän jopa keskusteli huonomaineisen samarialaisen naisen kanssa Syykarin kaivolla. Hän paransi sairaita sapattina. Hän poikkesi totutuista tavoista, kun totuus sitä vaati.

Kristus perusti apostolinviran myötä Uuden liiton saarnaviran, jonka on määrä olla voimassa maailman loppuun asti. Hän opetti apostoleille, että heidän tulee toimia uskollisina huoneenhaltijoina ja antaa talonväelle heidän ruokaosansa ajallaan. Hän ei rajannut huoneenhaltijain tointa apostoleihin, vaan ulotti sen maailmanloppuun asti. Tämän opetuksen löydämme Luukkaan evankeliumin kahdennestatoista luvusta. Siinä Herra sanoo: "Kuka siis on se uskollinen ja ymmärtäväinen huoneenhaltija, jonka hänen herransa asettaa pitämään huolta hänen palvelusväestään, antamaan heille ajallaan heidän ruokaosansa? Autuas se palvelija, jonka hänen herransa tullessaan havaitsee näin tekevän! Totisesti minä sanon teille: hän asettaa hänet kaiken omaisuutensa hoitajaksi. Mutta jos palvelija sanoo sydämessään: 'Herrani tulo viivästyy', ja rupeaa lyömään palvelijoita ja palvelijattaria sekä syömään ja juomaan ja päihdyttämään itseänsä, niin sen palvelijan herra tulee päivänä, jona hän ei odota, ja hetkenä, jota

hän ei arvaa, ja hakkaa hänet kappaleiksi ja määrää hänelle saman osan kuin uskottomille." (Luuk. 12:42–46.)

Tässä palvelijat ovat alkukielessä miehiä. Ne taas, joita he palvelevat, ovat sekä miehiä että naisia. Tekstistä ymmärrämme, että tämä järjestys on voimassa tuomiopäivään asti.

Apostolit asettivat saarnavirkaan vain miehiä

Juudas Iskariot lankesi pois apostolin virasta. Tämän tapauksen varalta oli Psalmien kirjassa määräys: "Toinen ottakoon hänen kaitsijatoimensa" (Ps. 109:8).

Seurakunta kokoontui apostolien johdolla käsittelemään asiaa heti ensimmäisen helluntain edellä. Sitä Raamattu kuvaa seuraavasti: "Niin pitää siis yhden niistä miehistä, jotka ovat vaeltaneet meidän kanssamme kaiken sen ajan, jona Herra Jeesus kävi sisälle ja ulos meidän tykönämme, Johanneksen kasteesta alkaen hamaan siihen päivään, jona hänet meiltä otettiin ylös, tuleman hänen ylösnousemisensa todistajaksi meidän kanssamme."

Niin he asettivat ehdolle kaksi, Joosefin, jota kutsuttiin Barsabbaaksi, lisänimeltä Justukseksi, ja Mattiaan. Ja he rukoilivat ja sanoivat: "Herra, sinä, joka kaikkien sydämet tunnet, osoita, kummanko näistä kahdesta sinä olet valinnut ottamaan sen paikan tässä palveluksessa ja apostolinvirassa, josta Juudas vilpistyi pois, mennäkseen omaan paikkaansa." Sitten he heittivät heistä arpaa, ja arpa lankesi Mattiaalle, ja hänet luettiin niiden yhdentoista kanssa apostolien joukkoon. (Apt. 1:21–26.)

Apostolin virasta pois vilpistyneen Juudaksen tilalle oli valittava mies. Ehdolle asetettiin kaksi miestä, joista Mattias tuli valituksi. Viran miehisyys perusteltiin Raamatulla. Suomen kielessä tämä ei näy, sillä suomessa ei ole maskuliineja ja feminiinejä, mutta hepreassa sana "toinen" on maskuliini.

Kun sitten seuraamme Apostolienteoista ja muista Uuden testamentin kirjoista apostolien toimintaa, havaitsemme, että he alkukirkon kanssa asettivat saarnavirkaan vain miehiä. Tämä käytäntö periytyi kirkkoon kaikkialla ja on säilynyt valtaosassa ulkonaista kristikuntaa tähän asti. Apostolinen käytäntö oli vastoin pakanallisia tottumuksia ja ajan henkeä, missä naisjumalat ja papittaret olivat yleisiä.

Vielä apostoli Paavali sanoo tästä käytännöstä: "Olkoot vaimot vaiti teidänkin seurakunnankokouksissanne, sillä heidän ei ole lupa puhua, vaan olkoot alamaisia, niin kuin lakikin sanoo. Mutta jos he tahtovat tietoa jostakin, niin kysyköot kotonaan omilta miehiltään, sillä häpeällistä on naisen puhua seurakunnassa. Vai teistäkö Jumalan sana on lähtenyt? Vai ainoastaan teidänkö tykönne se on tullut? Jos joku luulee olevansa profeetta tai hengellinen, niin tietäköön, että mitä minä kirjoitan teille, se on Herran käsky." (1 Kor. 14:34–37.)

Tampere 9.11.2008.

Viimeinen tuomio

Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Mutta kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan ja kaikki enkelit hänen kanssaan, silloin hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle. Ja hänen eteensä kootaan kaikki kansat, ja hän erottaa toiset toisista, niin kuin paimen erottaa lampaat vuohista. Ja hän asettaa lampaat oikealle puolelleen, mutta vuohet vasemmalle. Silloin Kuningas sanoo oikealla puolellaan oleville: 'Tulkaa, minun Isäni siunatut, ja omistakaa se valtakunta, joka on ollut teille valmistettuna maailman perustamisesta asti. Sillä minun oli nälkä, ja te annoitte minulle syödä; minun oli jano, ja te annoitte minulle juoda; minä olin outo, ja te otitte minut huoneeseenne; minä olin alaston, ja te vaatetitte minut; minä sairastin, ja te kävitte minua katsomassa; minä olin vankeudessa, ja te tulitte minun tyköni.' Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle sanoen: 'Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä ja ruokimme sinua, tai janoisena ja annoimme sinulle juoda? Ja milloin me näimme sinut outona ja otimme sinut huoneeseemme, tai alastonna ja vaatetimme sinut? Ja milloin me näimme sinun sairastavan tai olevan vankeudessa ja tulimme sinun tykösi?' Niin Kuningas vastaa ja sanoo heille: 'Totisesti minä sanon teille: kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä minun vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.' Sitten hän myös sanoo vasemmalla puolellaan oleville: 'Menkää pois minun tyköäni, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä. Sillä minun oli nälkä, ja te ette antaneet minulle syödä; minun oli jano, ja te ette antaneet minulle juoda; minä olin outo, ja te ette ottaneet minua huoneeseenne; minä olin alaston, ja te ette vaatettaneet minua; sairaana ja vankeudessa, ja te ette käyneet minua katsomassa.' Silloin hekin vastaavat sanoen: 'Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä tai janoisena tai outona tai alastonna tai sairaana tai vankeudessa, emmekä sinua palvelleet?' Silloin hän vastaa heille ja sanoo: 'Totisesti minä sanon teille: kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle.' Ja nämä menevät pois iankaikkiseen rangaistukseen, mutta vanhurskaat iankaikkiseen elämään." Matt. 25:31–46.

Kun Kristus eli täällä maan päällä, hän ei näyttänyt kirkkauttaan epäuskoiselle maailmalle. Tosin hänen jumalallinen voimansa oli havaittavissa hänen tunnusteoissaan, kun hän ruokki kansanjoukkoja, tyynti myrskyn, paransi sairaita ja herätti kuolleita. Kristuksen saarnassa ja tunnusteoissa Jumalan valtakunta oli kuitenkin tullut lähelle. Fariseukset odottivat Jumalan valtakunnan ilmestyvän näkyvänä. He kysyivät Jeesukselta, milloin Jumalan valtakunta oli tuleva" (Luuk. 17:20). Jeesus vastasi: "Ei Jumalan valtakunta tule nähtävällä tavalla, eikä voida sanoa: 'Katso, täällä se on', tahi: 'Tuolla'; sillä katso, Jumalan valtakunta on sisällisesti teissä" (Luuk. 17:20–21).

Kristus tulee tuomiolle kirkkaudessaan

Mutta viimeisenä päivänä Kristus tulee kirkkaudessaan kaikkien pyhien enkeleittensä kanssa ja istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle. Onhan Lunastajamme istunut sillä siitä asti, kun hän nousi ylös taivaaseen ja istuutui Isän oikealle puolelle korkeudessa. Sillä istuen hän on koonnut Seurakuntansa kaikista kielistä ja kansoista ja antanut sille uuden, hengellisen elämän syntien anteeksisaamisessa. Niin hän on uudestisynnyttänyt sen elävään toivoon ja päästänyt sen osalliseksi uuden elämän voimista ja ylösnousemuksensa osallisuuteen.

Kristuksen hallinta kirkkauden valtaistuimella on tapahtunut sanan ja sakramenttien kautta. Ne ovat synnyttäneet ja säilyttäneet uskon. Kristus-kuninkaan kirkkaus on ollut salassa. Maailma ei ole voinut sitä havaita, sillä hänen valtakuntansa ei ole tullut nähtävällä tavalla. Toki hänen evankeliuminsa on antanut ounastella jotakin hänen suuresta voimastaan, koska hänen asiaansa ei ole voitu tuhota. Mutta missään hänen valtakuntaansa ei ole voinut silmin nähdä.

Kristuksen tulo tuomiolle on oleva juhlava tilaisuus. Hän tulee kunnian pilvissä kaikkien pyhien enkeleittensä kanssa ja istuutuu kirkkautensa valtaistuimelle. Silloin hän asettaa kaiken kohdallensa. Näkyvät hänen kunniansa ja hänen voittonsa. Myös hänen ihmiseksitulonsa tarkoitus ja se, mitä evankeliumi on saanut aikaan, ovat kaikkien silmien edessä. Hänen Seurakuntansa on hänen verensä puhdistamana kunniaa hohtavassa hääpuvussa hänen edessään valmiina astumaan iankaikkiseen hääjuhlaan.

Vähimpien veljien kohtelusta Kristus osoittaa uskon ja epäuskon

Viimeisenä päivänä tämän maailman meno lakkaa ja kansat asetetaan Kristuksen tuomittaviksi. Tekstimme esittää tuomion tapahtuvan teoista. Ratkaisevaa on, mitä kukin on tehnyt Kristukselle. Koska Kristus ei ole ollut keskellämme näkyvänä, hän on ollut luonamme palveltavana "vähimmissä veljissään". Keitä he ovat?

Jeesuksen veljiä ja sisaria ovat kaikki uskovat. Jeesus on sanonut: "Joka tekee Jumalan tahdon, se on minun veljeni ja sisareni ja äitini" (Mark. 3:35) ja: "Minun äitini ja veljeni ovat nämä, jotka kuulevat Jumalan sanan ja sen mukaan tekevät" (Luuk. 8:21). "Vähimpiä veljiä" taas ovat evankeliumin julistajat. He kärsivät, koska ihmiset eivät anna arvoa evankeliumille ja pitävät sen tähden heidän virkaansa vähäarvoisena. Paavali sanoo: "Vielä tänäkin hetkenä me kärsimme sekä nälkää että janoa, olemme alasti, meitä piestään, ja me kuljemme kodittomina, me näemme vaivaa tehden työtä omin käsin. Meitä herjataan, mutta me siunaamme: meitä vainotaan, mutta me kestämme; meitä parjataan, mutta me puhumme leppeästi; meistä on tullut kuin mikäkin maailman tunkio, kaikkien hylkimiä, aina tähän päivään asti." (1 Kor. 4:11–13.)

On kuitenkin niitä, jotka huomaavat Jeesuksen vähimpien veljien ahdingon ja auttavat. Jeesus sanoi apostoleilleen: "Joka ottaa tykönsä teidät, se ottaa tykönsä minut; ja joka ottaa minut tykönsä, ottaa tykönsä hänet, joka on minut lähettänyt. Joka profeetan ottaa tykönsä profeetan nimen tähden, saa profeetan palkan; ja joka vanhurskaan ottaa tykönsä vanhurskaan nimen tähden, saa vanhurskaan palkan. Ja kuka hyvänsä antaa yhdelle näistä pienistä maljallisen kylmää vettä, hänen juodaksensa, opetuslapsen nimen tähden, totisesti minä sanon teille: hän ei jää palkkaansa vaille." (Matt. 10:40–42.) Jeesus asettaa nämä palkanmaksussa korkeimpien profeettojen rinnalle.

Viimeisenä päivänä kaikkien enkeleittensä edessä Jeesus lunastaa lupauksensa. Silloin ansiottomat palvelijat saavat palkan teoistaan, mutta eivät ansiosta, vaan lupauksen tähden. Kysymyksessä on armopalkka. Sen vuoksi palkituiksi tulevat kysyvät ihmetellen: "Herra, milloin me näimme sinut nälkäisenä ja ruokimme sinua, tai janoisena ja annoimme sinulle juoda? Ja milloin me näimme sinut outona ja otimme sinut huoneeseemme, tai alastonna ja vaatetimme sinut? Ja milloin me

näimme sinun sairastavan tai olevan vankeudessa ja tulimme sinun tykösi?"

Tuomio annetaan tekoihin viitaten, mutta taivaskutsun perimmäisenä perusteena on, että kutsutut ovat olleet Isän siunaamia. Se taas tarkoittaa siunausta Kristuksessa. Raamattu sanoo: "Niin muodoin ne, jotka perustautuvat uskoon, siunataan uskovan Aabrahamin kanssa" (Gal. 3:9). Nuo toiset taas ovat jääneet epäuskossaan lain alle ja saavat kuulla tuomion sanat. "Sillä kaikki, jotka perustautuvat lain tekoihin, ovat kirouksen alaisia; sillä kirjoitettu on: 'Kirottu olkoon jokainen, joka ei pysy kaikessa, mikä on kirjoitettuna lain kirjassa, niin että hän sen tekee.'" (Gal. 3:10.)

Armopalkkaa eivät saa vain "vähimmät veljet", vaan myös ne, jotka ovat tehneet heille palveluksia, siis kaikki Kristuksen veljet ja sisaret uskossa. Heidän tekonsa todistavat heidän uskostaan.

Kristuksen asian edistäminen on vain uskovien sydämellä. Epäuskoisia se ei kiinnosta. Luther sanoo Kirkkopostillassaan: "Jos me siis tahdomme olla kristityitä ja Kristukselta odottaa sitä suurta kunniaa, että meitä koko luomakunnan kuullen ylistetään ja meille korvaus annetaan, meidän myös todella väsymättä täytyy antaa lahjaksi niille, joiden muussa tapauksessa, koska heillä ei ole mitään maallisia oikeuksia, täytyy hoitaa virkaansa korvauksetta, ettei meitä kohtaisi kirous ja viha sen tähden, ettemme tahtoneet armahtaa köyhiä veljiämme, joiden tässä maailmassa meidän parhaaksemme täytyy nähdä nälkää, janoa, kurjuutta ja olla vankeudessa, meitä Kristuksen tykö saattaessaan (KP III, 723).

Jeesuksen sanat ovat selvät: "Totisesti minä sanon teille: Kaikki, mitä olette tehneet yhdelle näistä minun vähimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle" ja: "Totisesti minä sanon teille: kaiken, minkä olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle."

Tuomiopäivän sana on viimeinen sana

Viimeisenä päivänä Kristus tuomitsee valtasuuruudessaan ja kaikkitietävyydessään. Hänen tuomionsa on oikeudenmukainen. Se vastaa täsmälleen sitä, minkä hän oli ilmoittanut etukäteen Sanassaan. Hän oli sanonut: "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä; mutta joka

ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällänsä" (Joh. 3:36).

Ihmisen kohtalo ratkeaa täällä maan päällä. Kuoleman jälkeen siihen ei voi vaikuttaa. Raamattu sanoo: "Kaikkien meidän pitää ilmestymän Kristuksen tuomioistuimen eteen, että kukin saisi sen mukaan, kuin hän ruumiissa ollessaan on tehnyt, joko hyvää tai pahaa" (2 Kor. 5:10). Kun kuulemme Jumalan armokutsun, ottakaamme se silloin vastaan. Kristuksen sana tuomiolla on peruuttamaton.

Epäuskoisille ei löydy lohdutusta viimeisenä päivänä. Sen sijaan uskovien osa on autuaallinen. Se on hyvä osa, jota heiltä ei oteta pois.

29.11.2008.

Löydämmekö perille

Kahdentenakymmenentenä kuudentena Pyhän Kolmiykseyden jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

Sillä Isä ei myöskään tuomitse ketään, vaan hän on antanut kaiken tuomion Pojalle, että kaikki kunnioittaisivat Poikaa, niin kuin he kunnioittavat Isää. Joka ei kunnioita Poikaa, se ei kunnioita Isää, joka on hänet lähettänyt. Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka kuulee minun sanani ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä, eikä hän joudu tuomittavaksi, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään. Totisesti, totisesti minä sanon teille: aika tulee ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka sen kuulevat, ne saavat elää. Sillä niin kuin Isällä on elämä itsessänsä, niin hän on antanut elämän myös Pojalle, niin että myös hänellä on elämä itsessänsä. Ja hän on antanut hänelle vallan tuomita, koska hän on Ihmisen Poika. Älkää ihmetelkö tätä, sillä hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän ylösnousemukseen, mutta ne, jotka ovat pahaa tehneet, tuomion ylösnousemukseen. Joh. 5:22–29.

Kirkkovuoden lopulla on jälleen aika koetella itseämme Jumalan sanalla ja kysyä, löydämmekö perille. Niin, minne perille? Perille kotiin, taivaan kotiin.

1. Löydämme perille, jos uskomme kohdistuu Kristukseen

Sieluistamme käydään kovaa taistelua. Jumala tahtoo rakkaudessaan antaa meille sellaisen sielunhoidon ja opetuksen, joka ohjaa meidät taivastielle ja säilyttää sillä. Jumala haluaa varjella meidät epäjumalista ja kaikista vääristä messiaista. Onhan näet vain yksi tie, vain yksi Kristus, joka vie perille. Tämän totuuden Vapahtajamme esittää tekstissämme. Hän sanoo: "Sillä Isä ei myöskään tuomitse ketään, vaan hän on antanut kaiken tuomion Pojalle, että kaikki kunnioittaisivat Poikaa, niin kuin he kunnioittavat Isää. Joka ei kunnioita Poikaa, se ei kunnioita Isää, joka on hänet lähettänyt."

Näillä sanoilla Jeesus ilmaisee, että hän on tosi Jumala ja että hänelle kuuluu sama kunnia kuin Isälle. Ne, jotka kieltävät Kristuksen todellisen jumaluuden ja Pyhän Kolmiykseyden, ovat kristikunnan ulkopuolella. Ei yksikään niistä, jotka sydämessään eivät anna Jeesukselle sitä kunniaa, mikä kuuluu Jumalalle, tule perille. Isä lähetti Pojan, Isän luota hän tuli ja Isän luona hän on.

Jeesus on samalla tosi ihminen. Tekstimme lausuu: Isä "on antanut hänelle vallan tuomita, koska hän on Ihmisen Poika". Jumalan Poikana Kristuksella on aina ollut valta tuomita, mutta Jumala antoi hänelle tuomiovallan myös hänen inhimillisen luontonsa puolesta. Vapahtajamme on samalla kertaa sekä tosi Jumala että tosi ihminen. Se, että hän on tosi ihminen, ei vähennä hänelle kuuluvaa kunniaa eikä hänelle tulevaa kunnioitusta, sillä inhimillisenkin luontonsa puolesta hän on osallinen kaikesta siitä, mikä tulee jumalallisen luonnon osaksi.

Vapahtajamme on korkein Majesteetti, ja silti samalla veljemme, lihaamme ja luutamme, meidän tykömme tullut, vieläpä alentunut kaikkeen siihen, mitä syntiemme sovitus vaati. Näin hän on osoittanut toisaalta rakkautensa meitä kohtaan, toisaalta sen, että hän täytti kaiken, mitä Jumala ihmiseltä laissaan vaatii. Hän teki sen meidän edestämme. Tosi Jumalana hän kykeni sen tekemään.

On siis aivan varmaa, että löydämme perille, jos uskomme kohdistuu tällaiseen Kristukseen. Hän on ainoa tie eikä toista ole. Varokaamme siis, jos joudumme tekemisiin lahkolaisten kanssa, jotka kieltävät Kristuksen jumaluuden. Varokaamme myös liberaaliteologeja, sillä heidän kristuksensa ei ole tosi Jumala, koskapa he eivät usko häntä luvatuksi eivätkä pidä totena ja seurattavana Jeesuksen ja hänen apostoleittensa sanaa, vaan ottavat vapauden siitä poiketa ja asettuvat sen tuomareiksi.

2. Löydämme perille, kun turvaamme Jeesukseen

Ihminen, joka ei tunne syntisyyttään, ei tunne tarvitsevansa armoa. Hän kulkee kohti tuomiota onnettomassa itsevarmuuden tilassa. Voi kunpa hän tajuaisi tilansa!

Lain ahdistama ihminen, joka ei evankeliumia tunne, taas arvelee olevansa niin suuri syntinen, ettei hänelle ole armoa eikä anteeksiantamusta. Hän tuntee lain ruoskaniskut selässään ja näkee helvetin edessään eikä löydä pakotietä. Kuitenkin pelastustie on olemassa. Jumala itse sanassaan osoittaa sen. Tekstimme sanoo: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: joka kuulee minun sanani ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä, eikä hän joudu tuomittavaksi, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään." Jeesus on varma, turvallinen tie. Kuka ikinä häneen uskoo, pelastuu ja saa synnit anteeksi hänen nimessään. Tämän vakuuttaa meille Jumalan sana. Sen kertoo meille kasteemme liitto, sillä Jumala ei kiellä itseänsä; hän ei voi sitä tehdä.

Synteihinsä kuollut, helvetin iäistä piinaa vapiseva sielu saa panna turvansa Jeesukseen ja uskoa, että Kristus on jo ottanut pois hänenkin syntinsä ja on ne anteeksiantanut. Saat rauhan sydämellesi. Jopa saat iankaikkisen elämän ja tämän lupauksen: "Joka kuulee minun sanani ja uskoo häneen, joka on minut lähettänyt, sillä on iankaikkinen elämä, eikä hän joudu tuomittavaksi, vaan on siirtynyt kuolemasta elämään." On siirtynyt kuolemasta elämään! Siinä on valtava lupaus, Jumalan Pojan oma, ikivahva lupaus!

Kuinka nyt sinä, suuri syntinen, hengellisesti kuollut, saat iankaikkisen elämän? Tekstimme sanoo: "Totisesti, totisesti minä sanon teille: aika tulee ja on jo, jolloin kuolleet kuulevat Jumalan Pojan äänen, ja jotka sen kuulevat, ne saavat elää." Sen vaikuttaa siis Jumalan Pojan ääni. Lasarus kuuli hautaan äänen: "Lasarus, tule ulos!" Ja hän tuli. Samoin moni hengellisesti kuollut on kuullut evankeliumissa Jumalan Pojan äänen ja tullut ulos epäuskon haudasta ja alkanut elää. Uskoon tuleminen on Jumalan teko. Löydämme perille, koska Kristus itse on uskomme alkaja ja päättäjä. Hän sen vaikuttaa, hän yksin. Kun Jeesus tekee sydämen eläväksi, se tulee halulliseksi kuulemaan yhä uudestaan ja uudestaan tuota ääntä, joka antoi hänelle elämän ja yhä antaa.

Varokoon siis jokainen penseyden ja uneliaisuuden henkeä, jossa Jumalan sana tulee vastenmieliseksi ja ikäväksi kuulla. Se on kuoleman henki. Se vie pois oikealta tieltä. Se peittää armon auringon ja sulkee uhrinsa loputtomaan pimeyteen.

Sen sijaan etsiköön jokainen, jolle hänen sielunsa pelastus on kallis, armon sanaa ja pyhiä sakramentteja. Ne, jotka uskossa kuulevat Jumalan Pojan äänen, saavat elää.

3. Löydämme perille, sillä Jumala herättää kuolleet

Omainen omaisen jälkeen, ystävä ystävän jälkeen, naapuri naapurin jälkeen lasketaan haudan poveen. Yleensä jäljelle jääneet elävät, kuin heidän vuoronsa ei tulisi eikä tuomiopäivää olisi. Mutta meidän vuoromme tulee ajallaan ja tuomiopäivä saapuu Jumalan säätämänä päivänä. Kaikki herätetään, kuten Jeesus sanoo tekstissämme: "Hetki tulee, jolloin kaikki, jotka haudoissa ovat, kuulevat hänen äänensä ja tulevat esiin, ne, jotka ovat hyvää tehneet, elämän ylösnousemukseen, mutta ne, jotka ovat pahaa tehneet, tuomion ylösnousemukseen." Silloin yksikään ei torku.

Tuona hetkenä ihmisen ei tarvitse ajatella, miten löytäisi siihen joukkoon, johon hän itse kuuluu. Hän löytää itsensä varmasti omalta paikaltaan. On kaksi joukkoa, ja kummallekin on ylösnousemus. Toiselle joukolle se on häpeällinen ja tuskallinen, toiselle riemullinen ja ihana.

Ne, jotka ovat pahaa tehneet, tulevat tuomion ylösnousemukseen. Lain alla he ovat eläneet; laki heidät tuomitsee. Ilman Kristusta he ovat täältä lähteneet; ilman Kristuksen armoa he ovat pyhän lain ja Tuomarin edessä. Pahantekijöiksi heidät kaikki tuomitaan, vaikka olisivat olleet mitä parhaimpia ihmisiä. Ilman Kristusta synti pysyy Jumalan edessä eikä sitä pyyhitä pois eikä siinä auta kansalaiskunto eikä hyväntekeväisyys. Tuomiopäivä vahvistaa armonopin ja osoittaa teko-opin turmiollisuuden.

Ne, jotka ovat hyvää tehneet, tulevat elämän ylösnousemukseen. Keitä he ovat? Sen Kristus sanoo kuvatessaan viimeistä tuomiota. Kutsu tuomiolta taivaaseen kuuluu: "Tulkaa, minun Isäni siunatut." Siunattuja ovat ne, joilla on ollut usko Kristukseen syntiemme sovittajana. Kaukana on kirous niistä, jotka armoon turvasivat ja sen varaan rakensivat pelastuksensa. Armon alla he lähtivät täältä; armon mukaan heidät tuomitaan. Se tuomio on oleva ihana taivaskutsu. Kun uskovien kaikki pahat teot ja kaikki synnit ovat täällä Kristuksessa anteeksiannetut, ei niitä tuomiollakaan oteta esille eikä muisteta.

Heillä on vain hyviä tekoja, noita Kristuksen armolla puhdistettuja tekoja. Niistä Kristus osoittaa, että heidät pelasti usko Jeesukseen.

Kun Kristus kuoli, hän antoi henkensä Isän käteen. Kun elämme täällä uskossa Jeesukseen, elämme turvassa Isän kämmenellä. Kun kuolemme, elämme Jumalalle, niin kuin Jeesus sanoi poisnukkuneista pyhistä. Kun Kristuksen herättävä ääni kaikuu, nousemme ylös haudasta eikä meillä ole mitään vaikeutta löytää perille. Olemme Jumalan kädessä täällä eläessämme. Olemme siinä kuolon autuaallisessa unessa. Olemme siinä, kun meidät herätetään.

Raamattu kertoo Jumalan vaivuttaneen Aadamin "raskaaseen uneen", kun Jumala rakensi hänelle vaimon kylkiluusta (1 Moos. 2:21). Kun Aadam heräsi, hän sai nähdä ihanan vaimonsa. Kun kuolemme, mekin nukumme. Kuitenkin tämä uni on samalla olemista Kristuksen kanssa ja monin verroin parempi kuin tämä elämä. Kun Jumala herättää meidät viimeisenä päivänä, näemme Kristuksen Seurakunnan, hänen morsiamensa kaikessa ihanuudessaan Ylkänsä iäistä hääjuhlaa varten kaunistettuna. Olemme itse siinä mukana! Mutta näemme vieläkin enemmän: Näemme itse Herran Kristuksen, hänen jumalallisen kirkkautensa, hänen autuutensa, hänet, josta Raamattu sanoo: "Kun Kristus, meidän elämämme, ilmestyy, silloin tekin hänen kanssaan ilmestytte kirkkaudessa" (Kol. 3:4). Kristukselta näet olemme saaneet elämämme, hänen haavoistaan, hänen kuolemansa kautta, hänen asettamastaan kasteesta ja muista armonvälineistä.

Koska tämä kaikki on Jumalan lahjaa, hänen armoaan ja hänen uutta luomistaan, varmasti löydämme perille. Eihän perille pääseminen ole meidän etsimisemme ja löytämisemme varassa, vaan siinä, että Jeesus löytää lampaansa, nostaa hänet olalleen ja kantaa kotiin. Jo nyt olemme hänen olallaan. Kohta olemme perillä kotona.

25.11.2000 Vaasa. 26.11.2000 Soini. Virret VK 1938: 277:1,4,6; 118:3–5; 149; 585:1,2,6–7; 619:1,5,9.

"Katso, Ylkä tulee!"

Kirkkovuoden lähinnä viimeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti.

"Silloin on taivasten valtakunta oleva kymmenen neitsyen kaltainen, jotka ottivat lamppunsa ja lähtivät ylkää vastaan. Mutta viisi heistä oli tyhmää ja viisi ymmärtäväistä. Tyhmät ottivat lamppunsa, mutta eivät ottaneet öljyä mukaansa. Mutta ymmärtäväiset ottivat öljyä astioihinsa ynnä lamppunsa. Yljän viipyessä tuli heille kaikille uni, ja he nukkuivat. Mutta yösydännä kuului huuto: 'Katso, ylkä tulee! Menkää häntä vastaan! Silloin kaikki nämä neitsyet nousivat ja laittoivat lamppunsa kuntoon. Ja tyhmät sanoivat ymmärtäväisille: 'Antakaa meille öljyänne, sillä meidän lamppumme sammuvat.' Mutta ymmärtäväiset vastasivat ja sanoivat: 'Emme voi, se ei riitä meille ja teille. Menkää ennemmin myyjäin luo ostamaan itsellenne.' Mutta heidän lähdettyään ostamaan ylkä tuli; ja ne, jotka olivat valmiit, menivät hänen kanssansa häihin, ja ovi suljettiin. Ja myöhemmin toisetkin neitsyet tulivat ja sanoivat: 'Herra, Herra, avaa meille!' Mutta hän vastasi ja sanoi: 'Totisesti minä sanon teille: minä en tunne teitä.' Valvokaa siis, sillä ette tiedä päivää ettekä hetkeä. Matt. 25:1–13.

Vapahtaja kehottaa varustautumaan tuloonsa. Se tapahtuu milloin hyvänsä, päivänä ja hetkenä, jota emme tiedä.

Jeesus vertaa seurakuntaa sen ulkonaisen ilmenemisen puolesta kymmeneen neitsyeen. Tässä vertauksessa Jeesus ei puhu niistä, jotka elävät kristikunnan ulkopuolella. Hän puhuu niistä, jotka elävät seurakunnan ulkonaisessa yhteydessä. Kaikki he ovat lähteneet Ylkää vastaan ja ovat tietoisia hänen tulostaan, vaikka eivät tiedä sen ajankohtaa. Kaikki he ovat varustautuneet siihen. Eroa on vain siinä, että toiset ovat varustautuneet ymmärtäväisesti ja ottaneet öljyä lamppuihin ja astioihin, toiset taas ottivat mukaansa vain lamput ilman öljyä.

Ymmärtäväinen ja viisas on se, joka varustautuu Kristuksen tuloon kaikissa olosuhteissa, myös yöaikaan. Tyhmä on se, joka ei tee etukäteen riittäviä valmisteluja. Kumpia me olemme?

1. Kuljemme kohti yön pimeyttä

Jumalan sanan mukaan viimeiset ajat ovat vaikeita, yöhön verrattavia, ja Kristus tulee sydänyöllä. Raamattu kehottaa erityisesti seurakuntien paimenia tekemään "valmistuksia" (Luuk. 12:47) hänen tulonsa varalta. Paimenten tehtävänä on opettaa seurakunnalle Kristuksen tulosta ja siihen liittyvistä aikain merkeistä.

Jeesus sanoo vertauksessaan, että kaikki neitsyet nukkuivat ja heräsivät huutoon: "Ylkä tulee!" Jotta emme kävisi uneliaiksi ja nukkuisi sikeästi, saarnavirasta täytyy kaikua tuon huudon. Täällä alhaalla maan päällä täytyy olla niitä, jotka huutavat: 'Herätkää, nouskaa ja lähtekää ylkää vastaan. Hän tulee aivan kohta.' Tällaisia herättäjiä Herra antaa Seurakunnalleen.

Kun katselemme aikain merkkejä luonnossa, yhteiskunnassa ja kirkossa, ne kaikki kertovat maailman vanhenemisesta ja kulkemisesta loppuaan kohden. Erityisesti kirkkojen keskuudessa eri puolilla maailmaa on havaittavissa tavatonta Jumalan sanasta luopumista, välinpitämättömyyttä sen opillisesta sisällöstä ja entisten uskollisten kirkkojen lyöttäytymistä yhteen valheen voimien kanssa ja niihin lähentymistä. Selkeä lain ja evankeliumin saarna on häviämässä ja ulkonainen toiminnallisuus ilman selvää opillista sisältöä autuuden tiestä voittaa alaa. Toisin sanoen: Jumalan sana on syrjässä ja ihmisten puuhastelu ja teot etualalla.

Laajalti tapahtuvat äkkikäännökset totuudesta harhoihin ja pois oikeasta kirkollisesta yhteydestä ovat lopun lähestymisen merkkejä. "Kun ihmisen Poika tulee, löytäneekö hän uskoa maan päältä?" (Luuk. 18:8.) Usko ilmenee uskollisuudessa Jumalan sanalle. Raamattu käyttää jopa samaa sanaa uskosta ja uskollisuudesta. Herra ei kysy ensimmäiseksi toiminnan määrää ja monipuolisuutta, vaan hän on sanonut apostolinsa kautta: "Sitä tässä huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että heidät havaitaan uskollisiksi" (1 Kor. 4:2; vrt. myös Luuk. 12:42).

2. Mitä öljyä tarvitsemme lamppuihimme

Ymmärtäväiset neitseet havahtuvat unestaan ja palaavat valvomaan ja rientävät Herraansa vastaan. Vaikka ulkona on pimeä, he

näkevät kulkea, sillä heidän lamppunsa palavat, koska heillä on öljyä lampuissaan. Mitä tämä öljy on? Se on Pyhän Hengen öljyä. Sen palaessa he näkevät kulkea oikeaan kohteeseen. Mutta mitä on Pyhän Hengen öljy. Se ei ole jokin liikutus tai tunnekokemus, vaan Jumalan sana ja sakramentit. Se on lampussa, siis uskolla sielun turvaksi omistettuna. Ymmärtäväiset tuntevat Pyhän Raamatun sisällön ja käyttävät sitä. He kuulevat ahkerasti puhdasta evankeliumin saarnaa, muistavat kastettaan ja käyvät pyhällä ehtoollisella.

Tyhmät ovat teeskentelijöitä Jumalan lasten joukossa. He ovat matkalla viisaitten tavoin, nukkuvat huolettomina, havahtuvatkin herätyshuutoon, mutta huomaavat, ettei heillä ole öljyä. Silloin he turvautuvat ymmärtäväisiin neitseihin ja pyytävät heiltä öljyä. Tällaisia ihmisiä on yllättävän paljon. He luulevat pelastuvansa toisten uskovien tähden, esimerkiksi hurskaitten vanhempiensa tähden. Toisille kirkon ulkonainen jäsenyys on takeena siitä, että se kuljettaa perille. Heidän uskonsa on sen hiilenpolttajan uskon kaltaista, josta Luther kertoo. Kun hiilenpolttajalta kysyttiin, mitä hän uskoo, hän vastasi uskovansa niin kuin kirkkokin uskoo. Kun häneltä kysyttiin, mihin sitten kirkko uskoo, hän vastasi kirkon uskovan siihen, mihin hänkin. Huippuunsa tämän toisen uskolla pelastumisen on kehitellyt paavikirkko opillaan pyhimysten ylimääräisistä ansioista, joilla sen mukaan voi vapautua nopeammin kiirastulesta.

Evankeliumimme opettaa, että kukin voi pelastua vain omalla uskollaan, ei toisen uskolla. Tietoa voi jakaa. Se ei jakamalla vähene. Uskoa ei voi jakaa. Jokainen tarvitsee oman uskon. Sitä on vaalittava silloin, kun sen aika on. Ymmärtäväiset neuvovat tyhmiä: "Menkää ennemmin myyjäin luo ostamaan öljyä itsellenne." Uskon asioita ei saa siirtää johonkin epämääräiseen tulevaisuuteen. Pyhä Henki sanoo: "Tänä päivänä, jos te kuulette hänen äänensä, älkää paaduttako sydämiänne" (Hebr. 3:7–8). Vaikka Jumala kutsuu monia elämänsä viime hetkinä, emme tiedä, mihin asti Jumalan kärsivällisyys ja pitkämielisyys ulottuvat meidän kohdallamme, jos emme ota vaaria etsikonajastamme, vaan paadutamme omantuntomme.

Profeetta Habakuk sanoo: "Vanhurskas on elävä uskostansa (Hab. 2:4). Elämä ei tule meihin toisten uskosta. Tarvitsemme kukin oman uskon ollaksemme uskosta vanhurskaita ja pelastuaksemme.

Kääntymys ei ole mahdollinen enää kuoleman jälkeen

Jumala on tarkoittanut ajallisen elämämme siksi ajaksi, jolloin löydämme hänen armonsa iankaikkiseksi turvaksemme. Raamattu sanoo: "Älköön kukaan pettäkö teitä tyhjillä puheilla, sillä semmoisten tähden kohtaa Jumalan viha tottelemattomuuden lapsia" (Ef. 5:6.) Ja: "Sillä Jumalan viha ilmestyy taivaasta kaikkea ihmisten jumalattomuutta ja vääryyttä vastaan" (Room. 1:18). Tarvitsemme turvapaikan Jumalan vihaa vastaan.

Tämän turvapaikan ilmoittaa ja tarjoaa lahjaksi evankeliumi. Se turvapaikka on Jeesus Kristus, hän, joka on koko maailman syntien sovitus. Hän on sovittanut Jumalan vihan, ja hänessä on pelkkää Jumalan rakkautta. Sen sijaan ne, jotka täällä armonajassa hylkäävät turvapaikkansa, jäävät Jumalan vihan alle. Sillä muuta pelastusta ei ole kuin se, mikä on Kristuksessa. Raamattu sanoo Kristuksen tulemuksesta: "Maan kuninkaat ja ylimykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja vuorten rotkoihin ja sanoivat vuorille ja kallioille: 'Langetkaa meidän päällemme ja kätkekää meidät hänen kasvoiltansa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan vihalta! Sillä heidän vihansa suuri päivä on tullut, ja kuka voi kestää?'" (Ilm. 6:15–17.)

Olisi itsepetosta tuudittautua sellaiseen ajatukseen, että vielä kuoleman jälkeen voi kääntyä tai että kirkko voi esirukouksillaan pelastaa niitä, jotka epäuskossa kuolevat. Raamattu sanoo: "Ihmisille on määrätty, että heidän kerran on kuoleminen, mutta sen jälkeen tulee tuomio" (Hebr. 9:27). Sen sijaan nyt, kun kuulet evankeliumia, on pelastuksen päivä. Raamattu sanoo: "Katso, nyt on otollinen aika, katso, nyt on pelastuksen päivä" (2 Kor. 6:2).

Nukkuvia on heräteltävä

Kun ymmärrämme ihmiselämän armonajaksi, evankeliumin julistaminen, kuuleminen, kätkeminen ja uskominen tulevat arvoonsa. Onhan Jumala hyvyydessään tarkoittanut elämämme siksi ajaksi, jolloin löydämme turvapaikan sielullemme Kristuksessa. Jumala on rakastava Isä, joka vetää meitä puoleensa armosta. Me ihmiset vain tahdomme pyristellä vastaan. Jumalan ihme onkin jokainen sielu, jo-

ka kääntyy. Tämän ihmeen Jumala vaikuttaa evankeliumilla, joka on Jumalan voima itse kullekin uskovalle pelastukseksi.

Koska ihminen on luonnostaan vastahakoinen evankeliumille, ihmisiä tulee herätellä Jumalan sanan saarnalla. Se on kristillisen kirkon ja sen saarnaviran pysyvä tehtävä. Missä niin tapahtuu, se on erityinen merkki Jumalan rakkaudesta. Kuitenkin ihmisten tympääntyneisyyden ja paatumuksen tähden evankeliumin oikea saarna on, kuten uskonpuhdistaja Martti Luther huomauttaa, kuin ohikiitävä kuurosade, joka pian kiirehtää toisille paikkakunnille. Hyvin harvoin se on viipynyt kauan samalla paikalla tai viipyessään pitempään se on ollut hyvin harvojen omistuksessa.

Miten suuri ilo onkaan, kun puhdas evankeliumi Jumalan armosta kaikuu lohdullisena meille suurille syntisille ja saamme omistaa syntien anteeksiantamuksen Herramme ja Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen nimessä. Saamme suunnata uskon katseen häneen ja olla varmoja siitä, että saamme palavin lampuin olla häntä vastaanottamassa, kun hän tulee.

13.11.2005. Virret VK 1938: 152; 112; 149; 585: 1–4,6,8; 365.

Odota Herraasi

Kirkkovuoden lähinnä viimeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti.

"Olkoot teidän kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa; ja olkaa te niiden ihmisten kaltaiset, jotka herraansa odottavat, milloin hän palajaa häistä, että he hänen tullessaan ja kolkuttaessaan heti avaisivat hänelle. Autuaat ne palvelijat, jotka heidän herransa tullessaan tapaa valvomasta! Totisesti minä sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja palvelee heitä. Ja jos hän tulee toisella yövartiolla tai kolmannella ja havaitsee heidän näin tekevän, niin autuaat ovat ne palvelijat. Mutta se tietäkää: jos perheenisäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän ei sallisi taloonsa murtauduttavan. Niin olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee." Luuk. 12:35–40.

Kun Israelin kansa oli Egyptissä, Jumala käski sitä valmistamaan pääsiäisaterian lähtöä varten. Kansan tuli teurastaa karitsa, syödä sen liha, mutta sivellä verellä oven pihtipielet ja kamana. Niin kansan piti suojautua viimeiseltä vitsaukselta, joka oli kohtaava niitä, joilla ei ollut tätä suojaa. Heillä tuli olla kupeet vyötettyinä ja lamput palamassa. Heidän tuli olla lähtövalmiita, vaikka lähtö tulisi keskellä yötä (2 Moos. 12:8,11). Tätä heijastelee Jeesuksen puhe, kun hän sanoo: "Olkoot teidän kupeenne vyötetyt ja lamppunne palamassa." Jeesus haluaa, että hänen opetuslapsensa ovat valmiita lähtemään Herraansa vastaan, milloin tahansa hän tulee. Heidän tulee odottaa joka aika tuota salattua hetkeä, oikeata, lopullista pääsinpäivää.

Kärsimyksensä edellä Herra vyöttäytyi ja pesi opetuslastensa jalat (Joh. 13:4–5). Se tapahtui ennen pääsiäistä. Jumalan valtakunnassa on kysymys Kristuksen toimittamasta palvelusta ja puhdistuksesta, ei siitä, että me itse puhdistaisimme itsemme. Emme myöskään saa vaatia palveluita ja korottaa itseämme toisten yläpuolelle, vaan nöyrinä meidän tulee palvella toisiamme. Tekstissämme Jeesus lupaa, että hän tulee ja vie omansa iäiselle hääaterialle.

Jokaista pääsiäistä on myös seurannut tuomio. Ensimmäinen pääsiäinen oli Israelin vapautuminen Egyptin orjuudesta. Se oli pääsy matkalle kohti luvattua Kanaanin maata. Sitä seurasi faraon sotajoukkojen tuho Punaiseen mereen. Toinen pääsiäinen oli Herramme ylösnousemus hänen kärsimyksensä, verenvuodatuksensa ja kuolemansa jälkeen. Se oli hänen riemuvoittonsa pimeyden valloista. Se oli tien avautuminen Jumalan Seurakunnalle taivaan riemulliseen autuuteen. Kolmas pääsiäinen on oleva Kristuksen saapuminen viimeisenä päivänä, jolloin hänen kansansa, Isän siunatut, Kristuksen verellä puhtaiksi pestyt, saavat kuulla kutsun omistaa näkemisessä taivasten iankaikkinen valtakunta, mutta kaikki Kristuksen vastustajat tuomitaan kadotukseen.

Ensimmäisellä pääsiäisaterialla nautittiin lampaan tai vuohen karitsa. Toinen pääsiäinen tuotti meille ateriaksi Jumalan Karitsan sanassa ja sakramenteissa. Kolmas pääsiäisateria on se, jolla Herra itse tarjoilee meille taivaallisen hääaterian, oman itsensä, siihen pöytään, jossa ovat Aabraham, profeetat ja apostolit ja kaikki Jumalan autuutetut armolapset. Siitä eräs luterilainen opettaja on sanonut: "Herra, me *uskoimme* sinun olevan rakkaus. Mutta nyt kun me *näemme* sinut sellaisena kuin sinä olet, me huomaamme, että sinä olet jättänyt parhaan viimeiseksi." (Besser, W.F., Bibelstunden, I, s. 590. Vrt. Joh. 2:10). Se, mikä on parasta, odottaa sinua. Odotathan sinäkin sitä?

Kristus voi tulla milloin hyvänsä

Jeesus kehottaa meitä odottamaan häntä yöaikaan, toisella tai kolmannella vartiovuorolla. Hän on asettanut palvelijansa vartioon. Siinä heidän tulee valvoa siihen asti, kunnes heidän vartiovuoronsa päättyy. Se päättyy joko siihen, että enkelit tulevat ja vievät heidän sielunsa Aabrahamin helmaan (Luuk. 16:22), tai siihen, kun Kristus tulee viimeisenä päivänä.

Vaikka Seurakunnassa Kristus-valo loistaa kirkkaana evankeliumissa, niin maailmassa vallitsee yö. Jumalan kansa seuraa aikain merkkejä. Kysymme: "Vartija, mikä hetki yöstä on?" Vartija vastaa: "Aamu on tullut, mutta silti on yö" (Jes. 21:12). Olemme varustautuneita yötä varten, vaikka olemme päivän ja valon lapsia. Sen vuoksi

meillä on matkavarustus pimeällä kulkemiseen. Olemme vyöttäytyneitä ja lamppumme ovat palamassa.

Ensimmäistä pääsiäistä seurasi erämaavaellus Kanaaniin. Toisen pääsiäisen jälkeen uskovat vaeltavat kohti taivaallista Kanaanin maata. Kolmannen pääsiäisen jälkeen emme ole enää vieraita emmekä muukalaisia eikä meidän tarvitse kulkea minnekään, vaan "saamme aina olla Herran kanssa" (1 Tess. 4:17). Raskaan matkan jälkeen on suloista levätä parhaan ystävämme seurassa.

Jumala on nähnyt hyväksi salata Kristuksen tulemisen ajankohdan. Hän on asettanut sille merkit, jotka kertovat hänen tulonsa voivan tapahtua milloin tahansa. Ne ovat jo kauan, jo aivan apostoleista asti, olleet näkyvissä, ja antikristuskin, jonka salaisuus jo silloin oli vaikuttamassa, on paavikirkon myötä tullut, mutta merkit tihentyvät loppua kohden. Raamattu kehottaa meitä tarkkaamaan näitä merkkejä ja valvomaan. Koska on yö, on valvottava. On pysyttävä hengellisesti hereillä, vaikka kuinka nukuttaisi. Kun Kristus voi tulla koska tahansa, emme voi ottaa pikku torkkuja ja ajatella, ettei hän juuri nyt tule. Sellaiseen huolimattomuuteen ei ole varaa.

Kannattaa odottaa Herraa

Kristuksen tulemisen odotus ei ole uskoville ikävää, vaan mieluista ja jännittävää. Se on sitä sen takia, mitä on odotettavissa. Tekstimme sanoo: "Totisesti minä sanon teille: hän vyöttäytyy ja asettaa heidät aterioimaan ja menee ja palvelee heitä." Tämä on aivan uskomaton, käsittämätön lupaus. Taivaan ja maan Herra lupaa palvella meitä, maan tomusia. Hän on jo täällä puhdistanut anteeksiantamuksellaan sydämemme, pessyt jalkojamme ja palvellut meitä. Sen lisäksi hän kutsuu meidät vielä iäiselle hääaterialle ja lupaa palvella meitä.

Tästä näemme, että Jumala on ihmeellinen rakkaus. Vaikka Jeesus palvelee meitä, hän pysyy Isän oikealla puolella täydessä jumalallisessa kirkkaudessa, kunniassa ja valtasuuruudessa. Hänelle kuuluu kiitos ja ylistys. Hän on saava sen kaikilta uskoviltaan, jopa meiltäkin, vaikka me nyt niin heikosti osaamme häntä ylistää. Hän ottaa sen kuitenkin vastaan. Raamattu näet sanoo, että hän on "Pyhä, jonka

istuin on Israelin kiitosvirtten keskellä" (Ps. 22:4). Kannattaa odottaa sitä, että kerran saamme kiittää häntä taivaassa häntä täysin sydämin.

Siks uuden virren voittoisan
Suo valtavasti kaikuvan
Jo täällä maassa murheiden
Ja kiusausten, taistojen,
Ja sitten täysin sävelin,
Kun kuivui viime kyynelkin!

Tuntematon. SK 1961 no 284:3.

Älä salli taloosi murtauduttavan

"Mutta se tietäkää: jos perheenisäntä tietäisi, millä hetkellä varas tulee, hän ei sallisi taloonsa murtauduttavan. Niin olkaa tekin valmiit, sillä sinä hetkenä, jona ette luule, Ihmisen Poika tulee."

Aarteemme on taivaassa. Kukaan ei voi sieltä ryöstää sitä, mitä siellä on. Apostoli Pietari kirjoittaa: Jumala "on uudestisynnyttänyt meidät elävään toivoon Jeesuksen Kristuksen kuolleistanousemisen kautta, turmeltumattomaan ja saastumattomaan ja katoamattomaan perintöön, joka taivaissa on säilytettynä teitä varten" (1 Piet. 1:3–4). Perintömme on siellä hyvässä tallessa. Mutta sydämemme taloon voidaan murtautua ja ryöstää sieltä se taivaallinen, mikä siellä on uskon kautta. Siksi on valvottava, että säilymme uskossa ja saavutamme sielujemme päämäärän. Kiusaaja, tuo yöllä liikkuva varas, varmasti tulee, jos nukahdamme.

Seurakunnan tulee valvoa myös sitä, ettei vihamies pääse tekemään kylvöään. Jeesus sanoi: "Ihmisten nukkuessa hänen vihamiehensä tuli ja kylvi lustetta nisun sekaan ja meni pois" (Matt. 13:25). Seurakunta ei ole sellainen paikka, jossa vihamies saa vapaasti kylvää siementään. Sen tähden hän tekee sen salaa yöaikaan. Mutta vapaata kylvöä ei hänelle tule sallia. Vihamiestä ei tule kutsua saarnatuoliin eikä sielunhoitajaksi. Tämän asian vain harvat ovat loppuun asti ymmärtäneet. Kuka avaisi sydämemme sen käsittämään? Yksin Sana voi sen tehdä. On herättävä julistamaan: Olkaa valmiit! Ylkä tulee!

Rukoilemme virren sanoilla:

Valvoa mun, Jeesus, anna
Aina ristis juurella
ja niin joka päivä kuolla
Synneistäni kaikista.
Suo mun kuolla maailmasta,
Kuolla itsestänikin,
Että kaiken elämäni
Sulle vain mä eläisin.

Auta, että askeleissas
Ristin tiellä kulkisin,
Eksymästä, horjumasta,
Estä Jeesus kallehin
Uskoa ja rakkautta,
Toivoa sä lisää myös.
Anna voimaa taistelussa,
Täytä alkamasi työs.

Onnia Hellen. VK 1938 365:1–2.

Jos uskossa säilyminen olisi omassa varassamme, varmasti lankeaisimme ja menettäisimme sen, mikä luvattu on. Mutta nyt saamme kiittää Jumalaa siitä, että Kristus on uskomme alkaja ja sen loppuun saattaja. Hän tekee sen sanalla ja sakramenteilla. Raamattu kehottaa: "Pyrkikää sen tähden, veljet, sitä enemmän tekemään kutsumisenne ja valitsemisenne lujaksi; sillä jos sen teette, ette koskaan lankea" (2 Piet. 1:10). Siis kiinni Jumalan armoon! Kiinni Jumalan kalliisiin ja suuriin lupauksiin! Sanoohan Pietari: "... hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mikä elämään ja jumalisuuteen tarvitaan, hänen tuntemisensa kautta, joka on kutsunut meidät kirkkaudellaan ja täydellisyydellään, joiden kautta hän on lahjoittanut meille kalliit ja mitä suurimmat lupaukset, että te niiden kautta tulisitte jumalallisesta luonnosta osallisiksi ja pelastuisitte siitä turmeluksesta, joka maailmassa himojen tähden vallitsee" (2 Piet. 1:3–4).

Pysykäämme näissä kalliissa ja mitä suurimmissa lupauksissa ja niin odottakaamme sitä Herran suurta päivää, kun hän tulee kirkkaudessaan kaikkien pyhien enkelien kanssa.

Tampere 16.11.2003. Virret VK 1938: 585:1–4,8; 305:4; 448:1–4; 149; 452:1, 4–7.

Kuin unta ja sittenkin totta

Tuomiosunnuntaina. Vanhan testamentin teksti

Matkalaulu. Kun Herra käänsi Siionin kohtalon, niin me olimme kuin unta näkeväiset. Silloin oli meidän suumme naurua täynnä, ja kielemme riemua täynnä; silloin sanottiin pakanain keskuudessa: "Herra on tehnyt suuria heitä kohtaan." Niin, Herra on tehnyt suuria meitä kohtaan; siitä me iloitsemme. Herra, käännä meidän kohtalomme, niin kuin sadepurot Etelämaassa. Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten leikkaavat. He menevät itkien, kun kylvösiemenen vievät; he palajavat riemuiten, kun lyhteensä tuovat. Ps. 126.

Olemme kirkkovuoden viimeisessä sunnuntaissa, tuomiosunnuntaissa. Raamatun selvä oppi on, että tämä maailmanaika päättyy, Kristus ilmestyy kunniassa, kaikki kuolleet herätetään ja tulee viimeinen tuomio. Jokainen joutuu tekemään tilin kirkkauden Herran edessä. Tästä muistuttaa meitä tuomiosunnuntai.

Kun sitä ajattelemme, sielumme värähtää, koska elämämme ei kestä Jumalan pyhän ja ehdottoman lain arvostelua. Voimme kuitenkin rauhoittaa omantuntomme, koska Kristuksessa on syntien anteeksiantamus kaikista synneistä Jumalan armon rikkauden mukaan. Saamme panna turvamme Jumalan armoon. Hän on laupias eikä työnnä luotaan ketään, joka hänen tykönsä tulee. Sitä, joka Kristukseen uskoo, ei tuomita. Jeesus sanoo: "Joka uskoo häneen, sitä ei tuomita; mutta joka ei usko, se on jo tuomittu, koska hän ei ole uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimeen" (Joh. 3:18).

Nöyrässä uskonvarmuudessa ajattelemme tänään tuomiopäivää – lihaamme nähden pelolla ja vavistuksella, mutta armoon katsoen ilolla.

Tekstimme puhuu Jumalan lasten matkanteosta siihen asti, kunnes "he lyhteensä tuovat". He tuovat ne viimeisenä, suurena elonkorjuun päivänä. Nyt he taittavat matkaansa päämäärästään tietoisina kohti taivaan iloa ja kirkkautta. Matkalla heillä on monenlaisia vaiheita. On murhetta ja riemua, odotusta ja täyttymystä, pettymystä ja iloisia yllätyksiä, työtä ja vaivaa, siunausta ja varjelusta.

1. "Herra on tehnyt suuria meitä kohtaan"

Tekstimme sanoo: "Kun Herra käänsi Siionin kohtalon, niin me olimme kuin unta näkeväiset." Se puhuu valtavasta muutoksesta. Siion on Jumalan kansa, hänen uskovansa. Se on tuo sorrettu, parjattu, ristinalainen piskuinen lauma. Enemmistön painostuksesta huolimatta se säilyttää uskonsa. Niin monen monta kertaa historian aikana Kristuksen Kirkko on ollut niin pieni ja mitätön joukko, että tämän maailman valtiaat ja viisaat ovat katsoneet sen lyödyksi. Silti sen ääntä ei ole voitu koskaan sammuttaa. Jossakin päin evankeliumi on sittenkin kaikunut.

Tri C.F.W. Walther lausuu: "Jumalan sanassa meille ei vain kerrota, että muinoin Elian aikana Jumalan Kirkko oli sellaisessa tilassa, että profeettakin luuli jääneensä yksin jäljelle ja että Jumalan piti ilmoittaa hänelle jättäneensä jäljelle seitsemäntuhatta Israeliin, jotka eivät olleet notkistaneet polviaan Baalille ja jotka olivat ihmissilmältä näkymättömissä. (1 Kun. 19:10–18), vaan siinä ilmoitetaan ennakolta myös seuraavat seikat: Antikristus asettuu kristillisen kirkon temppeliin ja pitkän aikaa eksyttää siellä kaikki (2 Tess. 2:1–12). Tulee aika, jolloin nousee vääriä profeettoja ja vääriä kristuksia. Tehdään suuria tunnustekoja ja ihmeitä, niin että, jos mahdollista, valitutkin eksytetään (Matt. 24:24). Kun Kristus tulee takaisin, näyttää siltä kuin maan päältä ei enää olisi löydettävissä uskoa (Luuk. 18:8). Viimeisinä aikoina tapahtuu suuri luopumus totuudesta riivaajien oppeihin (1 Tim. 4:1–3), niin ettei enää kärsitä tervettä oppia, vaan omien himojen mukaan kutsutaan itselle opettajia omaan korvasyyhyyn (2 Tim. 4:3–4). Kirkon täytyy paeta pitkäksi ajaksi erämaahan, toisin sanoen, se menettää puhtaan julkisen saarnaviran kirkkaasti valaisevan loisteen (Ilm. 12:6)."

Ajatelkaa, millaista sydämen tuskaa monet ovat joutuneet ja yhä joutuvat kokemaan tällaisissa vaiheissa. Merkitseehän se sitä,

– että moni luopuu oikeasta, pelastavasta uskosta,

– että tunnustusrohkeus häviää,

– että moni mukautuu antikristilliseen menoon,

– että suuret joukot lankeavat maailmaan tai sielulle vaarallisiin eksytyksiin,

– sitä, että moni nukkuu, vaikka aivan kohta Ylkä saapuu,

– sitä, ettei ajatella tilintekoa.

Mutta miten monta kertaa Herra onkaan kääntänyt Siionin kohtalon. Kukaan muu ei voikaan sitä kääntää kuin yksin hän. Hän lähetti Poikansa maailmaan. Hän kutsui profeetat ja apostolit työhönsä. Hän herätti uskonpuhdistajaksi Martti Lutherin. Hän antaa yhä työntekijöitä valtakuntaansa. Suurin käänne on ollut Kristuksen tulo maailmaan. Siitä aukeni uusi aika, meidän pakanain aika. Sitä kestää siihen asti, kunnes pakanain täysi luku on sisälle tullut ja Kristus tulee tuomiolle. Sen jälkeen ei enää ole oleva aikaa, ei myöskään armonaikaa; on vain iäisyys, joko autuas tai tuskaa täynnä. Taivaassa ei ole aikaa, koska siellä ei tapahdu vanhenemista, vaan kaikki on uutta.

Kun teemme työtä Herran elovainiolla, odotamme saavamme tulosta. Eihän kukaan halua turhaan tehdä työtä. Tässä on kuitenkin omat lainalaisuutensa. Satoa taivaan aittoihin saadaan vain kylvämällä Jumalan sanan siementä. Se yksin tuottaa satoa iankaikkiseen autuuteen. Ihmisten mielipiteitä ja käsityksiä levittämällä ei kukaan pelastu. Toiseksi kylväjä on toinen ja leikkaaja toinen. Mikä osa kullakin on Herran työssä, ei ole ihmisen, vaan Jumalan käsissä. Kolmanneksi työn tuloksia voi nähdä vain siltä osin, kuin kuulijat tunnustautuvat evankeliumiin, käyvät sanankuulossa ja sakramentilla ja tekevät hyviä tekoja, mutta yksin Jumala näkee, onko sydämessä pelastava usko vai ei. Neljänneksi, uskon vaikuttaa yksin Jumala. Saarnamies voi vain julistaa.

Nämä asiat meidän on pidettävä mielessä, kun rukoilemme työlle Jumalan siunausta ja odotamme tuloksia. Aivan viimeiset ajat muistuttavat vaikeita Nooan aikoja. Tapahtuu suuri luopumus. Nooan aikana pelastui silloisesta maailmasta vain kahdeksan sielua vedenpaisumuksen jälkeiseen maailmaan. Nooa oli uskollinen vanhurskauden saarnaaja. Silti tulos oli vähäinen. Kuitenkin tuosta vähäisestä siemenestä on polveutunut ei vain koko sen jälkeinen maailma, vaan myös Vanhan liiton Jumalan kansa ja Uuden liiton Kirkko, mekin muiden mukana.

Voitko sinä kiittää Jumalaa siitä, että Herra on tehnyt suuria sinua kohtaan? Jos uskon asia on sinulle kirkastunut ja olet oppinut tuntemaan armon omalle kohdallesi, sinun on helppo yhtyä psalmin sanoihin: "Niin me olimme kuin unta näkeväiset. Silloin oli meidän suumme naurua täynnä ja kielemme riemua täynnä." Kun sait uskoa, että kaikki syntisi ovat Kristuksen viattomassa veressä pyyhityt pois, riemuitsit.

Oli kuin olisit nähnyt suloista unta, mutta tottahan se oli, ja koska se oli totta, riemu oli sitä suurempi.

2. Valmistaudu kyynelkylvöön

Tekstimme sanoo: "Herra, käännä meidän kohtalomme, niin kuin sadepurot Etelämaassa. Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten leikkaavat. He menevät itkien, kun kylvösiemenen vievät; he palajavat riemuiten, kun lyhteensä tuovat."

Historian pitkänä aikana Jumalan lapset ovat joutuneet usein rukoilemaan: "Herra, käännä meidän kohtalomme." Menestystä ei ole näyttänyt olevan. Luopumus on ollut suurta. Viholliset ovat saaneet voittoja. Sekin, mitä hyvää aikaisemmin on ollut, on hävinnyt. Uskollisten poisnukkuneitten tilalle ei ole noussut uusia. Jälkipolvet ovat olleet välinpitämättömiä ja sanankuuloon tympääntyneitä tai toishenkisiä. On ollut kuivia aikoja. Israelissa joenuomat, wadit, ovat kuivana aikana vedestä aivan tyhjiä, mutta kun sadeaika tulee, ne virtaavat kohisten yli äyräiden. On myös hengellisesti kuivia aikoja, jolloin uskovat sydämet itkevät ja huutavat Herralle: "Herra, käännä meidän kohtalomme."

Eikö ole aika meidänkin huutaa? Jos keiden, niin juuri meidän! On käännyttävä hänen puoleensa, jonka työstä on kysymys, hänen puoleensa, joka itse tekee työnsä, hänen puoleensa, jolle ei ole mieleen jumalattoman kuolema.

Oikea kylvö on kyynelin kylvämistä. Eikö Vapahtajammekin itkenyt Jerusalemia ja sen paatumusta? Ei ole palvelija herraansa suurempi tässäkään asiassa. Älkäämme siis ryhtykö epäilemään sellaisia asioita, jotka Jumalan sanasta tiedämme tosiksi ja varmoiksi. Älkäämme ryhtykö tekemään työtä oman järkemme ja tunteemme harhaan johtamina.

Mitä pidemmällä luopumus on, sitä vähäisempi on uskollisten joukko. Mitä lähempänä on Herran tulo, sitä vakuuttuneempia tulee Herran omien olla siitä, että Jumalan valtakunnan työ on kyynelin kylvämistä. Mitä suurempi luopumus on, sitä suurempi into meillä tulee olla tähän työhön kaikessa rakkaudessa, nöyryydessä ja uskollisuudessa.

"He menevät itkien, kun kylvösiemenen vievät", sanoo tekstimme Jumalan kansasta. Ihmeellinen sana. Itkien he taittavat matkaa, mutta

huomaa: "he menevät", menevät sittenkin, vievät sittenkin kylvösiemenen. Tuloksen he jättävät Jumalan käsiin, näkevät sitä tai eivät.

Jumalan kansalla on usko Jumalan sanan voimaan. Se ei palaa tyhjänä takaisin. Siitä nousee kasvu. Osa siitä tosin kuivuu ja tukehtuu ihmisten epäuskon tähden, mutta osa Jumalan omien iloksi tuottaa sadon. Emme tiedä, mikä osa, eikä se ole meidän asiamme. Olemme kylväjiä, emme leikkaajia emmekä tuomareita.

Jumalan kansalla on sekä kärsivällisyyttä että intoa tehdä työtä toivottomaltakin näyttävässä tilanteessa. "Sen tähden, rakkaat veljeni, olkaa lujat, järkähtämättömät, aina innokkaat Herran työssä, tietäen, että teidän vaivannäkönne ei ole turha Herrassa", kehottaa apostoli Paavali (1 Kor. 15:58). Hyvä on työtä tehdä, kun Jumala ei kysy meiltä tuloksia, vaan vain uskollisuutta. "Sitä tässä huoneenhaltijoilta ennen muuta vaaditaan, että heidät havaitaan uskollisiksi", sanoo monenlaista kokenut Herran apostoli Paavali. (1 Kor. 4:2.)

Tämä kysyy uskoa siihen, että asiamme on oikea, että se on Jumalan sanan mukainen ja että aito luterilaisuus on ymmärtänyt evankeliumin oikein. Tässä ei riitä pelkkä uskonnollinen mielen- tai luonteenlaatu. Tarvitsemme Pyhän Hengen antaman uskon ja varmuuden. Sen hän antaa erehtymättömän Sanansa kautta. Epävakainen mieli on huono kannustamaan.

3. Kyynelkylvöä seuraa riemuiten leikkaaminen

Tekstimme sanoo: "Jotka kyynelin kylvävät, ne riemuiten leikkaavat. He menevät itkien, kun kylvösiemenen vievät; he palajavat riemuiten, kun lyhteensä tuovat."

Kiinnitämme huomiomme nyt näiden lauseiden jälkiosiin: riemuiten leikkaavat, riemuiten palajavat, kun lyhteensä tuovat. Nyt ei itketä. Nyt ei surra Siionin kohtaloa. Nyt leikataan ja korjataan lyhteet talteen. On riemun aika, iankaikkisen kiitosjuhlan aika. Jumala itse on pyyhkinyt kyyneleet kylväjiensä poskilta.

Pyhien täysi luku on tullut täyteen. Jumalan kansa on riisuttu syntipuvustaan iäksi ja puettu Kristuksen hohtavan puhtaaseen vanhurskauden pukuun, ei enää uskossa, vaan näkemisessä ja täydellisessä tuntemisessa. Jumalan Karitsa saa kiitoksen ja kunnian. Armosta autuaat

saavat ravita itsensä hänen muotonsa katselemisella. Kaikki ihmiselämän surkeus on pyyhitty pois. Heitä ympäröi nyt iankaikkinen ilo. Profeetta Jesaja, joka perimätiedon mukaan oli se profeetta, joka "sahattiin rikki" (Hebr. 11:37), lausuu: "Niin Herran vapahdetut palajavat ja tulevat Siioniin riemuiten, päänsä päällä iankaikkinen ilo. Riemu ja ilo saavuttavat heidät, mutta murhe ja huokaus pakenevat." (Jes. 35:10.)

Miten suuri ilon aihe onkaan jo se, kun yksikin syntinen kääntyy epäuskon tieltä ja tunnustautuu Herraan uskovaksi! Sekin on kuin unennäköä, käsittämätön Jumalan ihme. Siitä Jeesus sanoo: "Minä sanon teille: samoin on ilo taivaassa suurempi yhdestä syntisestä, joka tekee parannuksen, kuin yhdeksästäkymmenestä yhdeksästä vanhurskaasta, jotka eivät parannusta tarvitse" (Luuk. 15:7). On valtava ilo, kun ihmisille tulee sanan nälkä ja he sankoin joukoin omistavat autuuden sanoman. On kuin kuivat purot alkaisivat virrata kohisten yli äyräidensä.

Vielä paljon enemmän on oleva se, kun koko Kristuksen Seurakunta, hänen häämorsionsa, ilmestyy Ylkänsä kanssa iankaikkisiin häihin! Täältä alhaalta katsottuna se on kuin unta, siellä taivaassa koettuna se on todellista, aitoa ja kestävää riemua. Kuka silloin sanoo: "Turha oli teidän saarnanne, turha teidän uskonne." Kuka silloin antaa arvoa välistä kuulemallemme väitteelle: "Ei kannata, ei kukaan kuitenkaan usko." Silloin saamme sanoa: Katso, mitä Jumala on tehnyt. Apostoli Johannekselle se näytettiin. Hän kuvasi sitä näin: "Tämän jälkeen minä näin, ja katso, oli suuri joukko, jota ei kukaan voinut lukea, kaikista kansanheimoista ja sukukunnista ja kansoista ja kielistä, ja ne seisoivat valtaistuimen edessä ja Karitsan edessä puettuina pitkiin valkeihin vaatteisiin, ja heillä oli palmut käsissään" (Ilm. 7:9).

Kalliit kristityt! Nyt on vielä kylvön aika. Kohta toteutuu: "He palajavat riemuiten, kun lyhteensä tuovat."

Tampere 20.11.1999. Virret VK 1938: 604:1–5; 604:6; 209:1–2,5,7; 399:1,2,4,5; 585: 1,6–8.

Ihmeellinen ja ihmeteltävä Kristus

Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti.
Ensimmäinen saarna tästä tekstistä.

Me olemme velvolliset aina kiittämään Jumalaa teidän tähtenne, veljet, niin kuin oikein onkin, koska teidän uskonne runsaasti kasvaa ja keskinäinen rakkautenne lisääntyy itse kussakin, kaikissa teissä, niin että me itsekin Jumalan seurakunnissa kerskaamme teistä, teidän kärsivällisyydestänne ja uskostanne kaikissa vainoissanne ja ahdistuksissa, joita teillä on kestettävänä ja jotka ovat osoituksena Jumalan vanhurskaasta tuomiosta, että teidät katsottaisiin arvollisiksi Jumalan valtakuntaan, jonka tähden kärsittekin, koskapa Jumala katsoo oikeaksi kostaa ahdistuksella niille, jotka teitä ahdistavat, ja antaa teille, joita ahdistetaan, levon yhdessä meidän kanssamme, kun Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa tulen liekissä ja kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia meidän Herramme Jeesuksen evankeliumille. Heitä kohtaa silloin rangaistukseksi iankaikkinen kadotus Herran kasvoista ja hänen voimansa kirkkaudesta, kun hän sinä päivänä tulee, että hän kirkastuisi pyhissänsä ja olisi ihmeteltävä kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet meidän todistuksemme. 2 Tess. 1:3–10.

Tuomiosunnuntai muistuttaa meitä siitä toivosta, jossa Herran omat elävät, oli pyhä tai arki. Odotamme nimittäin "taivaista hänen Poikaansa, jonka hän on herättänyt kuolleista, Jeesusta, joka pelastaa meidät tulevasta vihasta." 1 Tess. 1:10.

Joudumme näkemään maailman jumalatonta menoa, tuota yhä yltyvää pilkkaa, rienausta ja saastaa. Tiedämme kuitenkin, että sille tulee äkillinen loppu, kun Herra Kristus ilmestyy kirkkaudessaan ja pitää tuomion. Käy, kuten apostoli Johannes kertoo näyssään Ilmestyskirjassa: "Minä näin, kuinka Karitsa avasi kuudennen sinetin; ja tuli suuri maanjäristys, ja aurinko meni mustaksi niin kuin karvainen säkkipuku, ja kuu muuttui kokonaan kuin vereksi, ja taivaan tähdet putosivat maahan, niin kuin viikunapuu varistaa raakileensa, kun suuri tuuli sitä pudistaa, ja taivas väistyi pois niin kuin kirja, joka käärítään kokoon, ja kaikki vuoret ja saaret siirtyivät sijoiltansa. Ja maan kuninkaat ja yli-

mykset ja sotapäälliköt ja rikkaat ja väkevät ja kaikki orjat ja vapaat kätkeytyivät luoliin ja vuorten rotkoihin ja sanoivat vuorille ja kallioille: 'Langetkaa meidän päällemme ja kätkekää meidät hänen kasvoiltansa, joka valtaistuimella istuu, ja Karitsan vihalta!'" (Ilm. 6:12–16.)

Luopumus etenee yleensä aluksi varovaisesti ja sitten, kun on saanut jalansijaa, kiihtyvällä vauhdilla. Kaiken loppua enteilee auringon pimeneminen, vanhurskauttamisopin muuttuminen armon tiestä tekojen tieksi. Saarnavirka turmeltuu. Monet julistajat lankeavat uskosta ja kumartavat petoa. Lopulta vähäisinkin armon kajastus hälvenee. Tuomion aika koittaa.

Voi paatunutta, epäuskoista maailmaa, joka Lunastajansa hylkää! Se ei ole löytävä pakopaikkaa viimeisenä päivänä. Sen on astuttava Karitsan eteen tuomiolle ja kuultava nuo ankarat, peruuttamattomat sanat: "Menkää pois minun tyköäni, te kirotut, siihen iankaikkiseen tuleen, joka on valmistettu perkeleelle ja hänen enkeleillensä" (Matt. 25:41). Armonaika on ohi. Vanhurskauden aurinko, Herra Kristus, ei ole enää toivona tälle maailmalle, sillä kuu, pyhä saarnavirka, ei enää heijasta armonauringon valoa. Se ei julista pelastuksen evankeliumia, vaan on muuttunut vereksi. Epäuskoisten paimenten suussa saarnavirasta oli vähitellen tullut kylmän kuoleman virka. Tästä eteenpäin ei enää ole tähtiä, sananpalvelijoita, osoittamassa pelastuksen tietä. (Matt. 24:29.) Ne joutavat pois. Nyt Karitsan suu julistaa epäuskoisille tuomion. On tullut tämän maailmanajan loppu.

Epäuskoista maailmaa odottaa tuomio, viimeinen, lohduton tuomio. Tekstimme sanoo: Hän "kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia meidän Herramme Jeesuksen evankeliumille. Heitä kohtaa silloin rangaistukseksi iankaikkinen kadotus Herran kasvoista ja hänen voimansa kirkkaudesta."

Tänään haluamme tekstimme nojalla kiinnittää huomiomme siihen ihmeelliseen ja ihmeteltävään Vapahtajaan, joka tuona suurena päivänä ilmestyy pelastamaan "meidät tulevasta vihasta".

1. Herra Kristus on ihmeellinen persoonansa puolesta

On sanottu, että on kolme asiaa, joissa ihmismieli lepää, nimittäin tyyni järven pinta, tulen liekki ja nukkuva vauva. Se näky, jossa taas

levoton omatunto löytää rauhan, on Herra Kristus. Jumalan sanasta löydämme hänet seimestä nukkumasta, sanankuulosta 12-vuotiaana temppelistä, sitten aikuisena syntisiä luokseen kutsumasta ja lopulta syntiuhrina ristiltä riippumasta. Hänen luotaan palasivat paimenet Jumalaa kiittäen ja ylistäen työhönsä, itämaan tietäjät omalle maalleen ja syntinsä anteeksi saaneet kotiseuduilleen innokkaina todistamaan hänestä. Simeon vanhus oli valmis kuolemaan rauha tunnossa lausuen: "Nyt sinä lasket palvelijasi rauhaan menemään" (Luuk. 2:29). Ristin ryöväri iloitsi keskellä kuoleman kipuja lupauksesta päästä iankaikkisen Kuninkaan valtakuntaan.

Kristuksen valtakunta on rauhan valtakunta. Hän on rauhanruhtinas. Hän, joka on tosi Jumala ja tosi ihminen yhdessä ja samassa persoonassa. Hän, joka täällä ajassa kätki suuruutensa ja kirkkautensa, mutta joka kerran on tuleva kunnialla ja kirkkaudella seppelöitynä. Silloinkin, kun hän täällä vaelsi, hän oli tosi Jumala, vaikka "hän oli ylenkatsottu, ihmisten hylkäämä, kipujen mies ja sairauden tuttava, jota näkemästä kaikki kasvonsa peittivät, halveksittu, jota emme minäkään pitäneet" (Jes. 53:3). Silloinkin hänelle kuului sama kunnia kuin Isälle, mutta meidän pelastuksemme tähden hän oli alentunut, niin että kaikki hänen kokemansa kärsimys, tuska, pilkka ja kuolema olivat samalla Jumalan pyhän ainokaisen Pojan kärsimystä, kuten apostoli Pietari todisti: "Te kielsitte Pyhän ja Vanhurskaan ja anoitte, että teille annettaisiin murhamies, mutta elämän ruhtinaan te tapoitte" (Apt. 3:14–15).

Kun Herra Kristus on nyt toimittanut lunastustyönsä ja astunut taivaisiin, hän on inhimillisen luontonsakin puolesta samassa kunniassa ja kirkkaudessa, mikä on Isällä. Pyhä Raamattu kuvaa meille häntä tässä majesteettiudessa: "Hänen päänsä ja hiuksensa olivat valkoiset niin kuin valkoinen villa, niin kuin lumi, ja hänen silmänsä niin kuin tulen liekki; hänen jalkansa olivat ahjossa hehkuvan, kiiltävän vasken kaltaiset, ja hänen äänensä oli niin kuin paljojen vetten pauhina. Ja hänellä oli oikeassa kädessään seitsemän tähteä, ja hänen suustaan lähti kaksiteräinen, terävä miekka, ja hänen kasvonsa olivat niin kuin aurinko, kun se täydeltä terältä paistaa. Ja kun minä hänet näin, kaaduin minä kuin kuolleena hänen jalkojensa juureen. Ja hän pani oikean kätensä minun päälleni sanoen: 'Älä pelkää! Minä olen ensimmäinen ja viimeinen, ja minä elän; ja minä olin kuollut, ja katso, minä elän aina ja iankaikkisesti, ja minulla on kuoleman ja tuonelan avaimet.'" (Ilm. 1:14–18.)

Puhuessaan tuomiolle tulostaan Jeesus sanoo: "Kun Ihmisen Poika tulee kirkkaudessaan ja kaikki enkelit hänen kanssaan, silloin hän istuu kirkkautensa valtaistuimelle" (Matt. 25:31). Ja toisessa kohdassa: "Silloin he näkevät Ihmisen Pojan tulevan pilvessä suurella voimalla ja kirkkaudella" (Luuk. 21:27). Apostoli Paavali lausuu hänestä: "Sen tähden onkin Jumala hänet korkealle korottanut ja antanut hänelle nimen, kaikkia muita nimiä korkeamman, niin että kaikkien polvien pitää Jeesuksen nimeen notkistuman, sekä niitten, jotka taivaissa ovat, että niitten, jotka maan päällä ovat, ja niitten, jotka maan alla ovat, ja jokaisen kielen pitää tunnustaman Isän Jumalan kunniaksi, että Jeesus Kristus on Herra" (Fil. 2:9–11).

Jos katselemme Herran Kristuksen kaikkivaltaa ja kirkkautta lain alta, meillä ei ole rauhaa. Mutta kun katselemme sitä armon alta ja muistamme, että hän on ystävämme, veljemme ja Vapahtajamme, joka on luvannut viedä meidät taivaan iloon, silloin hänen voimansa on meidän suojamme ja mielellämme mekin annamme hänelle kunnian ja iloitsemme siitä, että Isä on korottanut hänet kaiken yläpuolelle. Niinpä Jumala voi, kuten tekstimme sanoo, "antaa teille, joita ahdistetaan, levon yhdessä meidän kanssamme, kun Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa". Muista tämä, rakas kristitty.

2. Herra Kristus on ihmeellinen ja ihmeteltävä uskovissaan

Ennen kuin siirrymme puhumaan siitä, että Kristus on ihmeteltävä uskovissaan, palautamme lyhyesti mieliimme sen, että hän on ihmeteltävä myös Lunastajan toimessaan, vaikka lyhyessä tekstissämme ei varsinaisesti siitä puhutakaan. Hän on luvattu Messias. Hänet on voideltu lunastajantoimeensa Pyhällä Hengellä ilman määrää sikiämisestä lähtien. Hänestä enkeli lausui. "Teille on tänä päivänä syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra" (Luuk. 2:11). Ajattele, että tämä korkea valtias nöyrtyy ihmistaimeksi, ottaa koko maailman synnit kantaakseen ja kulkee tiensä Isälle kuuliaisena loppuun asti meidän syntisten tähden.

Asian havainnollistamiseksi voimme tehdä pienen vertailun. On tämän maailman mahtavia, jotka asuvat sametilla ja kullalla koristelluissa palatseissaan. Välittäisivätkö he repaleisesta, likaisesta, syöpäläisiä kihisevästä, heitä kiroavasta, katuojassa makaavasta narkomaanista?

Ottaisivatko he hänet huostaansa, maksaisivat hänen velkansa, pesisivät, pukisivat ja päästäisivät palatsiinsa? Tuskinpa.

Mutta Kristus välitti meistä. Olimme kapinassa Luojaamme ja Jumalaamme vastaan. Meidän hengellinen asumme oli vähintään yhtä ryvettynyt kuin kuvatun narkomaanin puku. Profeetta Jesaja sanoo: "Koko pää on kipeä, koko sydän sairas. Kantapäästä kiireeseen asti ei ole tervettä paikkaa, ainoastaan haavoja, mustelmia ja vereksiä lyömiä." (Jes. 1:5–6.) Ja toisessa paikassa: "Kaikki me olimme kuin saastaiset, ja niin kuin tahrattu vaate oli kaikki meidän vanhurskautemme. Ja kaikki me olemme lakastuneet kuin lehdet, ja pahat tekomme heittelevät meitä niin kuin tuuli." (Jes. 64:6.) Kuitenkaan Kristus ei katsonut meitä ylen. Hän tuli veljeksemme. Hän sääli ja rakasti meitä, jotka emme sitä ansainneet. Hän vuodatti pyhän verensä maksuksi synneistämme. Hän oli valmis kärsimään rangaistuksemme. Senkin hän teki ulkopuolella kaupungin, rikollisten paikalla, meidän häpeäämme kantaen.

Ihmeellinen on Jumalan rakkaus. Ihmeteltävä hänen armonsa, sillä se kohdistuu ansiottomiin ja on todellinen armo. Meidät hän pesi ja puki autuuden vaatteeseen ja kutsui hääjuhlaan.

Mutta kun Kristus tulee viimeisenä päivänä, hän on oleva ihmeteltävä pyhissänsä, siis meissä uskovissa. Onhan hän sitä jo nytkin. Olemmehan jo uskon kautta häneen Jumalan lapsia, mutta vielä emme koe sitä, mikä viimeisenä päivänä tulee ilmi. Apostoli Johannes sanoo: "Rakkaani, nyt me olemme Jumalan lapsia, eikä ole vielä käynyt ilmi, mitä meistä tulee. Me tiedämme tulevamme hänen kaltaisikseen, kun hän ilmestyy, sillä me saamme nähdä hänet sellaisena, kuin hän on." (1 Joh. 3:1–2.) Tekstimme lausuu: "Kun hän sinä päivänä tulee, että hän kirkastuisi pyhissänsä ja olisi ihmeteltävä kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet meidän todistuksemme."

Apostolinen todistus on tullut luoksemme. Olemme saaneet kuulla autuuttavan evankeliumin. Pyhä Henki antoi meille voiman uskoa se ja ottaa Kristuksessa vastaan Jumalan armo. Uskovien joukko täällä maan päällä on ulkonaisesti kirjava. Siinä ei ole monta tämän maailman mahtavaa eikä viisasta. Mutta viimeisenä päivänä nousevat ylös roviolla poltetut ja leijonien eteen syössyt marttyyrit kirkastettuina päällään iankaikkinen ilo ja sydämessään loputon rauha. Silloin nousee esiin monia, jotka täällä olivat orjia, jopa kaleeriorjia, monia ruumiiltaan rujoja ja

sairaita, vajaaälyisiä, halveksittuja, myös aivan tavallista kansaa ja mekin, jotka uskomme – keitä ja millaisia sitten olemmekin – nousemme ylös mullasta terveinä, vailla kipuja, kunniassa, vapaina ylenkatseesta, rististä ja sorrosta, riemuitsevina ilman huolia, Jumalan lasten autuudessa. Täällä alhaalla me kaikki saimme armon avuksemme oikeaan aikaan ja pukeuduimme Herraan Kristukseen uskon kautta. Tuona viimeisenä päivänä olemme vapaita kaikesta synnistä, myös oman kunnian tavoittelusta, itsekorotuksesta ja toisten halveksunnasta. Kristukselle tulee kunnia, ja niin hän kirkastuu pyhissänsä ja on ihmeteltävä kaikissa uskovissaan.

Jumala loi meidät omaksi kuvakseen, mutta me lankesimme siitä pois. Uskon kautta Jumalan kuva on uudistunut meissä. Se tulee ilmi uudella, ihmeteltävällä tavalla Herran suurena päivänä. Sen suurenmoiset lupaukset rohkaisevat meitä sanomaan: "Tule, Herra Jeesus!"

Tampere 24.11.2002. Virret 1938: 604:1,3,5,6; 113; 399:1,2,4,5; 11; 9; 236.

Ole valmis, tilinteon hetki koittaa!

Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti.
Toinen saarna tästä tekstikohdasta.

Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa tulen liekissä ja kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia meidän Herramme Jeesuksen evankeliumille. Heitä kohtaa silloin rangaistukseksi iankaikkinen kadotus Herran kasvoista ja hänen voimansa kirkkaudesta, kun hän sinä päivänä tulee, että hän kirkastuisi pyhissänsä ja olisi ihmeteltävä kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet meidän todistuksemme. 2 Tess. 1:7–10.

Kirkkovuoden viimeisen sunnuntain tekstit puhuvat viimeisestä tuomiosta. On pidetty tarpeellisena muistuttaa tämän maailmanajan päättymisestä ja tilinteon hetken koittamisesta, ettemme kävisi valvomattomiksi. Tuomio on tosin lihalle ja verelle kauhistuttava asia. Usko kuitenkin ymmärtää, että Kristus vie omansa autuuteen eikä Kristuksen omia tuomita kadotukseen.

Tarjoamme turvaa tuomiopäivälle

Kristillinen kirkko ei ole tuomion julistaja, vaan evankeliumin julistaja. Emme ole kristillisenä seurakuntana koolla tuomiosunnuntainakaan sitä varten, että julistaisimme toisillemme tuomiota joutuaksemme kadotetuiksi. Tosin meidän on tarpeen pysyä synnintunnossa, jotta meille kelpaisi evankeliumi. Synnintunnon herättämiseen tarvitaan lain tuomioita. Tarkoitus ei kuitenkaan ole, että jäisimme lain tuomioiden alle, vaan tarkoitus on, että evankeliumi auttaa meidät lain alta armon alle. Olemme varsinaisesti koolla kuullaksemme evankeliumia ja sen uskoaksemme, jotta meillä olisi turva nyt ja sinä päivänä, jona Herramme Kristus tulee.

Olemme koolla myös tarjotaksemme tätä turvaa uskosta osattomille. Seurakunnan tulee aina muistaa jaloa tehtäväänsä auttaa muitakin uskoon.

Lupaus tulevasta tuomiosta on kuin siemen

Kirkkovuoden viimeisten sunnuntaipäivien tekstit käsittelevät Kristuksen tulemista tuomiolle. Se tapahtuu äkkiarvaamatta. Sen vuoksi meitä kehotetaan valvomaan. Helposti uinahdamme, käymme valvomattomiksi emmekä muista, että tulee tilinteon päivä. Apostoli Pietari sanoo, ettei Jumala viivytä lupauksensa täyttämistä, sillä Jumalan edessä yksi päivä on kuin tuhat vuotta ja tuhat vuotta kuin yksi päivä. Aikanansa Jumalan lupaukset kyllä täyttyvät. Raamatun mukaan ne ovat kuin kylvetty siemen. Se nousee jumalallisesta välttämättömyydestä aikanaan taimelle. Profeetta Jesaja kirjoittaa: "Uusia minä ilmoitan. Ennen kuin ne puhkeavat taimelle, annan minä teidän ne kuulla" (Jes. 42:9).

Vapahtajan sana viimeisestä tuomiosta on sekin siemen. Tämä sana on Pyhässä Raamatussa talletettuna ja meille annettuna. Uuden testamentin sanan antamisesta on kulunut jo lähes kaksituhatta vuotta. Se on niin pitkä aika, ettemme oikein käsitäkään, kuinka pitkä aika se on. Meillä on kuitenkin Jumalan vakuutus siitä, että hänen sanansa täyttyy. Se on siemen, joka on kylvetty. Kerran se nousee taimelle. Tulee hetki, jolloin Kristus tulee kaikkien pyhien enkeleittensä kanssa ja pitää tuomion. Siihen päättyy tämä nykyinen maailman aika, ja siitä alkaa uskoville iankaikkisuus. Jumala ei valehtele. Hänen sanansa ei erehdy. Niin tulee varmasti myös tuo päivä. Siitä tekstimme sanoo: "Herra Jeesus ilmestyy taivaasta voimansa enkelien kanssa tulen liekissä." Se on oleva ihmeellinen hetki.

Entä, jos emme valvo

Yleensä ihmiset eivät odota Jeesusta tulevaksi, vaan ummistavat sydämensä koko ajatukselta. He ajattelevat, että saa elää rauhassa, jos ei ajattele joutumista tuomiolle. He pettävät itsensä. Päinvastoin nyt on aika varautua tuomiopäivän tuloon. On tarpeen ottaa huomioon, mitä Jumala on sanonut. Raamatun mukaan Jumala kostaa niille, jotka eivät tunne Jumalaa eivätkä ole kuuliaisia Jeesuksen evankeliumille. Heitä kohtaa rangaistukseksi iankaikkinen kadotus Herran kasvoista. Siis kaikki ne tuomitaan, jotka eivät usko Jeesukseen täällä armonajassa. Näin tapahtuu kaikille, jotka eivät tunne Jeesusta eivätkä häneen turvaa. Se on hirvittävä hetki epäuskoisille.

Lavean tien kulkijoita on paljon

Maailmassa on paljon ihmisiä, jotka ajattelevat, ettei tuomiota tule. Sen tähden he pysyvät synneissänsä. He eivät tee niistä parannusta eivätkä muuta mieltänsä. He eivät kadu eivätkä käänny Kristuksen puoleen saadaksensa häneltä synnit anteeksi. He jäävät synteihinsä ja paatumukseensa. Ethän sinä halua kuulua heihin? Vapahtajamme on sanonut, että se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja että vain harvat sen löytävät. Mutta on paljon niitä, jotka kulkevat laveata tietä ja menevät kadotukseen. He hylkäävät evankeliumin eivätkä välitä sielunsa autuudesta. Heistä sanotaan, että heitä kohtaa rangaistukseksi iankaikkinen kadotus.

Miten vältämme kadotuksen?

Kysymme: Miten me selviämme, miten me vältymme joutumasta iankaikkiseen kadotukseen? Sitä varten olemme tänään koolla, että voisimme vastata tähän kysymykseen omaa sieluamme ajatellen ja että meillä olisi evankeliumin tuoma turva. Rukouksemme on samalla, että olisimme oikein varustettuja auttaaksemme lähimmäistämmekin uskon tielle.

Apostoli Paavali sanoo, että kun Kristus tulee, hän "kirkastuu pyhissänsä ja on ihmeteltävä kaikissa uskovissa, sillä te olette uskoneet meidän todistuksemme". Näin apostoli kuvaa uskovia. Miten Herra Kristus kirkastuu heissä ja miten hän on heissä ihmeteltävä? He ovat uskoneet apostolisen julistuksen Jumalan sanana. Pelastumme siis uskon kautta apostoliseen sanaan. Kun turvamme on Kristuksen sovitustyössä, Kristus saa siitä kunnian ja hän kirkastuu pyhissä.

Kun Kristus tulee, häntä ei voi vastustaa

Menkäämme tähän asiaan vähän lähemmin. Jumalan sana kertoo meille Kristuksen tulevan tuomiolle suuressa kirkkaudessa ja voimassa. Hän tulee pyhien enkeleitten kanssa. Hän tulee suurena majesteettina, hallisijana, jolla on kaikki valta. Mitä hän sanoo, se tapahtuu. Tässä elämässä epäuskoiset ovat voineet vastustaa Jeesusta. Silloin he eivät voi häntä vastustaa. Heidän on tultava esiin tuomiolle ja poistuttava iankaikkiseen kadotukseen. Näin suuri valta on Jeesuksella. Tämä valta hänellä on myös inhimillisen luontonsa puolesta,

sillä Isä on sen vallan hänelle antanut. Se ihminen, jota raa'asti ruoskittiin, jota häpeämättömästi syljettiin kasvoille ja joka julmasti naulattiin ristin puulle, ilmestyy valtasuuruudessa ja tuomitsee ne, joiden Messiaaksi hän ei kelvannut, ovatpa he keitä hyvänsä.

Jeesus on hyvä

Katsokaamme myös, miten hyvä Jeesus on ollut meitä ihmisiä kohtaan. Siitä ymmärrämme, kuinka hyvä häneen on turvata ja luottaa. Hän tuli ihmiseksi, jotta hän voisi lunastaa meidät. Siinä ilmeni Jumalan ihmeellinen rakkaus meitä syntisiä kohtaan. Jeesus tuli kaikkien ihmisten tähden sovittamaan jokaisen ihmisen synnit.

On jotakin hyvin koskettavaa, että sama Jeesus, joka itki Jerusalemin paatumusta ja rukoili vainoojiensa puolesta, pitää tuomion. Ei ole olemassa mahtia, joka voisi muuttaa Jumalan sanan. Pelastukseen on vain yksi tie, Kristus. Vain ne, joille hän on tie, tulevat iankaikkiseen elämään. Ne, joille hän ei ole tie, eivät pelastu. On vain yksi armonaika. Jeesuksen kyyneleet ja esirukous eivät poista tilintekoa eivätkä tuomiota. Nyt on oikea aika turvata Jeesuksen sovitustyöhön ja hänen hyvyyteensä.

Jeesus on veljemme

Raamattu kertoo, että Jumalan Poika tuli veljeksemme. Nyt meillä on veli, joka on ottanut meiltä pois syntitaakkamme ja sen kantanut.

Jos olemme vaikeassa tilanteessa, esimerkiksi tekemässä jotakin hyvin raskasta. työtä, isoveli voi sanoa: "Annapas, kun autan". Kun isoveli tekee työn, huokaamme helpotuksesta. Jeesus on tullut meille tällaiseksi veljeksi ja vielä paljon enemmän. Hän ei tullut auttamaan meitä jostakin ajallisen elämän pulmasta, vaan hän tuli ja ikään kuin sanoi: "Minäpä otan syntitaakkasi ja kannan sen." Jumalan sana sanookin: "Katso, Jumalan Karitsa, joka kantaa maailman synnin" (Joh. 1:29). Hänen päällään olivat meidän taakkamme, meidän syntimme. Hän kantoi ne ristille ja sovitti meidät Jumalan kanssa.

Nyt saamme käydä Jeesuksen tykö. Jeesus sanoo: "Tulkaa minun tykö kaikki työtätekeväiset ja raskautetut, niin minä annan teille levon." Sehän on suuri huojennus ja lepo, että synnit, jotka meitä pai-

navat ja syyttävät, on jo otettu pois meidän harteiltamme ja pantu Kristuksen päälle. Enää ne eivät kuitenkaan paina Kristuksenkaan harteita, sillä hän sovitti ne ja otti pois. Saamme tämän uskoa ja olla synneistä vapautetut. Saamme hyvän omantunnon ja muistamme, että hän tuli veljeksemme.

Jeesus on ystävämme

Jeesus sanoo myös, että hän on meidän ystävämme. "Ystäviksi minä sanon teitä" (Joh. 15:15), hän on sanonut. Meillä on siis näin hyvä suhde Jeesukseen. Hän on meille läheinen. Hän ei ole kaukainen eikä etäinen, joka vaatii meiltä mahdottomia. Hän on nähnyt, että me emme kykene täyttämään Jumalan lain vaatimuksia. Hän on uhrautunut meidän puolestamme. Hän on rakastanut meitä. Kun Jumalan sanasta opimme tuntemaan tämän ihmeellisen Jumalan rakkauden meitä kohtaan, niin eikö silloin ole hyvä elää päivänsä Jeesuksen kanssa?

Kun pieni lapsi pyhässä kasteessa saatetaan Jumalan armon osallisuuteen, hän syntyy uudestaan ja saa Kristuksen vanhurskaudekseen. Kun hän kasvaa kristillisessä kodissa ja kuulee opetusta Jeesuksesta, hän saa illalla panna kätensä ristiin ja jättää itsensä Jeesuksen haltuun. Samalla tavalla hän saa aamulla herätä ja alkaa puuhansa Jeesuksen nimessä.

Langennut saa palata uskon tielle

Jos joudumme pois uskon tieltä, Jeesus kutsuu meidät takaisin ja saamme taas kulkea Jeesuksen seurassa. Silloin Jeesus on meille rakas. Tiedämme, ettei hän ole aikonut meille pahaa, vaan hänen tahtonsa on, että tulemme perille iankaikkiseen elämään. Opimme rakastamaan häntä. Hänen sanansa tulee meille kalliiksi ja sanomme niin kuin apostoli Pietari: "Herra, kenen tykö me menisimme? Sinulla on iankaikkisen elämän sanat" (Joh. 6:68).

Kun kuljemme päivästä toiseen Jeesuksen seurassa, me yhä enemmän ja enemmän kiinnymme häneen. Tiedämme, ettemme voi tulla toimeen ilman häntä, emme voi kelvata Jumalalle omissa teoissamme, vaan Jumala on meille armollinen Jeesuksen tähden. Jeesuksessa kelpaamme joka päivä Jumalalle, elämämme ensimmäisistä

hetkistä viimeiseen saakka. Saamme jättää sielumme Jumalan huomaan. Aikanaan pyhät enkelit tulevat ja noutavat meidät paratiisiin. Kertomuksessa rikkaasta miehestä ja Lasaruksesta Jeesus kertoo, että enkelit veivät Lasaruksen Abrahamin helmaan.

Onko uskovan pelättävä Kristuksen tuloa?

Onko meidän pelättävä Kristuksen tuloa tuomiolle? Onko meidän pelättävä sitä, että meidän hyvä, rakas ystävämme tulee noutamaan meidät iankaikkiseen elämään? Onko meidän pelättävä sitä, että veljemme, jolla on kaikki valta, tulee noutamaan meidät? Ei suinkaan, vaan me saamme odottaa sitä ilolla. Tosin meidän sisällämme on pelonsekaisia tunteita. Se johtuu siitä, että olemme syntisiä. Mutta kun uskomme, että Kristus on syntimme sovittanut ja antanut anteeksi, saamme uskolla karkottaa pelon tunteet ja tarttua Jumalan sanaan ja olla varmoja autuudesta. Saamme olla aivan turvallisella ja levollisella mielellä. Minun ystäväni, minun veljeni tulee pitämään tuomion. Hän pitää sen sanansa mukaan. Koskapa hän on luvannut olla minulle armollinen, hän ei tuomitse minua. Siinä samassa Kristuksen armossa, johon täällä panimme turvamme, selviämme myös viimeisenä päivänä.

Emme pelastu tekojemme varassa. Jos niin olisi, emme voisi ilolla odottaa Kristuksen tuloa. Mutta kun saamme panna luottamuksemme siihen, mitä Kristus on tehnyt edestämme, voimme riemulla odottaa hänen tuloansa.

Kun Jumalan sana puhuu meille Kristuksen tulemisesta, se kuvaa sitä pelastuksena. Apostoli Paavali sanoo, että jo on hetki meidän unesta nousta, sillä pelastus on meitä lähempänä nyt kuin silloin, kun uskoon tulimme. Niin siis uskoville Kristuksen tulemus on pelastuksen päivä. Onhan meillä jo nytkin pelastus uskon kautta. Mutta kun puhutaan pelastuksesta viimeisenä päivänä, tarkoitetaan pelastumista ja siirtymistä siihen autuaalliseen näkemiseen, kirkkauteen ja riemuun, joka on taivaassa. Se on oleva pelastuksen päivä Jumalan lapsille. Se on todellisen ilon ja riemun aihe.

Millaista kehotusta tuomiopäivän saapuminen antaa meille?

Mitä meille sitten opettaa apostoli Paavalin puhe siitä, että viimeisenä päivänä tuomitaan ne, jotka eivät ole olleet kuuliaisia Jee-

suksen evankeliumille ja jotka eivät ole sitä uskoneet? Epäuskoisille se on vakava varoitus ja kehotus kääntymykseen. Meitä, jotka uskomme, se kehottaa valvomaan ja elämään uskon elämää joka päivä. Se on kehotus panna täytäntöön, mitä pyhä kaste merkitsee: Se kehottaa panemaan pois kaiken sen, mikä meissä on pahaa ja väärää, ja pukeutumaan siihen, mikä on Kristuksen mielen mukaista. Se merkitsee sitä, että elämme joka päivä tehden synnintunnustusta ja samalla turvautuen syntien anteeksiantamukseen. Se merkitsee kilvoittelua uskossa, sitä, että haluamme olla Jumalan armon voimalla Jeesuksen opetuslapsia joka päivä.

Kristus tulee yhä Sanansa kautta

Kun siirrymme tuomiosunnuntaista adventtiaikaan ja joulun odotukseen, muistamme tämän saman asian: Herramme Kristus tulee! Hän on jo tullut ja lunastanut meidät. Hän on tullut tykömme sanassa ja sakramenteissa. Hän on kirkastanut meille autuuden asian. Ja hän yhä tulee. Hän tulee päivästä toiseen Sanansa kautta. Miten onnellisia olemmekaan, kun meillä on evankeliumin sana! Meidän ei tarvitse epätoivoisina ajatella Kristuksen tuloa, vaan meille on annettu varma Jumalan sana, Se kertoo, että Kristuksessa meille on annettu iankaikkisen elämän lupaus, itse elämä ja luja toivo.

Näin saamme kiinnittää katseemme Jeesukseen. Saamme katsella ystäväämme ja veljeämme, joka on samalla meidän Herramme ja meidän Jumalamme. Saamme yhtyä siihen rukoukseen ja toivotukseen, joka on Ilmestyskirjan lopussa: "Tule, Herra Jeesus!" Ilm. 22:20.)

Virret VK 1938: 605:1,3–5,7; 606:1,4,5,7,8; 607; 216.

Aika on lähellä

Tuomiosunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti.

Hän sanoi minulle: "Älä lukitse tämän kirjan profetian sanoja; sillä aika on lähellä. Vääryyden tekijä tehköön edelleen vääryyttä, ja joka on saastainen, saastukoon edelleen, ja joka on vanhurskas, tehköön edelleen vanhurskautta, ja joka on pyhä, pyhittyköön edelleen. Katso, minä tulen pian, ja minun palkkani on minun kanssani, antaakseni kullekin hänen tekojensa mukaan. Minä olen A ja O, ensimmäinen ja viimeinen, alku ja loppu. Autuaat ne, jotka pesevät vaatteensa, että heillä olisi valta syödä elämän puusta ja he pääsisivät porteista sisälle kaupunkiin! Ulkopuolella ovat koirat ja velhot ja huorintekijät ja murhaajat ja epäjumalanpalvelijat ja kaikki, jotka valhetta rakastavat ja tekevät. Minä, Jeesus, lähetin enkelini todistamaan näitä teille seurakunnissa. Minä olen Daavidin juurivesa ja hänen suvustansa, se kirkas kointähti." Ja Henki ja morsian sanovat: "Tule!" Ja joka kuulee, sanokoon: "Tule!" Ja joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi. Minä todistan jokaiselle, joka tämän kirjan profetian sanat kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen päällensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan; ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, niin Jumala on ottava pois sen osan, mikä hänellä on elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, joista tässä kirjassa on kirjoitettu. Hän, joka näitä todistaa, sanoo: "Totisesti, minä tulen pian." Amen, tule, Herra Jeesus! Herran Jeesuksen armo olkoon kaikkien kanssa. Amen. Ilm. 22:10–21.

Tekstissämme Herra haluaa painaa syvälle sydämiimme erityisesti yhden asian, tämän: "Aika on lähellä." Nämä sanat ovat lausutut sekä aivan Ilmestyskirjan alussa (Ilm. 1:3) että sitten taas sen viimeisessä luvussa. Herra haluaa meidän valvovan, että olisimme uskossa valmiita raittiilla tavalla kohtaamaan sen, mikä tuleva on.

Paljon on vuosien saatossa tapahtunut sen jälkeen, kun Kristus siunaten erkani opetuslapsistaan ja nousi taivaalliseen kunniaansa Isän oikealle puolelle. Evankeliumi on levinnyt kaikkialle, niin että tuskin enää löytyy maailman kolkkaa, jossa ei olisi edes hämärää tietoa pyhäs-

tä evankeliumista. Historian aikana on ollut monia hengellisiä taisteluita vääriä opettajia ja profeettoja vastaan, ja kristillinen kirkko on säilyttänyt totuuden usein harvojen, mutta Jumalan Hengen valaisemien ja rohkaisemien tunnustajien välityksellä. On ollut verisiä vainoja, joissa paitsi paimenet myös rivikristityt, miehet ja naiset, jopa lapset, ovat saaneet surmansa. Mutta juuri vaikeina aikoina evankeliumi on erityisesti osoittanut voimansa. On ollut myös suuria luopumuksen aikoja, kuten tämä oma aikamme. Nykyisin järkeily, kokemukset, itsekkyys, lihallisuus, oma etu, välipitämätön pinnallisuus ja muut huonot asiat ovat ohjanneet ihmisten mieliä ja työntäneet syrjään saarnan ristiinnaulitusta Herrasta, syntien sovittajasta ja Välimiehestä. Yhä hullummaksi maailma muuttuu loppua kohden. Sitä vain emme tiedä, tuleeko vielä myös parempia aikoja, mutta sen tiedämme, että "aika on lähellä".

1. Koska aika on lähellä, katsokoon kukin, mikä sielunsa tila on

Tekstimme sanoo: "Vääryyden tekijä tehköön edelleen vääryyttä, ja joka on saastainen, saastukoon edelleen." Miten tämän ymmärrämme?

Kun Kristus lähetti apostolinsa maailmaan, he julistivat: "Kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus" (Apt. 17:30). Saarna ristiinnaulitusta Kristuksesta on siitä lähtien voittanut vastustajia Kristuksen joukkoihin, ja moni on saanut armon kääntyä. Mutta on ollut myös niitä, joista on tullut kristinuskon paatuneita vihamiehiä, joihin soveltuvat Jeesuksen sanat: "Kuulemalla kuulkaa, älkääkä ymmärtäkö, ja näkemällä nähkää, älkääkä käsittäkö. Sillä paatunut on tämän kansan sydän, ja korvillaan he työläästi kuulevat, ja silmänsä he ovat ummistaneet, etteivät he näkisi silmillään, eivät kuulisi korvillaan, eivät ymmärtäisi sydämellään eivätkä kääntyisi ja etten minä heitä parantaisi." (Matt. 13:14–15.) Kyllä Kristuksen sydämellinen halu on ollut kääntää heidätkin, mutta he eivät tahtoneet. Tekstimme ilmoittaa, että tällaisia tulee olemaan maailman loppuun asti, ja julistaa heille tuomion sanat. "On kuin Kristus sanoisi:" – huomauttaa luterilainen pastori Carl Manthey-Zorn tämän kohdan selityksessään – "minä säilytän kirkkoni ilman teidän suosiotanne ja teidän raivostanne huolimatta ja ilman teitäkin täytän taivaani. Minä tulen pian ja maksan teille ansionne mukaan ettekä te voi minua paeta."

Surkea on jumalattomien loppu. Kristuksen tahto on pelastaa heidät, mutta kun se ei heille kelpaa, he saavat mitä oikeudenmukaisuus vaatii.

Ystäväni, Kristus on kutsunut sinut omakseen, voittajaksi. Älä siis lyöttäydy paatuneitten, noiden häviölle tuomittujen joukkoon.

Kristus jatkaa ja lausuu: "Joka on vanhurskas, tehköön edelleen vanhurskautta ja joka on pyhä, pyhittyköön edelleen." Miten suurenmoinen, ihana lupaus ja siunaus tämä onkaan! Raamatun mukaan pyhiä ovat ne, jotka Jumala on Henkensä pyhittävällä työllä kutsunut ja erottanut tästä maailmasta Jumalan valtakuntaan. He ovat kastettuja, joille Jumala on antanut uskon lahjan. He ovat saaneet syntinsä anteeksi. Itsessään he ovat Raamatun omilla sanoilla ilmaistuna "heikkoja", "syntisiä", "jumalattomia" (Room. 5:6,8 ja 4:5), joilla ei ole kerskattavaa Jumalan edessä. Mutta Jumala on antanut heille anteeksi kaikki heidän rikoksensa ja on julistanut heidät Kristuksessa vanhurskaiksi. He ovat pyhitettyjä; heille on luettu hyväksi Kristuksen pyhyys.

Tällaiselle pyhälle Jeesus sanoo: "Pyhittyköön edelleen" eli olkoon hän edelleen pyhitetty, siis Jumalan itsensä pyhittämä. Jumala ei kutsumistansa kadu, vaan hän toistaa ja vahvistaa lupauksensa.

Jos tunnet kiusausten ahdistavaa voimaa, omaa heikkouttasi ja syntiesi raskasta painoa, saat sanoa: "Herrani, älä jätä kesken minussa sitä työtä, minkä olet alkanut, vaan hyvän laupiaan tahtosi mukaan vie minut perille asti. Omien lupaustesi tähden katso minuun armollisesti. Säilytä minut uskossa. Anna minun valvoa ja kestää tämä vähä aika siihen asti, kunnes aika täyttyy ja Sinä tulet."

Koetuksia on Jumalan lasten tiellä. Raamattu sanoo: "Koetelkaa itseänne, oletteko uskossa; tutkikaa itseänne. Vai ettekö tunne itseänne, että Jeesus Kristus on teissä? Ellei, niin ette kestä koetusta." (2 Kor. 13:5.) Miten tätä koettelemme? Monet yrittävät sitä kiinnittämällä huomion itseensä. Niin he ajautuvat uskosta armon alta tekojen tielle. Meille tulee tässä avuksi Jumalan oma sana. Kun apostoli Paavali opetti galatalaisia, joita lain opettajat olivat ahdistelleet, hän sanoi: "Kuka on lumonnut teidät, joiden silmäin eteen Jeesus Kristus oli kuvattu ristiinnaulittuna? Tämän vain tahdon saada teiltä tietää: lain teoistako saitte Hengen vai uskossa kuulemisesta?" (Gal. 3:1–2.) Se, jolta on häipynyt meidän edestämme ristiinnaulittu Kristus, on tuhon tiellä. Mutta jos si-

nulla on Kristus uskon kohteena, sinulla on hänet myös sydämessä. Usko omistaa Kristuksen meidän ulkopuoleltamme sanan ja sakramenttien lupauksista. Siten pesemme vaatteemme, ja meillä on valta syödä elämän puusta ja käydä sisälle porteista pyhien taivaalliseen kaupunkiin. Pyhää Henkeä emme saa lain teoista, vaan vain uskossa kuulemisesta. Usko katsoo ohi ihmisten ja heidän tekojensa, ohi oman sydämen ja ohi omien tekojen yksin Kristukseen. Meidän on kiinnitettävä uskon katse yksin Kristukseen, pidettävä se hänessä eikä meidän auta sitä hetkeksikään hänestä irrottaa. Vain siten varjellumme pelastukseen. Sen Jumala suokoon meille armossaan.

2. Koska aika on lähellä, olkoon jokainen uskova valmis omalla paikallaan levittämään evankeliumia sielujen pelastukseksi

Tekstissämme sanotaan: "Minä, Jeesus, lähetin enkelini todistamaan näitä teille seurakunnissa. Minä olen Daavidin juurivesa ja hänen suvustansa, se kirkas kointähti.' Ja Henki ja morsian sanovat: 'Tule!' Ja joka kuulee, sanokoon: 'Tule!' Ja joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi."

Koska aika on lähellä, Kristus on lähettänyt enkelinsä todistamaan näitä seurakunnissa. On tärkeätä, että Jumalan kansalle puhutaan näistä asioista siellä, missä Jumalan kansa on, nimittäin seurakunnissa, joissa kokoonnutaan sanan ja sakramenttien äärelle. Kristittyjen tulee pitää kiinni seurakunnallisesta toiminnasta, kuten jo Hebrealaiskirjeessä sanotaan: "Älkää jättäkö omaa seurakunnan kokoustanne", jolla tarkoitetaan apostolisen opin ympärillä tapahtuvaa kokoontumista, missä kutsutut sananpalvelijat ruokkivat uskovia elämän sanalla.

Seurakunnallinen toiminta on paitsi Jumalan tahto myös paras keino Kristuksen todistuksen ylläpitämiseen ja eteenpäin viemiseen, sillä se käsittää kaikki ikäluokat ja kaikenlaiset ihmiset. Kun pitäydymme siihen uskollisesti halki elämämme, saamme kuulla Jumalan uskoa lujittavaa sanaa kaikissa elämämme vaiheissa ja kaikissa tiloissa. Ihmisen mielialat ja olosuhteet vaihtelevat, mutta Jumala ja hänen sanansa pysyvät samana.

"Henki ja morsian sanovat: 'Tule!'" Pyhä Henki Kristuksen Seurakunnan välityksellä ylläpitää evankeliumin saarnaa, joka kutsuu Jeesuksen luo. Kun Jumalan vanhurskas laki julistaa sinut syylliseksi ja

vyöryttää päällesi Jumalan vihan, sinulle tulee hengellinen jano. Mutta olet lähteellä, josta voit janosi sammuttaa. Profeetta Jesaja sanoo: "Te saatte ilolla ammentaa vettä pelastuksen lähteistä" (Jes. 12:3). Tämä lähde on Kristus ja hänen armonsa. Kristus kutsuu ihanasti: "Joka janoaa, tulkoon, ja joka tahtoo, ottakoon elämän vettä lahjaksi." Aivan erityisesti tämä kutsu kaikuu, kun meitä kutsutaan ehtoollispöytään nauttimaan Kristuksen tosi ruumis ja veri syntiemme anteeksi antamiseksi.

Ei ole tarkoitus, että evankeliumi jää vain jonkinlaiseksi sisäpiirin asiaksi, vaan kutsun tulee kulkea kaikille. Siinä seurakunnan jäsenet ovat avainasemassa. Usein tehokkaimpia todistajia ovat ne, joiden sydämen Jeesus on hiljan todistuksellaan tavoittanut, vaikka muuten ovat vielä alkavia. Niinpä samarialainen nainen, joka oli ensi kerran elämässään tavannut Jeesuksen Syykarin kaivolla, palasi kyläänsä, kertoi, mitä Jeesus oli hänelle sanonut, ja niin monet muutkin menivät Jeesusta kuulemaan (Joh. 4).

Koska aika on lähellä, tarvitsemme rohkeutta todistaa Jeesuksesta ja kutsua erityisesti armosta osattomia sanankuuloon. Olkoon ulospäin suuntautuva, sieluja voittava työ esirukoustemme aihe. Kutsukaamme ystäviämme, sukulaisiamme ja aivan vento vieraita sanankuuloon.

3. Koska aika on lähellä, pysyköön jokainen kristitty ja jokainen seurakunta Raamatun perustalla, siihen mitään lisäämättä, siitä mitään pois ottamatta

"Minä todistan jokaiselle, joka tämän kirjan profetian sanat kuulee: Jos joku panee niihin jotakin lisää, niin Jumala on paneva hänen päällensä ne vitsaukset, jotka ovat kirjoitetut tähän kirjaan; ja jos joku ottaa pois jotakin tämän profetian kirjan sanoista, niin Jumala on ottava pois sen osan, mikä hänellä on elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, joista tässä kirjassa on kirjoitettu. Hän, joka näitä todistaa, sanoo: 'Totisesti, minä tulen pian.' Amen, tule, Herra Jeesus! Herran Jeesuksen armo olkoon kaikkien kanssa. Amen."

Kiusaaja tahtoo repiä rikki ja hävittää kaiken sen, minkä Jumala on rakentanut, ja varsinkin sen, mikä koskee ihmisen pelastusta. Niinpä kiusaaja on erityisesti hyökännyt Pyhää Raamattua vastaan, jotta sitä ei otettaisi vastaan Jumalan sanana, vaan että ihminen rakentaisi uskonsa

jollekin muulle perustalle. Mutta jos usko ei lepää Raamatun varassa, se ei ole kristillinen usko eikä se pelasta.

Sen vuoksi Vapahtaja näki hyväksi liittää Pyhään Raamattuun monia varoituksia siitä, ettemme jätä Raamatusta mitään pois ja ettemme lisää siihen mitään. Tekstissämme, Raamatun viimeisessä luvussa, on tällainen äsken kuulemamme mitä selkein varoitus.

Koska aika on lähellä ja Kristus tulee pian, on pidettävä kiinni Raamatun sanoista niin, kuin ne kuuluvat. Muuten Herra ottaa meiltä pois osan elämän puuhun ja pyhään kaupunkiin, toisin sanoen joudumme kadotetuiksi emmekä pääse taivaaseen. Jumalan sanan kuulematta jättäminen toi synnin maailmaan ja karkotti ihmisen paratiisista. Samoin Jumalan sanan hylkääminen sulkee taivaallisen paratiisin ovet. Kaikkiruokaisuus hengellisissä asioissa ei ole uskon, vaan harhauskon merkki.

Koska aika on lähellä, meidän on Pyhän Raamatun edessä sanottava: Puhu, Herra, palvelijasi kuulee (1 Sam. 3:10). Herra puhuu sinulle sanassaan. Hän elävöittää kuolleen. Hän kirvoittaa taakankantajat. Hän nostaa ylös langenneen. Hän virvoittaa väsyneen. Hän rohkaisee alakuloisen. Hän kohentaa masentuneen. Hän ilahduttaa murheellisen. Kukapa ei siis kuuntelisi, kun Herra puhuu.

Olemme Kristuksen seurassa sanan ja sakramenttien välityksellä. Siinä opimme kaipaamaan päästä häntä näkemään, jotta saisimme aina olla hänen kanssaan. Niinpä Kristuksen Seurakunta sanoo: "Tule, Herra Jeesus!" Siihen Jeesus vastaa: "Totisesti, minä tulen pian."

Uskon kilvoittelu on Jaakobin painia

Ensimmäisenä sunnuntaina pääsiäisestä. Vanhan testamentin teksti.

Kun mies huomasi, ettei hän häntä voittanut, iski hän häntä lonkkaluuhun, niin että Jaakobin lonkka nyrjähti hänen painiskellessaan hänen kanssaan. Ja mies sanoi: "Päästä minut, sillä päivä koittaa." Mutta hän vastasi: "En päästä sinua, ellet siunaa minua." Ja hän sanoi hänelle: "Mikä sinun nimesi on?" Hän vastasi: "Jaakob." Silloin hän sanoi: "Sinun nimesi älköön enää olko Jaakob, vaan Israel, sillä sinä olet taistellut Jumalan ja ihmisten kanssa ja olet voittanut." Ja Jaakob kysyi ja sanoi: "Ilmoita nimesi." Hän vastasi: "Miksi kysyt minun nimeäni?" Ja hän siunasi hänet siinä. Ja Jaakob antoi sille paikalle nimen Penuel, "sillä", sanoi hän, "minä olen nähnyt Jumalan kasvoista kasvoihin, ja kuitenkin on minun henkeni pelastunut." Ja kun hän oli kulkenut Penuelin ohitse, nousi aurinko; mutta hän ontui lonkkaansa. Sen tähden israelilaiset eivät vielä tänäkään päivänä syö reisijännettä, joka kulkee lonkkaluun yli; sillä hän iski Jaakobia lonkkaluuhun, reisijänteen kohdalle. 1 Moos. 32:25–32.

"Jos Jumala on meidän puolellamme, kuka voi olla meitä vastaan", huudahtaa apostoli Paavali (Room. 8:31). Mutta entä jos olemme joutuneet taisteluun itse Jumalan kanssa? Miten voimme selviytyä Jumalasta voittajina?

Painia omassatunnossa

Jaakob oli profeetta, jolle Jumala ilmestyi ja puhui. Tekstimme tapahtuma on profeetallinen ilmestys, jonka avulla Jumala ilmoitti tuleville polville suuria, ihmeellisiä asioita. Jaakobin paini oli taistelua sekä omassatunnossa että ruumiillisesti. Sen paljastaa omantunnon painiksi se, että Jaakob pyysi vastustajaltaan siunausta. Sen osoittaa fyysiseksi koitokseksi se, että hän tämän jälkeen ontui. Usein taisteluun Jumalan kanssa liittyvät molemmat: sekä omatunto että ulkonainen elämä, kuten terveys, omaisuus, omaiset, ystävät, maine jne. Jos ajallinen elämämme on kaikin puolin hyvin, harvoin omatunto herää ja pysyy hereillä Jumalan edessä. Sen vuoksi Jumala välistä tarttuu meihin kiinni kovalla otteella ja haastaa meidät ottelemaan kanssaan.

Uhkana menettää kaikki

Jaakob oli palaamassa vuosia kestäneeltä pitkältä matkalta. Hän oli ollut yksin paetessaan kotoaan. Nyt hänellä oli suuri perhe. Hän oli saanut esikoissiunauksen veljensä heikkoutta hyväksi käyttämällä ja pettämällä vanhan isänsä. Hän pelkäsi palata veljensä eteen. Vuosien takainen synti palasi Jaakobin mieleen ja alkoi ahdistaa häntä, vaikka hän sen jälkeen olikin vaeltanut Herran edessä. Nyt oli tosi paikka edessä, sillä Eesau oli lähtenyt häntä vastaan 400 miehen voimalla. Jaakob kääntyi Jumalan puoleen ja sanoi: "Isäni Aabrahamin Jumala ja isäni Iisakin Jumala, Herra, sinä, joka sanoit minulle: 'Palaja maahasi ja sukusi luo, niin minä teen sinulle hyvää!' Minä olen liian halpa kaikkeen siihen armoon ja kaikkeen siihen uskollisuuteen, jota sinä olet palvelijallesi osoittanut; sillä ainoastaan sauva kädessäni minä kuljin tämän Jordanin yli, ja nyt on minulle karttunut kaksi joukkoa. Pelasta minut veljeni Eesaun käsistä, sillä minä pelkään, että hän tulee ja tuhoaa minut ynnä äidit lapsineen. Olethan itse sanonut: 'Minä teen sinulle hyvää ja annan sinun jälkeläistesi luvun tulla paljoksi kuin meren hiekka, jota ei voida lukea sen paljouden tähden.'" (1 Moos. 32:9–12). Jaakob vetoaa Jumalan lupauksiin aidon uskovan ihmisen tavoin. Uskon elämä on Jumalan armolupauksiin vetoamista.

Taistelu yöllä

Jaakob oli vienyt perheensä Jordanin yli, mutta palasi itse takaisin yöksi sen toiselle puolelle. Yksinäisyydessä hän kohtaa Jumalansa ja käy taistelunsa. Kun joudumme tosi ahtaalle sisimmässämme, Jumala johdattaa asiat siten, että olemme yksin. Kerran eräs henkilö oli lähtenyt laivaristeilylle, missä hän koki suurta yksinäisyyttä. Hänen mieleensä palautui raskas synti. Tuli omantunnon hätä, joka ei sieltä palattuakaan antanut hänelle rauhaa. Ei tullut uni silmään. Aamulla ani varhain hän pyysi pastoriltaan apua, joka sitten opastikin häntä armon varaan Herran Kristuksen turviin.

Kun Jumala tavoittaa omantunnon ja ottaa ihmisen puhutteluunsa, ihmisvilinästä ei ole apua. Tällaisessa taistelussa tunnon turruttaminen olisi tie pettävään näennäisrauhaan. Tarvitaan voitto Jumalasta. Taistelun tulee päättyä rauhantekoon.

Erikoista tekstissämme on, että Jaakob joutuu taisteluun Jumalan kanssa sen jälkeen, kun hän oli lausunut aivan oikean uskon rukouksen. Voi tapahtua, että uskova ihminen voi jonkin syntinsä tähden joutua koviin sisäisiin taisteluihin. Niin voi tapahtua milloin tahansa, usein kuolinvuoteella.

Jaakob ei voinut nukkua koko yönä, vaan hänen oli taisteltava päivänkoittoon asti. Ulkonaiset asiat kuvasivat tässä Jaakobin sisäistä tilaa. Yö vallitsi omassatunnossa, kunnes armon aurinko nousi. Siihen asti hän oli Jaakob, petturi, ja vasta siunauksen saatuaan hänestä tuli Israel, mies, joka on taistellut Jumalan kanssa ja voittanut.

Jaakob ei hellitä

Jumala ilmestyi Jaakobille miehen hahmossa ja paini hänen kanssaan. Jaakob ottaa miehestä tiukan otteen eikä laske häntä menemään, vaan sanoo: "En päästä sinua, ellet siunaa minua." Kun joudut omantunnon taisteluihin, älä hellitä. Tule yön pimeydestä aamunkoittoon. Tule omantunnon vaivoista sydämen rauhaan. Tule kirouksesta siunattavaksi. Miten tämä voi tapahtua?

Emme voita Jumalaa häntä syyttämällä tai hänet hylkäämällä. Jumalasta voi saada voiton vain kietomalla hänet hänen omiin lupauksiinsa ja pitämällä kiinni siitä, ettei Jumala voi valehdella eikä pettää. Niin Jaakob teki ennen taistelua ja taistellessaan. Hän pyysi siunausta. Olihan Jumala luvannut jo Aabrahamille: "Sinun siemenessäsi tulevat kaikki kansat siunatuiksi." Täytyihän siunauksen kulkea polvesta toiseen, kunnes Vapahtaja tulee maailmaan. Vaikka Jaakob oli saanut isältään esikoissiunauksen petoksella, niin tuonkin pahan täytyi toteuttaa lupausta Messiaasta. Kun Jumala painin päätteeksi siunasi Jaakobin, se merkitsi kahta asiaa. Jumala antoi anteeksi Jaakobin petoksen ja lupasi varjella hänen perheensä niin, että Messias voi aikanaan syntyä. Jumalan armolupauksilla oli oleva kate. Jumala ei peruuttanut lupauksiaan Jaakobin syntien tähden, vaan pysyi niissä itsensä ja sanansa tähden.

Kiedo Jumala hänen omiin sanoihinsa

Usko vetoaa Jumalan lupauksiin. Kanaanilainen vaimo tunnusti itsensä pahaiseksi koiranpenikaksi, mutta piti kiinni siitä, että hän saa

syödä muruja, jotka pöydältä tippuvat. Sokea mies huusi, vaikka muut estelivät: "Daavidin poika, armahda minua." Koska Kristus on luvattu Vapahtaja, vieläpä koko maailman Vapahtaja, mekin saamme vedota hänen nimeensä, jossa kaikki kansat ovat tulleet siunatuiksi. Jaakobin painissa saamme kietoa Jumalan hänen omiin lupauksiinsa. Hän ei voi meitä hylätä eikä jättää yön yksinäisyyteen. Painissa koittaa aamu, päivä valkenee ja me jäämme Jumalan siunauksen varaan ja omaantuntoon tulee rauha. Muistathan, kun Jeesus astui ylös taivaaseen, miten hänen kätensä olivat. Hän kohotti ne siunaukseen. Näiden Jeesuksen siunaavien kätten alla saat elää.

Välistä näyttää kuin Jumala olisi meitä vastaan. Mutta todellisuudessa Jumala on meidän puolellamme, myös silloin, kun joudumme hänen kanssaan taisteluun. Jeesus sanoi: "Laki ja profeetat olivat Johannekseen asti; siitä lähtien julistetaan Jumalan valtakuntaa ja jokainen tunkeutuu sinne väkisin" (Luuk. 16:16). Kun tulemme sisään taivasten valtakuntaan, usko voittaa vaikeudet ja niin jokainen tunkeutuu sinne väkisin. Tämä Jaakobin paini on jokaisen itse käytävä sisimmässään ja tartuttava uskolla Kristuksen armoon ja sovellettava itselle se, mitä hän on edestämme tehnyt. On pidettävä kiinni Jumalan lupauksista vastoin omantunnon syytöksiä, vastoin kiusaajan kuiskauksia, jopa silloin, kun Jumala panee meidät kokeeseen ja taistelee kanssamme – siunatakseen meitä.

Taistelussa tulee vammoja

Jaakobin lonkka nyrjähti taistelussa. Tarvitsemme muistutuksia kertomaan toisaalta siitä, että sallimalla pahan Jumala on varjellut meidät vielä pahemmasta, ja toisaalta siitä, että olemme saaneet suuren siunauksen. Terveyden menetys on sittenkin vähäinen asia, kunhan saamme olla vanhurskasten ylösnousemuksessa. Jos talomme ja meille rakkaat muistoesineet palavat, mitä siitä, kunhan emme joudu ikuiseen tuleen. Jos menetämme maineemme, haluamme senkin kestää, saammehan taivaassa uuden nimen (Ilm. 2:17). Kun katselemme vammojamme, älkäämme katkeroituko. Suunnatkaamme katseemme ylös Jumalan luo, "joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa" (Ef. 1:3).

12.11. 2003.

Saarnojen tekstiluettelo osaan 4

1 Moos. 32:25–32 390
Ruut 1:15–18 113
1 Kun. 17:8–24 42
2 Aik. 1:7–12 126
Job 19:21–27 321
Job. 19:23–27 317
Ps. 32:1–6 166
Ps. 32:1–7 161
Ps. 78:3–8 130
Ps. 85:2–14 294
Ps. 86:12–16 11
Ps. 91 198
Ps. 119:1–4 83
Ps. 126 365
Ps. 139:23–24 76
Ps. 139:23–24 80
Jes. 65:17–19 248
Matt. 5:1–12 208
Matt. 9:1–8 143
Matt. 9:18–26 304
Matt. 13:44–46 109
Matt. 22:1–14 172
Matt. 22:15–22 288
Matt. 22:34–46 92
Matt. 25:1–13 355
Matt. 25:31–46 345
Mark. 2:18–28 65
Mark. 10:17–27 120
Luuk. 6:20–26 241
Luuk. 7:11–17 20
Luuk. 12:35–40 360
Luuk. 12:42–48 181
Luuk. 14:1–11 61
Luuk. 19:37–48 283
Joh. 4:46–54 258
Joh. 5:19–21 38
Joh. 5:22–29 350
Joh. 9:24–41 151
Joh. 10:23–38 104
Joh. 11:21–45 27
Room. 1:16 186
Room. 3:21–28 195
Room. 3:28 189
Room. 8:18–23 15
Room. 10:1–13 98
Room. 13:1–7 299
1 Kor. 1:4–9 88
2 Kor. 1:18–22 147
2 Kor. 4:7–14 24
2 Kor. 5:1–10 310
2 Kor. 12:2–10 156
Gal. 5:1–14 70
Ef. 4:1–5 50
Ef. 4:1–5 56
Ef. 4:22–28 138
Ef. 6:11–17 253
Fil. 1:3–11 264
Fil. 1:3–11 270
Fil. 1:19–26 32
1 Tess. 2:13 326
1 Tess. 5:14–25 278
2 Tess. 1:3–10 371
2 Tess. 1:7–10 377
2 Tess, 2:1–12 330
1 Tim. 1:1–2; 2:11–3:2 339
Hebr. 10:19–31 176
Hebr. 11:13–16 216
1 Joh. 2:15–17 116
1 Joh. 5:4–8 134
Ilm. 5:9–14 229
Ilm. 5:9–14 234
Ilm. 7:2–12 203
Ilm. 7:13–17 221
Ilm. 22:10–21 384

Tekstit aiheineen osissa 1–4

Luvuista ensimmäinen tarkoittaa osaa ja pilkun jälkeinen sivua.

1 Moos. 22:1–19. **Kovat koettelemukset.** Pitkänäperjantaina. Vanhan testamentin teksti. **2**,225.

1 Moos. 28:10–22. **Tule taivaan portille!** Mikkelinpäivänä. Vanhan testamentin teksti. **3**,465.

1 Moos. 32:25–32. **Uskon kilvoittelu on Jaakobin painia.** Ensimmäisenä sunnuntaina pääsiäisestä. Vanhan testamentin teksti. **4**,390.

1 Moos. 50:15–21. **Oikea parannus.** Neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **3**,154.

2 Moos. 14:13–22. **Jumalan kansa käy uskon taistelua.** Toisena paastonajan sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä. **2**,82.

2 Moos. 14:13–22. **Miten pääsemme perille taivaaseen?** Toisena paastonajan sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **2**,89.

2 Moos. 19:3–6. **Uskovat ovat omaisuuskansa ja pyhä pappisvaltakunta.** Viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **3**,186.

2 Moos. 23:20–23. **Herran enkeli.** Mikkelin päivänä. Vanhan testamentin teksti. **3**,472.

2 Moos. 34:5–9. **Jumalan kansa rukoilee.** Ensimmäisenä rukouspäivänä. **1**,329.

Ruut 1:15–18. **"Mihin sinä menet, sinne minäkin menen."** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,113.

1 Sam. 15:22–29. **Onko jumalanpalveluksemme aitoa?** Kuudentena Pyhän Kolmiykseyden päivän jälkeisenä sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **3**,229.

1 Kun. 17:8–16. **Koettelemusten siunaus.** Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **3**,430.

1 Kun. 17:8–24. **Jumalan hyvä huolenpito.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,42.

2 Aik. 1:7–12. **Saamme anoa viisautta.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,126.

Job 19:21–27. **Job 19:21-27, käännös ja merkitys.** Pääsiäisaamuna. **2**,233.

Job 19:21–27. **Jobin usko**. Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,321.

Job. 19:23–27. **"Minä tiedän lunastajani elävän."** Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,317.

Ps. 2. **Tulkaa järkiinne!** Joulun jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,212.

Ps. 24. **Kunnian kuningas tulee.** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Psalmiteksti tai II vuosikerran Vanhan testamentin teksti. **1**,9.

Ps. 24:3–6. **Ketkä ovat Jumalan seurakunta**. Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Psalmiteksti. **1**,18.

Ps. 24:7–10. **"Nostakaa päänne!"** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Psalmiteksti tai II vuosikerran Vanhan testamentin teksti. **1**,21.

Ps. 25:1–7. **Johdata minua totuutesi tiellä.** Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,103.

Ps. 32:1–6. **Tunnon rauhaan.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. Toinen saarna tästä tekstikohdasta. **4**,166.

Ps. 32:1–7. **Mitä varten seurakunta kutsuu paimenen?** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,161.

Ps. 36:6–11. **"Kuinka kallis on sinun armosi, Jumala!"** Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Vanhan Testamentin teksti. **3**,71.

Ps. 71,16–20. **Ikääntyvän rukous**. Kahdentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,318.

Ps. 78:3–8. **Huoli nousevasta polvesta.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Psalmiteksti. **4**,130.

Ps. 85:2–14. **Ethän käänny takaisin tyhmyyteen.** Kahdentenakymmenentenä kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,294.

Ps. 86:4–11. **Vainotun rukous**. Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,404.

Ps. 86:12–16. **Hädässäkin saamme kiittää.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **4**,11.

Ps. 91. **"Ei kohtaa sinua onnettomuus."** Pyhäinpäivänä. Psalmiteksti. **4**,198.

Ps. 91. **Korkeimman suoja.** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. Psalmiteksti. **2**,23.

Ps. 96:1–9. **"Veisatkaa Herralle uusi virsi!"** Kynttilänpäivänä. Psalmiteksti. **1**,361.

Ps. 100. **Herran uskollisuus pysyy.** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **1**,60.

Ps. 103:1–5. **Kiittäen uuteen vuoteen.** Uuden vuoden aattona. Psalmiteksti. **1**,221.

Ps. 111. **Herran liitto kestää.** Palmusunnuntaina. Psalmiteksti. **2**,184.

Ps. 118:14–24. **Tämä on Herran päivä.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Psalmiteksti. **2**,239.

Ps. 118:14–24. **"Se kivi, jonka rakentajat hylkäsivät, on tullut kulmakiveksi."** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Psalmiteksti. **2**,244.

Ps. 118:15–24. **Toivon sana toivottomille.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Psalmiteksti. **2**,251.

Ps. 119:1–4. **Autuaat ovat uskollisia Jumalan sanalle.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Psalmiteksti. **4**,83.

Ps. 119:97–105. **Jumalan lapsen turva viettelysten keskellä.** Yhdeksäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Psalmiteksti. **3**,264.

Ps. 126. **Kuin unta ja sittenkin totta**. Tuomiosunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **4**,365.

Ps. 139:23–24.. **Epävarmuus ja varmuus uskon elämässä.** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,76.

Ps. 139:23–24. **"Tutki minua, Jumala."** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **4**,80.

Ps. 147:1–11. **Veisatkaa kiitosta Herralle, sillä hän kokoaa Seurakuntansa.** Neljäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,369.

Kork. V. 8:6–7. **Rakkauden ylistys.** Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**, 364.

Jes. 2:1–5. **Neljä ihanaa lopunajan tunnusmerkkiä.** Loppiaisena. Vanhan testamentin teksti. **1**,259.

Jes. 4:1–6. **Messiaan ja hänen valtakuntansa suuri kunnia.** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **1**,84.

Jes. 6:1–9. **Levittäköön Kristuksen Kirkkauden tunteminen valoansa meidänkin sydämiimme.** Kirkastussunnuntaina eli seitsemäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Vanhan testamentin teksti. **3**,251.

Jes. 7:9–14. **Merkki Herralta.** Marian päivänä. **2**,156.

Jes. 8:23–9:6. **Vanhan Testamentin jouluevankeliumi**. Jouluaaton hartaus. **1**,129.

Jes. 9:1–6. **Maailman Valkeus.** Jouluaamuna. Jouluaamun profetia ja joulupäivän I vuosikerran epistolateksti. **1**,139.

Jes. 40:9–11. **Millainen Vapahtaja meille on annettu.** Neljäntenä adventtisunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **1**,120.

Jes. 48:22. **Onko sinulla omantunnon rauha?** Johannes Kastajan päivänä. Vapaa Vanhan testamentin teksti. **3**,200.

Jes. 52:7–11. **"Riemuitkaa, kaikki te Jerusalemin rauniot!"** Kynttilänpäivänä. Vanhan testamentin teksti. **1**,376.

Jes. 52:13–15 **Kolme kysymystä Kristuksesta.** Laskiaissunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **2**,18.

Jes. 53:5. **Jeesuksen haavat.** Kärsimysviikon tiistaina. **2**,198.

Jes. 54:7–10. **Jumalan rauhanliitto ei horju.** Johannes Kastajan päivänä. **3**,207.

Jes. 62:10–12. **Seuratkaa lippua ja käykää uskon valtatietä Herran kaupunkiin!** Neljäntenä adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,104.

Jes. 63:17–64:3. **Miksi sallit meidän eksyä pois teiltäsi, Herra?** Uudenvuodenaattona. Vanhan testamentin teksti. **1**,225.

Jes. 65:17–19. **Mikä riemu, kun kaikki on uutta!** Pyhäinpäivänä. **4**,248.

Jer. 23:5. **Messiasta odotettiin.** Jouluaattona. Osa jouluaaton Vanhan testamentin tekstiä. **1**,125.

Jer. 23:5–6. **"Herra on meidän vanhurskautemme."** Jouluaattona. **1**,134.

Jer. 31:21. **Armahdettuina syntisinä pyhän Jumalan edessä**. Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vanhan testamentin teksti. **3**,415.

Hes. 3:17–19. **Kääntykää elävän Jumalan tykö.** Ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,65.

Hes. 34:11–16. hyvä P**aimen pitää huolen lampaistaan.** Toisena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Vanhan testamentin teksti. **2**,379.

Hoos. 6:1–3. **Palatkaamme Herran tykö.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Vanhan testamentin teksti. **2**,308.

Aam. 8:11–12. **On olemassa rangaistustuomioita!** Seksagesimasunnuntaina eli toisena sunnuntaina ennen paastonaikaa. Vanhan testamentin teksti. **1**,413.

Sak. 3:1–5. **Olemme vapautetut saatanan syytöksistä.** Kolmantena paastonajan sunnuntaina. Vanhan testamentin teksti. **2**,112.

Mal. 2:17 – 3:4. **Kuka kestää Kristuksen päivän.** Kynttilänpäivänä. Profetia. I vuosikerta. **1**,349.

Mal. 3:1–4. **Messiaan toimittama puhdistus.** Kynttilänpäivän profetia. **1**,354.

Matt. 1:18–24. **Ainutlaatuinen joulu löytyy tänäänkin.** Ensimmäisenä joulupäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä. **1**,193.

Matt. 1:18–24. **"Hän on vapahtava kansansa heidän synneistänsä."** Joulupäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. Toinen saarna tästä tekstistä. **1**,196.

Matt. 2:13–18. **Kuka itkee itseään ja lapsiaan**. Neljäntenä joulupäivänä eli viattomien lasten päivänä. Evankeliumiteksti. **1**,208.

Matt. 4:1–11. **Kestä kiusauksissa.** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,28.

Matt. 5:1–12. **Autuaitten ihana osa**. Pyhäinpäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,208.

Matt. 5:20–25. **Suostu pian sopimaan riitapuolesi kanssa.** Kuudentena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,211.

Matt. 6:5–8. **Kuinka meidän tulee rukoilla.** Rukoussunnuntaina eli viidentenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,419.

Matt. 7:1–6. **Oikeasta tuomitsemisesta.** Neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,149.

Matt. 7.15–21. **Väärät profeetat**. Kahdeksantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,257.

Matt. 8:14–17. **Jeesus tuo siunauksen elämään.** Kolmantena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,306.

Matt. 8:23–27. **Millainen tämä on, kun sekä meri että tuuli häntä tottelevat?** Neljäntenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,334.

Matt. 9:1–8. **Ihmisen Pojalla on valta maan päällä antaa syntejä anteeksi.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**.143.

Matt. 9:9–13. **Millaista jumalanpalvelusta Herra tahtoo?** Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,130.

Matt. 9:18–26. **Messiaan voima**. Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,304.

Matt. 11:25–30. **Vapaaksi omantunnon taakoista.** Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,360.

Matt. 12:46–50. **Te olette Jumalan perhettä.** Ensimmäisenä sunnuntaina loppiaisesta. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,282.

Matt. 13:31–33. T**aivasten valtakunta on sinapinsiemenen ja hapatuksen kaltainen.** Kynttilänpäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,371.

Matt. 13:34–43. **Valhevehnävertaus – varoitus vihamiehen kylvöstä.** Viidentenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,345.

Matt. 13:44–46. **Taivasten valtakunta löydetään.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,109.

Matt. 15,21–28. **Uskon voitto koettelemuksissa.** Toisena paastonajan sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,73.

Matt. 16:16. **Kieltäjästä tunnustajaksi – apostoli Pietari uskon esikuvana.** Pietarin ja Paavalin päivänä. **3**,170.

Matt. 16:18. **"Tälle kalliolle minä rakennan seurakuntani, ja helvetin portit eivät sitä voita."** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **2**,39.

Matt. 16:21–23. **Kuuntele Jumalan sanaa parannuksen hengessä.** Ensimmäisenä

paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä. **2**,34.

Matt. 16:21–23. **Onko sinun Vapahtajasi ristiinnaulittu?** Toisena paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Toinen saarna tästä tekstistä. **2**,77.

Matt. 16:24–27. **Ota ristisi ja seuraa Jeesusta.** Ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,60.

Matt. 17:1–8. **Viesti kirkastusvuorelta.** Kirkastussunnuntaina eli seitsemäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,236.

Matt. 18:1–11. **Jeesuksen hemmoteltavina.** Mikkelinpäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,443.

Matt. 19:27–28**. Kristus kirkkautensa valtaistuimella**. Septuagesimasunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Myös apostoli Paavalin kääntymyksen päivänä. Evankeliumiteksti. **1**,396.

Matt. 20:1–16. **Taivasten valtakunnan palkanmaksukäytäntö.** Septuagesimasunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,387.

Matt. 21:1–9 **"Sinun kuninkaasi tulee sinulle"** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,26.

Matt. 21:1–11,15–16. **Nyt Hoosiannaa veisaamaan.** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,32.

Matt. 21:14–16. **Anna kunnia Jeesukselle.** Mikkelinpäivänä. III vuosikerta Evankeliumiteksti. **3**,460.

Matt. 21:28–31. **Jumalan viinitarhassa olisi töitä.** Yhdentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,315.

Matt. 22:1–14. **Kuninkaan pojan häät**. Kahdentenakymmenentä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **4**. 172.

Matt. 22:15–22. **"Keisarille, mikä keisarin on, ja Jumalalle, mikä Jumalan on."** Kahdentenakymmenen-tenä kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,288.

Matt. 22:34–46. **Pelastuksen perusta.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,92.

Matt. 25:1–13. **"Katso, ylkä tule!"** Kirkkovuoden lähinnä viimeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. **4**,355.

Matt. 25:31–46. **Viimeinen tuomio.** Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,345.

Matt. 26:36–41. **Jeesuksen kärsimyksen tuoma lohdutus.** Kärsimysviikon tiistaina. **2**,194.

Matt. 27:1–10. **Kolmekymmentä hopearahaa**. Kärsimysviikon keskiviikkona. **2**,202.

Matt. 27:51–54. **Peljästyksestä uskoon.** Pitkänäperjantaina. III vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **2**,221.

Matt. 28:1–10. **Jeesuksen tyhjällä haudalla.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,301.

Matt. 28:15–20. **"Menkää kaikkeen maailmaan!"** Pyhän Kolmiykseyden päivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,40.

Mark. 1:14–15. **Jeesuksen saarna.** Toisena adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,69.

Mark. 1:16–20. **Seuraa minua!** Yhdeksäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Lisäteksti. Evankeliumiteksti. **3**,274.

Mark. 2:18–28. **Ilojuhlasta arkeen.** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,65.

Mark. 7:24–31. **Uskon voitto koettelemuksissa.** Toisena paastonajan sunnuntaina. I vuosikerta Evankeliumiteksti. **2**,73.

Mark. 7:31–37. **Hyvin hän on kaikki tehnyt.** Kahdentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,327.

Mark. 9:33–40. **Mikä on suurinta Jumalan valtakunnassa.** Mikkelinpäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,455.

Mark. 10:13–16. **Lapset kuuluvat kirkonpenkkiin.** Mikkelinpäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,451.

Mark. 10:17–27. **Kuka voi pelastua.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti.**4**,120.

Luuk. 1:46–55. **Herra, opeta meitä veisaamaan armolapsen kiitosvirttä!** Marianpäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,171.

Luuk. 1:57–66. **Johannes Kastajan syntymä ja pyhä kasteemme.** Juhannuspäivänä eli Johannes Kastajan päivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,192.

Luuk. 2:1–20. **Jouluevankeliumi.** Ensimmäisenä joulupäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,143.

Luuk. 2:12. **"Te löydätte lapsen".** Ensimmäisenä joulupäivänä. I vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **1**,149.

Luuk. 2:15. **Joulu on siellä, missä Jeesus on.** Ensimmäisenä joulupäivänä. I vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **1**,153.

Luuk. 4:16–22. **Jeesus kannustaa kuulemaan evankeliumia.** Ensimmäinen adventtisunnuntai. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,50.

Luuk. 4:23–30. **Ketä voi uskoa.** Neljäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,399.

Luuk. 6:20–26. **Olemmeko autuaita?** Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,241.

Luuk. 6:36–42. **"Olkaa armahtavaiset!"** Neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,140.

Luuk. 7:11–17. **Kun suruaika saapuu…** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,20.

Luuk. 8:4–15. **Kylväjävertaus.** Seksagesimasunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,401.

Luuk. 9:51–62. **Pyhä saarnavirka ja Jeesuksen seuraaminen.** Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,98.

Luuk. 10:21–24. **Kristityn suuri ilon aihe.** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,38.

Luuk. 10:23–24. **Onko Vapahtaja sinulle rakas?** Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **3**,344.

Luuk. 10:30–37. **Osoita laupeutta**. Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,346.

Luuk. 12:13–21**. "Kavahtakaa kaikkea ahneutta**." Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,85.

Luuk. 12:32. **"Älä pelkää, sinä piskuinen lauma!"** Joulun jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,217.

Luuk. 12:35–40. **Odota Herraasi.** Kirkkovuoden lähinnä viimeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,360.

Luuk. 12:42–48. **Mitä Kristus edellyttää saarnaviralta**. Kahdentenakymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,181.

Luuk. 14:1–11. **Jeesus opettaa tärkeilijöitä.** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,61.

Luuk. 14:16–24. **Kutsu suurille illallisille**. Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta evankeliumiteksti. **3**,76.

Luuk. 14:25–35. **Mihin varamme ja voimamme riittävät.** Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,94.

Luuk. 15:1–10**. Ilo syntisestä, joka kääntyy**. Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,114.

Luuk 17:11–19. **Kristus, ihmeellinen auttaja.** Neljäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,373.

Luuk. 17:20–25. **Jumalan valtakunta tulee?** Toisena sunnuntaina adventista. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,78.

Luuk. 18:9–14. **Miten käymme Jumalan huoneeseen?** Yhdentenätoista Pyhän Kolmiykseyden päivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,307.

Luuk. 18:31–43. **"Kaikki on täysin toteutuva, mitä profeettain kautta on kirjoitettu Ihmisen Pojasta."** Laskiaissunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,418.

Luuk. 18:31–43. **Yksin Jeesus voi tehdä meidät näkeviksi.** Laskiaissunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,424.

Luuk. 19:37–48. M**arketti vai rukoushuone.** Neljäntenä rukouspäivänä. Evankeliumiteksti. **4**,283.

Luuk. 19:41–47. **Jeesus itkee paatumusta.** Kymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,279.

Luuk. 22:19–20. **Herran pyhä ehtoollinen.** Kiirastorstaina. Osa evankeliumitekstiä. I vuosikerta. **2**,205.

Luuk. 24:14–35. **Kun silmät avautuvat…** Toisena pääsiäispäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,313.

Luuk. 24:50–53. **Kristuksen Kirkko elää ja toimii Kristuksen siunaavien kätten alla.** Helatorstaina eli Kristuksen taivaaseen astumisen päivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,442.

Joh. 1:1–14. **Jumala omaksui itseensä ihmisluonnon.** Ensimmäisenä joulupäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,169.

Joh. 1:1–14. **Sana tuli lihaan.** Ensimmäisenä joulupäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Toinen saarna tästä tekstistä. **1**,174.

Joh. 1:1–14. **Ihmeiden ihme: Jumala tuli ihmiseksi.** Ensimmäisenä joulupäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Kolmas saarna tästä tekstistä. **1**,179.

Joh. 1:1–14. **Haluamme kuulla perinteisen joulun sanoman**. Ensimmäisenä joulupäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. Neljäs saarna tästä tekstistä. **1**,183.

Joh. 1:16–18. **Armoa armon päälle.** Kynttilänpäivänä. II vuosikerta, Evankeliumiteksti. **1**,366.

Joh. 1:29–34. **Katso Jumalan Karitsa!** Uudenvuodenpäivän jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,232.

Joh. 2:1–11. **"Mitä hän sanoo teille, se tehkää!"** Toisena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,290.

Joh. 2:13–25. **Oikea usko antaa kunnian Jumalalle ja rauhan syntisen omalletunnolle.** Uskonpuhdistuksen muistopäivänä**. 3,332.**

Joh. 3:1–15.**Uudestisyntyminen.** Pyhän Kolmiykseyden päivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,17.

Joh. 3:22–36. **Kristus on joulun keskus.** Neljäntenä adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,109.

Joh. 4:5–26. **Jeesus yksin pelastaa.** Toisena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. **1**,296.

Joh. 4:46–54. **Sanan virka.** Kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,258.

Joh. 5:1–14. **"Ettei sinulle jotakin pahempaa tapahtuisi..."** Neljäntenätoista Pyhän Kolmiykseyden jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,383.

Joh. 5:19–21. **Poika tekee eläviksi, ketkä tahtoo.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,38.

Joh. 5:22–29. **Löydämmekö perille?** Kahdentenakymmenentenä kuudentena Pyhän Kolmiykseyden jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,350.

Joh. 6:24–36. **Mikä on tärkeintä?** Neljäntenä paastoaikaisena sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,118.

Joh. 7:14–18. **Kenen kunniaa pyydät.** Ensimmäisenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **1**,276.

Joh. 7:37–39. **Sielun jano sammuu armolähteellä.** 4. pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,410.

Joh. 8:1–11. **Jeesus ja syntinen.** Neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,145.

Joh. 8:31–32. **Pysytään Sanassa.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **2**,146.

Joh. 8:31–32. **Uskollisuus uskonpuhdistukselle.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **2**,152.

Joh. 8:31–45. **Ketkä ovat Jeesuksen opetuslapsia.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,141.

Joh. 8:56–58. **Millaisen uskon kautta pysymme Kristuksessa.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. I vuosikerta. **2**,127.

Joh. 9:24–41. **Olemmeko sokeita vai näkeviä?** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,151.

Joh. 10:4–5. **Jeesuksen lampaat.** Toisena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. III vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä. **2**,376.

Joh. 10:17–18. **Kristuksella oli valta antaa henkensä ja ottaa se jälleen.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. Vapaa teksti. **2**,260.

Joh. 10:23–38. **"Kukaan ei voi ryöstää heitä minun Isäni kädestä."** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,104.

Joh. 11:21–45. **Valmistaudu kestämään koetuksia**. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **4**,27.

Joh. 12:1–8. **Marian uhraus kannustaa meitä uhraamaan.** Palmusunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,189.

Joh. 13:1–15. **Jeesus puhdistaa.** Kiirastorstaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,213.

Joh. 14:15–21. **Pyhä Henki tuo meille Kristuksen.** Ensimmäisenä helluntaipäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,464.

Joh. 14:15–24. **"En minä jätä teitä orvoiksi, minä tulen teidän tykönne."** Ensimmäisenä helluntaipäivänä. III vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,469.

Joh. 14:22–31. **Millaisia ovat Kristuksen omat?** Ensimmäisenä helluntaipäivänä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,458.

Joh. 15:1–9. **Elävinä oksina Jeesus-viinipuussa**. Pyhän Kolmiykseyden päivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **3**,35.

Joh. 15:26 – 16:4. **Puolustaja, totuuden Henki.** Kuudentena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,448.

Joh. 16:7–15. **Pyhän Hengen persoona ja virka.** Neljäntenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,406.

Joh. 16:16–22. **Vielä vähän aikaa.** Kolmantena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,384.

Joh. 16:23–33. **Anokaa Jeesuksen nimessä.** Viidentenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,415.

Joh. 19:25–30. **"Jeesuksen ristin ääressä"**. Pitkänäperjantaina II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,216.

Joh. 20:1–20. **Järjen perusteista Sanan varaan autuuttavan uskon pohjalle.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,279.

Joh. 20:19–31. **Usko, joka antaa rauhan.** Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,327.

Joh. 20:19–31. **Usko ylösnousemukseen.** Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,333.

Joh. 20:21–23 sekä Ef. 4:10–12. **Ordinaatiopuhe.** Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. **2**,340.

Joh. 21:1–14. **Kalassa Jeesuksen kanssa.** Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Evankeliumiteksti. **2**,352.

Joh. 21:18–24. **"Seuraa minua!"** Kolmantena joulupäivänä eli apostoli Johanneksen päivänä. Evankeliumiteksti. **1**,204.

Apt. 3:18–20. **Virvoituksen ajat.** Ensimmäisenä pääsiäispäivän jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,346.

Apt. 7:59–60. **Toinen joulupäivä on marttyyrien muistopäivä.** Toisena joulupäivänä eli tapaninpäivänä. I vuosikerta. Osa epistolatekstistä. **1**,201.

Apt. 13:26–41. **Apostoli Paavalin pääsiäissaarna**. Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,358.

Apt. 13:38–39. **Erota laki ja evankeliumi oikein toisistaan.** Ensimmäisenä pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. III vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **2**,363.

Apt. 17:29–30. **"Kaikkien ihmisten kaikkialla on tehtävä parannus!"** **3**,197.

Apt. 24:14. **Luota Raamattuun, sen joka sanaan!** Pietarin ja Paavalin päivänä. Epistolateksti. **3**,159.

Apt. 26:14–28. **Kuinka synnit saadaan anteeksi.** Viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,176.

Room. 1:16. **Evankeliumi on Jumalan voima.** Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Osa epistolatekstiä. **4**,186.

Room. 1:16–17. **Evankeliumin ihmeellinen voima.** Ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,51.

Room. 3:21–28. **Jumalan vanhurskaus.** Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. **4**,195.

Room. 3:21–31. **Jumala vanhurskauttaa syntisen yksin uskosta**. Yhdentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistola-teksti. **3**,299.

Room. 3:28. **Pelastumme yksin armosta, yksin uskosta, yksin Kristuksen tähden, yksin sanasta.** Uskonpuhdistuksen muistopäivänä. Epistolateksti. **4**,189.

Room. 3:28–31. **Olemme uskosta vanhurskaita.** Kuudentena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,215.

Room. 4:24–25. **Kristuksen ylösnousemus ja yleinen vanhurskauttaminen.**

Room. 5:1–11. **Rauha Jumalan kanssa.** Kymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. (Myös kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä III vuosikerta.) Epistolateksti. **3**,288.

Room. 5:6–11. **Saanko syntini anteeksi**. Kymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. (Myös kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä III vuosikerta.) Epistolateksti. **3**,282.

Room. 5:12–21. **Yleinen lankeemus, yleinen vanhurskautus.** Yhdentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,311.

Room. 5,18–19. **Kristuksen ylösnousemus ja yleinen vanhurskauttaminen.** Pääsiäisaamuna. **2**,236.

Room. 7:1–6. **Lain vai armon alla**. Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,350.

Room. 8:18–23. **Luomakunnan huokaus.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,15.

Room. 8:26–28. **Pyhä Henki auttaa meitä heikkoudessamme.** Neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **3**,136.

Room. 8:32. **Kristus meidän edestämme – Kristus meissä.** Helatorstaina. III vuosikerta. Epistolateksti. Epistolateksti. **2**,426.

Room. 9:6. **Miten ymmärrämme Israelin Roomalaiskirjeen lukujen 9-11 valossa. "Ei niin, että Jumalan sana olisi harhaan mennyt", Room. 9:6. 2**,161.

Room. 10:1–13. **Kristus on lain loppu.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,98.

Room. 11:33–36. **Tutkimaton ja ilmoitettu Jumala**. Pyhän Kolmiykseyden päivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,11.

Room. 12:2. **Tutkikaa, mikä on Jumalan tahto.** Ensimmäisenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **1**,266.

Room. 12:16–21. **Kristillinen mieli.** Kolmantena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. I vuosikerta. **1**,301.

Room. 13:1–7. **Esivalta on Jumalan palvelija.** Kahdentenakymmenentenä kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,299.

Room. 14:1–9. **Kenelle elämme**. Neljäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,378.

Room. 15:4–13. **"Jotta meillä olisi runsas toivo..."** Toisena adventtisunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti. **1**,64.

Room. 16:17–20. **"Vetäytykää pois heistä!"** Kolmantena paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,96.

1 Kor. 1:4–9. **Jumalan armo kiitoksen aiheena.** Kahdeksantenatoista sunnuntaina

Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,88.

1 Kor. 1:20–25. **Miten opimme tuntemaan Jumalan?** Seksagesimasunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,406.

1 Kor. 2:1–5. **"Tuntematta mitään muuta paitsi Jeesuksen Kristuksen, ja hänet ristiinnaulittuna." 3**,166.

1 Kor. 3:7–23. **"Te olette Jumalan temppeli".** Septuagesimasunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,392.

1 Kor. 4:1–2. **Miksi meillä on sisäinen ehtoollinen.** Rippipuhe. 3. adventtisunnuntain I vuosikerran epistola. **1**,94.

1 Kor. 4:6. **"Ei yli sen, mikä kirjoitettu on."** Viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä eli apostolien päivänä. Vapaa epistolateksti. **3**,162.

1 Kor. 5:7–8. **Viettäkäämme juhlaa.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. Rippipuhe. **2**,271.

1 Kor. 9:24–27. **Kohti voittopalkintoa.** Septuagesimasunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti. **1**,382.

1 Kor. 13. **Rakkaus.** Laskiaissunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti. **2**,11.

1 Kor. 15:13–18. **Armonvälineiden vaikutus ja Kristuksen ylösnousemus.** II vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **2**,275.

1 Kor. 15:53–57. **Jeesuksen ylösnousemus – suuri voitto meille.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. **2**,265.

1 Kor. 15:53–59. **Pääsiäinen on riemullinen juhla.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. **2**,284.

2 Kor. 1:3–11. **Lohdutuksen Jumala lohduttaa kaikessa ahdistuksessa.** Kolmantena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,323.

2 Kor. 1:18–22. **Saarnaan tulee saada luottaa.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,147.

2 Kor. 3:4–6. **Evankeliumi loistaa Kristuksen kasvojen kirkkautta.** Loppiaisena. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,248.

2 Kor. 3:4–9. **Laki ja evankeliumi.** Kahdentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,322.

2 Kor. 3:4–11. **Lain ja evankeliumin saarna.** Loppiaisena. II vuosikerta. Epistolateksti. Ensimmäinen saarna tästä tekstikohdasta. **1**,238.

2 Kor. 3:9. **Laki ja evankeliumi.** Kahdentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **3**,322.

2 Kor. 4:3–6. **Eihän vain evankeliumi ole sinulta peitossa?** Loppiaisena. II vuosikerran epistola. **1**,253.

2 Kor. 4:7–14. **Aarre saviastioissa.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,24.

2 Kor. 5:1–10. **Kaikkien pitää ilmestyä Kristuksen tuomioistuimen eteen.** "Kahdentenakymmenentenä neljäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,310.

2 Kor. 5:15–21. **Kristus on kuollut ja ylösnoussut kaikkien edestä.** Toisena pääsiäispäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,318.

2 Kor. 5:15–21 **Sovituksen sana.** Toisena pääsiäispäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,323.

2 Kor. 7: 5–11. **"Jumala, joka masentuneita lohduttaa."** Toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. **3**,90.

2 Kor. 12:2–10. **Heikoissa väkevä.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiyk-

seyden päivästä. III vuosikerta. Epistoleteksti. **4**,156.

2 Kor. 12:14–17. **Kuljemme voittosaatossa.** Neljäntenä paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,123.

Gal. 5:1–14. **Säilytä vapautesi**. Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,70.

Gal. 5:25–6:10. **Vaeltakaamme Hengessä**. Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,407.

Ef. 1:7. **"Rikkomusten anteeksisaaminen hänen armonsa rikkauden mukaan".** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Osa epistolatekstiä. Rippipuhe. **1**,35.

Ef. 1:15–23. **Kristuksen ylösnousemuksen ihana merkitys.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,291.

Ef. 1:15–23. **Jumalan pyhien kirkkaus.** Ensimmäisenä pääsiäispäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,296.

Ef. 2:1–10. **Oletko hengellisesti elävä.** Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistoleteksti. **3**,125.

Ef. 2:12–16. **Kristus teki rauhan.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,129.

Ef. 2:17–22. **Pyhän Hengen autuuttava virka.** Ensimmäisenä helluntaipäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,451.

Ef. 4:1–6 **Kirkollisesta yhteydestä.** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä. I vuosikerta. Evankeliumiteksti. I saarna. **4**,50.

Ef. 4:1–6. **Hengen yhteys.** Seitsemäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. Toinen saarna tästä tekstistä. **4**,56.

Ef. 4:10–12. **Ordinaatiopuhe**. Ensimmäisenä sunnuntaina pääsiäisestä. I vuosikerta. Osa evankeliumitekstiä Joh. 20:21–23 sekä Ef. 4:10–12. **2**,340.

Ef. 4:22–28. **Vanha pois, uusi tilalle.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,138.

Ef. 6:11–17. **Pukekaa yllenne Jumalan koko sota-asu!** Kahdentenakymmenentenä ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,253.

Fil. 1:3–11. **Kaksi suurta kiitoksen aihetta.** Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Ensimmäinen saarna tästä tekstistä. **4**,264.

Fil. 1:3–11. **Evankeliumi, Raamatun keskus ja avain.** Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. Toinen saarna tästä tekstistä. **4**,270.

Fil. 1:19–26. **Elämä on minulle Kristus ja kuolema voitto.** Kuudentenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,32.

Fil. 2:5–11. **Jeesus Kristus on Herra.** Palmusunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti. **2**,179.

Kol. 1:14–23. **Kristuksen asema Jumalan maailmanhallinnassa.** Pyhän Kolmiykseyden päivänä. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,29.

1 Tess. 2:13. **Uskovat ottavat vastaan Jumalan sanan.** Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Vapaa epistolateksti. **4**,326.

1 Tess. 5:8–10**. Raittiin kristityn puku**. Raittiin kristityn puku. Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vapaa epistolateksti. **3**,412.

1 Tess. 5:14–25. N**uhteettomina Herramme tulemukseen.** Kahdentenakymmenentenä toisena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,278.

2 Tess. 1:3–10. **Ihmeellinen ja ihmeteltävä Kristus.** Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti.**4**,371.

2 Tess. 1:7–10. **Ole valmis, tilinteon hetki koittaa!** Tuomiosunnuntaina. I vuosikerta. Epistolateksti. Toinen saarna tästä tekstikohdasta. **4**,377.

2 Tess. 2:1–12. **Osaa varoa: antikristus on jo tullut!** Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,330.

1 Tim. 1:1–2; 2:11–3:2. **Seurakunnan paimenvirka kuuluu** miehelle. Kahdentenakymmenentenä viidentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vapaa teksti. **4**,339.

1 Tim. 1:12–17. **Varma pelastuksen sana.** Kolmantenatoista Pyhän Kolmiykseyden päivän jälkeisen sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,181.

1 Tim. 1:15. **Voinko olla varma autuudestani?** Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **3**,354.

1 Tim. 2:3–6. **Jumalan hyvä, armollinen tahto on pelastaa jokainen.** Laskiaissunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,429.

1 Tim. 6:6–12. **Usko antaa rikkaan elämän**. Ensimmäisenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,56.

2 Tim. 2:11–14. **Oletko varma autuudestasi?** Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vapaa epistolateksti. **3**,119.

2 Tim. 2:19. **Lohdullinen ja velvoittava sinetti. 3**,396.

2 Tim. 2:19–21. **Jumala tahtoo, että suhteemme seurakuntaan lepää rehellisesti Jumalan lupausten lujalla pohjalla.** Neljäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,389.

2 Tim. 3:1. **Mikä Pyhän Raamatun mukaan on suurten katastrofien sanoma**. Ensimmäisenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. Vapaa teksti. **1**,286.

2 Tim. 3:14. **Koko kirkon ja sen kaikkien opettajien tulee pysyä oikeassa opissa.** Seksagesimasunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,411.

Tiit. 2:11–14. **Joulun sanoman suuri arvo.** Ensimmäisenä joulupäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,189.

Hebr. 1:1–12. **Ennustukset ovat täyttyneet.** Joulupäivänä, II vuosikerta, epistola. **1**,158.

Hebr. 1:1–12. **Jumala on puhunut.** Ensimmäisenä joulupäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,164.

Hebr. 3:1–6. **Kiinnittäkää mielenne tunnustuksenne apostoliin.** Ensimmäisenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,271.

Hebr. 3:12–19. **Jumalalla on aika sinulle juuri nyt.** Kymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta epistolateksti. **3**,294.

Hebr. 4:9–16. **Haluatko Jumalan lepoon**. Kolmantena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,390.

Hebr. 4:9–16. **Jumalan kansalle on sapatinlepo varmasti tuleva.** Kolmantena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistola. **2**,395.

Hebr. 4:14–16. **Jeesus auttaa kiusauksissa.** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,49.

Hebr. 9:27–28. **Lain kova määräys, evankeliumin suloinen lohdutus.** Vapaa epistolateksti. **3**,297.

Hebr. 10:19–31. **"Hirmuista on langeta elävän Jumalan käsiin."** Kahdentenakymmenentenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,176.

Hebr. 11:1–10. **Mitä usko saa aikaan?** Kolmantena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,310.

Hebr. 11:6. **Miten syntinen voi pelastua?** Kolmantena loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **1**,317.

Hebr. 11:13–16. **Riennämme kohti taivaallista isänmaata.** Pyhäinpäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,215.

Hebr. 11:23–27. **Usko voittaa pelot.** Neljäntenä loppiaisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,340.

Hebr. 12:22,24. **Missä olemme?** Ensimmäisenä paastonaikaisena sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,61.

Hebr. 12:22–25. **Olemme ihmeellisessä seurassa.** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,66.

1 Piet. 1:8–16. **"Olkaa pyhät!".** Neljäntenä adventtisunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,114.

1 Piet. 3:18–22. **Kaste pelastaa.** Laskiaissunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,434.

1 Piet. 5:1–4. **Et ole yksin.** Toisena pääsiäisen jälkeisenä sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,370.

1 Piet. 5:5–11. **Neuvoja ja kehotuksia uskontielle.** Kolmantena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,107.

2 Piet. 1:19–21. **Loistava lamppu pimeydessä.** Kolmantena. adventtisunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **1**,96.

1 Joh. 1:1–7. **Elämän Sana antaa elämän ja synnyttää yhteyden.** Kirkastussunnuntaina eli seitsemäntenä sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,240.

1 Joh. 2:15–17. **"Älkää rakastako maailmaa."** Kahdeksantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,116.

1 Joh. 3:1–9. **Katsokaa Jumalan rakkautta.** Pyhän Kolmiykseyden päivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **3**,24.

1 Joh. 4:10–16. **Siinä on rakkaus.** Neljäntenä sunnuntaina pääsiäisestä. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,400.

1 Joh. 4:16–21. **Tunnetko Jumalan rakkauden.** Kolmantenatoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,338.

1 Joh. 5:4–6. **Voittava usko.** Yhdeksäntenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,134.

Jaak. 1:2–4. **Unohtunut ilon aihe?** Toisena paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Osa epistolatekstiä. **2**,80.

Jaak. 1:12–16. **Kestä kiusausten puserruksessa.** Ensimmäisenä paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,54.

Jaak. 2:14–26. **Millainen usko sinulla on, toimelias vai kuollut?** Kuudentena sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. III vuosikerta. **3**,222.

Jaak. 5:7–11. **"Olkaa kärsivällisiä, veljet, Herran tulemukseen asti!"** Toisena adventtisunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,74.

Ilm. 1:9–18. **Kirkkauden Herra on seurakuntansa keskellä.** Seitsemäntenä sunnun-

taina Pyhän Kolmiykseyden päivästä eli kirkastussunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **3**,245.

Ilm. 3:7–13. **Sieluja voittava seurakunta.** Viidentenä paastonajan sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,135.

Ilm. 3:14–22. **Saavutamme uskon päämäärän parannuksen tiellä.** Kolmantena paastonaikaisena sunnuntaina. II vuosikerta. Epistolateksti. **2**,102.

Ilm. 5:8–14. **Kuljemme pyhien riemusaatossa**. Viidentenätoista sunnuntaina Pyhän Kolmiykseyden päivästä. Vapaa epistolateksti. **3**,423.

Ilm. 5:9–14. **Avatut sinetit ja uusi virsi.** Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti.. Toinen saarna tästä tekstistä. **4**,229.

Ilm. 5:9–14. **Veisatkaamme uutta virttä!** Pyhäinpäivänä. III vuosikerta. Epistolateksti.. Kolmas saarna tästä tekstistä. **4,**234.

Ilm. 7:2–12. **Jumalan pyhien suuri joukko.** Pyhäinpäivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. **4**,203.

Ilm. 7:13–17. **Kaikille pyhille yhteistä on ahdistus, Karitsan veri ja iankaikkinen elämä.** Pyhäinpäivänä. II vuosikerta. Epistolateksti. **4**,221.

Ilm. 12:7–12. **Voittajina sodasta.** Mikkelin päivänä. I vuosikerta. Epistolateksti. **3**,437.

Ilm. 15:2–4. **Veisatkaamme voiton virttä.** Kolmantena paastonajan sunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **2**,107.

Ilm. 19:5–9. **"Autuaat ne, jotka ovat kutsutut Karitsan hääaterialle."** Ensimmäisenä adventtisunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **1**,46.

Ilm. 22:10–21. **Aika on lähellä.** Tuomiosunnuntaina. III vuosikerta. Epistolateksti. **4**,384.

Katekismussaarna. III uskonkappale. **Pyhä Henki, lohduttaja.** Toisena helluntaipäivänä. **2**,475.

Nimi- ja asiahakemisto

Luvuista ensimmäinen tarkoittaa osaa ja pilkun jälkeiset sivua.

Aabel **1**,310,313,314, **2**,61,65,66,71,72,195, **3**,416. **4**,84,112, 200,216.

Aabraham. A:n lapset **1**,18,318, **2**,141. A:n Jumala **1**,85,224,278,297, **3**,381,465, **4**,391. A. oli kantaisä **1**,196, **3**,159, Jeesuksen esisä **1**,196,197, **3**,477, todellinen henkilö **2**,127, profeetta **2**,128. A:n helma **1**,223, **3**,46,48, **4**,361. A:n usko **3**,48,222,225. Uskon isä **1**,223,429, **2**,127, **3**,218, **4**,171. A. oli vanhurskas **3**.225, **4**,150,190. A:n ympärileikkaus **1**,229. Jumalan liitto A:n kanssa **1**,350. A. eli väliaikaisissa majoissa **1**,269, vieraalla maalla **1**,310,314, muukalaisena **1**,269, **4**,216 A:n sai käskyn muuttaa vieraalle maalle **1**,314. A:n siemen, lupaus Siemenestä ja siunauksesta **1**,85,145,315, 429, **2**,132,133,357, **3**,48,155,207, **4**,191, 207,348,392. A. vanheni **1**,315. A:n esirukous **2**,24, **4**,132. Jumala koettelee A:a **2**,224–227. Oli kuuliainen **1**,315. A:n uhri **2**,67,128,225, **3**,222, **4**,84. Jumalan Poika ilmestyi A:lle ihmisen hahmossa **1**,198. A:n ilo **1**,429, **2**,127,128, 228. A. näki Kristuksen **2**,228, **3**,251,344. A:lla oli ylönousemustoivo **2**,235. A. teki maakaupan **3**,47. A. juhla-aterialla **2**,69, **4**,166,171,361. A. ja Lasarus **3**,48–49, **4**,123. A:n tytär **4**,320.

Aadam. A. luotiin Jumalan kuvaksi **1**,171. A. luotiin ensiksi **4**,339,340. A:lle kuului kuninkuus ja pappeus **4**,340,341. A. ennen lankeemusta **3**,18,65. A:n lankeemus **1**,144, 185,222,309, **2**,51,282 **3**,66,164. A:a ei petetty **4**,339,340. A:n lankeemus koski sekä ruumista että sielua **2**,222. A:n lankeemus ja salattu Jumala **3**,14,438. A. ensimmäinen ihminen, josta kaikki muut ovat lähtöisin **1**,144,189, **2**,359, **3**,312. Ihmiskunta on yksi A:n heimo **1**,333. A:n lankeemuksen kautta kaikki tulivat syntisiksi **2**,237, **3**,417. A. rikkoi tieten **3**,438. Meidän lankeemuksemme A:ssa **2**,53,104,275, **3**,297,311,312, **4**,235. A:n lankeemus aiheutti katastrofin **2**,314. Aabel sai Jumalan sanan A:lta **1**,314. Jumala meni langenneen A:n luo **4**,93. A. sai lupauksen Vapahtajasta **1**,333, **4**,16. Messias-odotusta A:sta asti **4**,84. Kirkko on ollut A:sta lähtien **4**,112. A. on Kristuksen esikuva **1**,445, **2**,52, **3**,311,312, **4**,341, "vastakuva" **3**,312. Jumala rakensi A:lle vaimon kylkiluusta **1**,445, **4**,340,354.

Aahas, Juudan kuningas **1**,295, **2**,156–158.

Aamen. Seurakunnan a. pastorin saarnaan **1**,121. Luonnon a. Kristuksen kuolemalle **1**,140. Jumalan käskyt **2**,348, lupaukset ovat niin ja a. **2**,243. Uskoon tulo **4**,149, Kristuksen tulo tuomiolle **4**,148 ovat Jumalan lupausten a. Pyhän Hengen a. **4**,149.

Aamos **1**,413–415, **3**,278.

Aarre. Egyptin a:t **1**,343. Tiedon a:t **2**,78, 99,264. Katoamaton a. **2**,126. Peltoon kätketty a. **2**.131, **4**,109–111. Taivaalliset a:t **2**,334, **3**,88,89,372,393,436,470, **4**,116,117,119, 120,121,211,287,363. Älkää kootko a:ita **3**,85, **4**,116. A. saviastioissa **4**,24–26. Kirkon todellinen a. **4**,226,253. Evankeliumi on a. **4**,265, 270,271,277. Jeesus-a. **4**,105.

Aasaf **4**,123,130,131,133.

Adventti **1**,50.

Agricola Mikael **3**,299,300.

Agrippa → Herodes.

Ahdistukset. Ihmisten, maailman a:t **4**,167, 186. A:t kuuluvat Jumalan lasten elämään **1**,324–328,376, **2**,141,386,415, **4**,204, 221–228,371. Omantunnon a:t **1**,61,73,222,277, 292,315,393,439,461, **2**,407,408,410, **3**,23, 91,134,147,215,216, 217,257, 345,356,429,

4,170,210. Kiusaajan a:t **4**,318,320. Jumala lohduttaa, auttaa kaikkinaisessa a:ssa **1**,323–328, **2**,84,152,248,303,306,438, **3**,136, **4**,11, 35,41,187,198,201,296. Jeesus auttoi a:issa **3**,334. A:ia elämässä **3**,137,138,321,422, 479, **4**,170. Suuri a. **4**,203. A:ista iloon **1**,130. A:t tekevät teologin **1**,450. A:t kerskauksen kohteena **2**,81, **4**,246. Tulevat a:t **3**,63. A:t kestävät vain hetkisen **2**,387. Jobin a:t **4**,317–320. Daavidin a:t **4**,77,168. Lopunajan a:t **1**,41,83,203,376,381, **3**,396. A:n kautta Jumalan valtakuntaan **4**,253. Taivaassa ei ole a:ia **4**,252.

Ahne, ahneus **1**,101,145,171,359, **3**,58, 273. A. on vaarallisimpia syntejä **2**,192,203, on epäjumalanpalvelusta **2**,203–204, **3**,333, **4**,287. Kavahtakaa kaikkea a:ta **3**,85–89, **4**,142. A. tulee kuolettaa **4**,287. A. voi johtaa taloudellisiin häviöihin **4**,320.

Aho, G.A. **1**,281, **3**,138,191.

Aika. Jumala ja a. **3**,15–16. A. alkoi luomisesta **3**,16. Viimeinen a. **1**,70,377, **3**,77,402, **4**,21. Lopuna. **1**,259–265. Messiaan odotuksen a:n täyttyminen **1**,69–71,128,145, **2**,431,433, **3**,16. Maailmana. **1**,82. Evankeliumin a. **1**,473. Otollinen a. **2**,41,53,165, 397,452, **3**,295, **4**,358. Oikea a. **2**,53,393, 394,395,397, **3**,282,284,288,395. Armon a. **2**,62, **3**,202–203,388, **4**,205. Evankeliumin a. **2**,168,222,362, **3**,77, **4**,205. Pakanain a. **4**,367. Virvoituksen a. **2**,349,350. A. on lyhyt **4**,17. A. on lähellä **4**,384–389. Juutalaisten tapa laskea a:aa **2**,231. Taivaassa ei ole a:aa **3**,16, **4**,367. A:n ja iankaikkisuuden kohtaaminen **3**,448.

Aikajärjestys. Tapahtumien a. evankeliumeissa **2**,210.

Akedia **4**,81.

Alfeus → Kleopas.

Aleksandria **1**,154.

Aleksander **4**,157,158,319.

Alkuräjähdys **4**,234.

Amerikka **4**,114.

Ambrosius **1**,103.185,186.

Anglikaanit **2**,209.

Anglikaaninen kirkko. Englannin a. k. **1**,79,380, **2**,149,172, 208.

Ane **1**,249, **3**,361, **4**,253,287. A:t ovat yhä käytössä paavikirkossa **1**,235.

Angelus increatus **3**,473.

Antaminen → lahja, uhraaminen.

Anteeksiantamus on jo olemassa **1**,36,177, **2**,84,253,254,304,321,337,348, **4**,334 karkeimmistakin rikoksista **1**,211, kaikista synneistä **2**,31,32, **4**,211,224,227,260,365, kaikkia varten **2**,325, **4**,144,260. A. koskee koko maailmaa **1**,234. A. on Kristuksen haavojen kautta **1**,274, **2**,20, Jeesuksen teossa **1**,160, 190,330, **2**,91,269,290,336,348, **3**,122,265, 379, Jeesuksen nimessä **1**,288, **2**,106, **4**,107, 124,192,237,312,334,359, veressä **2**,185,199, uhrilla **4**,145, Kristuksessa **1**,99,112 **2**,55,86, 282, **3**,43,157,169,171,178,217,403,434, **4**,211,328. A:ta ei ole ilman verenvuodatusta **1**,422, **3**,340. A. perustuu lunastukseen **4**,84, 100,162. Jeesuksen veri julistaa a:ta **2**,153. Kristuksen ylösnousemus ja a. **2**,275,304, 334. Jeesus julisti a:ta **3**,117. A. ei lisännyt Jeesuksen mainetta **4**,22. A. tarjotaan ja lahjoitetaan armonvälineissä **1**,330,245, **3**,180, 444, **4**,224, evankeliumissa **2**,286,350,362, 366,368, **4**,271, ehtoollisessa **1**,92, **2**,206,210, 212,274,278,294, **4**,238,388, maan päällä **4**,146. Evankeliumi on sana a:sta **1**,71, **3**,267,325,326. Laki ei tunne a:ta **3**,324. A. annetaan yksin armosta **1**,388, **3**,63, **4**,103, 170,262, lahjana **3**,37, **4**,191. A. on varma **2**,242. Tarvitsemme a:ta **2**,215,397, tärkeintä **4**,22. A. on suurin lahja, siunaus **4**,46,297. A. on veljemme perintö **3**,249. Usko ottaa vastaan a:n **1**,112, **2**,238,276,285,286,293,304, 368, **3**,38,179–180,204,217,219,242,287, **4,**191,225. A:n uskominen tuo rauhan **1**,87, 141, **2**,306, **3**,305, **4**,70,77. Jumala puhdistaa sydämen a:lla **1**,163, **2**,214, **4**,212,224,227, 362. A:n turvissa on pääsy Isän tykö **2**,117. Oikea usko etsii a:ta **2**,122. Ilman a:ta ei voi pelastua **2**,348. Rukous ei ansaitse a:ta **1**,330. Vanhurskauttaminen on sama kuin a. **1**,243,

2,238,285, **3**,290,301,379. Armolupaukset antavat varmuuden a:sta **1**,100. A:ta ei voi ansaita teoilla **2**,364, **3**,225,226. Vt:n uhrit ja a. **2**,319. A. tulee kohdistaa vain synninntuntoisille **3**,134,336. A:n pidättäminen **2**,329, **3**,124. Vääriä käsityksiä a:sta **2**,214,349.

Antikristus, antikristillinen **3**,458. A. on jo tullut **4**,330–338,362. A. hallitsee Jumalan temppelissä **1**,80, **4**,366. Paavin välittämä mielikuva on a. **1**,266. Laittomuus on a:n merkki **3**,418,424,439.

Apollos **4**,89,159.

Apostoli. Kristus, tunnustuksemme a. **1**,271–275. 12 a:a **1**,56,146,217,290,306, 307, **2**,442. Johanneksen opetuslasten joukosta tuli a:ja **1**,350. A:n kutsumus **3**,276–277,335. A:illa oli saarnavirka **1**,398, **2**,337, 442, **4**,25,127,181. Juudaksen tilalle valittiin mies a:ksi **4**,343. Kristus perusti saarnaviran apostolinviran myötä **4**,342. A:t olivat vähäisiä, vaan eivät tyhmiä **1**,373. A:ien heikkous ja rohkeus **4**,24. A:t olivat Kristuksen toiminnan ja ylösnousemuksen silminnäkijöitä ja puhuivat Kristuksesta **1**,180, **2**,199, 283,331, **3**,241, **4**,63. Monet a:t kärsivät marttyyrikuoleman **1**,374. A:t kestivät toivon varassa **1**,386. A:t olivat varmoja, että evankeliumi on totuus **1**,363. A:t oikeuden jakajina ja Kirkon synnyttäjinä **1**,249,264, 398–400. Kristuksen pysyvät säädökset a:ille koskevat koko Kirkkoa **2**,337, **3**,41. Kristus lähetti a:t maailmaan **3**,51 A:t menivät pakanain luo parannuksen saarnalla **1**,363,404. A:ien tuli välittää Jumalan sana **3**,184,234, **4**,26. Kirkko on rakennettu a:ien ja profeettojen perustukselle **1**,399, **2**,41, 217,450,454, **3**,33,41,168,240,241–243,248, 402,420,427,458, **4**,26,59,102,108,127,206. A:ien sana on syntynyt Pyhän Hengen vaikutuksesta **1**,306, **2**,449,478. A:ien työnäky **3**,167. A:ien ihmeet vahvistivat sanan **1**,13, 309, **2**,120, **4**,46,145. Kaikilla a:illa oli valta tehdä ihmeitä **1**,39. Kirkon tulee seurata a:ja **1**,277. Usko, joka antaa rauhan, uskoo a:ien todistuksen **2**,329. Uusia a:ja ei tule **3**,402.

Apostolinen seuraanto **3**,458.

Apostolinen tervehdys **1**,378,445,461,474, **2**,244.

Apostolinen uskontunnustus **2**,165, **4**,60.

Apostolinvirka **1**,325, **3**,274. Vapahtaja palautti Pietarille a:n **2**,14.

Armo. Luonnollisella ihmisellä ei ole käsitystä a:sta **3**,12 eikä kykene ottamaan sitä vastaan omin voimin **4**,41. A.-sanan erityissävy **2**,430. A:a ei voi ansaita **4**,272. Kristillinen usko on a:n uskontoa **4**,106. A:n saamista varten tarvittiin Kristuksen sovitustyö **1**,368, **3**,304. A. perustuu sovitukseen **4**,162. Jeesus on jo hankkinut a:n kaikille **1**,190,191,358, **2**,20,62,83,180,185,195, 254,394, **3**,263,417, **4**,187. A. on valmiina **2**,185,237,253,257,414. A. riittää kaikille **4**,174. Varmuus a:sta **4**,150. A. peittää kaikki synnit **3**,116. A. antaa ilmaiseksi sen, minkä Kristus on hankkinut **3**,127. Jumala vetää puoleensa a:sta **3**,25,279,280,339, 367. Oikeus päästä a:oon **4**,128. A. otetaan vastaan uskolla **2**,186,254,257,286,328, 367,368, **4**,174, sanasta ja sakramenteista **2**,368,397, **4**,175,281. Usko ei lisää mitään a:oon **3**,303. A:ssa uskon kautta vanhurskaiksi luetut **2**,160. Saamme vanhurskauden ja synnit anteeksi a:sta **2**,430, **3**,102,218, 223,379,423,435, **4**,103. A. peittää suurimmatkin synnit **1**,66. A. yksin pelastaa **2**,91, 98,195,196,197,257,417,437, **3**,13,37,43, 50,77,262,295,325,417,424, **4**,75,98,110, 121,124,134,163, 188–194,196,237,337. Jumalan a:a ei saa epäillä **1**,173. A. on edellytyksetön **1**,319. A. synnyttää uskon ja antaa rauhan **1**,319. A:n alla **1**,325,369, **2**,58,247,249,286,318,366,438,444, **3**,84, 115,139,140,149,254,350–353, **4**,34,99,111, 163,238,297, 312,353,374,377. A. on uusi joka aamu **1**,362, **2**,122, **3**,164, **4**,272, pysyy iankaikkisesti **2**,182,186,246, **3**,72,436. A:a a:n päälle **1**,366–370, **3**,340,414, **4**,108. A. ja totuus **1**,369. A. on Jumalan lahja **3**,15. Usko luottaa yksin a:oon **2**,173. A:ssa on kyllin **2**,120,137,174, **3**,405. A:a ei hankita

rukouksilla **2**,186. A. on ylenpalttinen **3**,314,436,449, **4**,97,179. A:n tae **3**,314. Lujat Daavidin a:t **2**,288,360,412, **3**,93,106, 174,260, **4**,78,174. Jumalan a:ssa ei ole kitsautta **2**,412. A:sta autuaita **3**,306. A:ssa on kyllin **4**,156,158. A. kasvattaa **1**,191, vaikuttaa hyvät teot **3**,37. A. antaa voimaa kilvoitteluun **2**,465. On a:a kärsiä omantunnon tähden **3**,62. A. on kiitoksen aihe **4**,88–91. A:sta lankeaminen **4**,71. A:n tie on pidettävä puhtaana **4**,72. A:n väärinkäyttöä **4**,75. Kristuksen ulkopuolella ei ole a:a **4**,312.

Armoistuin **1**,228, **2**,49,52,53,197, **3**,299, **4**,195,219.

Armokutsu **1**,22, **3**,295. A. on vakava ja tarkoitettu vastaanotettavaksi **1**,281. Juutalaiset hylkäsivät a:n **4**,41.

Armolahjat. Kaste tuo Kristuksen a:t **1**,436. Saarnavirka on a. **2**,13. Saarnaviran hoitamisen taito a:na **1**,475. Erityiset a:t **2**,12. Suurin a. **2**,13,14.

Armoliitto. A. ja nimi JHWH **1**,10. Kaste on kestävä a. **1**,20,45,82, **2**,38,42,93,94,174,242, **3**,22,107,194. Lapset kasteen a:oon **4**,266. Kasteen a:ssa olemme puhtaiksi pestyjä **2**,394. Herran a. on luja **2**,185,186,187, **3**,452. Jumala on uskollinen a:ssaan **3**,23. A. antaa Jumalalle kunnian **2**,187,188. Paluu a:oon **1**,206. Turvautuminen a:oon **1**,233. A. on peruuttamaton, luja **1**,331, **3**,209, pysyvä **4**,180. A:ssa Jumala julistaa synnit anteeksi **1**,375. A. perustuu verelle **1**,421.

Armolupaukset. Vt:n a. **2**,65,180,228. Jumalan a. **2**,141,243,286, **3**,91,198,290. A:t ovat evankeliumia **4**,271. Vetoaminen a:siin **1**,19,49, **3**,375, **4**,35,78,187. Saamme tarttua sanan a:siin **1**,113,413,459, **2**,293,394. Luottaminen a:siin on uskoa **2**,325. Usko luottaa a:siin **4**,256,391. Kristus tulee luoksemme a:issa **1**,103. A. antavat varmuuden anteeksisaamisesta **1**,100, rauhan **2**,376, **3**,122. Jeesus ja pelastus omistetaan a:ista **1**,182, **3**,121. A. ovat tae armosta **1**,224. A. pysyvät **1**,432, ovat varmat **4**,149,250.

Armolähde. Pyhä Henki osoittaa a:n **1**,66. Jeesus kutsuu a:lle **4**,236. Uskolla saamme ammentaa a:stä **1**,344, **2**,51. Virkistymme a:llä **2**,397. Jano sammuu a:llä **2**,410–414. A. on synteihinsä kuolleita varten **3**,242.

Armonaika **1**,213,214,226,228. **2**,62,165, 254,267,388,468, **3**,130,150,202–203,294, 295,296,388, **4**,18,36,44,187,205,236,358, 367,372,378,380.

Armontila **4**,35.

Armonväline. Jeesus tulee sydämeen a:istä **1**,34,123,162,330, **3**,408. Kaste, evankeliumin sana ja ehtoollinen ovat armonvälineitä **1**,439, **2**,207,248, **3**,36,53,55. Oikeus a:siin **4**,110, 231. Kristus antaa armonsa ja ansionsa a:issä **1**,106, **2**,65,83,241, **3**,22,287,423. A:n vaikutus **2**,275–278, ei riipu julistajasta **4,**159. Jumala vaikuttaa uskon, uuden luomisen, uudestisyntymisen, eläväksi tekemisen ja antaa Pyhän Hengen a:llä **1**,358,439,467, **2**,165,166,293, **3**,20,262, **4**,33,34,50,57,58, 102,175, ei ilman **2**,264, **3**,20,128. Raamattu a:nä **1**,414 A:eitä ei saa asettaa toisiaan vastaan **1**,446, **3**,20. Usko elää a:eistä **4**,136–137. A:iden vaikutus on sama **1**,441. A:iden käyttö ilman uskoa ei pelasta **4**,175. Omantunnon hädässä on turvattava a:siin **3**,22. Uskon sana on a:issä **4**,102. Rukous ei ole a. **1**,15, **2**,422. Kirkon rakentamiseen tarvitaan a:t **2**,43. A. ovat Kirkon pettämättömät tuntomerkit **2**,47. Valittujen sinetöiminen tapahtuu a:eillä **4**,205. Pyhät ja a:iden käyttö **4**,225–226. A:iden puhtaus määrää kirkollisen yhteyden rajat **4**,51–53. Taistelu a:iden puhtaudesta **4**,226. A:iden vastustaminen **4**,41, halveksiminen **4**,226. Taivaassa ei tarvita a:itä **4**,215.

Armopalkka **3**,63,410, **4**,215,247,251,277, 316,347,348.

Armotahto. Jumalan a. on pelastaa **1**,56, koskee jokaista **1**,199, **2**,56,115,382,467, **3**,78,79,150,151,282,283, **4**,45.

Armoton palvelija **3**,95,457.

Arvomaailma. Mikä on meidän a:mme **1**,267, **4**,119. Kristillinen a. **1**,163, **4**,32. Väärä a. **1**,432.

Arvovalta. Tulee opettaa Jeesuksen a:aan vedoten **1**,277. Jeesus torjui väärät opit Raamatun ja omalla a:llaan **1**,277, kumosi sapatin **4**,72. Kristuksen jumalallinen a. **3**,333. Jeesus opetti jumalallisella arvovallalla **1**,278. Raamattu on ylin a. **2**,146,217, **3**,30,213,336,399. Apostolin a. **3**,166,241, 339. Raamattu oli Lutherille a. **1**,266, **2**,152. Esivallan a. **4**,300. Milloin esivallalla ei ole Jumalan a:aa **1**,341. Jumalan sanalla on majesteetin a. **1**,373. Oikea saarnaaja esiintyy kaikkein korkeimmalla a:lla **1**,446,474, pysyessään Jumalan sanassa **1**,455. Ulkonaisessa kristikunnassa on paljon luovuttu Raamatun a:sta **2**,147. Ihminen **4**,86,299, tiede **4**,133, paavi **4**,222 a:na.

Asuminen. Kolmiyhteisen Jumalan a. uskovassa **1**,393–395, **2**,14,33,41,43,134,402, 434–439,450,451, 454,458,462,469,473, **3**,53,246,268,342 Seurakunnassa **3**,246,253, 254,469. Pyhän Hengen a. uskovassa **2**,295, **3**,139, **4**,82. Lihan teot ja Pyhän Hengen asuminen **3**,152, karkeat synnit **4**,81. Kristuksen a. uskovassa **2**,33,173,185,226,306, **3**,349,368, **4**,34,269. Luther ja Kristuksen a. uskovassa **2**,434. Luterilainen tunnustus opettaa Jumalan a:n uskovassa olevan eri asia kuin uskonvanhurskaus **1**,393. Varma merkki Kristuksen meissä a:sta **1**,395.

Athanasios **1**,144. A:n uskontunnustus **1**,176, **3**,30.

Ateena **1**,154, **2**,172,287.

Ateismi **1**,279,415, **3**,392, **4**,93,210. Ateistinen kasvatus **1**,311, teologia **1**,125, enemmistö **1**,213. A:n pyrkimys nolata uskovia **4**,103.

Ateisti **2**,450, **3**,432. A. ei voi todistaa uskomustaan oikeaksi **4**,91–92. A:nen maailmankatsomus **3**,81,260, **4**,234. A:ien vainot **4**,201.

Augsburgin tunnustus Kristuksen kirkosta **1**,210. A. on lut. tunnustuskirja **1**,266. Luther on sen etevin opettaja **1**,464. Sitaatit **2**,43,282,377,382, Kirkosta **4**,51,58, juhlapäivistä, sunnuntaista ja sapatista **4**,72–73.

Augsburgin tunnustuksen puolustus **1**,266. Sitaatit: Hyvistä teoista **1**,61, uskon uudistavasta vaikutuksesta ja pyhästä mielialasta **1**,113, millaisesta uskosta luterilaiset puhuvat **2**,435,436, Jaakob ja vanhurskauttaminen **3**,225–228, uskon laadusta **4**,35, kuolemansynneissä elämisestä **4**,82, Armonvälineiden vaikuttavuudesta niitä jakavan uskosta riippumatta **4**,159.

Augustinus **1**,102,103, **2**,209,382.

Augustus **1**,145.

Australia **4**,114.

Autuas **1,**40–44,46–49. Jumala ei tahdo tehdä ketään a:ksi ohi asettamansa pelastusjärjestyksen **4**,41. Hengellisesti köyhät ovat a:ita **1**,55,103, murheelliset jne. **4**,208–215,240–247. A:ita Kristuksen tähden **1**,58, 106, **3**,20,415. A:t ovat Pietarin tavoin kalliolla **2**,40. A. se, joka uskoo **1**,43,44,99, 156,212,215,223,252, **2**,76,272,304,327, 331,333,335,386,388,433, **3**,19,113,340, **4**,205. Armosta a. **2**,110,215, **3**,305–306, **4**,369. A. se, jonka synnit on anteeksiannettu **4**,161,162,166,170,171,190. A:t ne, jotka pesevät vaatteensa **3**,14, **4**,384. A. sanassa **1**,405. A;:ita ovat isoavat **1**,465. A. se, joka aterioi Jumalan valtakunnassa **3**,76. A. se, jota Kristuksen nimen tähden solvataan **1**,343. A. se, joka kestää **1**,74,76,77, **2**,54, 55. Kuulijoiden julistaminen a:iksi "penkkiin" **3**,263. A:t ovat uskollisia Jumalan sanalle **4**,83–87. A:itten ihana osa **4**,208–215. Olemmeko a:ita **4**,240–247.

Autuus (→ Pelastus). Kristus ristiinnaulittiin a:mme tähden **2**,79,250. Kristus on tehnyt kaiken, mitä a:teemme tarvitaan **2**,83, 284,377,397,407,424, **4**,70,81,84,312. A:n perustus **4**,190,256,279. A:a ei voi ansaita **4**,100. Pyhä Henki kirkastaa a:n asian **1**,38. A. on Kristuksen lahjavanhurskaudessa **2**,116, **3**,235. Kristus on ainoa tie a:teen **4**,26,69,72,107,328. A:n lähde **4**,124. Pelastumme uskolla taivaan a:teen **2**,128, **4**,170.

Taivaan a. on uskovan päämäärä **1**,35. A:n varmuus **1**,49, **2**,75,95,272, **4**,240, 313.314, 382. Hyvät teot eivät anna a:a **2**,367. Järki ei käsitä a:n asiaa **2**,282. A:n ilo **4**,54,67,141, 150,216,236,241.

Avain. Kristuksella on "kuoleman ja tuonelan a:t" **3**,249,252,256, **4**,373. Kristus antoi Kirkolle taivasten valtakunnan a:t **1**,321, **2**,43,330,336, **3**,173,470. Päästöa. **3**,429,467. Sidea. **3**,429,467. Vääriä käsityksiä **1**,321.

Avaintenvalta. Uskovilla on a. **2**,45, **3**,189, 429. A. on annettu koko Kirkolle **2**,337,338. Kutsuttujen pastoreiden tulee hoitaa seurakunnassa a:n virkaa **2**,337,374.

Avioliitto. A., Jumalan säädös ja järjestys **3**,427,440. A. on purkamaton **4**,18. Kaupungin portissa hoidettiin a:asioita **3**,465. Israelissa tytöt naitettiin nuorina **4**,20. Ahdistukset koskevat a:a **1**,326. Hoosean a. **1**,446. A:n pyhyys **2**,58. Taivaassa ei ole a:a **2**,11. A:ja hajoaa **2**,402. Sukupuoliyhteys a:n ulkopuolella on syntiä **3**,69,190. A. vertauskuvana synnin palvelemisesta **3**,350–351. A. ja kaitselmus **4**,113–114. Ruutin a:t **4**,113–114. A:oon kelpaamaton **4**,179.

Aviorikos **3**,145. Uskova pidättyy a:sta **1**,61. Jumala kieltää a:n **1**, 241,256.

Baabeli, Babylon, Babylonia. Ulos B:sta **1**,107. B:n vankeus **1**,130,227,260 **2**,112, 169, **3**,209,371, **4**,114,248. Hengellisestä B:sta on lähdettävä **1**,380. B:n lapset **2**,24.

Baal **1**,98, **3**,237,394,431,432, **4**,43,48, 267,327,366.

Barnabas **3**,174.

Bartimeus **1**,426–427.

Beck **2**,437.

Beetlehem **1**,27,98,120,126,143–145,151–154,166,167,172, 175,177,181,184,211, **4**,113,199. B:n lastenmurha **1**,144,201, 208,209, **3**,425. Hieronymos B:ssä **1**,186. B:n tähti **1**,397. Meidän B:mme **1**,466.

Berliini. B:n muuri **1**,255.

Besser W.F. **4**,361.

Besserer, Adam **2**,211.

Buddhalaiset **1**,363.

Concordia **1**,266, **3**,212.

Daavid. **1,**18,19,66,137,196,197,223,224, 313,391, **2**,172,392, **3**,58,159. Messias, D:n poika **1**,26,32,65,85,120,197,418,422,424, 426,427, **2**,73–75, **3**,460–463, **4**,26,92,96, 154,162,306,384,387,393. Joosef, D:n poika 193,196. D:n kaupunki **1**,120,143, 146, 147,153,167,184. D:n vaino **3**,404–405. D:n valtaistuin **1**,129,139,197,352,422, **3**,400. D:n valtakunta **3**,405. D., profeetta **3**,406, **4**,12. Jeesus, D:n kuningashuoneen laillinen perijä **1**,145, **2**,126,131,178,361. D:n valtakunta, hengellinen **1**,132,197. D:n synti **3**,235, **4**,77,166,168–169. D:n synnintunnustus **1**,416, **4**,143,164,169,186,209. D:n armot **1**,100,132, **2**,186,288,358,360,412, **3**,93,106,174,260, **4**,12,13,55,78,174. D. vetoaa Jumalan vanhurskauteen **4**,190. Liitto D:n kanssa **4**,78. D. Jeesuksen esikuva **2**,201,241. D. neuvoi poikaansa Salomoa **1**,215. D. Salomon isä **4**,126. D:n kaupunki **1**,143,146,147,153,167,184. D:n virsi **1**,221. D:n rukous **3**,22,103–106,406. D. puhui Kristuksesta **1**,313, **4**,162. Jumala lupasi hallitsijan D:lle **1**,219. D:n Vesa **1**,132,134–136, **3**,425. D:n avain **2**,137.

Damaskos **2**,156, **3**,21.

Daniel. D:n rukous **2**,416, **3**,286, **4**,201.

Denaari **1**,387–390, **2**,203.

Dogmatiikka **1**,442.

Edeltämääräämys →valitsemus.

Edeltätietämys **3**,173.

Eenok → Haanok.

Eeva **1**,171, **2**,29,99,314,429, **3**,164,438, **4**,93. E. luotiin Aadamia varten **4**,340. E. petettiin **4**,339. E. on Seurakunnan esikuva **1**,445.

Eesau **1**,144,209,264, **3**,229, **4**,391. Job **4**,317, Herodes **3**,176 oli E:n jälkeläisiä.

Egypti **2**,90,91,93. Joosefin veljet E:ssä **3**,155–156,472. Israel E.ssä **2**,271, **4**,360. E:n farao **1,**98,297, **3**,279. Mooses ja E. **1**,340–343, **2**,83,90, **3**,191. Pääsiäisen asettaminen E:ssä **2**,273, **3**,462. Israelin lähtö ja

tulo E:stä **1**,421, **3**,231,238,294,474, **4**,254, 361. Epäuskon E. **2**,89. Jeesus E:ssä **1,**208, 210, **2**,175, **4**,199. Joosefin ja Marian E:n matka ja paluu **2**,176,177.

Egyptiläiset **2**,82,84,89,91,93, **3**,156,186, 191,474.

Ehdonvallan asiat → vapaan ratkaisuvallan asiat.

Ehtoollinen **2**,205–212, **3,**22,36,73,128, 131,204,224,240,287, 290,329,386,413,449, 470, **4**,79,357. Kristus asetti e:n **2**,185, vain apostolien ollessa paikalla **2**,337. E:lla käymme armollisen Jumalan eteen **1**,20. E:sta etsimme syntien anteeksisaamista, se vakuuttaa siitä ja antaa sen **1**,35,45,51,92, 330.362, **2**,33,47,248, **4**,180,214,225,265. E. on armonväline, **1**,439, **2**,397, **4**,205 evankeliumia **2**,454. Armo on e:ssa ylitsevuotavana **1**,36–37. Asetussanojen voimasta e:ssa on läsnä Kristuksen tosi ruumis ja veri **1**,81, niiden voimasta e. on lohdullinen sakramentti **2**,409. Ehtoollisoppi on ammennettava asetussanoista **1**,463. Otamme e:ssa suullamme vastaan Kristuksen tosi ruumiin ja tosi veren **1**,37, **2**,33,185,248,273, **3**,38, **4**,140,226,238,388. Usko pitäytyy siihen, että e:ssa on Kristuksen tosi ruumis ja tosi veri **1**,81. Kristuksen ylösnousemus ja e. **2**,277. E. ylläpitää hengellistä elämää **4**,33. Oppia e:sta tulee opettaa **1**,472. Sisäinen e. **1**,94–95. Saamme käydä usein e:lla **1**,20,45, **2**,215. Tuhlaajapoika palattuaan kotiin pääsee e:lle **1**,440. E:n lupaukset ylösnousemuksen takeena **2**,361. E:n saamme kutsutun pastorin toimittamana **4**,281. E:ta ei tule viettää ilman pastoria **1**,478. Yksimielisyys e:sta ja sitä vietettäessä **2**,418,424. Joh. 6 ei puhu e:sta **1**,463. Moni lyö laimin e:n **1**,52. Reformoitujen ja luterilaisten e:yhteys Saksassa **4**,114. Pohjolan nimiluterilaisten kirkkojen e:yhteys Anglikaanisen kirkon kanssa **1**,79, **2**,149. Väärinkäytös ehtoollisaineissa **4**,86,87.

Eksytys. E:ten vastapainoksi tarvitaan koko Jumalan sanan oppi **2**,10, **4**,131. Vapahtajan huolenpito e:ten tähden **2**,58. Varsinkin lopun ajan e:t **1**,288,432,469, **3**,128,394, **4**,241,366. Väkevä e. **4**,330,337. E:n kavalat juonet **3**,169,295,394. E:n henki **3**,234. E:ten tuomitseminen **2**,99. Varjeltuminen e:iltä **2**,221. Jumalan omat elävät maailmassa e:ten keskellä **2**,380.

Ekumenia. E:n petollisuus **1**,79–80. Oikea e. **1**,80. Ulkonainen e. ei saa aikaan kristittyjen yhteyttä **3**,243.

Elia **1**,98,144,436, **2**,392, **3**,251,399,401. E. kansan edessä **3**,394. E. ja Sarpatin leski **3**,431–436, **4**,42–49. E. ja Baalin profeetat **1**,265, **4**,267,327. E. luuli jääneensä yksin **4**,366. E:n ottaminen taivaaseen **3**,237. E. kirkastusvuorella **1**,97,343, **2**,263, **3**,236–239, **4**,216. Jotkut pitivät Kristusta E:na **3**,173. E:n hengessä **4**,284.

Elisa **3**,237,399,401,403. E. ja enkelit **1**,12, **2**,69. E:n profeettakoulu **2**,143. E. ja Naiman **4**,45.

Elisabet, Johannes Kastajan äiti, **2**,392, **3**,192–193. E. odotti Messiasta **1**,127, **4**,83. E. ja Herran äiti **1**,150,177,233, **2**,171, **3**,400.

Elämä. Isä on antanut e:n Pojalle **4**,40. Luonnollisella ihmisellä ei ole e:ää **4**,193. E. (Kristus) on tullut lihaamme **1**,139,171. Koko Kristuksen e. oli kärsimystä **2**,194. Kristus on tuonut iankaikkisen e:n sovittamalla synnit ja nousemalla kuolleista **1**,169–188, **2,**276,293,421, **3**,122, **4**,22. Sana johdattaa iankaikkiseen e:ään **1**,99. Jeesus on e. **2**,61,93,134,241,142,242435,440, 444, **3**,19,33,51,55, **4**,26,106,108,274,296, 354. Jeesus antaa iankaikkisen e:n **4**,59,97, 104,106,111,239,271, syntien anteeksisaamisessa **4**,236. Tie e:ään **2**,91, **4**,80,105,202. E. Kristuksessa **1**,36,55,56,96,99,146,147, **2**,238, **3**,393,403, hänen armossaan **1**,118, 245. E. on kätkettynä Kristuksen kanssa Jumalassa **2**,295,311,472. Karitsan veri ja iankaikkinen e. **4**,221–228. E. löytyy armonvälineistä **1**,66,95,106,206,294,436, 439, **2**,59,206,293,294,368, **3**,180,290, **4**,136. E. omistetaan uskolla **1**,109,112,

113, **2**,51,58,222,237,288, **3**,17,20,298, 339,376,379, **4**,81,298,312,348,350,352. Hengellinen e. on Kristus meissä **3**,408. E. on minulle Kristus **4**,31–37,319. E. Jumalan kasvojen edessä **1**.60,61. Kristityn e. on alusta alkamista **1**,21, e:ää adventissa **1**,50. Jeesus antaa iankaikkisen e:n **2**,48. Pyhä Henki antaa iankaikkisen e:n **2**,475,477. E. armon alla **1**,61. E. lain alla **1**,61, **2**,271. E. ei pääty kuolemaan **1**,328 Uskovan päämääränä on iankaikkinen e. **2**,29. E:n kirja **4**,108, kruunu **2**,54,55,58, **3**,273, leipä **2**,118,122,235,354, **3**,241, **4**,183,245, lähde **2**,47, 254, **3**,18,19,71,72,73,129,379, lupaus **2**,120 **3**,410, **4**,383, puu **1**,209, **2**,200,201, **3**,13–14, **4**,384,387,388,389, ruhtinas **2**,199, 260,261,287, **4**,39,373, Sana/sana **2**,331, 425, **3**,97,128,129,190,240–244,249,320, 380,388,398,422,454, **4**,118,131,167,381, 387. Taivaallinen e. **3**,16. E:n tarkoitus **4**,186,187,262,303. Iankaikkisen e:n toivo **1**,182, **2**,87,122,183,252,255,317, **3**,63. E:n tuoksu **2**,123,125, vanhurskaus **4**,297–298, vesi **2**,412,413, **3**,379,424, **4**,305,384,387, 388, ylösnousemus **2**,478, **4**,40,308,350, 353. Jeesus tuo siunauksen e:ään **1**,306–309. Uskovien e. on mielenmuutosta **4**,253, armolupauksiin vetoamista **4**,391. Ajallisen e:n asioissa ihmisellä on järkeä **1**,44. Pyhien ajallinen e. **4**,198–200. Käsitys e:stä **4**,20, 67. Usko antaa rikkaan e:n **3**,56–59. E:n säilyttämisen vaisto **2**,50. Pitkä e. on siunaus **1**,270. Raamattu on e:n normi **2**,96,217, **4**,189,276. Ero e:n ja opin välillä **4**,55,140. E:n synty **4**,110. E:n korska **4**,118–119,217. Luonnoton e. **4**,177.

Eläväksitekeminen **4**,35,39–40,329,352.

Emmaus. E:n opetuslapset **1**,452, **2**,163, 178,231,251,315,316,327,336, **3**,420. Jeesus E:n tiellä **2**,266. Tuli E:n tiellä **4**,111.

Enkeli. Liiton enkeli **1**,349–351,256. Herran, Jumalan e. **1**,40,143,436, **2**,82,89,93, 112,113,176,224, **3**,472–477, ilmestyi Marialle **1**,185, **3**,313, **4**,335, Joosefille **1**,193, 208, **2**,176,177, Sakariaalle **3**,193, julisti Vapahtajan syntymän paimenille **1**,71,120, 146,151,153–156,167, 181,182,184,191, 265,397,466, 467, **3**,428, **4**,374 ilmoitti lapsen nimeksi Jeesus **1**,229, tuki Jeesusta hänen kärsimyksessään **2**,27, vieritti kiven Jeesuksen haudalta **2**,303, antoi käskyn naisille viedä sana Jeesuksen ylösnousemuksesta apostoleille **2**,259,305. E:t ovat osa luomakuntaa **3**,31,52. E:itä on suuri määrä **1**,12,143,167,262, **2**,63,69, **3**,423,426,427. Enkeli kuohutti veden **3**,383,384,447. Hyvät henkiolennot **1**,11,12,14,30,91, **3**,16,115, ylistävät Jumalaa **2**,394, **3**,428,449 ovat voimakkaita taistelijoita **1**,12, julistivat rauhan jouluyönä **2**,452. iloitsevat evankeliumista **1**,114, **3**,428,464, **4**,232, kääntymyksestä **2**,62, **3**,117,428, **4**,66, huolehtivat uskovista ja palvelevat heitä **1**,218, 374, **2**,61–63,69, **3**,254,255,446, **4**,232,233 ovat läsnä jumalanpalveluksissa **1**,394,446, **2**,187. E:t vievät uskovat taivaaseen, kun he kuolevat **1**,223,270,386, **3**,46,48, **4**,365,382. E:t ovat Poikaa alempia **1**,158,161–162,164,166, 434. E:ien tehtävänä on maailman hallinta, kaitselmus, varjelu valittujen parhaaksi **1**,166, **2**,26–27,63,88,157,284,375, **3**,97, 427,428,429,448,468, **4**,240,291. Jumala ei uskonut sananjulistusta e:ille **1**,450, **2**,359. Edes e:t eivät saa muuttaa evankeliumia ja ovat Kirkkoa palvellessaan alistetut Raamatulle **1**,250, **2**,429, **3**,30,162,164,172,356, **4**,194. E. vapautti Pietarin **3**,174. Kristus tulee tuomiolle kaikkien enkeleittensä kanssa **1**,49,50,120,400,445, **2**,183,388,391, **3**,60, 63,203,471, **4**,142,345,364,371,374,377, 378. E:t ovat leikkuumiehiä maailman lopussa **1**,345. Jumalan Poika ilmestyi Vt:n aikana e:ien ilmestymisen tavalla **1**,198. Kerubit **1**,396. Serafit **3**,246. Iloitse e:ien kanssa **1**,431. E:t eivät voi erottaa Jumalan rakkaudesta **1**,423, **3**,342. E:t Jaakobin unessa **3**,465,468. Lasten e:t **3**,443,457,460. Miikael ja hänen e:insä **3**,437–439. Ilmestyskirjan e:itä **4**,203–204,229–230,234,251,387. Pahat e:t eli riivaajat **1**,86. Perkele esiintyy valkeuden e:nä **1**,280,347,348, **2**,120,137,

3,121. Saddukeukset kielsivät e:ien olemassaolon **1**,317. Kastaja, e. **3**,195,248. Seurakunnan e. **2**,102,135,136, **3**,248. Israelin ympäristökansoilla oli tietoa e:ien olemassaolosta **2**,133. Saatana pukeutuu valkeuden e:ksi **4**,332,336. Saatanan e. **2**,120,137, **4**,156–158,319.

Ennustukset. Selkeät Messias-e:t **2**,164, **3**,463, **4**,145,260,304,305. On kristillisen uskon luovuttamaton usko, että Raamattu sisältää e:ia Kristuksesta **1**,125. Raamatun e:sten piti käydä toteen **1**,126–127. E:t ovat täyttyneet **1**,158–163, **3**,237. Jeesus opetti sopusoinnussa e:sten kanssa **4**,108. Raamattu on toteutuneiden ja toteutuvien e::sten kirja **1**,419. E:t Kristuksen kärsimyksestä ja ylösnousemuksesta ovat täysin toteutuneet **1**,420, **2**,248. Kristus täytti e:t **2**,41,169. Ryöväri näki e:sten täyttyvän **2**,405. E. Jeesuksen hautaamisesta **2**,230. Jooelin e. toteutui helluntaina **2**,464. Kanaanilainen vaimo tunsi e:t **2**,75. Kirkon perustuksena piti olla profeettojen ennustama Kristus **4**,127. Harha: Raamattu ei sisältäisi suoria ennustuksia Kristuksesta **2**,127. E:sten toteutumisympäristö **2**,169. E:t lopun ajoista **4**,222,241,336. Vääriä e:ia **2**,448.

Epafras, **Epafroditus** **3**,29, **4**,267.

Epäjumala on ihmisajatusten tuote **1**,149. Mariasta on tehty e. **1**,283. Joka kieltää Kristuksen jumaluuden tai sovitusteon tai hylkää oikean Jumalan, muovaa itselleen e:n **1**,355, **3**,34, **4**,311. Pakanoiden jumalat ovat e:ia **1**,362. Kääntymys pois e:ista **4**,280. Jumala ei anna ylistystään e:ille **2**,30,188,373, **4**,295. E:t vaativat vanhurskauteen ihmistekoja **2**,188. E:t eivät vastaa rukouksiin **4**,326–327. Maailma on enimmäkseen e:npalvelijoiden hallussa **2**,203. Jokainen väärä oppi tekee e:n **4**,59. Oikea evankeliumi vapauttaa e:ien palvelusta **4**,70. Uskossa hylkäämme e:t **4**,124. Kauhistua e:ia **4**,152. "Kehitys" e:na **2**,427. Mammona, ajalliset e:na **3**,49,87, **4**,117. Paavikirkko on ottanut pyhimykset vanhojen e:ien tilalle **4**,333. E:npalvelijat eivät saa periä Jumalan valtakuntaa **2**,273, **4**,384. Jumala haluaa varjella meidät kaikista e:ista **4**,350.

Epäjumalanpalvelu **3**,152,410. E. on lihan teko **4**,82. E. aiheuttaa pelkoja **2**,147. Ahneus on e:a **2**,203,204, **3**,87,333, **4**,287. Lain ulkonainen noudattaminen ilman uskoa on e:a **4**,122. Ihmiskeinot vapautua pahasta omastatunnosta johtavat e:uun **4**,210. Rajankäyntiä Jumalan ja e:ien välillä **4**,275. Pakanoiden e. **3**,405,472, **4**,83, Israelin e. **3**,421, paavilaisten e. **2**,212, **3**,425. Ruut irtautui sukunsa e:sta **4**,114. Ateismi ja e. ovat samasta lähteestä **3**,81.

Epäusko. E:n ilmeneminen **2**,144,145,158, **3**,110,431, juutalaisissa **2**,267. Raja uskon ja e:n välillä **4**.81,106,246. E. on kuoleman merkki **2**,256. Kuritus ei ole e:n merkki **4**,30,123. E. ei anna vapautta **4**,71. Herra rankaisee e:n tähden **2**,309, **3**,290, **4**,16,248. E. vetää verhon avoimen taivaan eteen **2**,398. Jumala haluaa ihmisen kääntyvän e:sta **4**,236,320. Kääntymys pois e:sta **4**,289,295,296. Ihmisellä on kyky hylätä e:ssa armo **4**,41. E:n tunnustaminen **4**,128. E:n kukistaminen **4**,136. Sana paljastaa e:n **4**,258–260. Taistelu e:a vastaan **4**,246. Pyhä Henki tempaa e:sta uskoon **2**,408. Paluu e:sta uskoon **4**,381–382. Voitto e:sta **4**,260–263,311. Usko ja e. eivät viihdy yhdessä **2**,450. E:n tilassa ihminen on erossa Jumalasta **3**,69, lain alla **4**,348, vihan alla **4**,280. E. estää veisaamasta uutta virttä **4**,236. E:n tilassa ihmisessä ei ole uutta ihmistä **3**,22. Jumala saa kauhistumaan e:n tilaa **4**,124. Tuomiot kohtaavat niitä, jotka elävät e:ssa ja paatumuksessa **4**,44. E:ssa kuolleet menevät rangaistuksen paikkaan **4**,36, häpeään **4**,139. E. kadottaa **4**,80,230,236,260. E. on synneistä pahin **4**,236. Jeesus kumosi saddukeusten e:n **4**,93, itki juutalaisten e:a **4**,41. E:n voimat vastustavat evankeliumia **4**,238–239. Paavikirkon e. **4**,245. Kirkko ei voi pelastaa e:ssa kuolleita **4**,358. Tuomiolla Jeesus osoittaa e:n teoista **4**,347.

Eriseurat. Raamattu kieltää e:t **4**,52. Kirkko hylkää e:t **1**,111. Valheveljet aiheuttivat e:ja **2**,97. E:t ovat saatanan työtä **2**,101, lihan teko **4**,82.

Esikoinen. Kristus oli e. Jumalan ainosyntyisenä Poikana **4**,341. Aadam, ihmislajin e., jolle kuului kuninkuus ja pappeus **4**,340,341. Jumalan e. **1**,158,164, **3**,29,30. Jeesus oli Marian e. **1**,143, **2**,176, **4**,341, uuden luomisen e. **1**,172, **3**,386, **4**,249,341, kuolleista nousseitten e. **2**,197,240,263,385, **3**,31,123,183, **4**,341, kuolleitten e. **2**,244, 263. Israel oli Jumalan e:poika **1**,437. E:sten juhlajoukko **2**,69,70. Uudessa liitossa e:ia ovat uskovat **2**,69, **4**,15,18,19,150.

Esirippu **2**,221,222,287, **3**,462, **4**,176.

Esirukous **1**,265,333,374, **3**,74. E. oli ylipapin tehtävä **2**,50. Jeesuksen e. **1**,14, **2**,50, **4**.380. E. lasten puolesta **1**,283, **4**,130, puolison puolesta **4**,115, lähetystyön puolesta **4**,267, harhautuneiden puolesta **4**,285, vihollisten puolesta **2**,402. kansamme puolesta **4**,302, esivallan ja kaikkien puolesta **4**,300,302. Tarvitsemme e:ia **1**,258. E. sielujen pelastuksesta **1**,333, **3**,156, **4**,388. Pyhän Hengen e. **3**,139. Ei e:ia kuolleiden puolesta **2**,396, **4**,358. Paavikirkon harha e:sta **1**,235, **3**,412.

Esivalta. Jumala on asettanut e:n **2**,130, **3**,440, **4**,237. E. on Jumalan palvelija **4**,299–303. E:n tehtävä **4**,300–301. E:n totteleminen on Jumalan käsky **1**,241,256, parannuksen hedelmä **1**,61. Kristitty kunnioittaa e:aa **1**,341, **2**,58 **3**,444, **4**,301–302. Milloin e:lla ei ole Jumalan arvovaltaa **1**,341, **4**,299. Hengellinen elämänalue on itsenäinen e:aan nähden omalla alueellaan **4**,290. Kristus oli e:lle kuuliainen **1**,145. E. ja Jeesuksen tuomitseminen **3**,441. Jumala on uskonut koston e:lle **1**,304. Miekan käyttö kuuluu e:lle ajallisen elämän asioissa **1**, 347. Paavin asema e:n edessä **1**,267. E. suojaa Kirkkoa **3**,97. E:n turmeltuneisuus **3**,97,441. Perkele hyökkää e:aa vastaan **3**,440.

Etelävaltakunta **1**,130, **2**,156, **3**,130,369.

Etiopia **2**,446.

Etiopialainen hoviherra **1**,278,463, **2**,46, **3**,188.

Etsikonaika **1**,70,413. E:sta tulee ottaa vaari **4**,357. E:n kadottaminen **1**,414. E. ja kosto **3**,280.

Eufrat **1**,446.

Evankelista **1**,444, **3**,128. E:jen todistus Messias-odotuksesta **1**,126. E:n työ **2**,342. E:jen varustaminen **2**,414.

Evankeliumi (→ Laki ja evankeliumi). Ensimmäinen e. **3**,363. On vain yksi e. **1**,196, **2**,257,453. Vain kristinusko tuntee e:n **2**,21. E. erotti Israelin pakanoista **4**,132. Heprean e:a merkitsevä sana **2**,329. Mitä ja mikä e. on **1**,23,71,257,369–370,377,447, **2**,124,125, 197,236,249, 368,286,338,426,453, **3**,32,102, 179,204,206,290,292, 293,301,302,314,324–326,366,419. E. on uutta luova sana **3**,331. E. on Jumalan viisaus **3**,32,402, **4**,128. E. ei ole ihmisten mukainen **2**,21. E. on mykistävä **2**,22. E. on Raamatun ja uskon keskus, pääasia **1**,448, **3**,267,348, **4**,270–277. E. on suuri valo **1**,253,257, **2**,231, **3**,74. E. loistaa Kristuksen kasvojen kirkkautta **1**,248–252. E:iin kuuluu sekä Kristuksen työ että persoona **2**,160. Väärä e. ei saa elää oikean rinnalla **1**,24, **3**,164. Ihminen kykenee vastustamaan e:a **3**,331. Ihminen ei tunne e:a luonnostaan **1**,239, **3**,162,168,300. E. ei ole salassa, vaan on ilmoitettu **1**,44, **2**,266. E:n olemukseen kuuluu varmuus **3**,356. E:n voima **2**,55,57, 60,245,289,355, **3**,51–55,116,153,180,253, 320,467, **4**,69,136,158–160,186–188,287, 327,334,359. E:iin liittyy Pyhän Hengen todistus **3**,359. Hengen varsinainen työ on e:n julistaminen **3**,419. E. on Hengen virka **1**,243. E. löytyy yksin Jumalan sanasta **2**,22. E. on tarkoitettu ja se tulee julistaa Jeesuksen käskystä kaikille koko maailmassa **1**,121, **2**,42,45,86,125,236, 237,238,253,321,362, 430,445,455, **3**,44,74,115,134,176,179,180, **4**,24,68,193,328. E. on saarnattava kaikessa maailmassa ennen Kristuksen tuloa **4**,331. Alttius rauhan e:lle **4**,256. E:lla on katkeama-

ton viestinviejien ketju **4**,131. Enkelit iloitsevat evankeliumista **1**,114, **3**,428,464, **4**,232. Jeesus julisti e:a **3**,362, **4**,74,111,173,243. Apostolien työnäky oli saarnata e:a **3**,167. Jumala on antanut e:n armon vastaanottamiseksi **2**,20,237,382. E. lahjoittaa Kristuksen **4**,210, tarjoaa yleisen vanhurskauttamisen ja armon uskolla vastaanotettavaksi **3**,314,293. Uskokaa e. **1**,73. Jumala tahtoo, että kaikki tuntisivat ja uskoisivat e:n **1**,191, **2**,57. Jeesus etsii kadonneita e:lla **3**,134. E:n lupaukset ovat varmat **2**,243,322, koskevat jokaista **2**,241. Joulue:n ulottuvuudet **1**,171. E. tarjoaa pakopaikan Jumalan vihaa vastaan **2**,160. Missä on e., siinä on taivaan portti **2**,47. E. kokoaa uskovat seurakunniksi **2**,45. Sama e. kokoaa Kirkon sekä juutalaisista että pakanoista **2**,132–133, **4**,50, valitut Seurakuntaan ja Seurakunnan taivaaseen **2**,380, **3**,32. Kuinka e. tulee ottaa vastaan **4**,328. Kun e. säilyy, pysyy kristikunta **1**,210. Kirkon tulee pitää yllä e:a **2**,148. E. synnyttää uskon **2**,82,293,377, **3**,115,352,411, Kirkon **3**,172. E. on vanhurskauden virka **1**,244, anteeksiantamuksen virka **1**,245. E. on synninpäästö, antaa synnit anteeksi ja tekee eläväksi **1**,243, **2**,114, **3**,475, **4**,143,144,230,329. E. avautuu uskolle **3**,32. Ilman e:a ei kukaan käänny eikä herää **2**,290. E. ilmoittaa, että Jumala on rakkaus **1**,324. E. pelastaa **3**,51–54,153,180. E:ssa ilmestyy vanhurskaus **3**,54–55. E. vanhurskauttaa **2**,428,430, uudestisynnyttää ja antaa elämän **2**,68,349, **3**,21,55,129,226, **4**.88, lohduttaa Kristuksen työllä **2**,19,125, 366–369, **3**,116,209,297–298,347, **4**,111. E. vapauttaa lain alta **4**,74, kiusaajan kahleista **4**,70. E. on kaikissa armonvälineissä **2**,454, **3**,21–22, **3**,55,73,169,290,470. E:n kutsu **2**,293, **3**,295,384. Jumala siunaa e:lla **2**,445,446. E. antaa Pyhän Hengen **2**,453. Pyhä Henki vaikuttaa e:ssa **2**,454,473. E. tuo ristin **1,**258,463. E:n puhdas saarna **2**,44. Kirkon tehtävä on julistaa e:a **2**,114, todistukseksi kaikille **4**,155. E. hämärtyi vähitellen apostolien jälkeen **1**,249, **2**,214. E. ei ole pahuuden peite **1**,355, **3**,306. E:n saarnan ilmeneminen maailmassa **3**,76–80,93,97. E. on maailmalle hullutus **1**,372. Jumala ei anna uutta e:a viimeisille ajoille **1**,412. E:a on pidettävä esillä **1**,443. E:n oppi **2**,87,126,174, 235,445, **3**,189,269,417,424, **4**,51,60,69,89, 112,127,132,133,141, 147,149,150,185,296. E. on kilvoittelun voimanlähde **2**,32,404. E. vaikuttaa hyvät teot **3**,411. E:n kirkastuminen Lutherille **2**,439, **3**,180,362, **4**,190,220. Luther: Kirkon korkein aarre on Jumalan kunnian ja armon e. **3**,454, **4**,226,253. E. on "mammonaa" **3**,272. E:n julistaminen on kuin viestijuoksua **3**,320. E:n voittokulku **4**,326–327. E:a vastaan hyökätään **2**,108. Katuvaa tulee lohduttaa e:lla **3**,142,152. Katumattomia ei pidä lohduttaa e:lla **3**,133–134,169. E:n julistaminen syöksee saatanan alas taivaasta **3**,439. Kiusaajan raivo kohdistuu e:iin **3**,438,440. E:n vääristäjät **2**,98, 99,223. "Toinen e." **2**,100, **4**,194. Sosiaalinen e. **2**,349. Muita vääriä e:ita **2**,349, **3**,42, 49,126. Paavikirkolta puuttuu todellinen e. **3**,418. Antikristus on e:n vastustaja **4**,334. Yleisen vanhurskauttamisen kieltäminen turmelee e:n **3**,314. "E:n alku" **4**,144. Teko, joka on mainittava siellä, missä e:a saarnataan **4**,286.

Evolutionistinen **4**,133.

Farao **1**,98,297,340–342, **2**,82–84,89,91, 110. Joosef oli korotettu f:n rinnalle **3**,156. F:n paatumus **3**,279. F:n ja f:n joukkojen hukkuminen **3**,281, **4**,200,361.

Fariseus. F:sten väärä käsitys Jumalan valtakunnasta **1**,18,78. **4**,346. F:ille ei kelvannut todellinen Jumala eikä todellinen Messias **1**,280. F:t torjuivat armokutsun **1**,281,425. F:ia loukkasi evankeliumi **4**,144. F:t pitäytyivät ulkonaisesti Raamattuun ja sen säädöksiin **1**,317, mutta olivat lakihurskaita **3**,114,131, 213,315, **4**,62,93,94,99. F:t uskoivat olevansa Aabrahamin lapsia **1**,317, ja vapaita **3**,352. F:t olivat hengellisesti sokeita **4**,152–153. F:t yrittivät ansaita Jumalan suosion teoillaan **4**,173. Jeesus varoitti f:ten hapatuksesta **1**,300,320, **3**,370,403, **4**,81,194.

Jeesus kumosi f:n opetuksia **1**,318. Jeesus torjui f:sten lakihurskauden **4**,175. F:sten väärä jumalanpalvelus **4**,62,74,81. Jeesus moitti f:ia turhasta jumalanpalvelusta **1**,353, **3**,134, ihmiskäskyihin perustuvana **4**,194. Jeesus puhui ankarasti f:ia vastaan **1**,354, **3**,182, 230,280. F:t yrittivät kietoa Jeesuksen sanoihin **4**,288. F:sten liittoutuminen herodilaisten kanssa **4**,289. F:sten vääriä tekoja **3**,335,361, **4**,85,306. F:t ja syntinen nainen **3**,146–147. F. ja publikaani **1**,242, **3**,307–310. F:sten viitan tupsut **4**,307.

Fatalismi, **kohtalousko**, **fatalisti**. Kristityt eivät ole f:ja **1**,145. F. ei ole Raamatun mukaista **2**,26, **3**,426,427.

Filetus **3**,392,397.

Filippus, apostoli **1**,170.

Filippus, evankelista **1**,278,435,463, **2**,46, **3**,99.

Filosofi, filosofia, filosofinen **1**,154,190,194, 263,430,451, **2**,26, **3**,167, **4**,90,105,110,274. Kristillinen totuus ei ole f. **3**,105,159,388. F:illa on vain lain valoa **4**,111.

Galilea **1**,32,69,130,131,143,290.454, **2**,177,301,305,352,358, **3**,40,98,170,274, 327,360, **4**,20,258,259,261,307.

Galilealainen. G:t **1**,287. Jeesus, g. **3**,171, 360–362,373–374,461. G:sten veri **4**,44.

Gerhard, Johannes **1**,437.

Gerhardt, Paul (Paavali) **3**,88,89,366.

Gideon **1**,12,131, **4**,267.

Golgata **1**,22,29,86,151,167,177,206,418, 431,436, **2**,76,92,123,124,189,196,198,221, 228,288,291,303,310,431, **3**,28,62,122, 127,255,334,441,462, **4**,235,261.

Haanok **1**,312.

Haava. Kristuksen h:t **1**,370, **2**,198–201, lyötiin hänen ystäväinsä huoneessa **3**,190. Kristuksen h:issa näen syntini **2**,434. Kristus haavoitettiin, että meillä rauha olisi **1**,55,105,421, **2**,19,68,124,153,195,248,249, 292,300,320,440, **4**,237. Kristuksen haavoitetut kädet kutsuvat **3**,310. Lepo, autuus Kristuksen h:issa **1**,141,257,370, **2**,196,263, 395,397,438, **3**,288, **4**,82,136,188. Sovintoveri, armo parantaa omantunnon h:t **2**,153,375. Jeesus näytti ylösnoustuaan h:nsa **2**,253,281, **3**,123. Elämä Jeesuksen h:ista **4**,354. Kristuksen h:t ovat taivaassa todisteina maksetuista lunnaista **4**,82,218. Kristus saapuu h:t käsissä **1**,82,120. Jeesus parantaa h:mme **3**,38,326,343,346,369,370. Pedon kuolinh. **3**,423.

Haavoittunut. Kristus tahtoo sitoa h:eet **2**,341,371,378,379, 381,382, **3**,326.

Halvattu **1**,73,318,319, **2**,162, **3**,334,362, **4**,35,143–146.

Hapate, **hapatus**. Saddukeusten ja fariseusten h. **1**,317,320, **3**,270, **4**,194. Vertaus h:sta **1**,371–375, **2**,131. Vähäinen h. **1**,321,412, **2**,47,439,478, **3**,121,259,268,420, **4**,52,70, 74,141. Vanha h. **2**,271,272.

Harhaoppi, harha. Esiintyy h:ja **2**,108, 109. Pelastava usko ei synny h:ista **1**,321, **2**,355. Totuuden ja h:n sekoitus on sielulle vaarallinen **2**,355,478, **3**,295. H:lle ei saa antaa tukea **3**,394. H:jen kumoaminen **1**,45, **3**,269. Evankeliumi ei siedä harhaa rinnallaan **1**,381, vapauttaa h:ista **4**,71. Teko-opin h. **4**,106. Ehtoollista koskevia h:ja **2**,208–212. Esirukous kuolleitten puolesta sisältää opillisen h:n **2**,396. Osianderilainen h. **2**,397. Väärä yhteys voi johdattaa h:aan **4**,50. H:ssa olevissa yhteisöissä voi olla Jumalan lapsia **3**,394. H:n eduksi ei saa myöntyä ehdonvallanasioissakaan **4**,72. Synergistien h. **4**,135. Gnostilaisuuden, Kerintoksen h. **4**,135. Suuret h:t alkavat pienestä alusta **4**,183. Asettuminen alttiiksi h:n vaikutukselle on Jumalan kiusaamista **4**,282.

Harhaoppiset, harhaopettajat, harhauskoiset. H. tulee torjua **1**,347. H. eivät saaneet apostolista kirkkoa haltuunsa **2**,97. Millä h. pettävät **2**,99, **3**,409. H. eivät saa määrätä, millaisia paimenia uskovat itselleen kutsuvat **2**,372. H:t tulevat harvoin mielenmuutokseen näytöstä huolimatta **3**,280. Monet seurasivat h:ia **3**,392. H:t eivät voi tehdä tyhjäksi Jumalan kaitselmusta

3,393. Galatian h:t **4**,72. Arviointiperuste h:ien tunnistamiseen **4**,147–148. Paavali taisteli h:ia vastaan **4**,194. Uskovat eivät ole riippuvaisia h:ista **4**,238. Kaikkiruokaisuus on harhauskoisuuden merkki **4**,389.

Harmageddon 2,115.

Haureus, huoruus 3,146,315,328. Jumala kieltää h:n **1**,256,395, **3**,27,146, **4**,306. H. on lihan teko **2**,97, **3**,87,152,410,421, **4**,82,117. Kristitty pidättyy h:sta **1**,61, **2**,272. H. on pimeyttä **1**,140. H. on syntiä omaa ruumista vastaan **1**,395. H. tulee kuolettaa **2**,203. Pakanoiden h:n harjoitusta **3**,82,335.

Hedberg, F. G. 2,437.

Hedelmä. Kielletyn puun h. **2**,29,222, **3**,164, **4**,340. Kristuksen työn h. **4**,244. Jumalan valtakunnan työn h:t on jätettävä Jumalan käsiin **2**,42, **4**,255,266. Parannuksen h:t **1**,43,61,360, **2**,106. "Maan hedelmä" **1**,86,88. Evankeliumin h. **4**,274–276. Hyvät h:t **1**,116. Hengen h:t **1**,269,319, **3**,410, uskon h:t **1**,284,315, **2**,415,436, **3**,27,107, 168,190,305,326, **4**,34,127,183,212,214, 268,286. Vanhurskauden h. **4**,264,268,270, 276. Hyvä puu tuottaa hyviä h:iä **1**,116,460, **3**,35–39,228. Lainalainen ei voi iloita työnsä h:istä **2**,271. Epäuskon h:t **4**,263. Paatumuksen h:t **2**,168. Väärien profeettojen h:t **3**,230,257–259.

Heikot ja vahvat 2,206,461, **3**,291.

Heimo. Uskovat ovat pyhä h. **1**,121, **2**,170, **3**,40,187,189,195,470, **4**,230. Ihmiskunta on yksi Aadamin h. **1**,333,352. Israelin h:jen jakautuminen valtakunnan jaossa **2**,156, niiden kohtalot **2**,169, **3**,131,281.

Helvetti (→ **kadotus**).

Hemminki Maskulainen 1,185,186,187.

Henki → Pyhä Henki.

Herodes 1,391, **4**,289. H. Antipas **1**,209. H. Suuri **1**,125–126,144,201,208,209,210, **3**,176,229,425, **4**,200. H. Agrippa **1**,209, **3**,176–179.

Herra 1,10. Jeesus Kristus on H. **2**,179–183. Kirkkauden Herra **2**,179–183, **3**,245–250, **4**,39,365.

Herra Sebaot 1,9,10,11,12,13,14,21,22, 24,25,122,129,130,136, 139,170,349,354, **3**,231,251,254,255. Kristus on H. S. **1**,10, 13, 122,136,170, **3**,250.

Herran siunaus 3,414.

"Herran käsky" 1,400, **4**,344.

Herätys, **herääminen**, **herätä** (→ **kuolleista herättämys**). Omantunnon h. **1**,72,298, 299, 304,407,453, **2**,429, **4**,100,121,162,377,390. H:n ajat **1**,90,460. Aika h. **1**,254. H. näkemään tilansa **2**,246. H. hengellisestä kuolemasta **1**,206,222,230,255, 284,358,384,440,461, **2**,248,289,294,301, **3**,19, **4**,36–40. H. valvomaan **1**,427, **4**,180,295,338. Kaste h. eloon **1**,440.

Hesekiel. H:n profeetan tehtävä **3**,65.

Hieronymos 1,102,103,186,187.

Himo 3,26,56–59,81,84,87,125,350–351, 387, **4**,306,364,366. Mikä on h:a **2**,56–57. Kunnianh. **4**,231. Lihan h. **4**,116–118, 217,314. Petolliset h:t **4**,139. Sydämen h:t **4**,177. Vallanh. **4**,237.

Hoenecke, Adolf 2,382.

Homiletiikka. H:n perusteita **1**,442–477.

Homilia 1,442.

Hoosea. H:n ennustus Kristuksen matkasta Egyptiin **1**,210. H:n avioliitto **1**,446. H:n lohdutussaarna **2**,308–309.

Hoosianna -hymni 1,26,30,32–34,85,86, 132.

Humanisti 3,348.

Huoneenhaltija 1,94–95,444. Kelvoton h. **1**,471, **3**,270–273. Pastorit ovat h:ita **2**,207,343, **4**,181–183 Jumalan salaisuuksien h:ita **2**,208. H:iden tulee olla uskollisia **3**,183, **4**,164,181–183,342,356,369.

Hurmahenget, **hurmahenkisyys**, **hurmoksellisuus 3**,384. Kääntymätön ihminen on pahin h. **3**,49. Irtautuminen kirjoitetusta Jumalan sanasta on h:tä **3**,352. Pietari ei tee h:iä

1,97. Viettelys h:teen **1**,213,454,458. H. ruokkii aistillisuutta **1**,408. Kristillisyys ei ole h:ta **1**,325. Luterilainen uskonpuhdistus hylkäsi h:n **2**,153. H:ien käsitys Israelista **2**,161. H:n vaara **2**,249. Erossa h:stä **2**,342. Sanaan ja sakramentteihin pitäytyvä usko vapauttaa h:stä **2**,409. H:ien usko ei voita **4**,137.

Hymeneus 3,229,392,397.

Hypnoosi 2,407, **3**,49.

Hyvän ja pahan tiedon puu 3,13, **4**,340.

Häät 1,46–49, **4**,360. Kuninkaan pojan h. **1**,46,49,272, **2**,342, **3**,325,470, **4**,172–175. H:ateria 46–49,386. Karitsan h. **1**,250, **3**,41. Kaanaan h. **1**,290–295, **2**,176, **4**,259. H:vaate **1**,95,373. H:morsio **1**,104. Istumapaikka h:issä **4**,61,63. H:juhla ajassa **1**,141, **4**,66. Iäinen h:juhla **1**,108,230,272,419, **2**,286, 312, **4**,66,355,370.

Iankaikkisuus. Herra on i:sta ja i:ssa **3**,15,16. Tämän jälkeen tulee i. **1**,84. Poika on syntynyt Isästä i:ssa **3**,30, **4**,39. Kristus oli Jumalan Poika i:ssa **3**,285. Jumalan ”tänä päivänä” on iankaikkisuus, ilman alkua ja loppua **1**,165. Pelastussuunnitelma on tehty i:ssa **1**,285, **3**,32, samoin armovalinta **2**,166. Jumalan laupeus on i:sta **3**,103,106. I:n ja ajan kohtaaminen **2**,263, **3**,448. I. ja elämän tarkoitus **2**,286. Autuas i. **3**,267. Pyhien osa i:ssa **4**,201,227. Onneton i. **3**,202.

Ideologia 1,194,261.

Ihme. Jumala osoitti i:illä olevansa tosi Jumala **3**,231,279,476. Profeetat tekivät i:itä Herran nimessä **1**,335. Usein profeetat vahvistivat kutsunsa i:illä **3**,402. Kun Kristus omaksui synnittömän ihmisluonnon Mariasta, se oli i. **1**,165, **3**,193, **4**,335. Kristuksen lihaan tulo oli i:iden i. **1**,169,179–182, **2**,156. Jeesuksen kuolleista nousemisen i. **4**,40. Kastajan syntymä oli i., syntyminen Jumalan lapseksi on i., Kirkon synty ja olemassaolo on i. **3**,193,369. Kristuksen i:t **1**,308–309,397,425, **4**,40,145,199,259,262, 305,307,308. Kristuksen i:t olivat merkkejä **1**,309, **3**,100, ennakoivat tulevaa autuutta **1**,308, Jumalan kaikkivallan tekoja **4**,39. I:t olivat merkkejä jostakin vielä suuremmasta **3**,384. Betesdan i. **3**,384. Opetuslasten valta tehdä i:itä ei perustunut uskoon, vaan Jeesuksen sanaan **1**,39. Apostolit tekivät i:itä Jeesuksen nimessä **4**,145. Apostolisilla i:illä Jumala vahvisti sanansa **1**,274,309, **2**,452, samoin profeettojen i:illä **1**,415. Paavali vahvisti i:illä apostolinvirkansa **2**,120. Sanainspiraation i. **1**,414, innoituksen i. **3**,187. Simon-noita halusi ostaa kyvyn siirtää toisille kyky tehdä i:tä **1**,435. On i. saada kuulla evankeliumia **1**,53. Syntien anteeksiantamus on suurimpia i:itä **1**,90,305. Uudestisyntymisen, kääntymisen, uskon i. **3**,80, 155,431,435. **4**,40,359,370. Ihminen tavoittelee luonnostaan i:itä voidakseen uskoa **2**,335. I:iden vaatiminen on Jumalan kiusaamista **2**,157. I:n liittyminen rukouksen kuulemiseen **4**,46. Väärin ymmärretyt i:t **1**,15. Väärä käsitys i:istä **2**,120,157,349, **3**,328. I:istä ei pidä etsiä hyviä päiviä **3**,290, 296. Väärät i:t **1**,15, **2**,163, **4**,330,337,366. Raamatun varoitus **2**,448–449.

Ihminen (→ **Vanha ihminen,** → **Uusi ihminen**). Kaikki i:t ovat samassa asemassa Jumalan edessä **1**,189. I. on luonnostaan uskonnollinen **1**,87, synteihinsä kuollut, ilman hengellistä elämää eikä hänellä ole kykyä etsiä tai lähestyä Jumalaa **4**,193–194. I. ei luonnostaan käsitä autuuden asiaa **2**,21, on vihan lapsi **2**,28. Nykyajan i. **2**,245, **3**,260. On lainalaisuuksia, joita i. ei voi muuttaa **3**,281. I. ei synny erakoksi **4**,56. I. on riippuvainen joko Jumalasta tai kiusaajasta **4**,71. Epärehellisyys on i:ssä syvällä **4**,76. I:llä on uskonnollisia tarpeita **4**,93. I:llä on lain luulo **4**,99. Kristus tiesi, mitä ihmisessä on **4**,185. I:n luku **4**,336.

Ihmisen Poika. Kristuksen Messias-nimi, joka painottaa hänen inhimillistä luontoaan **3**,17,19,21,60,63,98, 99,115,173,245,246, 251,276,284,443, 448,452,456,457,468, **4**,40,65,211,241,246, 341,345,350,351,356, 360,363,374. I. P. on sapatinkin herra **1**,336. I. P:lla on valta antaa syntejä anteeksi maan päällä **4**,143–146.

Ihmiskäskyt ovat turhaa jumalanpalvelusta **1**,15,318,330,353, **3**,315,317, **4**,62,99,194.

Iisak **1**,86,278,297,310,315, **2**,67,69,127, 128,224–227, **3**,159,222,225,381,465,472, **4**,166,171,391.

Ilmestyskirja **3**,14,63,97,194,238,248, 397,410,426,447, **4**,221,223,235,251,336, 371,383,384. Johannes sai I:n sanat Patmoksen saarella **3**,251. I:n vertauskuvallinen luonne **3**,437. I. on annettu kuvina filmin tapaan **3**,437.

Ilmoitus. Apostoleitten ja profeettojen perustus **1**,45. Seurakunta on kalliolla, jossa yhtyvät Jumalan i. ja Kristus **2**,41. Johannes saattoi päätökseen apostolisen i:n **1**,207. Raamattu on Jumalan i., riittävä pelastusta varten **1**,463, **3**,111,162,263. Jumala on sitonut Kirkon i:seensa **3**,11,16. Olemme riippuvaisia i:sta **3**,162,164. I:ta ei voi muuttaa **4**,86. Oikea oppi on Jumalan i. **4**,54,88. Juutalaisvaltion synnystä Raamatussa ei ole i:ta **2**,170. Koettelemuksissa ei pidä vaihtaa Raamatun i:ta eikä sen Jumala-kuvaa toiseksi **2**,227. Kristus sai suoraan Jumalan i:n **2**,262. Vanhurskauttaminen ja Jumalan i. **2**,427–430, **3**,30. Siinä, mistä ei ole i:ta, on pimeää **3**,13. Maailman viisaat ja i. **3**,81. I. luomisteoissa **3**,82. Uuden liiton jälkeen ei tule uutta i:ta **1**,84. Ei pidä etsiä uusia i:ia, sillä niitä ei tule **3**,239,402.

Ilo, **iloita**. I:n aihe **1**,38–45,67, **2**,80–81. I. Vapahtajasta **2**,134,173, **3**,33,43. I. Herrassa **3**,326. Autuuden i. **1**,262, **2**,22,105,147, 148,228,249,250,265,271,314, **3**,88, 110,118,121,168,216, 290,325,336,357,360, 365,404,429,453, **4**,34,54,67,141,150,216, 241,254,256. Saa i:lla ammentaa pelastuksen lähteestä **3**,72,73,424, **4**,388. I. armosta **2**,20,83,242, **3**,13,336,340, **4**,12,23,34,107, 170,359. Toivon antama i. **2**,234, 235, **3**,63. Ilo Pyhässä Hengessä **4**,150,211,243,333, 334. Rakkaus iloitsee yhdessä totuuden kanssa **2**,11,15,16. I. Yljän äänestä **2**,46, Jumalan, Jeesuksen sanasta **2**,145, **3**,92,102, 263,336, evankeliumista **3**,54, **4**,265,271, taivastoivosta **4**,219, armopalkasta **4**,247. Yhtyminen i:lla Jumalan tahtoon **2**,58, **3**,190,352,353, **4**,315. Uusi Jerusalem on i. Jumalalle **3**,18, **4**,248,250. I. syntisestä, joka kääntyy **3**,114,117,428,448,464, **4**,180,232, 370. Kirkastunut i. **4**,21. Taivaan i. **4**,91, 183,203,225,227,235,365, 370,374,383.

Ilosanoma (→ **evankeliumi**) **1**,121, **2**,125, 193,197,219,246, 253,266,270,297,318,329, 337,366,414,453,455, **3**,21,45,128,290,324, 325,340, **4**,24,55,187,191,243,262,271,327. Kirkon tulee olla i:n kirkko **3**,115.

Immanuel **1**,136,166,168,193,194,196, 197,198, **2**,156,159, **4**,108,145.

Inhabitaatio **2**,436.

Innoitus, inspiraatio. I:n ihme on uskon asia **1**,414, **3**,184. Raamattu on syntynyt Pyhän Hengen i:sta ja on siksi erehtymätön **1**,80, **3**,184, **4**,127 myös Psalmit **3**,104. Meillä ei ole Pyhän Hengen i:ta **1**,455, **4**,328.

Intia **1**,154, **2**,446.

Intialainen **2**,166.

Islam **1**,363, **2**,41, **3**,225,392, **4**,93.

Iso katekismus. Sitaatti tympääntymisestä 4,81–82.

Israel (→ **Jaakob**). I:n kansa. I. Egyptissä **2**,271–273, **4**,360. I. Punaisen meren rannalla **3**,474. Kiusaaja pyrki voimakeinoin hävittämään I:n **1**,11. I. oli Jumalan esikoispoika **1**,437, Jumalan kansa **1**,349 ja Jumalan omaisuus ennen kaikkia muita kansoja **1**,437. I:n kulku Kanaaniin **1**,396,421, **2**,272, **3**,477, **4**,361. I. Gideonin aikana **1**,131. I. Daavidin aikana **3**,405, **4**,13,77, Salomon aikana **4**,129. I. Hoosean aikana **2**,308–309. I. Aahabin aikana **3**,431, karkotuksessa **4**,248, Jeesuksen aikana **4**,237, Jeesuksen jälkeen **4**,306. I:n sodat **1**,265, 377, **2**,241,329. I:n viholliset **3**,104,231, 405,476. Väärä jumalanpalvelus I:ssa **3**,130, liittoutuminen pakanoiden kanssa **3**,395. Kristus on se Herra, joka johti Vt:n aikana I:a **1**,86. I:n jakautuminen **3**,346,369. I. eli Pohjoisvaltakunta ja sen häviö **1**,130, **3**,131,

281. I:n karkotus **3**,371. I. Vanhan liiton viimeisinä vuosisatoina **3**,372. I:n Messias-odotus **4**,13,84,105,132, yleistä Jeesuksen aikana **1**,127,356, väärää odotusta **2**,346–347. I. oli esikuva Jeesuksesta **1**,210, Uudesta liitosta ja taivasten valtakunnasta **3**,154,186–188. Kristuksen ilmestymistä varten tarvittiin I:n kansa **3**,239,383. Kristus lopetti ristillä I:n erikoisaseman **1**,84,350–352. I:n valtio **1**,35, **2**,298, **3**,53, **4**,72,73. I. Rooman vallan alla **1**,42,71,219. Tämän päivän I. **2**,308. Hengellinen I. **1**,78,79, **2**,381 ja uskon taistelija **1**,264. Todellinen, hengellinen I. on uskova jäännös **1**,349. I:sta ja pakanoista yksi lauma **1**,399. I. Hengen mukaan ja I. lihan mukaan **1**,357,437, **2**,350, **3**,12. I:n sukukuntien tuomitseminen **4**,231. I:n sukukunnat Ilmestyskirjassa **4**,206. I:n paatumus **1**,413–415.

Isä. Isän ja Pojan ykseys **1**,122,161,165, 167, **2**,153,371, **3**,11,24,197,215,449,461, **4**,38. Poika on Isän vertainen **3**,400,461, **4**,97, ihmisyyden puolesta Isää alempi **2**,182, **3**,400. Samaa jumalallista olemusta Isä, Poika ja Henki **2**,240. Jeesuksen, Jumalan Pojan, ja Isän suhde **1**,170,277,335, **2**,262, **3**,402,426,430, **4**,38–40,350,351, 373. syntyminen I:stä **3**,30, **4**,38. Isä – lapsi -suhde Jumalan ja ihmisen välillä **3**,15,25, **4**,38. Jumalan Poika luojana meidän I:mme **1**,129,132,139,142,152, **2**,262, **4**,341. "Minun I:ni ja teidän I:nne" **4**,56. Jumala on I. luomisen, lunastuksen ja pyhityksen nojalla **1**,437. I:n käsi **4**,59,104–108,164,180, 202,233,239,354. I:n kuristus **4**,30.

Isä meidän -rukous **1**,301,333, **2**,262, 422,425, **3**,136,142, **4**,56, 297.

Isänmaa. Ajallinen i. **1**,326, **2**,11,219, **4**,291,302. I:n rakkaus **4**,306. Ahneus on tuhoisaa i:lle **3**,87. I. palvelee Kirkon asiaa Jumalan kaitselmuksen alla **3**,400. Taivaallinen i. **1**,13,269, **2**,302, **3**,473, **4**,216–220, 302. Kirkko ei ole olemassa i:n tähden, vaikka se voi sitä hyödyttää, vaan i. on olemassa Kirkon tähden **3**,476.

Jaakob, kantaisä **1**,14,19,86,144,264,278, 297,310,315, **2**,47,69,127, **3**,70,115,154, 155–157,159,381,465–468,471,472, **4**,166, 171,206,317,324, petturi **1**,264. J. antoi Sykarin kaivon pojalleen **1**,297. J. = Jumalan omat **1**,19. J. = J:n heimo = Israel **1**,397, **3**,450, **4**,130,132,294. J:n paini **4**,79,390–393.

Jaakob. J. vanhempi Sebedeuksen poika, apostoli **1**,97,209,338, **3**,99,176,236,242, 251,274, **4**,200,216. J. opettaa pelastusta armosta, ei teoista **2**,59, **3**,223–228.

Jaakob, Alfeuksen poika **2**,176,177,178, 459, **3**,174,278.

Jahve, Jehova (→**JHWH**) **1,**9,10,11**.**

Jairos **4**,305,308.

Jalkojen pesu **4**,231.

Jeesus (→ **Ihmisen poika**, → **Immanuel**, → **Jumalan Poika**, →**Kristus**, → **Sana**). J. luvattu Messias **2**,35, **3**,42,53,60,173–175, 238,327, **4**,29,89,105,261. J. on ensimmäinen ja viimeinen, Herra Sebaot **3**,250, A ja O **3**,379. J:n esiäitejä **3**,477. J. on Daavidin kuningashuoneen laillinen perijä **1,**145. Nimi J. **1**,194,229–231,430. J. syntyi neitsyt Mariasta **1**,165. J. oli Marian esikoinen **2**,176. Jeesus 12-vuotiaana temppelissä **2**,68,177,219. J. oli opetellut isänsä ammatin **3**,400. J. on tosi Jumala ja tosi ihminen **1**,165,170,171,184, **4**,38,39,107, kaikkivaltias **1**,307–308. **2**,128, Jumalan Poika **3**,42,60,173–175,238, **4**,135. J. oli ihmisille annetun järjestyksen alainen **2**,27. J. tiesi, mitä ihmisessä on **3**,85. J. syntisten ystävä **3**,115. J. tuomittiin jumalanpilkasta **2**,130. J. kiusattuna erämaassa **2**,28–33. J:n saarna **1**,69–73, **4**,74. On maksanut täydellisesti syntivelkamme **1**,36, **2**,65. J:n kuolema oli lunastuskuolema **2**,195. J:n haavat **2**,198. J. on uhri maailman syntien edestä **1**,420. J. haudassa **2**,230–232. J:n ylösnousemus **2**,233–339. J:n taivaaseen astuminen **2**,442–447. J. löytyy Sanasta, **1**,153–155. Valo ja elämä **1**,185–186. J. tuli syntisiä varten **1**,199. J. on ainoa tie Isän luo **1**,215. J. teki tyhjäksi perkeleen teot 4,**2**2. J. on elämän leipä **1**,299. J. vapautti perinnäissäännöistä

1,318. J. on luja turvapaikka **1**,36. J. auttaa kiusauksissa **2**,49–55, näkee hätämme **4**,21,23. J. kutsuu luoksensa syntiset **4**,41. Kuinka J. opitaan oikein tuntemaan **2**,121–123. J. ja Aabraham **2**,127,128, **3**,344. J. on viinipuu **3**,35–39. Kunnia J:lle **3**,460–464.

Jeremia kätki vyön Eufratille **1**,446. J. itki Jerusalemin raunioilla 2,309. J. puhui Jumalan tutkimattomista tuomioista **3**,12, **4**,123. Toiset sanoivat Ihmisen Pojan olevan J:n **3**,173.

Jeriko 1,418,424,426, **3**,346,347, 477.

Jerusalem 4,136,259,284,285. J. on Siionin vuorella **1**,260. J. oli Jumalan kaupunki **2**,68, **3**,320. J:ssa oli Herran säätämä jumalanpalvelus **2**,112,156. J. oli Messiaan viran toteutusympäristöä **2**,169. Jeesuksen viimeinen matka J:iin **1**,418–421,424, **2**,34–35,77–78, **3**,462. Vapahtaja valitti J:n paatumusta ja itki kaupunkia **2**,24–25, **3**,279–282, **4**,251,283,368,380. J:n paikallinen seurakunta **2**,424, **3**,44,47, **4**,286. Evankeliumin julistus lähti J:sta **2**,133,167,282, 290,350,455, **3**,44,70,154. J:n hävitys **1**,227, **2**,130,456, **3**,271–273,476, **4**,44,143,222, 254,292,306. J. , Jumalan seurakunta ajassa **1**,13,16,21,154,295,376, **2**,61,68,271, **3**,18, **4**,248,250. Riemuitkaa, J:n rauniot, **1**,376–381. Taivaallinen J. **3**,466,467, **4**,138,251.

Jesaja. J:n ajan uskonnollinen tilanne **1**,129. J. ja Aahas **2**,156. J. puhuu Jumalan tutkimattomista tuomioista **3**,12. Johanneksen ja J:n näyt **3**,246–247. J. näki Jeesuksen kirkkauden **3**,251–252,255.

JHWH 1,9,10.

Job 1,74,76,231,339,417, **2**,392, **3**,13,312, **4**,317–320,321–326. J:n kirja **4**,317. Job 19:21–27 käännös ja merkitys **2**,233–235. J. Jumalan tuomioista **4**,123. J:n usko **4**,321–326.

Johannes, apostoli 1,97,185,186, **2**,392, **3**,173. J. kiivastui **3**,99. Opetuslapsi, jota Jeesus rakasti **1**,205. J. kirkastusvuorella **3**,236,238,242,251, **4**,216. Jeesus uskoi äitinsä J:n hoiviin **2**,159,177,178,219,220, **3**,277. J. ristin juurella **2**,216. J. Jeesuksen haudalla **2**,280. J. kävi Samariassa **3**,99. J:n tehtävä **1**,207. Johanneksen ja Jesajan näyt **3**,247–249,252. J. kylpylässä **4**,135. J. eli vanhaksi **3**,173.

Johannes Kastaja 1,109–113,127,176, 306,350, **3**,75, **4**,84. J:n syntymä **3**,192–196, nimenanto **3**,193–194. Jeesuksen sanat J:sta **3**,115,134,195. J:n kaste **1**,233, **4**,136,343. Kristuksen edelläkävijä **1**,356, **2**,25, **3**,192, viimeinen Vanhan liiton profeetta **3**,195, parannuksen saarnaaja **3**,207. J:n kuolema **4**,200. J:n opetuslapset **4**,65,84.

Johdatus, Jumalan 1,210,271, **2**,302,418, **3**,137,274,278,307,425,472. J. ensimmäisen uskonkappaleen alueella **3**,115, **4**,46,239, 290,291, kaitselmuksella enkelien toimesta **1**,14, **2**,63,64, **3**,387,428,468, **4**,291. J. koetuksissa **2**,76, **3**,431–436, **4**,45. J. ajallisen elämän asioissa **2**,157. J. Mooseksen elämässä **1**,341. J. maailman suhteen **1**,374, tähtitaivaan suhteen **1**,379. J. toteutuu uskon alueella vain Sanan kautta **1**,73,107,176, 274,404, **2**,63, **3**,361,475, **4**,57,78. J. ensimmäisen ja kolmannen uskonkappaleen alueilla **3**,476. Jeesus ei johdattanut omiaan fariseusten ruokittaviksi **1**,320. Jeesus johdatti myrskyyn **1**,338. J. taivaan autuuteen **1**,421, **4**,77,80,109,240. Esterin kirja opettaa Jumalan j:ta **1**,456. Pyhän Hengen j. Raamatun kirjoittamisessa **2**,353, **4**,162.

Joona 4,160. J. meripedon vatsassa **2**,44, 354. J:n merkki **1**,228, **2**,157, **4**,261.

Joosef, kantaisä **1**,66,210, **4**,206. Sai isältään maa-alueen, jossa oli kaivo **1**,296,297. J:n sukukunta **4**,203. J. piti sanasta kiinni **1**,404. J. pelastui veljiensä tappoaikeesta **4**,200. J. veljien rikos ja anteeksianto **3**,154–158.

Joosef, Marian mies **1**,27,50,59,123,143, 145,147,154,179,193, 196,197,198,208,336, 349, **2**,175–178,216,219, **4**,83,261,341.

Joosef, Jooses, Jeesuksen "veli" **2**,176,178.

Joosef Arimatialainen 1,319, **2**,230,261.

Joosef Barsabbas 4,343.

Jordan 1,109,129,130, **3**,178, **4**,391.

Joulu **1**,109–200.

Jumala (→ **jumaluus**, → **Kolmiykseys**). Sana "jumala" **4**,107–108. J:n olemassaolo **2**,172,252, **3**,82, **4**,71,93,103. Luomisteot ja omatunto todistavat J.n olemassaolosta **1**,311,312,406,406. Elävä J. **3**,433,436. Tutkimaton ja ilmoitettu J. **3**,11–16. J. on yksi **1**,170, **2**,30,460, **3**,24, **4**,51,59,106. Oikea J. ja epäjumalat **2**,188. J. on kaikkialla ja näkee kaiken **3**,66. J. ei voi olla osallinen syntiin, tehdä syntiä tai langeta syntiin **3**,313. J. on erehtymätön ja totuudellinen **3**,162. J. puhuu totta, ei petä eikä valehtele **2**,174, 227,243,254,289, **3**,394. J. loi maailman **2**,275,390. J. ja aika **3**,15–16, **4**,378. J. on ihmisen ymmärryksen yläpuolella **1**,149. **J**. on puhunut **1**,159,164–168. J. omaksui lunastuksemme tähden itseensä ihmisluonnon **1**,169, **2**,160. J. hyväksyi Poikansa uhrin **2**,237,321,328–329. J. on sydämessään armahtanut maailmaa ja antanut sille synnit anteeksi Kristuksessa **2**,414. J. on leppynyt **2**,366. J:n sana kieltää tekemästä kuvaa J:sta **1**,323. J. on jo tehnyt sovinnon **2**,324. J. ei tahdo syntisen kuolemaa **2**,114. J. on rakkaus **2**,119,227,228,400,401, **3**,75,338, **4**,21, 29,30,31,362. J. herätti Kristuksen kuolleista **2**,273,285,290–295,298,358. Lohdutuksen J. **1**,323–328, **2**,351. J. on pyhä **2**,245, 428, vanhurskas **2,**252,428, uskollinen **2**,38, 93, pitkämielinen, kärsivällinen, armollinen ja laupias **2**,64,160,404, **3**,454. J. vaikuttaa uskon **2**,382. J. lukee uskon vanhurskaudeksi **2**,237. Tuomion J. **1**,355–356. Ihminen ei voi nähdä J:aa hänen täydessä valtasuuruudessaan **1**,396, **4**,227. Miten opimme tuntemaan J:n **1**,406–410. J. ei kiusaa ketään **2**,56. J:n voittaminen **4**,392–393. J. toteuttaa lupauksensa **2**,392,399. J. ei ole epäjärjestyksen, vaan järjestyksen ja rauhan J. **2**,14,130. J. ei katso henkilöön **2**,104. Väärä käsitys J:sta **3**,66–67.

Jumalaapelkäävä. Käännynnäiset **1**,320. Kätilöt Egyptissä **1**,341. J:t Israelissa **2**,187.

Jumalan kuva. Jumala loi ihmisen k:seen **2**,428. Ihminen ennen lankeemusta **1**,165, **4**,15. Ihminen menetti lankeemuksessa J:n k:n **1**,180,437,440,437, **2**.428. J:n k:n palautuminen **1**,440,460, **2**,321, **3**,20, **4**,179. Ihminen J:n k:na **3**,53. Kristus on J:n k. **1**,248,249,253,255, **3**,29,31. J:n k:n sinetillä merkityt **4**,205.

Jumalankuva. J:n tekeminen **1**,323,356.

Jumalanpalvelus **3**,209,240. J. perustui lakiin **2**,185. J. lakkasi Jerusalemissa karkotuksen aikana **1**,227,260. Ihmisten keksimä j. ei ole otollista **1**,330,353, **3**,317,334–335,339, 361. Lain ulkonainen noudattaminen ei kelpaa j:ksi **4**,122. Jeesus varoitti turhasta j:sta **1**,20,328,353, **3**,403. Ihmiskäskyt ovat turhaa j:ta **1**,318, **3**,151, itse keksitty j. ei ole otollista **1**,330, **3**,61,164, **4**,242,276. Väärä j. **3**,132, 418. Raamattu varoittaa vilpillisestä j:sta **3**,229–230. Jumala rankaisee väärän j:n **3**,230. Millaista j:a Herra tahtoo **3**,130–135. J:n aitous **3**,229–235. J:ssa on pysyttävä puhtaassa Jumalan sanassa **1**,353. Tulee kavahtaa yhteisen j:n laiminlyömistä **1**,17,61. On synti jättää lapset yhteisen j:n ulkopuolelle **1**,33. Yhteisiä j:ia ei voi olla niiden kanssa, jotka pystyttävät laista tulevaa vanhurskautta **1**,250. Jerusalem edusti Vanhan liiton aikana oikeata j:ta **1**,260, **2**,68,112,156,221. Kristuksen jälkeen Vanhan liiton j. lakkasi **1**,353, **2**,130, **4**,68. Jeesus uudisti j:n **4**,16. Oikea j. tapahtuu Hengessä ja totuudessa **1**,300, **3**,56. Saarna antaa sisällön j:lle **3**,134–135. Järkyttävät tapahtumat ovat kutsu hylätä ihmistekoinen j. **1**,287. J:n paikat ja ajat ovat ehdonvallanasioita **1**,302. Oikeata yhteistä j:a ei ole lupa laiminlyödä **2**,374. Seurakunnan j. on julkinen, kaikille avoin **2**,424, saamme tulla siihen ilolla **4**,146, armohetki **4**,273. Vanhan liiton j. **3**,237,467, **4**,84. Israelin j. oli esikuva **3**,186. Israelin väärä j. **3**,130–131,431. Kirkolliseen yhteyteen ei vaadita samanlaisia j:muotoja **4**:51–52. J:elämää Korintossa **4**,90.

Jumalanpelko **2**,417, **3**,56,67,254,258,317, 342, **4**,141,167. Herran pelko **1**,212,215, **2**,184,308. Saatanan väite Jobin j:sta **4**,318.

Jumalanpilkka. Jeesusta syytettiin j:sta **4**,104,143,146.

Jumalan Poika on yhtä olemusta Isän kanssa **1**,122, Jumalan olemuksen kuva ja hänen kirkkautensa säteily **1**,161,162,165, 330, Isästä iankaikkisuudessa syntynyt **1**,82, **3**,30, tosi Jumala **1**,162, ainoa P. **4**,56. J:n P. ei ole osa luomakuntaa **3**,30, vaan esikoinen ennen luomakuntaa **3**,30. J:n P. on iankaikkinen rakkaus **3**,28. J:n P. ilmestyi Vanhan testamentin aikana **1**,198. J:n P. otti synnittömän ihmisluonnon osaksi persoonaansa **3**,31,313, tuli ihmiseksi sikiämisessä **1**,195, **2**,260, **3**,16, Daavidin pojaksi **4**,96, oli neitsyt Marian kohdussa **1**,15, alentui lain alaiseksi **2**,194,431, tuli todelliseksi ihmiseksi lunastuksemme tähden **1**,27,136,160,166, 336, **2**,18,246,280,287,304,443–444, **3**,31 tekemään tyhjiksi perkeleen teot **2**,227, **3**,24,26, kärsi syntisten puolesta **2**,315, ja teki kaiken mitä lunastukseen tarvittiin **1**,36,177, **2**,431, **3**,183. Lahjavanhurskaus edellytti J:n P:n ihmiseksi tuloa **2**,439–440,463. J:n P:lla ei ollut syntiä **1**,409. J:n P. sälytti päälleen koko maailman syntitaakan ja kärsi kaikkien edestä **1**,430, **2**,128, 240,366. Meidät on lunastettu J. P:n pyhällä ja kalliilla verellä **1**,203, **2**,104,195,199,380, **3**,396, **4**,107. J:n P:n veri toi puhdistuksen **2**,273, puhdistaa kaikesta synnistä **1**,245, **2**,257,325, **3**,106,242,462. J:n P:n kärsimys tuotti koko maailman syntien sovituksen **1**,409. J:n P:n ihmiseksitulo oli tuomio ihmisen yrityksille pelastaa itse itsensä **1**,354. Ihmeet osoittivat Jeesuksen J:n P:ksi **1**,309,335. Jeesuksen kirkastuminen osoitti hänet J:n P:ksi **3**,238. J:n P. pitää yllä maailmankaikkeutta **2**,72. Kerintoksen harha J:n P:sta **4**,135.

Jumalanpalvelus. J. perustui lakiin **2**,185. J. lakkasi Jerusalemissa karkotuksen aikana **1**,227,260. Ihmisten keksimä j. ei ole otollista **1**,330,353. Jeesus varoitti turhasta j:sta **1**,20,328,353. Ihmiskäskyt ovat turhaa j:ta **1**,318, itse keksimämme j. ei ole otollista **1**,330. J:ssa on pysyttävä puhtaassa Jumalan sanassa **1**,353. Kavahdamme yhteisen j:n laiminlyömistä **1**,17. On synti jättää lapset yhteisen j:n ulkopuolelle **1**,33. Yhteisiä j:ia ei voi olla niiden kanssa, jotka pystyttävät laista tulevaa vanhurskautta **1**,250. Jerusalem edusti Vanhan liiton aikana oikeata j:ta **1**,260, **2**,68,112,156,221. Fariseusten j. **4**,62. Kristuksen jälkeen Vanhan liiton j. lakkasi **1**,353, **2**,130. Oikea j. tapahtuu Hengessä ja totuudessa **1**,300. Järkyttävät tapahtumat ovat kutsu hylätä ihmistekoinen j. **1**,287. J:n paikat ja ajat ovat ehdonvallanasioita **1**,302. Oikeata yhteistä j:ta ei ole lupa laiminlyödä **2**,374. Seurakunnan j. on julkinen, kaikille avoin **2**,424.

Jumalantuntemus, Jumalan tuntemus **2**,372. J:n menettäminen **3**,14. Luonnollinen, synnynnäinen j. ei anna rauhaa **1,**51, ei johda autuuteen **2**,265, vaan jää lain tasolle **2**,266. Ohi Kristuksen ei ole j:ta **2**,423.

Jumalan valtakunta on hengellinen **1**,70–72, **2**,131,163,164,315, **3**,408, vanhurskautta, rauhaa ja iloa **1**,138,468, **2**,362, taivasten v. **3**,372. Vapahtajan opetusta J:n v:sta **2**,162–164, **3**,435. J:n v. tuli lähelle Jeesuksen opetuksessa ja teoissa **4**,346. J:n v. ei ole ulkonainen **1**,291, ei tule nähtävällä tavalla **2**,163,298, **4**,333, löydetään sanasta ja sakramenteista **4**,112, on sydämissä **4**,51. Lihallinen käsitys J:n v:sta **2**,298, **4**,106,346. J:n v. oli tullut Kristuksen myötä lähelle **1**,38,39, 70–72,219, **2**,202. J:n v. tulee luoksemme armonvälineissä **1**,71. J:n v:aa rakennetaan vain Jumalan voimassa **2**,137,357, sanalla ja sakramenteilla **2**,353. J:n v:n tuleminen **1**,78–83, **4**,64. J:n valtakuntaa julistetaan **3**,329. J:n v. on armon valtakunta **4**,174. Syntinen, raskaasti rikkonutkin, saa Jeesuksen kautta käydä J:n v:aan **1**,18, **2**,197, kaikki on sitä varten valmista **3**,76–80. J:n v:aan käydään uudestisyntymisessä **1**,398,439–440, **2**,294, **3**,17, 19, lapsenomaisessa uskossa Jeesukseen **3**,262,

287,292,380,444–445,467, kasteessa **3**.386, 390. Kutsu käydä J:n v:aan **1**,73, **3**,76, etsiä sitä **1**,238, aterioida J:n valtakunnassa **3**,76–77, siihen tunkeudutaan väkisin **4**,109,393. J:n v. on hengellisesti köyhien **4**,243. J:n v. on myös lapsia varten **3**,452–453. Suurinta J:n v:ssa **3**,455–459. Pakanoita tulee suurin joukoin J:n v:aan **1**,259–262. Uskovat saavat käyttää kaikkia J:n v:n oikeuksia **4**,238. J:n v:n työ on kyynelkylvöä **4**,368. J:n v:n suuri kunnia **1**,84–93. Vääriä keinoja edistää J:n v:aa **3**,478. J:n v. on ristinalainen **2**,347, **3**,479. Rikkaan on vaikea päästä J:n v:aan **4**,120. Väärät eivät peri J:n v:aa **1**,359, **2**,273, **3**,152,410, **4**,52,82. J:n v:n tulo viimeisenä päivänä kirkkaudessa **2**,163,350.

Jumalaton **3**,18,65–69,82,116,202,291,292.

Jumaluus. J:n ykseys **3**,225. J:ssa on kolme persoonaa **1**,170, **2**,451, **3**,461. J:n persoonien teot. **4**,39. Palvonta kuuluu yhtäläisesti j:n jokaiselle persoonalle **3**,474. J:n ensimmäinen **4**,38. toinen **2**,261, **3**,439,473, kolmas persoona **2**,406,448. Poika on j.ssa Isän vertainen **1**,43, **2**,182, samaa j:ta **1**,165. Kristuksen valtasuuruus j:n puolesta **2**,146. Kristuksessa asuu j:n koko täyteys ruumiillisesti **1**,132,337, **2**,160, **3**,33,164. Kristuksen j. **1**,167,198,335,336, **2**,183, **3**,461. Kastaja tunnusti Jeesuksen j:n **1**,233. Kristus ei menettänyt j:taan ihmiseksi tullessaan **1**,331. Kirkko torjui näennäisyyden Kristuksen j:n ja ihmisyyden osalta **2**,160. Epäuskoiset teologit, juutalaisuus, islam kieltävät Kristuksen tosi j:n **1**,156, **2**,41. J:n kolmas persoona **2**,406,448. J:n persoonat eivät vedä eri suuntiin **2**,43. Sanan ja sakramenttien vaikutuksen Raamattu lukee kullekin j:n persoonalle erikseen ja yhteisesti **2**,436. J:ta ei voi korottaa **2**,182. Ihmisten käsityksiä j:sta **3**,74,197,462.

Jumaluusoppi. Moderni j. **1**,414.

Junkkaala, Eero **2**,149.

Justinus Marttyyri **4**,110.

Juuda, **Juudas,** Jeesuksen "veli", apostoli **2**,176,178,469.

Juuda, pohjoisvaltakunta, edusti vanhan liiton aikana oikeata kirkkoa **1**,120,121,260, **2**,156, **3**,130. Israelin sota J:aa vastaan **2**,156. J:n asema Aahaan aikana **1**,295, **2**,156. Väärä jumalanpalvelus J:ssa **3**,130, 131. J. karkotettiin Babyloniaan **1**,130,226–227,260, **2**,169, **3**,209,366. Jesaja katseli näyssä J:n tulevia kohtaloita **1**,225. Messias tuli J:sta **2**,158, **3**,425. J:n leijona **2**,27,110, **3**,426. J:n kansa hylkäsi Messiaansa **4**,131. J:n sukukunta **4**,203.

Juudas Iskariot, kavaltaja, **2**,189,190–192, 202–204,213–214,458, **3**,66,174,273, 275, varas **4**,199. J:llakin oli valta tehdä ihmeitä **1**,39. J. lankesi pois apostolinvirasta **4**,343.

Juutalaiset. J:n kahdenlaisia Messias-odotuksia **2**,130. J:t olivat Jeesuksen aikana hyvin uskonnollisia **1**,87, **4**,106. J:t hämmästyivät Jeesuksen Raamatun tuntemusta **1**,276. J:t pitivät Raamattua ohjeellisena **4**,107. J:n johto kääntyi nopeasti vastustamaan Jeesusta **1**,291, **4**,143. J:t syyttivät Jeesusta siitä, että hän teki itsensä Jumalaksi **4**,107. J:ten väärä odotus tulevaisuudesta ja Jumalan valtakunnasta **1**,78,219,351,357, **4**,292. J:t tavoittelevat merkkejä **1**,406, **4**,261. Jeesus varoitti **4**, 173 ja itki epäuskoisia j:ia **4**,41. J:t tuomitsivat Jeesuksen kuolemaan **2**,130,347. J:ten valhe **2**,267, 281. Epäuskoiset j:t ovat perkeleen lapsia **1**,18. J:ille ja pakanoille on sama evankeliumi **1**,196,249,448, **4**,98. Pakanat kutsuvat j:ia Kristuksen valtakuntaan **1**,259, 262–264. Kutsu j:ille **3**,77. Evankeliumi piti julistaa ensiksi j:ille **2**,133,452, **3**,78,151. Jeesuksen lunastustyö toi pysyvän muutoksen j:ten ja pakanoiden suhteisiin **2**,129–133 J:t ja Aabrahamin saama siunaus **2**,132. Ristiinnaulittu on j:ille pahennus **1**,406. Evankeliumi on j:ille pahennus **2**,256, **4**,24. Jeesus on j:ten ainoa toivo **1**,363. J:ten pelastuminen **2**,161–170, **4**,327. Vain uskovat j:t ovat omaisuuskansaa **1**,357. Seurakunta koostuu j:ista ja pakanoista **4**,172,225. J:t halusivat estää evankeliumin julistamisen **3**,174, **4**,274. Matteus kirjoitti evankeliuminsa erityisesti j:ia silmällä pitäen **1**,196. J:t ja publikaanit

3,132. J:t eivät seurustelleet samarialaisten kanssa **1**,296,299, **4**,259,342. Pelastus on j:ista **1**,300. J:illa oli lapseus **1**,437,438. J:t alkoivat vuorokauden illasta **2**,230. J:ten tapa laskea aikaa **2**,231. J:ten erityistehtävä **2**,132. J:ia kääntyi Korintossa **4**,89. J:t gnostikot **4**,90. Filadelfiassa asui suuri joukko j:ia **2**,136. J:ten synagogakirkollisuuden aika on ohi **2**,452. J:sten hajaannus **4**,114,326. J:sten uskontunnustus **3**,24.

Juutalaisuus **1**,363, **3**,225, **4**,93. J. kieltää Kristuksen jumaluuden **2**,41. J. ja valtakiusaus **4,**332.

Juva, Mikko **1**,420.

Järjestys. Jumala on j:n Jumala **1**,450, **2**,130, **3**,44. Neljäs käsky sisältää j:n kunnioittamisen **3**,106, **4**,64. Luomisj:t kuuluvat ensimmäisen uskonkappaleen alueelle **3**,475, pysyvät voimassa Kristuksessa **1**,412, eivät ole muutettavissa **4**,178. Kapina luomisj:iä vastaan **4**,217,248. Jos luomisj:t hylätään, hylätään evankeliumi **4**,185. Uskollisuus Jumalan asettamille j:ille **1**,376, nöyrtyminen niihin **1**,23, **3**,108. Ehtoollisen viettoon liittyvä j. **1**,95, **2**,205. Kaiken seurakunnassa tulee tapahtua j:ssä **2**,14. Korintossa oli puutteita j:ssä **3**,90, niiden korjaus **4**,89. J. on yksimielisyyden tukipylväs **1**,302. Leeviläisen pappeuden sijaan tuli Uuteen liittoon uusi j. **1**,453. Luomakunnan j:t enkelien toiminnan välikappaleina **3**,427. Israelin marssijärjestys erämaassa **1**,421. Jeesus oli ihmisille asetetun j:n alainen **2**,27,130. Arvojen j. **3**,62. Taivaallisten ja maallisten arvoj. **3**,89. Jumalan asettama j. armon saamiseksi **3**,128, lain ja evankeliumin julistamisessa **3**,169. Pelastus uskon j:n kautta sulkee pois kerskauksen **3**,304, **4**,196. Saarnavirassa ei ole arvoj:tä **3**,457. Tärkeysj. **3**,214, 348, **4**,87. Yhteinen j., mitä päiviin ja ruokiin tulee **3**,382. Saarnavirkaa koskeva j. **4**,343. Isänmaan ja Kirkon keskinäinen j. **3**,400. Laki merkityksessä 'j.' **3**,323. Aakkosj. **4**,83. Istumaj. häissä **4**,63. Esivalta turvaa maallista j:ä **4**,290.

Järkeily **1**,213, **2**,191,200. Varoitus j:stä **1**,154,167,213,457,475, **2**,222,238,245. J. sulkee taivaan **3**,453. Jumalan valtakunta tulee ottaa vastaan järkeilemättä **3**,292. Usko ei järkeile **3**,452. Jeesus ei hoitanut syntisairasta j:llä **1**,318. Tuomaan j. **2**,331. J:n vankeina **3**,265,454. J. ei korvaa Jeesusta **4**,105. J. on syrjäyttänyt saarnan ristiinnaulitusta **4**,385.

Järkeisoppi, rationalismi **1**,135, **4**,132. J:lla synnytetään epäilijöitä **1**,408.

Järki. J. on annettu ajallista elämää varten **2**,157, **3**,81. Ajallisen elämän asioissa ihmisellä on j:ä, mutta se ei auta pelastuksen omistamisessa **1**,44. J. ei käsitä autuuden asiaa **2**,156,160,282,283, **3**,50,282,361, **4**,235. J. ei ymmärrä Raamattua **3**,160. Uskon asioissa j. on pantava syrjään **3**,61,164, **4**,257. J:n avulla ei opita Jumalaa tuntemaan **1**,406–407. Turmeltunut j. nousee Jumalan asettamaa pelastustietä vastaan **1**,415. J:n voimasta ei voi uskoa **2**,470,475,476. J:nsä valossa ihminen on kokonaan pimeässä **3**,108. J:n perusteista uskon varaan **2**,92,221,238,242, 279–283,332. Usko vastoin j:ä **3**,120. J. ei sovi uskon herraksi, **3**,375. J:n alistaminen sanan alle **3**,317. J. ei ymmärrä uudestisyntymistä **3**,18. J. ei osaa arvioida Kirkon toimintaa Kirkon omista perusteista **3**,389. Kristuksen ylösnousemus oli j:llä todettavissa **2**,280–281. J. ei käsitä Kristuksen läsnäolon tapaa **2**,435. J. ei käsitä Kolmiykseyttä **3**,24. Tulkaa j:iinne **1**,212–216. J. etsii ihmisen kunniaa **1**,278. J:llä ja j:lle ei voi selittää sanainspiraatiota **1**,414, Raamattua paikkansapitäväksi **4**,87. J:n pahennuksia **1**,416. J. ja jumalaton **3**,67. J:n päätelmät ja väärinkäyttö **2**,36–38,42,136,256,372. Raamatussa on j:nvastaisuuksia **4**,96. J:n maailmassa teot ovat todisteita tekijän olemassaolosta **4**,93. Luther j:stä **3**,15,445. Reformoitu kristillisyys ja j. **4**,87.

Jäännös. Israelista uskoi vain j. **1**,130, 133,349,415, **3**,12,366, **4**,84. J. säilyi **4**,131, 248. J. armon valinnan mukaan **2**,132,167. Hengelliseen Israeliin kuuluu vain j. **2**,167.

Kaakkois-Aasia **1**,286.

Kaaleb **2**,94.

Kaanaa. K:n häät **1**,290–295, **2**,176, **4**,258, 259.

Kaanon. Raamatun k:iin kuuluvat kirjat ovat syntyneet Pyhän Hengen vaikutuksesta **1**,414.

Kadonnut raha. Vertaus k:sta r:sta **3**,114, 116–117,448.

Kadotus, **helvetti**. Aadamin lankeemus koitui kaikille k:ksi **2**,236,241, **3**,311,313, **4**,341. Langenneen ihmisen k:n alainen tila **3**,43,67,68,241,284,339. Laki paljastaa k:n alaisen tilan ja tuomitsee k:seen **1**,241, 244,246,460, **2**,173,349,410, **3**,314,351,355, **4**,352. H. on synnin tuoma **1**,30. Ihminen on synneillään ansainnut h:n **1**,111, **2**,19,86, 253,268,348,364,365,410,426, **3**,292,418, yhdestä pahasta sanastakin **1**,241, **2**,246,364, **3**,211,213,323. K:seen joutuu omasta syystään **3**,13,128, se, joka vihaa Jumalaa **4**,44. Valta hukuttaa ruumis h:iin **1**,287,342. H. viettelijän osa **3**,443. Omantunnon kauhut ovat kuin h. **1**,190,268. K:n pelko **3**,354,397, **4**,170. Tuntea k:n alaisuutta **2**,254,411. Kristus sai voiton kaikista h:n voimista **2**,27,241, **3**,249, **4**,261. Kristus lunasti h:stä **1**,99,200 ja sovitti myös k:seen joutuvien synnit **1**,235. Kristuksen astuminen alas h:iin **2**,231,311,443. Pelastus k:sta **1**,190,198,431,469. Koska Jeesus on täyttänyt lain sijassamme, laki ei voi tuomita uskovia k:seen **2**,182,268,444. Jumala ei tahdo kenenkään joutuvan k:seen **2**,196, ei myöskään pienten **3**,446,452. Usko karkottaa h:n pelon **1**,381, **2**,147,249,334. Kristus tulee armollaan k:n syövereihin **2**,349,356. Evankeliumi on taivaan portti k:n kuiluun syöksyneelle **1**,257. H:n portit **4**,105. H:n lapsi **4**,194. H:n tuomio **4**,209. Evankeliumi ei uhkaa k:n piinalla **2**,368. Miten vältämme k:n **4**,379. Uskova ei joudu k:seen **2**,399, 445, **3**,293. Pelastus syvimmästä h:stä **4**,11, 12. Pakoon h:n tulta **4**,242. Joka ei usko, tuomitaan k:seen **1**,42,56,193,194,198,248–250,436, **2**,70,131,339,396, **3**,32,53,128, 150,180,202,357,466, **4**,124,236,260,271, 279,328,334, vaikka olisi kastettu **3**,22. Epäuskoinen on k:n tiellä **3**,27. Lavea tie vie k:seen **1**,108,217, **2**,148,400,463, **3**,261, **4**,80,379. Himot upottavat k:seen **3**,57. H:iin menijöitä on paljon **1**,217. Ilman Kristuksen sovitusta jokainen joutuisi k:seen **2**,79,323. Pyhä Henki vie h:iin ja tuo sieltä pois **1**,268. H:n portit eivät voita Seurakuntaa **1**,261, **2**,39–48, **3**,471. K:seen joutuvat **2**,124,125. Jeesus tuomitsee vastustajansa k:seen **2**,477, **4**,361,378. Raamatun vääntely k:ksi **2**,150, **3**,173. On kartettava niitä, jotka vievät harhoillaan k:seen **1**,236,320, **2**,99. Luottamus omiin tekoihin vie k:seen **1**,254, **3**,258,424. Ne, jotka eivät ota vastaan rakkautta totuuteen, joutuvat k:seen **4**,337. K:seen joutuu valmiin armon hylkäämisen tähden **2**,237. Fariseusten tie oli k:n tie **1**,354. Fariseukset tekivät käännynnäisistä h:n lapsia **2**,449, **3**,230. Jumala kutsuu k:n tieltä autuuden tielle **1**,356. K:ta pelkäävälle tulee julistaa evankeliumia **3**,142. Epäuskoinen nauttii ehtoollisen k:sekseen **2**,207. Uskovan ei tarvitse pelätä k:seen joutumista **1**,393. K:ssa ei ole lepoa **2**,389. Tie h:iin on kivetty hyvillä lupauksilla **1**,231. Juudas syöksi itsensä k:seen **2**,203. H:n kieltäminen **1**,213. Uskovien kokema lopun ajan ahdistus ei ole h:n pelkoa **1**,381. K:n lapsi **4**,330, 334.

Kadotustuomio. Aadam saattoi koko ihmiskunnan k:n alaiseksi **3**,313. Tuntea k:a **4**,77. Jeesus kieltää lausumasta k:ta **3**,140, 142,150. Kristuksessa ei ole k:ta **2**,181, 304,386, **3**,209, **4**,138,315. Ajalliset rangaistustuomiot ovat ennekuvia viimeisen päivän k:sta **3**,231. K:n virka **3**,322,324.

Kaikkeinpyhin **1**,393, **2**,50,116,199,121, 222, **3**,462,475, **4**,176, 179.

Kaikkitietävyys, **kaikkitietävä**. Jumala on k. **3**,11,420, **4**,278, 348. Jumalan k:n tutkiminen **3**,32. Kristuksen k. **3**,461.

Kaikkivalta. Jeesuksen k. **3**,461, **4**,39,374. Väärä johtopäätös Jumalan k:sta **3**,330.

Kaikkivaltias **1**,46,47,128,329,396,397, 416, **2**,107,109,254,323,427, **3**,382,418,420, 429, **4**,66,198,240. Herra Sebaot on k. **1**,22, **3**,250. Kristus on k. **1**,10,121,122,197,307–308,338, **2**,30,446, **3**,31,42,250. K:aan varjelu **2**,23,25. Emme tajua K:n valtasuuruutta **3**,11.

Kaikkiviisas. Jumala on k. **3**,421.

Kain **1**,87,268,310,314, **2**,65,72, **3**,67,229, **4**,16.

Kaitselmus. Enkelit toteuttavat Jumalan k:ta **1**,166, **2**,284, **3**,97,447–448,468,475. Jumala varjelee k:lla **1**,286, **3**,387, parantaa sairauksista **4**,46, pitää huolta **4**,46,200 ja turvaa uskovia, kun esivalta on turmeltunut **3**,97. Maallinen valtapiiri ja Jumalan k. **4**,290. K:n tarkoitus **3**,428. K:ta ei voi tehdä tyhjäksi **3**,393. Jumala ohjaa k:lla kaikkien luotujen elämää **2**,26, maailmaa **4**,232,240–241, etenkin Kirkon kokoamista **3**,446, **4**,302. Nykyinen Israelin valtio on k:n piiriin kuuluva asia **1**,351, **2**,132,170. K:n ansiosta kaikki, pahakin, palvelee Jumalan tarkoitusta **1**,375, **3**,392. Emme saa kapinoida Jumalan k:ta vastaan **2**,25. Kirkko k:n alla **3**,423–429. K:n perusteet ovat pimeässä **3**,385. K., Kirkko ja isänmaa **3**,400. K:n edustajat Hesekielillä **3**,427.

Kaksoisvirran maat **4**,284.

Kalevala **3**,300.

Kansankirkko **2**,456, **3**,352,395,478, **4**,58, 255. K:t antoivat periksi roomalaiskatoliselle opille vanhurskauttamisessa ja ovat irtautuneet Raamatun opista **1**,80. K. ja vanhurskauttaminen **4**,133. K. ja Raamattu **4**,306. Suomen k:ssa oli pitkään rippikirjoitus **1**,95. K. hyväksyy paavikirkon vanhurskauttamisopin **1**,380, on kirkollisessa yhteydessä Englannin anglikaanisen kirkon kanssa **1**,380. K:n piispojen käynnit paavin luona **1**,267. Lähtö k:sta **1**,297, **2**,174. K:n lisääntynyt luopumus **1**,322. K:n hengellinen tila ja opin yksimielisyyden puuttuminen **1**,411. Ero Raamatun käytössä **1**,462. K:ssa pysymisestä **2**,149, **3**,395.

Kapernaum **2**,118, **3**,399, Pietarin koti oli K:ssa **1**,306–307. Jeesus muutti K:iin **2**,178, **3**,400, **4**,143. K., Jeesuksen 'oma kaupunki' **1**,306, **3**,455. K:ssa Jeesus antoi synnit anteeksi halvatulle **2**,162, **3**,362, **4**,145. Virkamiehen sairas poika K:ssa **4**,258,261.

Kapina elävää Jumalaa vastaan **1**,416. Perkeleen k. **3**,438. Syntiinlankeemus oli k. Jumalaa vastaan **1**,172, **3**,197,463. Ihminen k:ssa Jumalaa vastaan **3**,32,67,291,339,358, 431,436, **4**,375. Synti on k. **1**,177, **2**,324. Laki tuomitsee k:n **3**,293. On turha nousta k:aan Herraa vastaan **1**,11. Jumala ei hyväksy k:aa **2**,430. Jumala on rakastanut k:aan noussutta maailmaa **2**,400. Evankeliumi on armahduspäätös k:aan nousseelle ihmiskunnalle **1**,71. Raamattu ei ohjaa k:aan Jumalaa vastaan **2**,30. Job moitti k:sta Jumalaa vastaan **4**,323. Esiintyy k:aa Jumalan sanaa vastaan **2**,399. Kiusaajan k. **2**,428. Turvautuminen k:n tilalle **3**,33. Puhtaan Jumalan sanan vastustaminen on k:aa Jumalaa vastaan **3**,255. Absalomin k. **3**,404.

Karitsa. K:n teurastus Israelin lähtiessä Egyptistä **2**,273, **4**,360. Kaksi k:aa syntiuhreina **1**,234, **3**,204. Jumalan K. **1**,232–237, **2**,22,37,261,268,319, **3**,122,195,207,256, 462, **4**,380. Kristus oli virheetön uhrik. **1**,92, 110,147,356,426, **2**,37,44,181,199,204,219, 268,380, **4**,256. K:n veri **1**,118,160,203, 273,431, **2**,185,416, **3**,86,95,239,297,437, 441, **4**,171,207,221–228,231,234. Jumalan viha oli K:n päällä **2**,67. K. kuoli ristillä **3**,310. Aabraham sai nähdä K:n ottavan pois maailman synnin **2**,228. Pelastus tulee K:lta **1**,374. Seuratkaa K:n lippua **1**,104–105. K:n häät **1**,259, **2**,312, **3**,41,80. K:n hääateria **1**,46–49. K:n virsi **2**,107,109,413, **4**,233. K:n ylistys **1**,362,379,385,433,449, **2**,250, **3**,28, 41,239,250,337,372, 423,424,428,437,448, **4**,142,218,229,235,237,369. K:n viha **1**,194, **3**,63. K. on arvollinen avaamaan kirjan **3**,371,423,426, sinetit **4**,233,234,239,371.

Pyhien rukoukset tulevat K:n eteen **3**,427. Enkelit iloitsevat K.n työstä **3**,428. K:n viha **4**,358,372. Naatanin vertaus k:sta **4**,168.

Kaste. K. Moosekseen **2**,93. Johanneksen k. **1**,110,229,313,350,356, **3**,192,207,208, **4**.343. Jeesuksen k. **2**,134, **4**,135–136. K. on tullut ympärileikkauksen tilalle **1**,230. K. Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen **1**,230, **2**,406,451. K:n asetus määrää kastekaavan **1**,230. K. on armonväline **2**,397, **3**,173,287, **4**,33. K. on luja armoliitto **1**,20,45,82, **2**,38,42,93,94,174,242, **3**,22,107,194. K:n liitto **1**,10,20,45,62,63,82,206,228,233,272, 315,331,375,421,430,437–438,449, **2**,38,42, 93,94,95,106,174,185,214,215,394, **3**,191, 209,210, **4**,46,57. K. on hyvän omantunnon liitto **1**,437. K:ssa olemme puhtaiksi pestyjä **2**,394, **4**,180,225. K. tuo meille Kristuksen **1**,436,441, **3**,357. K. Kristuksen kuolemaan ja ylösnousemukseen **2**,238,241,243,248, 270,277,294,311,386, **3**,120,381,475, **4**,37, 171,280. K. on peso kääntymykseen **1**,429. K. on pelastuksen lähde **1**,436, **2**,47. **3**,73. K. on armorikas elämänvesi **3**,286, **4**,354. K:ssa Isä Jumala otti meidät lapsikseen, Poika verhosi vanhurskaudellaan **2**,71, **3**,86,120 ja Pyhä Henki uudestisynnytti **3**,430–431. K:ssa on päällemme puettu Kristus **1**,272, **2**,124, 193,238,433,435, **3**,93,180,418, **4**,175,313. Uudestisyntyminen k:ssa **1**,110,230,270, 285,358,423,429,438–441, **2**,68,142,214, 294, 301, **3**,20–23,191–193,227,250,380,409, 452,456, **4**,56,136,140,150,217,231. Pyhän Hengen voitelu k:ssa **4**,149. K. ja sinetti **4**,150,205,206. K:ssa Jeesus siunaa **4**,30. Lasten k. **1**,62, **3**,296,452, **4**,266,381. K:ssa synnit on pesty pois ja saatu anteeksi **2**,214, **3**,38,366. K:ssa nimemme on kirjoitettu elämän kirjaan **3**,191–194. K:ssa on kutsu seurata Jeesusta **1**,206. K. on uskovalle autuaan ylösnousemuksen tae **1**,223, **2**,52. K:ssa on tapahtunut puhtaaksi peseminen **1**,230, **2**,71, 110,214,458. K:ssa meidät on nimeltä kutsuttu **1**,229,230, ristillä merkitty **1**,421, otettu Seurakuntaan **2**,67, Jumalan valtakuntaan ja uuteen maailmaan **3**,386,390, **4**,249, paikallisen seurakunnan jäseneksi **3**,44.. K. pelastaa **1**,434–441, **2**,70,131,247. K. ei pelasta tehtynä tekona **1**,436. K:n objektiiviset lahjat **1**,436. Usko ammentaa k:sta armoa armon päälle **1**,436. K:ta ei voi ottaa pois **1**,432, **2**,243, eikä toistaa **1**,432,434. Yksi k. **2**,134,243, **3**,121,128, **4**,50,51,56,59,150,206, 273. K. merkitsee vanhan ihmisen kuolettamista **1**,386, **2**,57,273,378,386, **4**,138,204, 287,383. Usko ei saa aikaan k:ta **1**,435. Usko ottaa vastaan k:n lahjat **1**,436, **4**,124,194, 237,271,312,328,334. K:ssa tapahtuu sanoutuminen irti perkeleestä **2**,477. K. edellyttää uskoa ja vaikuttaa sitä **1**,436. Missä k. eroaa evankeliumin sanasta **1**,438. K. on alkamisen ja vihkimisen sakramentti (*sacramentum initationis*) **1**,438. K. kertoo sinetin tavoin kenen omia olemme **1**,439, **4**,150. K. antaa valtuudet uskoville hengellisinä pappeina seurakunnallisen toimintaan **2**,44,45,455, **3**,188, 194–196, **4**,110. K:n vesi ei ole k. käytön ulkopuolella **2**,211. K:ssa vaeltaminen **3**,27–28,234. K. kehottaa parannukseen **3**,69. Paluu k:n liittoon parannuksessa **1**,272, **2**,106, 243, **3**,21,121,316 **4**,114. K. on Kirkon pettämättömiä tuntomerkkejä **3**,224. K:t Filippissä **4**,266. Väärää k:n toimittamista **3**,79.

Kasteenuusijat **4**,86.

Kasuistiikka **1**,442.

Katariina **1**,297.

Katastrofi **3**,371, **4**,16,205. Aadamin ja Eevan aiheuttama k. **2**,314. K:ien sanoma **1**,286–289.

Katekismus **1**,38,364,366,458,472, **2**,257, 308,325,326,337,470,475, **3**,23,182,269.

Katumus **1**,304, **3**,234. Usko ei anna syntejä anteeksi k:n tähden **1**,61. K:lla ei ansaita armoa **3**,141. K. on osa parannusta **1**,113, 176, **2**,106. Usko tarttuu k:ssa armolupaukseen **1**,352, **4**,35. Jeesuksen julistus vaikutti k:ta **1**,360,425. Sana vaikuttaa k:ta **1**,373. Publikaanin tie on k:n ja uskon tie **2**,124. K:n ilmapiiri sävyttää kärsimysviikkoa **2**,189. Aihetta k:seen ristin juurella **2**,194. Jumalaa ei lepytetä k:harjoituksilla **2**,453.

Joosefin veljien k. **3**,154. Pietarin k. **3**,172. Paasto oli k:n merkki **4**,67.

Kaupunki. Egyptin varastok:ja **2**,271. K:t ovat tyttäriä **1**,107. Jumalan k. **2**,135. K. vuorella **2**,424. Kristus vietiin k:n ulkopuolelle **3**,399,441. K:n katsottiin kukistuneen, jos vihollinen sai sen portin haltuunsa **3**,466. Jumalan k:iin käydään sisälle jo ajassa **3**,466,471. Pyhä, taivaallinen k. **4**,387, 388.

Keefas 1,392.

Kehitysoppi 1,194. K. ei anna toivoa kuoleman yli **2**,287.

Keisari 1,42,143,145,146. Messias eli pakanallisen k:n alla **2**,130,131. K:n kuva rahassa **4**,205. Jeesuksen puhe ei ollut vaaraksi k:lle **1**,351. K:ienkin tulee kuulla evankeliumia **2**,445. K:npalvonta **3**,82. Rooman k. **3**,132. Keisari Nero **4**,299, Konstantinus **4**,333. Paavali vetosi k:iin **4**,274. K:n henkivartiosto **4**,300. K:lle, mikä k:n on **4**,288–293. Antikristus k:vallan tilalle **4**,333.

Keisarinpalvonta 4,326. Kristityt kieltäytyivät k:sta **3**,474.

Kerskaus 1,13,21,154,189,242,271,406. Jumalan edessä meillä ei ole k:ta **2**,324, **4**,196. Oikea k. on iloa ja kiitosta autuudesta **1**,273,274. Laupeudelle tuomio koituu k:ksi **4**,212. Väärä k. **1**,101,245,276,392,404. K:na Herra **2**,433, **4**,152, ahdistukset **2**,81, **4**,246.

Kerubi 1,396, **3**,256,447.

Kestävyys. Tarvitsemme kestävyyttä **1**,66,74,289, **2**,32,284, **4**,21,132. Armo vahvistaa kestäväksi **1**,76. Usko antaa k:tä **1**,295. Raamattu muistuttaa k:stä **1**,273. K. luvataan uskon kohdistuessa näkymättömiin **1**,344. K:n puuttuminen **1**,403. Pastorilta Raamattu edellyttää k:tä viranhoidossa **1**,412,475. Rukouksessa kestävä **1**,427.

Kielilläpuhuminen 2,11,13,17.

Kiina, kiinalainen 2,166,170,446.

Kiirastuli. K., paavilainen harha **1**,235,250, **2**,328,396,399, **3**,412, **4**,36,276,357. Kristuksen k. **2**,273.

Kilvoittelu, kilpailu 1,328,382,383,384, **3**,343. K. uskon säilyttämiseksi **1**,58, **2**,29. K. uskossa **2**,31,71,80, **3**,234, **4**,314,383. K:n heikkous **2**,55. K. pelossa ja vavistuksessa **4**,140. K:n keskeyttäneet **1**,383. K. ei ole ansio **1**,385. K:lla ei saada rauhaa **3**,361, **4**,144. Sovinto Jumalan kanssa ei perustu k:uun **2**,325. Sydän, jossa on uskon k. **1**,404. Ratkaiseva k. **1**,404. Uskovia on tarpeen ohjata k:uun **1**,449. Turmeluksen tähden k. on tarpeen **2**,57. K. on synnin pois panemista ja Kristukseen pukeutumista **2**,57. Kristuksen kestäminen antaa voimaa k:uun **2**,60. Kilvoituksen päättäneet **2**,71. K:n merkitys **2**,393. K. armon voimin **2**,465, **4**,282. K. on Jaakobin painia **4**,390–393. K. molemmissa regimeinteissä **4**,290.

Kirjain merkityksessä laki **1**,238–240. Apostoleitten todistus ei ole kuollut k. **1**,176. T-k. oli ristinmuotoinen **1**,421. Paavali kirjoitti suurin k:in **1**,455, **4**,160. Aakkospsalmien k:t **2**,184, **4**,83. Raamatusta, laista ei katoa pieninkään **k**. **2**,266, **3**,40. K. kuolettaa **3**,322,324. K. merkityksessä laki **3**,352.

Kirjanoppinut 1,32,78,126,276,278,291, 320,354,406, **2**,34, 35,77,78,365, **3**,114,145, 146,147,211,213,230,276,386,460, **4**,93, 143–145,175,194, 283,306. K:t pahentuivat, kun Jeesus julisti syntejä anteeksi **2**,162. K, joka. ei ollut kaukana Jumalan valtakunnasta **4**,62.

Kirjoitus, **Kirjoitukset** (→ **Raamattu**). Kristus täytti K:t. **1**,98,126, **4**,108. K:ista selvisi, missä Messias oli syntyvä **1**,126. Elävä Jumala on luvannut K:issa Vapahtajan **1**,134. Vapahtaja syntyi K:ten mukaan **1**,145. Paimenten usko ja K:t **1**,153. Jeesus selitti K:ia **4**,111. Jeesuksen seuraaminen K:ten oikeassa ymmärtämisessä **1**,206. Ryöväri ja K:t **1**,247. Valo pyhän Sanan k:ista **1**,249. Jeesus osasi K:ia **1**,276, selitti K;ia **3**,420. K:t ja fariseukset **1**,320. K:ten täyttyminen ja ristin tapahtumat **2**,217. K:ten mukaan Messiaan piti kärsiä, kuolla ja nousta ylös kolmantena päivänä **2**,266.

Jeesus täytti K:t **2**,267,360, minkä apostolit todistavat **2**,283. Jeesus avasi Emmauksen tien kulkijoitten ymmärryksen käsittämään K:t **2**,281,313–317. Kaikki Raamatun k. on syntynyt Pyhän Hengen vaikutuksesta **1**,414. Sokea yhdisti K:ten ennustukset Jeesukseen **1**,422. Profeettoja voidaan kuulla heidän K:tensa välityksellä **1**,444. K:issa on järjestys **1**,449. Berealaiset tutkivat joka päivä K:ia **2**,372. K:ten vääntely kadottaa **2**,150, **3**,173. Eksyy, jos ei tunne K:ia **3**,182. Uuden k:n löytyminen **4**,331.

Kirkkaus. K:n Isä **2**,291. Ajassa emme voi nähdä Jumalan täyttä k:ta **4**,227. Herran ja Kristuksen k. **1**,22,143,146,271,396,397, **2**,93,180–183,199,201, **3**,31,238. Ylhäisin k. **1**,97. Kristus ilmoitti k:nsa **1**,290,293. Kristus kirkastusvuorella **4**,216. K:n Herra **1**,335, **2**,21,180,182,278,310, **3**,163,168, 245,248, **4**,39,365. Kristuksen k:n valtaistuin **1**,82,396–400. Kristuksen k. alennuksen ja korotuksen tiloissa **1**,398, **2**,146. Kristuksen k:n tunteminen **3**,251–256. K. loistaa pimeyteen **1**,141. Sana on osallinen Jumalan k:sta **1**,170,173,174,175,176,179, 181,183,186. Kristus, Jumalan k:n säteily **1**,58,161,162,165,169,330, **3**,30. Jumalan Poika jätti k:n **2**,194. Jesaja näki Kristuksen k:n **3**,247,251–252. Kristus käytti alennuksen tilassa k:ta vain sikäli kuin se oli lunastustyön tähden tarpeen **1**,28,336. Kristus herätettiin kuolleista Isän k:n kautta **2**,52,243, 248,277, **3**,120 ja Jumala antoi hänelle k:n **2**,295, **3**,419. Kristuksen meno k:teensa **2**,311,313,315. Kristus istuu k:nsa valtaistuimella **2**,284, **3**,21, **4**,19. Kristus k:ssa, **2**,444, **4**,362. Vapahtaja on Isän oikealla puolella yhtäläisessä k:ssa Isän ja Pyhän Hengen kanssa **2**,146,182,370, **3**,123, **4**,97. Jumalan viisaus k:ksi **2**,20. Jeesus saapuu tuomiolle k:ssa **1**,49,50,82,175,189,192, **2**,183,248, **3**,60,63,197,203,462,464, **4**,231, 345,346,354,364,373,374,379. Ihminen on luonnostaan Jumalan k:ta vailla **3**,303, **4**,195. Osallisuus Jumalan k:teen **4**,211. Pyhien k. **2**,296–300,311, **3**,28,360,380. Vakuus tulevasta k:sta **4**,150. Pyhät nousevat k:ssa **2**,289,295, **3**,113,321, **4**,250,303,354, 371,377. Ajassa kaiken k:n yllä on peite **1**,84,90–92,330. Taivaassa katselemme Herran k:ta peittämättömin kasvoin **1**,91. Ajan tuskat eivät ole verrattavissa tulevaan k:teen **1**,423. K:n kuihtumaton seppele **2**,70,370. Seurakunta k:ssa **1**,145,220,273, 284,343,348,385, **2**,240,322,350,370,386, 387,478, **4**,15,19,26,202. Lain k. **1**,238,240, 242, 243,246,397. Evankeliumin k., Hengen virka k:ssa **1**,238,246,247,248–252,253–258,397. Lain k. ja evankeliumin k. **3**,168, 178. Mooseksen kasvojen k. **3**,322. Ovat muuttaneet Jumalan k:n matelevaisten kuvan kaltaiseksi **4**,177.

Kirkko (→ **kristikunta**, → **seurakunta**). Kristuksen K. **1**,47,120,145,149,154,259, 275,300,333,334,337, 347,353,363,371,372, 375,381,398,399,464. K. on Pyhän Hengen luomus **2**,9, **4**,50. Uskovat ovat K. **3**,188. Häävieraat ovat Kristuksen K. **1**,46. K. on armahdettujen syntisten joukko **3**,317. Jumala itse rakentaa K:ansa **4**,266. K. on pyhien yhteisö ja on varmuudella siellä, missä evankeliumi oikein saarnataan ja sakramentit jaetaan Kristuksen asetuksen mukaan **4**,50,58,112,193. Kristus on K:n perustus **4**,26. K. on kalliolla **2**,40–42, apostolien ja profeettojen perustuksella **2**,337, **3**,41,168, 427, **4**,26,59,127. K. on uskottu apostolisen sanan hoivaan **2**,220. K., joka hylkää apostolien sanan, ei ole apostolinen **3**,41. Kristuksen K. julistaa: "Näin sanoo Herra" **3**,181. Kristus rakentaa K:a Hengellään sanalla ja sakramenteilla **2**,42–44,290, **4**,24, 232, vetämällä siihen särjettyjä ja syrjittyjä **3**,370. K. on hengellinen rakennus **2**,44. K. on Jumalan huone ja taivaan portti **3**,469. K:n synnyttää vain puhdas evankeliumi **3**,172. K. on yksi **2**,71,97,165,166, **4**,51,57, 60. Kaikkien paimenien tulee opetuksessaan ilmentää K:n ykseyttä **4**,182. K. löydetään sen pettämättömien tuntomerkkien perusteella **3**,420. K:n tuntomerkit **1**,91,259,338, 372, **4**,112,264. K. opettaa hurskasta elämää

1,114, K. pysyy täällä maailman loppuun asti **1**,374. on pysyvä ikuisesti **1**,20, **2**,88,175, **4**,50,58,241. Kristus on antanut K:lle avaimet **1**,321. Kristillinen k. tunnustaa Kristuksen neitseestä syntymisen **2**,158, Kristuksen ruumiillisen ylösnousemuksen **2**,279, julistaa ristiinnaulittua Kristusta **2**,219,349. K:n ristinalaisuus **1**,337, **3**,401. Vaikeat ajat tulevat kohtaamaan Kristuksen k:a **1**,12,151. Kiusaaja hyökkää kaikilla rintamilla K:a vastaan **3**,96. K:n luovuttamaton usko **1**,125,405, **4**,197. K. on Kristuksen kaitsennan alla **2**,372 ja kulkee hänen voittosaatossaan **3**,178, pahimpienkin vaikeuksien yli **3**,191, **4**,14. K:n työnäky **1**,409. K:n tulee olla ilosanoman k. **3**,115, **4**,34. Oikein toimiva k. ei rukoile kuolleitten puolesta **2**,396. Kiusaajalle ei pidä antaa toimintavapautta k:ssa **1**,24. Kristuksen K:n arvo on sen Päässä **1**,260. Alkuk:n kristityt **1**,301. K. on Kristuksen siunaavien kätten alla **2**,147,442–447. Jumala on lähettänyt K:nsa julistamaan **1**,447, rauhan sanomaa **3**,126, parannusta **3**,154, antamaan syntejä anteeksi **4**,143,145–146. K:n tehtävä on julistaa lakia ja evankeliumia **2**,153, evankeliumia **2**,114, 321, **4**,328. K. ei hylkää lakia **2**,41, **4**,290. Oikea K. ei koskaan luovu evankeliumista **4**,277. K:n oikeata oppia seuraa suuri siunaus **4**,298. Lahkot yms. eivät sovi oikeauskoiseen k:oon **2**,101. K. on sidottu Raamatun kanonisiin kirjoihin, sekä Uuden että Vanhan testamentin, myös enkelit K:a palvellessaan **2**,429. Uskovat eivät ole sidottuja toisoppisiin k:ihin **1**,321, **2**,101. K:n osa on seurata Herraansa tämän alennuksen tilassa **1**,206. Uskon menettäminen ja toisoppinen k, **1**,322. K:oon kuuluminen **1**,322. Parannuksen kautta löytyy tie takaisin K:oon **2**,148. Maria kuvaa uskollaan K:a **2**,159, 219 K. Etiopiassa **2**,46. K. vainonalaisissa oloissa **2**,305. Kristuksen virkaa koskeva asetus koskee koko K:a kaikkina aikoina **2**,332. Jumalan sanassa pysyvä k. **1**,44. Jumalan tahtoma k. **1**,321, apostolinen k. **1**,249,325,334,409, **2**,46,97,101,330,337, **3**,159, **4**,333, meni ulkopuolelle leirin **3**,371. Oikein opettava, oikeauskoinen k. **1**,134,260,321,411,414, **2**,101,456, **3**,259, elää nykyisin hajaannuksessa **1**,52, ei aseta kyseenalaiseksi Raamatun opetusta **2**,418. Aito tunnustuksellinen luterilainen k. **1**,446, **2**,207,212,456, **3**,179,244,395, **4**,69,114, tunnustaa koko Pyhän Raamatun opin ja elämän normiksi **2**,96. K:n taistelu puhtaan opin puolesta **4**,129,226. Ne yhteisöt, jotka eivät tunnusta Kolmiykseyttä, ovat K:n ulkopuolella **1**,456. Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen K. **2**,438, **4**,75,285. Ukrainan ev.lut. kirkko **4**,267. Kansank. **3**,395, **4**,113,306. Porvoon sopimuksen allekirjoittaneet k:t **1**,79. LML:n jäsenk:t **1**,79. Anglikaaninen k. **2**,208. Roomalaiskatolinen k. **2**,207,208,209,214, **4**,189,222. Paavik. **2**,456, **3**,394,412,421,458,463, **4**,54,132,276,281, 332,333,334–337,362. Kreikkalainen k. **2**,177. K:jen luopumus **4**,133,356. Opista luopuminen ei rakenna k:a **1**,446. K. on jätetty kirjoitetun Sanan varaan **1**,99. K:t, jotka eivät hyväksy Raamattua ylimmäksi opin normiksi, eivät voi harjoittaa oikeaa ekumeniaa **1**,80. Kristillinen k. hylkää eriseuraisuuden **1**,111. Milloin kirkollinen ero on oikea **1**,111. Väärä k. **1**,220. Kun yhteinen k. on mahdoton **1**,250. Väärä käsitys k:sta **3**,401. K:n ja isänmaan suhde **3**,476. Valtion ja k:n ero **4**,292. Kokoontumishuone **1**,14.

Kirkkokysymys ei ole vaikea lapsenomaiselle uskolle **1**,380.

Kirkollinen yhteys **4**,45,50–55,56–60.

Kirkkolaki. Kansankirkon k:n tunnustuspykälän muutos **2**,437.

Kirous. Synti toi k:n **1**,30,144,159, syntiinlankeemus toi k:n **2**,390, **3**,197. Lain virka on osoittaa, että olemme k:n alaisia **1**,242, **3**,354. Kristus on päästänyt lain k:sta **1**,19, 25,199,369, **2**,19,55,153, **4**,71 synnin k:sta **2**,223, **3**,218, **4**,201,319. K:n puu **1**,22, **2**,288, **3**,122. Kristus koki k:n edestämme **2**,443, **4**,261. Se, joka uskoo, on vapaa k:sta **1**,21. Lain alla on lain k:n alainen **4**,74,348.

Vapaus lain k:sta **3**,353. K:sta siunaukseen **4**,392. Taivaassa ei ole k:a **4**,250,353. Omien pyrkimystemme varassa jäämme k:n alle **3**,218. Oma vanhurskaus on k:n puku **3**,310.

Kiusaaja, perkele, **paholainen, saatana**. P. on saatana **1**,25, **2**,112, syyttäjä **2**,466. P. on tehnyt syntiä alusta asti **3**,24. Paha on k:sta **2**,108, **4**,320. K:n juoni **3**,14. K. alisti ihmiskunnan synnin alle **2**,90, **3**,163,181, 438, turmeli luomistyön **4**,22. Miten sairaus on merkki k:n vallasta **1**,422. Alusta asti p. pyrki estämään Jumalan pelastussuunnitelman toteutumisen, mutta ei voinut estää sitä **1**,144,208. K. pyrki hävittämään Israelin ja siten Jeesuksen esi-isät **1,**11,144. K:lla on mahtavat voimat **1**,12. K. eksyttää **1**,41, pettää ja valehtelee **2**,203,314,428, **3**,121,393, vie sanan sydämestä **1**,401–402, murhaa **2**,227, ahdistaa **1**,51,195,387, asettelee ansoja **1**,206, ei lepää **4**,129, hämää **1**,279,405, kaivelee vanhoja syntejä **3**,106, viettelee **2**,459, kylvää lustetta **1**,345,346, **3**,376, kiertelee saalista etsivän leijonan tavoin **1**,365, **2**,257,477, **3**,107,110, etsii aukkoja **1**,443, yrittää estää uskoon tulon ja siinä pysymisen, **2**,362,473, haluaa peittää evankeliumin lohdutuksen **2**,466, kylvää epävarmuusoppeja **3**,182, **4**,148, estää Kirkon työtä **1**,371, **2**,28,88, pukeutuu valkeuden enkeliksi **2**,247, **4**,332, ja tekee muuta pahaa **1**,144. Väärä oppi on p:n ase **4**,282. K. pyrkii hävittämään sen, minkä Jumala on rakentanut **4**,388, ja saamaan aikaan valheellista sopua, epäsopua ja jakautumia Jumalan lasten keskuuteen **3**,212. Riita, eriseurat ja lahkot ovat s:n työtä **2**,101. K. pyrkii saamaan uskovat ja erityisesti paimenet menettämään hyvän omantunnon laskelmoinnein **3**,273,275. Emme saa panna k:n tekoja Jumalan syyksi **2**,227. K:n juonet **2**,28–33,39–48,49–53,54–60, **3**,14,230, **4**,253,274. K. on valehtelija **1**,280, **2**,56,113, vihamies, vihollinen **1**,346–347, **2**,247,329,444. K:n valheellinen lupaus **2**,29. K:n väärät syytökset **2**,114–117. Jeesus p:n kiusattavana **2**,28–33,50,54,77,79. K. pyrki saamaan Jeesuksen pois kuuliaisuuden tieltä **2**,26,36. S. kiusasi Jeesusta **2**,203,314. P. halusi Kristuksen luopuvan ristin tiestä **3**,424. K:n tarjous Jeesuksesta **2**,203. Jeesus voitti k:n vetoamalla Raamattuun **1**,278,419. K:n raivo Kristusta vastaan **3**,441, **4**,156, näkyy Golgatalla **2**,310. Jumalan kaitselmus ja k:n pahat elkeet **1**,145,211. K. itse uskoo Raamatun todeksi **1**,126. Raamatun epäileminen on k:n juoni **1**,419. K. hyökkää Jumalan sanaa vastaan, **2**,217, **4**,330,388. K. ei mahda mitään Raamatun sanaa vastaan **2**,242. Opillisesti kaikkiruokainen on k:n ajattelutavan puolella **4**,337. P. lumoaa Jumalan sanaan kyllästymisellä **4**,81. Jeesuksen ihmeet olivat merkkejä k:n tappiosta **1**,309. Jeesus on voittanut k:n **1**,377,422, **2**,114–117,286, 416, 434. Kristus teki tyhjiksi p:n teot ja kukisti p:n **1**,28,30,145, **2**,52,55,90,201, 227,300,310,385, **3**,24,26,123, **4**,22,211, 332. K:n pää on murskattu **2**,110. K:n lopullinen kukistuminen **1**,47, **2**,100,101. Vapautuminen k:n sorrosta ja voitto k:sta **1**,57, 279,344,371, **2**,90,91,112–117,144,153, 257,368,380,477, **3**,179, **4**,70,137,141,230, 274. Vapautus s:n syytöksistä ja vallasta **2**, 112–117, **3**,55,176,178,179,439. Pyhä Henki puolustaa kaikkia k:n syytöksiä vastaan **2**,467. Ilman evankeliumia kansat ovat p:n orjuuttamia **3**,178. Evankeliumi ja usko siirtävät s:n vallasta Kristuksen valtakuntaan **3**,55,176,178,179. Vääriin oppeihin sisältyy k:n syytöksiä ja ansoja **2**,468. Evankeliumin julistaminen heittää s:n alas taivaasta **3**,439. K. on heitetty alas taivaasta **2**,117,408,467, **3**,439–440. P:n lapset **1**,18. Epäuskoiset juutalaiset olivat k:n lapsia **1**,18, **2**,136, 141,145, p:n petoksen uhreja **4**,106. K. pitää epäuskoisia vankeinaan **2**,145. Jokainen on luonnostaan k:n lapsi **2**,29, **4**,256. Ilman uskoa ihminen palvelee k:aa **1**,56. Herran sana varjelee p:n petoksilta **1**,263. Uskova hillitsee lihaansa, ettei se tottelisi p:tä **1**,61. K:lle ei pidä antaa toimintavapautta **1**,24,213, **4**,141. Synnin orja noudattaa k:n tahtoa **1**,54. K. käyttää lakia väärin **2**,113. K:n asi-

alla olijoita **1**,279. K. haluaa estää evankeliumin voittokulun **3**,440, lasten tulemisen Jeesuksen luo **3**,453. Jumalan valtakunnan asian edistäminen inhimillisin menetelmin on hyvin kavala k:n juoni **3**,478. Kerskata Pyhästä Hengestä ohi Sanan on k:n petosta **1**,404. K:n esittämiä kysymyksiä **1**,405. K., yöllä liikkuva varas **4**,363. K:aa tulee vastustaa lujana uskossa **2**,113, **3**,112. Job ja k. **4**,318–323. Joosua ja k. **2**,113, **3**,438. S. ja Pietari **3**,171. S. meni Juudakseen **2**,203. S:n enkeli rusikoi Paavalia **2**,120,137, **4**,156,157, 158. Paavali jätti Aleksanderin s:n haltuun **4**,157. S:n synagoga **2**,135,136. Jumalan ja k:n välille ei voi rakentaa siltaa **2**,459. P. pitää suurta vihaa **3**,439. Antikristuksen tulemus tapahtuu s:n vaikutuksesta **4**,330. P. ja antikristus liitossa **3**,440. P. vastustaa Jumalaa kaikissa asioissa **3**,440. S:n palvonta **3**,82. P:itten usko **1**,352, **2**,282, **3**,227. Iankaikkinen tuli on valmistettu p:lle ja hänen enkeleillensä **4**,279,345, 372. Taivaassa ei ole k:aa **2**,351, **4**,250.

Kiusaukset. Ensimmäinen k. **2**,266, sen kärki **3**,14. Mitä k. on **2**,56. Millaisia k:ia on **3**,230. Täällä k:t ahdistavat **2**,302. Taistelu k:issa **1**,14, **2**,92,109, **3**,205. K. irrottautua Jumalan sanasta **3**,265. K. turvautua tekoihinsa **3**,309. K:issa Jumala antaa turvaksi armonsa ja sanansa **1**,14. Halu rikastua langettaa k:siin **3**,56,57. Epärehellisyyden k. **3**,393. K. langeta **1**,66, menettää hyvä omatunto **4**,268. Valtak. **4**,332,333. Paeta k:ia **1**,58. Usko koetellaan k:issa **1**,60,404. Kirkko on kokenut k:ia **1**,374. K:ten kestäminen **1**,206,405, **2**,28–33,49–60,82,116. Voita k:t **3**,387. Pääsy k:sta **1**,328, **2**,229,247,387. K:ille ei tule antaa periksi **2**,398, **3**,112. Jotkut luopuvat k:n hetkellä **1**,401, 403, **4**,281. Ilo k:issa **2**,80,81. Jeesus voitti k:t Raamattuun vedoten **1**,419, **2**,194, **3**,111,313. Jumala valmistaa pääsyn k:ista **4**,31,48. Aabraham kesti k:issa **2**,227. Juudas lankesi k:seen **2**,192. Tuhatvuotisopissa langetaan valtak:seen **2**,203,347. Perusk. toistaa itseään **3**,438. Taivaassa ei ole k:ia **4**,250,252.

Kleopas, **Kloopas, Kleopatros, Alfeus** **2**,178, Emmauksen tien K. **2**,313.

Koettelemus **1**,60,66,90,291,293,339,423, 470, **3**,104. Uskon voitto k:issa **2**,73–76. Kovat k:t 2,224–229. K:t vahvistavat uskoa **1,**292. Vaikeissa k:issa saamme rukoilla psalmia 25 **3**,104. K:issa tarvitsemme Jumalan apua **4**,21. Hurskaitten esikuvien puutos on suuri k. **3**,264. Jumala sallii omilleen paljon k:ia **3**,401, **4**,30. Siunaus ei tule ilman k:ia **1**,306. Jeesus siunaa k:ten avulla **1**,407,408, **3**,387,430–436. K:t tekevät teologin **1**,450. Se, mitä ei rakenneta Jumalan sanalle, palaa k:issa **2**,12. K:issa kysymme: miksi **2**,19. K:t ovat Jumalan ratkaistavissa **2**,85. Kestäminen k:issa **2**,81, **4**,31,43. K:issa tarvitsemme uskoa **4**,47–48. Maria kesti k:issa **2**,175. Seurakunnan k:ia **2**,138–140,473. K:t ovat kehotus parannukseen **4**,44,45,320. Jobit k:t **4**,322–323.

Koetteleminen. Sen k:ksi, että Kristus on meissä, on olemassa varma merkki **1**,395.

Kohdalleenasettaminen **1**,120.

Kokemus. K., tieto ja kiusaus **3**,14. Ensin usko, sitten k. **2**,306. Usko ei katso k:seen **2**,64. Luonnollisen ihmisen ajatus k:sta **2**,335. Toiminnan k:ta **1**,52. Pietarin ainutkertainen k. **1**,98, paimenten **1**,147. Hyvät k:t tulevat uskon jälkeen **3**,375. Reformoitujen suhde k:siin **1**,15. Lihallinen taipumus etsiä todistusta k:ista **1**,407,409, **4**,385. Väärää vetoamista k:siin **2**,97, **3**,50,265,438. Kovia k:ia **2**,66. Kristillinen k. **2**,228. Psalmeissa Pyhä Henki on ottanut käyttöönsä uskovien k:t **4**,11,131,162–167. Pietarin k. **4**,216.

Kolmiykseys, Pyhä **3**,215. Ylistys K:lle **1**,325. Tunnustamme Pyhässä K:ssä yhden Jumalan ja kolme persoonaa, Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen **3**,461. K. Raamatussa, kasteen yhteydessä **3**,24. K. asuu uskovien sydämissä **1**,331, **2**,434–439. K:n olemuksellinen vanhurskaus ei vanhurskauta syntistä **2**,440. K. on salaisuus **2**,451. Missä K:tä ei tunnusteta, ollaan kristillisen kirkon ulkopuolella **1**,456. Oppi K:stä erottaa kristityt kaikis-

ta muista **3**,11. K:n päivä **2**,284. Uskoessamme Jeesukseen koko K. saa kunnian **3**,463. Ei ole Poikaa irrallaan K:stä **4**,38.

Konstantinus **4**,333.

Kornelius **2**,455, **4**,37.

Koskenpää **1**,465, **2**,474, **3**,285,361, **4**,37.

Koti. Ajallinen k. **4**,300. Oikea hengellinen k. **1**,299,300,455. Kotikirkon kaava **1**,478–479. Matteus kutsui Jeesuksen kotiinsa **3**,115,132. Pietarin k. **2**,178. Jeesuksen k. Nasaretissa **3**,400, Kapernaumissa **3**,400, 455. Tuhlaajalapsen k:iinpaluu **3**,116,121, 235,302,449,471, **4**,57,111,114. Maailma on väliaikainen k:mme **2**,302. Jeesus kantaa k:iin **3**,117. K. Jumalan luona **2**,455, taivaan k. **3**,337,457,474, **4**,37,47,205,217,219,248, 249,310,350,354. K. enkeleiden toiminnan välikappaleita **3**,427. Pahan estäminen k:n toimesta **3**,426. K. on perkeleen tihutyön kohde **3**,440.

Kreikkalainen. K:t etsivät viisautta **1**,406. K:t siveysopettajat **3**,168. K. maailma käsitti Logoksen järjeksi **1**,184. Evankeliumi on pelastukseksi k:lle **1**,249,408,448, **2**,133, 166. K. kirkko **2**,177. Paavali sai Korintossa k:ia uskomaan **4**,89. K. filosofia, viisausajattelu **4**,90,274. Ei ole eroa K:n eikä juutalaisen välillä **4**,98,327. K:illa oli paljon jumalia **4**,326.

Kreikkalaiskatolinen **1**,252, **2**,208.

Kristiina **1**,297.

Kristikunta (→**kirkko**, → **seurakunta**). K. on aina tunnustanut ruumiin ylösnousemuksen **2**,223. Yleinen käytäntö k:ssa on muodostaa seurakuntia **2**,371, uskoa virka miehille **4**,343. Antikristus hallitsee k:ssa **1**,80, **4**,331,336. K:ssa eletään luopumuksen aikaa **1**,259. K:ssa on laajalti luovuttu Jumalan sanasta **2**,147. K:ssa on harhoja Israelista **2**,161, pyhien hallinnasta **4**,230. Ne, jotka kieltävät Pyhän Hengen olevan todellinen, persoonallinen Jumala tai Kristuksen jumaluuden, ovat kristikunnan ulkopuolella **2**,407, **4**,351. Ulkonaisessa k:ssa on paljon erilaisia oppeja ja jakautumisia **3**,212, **4**,46, 50,57,242.

Kristinusko. K:n ehdottomuus **1**,363. Vaatimus k:n muuttamisesta **2**,36. K. on armonoppi **2**,188. K:n vastustajia **3**,350. K:n vastaisuus **3**,260. K:n sekoittajia **4**,90.

Kristitty. Uskovat ovat k:jä **4**,149. K:t tunnustavat pelastuvansa yksin armosta, yksin Kristuksen sovitustyön tähden ilman omia tekoja **4**,134. K:t tuntevat Jumalan armon totuudessa **4**,140. K:n elämä on alusta alkamista **1**,21. K:n suuri ilon aihe **1**,32–45. Nimi "kristitty" on sekä pilkka- että kunnianimi **1**,230, **4**,247. Alkukirkon aikana pakanat antoivat kristityistä sen tunnustuksen, että he rakastivat toisiansa **1**,301. K:t ovat kuolleet pois laista **3**,350. K. ei halveksi lakia **3**,190. K:t ovat vapaita seremonialaista **4**,72. K:t rukoilevat epäuskoisten puolesta **2**,24. K:llä on kristilliset arvot **4**,32. K:t haluavat haudata vainajansa heidän uskontunnustustaan noudattaen **2,**231. K., samalla kertaa syntinen ja vanhurskas **3**,26,190. K:n on rakennettava uskonsa Jumalan sanalle, ja sitä kristillisen kirkon on julistettava **3**,171. Kaikkien k:jen yhteinen Isä **4**,56. K. ja opin vapaus **4**,86. Evankeliumi erottaa k:t muista **4**,132. K:n kunnia **4**,293. K. voi olla esivallan virassa **4**,301.

Kristus (→ **Jumalan Poika**, → **Ihmisen Poika**, → **Jeesus**, → **Messias**). K. eli Messias **1**,11,50, **2**,35, Voideltu **4**,149, luvattu profeetta **4**,278. Tosi Jumala **1**,122,162, 334–335, **2**,160, **4**,274, Herra, Herra Sebaot **1**,122,136, **2**,179–183, Jumalan Poika **2**,39, **3**,163,173. Jumalan olemuksen kuva **1**,165. K:n persoona **4**,38–39. Kristus ja Isä **4**,50. Kristus sikisi Pyhästä Hengestä **1**,85,150, 165,193,195,196,227,336, **2**,156. Tosi ihminen **1**,122,335, **2**,27,160. K:lle on annettu kaikki valta ihmisyyden puolesta **1**,122, **4**,351. Jumalihminen **1**,122,335. K:n valtasuuruus **3**,246–247. K:n kirkkaus **3**,251–256. Ainutlaatuinen persoona **1**,334. K:n vainonalaisuus **4**,200. K:n neitseellinen syn-

tymä **2**,158,418. K. on koko maailman Vapahtaja **2**,76. K. ristiinnaulittuna **1**,16,29, 409, **3**,168. K:n rakkaus **1**,425. K. kärsi Jumalan vihan alla **1**,409 ja sovitti sen **4**,145. K. on syntisten ystävä **1**,409. K. on kuningas **1**,26–31,28,34,39,65, **2**,104. K. on ylimmäinen pappi **2**,50,51,222,392. Miksi K. runneltiin **2**,18–20. Jumala luki K:lle syyksi maailman synnit **2**,115. Miksi K. on ihmetys **2**,20–21. Ihmeellinen ja ihmeteltävä K. **4**,376. K. täytti lupaukset **4**,148. Miksi K:n sanoma on mykistävä **2**,22. K. alentui lunastuksemme tähden **1**,122. K:n kuuliaisuus ja lain täyttäminen **1**,36,151,336, **2**,72, **3**,303, **4**,280. K. oli ilman syntiä **1**,336,409. K. on ansainnut syntien anteeksiantamuksen kaikille **3**,178,263,357, **4**,40,260. K. maksoi täyden hyvityksen ihmiskunnan syntivelasta **1**,36,56, **2**,397,417, **3**,51,52,63,122,290,303, 358, **4**,162. Olemme lunastetut K:n kalliilla verellä **1**,35, **2**,37,105,199,218, **3**,86,95,285, 340, **4**,206,280,285. K. kuoli edestämme **3**,284,285. K. naulitsi lain ristille **2**,169. K. meidän edestämme – K. meissä **2**,426–441. K. on tehnyt rauhan **2**,133–134,200,451, **3**,292,324, **4**,256,285 ja ottanut pois Jumalan vihan **2**,364,366,414, **3**,157,200,340. K. herätettiin kuolleista Isän kirkkauden kautta **2**,52,122. K:n ylösnousemus **2**,236–339, 359–361, **3**,123,439, **4**,78,146. K:n veri puhdistaa kaikesta synnistä **1**,335, **2**,105, 185,199,214, **3**,242,304. K. sai voiton helvetin voimista ja kaikista vihollisista **2**,27, 110,114,231. K. on lain loppu vanhurskaudeksi **1**,25, **2**,48, **3**,380, **4**,71,98–103,125, 256. K. on tehnyt kaiken, mitä autuuteen tarvitaan **4**,70. Pelastus on yksin Kristuksen tähden **3**,37,262,263,376, **4**,189–194. K. on ainoa tie autuuteen **4**,187,328. K. tulee luoksemme evankeliumissa, sanassa ja sakramenteissa **1**,15,64,123, **4**,271,383. K:n vastaanottaminen **1**,16,17, **3**,217,226. Uskovilla on K:n voitto **2**,31,124. K. johdattaa Kirkkonsa iäiseen hääjuhlaan **2**,9, **4**,18. Kunnia K:lle **1**,20, **3**,448. K. ei näyttänyt kirkkauttaan maailmalle **4**,346. K. kirkkautensa valtaistuimella **1**,306–400, **4**,19. Kirkko on K:n siunaavien kätten alla **2**,147,442–447. K. lähetti Pyhän Hengen **2**,448–450. Kristuksen asema Jumalan maailmanhallinnassa **3**,29–34. K., meidän elämämme, ilmestyy **4**,358. K:n tuleminen tuomiolle kunniassa **1**,12,49,82,400, **3**,197,272, **4**,18, 91,346,356,358,361,365,378,382. K. tuomitsee kaikki **4**,310–316,345–349. K:n päivä **4**,14,29,88,91,264,265,266,268,270, 271, 275,276,282. K. ja Aadam **4**,341–342. Väärät k:t **4**,222,350.

Kruunu (→ **seppele**) **1**,344,379,385, **2**,54–55,58,110,135,160,188,312, **3**,256. Kultak. **1**,82, **2**,298. Daavidin k:n laillinen perijä **2**,131. Orjantappurak., piikkik. **1**,27,82,166, 219,251, **2**,119,126, **3**,192, **4**,250. Elämän k. **2**,54,55,58, **3**,273. Keisarin k. **4**,333.

Krylov 2,43.

Krysostomos 4,157.

Kuningas. K:t halusivat nähdä Messiaan ajan **1**,42. Daavid Herran alik. **3**,103. Kristus on k. **2**,119,315,453, **2**,105,189,315, **3**,30,31,64,123,178,186, **4**,12,109,116,307, 341,345–349. Kansa halusi tehdä Jeesuksesta k:n **2**,119,194. Kristus ei ollut vapauttajak. **2**,130,131,162. K:iden sota Kristusta vastaan **2**,108. Esirukous k:sten puolesta **4**,300. K:n pojan häät **4**,172–175,230.

Kuningas Jaakon käännös 4,325.

Kuninkaallinen papisto 1,31,121, **2**,43,45, 112,116,170,305,337,372,428. Uskovat ovat k. p. **2**,69, **3**,40,124,187,189,194,426, 470, **4**,237,307. K:n p:n oikeus armonvälineisiin **4**,110, kutsumiseen **1**,321, **3**,189, julistukseen **4**,150,230,239, hallintaan **4**,230, 231, pääsee taivaaseen **4**,179.

Kunnia. Pojalle kuuluu sama k. kuin Isälle **4**,351,373. Kristus hallitsee iankaikkisesti myös inhimillisen luontonsa puolesta yhtäläisessä kunniassa, valtasuuruudessa ja kirkkaudessa Isän ja Pyhän Hengen kanssa **1**,398, **3**,186,449. Evankeliumi antaa k:n Jumalalle **4**,146. K. Jumalalle **3**,15,45,185,372,448, **4**,319. K. Karitsalle iankaikkisesti **1**,433,

3,41,428, **4**,207,232,287, Jeesukselle **3**,460–464. Vanha ihminen tavoittelee k:aa **1**,276. Häpeä k:na **1**,276, **2**,461, **4**,139, 293. Jumala saa k:n, kun opetuksessa säilytetään Jeesuksen arvovalta **1**,277. Israelissa oli suuri k., että nainen otettiin miehen nimiin **1**,229. Jumala voi saada k:n meiltä vain sitä tietä, että uskomme Jeesukseen maailman Vapahtajana ja panemme sielumme turvan Pyhän Hengen voimasta yksin armoon **1**,364, **3**,332–337. Jumala saa k:n silloin, kun hänen nimensä pyhitetään, eli "kun Jumalan sana opetetaan selvästi ja puhtaasti ja myös me, Jumalan lapsina, sen mukaan pyhästi elämme" **1**,364. On suuri k. saada olla Jumalan temppeli **1**,392. K:n kuningas tulee **1**,9–17. Messiaan ja hänen valtakuntansa suuri k. **1**,84–93. Jumala saa k:n armoliitostansa **2**,187–188. Teko-oppi riistää k:n Jumalalta **2**,188. Kristus on tuleva suuressa k:ssa **2**,388. K:n valtakunta **2**,347. Jumala valvoo k:aansa **4**,283,295. Kenen k:aa pyydät **1**,276–281. Taivaassa Jumala saa sen k:n, mikä hänelle kuuluu **2**,110. Risti on pyhien k. **4**,246.

Kuolema **1**,171. Synti aiheutti hengellisen k:n **1**,222,309,440, **2**,254, **3**,302,312,314, 324,378, **4**,16,22,29. Ajallinen k. **3**,312, 384, **4**,16,22,44. K. on synnin palkka **1**,318, **2**,54,246,253,269,275,311, **3**,14,297,312, 329,380, **4**,22,248,324. Laki kiroaa k:aan **1**,241,460. Laki määräsi k:n rangaistuksena synnistä, mutta Kristus on kärsinyt sen edestämme **1**,25,30,36,99,112,309,313. Kristuksen k. oli todellinen **1**,205, ei riutumisk. **2**,261. Kristus kärsi syntiemme tähden sovitusk:n **2**,38,193,195,260, **3**,19–20, 123,283–285. Kristus voitti k:n **1**,104,377, **2**,79,110,114,197, 201,231,232,247,265, **3**,265,329,352, **4**,26,111,124. Kristus mursi k:n vallan ensimmäisenä ihmisenä, mutta samalla kaikkia varten **2**,240. Vapautus k:sta **1**,171, **2**,257,269–270,292–293. Lääke kuolemaa vastaan on tarjolla armonvälineissä ja niistä uskolla nautittavissa **2**,200, **4**,137,352. Evankeliumi herättää hengellisestä k:sta **3**,55. Ehtoollisella julistetaan Herran k:aa **2**,205. Jumalalle ei ole mieleen jumalattoman k. **3**,18,116, **4**,368, vaan häntä on varoitettava **3**,68,72. Uskon kautta siirrymme k:sta elämään **1**,112,257,337,369, 384, **3**,121,379, heräämme hengellisestä k:n tilasta **1**,384,440, **3**,19, **4**,40, uudestisyntymisessä **3**,23. Kastetut Kristuksen k:aan **3**,120,381. K:n jälkeen ei voi kääntyä **4**,358. K:ssa kaikki maallinen jää **1**,343. Uskollisina k:aan asti **3**,273. Elämä ei pääty k:aan **1**,328. K:n jälkeen tulee tuomio **3**,297. K. on voitto **4**,32–37,319. Epäuskoisten k. **1**,224. Herra hävittää k:n ainiaaksi **4**,245. Taivaassa ei ole k:aa **1**,309, **2**,201, **4**,23,227, 250. Mooseksen k. **3**,236. Pietarin k. **3**,175.

Kuolemanrangaistus. Profeetta Elian toimeenpanema k. **3**,237. K. ei kuulu Uuden liiton kirkkoon **1**,265. K. paavikirkossa **3**,226. Vanhassa liitossa oli k., jota ei kuitenkaan aina toteutettu **4**,301.

Kuolemansynnit **4**,81,82.

Kuolinmessu **2**,396.

Kuolleista herättämys (→ **ylösnousemus**) **1**,91,273,289,308,313,323,328,385, **4**,24,33, 36,171,186,245,308, 309,314,325,353,354, 365. Kristuksen k. **1**,65,100,123,178,314, 331,332,378,460, **2**,236,238,260,276, **4**,26, 8,98,146,249,261,280. Kristuksen k. meidän vanhurskauttamisemme tähden **2**,240,246, 285,292,431, **4**,261. K. autuuteen on uskon päämäärä **3**,379. Jeesus herätti kuolleita **4**,346, Jairoksen tyttären **4**,305,308.

Kuritus. Joudumme ottamaan vastaan Jumalan k:ta **2**,255. K. ei ole merkki hylkäämisestä **3**,38. K. on Jumalan rakkautta **4**,123. K. kuuluu Jumalan lapsen elämään **4**,30–31. Jumala kääntää k:n parhaaksemme **2**,81, **4**,44. Tarvitsemme k:ta **2**,85,105,229. Psalmistan kokema Herran k. **2**,255,257. Jumalan k:n ja armotekojen vastakohta **2**,309. K:ta joka aamu **2**,391. Ei saa halveksia Herran k:ta **2**,393, **3**,394. Vääriä käsityksiä k:sta **4**,123.

Kustaa II Adolf **1**,297.

Kutsu. Evankeliumin k. **1**,23,60,62,66, 70,73,121, **2**,21,110, **3**,132–134,295,331, 384. K. uskoa on yleinen ja henkilökohtainen **1**,104,124,141,177,199,258,272,390, **2**,52,62,91,173,174, 186,242,257,319,411, 471,475,477, armon turviin **3**,72, **4**,236, 349. K. taakankantajille **3**,361,386. K. Jumalan lapseksi **2**,38, kuninkaan pojan häihin **2**,342, **4**,172–175, hääaterialle, ilojuhlaan **1**,46–49,141,257,272,281,386,470, **2**,296, **3**,41,61,118,204,286,325,365,367, **4**,272, 362,375, Jumalan valtakuntaan **2**,29, **3**,419, **4**,167,386, valkeuteen **2**,170,184,305, **3**,40, 187,195,470, **4**,230, suurille illallisille **3**,76–80, iankaikkisen elämän osallisuuteen **2**,339, **3**,58,59,113,137,139,284, **4**,305, uskomaan **4**,311,328, toivoon **2**,298, **4**,58, vapauteen **4**,74, palata armoon **4**,79,381, elämän viime hetkinä **4**,357, tuomiolta taivaaseen **2**,183, **4**,353,361. K. kuulla evankeliumia **1**,50–59, **2**,293. Evankeliumin k. vetoaa tahtoon **1**,468. K. nimeltä Jumalan omiksi **1**,230,287, **3**,180,191,249, **4**,35,43, 233. Pakko seurata k:a **1**,281, **3**,470. K. Jeesuksen tykö **4**,41,219. Jumalan uudistuva k. **1**,263. Jumala ei k:mistansa kadu **4**,250,386. Pakanoiden k. juutalaisille **1**,264. Älä torju evankeliumin k:a **1**,200,414. K:n hylkääminen **4**,41. Jumala ei kadu k:aan **2**,166,243, 342. K. seurata hyvän Paimenen ääntä **1**,104. K. parannukseen **3**,198,286,329, **4**,44. K. seurata Jeesusta **1**,206, **3**,100,363. K:misen lujaksi tekeminen **4**,364. K. todistamaan **2**,338,478, **3**,41,188. K. Jumalan kansaksi **3**,103. K. profeetaksi **2**,173, **3**,65, 248,402. Daavidin k. kuninkaaksi **3**,103–104. K. apostolinvirkaan **1**,205,217,290, 306,343, **2**,46,374,442, **3**,248,455, **4**,127,181,342, 367, saarnavirkaan **1**,29,121,206,474, **2**,332,337,341,374, **3**,44,56,100–102, 274–278,402,403,428,458, **4**,89,150,159, 161–165,181–185,238,281,387. Paimenten k:oikeus **1**,321, **2**,45,117,154,372, **3**,189. Pastorin k. on rakentaa seurakuntaa **2**,12–13.

Kutsumus 1,124,206,306, **2**,61,270, **4**,301. Jeesuksen k. **2**,74,79, 230,402. Perinnön jakaminen ei kuulunut Jeesuksen k:seen **3**,85. Pietarin luopumus k:staan **1**,204. Taivaallinen k. **1**,271–272,385. Hengellisen papiston k. **1**,352, **2**,126. K. palvella **4**,75. Ajallinen k. **3**,126,317,381,382. Äidin k. **2**,159, **3**,382. Marian k:uskollisuus **2**,174. Marian ja Joosefin k. **2**,174. Martan k. **2**,190. Uskollisuus k:lle **1**,465. Apostolien k. **3**,167. Pietarin k. **3**,170,174. Pastorin k. **2**,259,382, **3**,102, **4**,25. K:n arvo **4**,52, 59–60.

Kuu 4,371,372.

Kuuliaisuus. Laki vaatii k:ta **3**,122. Puu k:n koettelemiseksi **3**,14. Ihminen harhautui k:sta **2**,265. Monet israelilaiset kääntyivät k:sta **2**,399. Kristuksen k. **1**,51,123,151, 181,336,368,393, **2**,124,181,218,236–237, 288,299,310,322,328,413, **3**,244,284,311, 313–314,441,461,478, **4**,158,223,280,341. Saatana pyrki saamaan Vapahtajan pois k:n tieltä **2**,26,37. Uusi k. **1**,267–269,315, **3**,15. Uskon k. Sanalle **1**,277, **2**,200, **3**,32,328, 421. K. Herralle **1**,399–400, Herran äänelle **3**,229,233. Rooman seurakunnan k. **2**,96, 100. Järki ei halua alistua k:teen Raamatun ilmoitussanalle eikä Kristukselle, joka on sovittanut syntimme **1**,415. Lapsen k. vanhempia kohtaan **1**,150–151. Paavin itselleen vaatima k. **2**,152. Kokemuksen hankkimista ei saa asettaa k:n edelle **3**,438.

Kuuro. K:jen korvien aukeneminen oli Messiaan ajan merkki **2**,413, **4**,304. K:n parantaminen **3**,327–331. K:ina Jeesuksen sanalle **3**,456.

Kuuromykkä 3,327–331.

Kuva. Raamatun k:t on ymmärrettävä oikein **1**,129. Kielto tehdä k. Jumalasta **1**,323, 355–356, **3**,11. Ihmisen tekemä k. Jumalasta ei ole hänen ajatustaan korkeampi **1**,149, ei tunne Jumalaa lohdutuksen Jumalaksi **1**,326. Luomisen ja omantunnon varassa emme saa oikeata k:aa Jumalasta **1**,324, **3**,197. Kristus, Jumalan olemuksen k. **1**,158–162,164–166. Jumalan k. **1**,171,180, 437,440,460, **2**,427,428, **3**,20,52,53 **4**,16, 178,179,205,340,376. Kristus, Jumalan k.

1,249,253,255, **3**,29,30. Jumalan k. ihmisessä. Aadamin k. **3**,67. Keisarin k. **4**,289.

Kuvakieli. K:n ymmärtämisestä **1**,129, **2**,27.

Kylväjävertaus **1**,320,345,401–405, **3**,417, **4**,281.

Kymmenykset **1**,242, **2**,228, **3**,188,307, 308,363,465,471, **4**,47, 48,285.

Kynttilänpäivä **1**,349,361.

Kyrios **1**,10.

Kärsivällisyys **1**,47. Jumalan k. **1**,64,413, **2**,404, **3**,80,138,295,299, **4**,45,195,357. Kristuksen k. **2**,53, **3**,476. Jumalan k:llä on rajansa **1**,288,414, **2**,24, **3**,231,454. Kristityn k. **1**,62,64,66,74–76,386,401,404,409, 411, pyhien k. **4**,201,369,371. K:tä tarvitaan ja se kasvaa koetuksissa **2**,80,89, **3**,288, **4**,47. K. saarnavirassa **3**,98. Tavoita k:tä **3**,58–59. K. tuottaa "täydellisen teon" **2**,81. Hedelmää k:ssä **3**,39. Toivo k:n ja Raamatun lohdutuksen kautta **2**,89, **3**,105. K:n sana **2**,138,139.

Käsky (→ **laki**). Sana 'käsky' laajassa merkityksessä **4**,78,132. Jumalan k:t **1**,61,114, 117,150,207,227,241, 256,267,281,298,318, **3**,27. Jeesuksen käskyjen pitäminen **2**,14,54,465,469–473. Kymmenen k:ä **1**,114,147,240,241,268, 366,368, **2**,113,136, 337,366, **3**,83,195,323,324,337, **4**,125, 213,293. Rakkauden kaksoisk. **2**,366,400, **4**,92. Ensimmäinen k. **2**,59, **3**,474. Kolmas jne. k. **1**,241,256,269,466, **2**,15,219,424, **3**,27,69,105,106,190,323,474, **4**,64,72,96, 120–121. Suurin k. **4**,92,–97. K:jen sisältö on rakkaus **2**,403, **3**,27. Olemme rikkoneet k:t **2**,348. K:istä piittaamaton elämäntapa **4**,75. Rakkaus ei toimi vastoin Jumalan k:jä **2**,15,404. K:jen valo **1**,241. Kristus teki tehottomaksi k:jen lain säädöksinensä **1**,377, **2**,131–132,169,328, **4**,73,213,224. Jeesuksen saama k. antaa henkensä ja ottaa se takaisin **2**,262. K. uskoa **1**,285, **2**,293. K:jen noudattaminen lähtee armon saaneesta sydämestä **1**,117, **2**,375. Kristitty ei tahallaan riko k:jä **2**,149. K:t ovat uskovan elämän ohjenuora **4**,141. Uusi ja vanha k. **1**,85, 142,285, **2**,373. Usko tekee rohkeaksi seuraamaan Jumalan k:jä **1**,342. Aabrahamin saama k. **2**,128,225. Jumalan kansan tulee noudattaa kaikkia hänen k:jänsä **1**,357,395. Seurakunta ei saa hyväksyä Jumalan k:n polkemista **1**,394. K:n täyttäminen ei tuo ansiota, **1**,269. K:jä ei saa purkaa **1**,318. K:t ovat muuttamattomat **4**,139. Ihmisk:t **1**,15,318,330,353, **3**,317. Ehtoollinen Kristuksen k:nä **2**,205–206,209,212. "Herran käsky" **1**,400, **4**,340,344. Jeesus antoi k:n antaa syntejä anteeksi **2**,331, **3**,124,142. Seurakunnan rakentamisessa tulee noudattaa Herran ja hänen apostoliensa k:jä **2**,46,355. Lähetysk. **2**,86,236,446, **3**,40,42, 43,55,330,461. Rukoukseen on Jumalan k. **2**,422. K. vetäytyä niistä, jotka aiheuttavat pahennusta **2**,97–101. Uusi k. **3**,336. K:jen päätössanat **4**,44.

Käytännöllinen teologia **1**,442.

Kääntymys. Mitä k. on **1**,36, **3**,198. K. on alkaa uskoa **1**,36, uudestisyntymistä **1**,280,358, **3**,18. Evankeliumi kutsuu k:seen **1**,73,255, vaikuttaa k:n **1**,43. K. on Jumalan teko **2**,62. Jumala edellyttää k:ä **4**,295. Maailmaa tulee kehottaa k:seen **1**,272,362. K. tapahtuu aina yksinomaan Jumalan voimasta Pyhän Hengen työnä **1**,280,332,364. Emme voi myötävaikuttaa k:ssä **1**,364, **3**,153. K:tä ei voi rakentaa vanhan ihmisen varaan vähimmässäkään määrin **1**,448. Jumalan uskollisuus vetää epäuskoisia k:seen **1**,333. Ihminen ei voi omasta voimastaan k. ja päättää k. **1**,226, **3**,258, 445. Ihmisiä tulee k:seen elämän eri vaiheissa **1**,388. Jumala tahtoo, että jumalaton k. **1**,10,191,403. Jumalan rakkaus kutsuu k:seen **1**,24. Jeesus julisti k:tä epäuskoisille **1**,277. Anteeksiantamus on olemassa ennen k:tä **1**,36. Jumala tahtoo, että kaikki k:sivät **1**,47,136,202,213, **3**,44,178. Kaikkia tulee kutsua k:seen **1**,356, **3**,69,74. Kaikkina aikoina tulee k. **1**,362. Pyhä Henki vaikuttaa k:n kaikissa samalla tavalla armonvälineillä **2**,166,454, **3**,167, 208,295 ja tekee niistä, jotka eivät halua k.,

niitä, jotka haluavat **3**,79. K:n vaikuttava voima on Jumalan sanassa, ei julistajan persoonassa **4**,160,328. K. on ihme **2**,467, **3**,80, 431. Kaste on peso k:seen **1**,429. Jumalan kansa rukoilee vihollisilleen k:n armoa **1**,145, **3**,142 ja toimii sen hyväksi **3**,40. Järkyttävät tapahtumat ovat kutsu k. **1**,287. Jatkuva k. **2**,272. Ihmisen vallassa ei ole päättää, milloin hän kääntyy **3**,294. K:n aika **3**,295. Kun Jumala k., ihminen kääntyy **3**,302. Ihminen ei myötävaikuttaa k:ssä **4**,193. Ilo kääntyneistä **3**,114–118,448,464, **4**,66,232. Raamattu ei puhu koko Juudan kansan k:stä **2**,162. K:tä ei tapahdu Kristuksen tuomiolle tullessa eikä sen jälkeen **2**,166, **4**,335,383. Vääriä käsityksiä k.stä **3**,78,126, 313,413,463, **4**,358.

Käärme. K. petti Eevan **2**,99, **3**,164, **4**,340. K:n kysymys **2**,265. Vaimon siemen polki rikki k:n pään **1**,144, **2**,27,51,124,223, **3**,14,438,463, **4**,16. Kyyk., lohik. **2**,27, **3**,97, 437. Mooses ylensi k:n erämaassa **1**,421, **3**,17,19. Kristus on vaaraton vaskik. **2**,27. Lohik:n pyrstö **2**,208. Kyyk., lohik. **4**.198.

Köyhä. Raamattu ei moiti k:iä **1**,291. Maria ja Joosef olivat k:iä **1**,145, **3**,400. Apostoli Paavali oli k. **1**,62. Kristus julisti evankeliumia hengellisesti k:ille **1**,50,53,55,277, **3**,362, **4**,208–211,241–243. Jeesus tuli k:ksi **1**,357, **2**,104,126,298, **3**,196, **4**,119, 142,211,270,286–287. K. Lasarus **3**,46–50. Laodikean seurakunta oli k. **2**,103–104. K:t keskuudessanne **2**,189,191.

Laatokka **1**,190.

Lahja. Synnit saadaan anteeksi l:na **1**,19,30,48,181,370,388, **2**,193,195,257,274, 362,367,411,412,467, **3**,43,63,102,262,290, 388,420,469, **4**,107,190. Syntien anteeksiantamus on suurin l. **4**,46. Usko on l. **1**,30, 67,262,316,319,374, **2**,59,160,317,348, **3**,25,69,159,352,380,394, **4**,40,65,124,212, 216,327,386. Jumala panee l:nsa uskon tyhjään käteen **2**,286. Pyhä Henki tuo lunastuksen l:n sanassa ja sakramenteissa **1**,50,163, **2**,248. Kasteen l:t **1**,434–438,441, **2**,214. Evankeliumi on l. **3**,84. Armo ja Jumalan valtakunta tarjotaan ja annetaan ilmaiseksi l:na **1**,99,112,138,218,410, **3**.15,478,480. Isän lapsia l:na **1**,117. Autuus, pelastus on l. **1**,177,194,246,249,252,330,380, **2**,21,91,98, 188,215,250,398,413,417,437, **3**,37,50,80, 125,127,216,262,289, 296,325,349,444,470, **4**,163,191,192,196,334. Vanhurskaus on l. **2**,439, **3**,54,299,303–305,310,319,423,435, **4**,35,75,191,192,195,341. Pyhän Hengen l. **2**,449, **3**,174. Pyhyys annetaan l:na **1**,89. Vapaus l:na **2**,144. Sanassa pysymisen l. **2**,147. Opin yhteys on l. **2**,418. Hengellinen pappeus on Jeesuksen l. **1**,57. Seurakunnassa on erilaisia l:ja **1**,67,303, **2**,339. L:t katoavat, rakkaus pysyy **2**,17. Uskollinen pastori on Ylösnousseen l. seurakunnalle **2**,345. Kyky käyttää Raamattua armonvälineenä ja opin lähteenä ja normina on l. **1**,414. Valta seurakunnalliseen toimintaan on annettu kasteessa l:na **2**,44. Opetuslapset käsittivät väärin ihmeiden tekemisen l:n **1**,39. Ihmeiden tekemisen välittämisen l. **2**,120. L:t ovat palvelemista varten **1**,303. Tietäjät toivat Kristukselle l:ja **1**,27,177. L:mme Kristukselle **1**,364–365. L:nsa tuominen alttarille **3**,211,213. Ajallinen elämä on Jumalan l. **1**,270. Kunnia taivaassa on l. **2**,160. Saarnaviran l:t ovat erilaisia **3**,458. Terveys on l:aa **4**,46,154. Ihmel:t **4**,46. L:kkuus **4**,64,184. Tieto on l:aa **4**,90. Tietäjien l:t **4**,199.

Lahko. L:n tunnusmerkki **1**,101, **3**,259,265, 289,409, tapa suhtautua Raamatun ilmoitukseen **1**,135. Ne, jotka hylkäävät apostolit, ovat l. **3**,41. Miksi on l:ja **1**,100–102. L. on lihan tekoja **3**,152,410, **4**,52,82. On sanouduttava irti l:ista **1**,395. L:laisuuden torjuminen **3**,159–160. Apostolinen kirkko ei hyväksynyt l:ja **2**,97. L:t ovat merkki saatanan työstä **2**,101. Apostolista kirkkoa parjattiin l:ksi **2**,148, **3**,43,159,262, **4**,54. Samarialaisten l. **2**,380, **3**,98,376. Nykyajan l:ja **4**,81,276, 281,351.

Laki. Sanan 'l.' merkityksiä **3**,304,323, **4**,78. Laki = Jumalan sana, opetus **1**,260,351,444, **3**,70,267–268, **4**,78. L. ja profeetat = Vanha testamentti **2**,148,281,430, **3**,160,299,301. Ju-

mala on l:n yläpuolella **1**,336, **3**,15. Vanha liitto perustui l:iin **2**,185. Mooseksen l. oli sekä yhteiskunnan että Jumalan l. **3**,146. Kristus on l:n herra **1**,336–337. L. on annettu **1**,366,367, kirjoitettu omaantuntoon **1**,114,239,323,366, **3**,79,162, **4**,94. Ihmisellä on jokin käsitys Jumalan tahdosta l:n alueella **1**,323, **3**,12. Jumala antoi l:n Moosekselle **1**,240,366–367, **2**,65. L. on Jumalan muuttumaton tahto, jonka mukaan ihmisen tulee elää **1**,268,368,459. L. käskee toimimaan oikein **1**,366–367. Mitä l. vaatii ja tekee **3**,323–326. L:ssa ei ole armoa **3**,324. L:a ihminen ymmärtää luonnostaan jossain määrin **1**,239. Rakkaus on l:n sisältö, täyttämys **1**,241, 244,245, **3**,27. L. on valoa **1**,96,140,240, 243,247, 397, **4**,70,74. Kristus tuli l:n alaiseksi **1**,25,51,136,145,161,197,229,336,437, **3**,284. Kristuksen l:n alaisuus ja ympärileikkaus **1**,229. Kristus ei ollut lainalainen pakosta **1**,28,229, **2**,181. Kristus naulitsi l:n ristiin **1**,84,352,369,370, **2**,131,134, **4**,101. Kristus täytti l:n hyväksemme ja vapautti l:n kirouksesta **1**,25,36,132,177,197,234,244,337,368, 369, **2**,55,65,67,130,268,288,334, **3**,95,122, 219,220, **4**,101,279,280,307. Pelastus on ilman l:a **2**,134. L:n virka on kuoleman ja kadotustuomion virka **1**,240,241. L. puhuu lainalaisille **1**,72,242. L. vaatii täydellisyyttä **1**,118. L. vaatii pyhää elämää ja syntivelan hyvittämistä **2**,431. Ihminen ei pysty täyttämään l:a **1**,242, 243,284,285, **3**,162,300, **4**,100. L:n rikkomisesta seuraa Jumalan viha ja rangaistus **1**,366. L:n kautta tulee synnintunto **1**,53,72,89,242, 243,268,277,367,368,449,460, **2**,113, **3**,119, 146,292–293,308,418. L:n toinen käyttö: L. näyttää syntisyyden ja syyllisyyden **1**,24,237, 241,243,256,358,369,461, **2**,195,348,404,429. L. ajaa umpikujaan **1**,324. L. syyttää, lyö, rankaisee, tuomitsee, kiroaa, kuolettaa, nuhtelee, pelästyttää, kadottaa, synnyttää omantunnon kauhuja ja osoittaa Jumalan vihan **1**,89,132, 141,222,241,243,246,268,324,460, **2**,41,86, 114,173,239,272,349,410,444, **3**,79,134,142, 146,184,208,247,249, 253,292–293,340,351, 354, **4**,77,164,209,210,312,353, 387. L. osoittaa synnin synniksi **1**,133,241. L. murtaa kaikki toiveet päästä sovintoon Jumalan kanssa tekojen tietä **1**,142. Lain tehtävä on saattaa epätoivoon omista hengellisistä kyvyistä **1**,448. L:n kautta emme tule vanhurskaiksi **1**,72,383, **3**,72,180,215,217,272,289,293. Pelastus on ilman l:n tekoja **1**,115,117,246,383,395, **3**,218. L. saa aikaan vihaa **1**,241, **4**,210. L. on kuin käskijän ruoska **1**,131, **3**,38. L. ei anna syntejä anteeksi **1**,241,242, **3**,351. L. ei anna elämää eikä synnytä uudesti **3**,351. L. on kasvattaja Kristukseen **1**,456. Lihalle kuuluu l. **1**,77. L:n puuttuminen julistuksesta **2**,99. L:a tulee julistaa **4**,164. Ilman l:a tulee fariseuksia **1**,89. L:n murtamiin tulee kohdistaa evankeliumi **3**,134. Uskovallakin on tarvetta kuulla l:a **1**,469, **3**,38. L. ei voi tuomita niitä, jotka ovat armon alla **1**,369. L:n alla **1**,118,268,366–370, **2**,271, **3**,139,140,149,352,353,361. Mikä Raamatussa on l:a **1**,369–370. L. ei anna voimaa vaeltaa Jumalan tahdon mukaan **1**,267,459, **3**,351. Pyhä Henki käyttää l:a uudestisyntyneitten opettamiseen **1**,268. Ilman uskoa kukaan ei voi täyttää Jumalan lakia, ei kokonaan eikä edes vähäisintä osaa **1**,285. Kirkko, uskova ei hylkää l:a **2**,41,405, **3**,190. Uskovat vahvistavat l:n **3**,219–220. Uskova palvelee mielellä Jumalan l:a ja täyttää sitä **1**,118,268,462, **2**,58,386, **3**,220,306,337, **4**,315. Jeesus julisti l:a **1**,354. Pastorin tulee julistaa l:a **2**,341. L. ja avioliitto **3**,350–351. Vuorisaarna ei ole yhteiskunnallinen l. **2**,24. fariseusten väärä tapa käyttää k:a **4**,62. Pakanat ja l. **4**,178. Joka hylkää l:n, hylkää Jumalan **4**,185.

Laki ja evankeliumi **1**,53,458–462, **3**,322–327. Molempien tulee olla käytössä **1**,89,90, **2**,153. L:n ja e:n saarna **1**,238–247,265, **2**,148,290,341. L:n ja e:n oikea erottaminen **1**,458–462, **2**,363–368, tulee toteuttaa läpi koko julistuksen **1**,461, **3**,152,169, **4**,328, on viisautta **4**,128. Tule tuntea l. ja e. **3**,300. L:n ja e:n avulla saamme oikean kuvan Jumalasta **1**,324. Pyhän Hengen kahtalainen työ **1**,89. L:n ja e:n saarna on vietävä kaikille **1**,255. L:n ja e:n vastakohtaisuus **2**,309, ero **2**,363, 365,369, **3**,209,324. L:n ja e:n eron tunteminen kirkastaa uskon asiat **1**,366–370. L:n ja

e:n erottamisen taito ja tärkeys **1**,249,458–459. Sydämet tulee tavoittaa l:n ja e:n saarnalla **1**,443. L:n ja e:n saarna asettaa sydämelle pakon kääntyä **3**,79. Kuulijan ei pidä hylätä l:n ja e:n saarnaa **3**,134. Kristuksen voitto tarjotaan l:n ja e:n saarnassa **1**,447, **2**,429. L:n ja e:n erottaminen sydämessä **3**,362. Pyhä Henki ja hyvän Paimenen ääni on siellä, missä l. ja e. erotetaan oikein toisistaan **1**,236, **2**,369,454. Laki ja e. **3**,322–327. E:n kirkkaus on suurempi kuin lain **1**,246, **3**,168,178,207. Taivaan portti on siellä, missä l. ja e. ovat kumpikin omalla paikallaan **3**,467. Vain luterilaiset erottavat l:n ja e:n oikein toisistaan **1**,462. L:n ja e:n sekoittamista **1**,118, **3**,352, **4**,276,295.

Lammas. L. on avuton eläin **2**,377. Vertaus kadonneesta l:sta **1**,124,429, **3**,114,442,457. Kadonneen l:n löytyminen **4**,285,354. L. tarvitsee paimenen **2**,340,344. L. kuulee paimenen ääntä ja tuntee sen **2**,22,48,152,174, 343,345,371, **4**,57,59,97,104,106,147, 183, 202 karttaa vierasta **2**,381. hyvä Paimen antaa henkensä l:ten edestä **1**,299, **2**,22,71, 218,376, **3**,115, **4**,107, pitää huolen l:istaan **2**,371,379–383. Herra itse kaitsee l:nsa **2**,341, 371,379,381,472. Jeesuksen l:t **2**,376–378. Kukaan ei voi ryöstää l:ta Jeesuksen kädestä **1**,308. Israelin huoneen kadonneet l:t **2**,75, muut l:t **2**,169. Kristus, uhril. **2**,186,273, oikea pääsiäisl. **3**,207,267,462. Väärät profeetat tulevat l:sten vaatteissa **3**,230,257,259. L:n oikeus arvioida opetusta **4**,54,335. L:iden ja vuohien erottelu **4**,345.

Lamppu **1**,96–103. L:a ei panna vakan alle **1**,44. Sana on l. **1**,141,420, **2**,96,151, **3**,162, 163,264,265, **4**,78,216, pimeässä paikassa loistava l. **3**,237,242. L:njalka **2**,105, **3**,245, 246,251,421. Uskon l. **4**,295. Neitseiden l:t **4**,355–364.

Lapsenmieliset. Vain l. uskovat evankeliumin **2**,21. Jumala on ilmoittanut valtakuntansa salaisuudet l:ille **3**,360,361, 464. L:t antavat Jeesukselle ylistyksen **3**,461.

Lapseus **4**,19,67,211. Varmuus l:sta **1**,362. Usko ja l. **1**,438. Jumalan lapseus luomisen nojalla 1,437, lunastuksen nojalla **1**,437,439, kasteen liiton nojalla **1**,434,437–438,439. Evankeliumi lohduttaa Jumalan l:lla **2**,368. Israelilaisten l. **1**,437, **2**,167. L. on lahjaa **3**,37 eikä anna aihetta ylpeyteen **3**,304.

Lapsi. Jeesus-l. ja ihminen l:na **1**,149–152. Isä – lapsi -suhde **3**,15. Lasten usko **3**,445, 456. Jeesuksen huolenpito l:ista **3**,449. Jeesus siunaa l:ia **3**,451–454. Uskovat l:t ylistävät Jeesusta **1**,33, **3**,461. Pienet kastetut l:t ovat seurakunnan todellisia jäseniä **1**,33. Kehtol:llakin on oikeus avaimiin **2**,330. On synti jättää l:t kastamatta **1**,33. Syntymättömät l:t **1**,208–211. Viattomien lasten päivä **1**,208–211. L:ia tulee kantaa esirukouksessa Jumalan eteen **1**,283. Lasten kasvattamisesta **2**,403–404, **3**,69,319, **4**,133,184, 266,301. L:n mieli **2**,17. Pakanat tappoivat sairaita l:ia **3**,82. Baabelin l:t **2**,24. L:n vakava sairaus tai kuolema **2**,64,225.

Lasarus Betaniasta **1**,85, **2**,189–193,260, 470, **3**,330, **4**,28,30,31,352. Köyhä L. **1**,223, **3**,46–50, **4**,123,382.

Leevi **1**,341, **3**,155, **4**,203.

Leeviläinen. L:t **1**,349,352,354,421, **2**,156, **3**,346,347, **4**,130. L. pappeus **1**,353, **3**,187, 188, **4**,237.

Lehtimajan juhla **2**,410.

Leipä. Ihminen ei elä vain l:stä **2**,28,190. Jeesus on elämän l. **1**,245,299, **2**,122,218, 235,354, **3**,241,379. Elämän l:ää ei saada omilla teoilla **2**,354. Siunattu l. ehtoollisessa on Kristuksen tosi ruumis **2**,208 ja tulee jakaa **2**,205. Ehtoollisessa l. ei muutu Kristuksen ruumiiksi olemuksensa puolesta **2**,207. Viisi leipää **2**,119. L:kiusaus **2**,51. Kansa halusi Jeesukselta l:ää **2**,194. L:pappeus **2**,100.

Lepo **1**,141. Fyysinen l. **1**,60, **3**,349, **4**,73. Jeesus lepäsi haudassa **2**,230. Sielun l. uskossa **1**,54,327, **2**,231, Kristuksen haavoissa **1**,141,257, Jeesuksen tykönä **1**,73,141,327, Kristuksessa **1**,200,315, **4**,72,302,380. Jee-

sus antaa l:n **4**,75,122,173,187,196,380. Milloin omatunto ei saa l:a **3**,176. Jumalan l., sapatin l. **2**,390–399, **4**,371,374. Oikean ja hyvän vastustaminen ei suo l:a **2**,108. Taivaallinen l. **2**,247,264, **3**,386,416. Fariseusten oppi ei antanut l:a **4**,173.

Leski. Nainin l. **1**,27, **4**,20–23. Jumalaton tuomari hankki l:lle oikeuden **1**,471. Fariseukset söivät l:ien huoneet **2**,459, **3**,335, **4**,85. Sarpatin l. **3**,399,430–435, **4**,41–49, 199. Maria l:nä **2**,175,176,178,219. Lesken uusi avioliitto **3**,350. L:n ropo **4**,286.

Liha. Sanan, Jumalan Pojan tulo l:aan **1**,129,169,171–182,185, 186,263,331,367, 368, **3**,241, **4**,136. Kristus oli l:n puolesta juutalainen **2**,167. Kristus teki l:ssa tehottomaksi käskyjen lain säädöksineen **2**,132, 169,328, **4**,73,213,224. Syntinen l. **1**,77, 105,118,268,344,347,358,386, **2**,63, **3**,17, 27,96,142,144,152, 164,170,189,262,342, 406,408, **4**,165,254,281. L. merkityksessä perisynnin turmelema ihminen **4**,116. L:n tekoja **1**,19, **2**,14,16,24,97,300,347,362, 386,387,413,432, **3**,152,410,417, **4**,52,82, 282. Emme ole l:ltamme pyhiä **2**,433. Tie on kaita l:n tähden **3**,263. Ansiousko pyrkii esiin l:sta **1**,389. L:n himo **4**,116–119,217. L:n heikkous **1**,58,60, **2**,194,314,386, **3**,230, 443, **4**,82,140. L:n ruumiin pois riisuminen, hillintä, kuolettaminen **1**,62,230,380, **2**,82, 273,341, 378, **4**,44,134,281,300. Armo ei anna lupaa elää l:n mukaan **4**,75. Synti pysyy l:ssa hautaan asti **1**,448, **2**,123. Emme sodi l:n mukaan **3**,79. Uskovien aseet eivät ole lihallisia **3**,320. Tuntea joku l:n mukaan **1**,278,283, **2**,318,322,323. Veljiä l:n mukaan **1**,283, lapsia l:n puolesta **1**,437. Israel l:n mukaan **1**,357,437, **2**,167,170,350, **3**,12. Kristuksen l:n syöminen **1**,463, **2**,200. Job oli näkevä Jumalan l:staan käsin **2**,234. Hengen vuodatus "kaiken l:n päälle" **2**,354. Pyhä Henki ei nouse l:sta **2**,448. Saa syödä l:aa **4**,73.

Liitto (→ **kaste**, →**Vanha l.**, → **Uusi l.**). Iankaikkinen l. **1**,100. Jumalan, rauhan l. **3**,207–210, **4**,35,40,78,180. Jumalattomalla ei ole oikeutta ottaa Jumalan l:a suuhunsa **3**,394. Ympärileikkaus oli l:n merkki **1**,229. Messias on pantu kansoille l:ksi **1**,263. Liiton enkeli **1**,349–353,356. Herran l. kestää **2**,184–188. Israelilaisten on l:t **1**,438. Lapsia l:n nojalla **1**,439.

Liturgia **3**,134–135.

Logos **1**,184,445.

Lunastaja. "Minä tiedän L:ni elävän" **4**,317–325.

Lunastus, **lunastaa**. Ihminen ei voinut itse itseään l. **2**,431, **4**,191. L. koski lainalaisia ja siksi Kristus tuli lain alle ja sen kiroamaksi ja täytti sen **1**,25,136,145,161,197,229,336, 437, **2**,19,181,431,433, **4**,261,279. Kristus alensi itsensä l:n tähden **3**,247. L. on Kristuksessa **1**,35. Kristus tuli ihmiseksi ja alistui vapaaehtoisesti kärsimykseen l:n tähden **1**,22,27,122,160,166,167,215, **3**,33, **4**,380. L:työn alku **2**,50, kesto **2**,218. Jeesuksen koko elämä oli kärsimystä l:n tähden **2**,194. L. edellytti kärsimystä **1**,32, Jumalan vihan lepyttämistä **1**,34, **2**,133. L:seen tarvittiin ja se on tehty Jumalan Pojan viattomalla kärsimisellä ja pyhällä, kalliilla verellä ja kuolemalla **1**,36,105,108,160,167,203, **2**,37,44, 104,195,199,204,380,477, **3**,29,239,285, **4**,191,206,231,237,307. L. koskee kaikkia, koko maailmaa **2**,115,152, **3**,183,207,357, pahoja ja kurjia **3**,283. Kristus käytti alennuksen tilassa kirkkauttaan vain sikäli kuin se oli tarpeen l:n tähden **1**,28. L. on jo tehty, valmis, täydellinen **1**,23,28,36,50,56,63, 128,132,145,156,161, 162,245,309,370, 379, **2**,41,54,62,87,152,195,218,230,386, 443, **3**,77,92,388,414,419, **4**,136, 148,334. L:n sinetti **4**,204,207. L. on Kristuksessa **4**,211. Meidän ei tarvitse tehdä mitään l:a varten **1**,163. Kristus on l:nut meidät kuolemasta, synnistä ja helvetistä, "tuonelasta" **1**,99,203, **4**,33,218. Iankaikkinen l. **4**,224. L. on syntivelan sovitusmaksu **1**,36,160. L:n tähden Jumala on jättänyt synnit lukematta maailmalle **1**,249. Jumala vakuuttaa olevan-

sa armollinen Poikansa l:työn tähden **1**,281. L. tuodaan meille lahjana sanassa ja sakramenteissa **1**,50, **3**,439 ja vastaanotetaan uskolla **1,**163,235. Syntien anteeksisaaminen perustuu l:seen **1**,330. L. koskee myös harhaopettajia **1**,236. Kristus rakentaa Kirkkonsa l:nsa varaan **2**,42. Kristuksen l:työn merkitys Israelille **2**,129–132. L. uuden virren aiheena **4**,235,237. L:n päämäärä **3**,33. Ruumiin l. **4**,18–19. Paavikirkon l:ta koskeva harha **3**,463, **4**,334,335.

Luoja. Herra on taivaan ja maan L:n nimi **1**,10,22. Kristus on maailman L. **1**,364, **3**,29–31,33, meidän L:mme **4**,64,85,234, 303. Ihminen nousi kapinaan L:aansa vastaan **3**,197,291. Ihminen voi havaintojensa nojalla käsittää vain jotakin L:n suuruudesta **1**,65. Luonto ylistää L:n viisautta **1**,171. Maailma ei tunne L:aansa **1**,171. L:aa tulee muistaa jo nuoruudessa **2**,81. Usko taivaan ja maan luojaan **2**,427. L:n tunnustaminen **4**,133. L:n kieltäminen **1**,213, **3**,83. ihminen on tuotava L:nsa eteen **2**,429. Jumalan luomisteot todistavat suuren Luojan ja Majesteetin olemassaolosta **1**,311. Luodun enemmän kuin L:n palveleminen **4**,178. Aakkospsalmi sulkee sisäänsä Luojan ja luodut **2**,185. Kapina L:aa vastaan **2**,450, **4**,375.

Luomakunta. Kristus on ennen kaikkea l:aa **3**,29,30. Persoonallinen Sana ei ole osa l:aa **1**,170, **3**,30. Kristus on inhimillisen luonnon puolesta osa l:aa **4,**250. Jumalan olemassaolo ei riipu l:n olemassaolosta, mutta l:n olemassaolo riippuu Jumalasta **3**,31. "L:n alku" **1**,172, **2**,102. L:sta meidän tulee etsiä ajallisen elämän tarpeita **2**,157. L. huokaus **3**,431, **4**,15–19.

Luominen. Maailman l. **4**,177,249. Jumala on luonut meidät **1**,62, **4**,64,234,303. L. on Jumalan kaikkivallan teko **1**,312, **3**,81. Jumala loi kaiken hyväksi **3**,339. L. on tapahtunut sanalla **1**,312, **2**,185, **3**,52. Tunnistamme toisissamme Jumalan l:teon **2**,299. Vanhurskauttamisoppi edellyttää l:a **2**,427. Uskovat ovat Jumalan l:teko **2**,469. Uusi l. **4**,249,354.

Luomisjärjestykset pysyvät voimassa **1**,412, **3**,475, **4**,178. L:n hylkääminen **4**,185,217,248.

Luomispäivät **2**,391. L:t alkoivat sunnuntaista **2**,230, **4**,249.

Luomistyö, **luomisteko**. Jumalan l:t **3**,82,339,371,386. Kiusaaja, ihminen on turmellut Jumalan l:n **4**,22,178. Jumalan l:ihin kuuluu Kristus inhimillisen luontonsa puolesta **4**,250. Saarnaviran miehisyys perustuu Jumalan l:oon **4**,340.

Luostarielämä **1**,15,249,266, **3**,61,361.

Luterilainen kirkko (oikea) tunnustaa koko Raamatun opin **2**,96, julistaa uskoa Jeesukseen **3**,179.

Luterilainen maailmanliitto **1**,79.

Luterilainen tunnustus. Tarvitsemme seurakunnan, jossa l. t. toteutuu **2**,45. L:ssa t:ssa Raamattu on opin ylin ohje **4**,339. L. t. on ohjattu ohje **3**,163. L:n t:n mukaan seurakunnassa tulee vallita yksimielisyys **3**,211–212. L. t. Jaakobin opetuksesta **3**,225–228. L. t. varoittaa myöntymästä ehdonvallan asioissa väärän opin hyväksi **4**,71. L. t. kuolemansynneistä **4**,81.

Luterilaisuus. Oikean l:n merkitys **3**,160.

Luther, Martti **4**,130,132,199,220,267. L., uskonpuhdistaja **1**,187,249, **2**,139, **4**,208, 367. L:n 95 teesiä **4**,253,270. L:n taistelut **4**,55,189–190,226,275. L. saarnaajana **1**, 451. L:n kysymys: kuinka löydän armollisen Jumalan **2**,152. Evankeliumin kirkastuminen L:lle **3**,182,215–216,318,362, **4**, 182,190. L. oli armoitettu opettaja **1**,464, **2**,154, **3**,241. L. avasi meille Raamatun **2**, 152. L. asetti paavin tilalle Raamatun arvovallan **2**,152. L. ei pidä kaapuihinsa luottavia munkkeja uudestisyntyneinä **3**,22. Sitaatit: Jerusalemista Seurakuntana **1**,13,16, Raamatun selittämisestä **1**,102–103, uudestisyntymisestä **1**,438,440, **3**,19,20, mielenmuutoksesta **4**,253, läsnäolon alkamisesta ja

kestosta ehtoollisessa **2**,209–211, Kristuksen ruumiista ehtoollisessa **2**,277, ylösnousemuksesta **2**,311, rukouksesta **2**,422,425, Kristus meissä **2**,434,437–439, arkojen rohkaisemisesta **1**,123, synnin rankaisemisesta **1**,226, Pyhästä Hengestä **2**,475, kasteesta **1**,435,439, yleisestä vanhurskauttamisesta **1**,187, Kirkosta Kristuksen siunaavien kätten alla **2**,445, saarnavirasta **3**,276, uskovan syntisyydestä **3**,416, lasten sanan kuulemisesta **3**,445, taivaan portista **3**,468–469, Zwinglistä **2**,149, ehtoollisesta **2**,208, sekoittuneiden ehtoollisleipien polttamisesta **2**,211, olemme päästetyt kaikista synneistä **1**,187, synnin rankaisemisesta **1**,226, siitä, että ensimmäinen on oleva viimeinen **1**,391, siitä, että Raamattu selittää itse itseänsä **1**,103, siitä, että evankeliumi antaa avun syntiä vastaan armonvälineiden eri muodoissa **1**,446, maailmasta **2**,459–460, Lasaruksesta **3**,48 Selityksiä Jes. 2:2 **3**,467, Hoos. 6:1–3 **2**,311, Joh. 14:15 **2**,471, Joh. 20:22–23, 2 Piet. 1:19–21 **1**,99,102, Room. 16:17 **2**,100, 1 Joh. 3:9 **3**,26. L:n käännöksiä: Job 19:26–27 **2**,234–235, **4**,325, Room. 11:26 **2**,168, 1 Kor. 13:9–12 **4**,90. L.: Olemme samalla kertaa syntisiä ja vanhurskaita **1**,19,118,199, **3**,190. L: Tie helvettiin on kivetty hyvillä lupauksilla **1**,231. L. hiilenpolttajan uskosta **4**,357, evankeliumista kuurosateena **4**,359, "lohikäärmeen pyrstöstä" **2**,208, ulkonaisesta sanasta **1**,15, "babylonisesta vankeudesta" **1**,227, kirkon aarteesta **3**,454, **4**,253, niistä, jotka luottivat munkinkaapuihinsa **1**,440, sanasta "profetia" **1**,442, ahtaasta portista ja kaidasta tiestä **3**,263, niistä, jotka eivät piittaa opista **3**,267–268, tekojen otollisuudesta **3**,315–316, puhtaasta sydämestä **4**,212,213, armopalkasta ja saarnaviran tukemisesta **4**,348, saarnan pituudesta **1**,475, saarnaajan kutsusta **3**,403, kätketystä aarteesta ja helmestä **4**,271, siitä, ettei kirkon pidä rukoilla kuolleiden puolesta **2**,396. L:n käännökset "sisällisesti teissä" **1**,81, "sheol" **1**,223. L. denaarista **1**,390. L:n käyttämisestä **1**,52,452, 476. L. tunnusti totuutta **1**,144. L. vertaa kristittyä sotilaaseen **3**,26. Nuori L. ei ole sama kuin kypsä L. **1**,464. L:n Hieronymoksen virren saksannos **1**,185,187. L:n joulu **1**,186. L. lain ja evankeliumin erotuksesta ja sen opettajana **1**,239,458. L. ja Joh. 6:n käyttö reaalipreesensin asiassa **1**,456. L. arvioi kriittisesti yleistä mielipidettä **1**,266. L:n perusasenne Raamattuun **1**,464. L. opettaa, ettei naista pidä kutsua saarnavirkaan **1**,473. L:n oppi on oikea oppi **1**,464. L. on Augsburgin tunnustuksen etevin opettaja **1**,464.

Lyydia, p:n myyjä **3**,47, **4**,265,266.

Lähettäminen, lähettää. Isä l:i Pojan **4**,28,30,104,150,298. Jesajan l. **3**,255. Pastorit ovat Kristuksen l:miä **2**,341. Jumala l. eksytyksen **4**,330,337,347,350,352. Kristus on l:nyt enkelinsä todistamaan **4**,387.

Lähetyskäsky **1**,15,104,144,191,199,230, 258,320,363, **2**,306,374, **3**,40–43,55,461.

Lähetystyö **1**,258,264,289,438,449,473, **2**,418. Oikea asenne l:hön **3**,41–42. Sana ja sakramentit välineinä **1**,320, **3**,43. L. Etiopiassa **2**,46. Apostolien l. synnytti seurakuntia **3**,44. Kirkko tekee l:tä evankeliumilla **2**,160. Päästöavain tekee rakkaaksi l:n **3**,429. Juutalaiset ovat merkityksellinen l:kohde maailman loppuun asti **2**,168. Kristillinen l. on kielletty Israelissa **2**,170. Vainot voivat edistää l:tä **3**,405. L:tä tulee tehdä maailman loppuun asti **4**,180. L. tarvitsee esirukouksia **4**,267.

Lähi-itä **2**,176, **3**,405.

Lähimmäinen. Laupias samarialainen, oikea l. **1**,466, **3**,346–349.

Maa **3**,371,372, **4**,15–16.

Maailma. M:n synty **1**,166,169,171,174, 179,183,185,310–312,324,456, **2**,72,275, 390, **3**,15,16,81,241. M. kaitselmuksen kohteena **2**,26, 63,72. M. on hautausmaa **2**,247. M. rappeutuu, kulkee loppuaan kohden **1**,91,286, **2**,108,388, **4**,15–18,385, on järkkyvä **2**,186. M. katoaa **1**,427, palaa **4**,122. Tämä m. on häipyvä kuva **3**,35. M:n olemassa-

olon syy **1**,416. Mennä m:aan **3**,155,260, 393,478. "Älkää rakastako m:aa **4**,116–119. Näkyvä m. kaikkineen **3**,86,110,272,392. Ihmiskunta, kaikki ihmiset, usein. Epäuskoiset, usein. M:n viisaat ja valtiaat eivät tunne Jumalan viisautta **2**,20,156. Uskovan taistelu m:aa vastaan ja voitto **2**,31,35,110, **4**,134–137. M:n arvostukset **2**,67, 70. Maailmanaika, aiooni **3**,16,41,77,123,156,163,167,178, 240,246,476, **4**,365. Uusi m. **3**,386, **4**,19.

Maailmanhallinta. Kristus Jumalan m:ssa **3**,29–34. Jumalan m. **4**,123, 232.

Maailmankatsomus 4,15,93,187,234,235.

Maailmankirkko 2,139, **3**,421, **4**,332.

Maailmanloppu 3,232, **4**,49,119,127,131, 144, 179,180,221,222,241,327,342,385.

Maallikko 3,188.

Majesteetti (→ **valtasuuruus**) **2**,70,214, 273,324,400,428,430, **3**,12,45,215,216,247, 249,250,285,413, **4**,97,351,373,379.

Malakia 1,309,350,355.

Malja. Kristus joi Jumalan vihan m:n **1**,34, **2**,50,194–196. Armon m. **1**,465, **3**,436. Laupeuden m. **3**,285,286. Kultaiset m:t **3**,426, 427. Ehtoollism. **2**,205. M. janoiselle **2**,413.

Malkus 1,307.

Mammona. M:n palvelu **1**,24,240, **3**,48,50, **4**,122. Väärä m. **1**,471, **3**,270. Evankeliumi on m:aa **3**,272. Oikea m. 1,472.

Maria, neitsyt, Jeesuksen äiti **1**,27,82,85, 120,123,130,143, 145,147,154,165,166, 168,177,179,180,185, 193,195,196,197,198, 233, **2**,36,156,159,171–175,216,219,220, 261,310,392,418, **3**,297,473,477, **4**,83,136, 261,341. Kysymys M:n muista lapsista **2**,176–178. M. ei tullut synnittömäksi siitä, että Jumalan Poika varttui hänessä, vaan hän oli syntinen ja tarvitsi uskon ja oli mukana seurakunnassa **1**,15,147,150,154,166, 177,179,180,185,198, 233,282,291–294,336, 349, **2**,158,172, **3**,313, **4**,335. M. ja Elisabet **3**,400. M. on ainutlaatuinen **2**,158. M. teki virheen **1**,282. M, uskon esikuva **1**,294. M. Kaanaan häissä **1**,290–295. M. kuvaa Kirkkoa **2**,159. Alkuajan kristityt lauloivat M:n kiitosvirttä joka ilta **2**,171. M:sta on tehty epäjumala **1**,283, **4**,284. Paavikirkon vääriä oppeja M:sta **1**,80, **3**,425, **4**,245,334–335.

Maria, "se toinen Maria". M., Kloopaan vaimo, **2**,216,301–303.

Maria. Betanian M. **1**,85, **4**,27–28. M:n uhraus **2**,189–193,203,392, **4**,199,286.

Maria Magdaleena 2,216,279,280,301–303.

Martta 2,189–193,392,470, **4**,27–30.

Marttyyri, veritodistaja 1,201–203, **2**,310, **4**,247,375. Aabel oli ensimmäinen m. **3**, 416. Jeesus on v. **1**,202. Stefanus, ensimmäinen v. Jeesuksen jälkeen **1**,201, **2**,402. Johannes **1**,176. Kutsu virkaan marttyyriuden uhalla **1**,206. V:t varoittavat penseydestä **1**,203. Ylösnousemustoivo lohdutti m:ja **1**,328,342. M:t kävivät kuolemaan evankeliumin varassa **2**,160.

Marttyyrikuolema 1,328,374, **3**,441. Stefanuksen **2**,270. Johannes kastajan **2**,26. Paavalin m. **1**,411.

Masennus 3,90–93.

Matteus, Alfeuksen poika, publikaani, apostoli, **3**,276, järjesti pidot **3**,115,132, kuvaa Jeesuksen kuninkaaksi **1**,197. M. kirjoitti evankeliuminsa erityisesti juutalaisia silmällä pitäen, kuitenkin siten, että hän laajensi sen koskemaan myös pakanoita **1**,196. M. kirjoitti suuren joukon Jeesuksen vertauksia, jotka käsittelivät taivastenvaltakuntaa **1**,197. M: kerrotaan julistaneen Etiopiassa **2**,446.

Mattias, apostoli **4**,343.

Menestyksen teologia 4,198.

Meri. Faraon joukot hukkuivat mereen **4**,200. Punainen m. **4**,361. M. totteli Jeesusta **1**,334–339. M., tulella sekoitettu **2**,108, kristallim. **2**,108. M. luovuttaa kuolleet **4**,250. Kansojen m. **4**,285. M:n hiekka **4**,391.

Merkki, tunnusteko 1,69,227–228. Mitä tarkoittaa, että jokin asia on m. **3**,385. Betesda m:nä Israelissa **3**,383–384. Jeesuksen parannusihme sapattina oli m. **3**,386. Kun

Jeesus kirjoitti maahan, se oli m. **3**,147. Messiaan valtakunnan m. **1**,39. Evankeliumi oli m:ein vahvistettu Jeesuksen toiminnassa **1**,41,309. Jeesuksen ihmeet olivat m:jä, t:ja **4**,258,304,305–309,346. Jumalan sana vahvistettiin m:ein **4**,46,145. Apostoliset t:t **4**,90. Risti m:nä **1**,421, **4**,215. Evankeliumi on m. **1**,228. Juutalaiset tavoittelivat m:jä **4**,258–261. Joonaan m. **1**,228, **2**,157–160, **4**,261. Lopunajan neljä ihanaa tunnusm:iä **1**,259–265. Israelille ja Aahaalle annettu m. **1**,198,295, **2**,156–160. Kristuksen tulolla on m:nsä **1**,70,259,426, **4**,331, 356,361,362. Luonnollisen ihmisen taipumus tivata m:jä **1**,407. Kristuksen ylösnousemus on m. **1**,314,407. Katumuksen m. **4**,285. Vihanalaisuuden, uneliaisuuden m. **4**, 295. Nykyekumenia ei ole m. onnenajasta **1**,80. Viimeisen ajan m:jä **1**,83,208,286. M. siitä, että Kristus, Pyhä Henki on meissä **1**,396, **4**,82. M:ien tavoittelu **1**,406,407, **2**, 157,335–336. Luopumuksella on m:nsä **1**, 474. Kaikkiruokaisuus on harhauskon m. **4**, 389. Jumalan t:t Egyptissä ja erämaassa **2**,93. Jeesuksen t:t **2**,118,121,181,327,333. Apostolien t:t **2**,13,120. Väärien profeettojen t:t **2**, 163,449, **4**,366. Antikristuksen t:t **4**,330,337.

Messias **1**,59,146,161,208,307,341,363, 421, **2**,35,235,257,267. Jumala lupasi M:n **1**,128,182,349, **2**,51,87,158,223,315,360, 453. Aabrahamin kuva M:sta **2**,127–128. Jaakobin saama lupaus M:sta **3**,468, **4**,392. Monet psalmit ennustavat M:sta **1**,421. Daavid näki Hengessä M:n kärsimyksen **4**,12. Jesajan ennustus M:sta **1**,233,422, **2**,156–160, **4**,108. Jeremian ennustus M:sta **1**,10. Sakarja kutsui riemuitsemaan tulevasta M:sta **1**,26. Vt. sisältää suoria ennustuksia M:sta **1**,125, **4**,108. M:ta odotettiin **1**,39,42, 70,84,125–128,160,137,357,427, **3**,187,209, 266,319,320,344,366,472, **4**,81,84. Messias oli syntyvä Israeliin **1**,11, juutalaisista **2**, 167. M:n työn toteutusympäristö **2**,169, **3**,369. M. oli oleva oikeuden jakaja **4**,128. M:n ja hänen valtakuntansa suuri kunnia **1**,84–93, **2**,361. Enkeli julisti M:n syntyneen **1**,167. Tietäjät tunnustivat Jeesuksen M:ksi **1**,125. Herodeksen tieto M:sta **3**,425. M:n airut **1**,127,350,351,356. M. on jo tullut **1**,11,39,50,53,70,210, **3**,372. Opetuslapset ja Pietari **3**,60,173–175, **4**,105, pitaaliset **3**, 374, kanaanilainen vaimo, Martta **4**,29 tunnustivat Jeesuksen M:ksi **2**,75. Ylipapit, fariseukset ja kirjanoppineet uskoivat M:n tuloon **1**,126,320, **3**,131. Jeesus on luvattu M. **1**,127,137,219,360,430, **2**,302,316, **3**,42, 344. On vain yksi M. **2**,165,166, toista ei tule **3**,187,402. Lupaukset M:sta täyttyivät **1**,182. Jeesuksen teot todistivat hänet M:ksi **1**,43,69, **2**,181. M:n valtakunnan merkki **1**,39. M.-nimitys Daavidin poika **1**,196,422, 427, **3**,463, **4**,96,162, Vesa **1**,85,125. M. toi hengellisen vapauden **1**,53. M:odotus oli armon uskontoa **4**,13. Paraneminen M:n valtakunnassa **3**,384–385. Jeesus ilmoitti samarialaiselle naiselle olevansa M. **1**,300. Jeesus ratsasti julkisesti M:na Jerusalemiin **1**,17,22,27,29,32,197, **3**,327,460. M:n piti kärsiä **2**,164,266. M:n työ päättyi voittoon **1**,71. M:n asia oli tehdä uusi liitto **1**,350–352, **3**,362, täyttää uhrien esikuvallinen tarkoitus **3**,334. Anteeksiantamus M:n uhrin nojalla **2**,319. M. valmisti pelastustien **1**, 356. Fariseuksille ja monille muille juutalaisille ei kelvannut sellainen M: kuin Jeesus oli **1**,18,280,349,350, **3**,335, **4**,81. Israel hylkäsi M:nsa **3**,476. Samarialaiset odottivat M:ta omasta joukostaan **1**,128,297, **3**,42,346,376. M:n tultua seremonialaki vanhentui **2**,129–131,185,452. M:n mukana tuli viimeinen aika **3**,77. Alkuseurakunta uskoi Jeesuksen M:ksi **1**,70. M:n toimittama puhdistus **1**,354–360. M:n voima **4**,304–309. Raamattu on vahvistettu M:n tulolla **1**,274. Väärät m:t **1**,29, **4**,106,222. Väärä M:-odotus **1**,357, **3**,460, **4**,145,332.

Midian, **midianilaiset** **1**,12,129,131,139.

Miekka. Gideonin m. **1**,131. Pietarin tarttuminen m:aan **1**,12, **3**,170. Jeesus ei sallinut puolustaa itseään m:lla **1**,374. Kristuksella ei hallitse maallisella miekalla valtakuntaansa **1**,82. Kirkko ei käytä m:aa **1**,259,

264,265,347. Kaksiteräinen m. Kristuksen suussa **3**,248,249,252,253. Kristuksen tuoma m. **1**,144. Jumalan sanan m. **2**,103, 390,392,395,398. M. Marian sielun läpi **2**,175,216. Väärää m:n käyttöä **3**,79.

Midian, **midianilaiset** **1**,12,129,131,139.

Missourisynodi, luterilainen **3**,305.

Mielenmuutos (→ **kääntymys**, → **parannus**) **1**,376. Sakkeus tuli todelliseen m:seen **1**,43. Onnettomuudet ovat kutsu m:seen **1**,287. Evankeliumi tähtää m:seen **1**,345. M:n saarnaa tarvitaan aina **1**,356. Tuhlaajapoika tuli m:seen **1**,390. On tultava m:seen **2**,246. Monet tulevat elämänsä lopulla m:seen **1**,413. Ojentaminen tähtää m:seen **3**,152. M:ssa elävä seurakunta kykenee levittämään evankeliumia **3**,153. Uskovien koko elämän tulee olla m:ta **4**,253. Harhaopettajat harvoin tulevat m:seen **3**,280.

Mieli. Kristillinen m. **1**,301–305, **3**,63,89. Puhdas m. **2**,125. Uudestisyntyneen m. **3**,20. Hengen m. **3**,137. M. taivaallisiin **4**,31,60.

Moldova **2**,139.

Mooses **1**,11,114,329,330,340–343,396, **2**,118,313,315,380,392. M. oli profeetta, Jumalan mies **3**,58. M:n usko **2**,83–85. M. opetti hurskasta elämää **1**,114. M. on kirjoittanut Kristuksesta **1**,127, **4**,99. M. ja palava pensas **1**,179, **2**,70, **3**,254. Jumalan Poika ilmestyi ihmisen hahmossa M:lle **1**,198. M. näki Herran selkäpuolen **4**,228. M. johti Israelin Punaisen meren yli ja Kanaanin maahan **1**,210, **2**,89–95,110. M:n kasvot loistivat **1**,238,240,246. Mooses jakoi oikeutta **1**,264. M. oli uskollinen **1**,271. M:n psalmi **2**,293. M:n varoitus ihmeidentekijöistä **2**, 448. M:n kaltainen profeetta **1**,290, **2**,87. Mooses rukoili kansan edestä **1**,332. M:n virsi **2**,107,109. M:n kuolema **3**,236. M. kirkastusvuorella **1**,97, **2**,263, **3**,236–239, **4**, 216. M. oli nähnyt Kristuksen kirkkauden **3**,251. Juutalaiset arvostivat M:ta **3**,401. M:n istuin **3**,316,403.

Mooseksen laki. M:n laki **2**,169,281,285, 358,361,363,368, **4**,67. M:n l. oli sekä yhteiskunnan että Jumalan laki Israelissa **3**,146. Kuka ei voinut toteuttaa M:n l:a **3**,147. M:n l:n noudattaminen oli uskon todistus **3**,188. M:n l:n määräys pitaalista puhdistuneille **3**,374. M:n l:n seremoniat eivät enää sido 4,73.

Moraali. M. ennen lankeemusta **4**,15. Raamattu ratkaisee uskovien m:n **4**,311. Yleinen m. on muuttumassa **1**,114, **4**,86,176,177,204, 309. Kirkon ulkopuolella on kiinnitetty huomiota m:iin **1**,114. Ihminen ja hänen m:nsa **4**,169. Ihminen ei pelastu m:llaan **1**,115. Maailman m:ssa on jossain määrin lain valoa **1**,140. M:n rappio **4**,217,238. Esivallan ei tule sallia rikollista m:a **4**,290. Siveyslaki antaa koko maailmalle m:sen pohjan **4**,300. Vuorisaarna ei ole yhteiskuntam:a **4**,301. Parannusta tekevä sanoutuu irti maailman m:ttomuudesta **1**,288. Paatumus ei välttämättä merkitse m:ttomuutta **1**,415. Jeesus ei käskenyt toimimaan m:ttomasti **1**,471. Maailman m:ttomuus vaikuttaa ihmisten uskonelämään **1**,473. Epäuskoisten kiusaukset ovat m:n tasolla **2**,28. Luopumus m:sta **2**,108,184,427. Ihminen haluaa itse päättää m:staan **3**,82. Teeskentelyä m:n alueella **3**,82. Rooman maailmanvalta tuhoutui m:nsa rappion takia **3**,82. M:n höltyminen **3**,84. Kiusaaja hyökkää oikeata m:a vastaan **3**,96–97.

Morsian, morsio **1**,46,49,109,111. Kristuksen m. **1**,16,48,49,95,104,107,229,230,373, 398,419,445,456, **2**,46,69,312, **3**,41,364–368, **4**,66,109,251,313,354,384,387. Kristuksen yksi m. **4**,51. Korkea Veisu kertoo Yljän ja morsiamen välisestä rakkaudesta **3**,364.

Muoto. Tämän maailman m. **4**,17,248.

Mykkä **2**,413, **3**,327.

Naiman **3**,188,399,403, **4**,45,199.

Nain. Jeesus herätti N:n lesken pojan kuolleista **1**,27.

Nainen **4**,184. Jumala loi ihmisen mieheksi ja n:ksi **2**,428. N:n pelastuminen **4**,339. Naispappeuspäätös **1**,80. N. ja saarnavirka **4**,339–344. N:t vainonalaisissa oloissa

2,235. N:t ristin juurella **2**,301. Pääsiäisaamun n:t **2**,259,301–306,313.

Naispappeus **3**,233, **4**,339–344..

Nasaret **2**,177, **3**,402. N., Jeesuksen kotikaupunki **1**,32,50,130, **2**,68, **3**,400. Jeesuksen kohtelu merkitsi hänen erottamistaan kirkosta ja yhteiskunnasta N:ssa **3**,399, **4**,143,200, niin että hän muutti Kapernaumiin **3**,400, **4**,143.

Nasaretilainen. Jeesuksen pilkkanimi **1**,130,418,424,430, **2**,313, **3**,171, **4**,29,136.

Nasiiri **3**,195.

Nauruherätys **1**,325.

Nero, keisari **4**,299.

New York **1**,286.

Niemi, Vihtori **4**,37.

Nikaian tunnustus **1**,134,336, **2**,127, **3**, 438,474.

Nikodeemus **1**,85,319,359,439,440, **2**,230, 261, **3**,17–19.

Nimenanto ympärileikkauksen yhteydessä **1**,229, kasteen yhteydessä **1**,229.

Nooa **1**,66,83,310,313,314,434, **3**,208,209, **4**,200. N:n uhri **2**,124. N:n jälkeläiset **2**,133, 359. N. ei mitannut asiansa oikeutusta tuloksilla **2**,139–140. N:n vedet **3**,207. N. oli vanhurskauden saarnaaja **3**,389, **4**,367. N:n aika **4**,367. N:naikainen maailma hukkui **4**, 254.

Norma normans **3**,163.

Norma normata **3**,163.

Näkö **1**,424, **4**,154. Hengellinen n. **4**,152–154.

Nöyrtyminen. Jumalan Poika nöyrtyi lain alle, kärsimykseen **2**,179–183,261 palvelemaan meitä **2**,215, lapseksi **4**,374. N. Jumalan väkevän käden alle **1**,23,288,327,417, **2**,386, **3**,70, 108,109,113, Sanan alle **2**,221, lapsen kaltaiseksi **3**,443,456. Jumalan edessä **1**,190,416, **2**,57. Herran n. **1**,156. Jobin n. **4**.319.

Nöyryys. Jumalan vaikuttama n. **1**,23. Lain vaikuttama n. **1**,67,190,261. Kristuksen n. **1**,336,390. N:ssä tulee pitää toista itseään parempana **2**,215. Keskinäinen n. **3**,108, **4**, 52,59,360. N. on Hengen hedelmä **2**,300, **4**,118. Teeskennelty n. **1**,251. Väärä n. **3**, 164,336. N:n puute **4**,292.

Nöyrä **1**,180. N:t saavat syödä **4**,12,244. Jumala antaa armon n:ille **1**,23, **2**,64, **3**,107. Sydämen n. kunnioitus **1**,17. N. Kristus **1**, 23,24,26,28, **3**,360. N. tunto Jumalan sanan edessä **1**,355, **2**,34,36. N. mieli **1**,359,395, 416, henki **3**,13, **4**,77 sanan edessä **3**,67, 69,421, **4**,87,91,296. N:inä armon alla **2**,58, Jumalan edessä **2**,367.

Omaisuuskansa. O. ei ottanut Jeesusta vastaan **4**,322. Kristuksen Seurakunta, uskovat ovat o. **1**,79,121,281,352, **2**,170, **3**,40, 186–191,195,470, **4**,206,230. Vanhan liiton uskova Israel oli o. **1**,357, **2**,165. Nykyinen Israel ei ole o:n asemassa **2**,161.

Omatunto. Aadamilla ja Eevalla oli hyvä o. ennen lankeemusta **1**,171. Jumalaa ei saa rajata o:n ulkopuolelle **1**,175. O:oon on kirjoitettu jo luomisessa Jumalan olemassaolo **1**,193,311,312, siveyslaki **1**,114,239,366. Kuva Jumalasta pelkän o:n perusteella **1**, 324. O:n todistus pakanoilla **3**,83, **4**,178, fariseuksilla **3**,147. Saarna on julistusta o:lle **1**,445. O:t tavoitetaan vain säilyttämällä Jumalan läsnäolon tuntu **1**,452. Lain tehtävä on sanoa o:lle, mikä on oikein, mikä väärin **1**,367. O:n ahdistukset **1**,72,73,110,157, 251,258,262,263,277, 298,351,352,369,394, **2**,84,86,138,152,160, 173,195,254,302–305, 325,347,365,367,410,468, **4**,170,177. O:n herääminen **1**,72,304,407, **2**,66, **3**,198. Herännyt o. **4**,100, iloitsee armon sanoista **1**,59,298,299. Jeesus toi Raamatun opetuksen o:lle **1**,277. Jeesus näki o:n syytökset **1**,43. Pelkkä Jumalan olemassaolon uskominen ei anna rauhaa o:lle **1**,51. Rauhaton o. ilman parannuksen tarvetta **1**,214. Heräämätön o. **1**,298, **3**,66,116. O:a ei pidä vaientaa **2**,29. Murheellinen o. **1**,61,301, soimaava o. **3**,208, **4**,210. Paha o:**1**,282, **3**,283, **4**,138. Ryöväri tiesi o:ssaan rikkoneensa Jumalan lain **1**,246. Mikä ei ole o:n

hoitoa **1**,283, **2**,29. Ihmisellä itsellään ei ole kykyä päästä pahasta o:sta **1**,65. Kun o. syyttää, tarvitsemme Vapahtajaa, joka antaa rauhan **1**,182, **4**,187,193. Apu o:n ahdistuksiin **1**,67,73,222, **3**,180. vanhurskaaksi julistaminen tapahtuu omalletunnolle **4**,35. Puhdistettu o. **2**,55,63. Löytää ja omistaa o:n rauha Kristuksessa **1**,108,200,220,232,338, **2**,401,414,426,438, **4**,372. uskossa **1**,327, **2**, 153,362,376. Evankeliumi tulee toivoa herättävänä o:lle **1**,147, lohdutuksena **1**,158, 186, antaa turvan o:lle **1**,195,399, **4**,194. Lain ahdistamat o:t on ohjattava lepoon **1**,472. Sana antaa rauhan kauhistuneelle o:lle **1**,181,300. Kaste on hyvän o:n liitto **1**,437. O:n vapautuminen kadotustuomion alta ja kauhuista **1**,245,384, **2**,152,257. O:n rauha **2**,147, 149,248,272. Loukkaamaton o. **2**,148–150, **3**,416. Hyvä, puhdas o. **3**,275, 277,288. Ilman evankeliumia menetämme o:n rauhan **1**,89,279. Kun Luther löysi evankeliumin, o:t vapautuivat **1**,187, niin myös nyt **1**,353. Pyhä Henki puhuu o:lle **1**,176, antaa hyvän o:n **1**,228. Vapiseva o. saa tarttua Jumalan lupauksiin **3**,120. O. tulee ohjata Sanan mukaan **4**,167. O:n vapautuminen ihmisarvovallasta **2**,152. Pyhitys ja hyvät teot o. puhtaaksi pestynä, ei pahalla o:lla **1**,118,315,343. Ahdistunutta o:a ei saa kehottaa hyviin tekoihin auttamatta sitä ensiksi ahdistuksesta **1**,461. Uusi virsi on o:n rauhan virsi **1**,362. Kristus puhdistaa o:mme kuolleista teoista palvelemaan elävää Jumalaa **1**,25,351. Jumalan sanaan sidottu o. **1**,322. Säilyttää hyvä o. **1**,92,206,207,228, 239,386,448. Hyvän o:n menettäminen **4**, 268. On kuultava o:n ääntä **2**,246. O:n velvoitus **1**,294. Kokoontuminen hyvällä o:lla **1**,378. Jumalan lapsi noudattaa käskyjä hyvällä o:lla **1**,117. Luopuminen hyvästä o:sta **1**,298. Ei pidä tehdä vastoin o:a **1**,219. Hyvä o. on uraa tärkeämpi **2**,308. Orjallisesti sidoksissa oleva o. **1**,72. Väärä o:n rauha **1**,87, turtunut o. **2**,421. Vastaväitteet kaatuvat huonon o:n tosiasiaan **1**,195. Lain ja evankeliumin erottaminen vapauttaa o:n ristiriidoista **1**,366. O:n sitominen ehdonvallan asioilla **4**,71. O. poltinraudalla merkitty **4**,281. Taivaassa ei ole o:n kipuja **1**,308.

Opetuslapsi. O:t ovat oksia Jeesusviinipuussa **3**,36. Jeesus ilmestyi ylösnousseena vain o:ille **1**,90, **2**,163,297, neljänkymmenen päivän aikana **2**,236. Ketkä ovat Jeesuksen o:ia **2**,141–145. O:t pysyvät sanassa **2**,147,153, **3**,38,352,419, kätkevät valtakunnan sanan **4**,116. Meidät on kastettu Jeesuksen o:iksi **1**,419. Evankeliumi tekee o:ia **4**,70. O:sten tuli julistaa evankeliumia **4**,271. O. ei ole opettajaansa parempi **3**,141. Johanneksen o:t **4**,65,84.

Oppi. Raamattu on o:n ylin ohje **4**,189, 311,339. Raamattu julistaa kaikkialla samaa o:a **2**,372. O. tulee ammentaa Raamatusta **4**,257. O. tulee rakentaa selville raamatunkohdille **4**,328. O:n sijaintipaikat **4**,148. Uskovien valta arvioida, onko o. Raamatun mukaista **4**,147,335. Rakkaus ei syrjäytä oikeaa o:a **2**,15. O:n muoto **4**,46. Apostoleilla oli sama o. **4**,26. Uskonveljillä on sama o. **1**,67. Pastorien tulee pysyä apostolien o:ssa **4**,182,387. O:n yksimielisyys **4**,58,89. O. ei muutu **4**,108. Terve o. **4**,366. Varmuuden saaminen oikeasta o:sta **1**,279, 280, **3**,475. Luterilainen o. on otettu oikein Raamatusta **1**,405,464, **3**,163,212 ja vastakkainen o. on vastoin Raamattua **1**,464. Tulee pysyä oikeassa o:ssa **1**,411–412. Kiistanalaisissa kohdissa tulee Raamatulla perustella, mihin kohtiin o. perustuu, ja näyttää, että väärä o. on ristiriidassa selvien raamatunkohtien kanssa **1**,457. Jeesuksen o:n tunteminen **4**, 150. Evankeliumin o. **1**,460, **2**,445, **3**,424, **4**,69,89,112,127,132, 133,141,147,150,185, 296, oikea o. **2**,315, puhdas o. **2**,341. Raamatun pääo. **4**,189. Oikea o. on Jumalan sana ja tuo lohdun **4**,54,84. Säilytetään puhdas luterilainen o. **4**,55. Koko o. tulee säilyttää puhtaana **4**,164. O. on Jumalan, o:n ja elämän suhde **4**,55,140. Tulee liittyä niihin, joiden keskuudessa evankeliumin koko o. saarnataan puhtaasti **3**,189. Pyhä Henki ei rakasta väärää o:a eikä viihdy sen seurassa

2,456. Jeesus ei koskaan vähätellyt väärää o:a **2**,468. Jeesus torjui väärän o:n Jumalan valtakunnasta **4**,175. Väärä o. on aina vaarallista **4**,53–54,282. Väärän o:n etenemistapa **4**,53. Väärät o:t ovat vanhaa hapatusta **2**,272, riivaajien o:ja **3**,259. Väärän o:n vankeus **1**,227. Oikean o:n ohella ei pidä sallia väärää o:a **4**,50,52. Väärää o:a ei tule seurata **2**,154. Väärän o:n kumoaminen **4**, 128–129,183. Inho ja viha väärää o:a kohtaan **3**,268. Jokainen väärä o. synnyttää uuden jumalan ja uuden rukoushuoneen **3**,406, **4**,58. Ihmistekoihin nojaava o. **2**,287. Vapautuminen vääristä opeista **3**,362. O:n vapaus **4**,86. Oikeaa o:a vastaan hyökätään **4**, 13,204,215. Puhdas luterilainen o. ei ole kelvannut **4**,254. Juutalaisten väärä o. **4**,145. Fariseusten o. ei suonut lepoa **4**,173. Miten harhaopettajat perustavat o:nsa **4**,147–148. Paavin o. **4**,222. Ihmisperäiset o:n lähteet **4**,257.

Ordinaatio. O:puhe **2**,340–345.

Ovi → portti.

Paasto 1,15,62,242,249, **2**,77, **3**,61,215, 308.

Paatumus 1,56,226,311,413–414. Mitä p. on **3**,279. Jeesus itki Jerusalemin p:n tähden **1**,41, **3**,182,279–281,370,476, **4**,251,368, 380. Syntien pidättäminen niiltä, jotka pysyvät p:ssaan **2**,338. Jeesus murtaa p:n **2**,382. P. ei aina merkitse ateismia, moraalittomuutta tai säälintunteen kadottamista **1**,415. P. ilmenee oikean opin ja evankeliumin vastustamisena **1**,415. P. turruttaa tunnon **3**,198. Elämää p:ssa **3**,253,341,421,431. P:n tähden evankeliumi siirtyy toisaalle **4**,359. Jumalan tuomio ja viha kohtaavat ne, jotka elävät p:ssa **4**,44,45. Faraon p. **3**,279. Juutalaisten p. **2**,167–168, **3**,280. P:n tilalle usko **1**,416,417. Monet jäävät p:seensa **4**,379.

Paavali. Saulus 1,18. S:sta tuli P. **3**,183. Jeesus kutsui P:n evankeliumin julistajaksi **3**,51,183. Merkit vahvistivat P:n kuuluvan apostoleihin **2**,13. P. oli huolissaan Korinton seurakunnan tilasta **3**,91. P. torjui lahkolaisväitteen sillä, että hän uskoi kaiken, mikä oli kirjoitettu **3**,160. P:n työnäky **3**,167, **4**,187. P:n heikkous ja risti **3**,167, **4**,25,36,158, 201,274,319. P. tunnustautui suureksi syntiseksi **3**,177, **4**,223. P. teki telttoja **3**,276. P. kirjoitti suurin kirjaimin **4**,160. P. taisteli harhaopettajia vastaan **4**,194,242. P:n viimeisiä vaiheita **3**,391.

Paavi. Kristus ja p. toisiinsa verrattuina **1**, 250–251,266,267. Paavi kantaa tiaaraa **1**, 250. P:n arvovalta **1**,266, **2**,152, **4**,222, erehtymättömyysvaatimus **4**,335. P:n kuuliaisuusvaatimus **2**,152, johtoaseman vaatimus **3**,458. P. ei ole ainoastaan diktaattori kirkossaan ja Vatikaanivaltiossa, vaan väittää omistavansa sekä hengellisen että maallisen vallan **4**,333. Kirkko ei tarvitse p:n kaltaista henkilöä johtajakseen **3**,459, **4**,222. P. Rooman seurakunnan pastori **1**,267. Avaimet eivät ole sidottu henkilöön, kuten paaviin **1**,321, **2**,330. Vapautumista p:n alta **4**,267. P:us Rooman keisarivallan tilalle **4**,333. P. antikristus **4**,336–337,362.

Paavikirkko 3,394,421, **4**,58. P:n vainot **4**,201. Luther tarttui p:n väärinkäytöksiin **4**,132. P. oli luterilaista kirkko suurempi **2**,456. P:n kasvava vaikutus **1**,14. P. kirosi oikean vanhurskauttamisopin opettajat **4**,53. P:n väärä oppi sovituksesta **3**,412,463, **4**,333,334, pelastumisesta **4**,334,457, saarnavirasta **3**,458, neitsyt Mariasta **4**,334–335, p:n kolme synergismiä **4**,335–336, muita harhoja **4**,335. P:lta puuttuu todellinen evankeliumi **3**,418. P:n väärä käsitys hengellisyydestä **1**,15, hyvistä teoista **4**,276. P. ja valtakiusaus **4**,332–334. P:n ja LML:n yhteinen asiakirja vanhurskauttamisesta **1**,79. P. ja kiirastuli **4**,276. P. on ottanut pyhimykset pakanoiden epäjumalien tilalle **4**,333. P:n lisääntyvä luopumus **1**,80. Luther sanoo p:ssa oloa babyloniseksi vankeudeksi **1**,227. P. opettaa, ettei Kristuksen sovitustyö kata kaikkia syntejä **1**,235, **2**,41, **4**,333–334. P:n teko-oppi **2**,152. P:n anekauppa **1**,266. Aneet ovat käytössä p:ssa **1**,235. P:n harha Pietarille rakennetusta kirkosta **2**,40, Mariasta **2**,159. P. on perustanut Vatikaaninval-

tion omine suurlähettiläineen **1**,250, **4**,333. P. ei ole arvovalta **1**,266. Suomen kansankirkko hyväksyy p:n vanhurskauttamisopin **1**,380, **2**,437. Yhteyttä ja yhteyspyrkimyksiä p:n kanssa **2**,149, **4**,275.

Paavilainen. P:ten selitys sanalle 'kallio' **1**,102. P:t valehtelevat, kun he sanovat isien valaisseen Raamattua **1**,103. P. hurskauskäsitys **2**,328. P:t eivät hyväksy yksin uskon kautta -periaatetta 2,437. P:t julistavat epävarmuusoppeja **1**,116. Siitä, joka haluaa säilyttää evankeliumin, ei voi tulla p:ta **1**,252. P:t munkit ja nunnat olivat oikein kastettuja, mutta eivät Lutherin mukaan uudestisyntyneitä **1**,440.

Paavilaisuus. Jos Jumalan asuminen ihmisessä tulee osaksi vanhurskauttamista, otetaan ratkaiseva askel kohti p:ta **2**,436.

Paha. P. on lähtöisin kiusaajasta **2**.108. Kiusaajan lupaus tuntea hyvä ja p. **3**,14,164. P:n alkuperän pohtiminen **3**,14. Ilman Aadamin lankeemusta ei olisi p:aa **1**,222. P:n valta ja sen kukistuminen **1**,47, **4**,105. Sydämessä oleva p. **1**,54,404, **2**,466, **3**,202, 262, **4**,74. Ihmisen p:t aivoitukset **2**,428. P:n kylvö **1**,347. Avoin p., kätketty p. **2**,247. P:n palavat nuolet **2**,115, **4**,253,255–257. Rahan himo on kaiken p:n juuri **2**,192,203. P:n vastustaminen heti alussa **2**,25. P:lle ei pidä antaa periksi **2**,344. Tämä p. maailmanaika **2**,29. Koko maailma on p:n vallassa **3**, 312,354. P:n puhuminen **1**,355, **2**,258, 267, **3**,138, **4**,177,274,319. Kristuksella on voitto kaikesta p:sta **1**,422, **2**,107, **4**,26. Jumala kääntää p:n palvelemaan tarkoituksiaan **1**, 145, **2**,16,108, **3**,156,157,274,446, **4**,37, varjelee p:sta **4**,67. Taistelu hyvän ja p:n välillä jatkuu **3**,426. P. saa lopulta palkkansa **1**,145 ja sille tulee loppu **2**,64, **4**,293. Voitto p:sta **4**,337. Jumala ei tahdo p:aa **4**,29,381. Voita p. hyvällä **1**,304. P:t päivät **2**,81, **3**, 318.. Vanha ihminen pysyy hautaan asti sataprosenttisesti p:na **3**,27. Viettymys p:aan **3**,152. Kristuksen tulemus koituu p:n tuhoksi **3**,298. Taivaassa ei ole mitään p:aa **1**,198,422, **2**,35.

Pahennus, **pahentua**. Kristus on p. **1**,88,104,406,408, **2**,35, **4**,105,108. Evankeliumi on p. **1**,140,350,357,451, **3**,262, **4**,24. Ristin p:ta ei voi poistaa **1**,372,417, **4**,70. Älä p. pelastuksen asian yksinkertaisuuteen **3**, 180. Pietari p:i Jeesuksen puheesta **2**,78. Pietarin toiminnan p. **3**,171 Fariseukset p:ivat Jeesuksen armon julistuksesta **2**,162,347. Aiheuttaa p:ta vastoin oppia **2**,96–97. On varottava p:ta **2**,209–211. Heikkojen saama p. **3**,382. Lankeemukset voivat olla p:ksi **3**,90, 478. Olla p:ksi seurakunnassa **3**,26. Pietarin p. **3**,171. Ei tule p. Kirkon vainonalaisuuteen **3**,399–401. Kristinuskon p. **4**,326.

Paikka. Pyhä paikka **1**,14,15.

Paimen. P:t olivat egyptiläisille kauhistus **3**,156. Kristus, Herra on hyvä P. **1**,21,24,37, 58,63,66,120,123,124,146,217,281,299,308, **2**,37,94,122,132–134, 169,243,376,457,462, 465,471,473, **4**,147. Herra on minun p:ni **4**,37. hyvä P. pitää huolen lampaistaan **2**, 379–383, **3**,125,426,475, **4**,82,110,153,219 ja on antanut henkensä niiden edestä **2**,71, **3**,115, etsii yhtäkin kadonnutta **3**,448, käyttää siinä pastoreita **3**,44. Yksi P. **3**,77, **4**,51, 57. P:n ääni **1**,16,17,34104,107,380,382, **2**,22,71,146,174,187,377–378, **3**,152,269, 394,415,452. P:n tulee rakentaa Kristuksen varaan **2**,12. Kedon p:t **1**,85,120, 123–124,143,146,147,148, 151,153–157,161, 167,179,181,184,186,378,397,466, **3**,428, **4**, 83,373. Ylip., alip:t **2**,341–345,370–375, 472, **3**,103,326. Jumalan tahto on, että seurakunnalla on p:ia **3**,102, uskollisia **4**.238. Seurakuntien p:t eli pastorit **1**,33,94,121, 206,346,347,378, 411,448,449,465,472,473, 474,475; **2**,11–17,135,330, **3**,44. Jumalan antamia **2**,16,340. P:n tehtävä **2**,340, **4**,62, 150,161–165,181. Lampailla on p:ien kutsumisoikeus **2**,45, **3**,189. Kutsu tekee p:n **3**,275. Millaisia p:ia seurakunnan tulee itselleen rukoilla **3**,100. P:ten tulee olla miehiä **3**,101, **4**,339–344. P:ten tulee pysyä evanke-

liumin opissa **2**,126, tehdä valmistuksia Kristuksen tulon varalta **4**,356. Uskovat eivät ole sidottuja toisoppisiin p:iin **1**,321. Poisnukkuneet uskolliset p:t ovat opetuksillaan myös meidän p:iamme **3**,241.

Paimenvirka **1**,100, **2**,197,321. Oikea motiivi p:aan **1**,205. P:n ominaisuuksia **2**,374. Kristus on perustanut p:n **3**,102. Pietarin asettaminen uudestaan p:aan **3**,172. P. on se suu, jonka kautta Vapahtaja nyt puhuu seurakunnalle julkisesti **3**,248. Miehinen p. **4**,339–344. Mitä Kristus edellyttää p:lta **4**,181–185.

Pakana. Israelilaiset erottautuivat p:ista **3**,188. Israel oli p:ille todistuksena **3**,188. P:in pääsy Israelin yhteyteen **2**,75, **3**,187. Messias-lupaus erotti Israelin p:ista **4**,132. P:in pimeys **4**,153. P:in epäjumalanpalvelus **3**,405, **4**,83. Israel matki p:in epäjumalanpalvelusta **3**,130. Israelin liittoutuminen p:in kanssa **3**,395. Israelin taistelut p:in kanssa **3**,477. P:t eivät voineet estää Messias-lupauksen täyttymistä **3**,320. P:ita tulee suurin joukoin Jumalan valtakuntaan, **1**,261–262, **3**,462,467. P:t eivät pelastu moraalisella elämällä **1**,115. P:in lain tuntemus **1**,83, **3**,83, **4**,111,177,178, moraali **1**,114, **3**,58,90. Neitsyt Mariassa oli myös p:in verta **3**,477. Tietäjät olivat p:ita **1**,125. Kanaanilainen vaimo oli p. **2**,73–75. P:ille ja juutalaisille on sama evankeliumi **1**,196, **3**,51,215,299, sama pelastus Kristuksessa **4**,225. Evankeliumi oli julistettava heti kohta myös p:ille **3**,78. Kristus hallitsee p:ita **1**,65. Israelista ja p:ista kootaan yksi lauma **1**,399. P:t kärsivät taikauskoisista uskomuksista **3**,353. P:in tähtienpalvelu **3**,371. Evankeliumi on p:ille hullutus **3**,167, **4**,24. P:t vanhurskautetaan uskosta **4**,191. Kristus on sekä Israelin että p:in Vapahtaja, niiden yhtäläinen asema **1**,84, **2**,130–134,169–170, **4**,73. P:in ero juutalaisiin nähden **2**,167,351. Apostolien jälkeen p:kristityistä tuli evankeliumin todistajia **4**,131. "P:in ajat" **2**,454, **4**,367. P:in täysi luku **1**,75, **2**,167,168, **3**,41, **4**,131,367. P:in apostoli **3**,51. Paavalin todistus p:ille **4**,95. P:in alue **1**,129,130, **3**,327. P:in monijumalaisuus **1**, 140,154. P:in väärä käsitys rukouksesta **2**, 422. Matteus osoitti evankeliuminsa sanoman myös p:ille **1**,196. P:in joulu **1**,232, 258,284. P:in uskonnolliset harjoitukset ovat turhia **1**,330, **2**,21.

Pakanauskonnot **1**,154,194, **4**,93. P:t eivät edusta totuutta **1**,363. P:issa on vain lain valoa **4**,111,177,178. P:t eivät tunne evankeliumia **1**,261, armoa **2**,21. P:t uskovat ihmisen pääsevän Jumalan yhteyteen omilla pyrkimyksillään **3**,126. Pettymys p:ihin ei selitä evankeliumin voittokulkua **4**,327.

Pakkanen Topias **4**,112.

Pakko. Jumalan ei ole p. rakastaa meitä **3**,339. Lainalaisen p. **3**,363. Häävieraille asetettava p. **1**,281. P. syödä armon pöydästä eikä kuitenkaan p. **3**,80. Sisäinen p. **3**,470, **4**,173. Jeesuksen kuolema ei johtunut ulkonaisesta p:sta **2**,262. Jumalan sanan toteutumisen p. **4**,48. Uhraamisen ei tule tapahtua p:sta **4**,48,285–286. P. ja yksimielisyys **4**,58. Kristus ei hallitse Kirkkoa p:lla **2**,293. Uskova ei tee hyviä tekoja p:sta **4**,316.

Pako Jumalasta **1**,193–194, **3**,66, **4**,93,169. Jumalaa ei voi päästä p:oon **2**,72. P:oon lain syytöksiä uskossa armon alle **2**,286, **3**,352, **4**,242, helvetin tuomiota **4**,209, Jumalan vihaa **4**,312. P. Egyptiin **2**,176,177, **4**,199.

Palava pensas **1**,179,396, **3**,254.

Palestiina **1**,71,260,262, **2**,381, **3**,36.

Palkka. Työmiehen p. **2**,190,203, **3**,47. P. maksetaan työstä **3**,304. Synnin p. **1**,36,318, **2**,196–197,246,253,269,287,311, **3**,123,329, 380, **4**,22,248,324. P. ansiosta **4**,190,192. Ulkokullatun p. **2**,420. Kristuksen p. **1**,104, 106,120,123, **2**,288. Uskova tekee hyviä tekoja p:aa pyytämättä **1**,117,119,142,163, 315, **2**,465, **3**,63,353, **4**,214,268. Paha saa p:nsa **1**,145, **4**,319. Viinitarhan työntekijöiden p. **1**,387–390. Kristuksen lupaama p. **3**,278,411. Uudestisyntymätön tekee tekoja p:n toivossa **1**,268. Armop. **3**,63, **4**,208, 214–215,246–247,251,316,347–348. Profeetan, vanhurskaan p. **4**,347.

Palkkalainen **2**,143.

Palvelija. Herran p. **2**,18,134. Israel oli Herran p:tar **4**,13. Elisan p. **1**,12, **2**,69. Uskollinen p. **1**.34. P. saarnavirassa **1**,248,250,253,445,449, 455,465,473, **2**,12,344,374,399, **3**,33,99–100, 166,169,183,189,275,392,467, 479, **4**,342. P:n kutsumus **2**,343. P:illa eroa lahjoissa **3**,458. Kuninkaan p:t **1**,48. Uuden liiton p:t **3**,187,322. Kristuksen p. **4**,14. P. ei ole herraansa suurempi **1**,204, **3**,123,190,370, **4**,199, 246,368. Aterioiva on p:aa suurempi **1**,465. Aabraham, Herran p. **2**,225. Mooses p:na uskollinen **1**,271, Jumalan p. **2**,107, **3**,277. Daavid, Herran p. **2**,180. Maria, Herran p:tar **2**,171–172. Jumalan p:t **4**,141. P:t valhevehnävertauksessa **1**,347. P., Kristuksen Kirkko **3**,77. Armoton p. **3**,95,457. Kelvoton p. **3**,271. Pahan p:t **2**,94. Paavi, p:in p. **2**,330. Ansiottomia p:ita **3**,63, **4**,231,316,347. Esivalta on Jumalan p. **4**,299–303.

Pappeus, **papisto**. Aadamille kuului esikoisena p. **4**,340, kuten Kristukselle **4**,341. Leeviläinen **1**,352,353, **3**,187, **4**,237,306. Esikoisen oikeus p:teen **2**,69, **3**,30. Esikuvat p:sta toteutuivat Kristuksessa **4**,307. Yleinen hengellinen, kuninkaallinen p. **1**,31,57,121,321, 352, **2**,112,258,259,306,337,338,372, **3**,40, 77,187–191,194,195,233,316,470, **4**,110, 150,179,230,237–239,307. Roomalaiskatolinen käsitys p:sta **2**,207.

Pappi. Sana 'p.' hepreassa **1**,444. Jerusalemin p:t huokailevat **1**,377. P:ien tehtäviä Israelissa **3**,346. P., joka ohitti ryöstetyn **3**,346–347. Katolisen p:n kyvyt **4**,326. Pakanuudessa papittaret olivat yleisiä **4**,343.

Parannus. Mitä p. on **1**,288, **2**,206,347, **3**,154–158,235, **4**,338. Oikea p. nousee armon tuntemisesta **4**,88. Kastaja julisti p:ta **1**,350. P:n kaste **1**,110, **3**,192,207. Jatkuva p. **2**,102–106,272,378, **3**,431, **4**,44,59,89, 295. Kaikkien on tehtävä p. **3**,43,197–199, **4**,180,385. Tulee tehdä p. luontaisesta uskonnollisuudesta **4**,93. Tehkää p. **1**, **1**,61,72, 80,110,113,176,356, **2**,106,172,347–348, **4**, 44,253,283,302. Herra haluaa kaikkien tulevan p:seen **1**,206,362,363,409,413,441, **2**,309,386. P. on paluuta kasteen armoon **1**,110,206, 272,315,435,438, **2**,42. P:ssa saa palata kasteen liittoon **3**,121,123,286,452. Tulla p:seen **1**,211. P:n saarna **1**,172,362, 448, **2**,238,282,290,350,430, **3**,44, **4**,253. Seurakuntaan kuuluvat p:n saarna ja p:n teot **4**,284. Jumala kutsuu toistuvasti p:seen **2**,160. Jumalan hyvyys vetää p:seen **2**,404, **3**,138,295,317,387, **4**,243. Kaste kehottaa p:seen **3**,69. Ilo yhdestä syntisestä, joka tekee p:n **1**,429, **3**,117,428,448, **4**,370. Jumalan mielen mukainen murhe saa aikaan p:n **4**,210. P:n hedelmät **1**,43,61,360, **2**,106.. Joka tulee p:seen, uudestisyntyy **1**,441. Elää joka päivä p:ssa **1**,225,233. Paluu oikealle tielle hengen vilpistä tapahtuu p:n kautta **4**,164. Jumalan sanaa tulee kuunnella p:n hengessä **2**,34–38. Paheista tulee tehdä p. **4**,139. P:lla emme hanki anteeksiantamusta **2**,321, **3**,263. Sovinto Jumalan kanssa ei perustu p:seen **2**,325. Omatekoinen p. ei tuo vapautta **1**,54. Pelastus ei ole omassa p:ssa **1**,380. Jumala vetää p:seen **4**,45. Pietarin p:kehotus **3**,173. P:kehotus Simon-noidalle **1**,435, Laodikean seurakunnalle **2**,102–106. Kirkon tulee julistaa p:ta langenneille **2**,148. Epäuskosta ja sen teoista, väärästä uskosta, lankeemuksista, kuten haureudesta, tulee nousta p:ssa **2**,465, **3**,69. Aidon p:n merkki **4**,285. Väärä asenne p:n tekemiseen **1**,209, 214,226,276,288,289,355,376, **4**,146. Amalekilaiset eivät tehneet p:ta **3**,231. Pohjoisvaltakunta ei halunnut tehdä p:ta **3**,130. Tyyron ja Siidonin p. **1**,40. On paatumusta, josta ei voi uudistaa p:seen **3**,279. Katastrofit muistuttavat p:n tarpeesta **1**,286–288. Jumala hylkää ne, jotka eivät tule p:seen **4**,178,180,283,379. Kuolema p:ta tekemättä **1**,298. Korinton seurakunnan p. **3**,92.

Paratiisi **1**,71,193,223, **3**,468, **4**,16. Ihminen oli p:ssa Jumalan kuva **1**,165. Ihminen asetettiin tekemään työtä viikkorytmissä p:ssa **2**,391. P:ssa Jumala kielsi syömästä hyvän ja pahan tiedon puusta **3**,13. Ihmisen tuli vartioida p:a pahalta **3**,65. Kiusauksen kärki p:ssa **3**,14,164. Aadamin lankeemus

p:ssa **2**,282. Eeva p:ssa **2**,29,99, **4**,341. Ihminen lymysi p:n puiden sekaan **3**,66. Jumala paljasti p.ssa pelastussuunnitelmansa **1**,144, **4**,84. Karkotus p:sta **4**,389. Jumala antoi ilmoituksia p:sta lähtien Kristuksesta **1**,129. Herra ajoi ihmisen p:sta **3**,14. Kristus oli p:ssa vielä pitkänäperjantaina **2**,230. Ryöväri pääsi p:iin **1**,30,247,383, **2**,67,231, 264, **3**,106, **4**,166. Uskovat tulevat kuoltuaan p:iin **4**,36,166,382. Ihmeiden tarkoitus ei ollut tuoda p:a maan päälle **2**,120. Mies, joka temmattiin p:iin **4**,156. Taivaallinen p. **1**,270, **2**,69,231,399, **3**,381. Lutherille armon kirkastuminen oli kuin p:sta sisään käyminen **3**,216,319, **4**,190.

Pastori (→ **huoneenhaltija,** → **paimen**, → **vartija**) **1**,45,52,68,94–95,254,257,282, 316,326,378,443,447, **2**,373. P:t eli vanhimmat **3**,108. Seurakunnalla on valta kutsua p:t **1**,321. Seurakunta kutsuu p:n Kristuksen nimessä **2**,337, **3**,44,101,403. P. vartioi **3**,65, saarnaa **3**,65, varoittaa **3**,68. P:t ovat Jeesuksen aaseja **1**,29, alipaimenia **2**,341,371, **3**,101. P:n tulee olla apostolien ja profeettojen oppilas **1**,411. P:n työvälineet **2**,343, **4**,185. P:n tulee anoa viisautta **4**,127,184. P:n tulee tuntea evankeliumin oppi **4**,127, jakaa oikein sanaa **4**,140. P:n työ on vaativa **1**,412. P. tarvitsee rakkautta sieluihin **2**,14. P:n tulee hoitaa sieluja uskollisesti **2**,16,207,370,375. P. ei ole hauskuuttaja **2**,345. P. saarnaajana **1**,450–453. P:lla tulee olla hyvä omatunto **3**,275. P:n tilintekovelvollisuus **3**,125. Saamme ehtoollisen kutsutun p:n jakamana **4**,281. P. ja rippi **2**,286, **4**,315. Tunnustuksellisten p:ien ominaisuus **1**,414. Armonvälineiden vaikuttavuus ei riipu p:n uskosta **4**,159. Kaikki uskovat eivät ole p:ita **4**,237.

Pelastus, **pelastua**. Jumala tahtoo jokaisen p:van **1**,56,277,281,287,288,332,401,402, 403,413,416,429,431,432,448, **2**,56, **3**,78, 467, **4**,41,180,300,303. Kristus on tahtonut p:tamme kyyneliin asti **4**,119. Ilo p:sta taivaassa **4**,66. P:seen liittyvät asiat on ilmoitettu Raamatussa selvästi **1**,38. Raamattu on annettu p:ta varten **1**,279 ja on riittävä ilmoitus **1**,463. Olemme p:n asiassa täysin riippuvaisia siitä, että Jumala on antanut meille sanansa **3**,163,167. Jumalan Poika tuli ihmiseksi p:mme tähden **1**,133,176, 324,354,384, kaikkia varten **1**,157,189,190, 191. P. ja Kristuksen persoona **1**,122. Jeesus toi p:n **1**,156, **2**,283. Kristus teki kaiken p:seen tarvittavan **3**,198,204,388. P:seen riittää Jeesuksen ansio **3**,64. P. on valmiina uskolla vastaanotettavaksi **3**,314. Jeesus julisti valmista p:ta **4**,173. P. on juutalaisista **1**,260, 296,300. P. synneistä **1**,199. P:n tunteminen syntien anteeksisaamisessa **1**,128. P. tapahtuu yksin kolmiyhteisen Jumalan toimesta **1**,40,374. P. on Jumalalle mahdollinen **1**,133. Jeesus kutsuu luoksensa omistamaan valmiin p:n **4**,75,153. Miten pelastun **2**,89–95. P:n perusta **4**,92–97. P. on yksin armosta, yksin uskon kautta Kristukseen, yksin Kristuksen ja hänen valmiin työnsä varassa, lahja, armonvälineiden vaikutuksesta **1**,20,23,30,41,76,115,160,195, 235,245,249,285,317, 345,378,380,387,395, 410,460, **2**,27,44,51,59,98,125,134,196,197, 237,278,417, **3**,13,20,37,77,88,213,262, 289,295,325,362,424,444,455–457, **4**,53,80, 81,110,134,150,153, 163,189–194,226,237. P. ei ole teoista **4**,196,382. P:n evankeliumi **4**,54,141,372. Miten syntinen p:uu **1**,317–322,430. Miten pelastava usko syntyy **1**,317–320. Kuka voi p. **4**,120–125. Missä on pelastavaa uskoa **1**,320–322. Joka uskoo ja on kastettu, se pelastuu **1**,41,42,44,187, 195,258,272,281,285,436,468, **2**,311,319, **3**,20,53,55,180,250,357, **4**,23,271,298,312, 334,352. P. voi vain omalla uskolla **4**,357. P:lahjat tulee uskolla ottaa vastaan **1**,435. P:n lähteet **1**,20,62,66,432,436, **2**,397, **3**,38, 73, **4**,225,305,388. P:n sana **2**,359, **3**,181–185. Evankeliumi on p:n väline, Jumalan voima p:ksi **1**,24,121,247,249,257,333,408, 409,412,448,456, **2**,51,248,355, **3**,51–55, 116,153,180,253,320,475, **4**,160,186,187, 327,328,334,359. P:seen tarvitaan lain ja evankeliumin saarna **1**,255,277. P:n aika,

päivä **1**,25,70,413 **2**,165, **3**,295,296, **4**,205, 358,382. P:n riemu **1**,61, **2**,239,247,251–252,258,259, **4**,161,165. Laista emme opi tuntemaan p:n tietä **1**,53, **2**,41. Sielun p. on tärkeämpi kuin hengissä pysyminen **1**,287. Kääntymys, uudestisyntyminen, usko on välttämätön p:seen **1**,72, 439, **2**,392. Varjeltuminen p:seen **1**,227,288,365,385, **2**,288, **4**,21,35,387. Lopullinen, iankaikkinen p. **1**,75,92,106,114,115. Kaikki Israelista eivät p. **1**,89. Emme p. Jumalan meissä asumisen tähden **1**,393. Uskossa tehdyt hyvät teot eivät tuo p:a **3**,37. Ihminen ei voi p. teoillaan **1**,36,115,123,387, lain avulla **1**.368, oman viisautensa varassa **1**,44, kansalaiskunnolla **1**,51,115, yleisen jumalatiedon varassa **1**,87, moraalisella elämällä **1**,115, itsevalitulla hurskaudella **1**,349,355, omalla ratkaisulla ja suhtautumisella **1**,380, vanhan ihmisen varassa vähimmässäkään määrin **1**,448, muiden uskontojen varassa **1**,363. Ne, jotka opettavat, ettei ihminen pelastu yksin uskosta, vaan myös teoista, eivät päästä syntistä varmuuteen pelastuksestaan **1**,116. P:ta ei voi ansaita **1**,194. P:neet tulevat suuresta ahdistuksesta **1**,203. Israelin p. **2**,161–170. Enkelit palvelevat p:ta **3**,446–447. P:n menettäminen **4**,50. Paavikirkon p:ta koskeva harha **4**,334,336,337,357.

Pelastusjärjestys **4**,41,45.

Pelastussuunnitelma. Jumala teki p:n iankaikkisuudessa **1**,144,212,285. Jumalan p. **2**,70,127–128, **3**,267.

Pelastustie **1**,53,76,110,149,278,356,368, 382,404,415,417,431,445, **4**,352. P. on sama kaikille, juutalaisille ja pakanoille **2**,166. Vt:n ja Ut:n p. on sama **3**,237. Ainoa p. **2**,325, **4**,380.

Pelastusvarmuus **1**,76,174,273,278, **3**,79, 119,176,183. Usko antaa p:n **1**,316, **4**,141. P. on Kristuksen varassa **4**,78. Oikea oppi antaa p:n **4**,54. Saarnan tulee antaa p. **1**,459. Epävarmuus pelastuksesta **4**,76,148.

Pelko. Herran p. **4**,127. P:a omassatunnossa **2**,173. Helvetin p. **1**,69,381, **2**,249, **3**,354, 397, **4**,170.. Jumalan vihan ja tuomion p. **1**,469. Mikä neuvoksi p:oon **1**,178, **3**,142, 341. Usko voittaa p:t **1**,279,340–344. Ylösnousseen rauhantervehdys häivyttää p:n **2**,334. P:n tilalle rauha **1**,393. Vapaus kadotuksen p:sta **2**,147. Uskovan p:ja **3**,109. Uskovalla p. ei ole aina ahdistavaa **1**,61. Uudestisyntymätön noudattaa lakia rangaistuksen p:sta **1**,268. Epäusko ja taikausko aiheuttavat p:ja **2**,334, **4**,71. Kuolemanp. **4**,37,146.

Perhe. Velvollisuutemme p:ttä kohtaan **1**,76, **2**,16,204. Lapset kuuluvat p:seen **1**,117. Ahneus turmelee p:n elämää **3**,87. Jumalan p. **1**,137,215,262,282–285,420, **2**, 41,450,451,454,455, **4**,56,219. Yhtä p:ttä Kristuksessa **2**,12. Joosefin ja Marian p. **2**,177. Betanian sisarusp. **4**.28. Lapsi syntyy p:seen **4**,56. P. on pienoisyhteiskunta **4**,300. P:n menettäminen **4**,319.

Perinnäissääntö **1**,317, **3**,131,386, **4**,62,99. Jeesus vapautti p:istä **1**,318.

Perintö. Herran meille jättämä p. **1**,257, 299, **3**,95,249,361 on katoamaton **2**,287, 288. P:n kirkkaus **2**,291,298–299. Aabrahamin saama p. **1**,310,315. Taivaissa säilytetty p. **1**,385, **4**,211,319,363.

Perinnönjako **1**,264, **3**,85.

Perintöosa **1**,225,226,329,331,332,333, **2**,184,463, **3**,176,178,179.

Perisynti (→ **periturmelus**). Kaikki ovat p:n saastuttamia **4**,191. Ihmisen p:n alainen tila **3**,61,163,314. **1**,284,407,443,467, **3**,126,182, 262,302,311,312,329,355,397, **4**,217. P. ja neitsyt Maria **4**,335. Vapahtajalla ei ollut p:ä 2,57. Lapsella on p. **3**,452. Jokaisessa uskovassa on p. **2**,247,460. Kristus kantoi p:mme **3**,122. Väärä oppi p:stä **3**,126,312,313, **4**,335.

Periturmelus **1**,384, **2**,53, **3**,67,312,355, 417. Jokaisessa on p. **4**,153. P:n tähden ihminen ei voi täyttää lakia **4**,101. P:n tähden olemme luonnostamme kiusaajan lapsia **4**,256. Uskovilla on yhä jäljellä p. **4**,281. P. aiheuttaa syytöksiä **4**,162. Tarvitsemme anteeksiantamusta p:n tähden **2**,215. On taak-

ka kantaa p:ta **2**,386. P. pysyy kuolemaan asti **4**,202. Taivaassa ei ole p:ta **3**,28.

Perkele → kiusaaja.

Perustus. Kristus, ainoa p. **1**,392, **2**,12, 186,256, **4**,26. Autuuden p. **4**,240,250,256. Kristus laski p:n Uuden liiton seurakunnalle **1**,300, **4**,26. Seurakunnan ja uskon p. on apostoleitten ja profeettojen p. **1**,45,98,398, 399,420,445,456, **2**,41,143,217,337,450–457, **3**,33,41,91,168,248,402,420,427,458, **4**,26,29,59,63,89,93, 102,127,149,206,342. Rauhan p. **2**,366, **4**,315. P. on luja **2**,471, **3**,389,390,396. P:n sinetti **3**,397. Kristuksen Kirkko on totuuden pylväs ja p. **3**,273. Uskon p:n kieltäjät **3**,151.

Peso. P., sama kuin kaste **1**,272,359,429, 440, **3**,21,91, **4**,19**.**

Pidot. Matteus järjesti p:t **3**,132. Tuhlaajapojan isän valmistamat p:t **4**,117. P:t Siionin vuorella **4**,244.

Pieper, Franz 1,381, **2**,381,436, **4**,82.

Pietari 1,23,66,97,306–308, **2**,12. P:n koti **2**,178, **3**,400. P:n anoppi **1**,306–307. P:n perheen toimeentulo **1**,307. P:n tunnustus **2,**40, **4**,104–105. P:n uho **2**,32–37,314, **3**, 258. P:n luonne **2**,34,353, **3**,205. Myötäkäyminen puhutteli P:a **3**,137. P. turvautui miekkaan **1**,12. P. kiusasi Jeesusta **2**,50,77–79,256,314. P. kielsi Jeesuksen, mutta sai anteeksi **1**,18, **2**,64,305,354. P. oli kirkastusvuoren tapahtumien silminnäkijöitä **1**,97–100, **3**,236–237,242,251, **4**,216. P. oli menettää uskonsa **1**,338. P:n tutkiminen lankeemuksen jälkeen **1**,204, **2**,14. P:n paluu **4**,55.P. kalassa **2**,353, **4**,206. P:n kohtalo **1**,205. P:n utelu **4**,181. P. uskon esikuvana **3**,170–175. P. ei ole se kallio, jolle seurakunta on rakennettu **1**,102, **2**,40–48. "P:n istuin" **3**,458. Väärä kuva Pietarista taivaan portilla **3**,466.

Pietari, kaupunki **2**,139.

Piispa 1,321,420, **2**,16,267. P:t pönkittävät arvovaltaansa **1**,251. P:jen käynnit Roomassa **1**,267.

Pilatus 1,251,319,391, **2**,131,202,230,261, 358. P:n pahennusta herättänyt teko **1**,287, **4**,44. P:n kysymys **3**,73. P. ei löytänyt Jeesuksesta syytä **2**,130.

Pimeys 1,140. Jumalassa ei ole p:tä **3**,240. Hengellinen p. **2**,151,396, **3**,178,207,210, 243,265,345,360,407,412,420, **4**,169. Pakanauskontojen p. **4**,13,153. Raamatun sanan ulkopuolella on p. **3**,243. Sana karkottaa p:n **3**,265. Jumala tuo ulos p:stä **3**,267. Valo Daavidin p:teen **4**,12. Tuomaan p. **2**,331. Loistava lamppu p:ssä **1**,96–103. Jumala lähetti Poikansa p:teemme **3**,265. Jumala peitti p:llä osan Kristuksen kärsimystä **2**,20. Kristuksen kokema p. **2**,443. P:n mahdit eivät voineet voittaa Kristusta **2**,310. Kristuksen voitto p:n valloista **4**,361. Valo p:teen **2**,317. P:stä valoon **2**,170,184,305, **3**,40,55,176, 178,179,187,195,459,470, **4**,230,392. Pelastus p:stä **4**,211,274. Kristuksen ulkopuolella on p. **4**,312. On p:tä julistaa itseänsä **1**,250, puolustella huorintekoa rakkaudella **2**,14. Ulkonaisen kristikunnan p. **1**.249. Taistelu p:n voimia vastaan **2**,27. Vapaus p:n voimista **2**,147. Kohti yön p:tä **4**,356. Viimeinen päivä on oleva epäuskoisille p:n päivä **2**,388, **3**,281. Ulos p:teen **4**,166,172. Ikuinen p. **2**,398, **3**,243, **4**,352. Taivaassa ei ole p:tä **3**,123.

Pitkämielisyys. Jumalan p. **1**,47,202,413, 416,434, **2**,53,150, **3**,12,80,138,172,177, 181,184,281,295,296, **4**,11,13,44,45,357. Pastorin p. **3**,65. P. on Hengen hedelmä **3**,410. Uskovien p. **4**,50,52,56,59,278,282.

Pohjois-Afrikka 4,284.

Pohjoisvaltakunta 1,130, **2**,156, **3**,130,366, 369.

Poika →Jumalan Poika, **→ Ihmisen Poika**.

Polykarpos 1,115.

Portti. Kaupungin, temppelin tai sydämen p. **1**,13,14,21,22,24, **2**,62, **4**,20,42. Kaupungin p:n valtaaminen **2**,47. Paratiisin p. **3**,106,319, **4**,190. Autuuden p. **4**,37. Taivaan p. **1**,63, 257, **2**,47–48,68,110,182,183,439, **3**,14,465–472, **4**,218,384,387. Armon p:t **2**,47–48. Vanhurskauden p:t **2**,239,244,251,257,258.

Herran p. **2**,239,244,251. Ulos p:ista **1**,107. Ahdas p. **1**,217, **3**,261–263, **4**,80,252,379. Vihollisten p:t **2**,228. Kuoleman p:t **2**,287. Vankilan p:t **2**,304, **4**,265. Helvetin (tuonelan) p:t **2**,39–48, **3**,173,250, **4**,105.

Porvoo sopimus 1,79.

Profeetta. P:t ovat Kristuksen lahjoja **2**,12,340. P:t saivat kutsunsa suoraan Jumalalta ja usein vahvistivat sen ihmeillä **3**,402, **4**,367. Sellaisia p:ja ei enää nouse **3**,402. P:t halusivat nähdä Messiaan ajan **1**,42, **3**,344. P:t ennustivat Jeesuksesta **1**,155, **2**,75,134, 248,281,315,346,358. P:t julistivat syntien anteeksisaamista Jeesuksessa **4**,192,195, uudestisyntymistä **3**,18. P:jen todistus on yhtäpitävä apostolien todistuksen kanssa **1**, 176. Kristus oli p., Mooseksen kaltainen, **1**, 290, **2**,87,313, **3**,30,402,432, **4**,20,278,341. Apostolien ja p:jen perustus **1**,445, **2**,41, 145,217,317,450–452,454,457,478, **3**,33,41, 162,248,415,419,427, **4**,26,59,89,102,127, 206. Uskon saarna, oppi on apostolien ja p:jen sana **4**,102,140. Kristus kaitsee Seurakuntaansa apostolien ja p:jen sanalla **4**,108. Jumala on puhunut p:ille ja p:jen kautta **2**,72,226,262,408, **3**,241–243. Jumala antoi Israelille sanansa p:jen kautta **4**,173. P:t julistivat Pyhässä Hengessä **3**,186,237. Eräät p:t näkivät Kristuksen kärsimyksen ja kirkkauden **3**,251, **4**,13. Laki/Mooses ja p:t **3**, 43,46,49,159,160,262,299,301,336, **4**,54,92, 95,393. P:jen yhtenäinen todistus **3**,174. Jaakob oli p. **4**,390. Daavid oli p. **3**,405–406, **4**,12,166. Aasaf oli p. **4**,130. P. Elia **4**,267,366. P:t olivat Jumalan miehiä **3**,58. P:jen toiminnan vaikeuksia **1**,415, **2**,25, **3**,431–432. P:jen vainonalaisuus **3**,63,281, 282,399, **4**,200,208,214–214,241,246,370. P. ei ole otollinen kotikaupungissaan **4**,45. Kastaja oli viimeinen Vanhan liiton p. **3**,195,207. P:n palkka **3**,278, **4**,247,347. P:t Aabrahamin luona **4**,361. Luulee olevansa p. **4**,344. Väärät p:t **1**,289, **2**,163,448–449, **3**,84,229,230,239,257–260,266,366, **4**,241, 330,366,385. Baalin p:t **3**,237,431, **4**,48, 267,327.

Profeettakoulu 1,290, **2**,143, **4**,342.

Profetia 1,84,96,101,102, **4**,384,388,475. P., Raamatun kirjoitus **1**,414–415. Luther p:sta **1**,442. P. Korintossa **1**,442. P., profeetan kirjoitus **1**,415. Raamatun p. ei ole omin neuvoin selitettävissä **1**,102, **2**,151, **3**,237.

Profetoiminen 2,11,17, **4**,278,282.

Psalmit. Vt. jkaantuu lakiin. profeettoihin ja p:ihin **3**,160. P. on tarkoitettu sekä yksityiseen että julkiseen jumalanpalveluskäyttöön **2**,24. Mitä P:t tarkoittavat herran käskyillä ja todistuksilla **4**,132. P:t puhuvat paljon Kristuksesta **4**,78. P:ien koston sanoma **2**,24. Aakkosp. **2**,184, **4**,83. P:ien kirja on rukouskirja **2**,422, **4**,11. P:ssa kokemus valaistaan Jumalan sanalla **4**,11. P:t käsittelevät kysymystä uskovan kärsimyksestä **4**,123.

Publikaani 1,43. P:t uskoivat Kastajaa ja kääntyivät **3**,115,134,208 tulivat kuulemaan Jeesusta ja uskoivat **3**,114, 130, **4**,110,196. Fariseukset tuomitsivat p:ja **3**,114. P. ja fariseus **1**,243, **3**,307–310. P.n rukous **2**,47, 123,172,309. P:n tie on katumuksen ja uskon tie **2**,124, **4**,285. Jeesus seurusteli p:ien kanssa **4**,342. Matteus oli p. **3**,115,132,276. Vain p:n paikalta voimme lähteä vanhurskaina **4**,62,284.

Punainen meri 4,361.

Puolustaja. Kristus on P. **1**,14, **2**,117,183, 473, **3**,139,183. P., Pyhä Henki **2**,43,406, 415,448–450,458,463–470.

Purppura, purppuranpunainen 1,21,399, **2**,48,86,104,774,269, **3**,46,106,469, **4**,306. Lyydia, p:n myyjä **3**,47.

Pyhiinvaellus 1,15,249. P:t eivät lepytä Jumalaa **2**,453. Pyhittäjä **3**,199,282.

Pyhittäminen, pyhittää. Olemme Kristuksen uhrilla kertakaikkisesti p:ettyjä **2**,433, **4**,225. Jumala p. sanalla **2**,391. Jumalan, Pyhän Hengen p:vä työ **3**,27,58, **4**,386. Evankeliumi p. **3**,467. Lepopäivän p. **3**,349. Tarkoitus ei p. keinoja **2**,16,99,167. Ehtoollisaineiden p. **2**.205. Kristus on p:nyt hautamme **2**,231.

Pyhitys **1**,19,114–119,333,459,460,472, **2**,159. Ilman p:tä ei näe Jumalaa **3**,27. Kristus on tullut p:ksi **2**,433. P. laajassa merkityksessä **2**,471,475,477. Sana vaikuttaa p:tä **2**,87. Jumala toteuttaa valintansa Hengen p:ssä **2**,165–166. P:seen ei saa ajaa lain ruoskalla **2**,271. Jumala ei edellytä p:tä ennen uskoa **2**,431. P. ei kuulu vanhurskauttamiseen **2**,433. Jumalan asuminen ihmisessä kuuluu p:elämän piiriin **2**,434–436. Beckiläinen suunta sekoitti p:n vanhurskauttamiseen **2**,437, mikä sekoittaminen sydämen asenteena hävittää uskon **2**,439. P:elämä ei ole etenevä prosessi **3**,27. Usko antaa edellytyksiä p:elämään **3**,350. P:elämässä olemme aina alkamassa **4**,244. Laki ei vaikuta p:tä **3**,351. Nainen pelastuu, jos hän pysyy mm. p:ssä **4**,339.

Pyhä. P. Jumalan nimenä **1**,398, **2**,135, **3**,129,191,398, **4**,296, 362,373. Sana 'pyhä' **1**,272, uskovista käytetty **3**,379. P:t **1**,21, 88,114–119,272,379, 385,386,391,399,416, **3**,124,169,416,423, **4**,88,150,217,221,235. Messias oli oleva ja oli p. **1**,85,162,170, 185,313,314. Jumala on p. **1**,110,115–118, 130,180,293,368,452, **2**,107,110,428, **3**,420, **4**,242. Serafien p.-ylistys **3**,246,251,254,255. P. arkuus **1**,365, p:t armot **1**,100,132, **2**,288, 358,360, **3**,174, **4**,78, p:ien elämä, kokemukset ja osa **4**,198–202, p. heimo, kansa, pappisvaltakunta **1**,121,352, **2**,170, **3**,40,186,187, 189,190,194,195,254,470, **4**,230, 239,306, p., p:ien kaupunki **1**,13,379,418, **2**,28,221, **3**,441, **4**,251,388,389, p. kaunistus **1**,361, 364, Jumalan käsivarsi **1**,376,378, p:t käskyt **1**,318, **3**,301, **4**,141,167,213, p. laki **1**,25,31, 131,177,251, **2**,173,181, **3**,306,324, 355,365, **4**,77,209,280,353,365, mieliala **1**,113, nimi **1**,221, paikka **1**,14,18,19,20,179,394, **2**,181, **3**,254, pelko **1**,310, ruumis **4**,225, saarnavirka **4**,181,290,372, Seurakunta, Kirkko **1**,48, 210,230,273,338,419,439, **2**,43,165,188, **3**,367, **4**,60,109, siemen **1**,227, **2**,168, sota **1**,11, suunanto **1**,215, Jumalan tahto **1**,142, 366, **4**,94, temppeli **1**,262,392,420, **2**,41, tie **1**,105, uhri **3**,471, **4**,107,286, vaellus **4**,18, p:t veljet **1**,271, p. veri **1**,36,203, **2**,104,124, 185,195,273,299,380, **3**,33,96,239,285,302, 396,462,469, **4**,100,191,225,231,287,307, 375, vuori **1**,13,47,212, äidin elämänosa **2**,159. Ihminen ei voi itse tehdä itseään p:ksi **1**,89. "Olkaa pyhät" **1,**114–119,242, **3**,190, 253. Uskova asetetaan täysin p:nä Kristuksen eteen **3**,33. P:ien hallinta maan päällä **4**,230.

Pyhä Henki **1**,87. Jumaluuden kolmas persoona **1**,170, **2**,136,262, **3**,24,25,30, **4**,326, totuuden Henki **3**,273, Kristuksen Henki **4**,311–312, lähtee Isästä ja Pojasta **4**,39. PH:n persoona ja virka **2**,406–409,451–457, **3**,282. PH on Kristuksen Henki **1**,236, **3**,449. Kristus sikisi PH:stä **4**,261,325,335, oli voideltu PH:llä **4**,149,374. Kristus antoi apostoleilleen PH:n heidän virkaansa varten ja saarnaviralle kaikkina aikoina **1**,399, **2**,238,253,329,332,333,336–338,340, **3**,470, **4**,145. PH:n vuodatus **1**,86, **2**,163,370,414, **4**,24. Kristus lähetti PH:n **2**,445, **4**,125. Tarvitsemme PH:n Kristuksen tuntemiseen **1**,38,44,66. PH todistaa ja jakaa armoa sanassa ja sakramenteissa **1**,63,86,319, **2**,43, 47,166, **3**,359,449, **4**,137. PH johdattaa kaikkeen totuuteen **1**,274. PH vaikuttaa synnintunnon **1**,89,92,243,256,404, **4**,173 **4**,170, uskon **3**,283,303,376,379,441,445, 446,453,456, **4**,35,50,65,136,137,369,375, kääntymisen ja parannuksen **2**,166, **3**,79, 235, uudestisyntymisen **3**,19,21,23,40,213, 431, uskossa säilymisen **1**,90, **4**,50, pelastusvarmuuden **4**,79,274, antaa rauhan **4**,285. Lapsen usko on PH:n työ **3**,456. PH tuo meille Kristuksen **2**,464–468. PH ottaa Kristuksen omasta ja jakaa **1**,236,245,322, **2**,43,415, **4**,137,153, kirkastaa Kristusta **3**,448, **4**,124,312. Armon vastaanottamiseksi Jumala on antanut PH:n **2**,20. PH:n kahtalainen työ **1**,89, ns. vieras työ **3**,253, aputyö **4**,170, varsinainen työ vaikuttaa evankeliumilla usko **1**,89,236, **4**,170. PH:n virat **1**,268. Usko syntyy PH:n vaikutuksesta ilman ihmisen myötävaikutusta sanasta ja sakramenteista ja omistaa lunastuksen lahjan **1**,16,23,48,50,63,88,112,113,160,162,

163,177,190,272,330, 331,364,436,439,460, **2**,142,267,293,294,301,368. Saamme PH:n armonvälineistä **4**,34,136, emme lain teoista **4**,387. PH:n kulkuneuvo, väline **3**,55. PH:n vaikuttama etsintä **1**,155, **3**,71. PH:n asuminen sydämessä **1**,63,393,395,439, **4**,82. PH:n lahja **1**,30,50,63,414, **3**,174, PH:n lahjat **3**,278, luomus **1**,380, **4**,50, todistus **1**,63, 138,176,267,279,407, **2**,86,282,331,377, 433,449,450,453, **4**,137. vakuutus **1**,280, valaisu **1**,59,90,96, voima **1**,35,43,64,68, voitelu kasteessa **4**,149, yhteys **4**,57,58, öljy **4**,295,357. PH:n murehtuminen **2**,39. PH osoittaa turvan **1**,110, auttaa heikkoudessa **3**,136–139. Jeesus julisti evankeliumia PH:ssä **1**,54,55. Kirkko on PH:n luomus, kokoama **2**,9,43,101,135, **3**,390, **4**,148. Vain PH tekee pyhiksi **1**,89. PH lohduttaa **2**,39,475–479. PH:n johdatus sanassa **2**,63. PH synnyttää uuden mielen **1**,359. H:ssä eläminen **3**,408–409. Riemuita PH:ssä **1**,38. Kerskaaminen PH:stä ohi Jumalan sanan on kiusaajasta **1**,404. PH on raittiuden Henki **1**,236. PH ei valehtele **2**,174. PH on paras saarnataidon opettaja **1**,450. Kristuksen Kirkko tunnustaa uskoa PH:een **1**,134. PH kirkastaa asioita vain yhdellä tavalla **2**,418. PH:n ilmoittama viisaus **4**,89. Raamattu on syntynyt PH:n vaikutuksesta **3**,164,184,237, **4**,12,87,127,166. On syntejä, jotka karkottavat PH:n **3**,152, **4**,81,282. Vääriä käsityksiä PH:stä **1**,236,408,459,461, **2**,448, **3**,330, 411. Synti PH:ä vastaan **3**,156.

Pääsiäinen **2**,233–362, **3**,332,33,462. Säännös p:stä juhlana **4**,72. Ihana pääsiäisaamu on koittanut **1**,378. Rypäleet eivät olleet kypsiä vielä p:n aikaan **3**,36. Jeesus p:nä Jerusalemissa **4**,259. Kolme p:tä **4**,361–362.

Pääsiäislammas **3**,207,267,462, **4**,360,361.

Quia **3**,163.

Raamattu. Pyhä R. on Jumalan puhetta, Jumalan erehtymätön sana **1**,65,80,101, 274,420,455,464, **2**,217,266,353,377,418, 450, **4**,167,239, Jumalan ilmoitus **4**,234, opin ja elämän normi **2**,96,268, **4**,256,311, kokonansa totuus **2**,96. R:n yhtenäisyys **3**,160,215 ja sen säilyttäminen **1**,277–278, **2**,31,98, 162. R:n arvovalta on Jumalan arvovalta **2**,152. Raamattu on syntynyt PH:n vaikutuksesta **1**,80,96,101,306,414,464, **2**,147,151,236, **3**,160, **4**,87, ja ymmärrettävä PH:n selittämänä, selittämällä R:a R:lla **1**,100–103, **2**,161–162, **3**,237,241,323, **4**, 328. R:sta on etsittävä Kristusta **1**,100. R:n pääsisältö, tarkoitus, tärkein asia **1**,65, 420,421, **3**,161,165,282, **4**,270–277. R:n erehtymättömyys on uskon asia **4**,87. R. ei voi raueta tyhjiin **4**,107. Järkeä ei pidä nostaa R:n yläpuolelle **4**,132. R:n yhteensovittamisen vaikeuksia **2**,264. Lain ja evankeliumin eron tunteminen auttaa ymmärtämään R:a **3**,322. R:n sanat on uskottava sellaisina kuin ne lukevat **2**,451. R:a ei ole annettu uteliaisuuden tyydyttämiseen **3**,344. R:n sana on luja **1**,97–103, pysyvä **2**,170, totuus **2**,268. Jeesus rakentaa Kirkkonsa R:n sanalle **2**,42. Kokonainen R. antaa meille kokonaisen Kristuksen **2**,96. R:a ei pidä uskoa valikoiden **2**,462. R:n itsetodistus **1**,279. R:n sanassa on Pyhä Henki **1**,279. Kyky käyttää R:a armonvälineenä sekä opin lähteenä ja normina on lahja **1**,414. R. on totta kaikissa sanoissa **1**,420. R. toteutuu ja on toteutunut **1**,419, **2**,41,217,315. Oikea asenne R:uun **2**,25, **3**,16. Luota R:uun **3**,159–161. R:uun luottaminen on Jumalaan luottamista **3**,161. Uskonpuhdistuksen R.-periaate **3**,162–163. Suhtautuminen kysymyksiin, joihin R. ei vastaa **2**,21. R:n sana antaa voiton kiusaajasta **1**,419, **2**,56,242. Apostolit perustelivat viran miehisyyden R:lla **4**,343. Kiusaus käyttää väärin R:a ja sen voittaminen **2**,30–31,41. R. ei ole lakikirja eikä säädöskokoelma **2**,41. Vääriä käsityksiä ja tulkintoja R:sta **2**,147,161, 163, 347. On niitä, jotka ymmärtävät R:n laista käsin **4**,86. Harhaopettajien tavasta lukea R:a **4**,147–148. Paavilaisuus ja R. **4**,335. Kansankirkko on luopunut R:sta opin normina **4**,306. R:llisuuden tae **2**,437. R:n vää-

ristäminen on kadottava synti **2**,150. Raamatun tutkimusta järjen ja tieteen menetelmin **3**,268. R:n tuntemus on muuta kuin sen ulkoa osaamista **3**,269. R. kieltää ottamasta siitä mitään pois tai siihen mitään lisäämästä **4**,339,389. Uskonpuhdistus merkitsi paluuta takaisin R:uun **4**,262. Lut. tunnustus asettaa R:n opin ylimmäksi ohjeeksi **4**,339. Tunnustus perustuu R:uun ja on siitä otettu **4**,183. Luterilaiset yksin -periaatteet on otettu Raamatusta **4**,192. Raamatun kaanon on vakiintunut **4**,331. Jos usko ei ole R:n varassa, se ei ole kristillinen eikä pelasta **4**,389. R:n edessä on sanottava: "Puhu, Herra, palvelijasi kuulee" **4**,389.

Rakkaus. R. 1 Kor. 13:ssa **2**,11–17. "Siinä on r." **2**,400–405. Jumala on r. **1**,11,41, 218,288,324, **2**,64,76,91,119,138,160,227, **3**,13,75,198,326, **4**,21,29–31,319,362. Laki vaatii r:ta **1**,241, 244. R. on lain sisältö, täyttämys **2**,12, **4**,62,74. R:n kaksoiskäsky **2**,366, **4**,95. Jumalan r. Kristuksessa ihmisiin, uskoviin **1**,65,66,92,117,138,139,142, 147,149,151,153,161, 172,173,177,180,186, 190,194,207,245,285, 294,360,409,417,423, 430,455, **2**,59,290,470, **3**,24–28,127,157, 208,218,254, 284–285,291–294,338–345, 417,452,456,457, **4**,34,156,161,179,218, 292,294,312,327,351,358,380, lapsiin **1**, 150, kärsiviin **4**,318. Jumalan r. paljastuu ristin juurella **1**,360,417, **2**,21,51,220, **3**,204, **4**,163. R. on Jumalasta **1**,147. Emme ole ansainneet Jumalan r:ta **2**,181. R. on syy Jumalan Pojan ihmiseksi tuloon ja kärsimykseen **1**,157,180, **2**,181,240,260–262,292, 324, **4**,16,272. Kristuksen r. Jumalaan **1**,51, ihmisiin, uskoviin **1**,36,137,230,244,252, 275,298,300,360,401,402,428, **2**,51, sairaisiin **4**,305. Kristus r:ssaan kantoi Jumalan vihan **1**,244. Jumalan r. vetää tuhlaajalapsen kotiin **1**,331,439, **4**,111,114. R:n ulottuvuudet **1**,437, **2**,264. Jumalan kutsuva r. **1**,356. R: ylistys **3**,364–368. Koettelemukset, kuritus ja Jumalan r. **4**,21,30,123. Koettelemukset vahvistavat uskoa Jumalan r:teen **2**,227–229. Evankeliumi, joka otetaan uskolla vastaan, vaikuttaa r:ta **1**,372, **2**,453–454, **4**, 267–269,275–277. Usko osoittautuu todeksi r:ssa **3**,59. R. Jumalaan, Jeesukseen **1**,117, 119,204,205,215,244, **2**,58–59,190–193, **3**, 268, **4**,47,121,126. R. Jumalan sanaan **1**, 147, **3**,268, totuuteen **2**,109, **3**,449, **4**,337, puhtaaseen oppiin 1,472, evankeliumiin ja Kristuksen asialle **2**,378,414, **4**,98,286. R. seurakuntaan **2**,373, **3**,275, **4**,60. Uskonveljellinen r. **2**,58, **3**,213,429, **4**,52,59. Keskinäinen r. **1**,76,91, **2**,418,471, **3**,254. Palvelu r:ssa **4**,75. R. kärsiviin **4**,323, vihamiehiin **1**,302,305. R. lähimmäiseen **1**,113,142, 147,192,244,292,301,343,450, **2**,58,126, **4**, 121,126. tarve kasvaa r:ssa **3**,109. Jumalan sana antaa sisällön r:lle **2**,466. R:n kohteita **2**,219. Jumala tutkii r:mme aitouden **2**,226. Luonto ei kerro Jumalan r:sta Kristuksessa **1**,324. Uhrautuva r, **1**,209,261. Armon ja r:n suhde **2**,430. Järki pahentuu Jumalan r:teen **1**,416. R. kylmenee **1**,288,289. Perkele hävittää r:n **1**,347. Saarna välittää Jumalan r:n lämpöä **1**,454. Ihmisellä ei ole luonnostaan mitään käsitystä Jumalan r:sta **3**,12. Mikä on r:ta ja mikä ei **3**,387. Pelkoa ei r:ssa ole **3**,387. Ilman uskoa meillä ei ole r:ta **3**,407. Isänmaan r. **4**,306.

Rakkaudenpalvelu **3**,86,131,133,317.

Rangaistus. Jumalan ajalliset r:t **4**,16,37,43. Yhteiskunnan r:t hillitsevät jossain määrin synnin karkeita purkauksia **3**,326,426. Lain määräämä r. synnistä ovat Jumalan viha, kuolema ja iankaikkinen kadotus, helvetin tuli **1**,244,256, **2**,173,246,275,293,364,407, **3**,184,292,314,323, **4**,44,177,178,259,280. Olemme ansainneet r:n **2**,181. Ihmisen kuului kärsiä r. **1**,337. Lain rikkomisesta seuraa r. **1**,366. Laki julistaa rikkojan r:n ansainneeksi **1**,367,375. Kristus on kärsinyt r:mme **1**,244,256,313,314, 327,330,337,368,393, **2**,19,55,67,114,160, 198,200,240,249,288, 292,320,440,443, **3**,219,285,291,301,314, 340,341,357, **4**,105,124,170,259–260,280, 375. Vapaus r:sta **2**,147,196,273,296,321, 324,408,430,432. Pienikin paha sana ansaitsee iankaikkisen r:n **1**,241. R:n pelko **3**,365,

387, **4**,146,290. Pelossa on r:ta **3**,338,341. On olemassa r:tuomioita **1**,413–417, **4**,44, ennekuvia viimeisestä tuomiosta **3**,231. R. paatumuksen ja tympääntymisen tähden **1**,225–227. Epäuskoiselle tuleva r. **2**,277, **3**,281, **4**,173,176. R. palkkaa vaativille **4**,214. Iankaikkinen r. **4**,345,371,372,377, 378,379. Baalin profeettojen saama r. **3**,237. Kuolemanr. **4**,301, ja maalliset r:t eivät kuulu Uuteen liittoon **1**,265,347. Kuolemanr. paavikirkon käyttämänä **3**,226. R. kasvatuksessa **2**,403–404. R:n paikka **4**,36,45. Jumala hallitsee r:illa maallista hallintapiiriä **4**,293. R. on kosto **4**,301.

Ratkaisu. R:taistelu on käyty **2**,41,310, **3**,77,439. Meidän r:mme on suljettu pois uskon syntymisestä **2**,377, **4**,266. Armo, usko ei löydy r:ista **4**,137,226. R:n paikka **1**,280. Jumalan r. **3**,96. Usko on ihmisen omien r:jen vastakohta **3**,289,445. Synteihinsä kuollut ei pysty tekemään r:a **3**,302. Epäselvä kristillisyys painottaa ihmisen r.a **1**,35, **3**,78–79,126,302,313,333. R-usko ei voita maailmaa **4**,135. Ihminen kykenee tekemään vääriä r:ja **1**,236. Pelastusta ei tarvitse eikä tule etsiä omista r:ista **1**,380, **4**,46. Jumalan sanan tulee ohjata elämän r:ja **3**,69, varjeltuminen vääriltä r:ilta **3**,447. Lapsen varttuminen itsenäisiin tahdonr:ihin **1**,150. Kirkollinen r. **4**,256. Elämän r.tilanteita **2**,59, **4**,114, muita hyödyttäviä **4**,126. Lyhytnäköiset **2**,404, moraalittomat r:t **4**,179.

Rauha. Kristus on tehnyt r:n **1**,34,55,105, 112,188,256,257,377,421,430,447, **2**,19,86, 129–134,169,180,185, 200,292,319,321,348, 408,440,452,454, **3**,29,32,77,96,301,357, **4**,237,256,302. Kristus on r:mme **2**,32,169, 200, **3**,223,325, **4**,73,213,224. Jumalalla on meihin r:n ajatukset **1**,160, **2**,87. R:n Jumala **2**,100, **4**,278,282. Jumala on julistanut Kristuksessa r:n itsensä ja maailman välille **2**,319,453, **4**,23. Kristuksen ylösnousemus on julkinen todistus r:sta **2**,321. R. löytyy Jeesukselta **1**,59,340, **2**,105, **3**,23,341. Kristuksen r:n julistus **1**,55,71,160,377–378, **2**,253, 259,290,334,340,349,451,452. Anteeksiantamuksen uskominen tuo r:n **1**,87,393, **2**,327–332,432, **3**,332–337, **4**,100. Jeesus antaa meille r:nsa **2**,197,463, **3**,246. Sydämen, omantunnon r. **1**,25,34,44,51,73,82,92,108, 123,138,144,148,181, 200,201,220,232,237, 250,258,267,279,281, 298,300,319,338,362, 372,379,384,393,448,469, **2**,20,87,114,160, 200,237–238,248–249, 304,306,307,336, 349, 366,368,376, 377,401,408,414, 426,438, 457,468, **3**,32–34, 80,88,96,106,121,127,129, 178,180,198,200–206,265,310,365, **4**,40,54, 70,106,150,187,193, 194,237,256,285,315, 329,352,373,375,392,393. Tunnon r:aan **4**,166–171,296–297. R. Jumalan kanssa **3**, 288–293. R:aan on vain yksi tie **1**,235, **2**,411. Evankeliumi on viesti r:sta ja antaa r:n **1**,71,195,202,409,416,417,444,468, **2**,124, **3**, 314,324, **4**,26,265. R:n evankeliumi **4**,253, 255,256. R. on syntien anteeksiantamisessa **1**,141,181,380, **4**,226. Kutsu omistaa r. **1**,199. Usko tuo r:n **1**,87. Ihminen ei saa r:aa teoillaan **1**,65, **2**,411. Laki ei anna r:aa **1**,87. Jesajan ennustus r:sta tarkoittaa hengellistä r:aa **1**,131,265,377. Messiaan r:n valtakunta **1**, 129,132,138,139,259,264–265,371. Mitä r:aasi sopii **3**,280, **4**,283. Keskinäinen r. **1**,301, **2**,338, seurakunnassa **3**,90,211–214, 244, **4**,129. Kristityn tulee elää r:ssa kaikkien kanssa, mikäli se hänestä riippuu **1**,304. "Maassa r." **1**,143,167,195,201,265. Kristus ei tullut tuomaan r:aa maan päälle **1**,144, **3**,277, **4**,246. "R., r." **4**,253,254,295. Maan päälle ei tule erityistä r:n aikaa tai näkyvää r:n valtakuntaa **1**,79,83,129. Joulur. **1**,141,142, 195. Uskon ja epäuskon välille ei voi rakentaa r:aa **1**,201, **3**,337. Iäinen, taivaan r. **1**,201, 272,328,337,344,365, **2**,110,111,250,326. R. ja järjestys **1**,302, **2**,14. R:n yhdysside **4**,50, 52,56,59,60. Salomo, r:n kuningas **2**,180, **3**,406, **4**,129. Ulkonainen r. **2**,452, **4**,300,302.

Rauhanliitto. Jumalan r. ei horju **3**,207–210, **4**,35.

Rauhanruhtinas **1**,129,139,141,142,144, 152, **3**,324, **4**,373.

Reformoitu **1**,252. R:n opin mukaan Pyhä Henki ei tarvitse kulkuneuvoja **1,**14, **3**,330, 413. R:t etsivät Pyhää Henkeä ohi sanan ja sakramenttien **3**,412. R:t puhuvat sisäisestä sanasta **1**,15. R:t ja kokemukset **1**,15. R:jen luottamus uudestisyntymiseensä **3**,22. R:jen väärä ehtoollisoppi **1**,79, **2**,208–209. R:jen mukaan Kristus sovitti vain valittujen synnit **1**,235. R:ja Raamatun tutkijoina **4**,86–87.

Riivaajat **2**,73–74. R:ien usko **1**,51,88,312, **3**,222–224. R:ien opit **3**,260, **4**,70,366. R:ien henget **3**,449. Jeesus oli ajanut Maria Magdaleenasta pois seitsemän r:aa **2**,216, 302. R:t tietävät Jumalan olemassaolon ja vapisevat **2**,460, **4**,135, vihaavat puhdasta evankeliumia **4**,274.

Rikas. Kristus, vaikka oli r., tuli köyhäksi **3**,196, **4**,119,142,211,270,286. Herra on r. antaja **2**,166, **4**,98, laupeudesta r. **2**,412, **3**, 125,127. R. nuorukainen **1**,278,466. R:n on vaikeata päästä Jumalan valtakuntaan **4**,120, 122. R. mies ja Lasarus **3**,46–49, **4**,123,382. Joosef Arimatialainen oli r. **2**,230. Laodikean seurakunta oli r. **2**,102–103. Korinton seurakunta oli r. tiedossa **4**,90. R:t ovat saaneet lohdutuksen **4**,241,242.

Rikastua. Vaara, joka liittyy tahtoon r. **3**, 57,88,435.

Rikkaus. Jumalan r. **3**,11,15. Jumalalle kuuluu r. **3**,41,423,428,448. Armon r. **1**,35–37,99,137,152,220,313, **2**,199, **3**,285. **4**,97, 365 R. sanassa ja tiedossa **4**,91. R:teen ei pidä kiinnittää sydäntä **1**,343,357,401,403, **3**,88,401, **4**,243. Usko varjelee r:n viettelyksiltä **3**,57–58. R:n kirousta Laodikean seurakunnassa **2**,103. R. epäjumalana **3**,87,445. Maallinen r. ei ole uskovan tavoite **3**,89. R. menettää merkityksensä Kristuksen tullessa **3**,272, **4**,122. Salomon r. **4**,126. Antikristus on langennut r:n viettelykseen **4**,332.

Risti (→ **vaino**). Jeesuksen naulaaminen r:ille **2**,198, **3**,173, **4**,39. Kristus r:llä kärsivänä **1**,181, **4**,12,60,105,116,124,136,148, 153,156,163,244,250,386. Jeesus kantoi syntimme r:n puulle **4**,187,320,380. Jeesus naulitsi lain r:iin **4**,73,101. Jeesuksen r:n juurella **2**,21,196,216–220,223,301,305. Maria r:n juurella **2**,159. R:n ottaminen, kantaminen **1**,206, **2**,193,270,342,373,398, **3**,60–64,98–99, **4**,13,214. R:ä ei tule pelätä **1**,227. R:n sanoma **4**,23. Syntien pois ottaminen ja rauha r:n veren, kuoleman kautta **3**,29,32,51,142,203,211,285. R:n alla **2**,450, 463, **3**,70,104,112–113,186,191,424,431, **4**,13,158,247,366. R:ltä ei voi välttyä **3**,277, **4**,13. R. on kunnia **3**,195, **4**,246,293,320. R:n pahennus **4**,70. R:n puuttuminen on huono merkki **3**,404. R. tulee usein lähellä olevilta **3**,190–191. R., kirkkorakennuksen tuntomerkki **2**,47. Hautausmaiden r:t **2**,288.

Ristiinnaulitseminen, ristiinnaulittu, usein.

Rippi **1**,45,56,472, **2**,33,47,185,286,332, 345,397,453, **3**,128,204,449, **4**,315. R. on evankeliumin sana henkilökohtaisesti sovellettuna **4**,140. Yksityisr. **4**,238.

Rippi-isä. R. ja Pyhä Henki **2**,320.

Rippikirjoitus **1**,95.

Rippikoulu, ripille pääsy **1**,154,227, **2**,143,476,477, **3**,107,110,111.

Rippituoli **2**,197.

Rohkeus **1**,13,154,271. R. luottaa Jumalan armoon, uskoa **1**,245,413, **2**,52, **3**,147,341. R. kulkea uskon tietä **3**,267. R. uskon hedelmänä **3**,341. R. lukea itsensä kuuluvaksi Kristuksen Kirkkoon **1**,145. R., uskaltamista jättäytyä Jumalan sanan varaan **1**,273–274. Tuhlaajapojan r. palata **1**,439. Usko antaa r:ta **1**,319, **2**,170. R. heittää murheet Jumalan päälle **3**,110. R. anoa **3**,39. Tunnustusr. **1**,342,344, **2**,279,339, **4**,366,388. Saarnaajan r. **1**,474. R. julistaa evankeliumia **2**,245, **3**,441. R:n Henki **4**,156. Kuoleman tullessa ei kysytä meidän r:mme **2**,270.

Rooma **1**,42,71,82,144,145,154.219,250, 267,325, **3**,44,82,132, 178,276,406,442,474. Paavali vankina R:ssa **4**,158,264,267,274.

Rooman valtakunta **4**,114,289,333. Nero oli R:n v:n keisarina, kun Paavali kirjoitti Roomalaiskirjeensä **4**,299. Juutalaisia oli R:n

valtakunnassa 7 % **4**,326. Paavius asettui kukistuneen R:n keisarivallan tilalle **4**,333.

Roomalaiset **1**,249,350, **2**,119,124,130,169, 196,281, **3**,400,441, **4**,284. R:t hävittivät Jerusalemin **4**,173,222,283,306. Juutalaisten pelko r:ista **4**,306. R:sten jumalat **4**,326.

Roomalaiskatolinen. R. oppi **1**,80, ei antanut Lutherille rauhaa **4**,189. R. ansioajattelu **1**,235. R. väärä ehtoollisoppi **2**,207–209. R. synergismi **3**,413. R. epävarmuusoppi **4**,76. R. oppi paavin asemasta **4**,222. Luther taisteli r:ia harhoja vastaan **4**,226.

Rukous, **rukoilla** (→ **Isä meidän r.**). Kristuksen esir. **1**,14,247,275, **2**,50, **4**,261,323, 380. R. perustuu Jumalan käskyyn **2**,422, **4**,49,255. R. Jeesusta **4**,153. R:n teho ei riipu rukoilijoitten määrästä, vaan Jumalan lupauksesta **2**,423. R. ei ole armonväline **1**,15, **2**,422. Emme lepytä Jumalaa r:illa emmekä ansaitse r:illa anteeksiantamusta **1**,330, **2**,186,321,325,453, **3**,218. Jumalan kansa rukoilee **1**,329–333. R:pyynnöt kiitoksen kanssa Jumalalle **1**,221, **4**,264–267,270. R. ei vasta hellitä Jumalaa antamaan anteeksi **1**,332. Saat lähestyä Jumalaa r:ssa **1**,410, **2**,85,120,349,421, kaikissa tarpeissa **4**,257. Tarvitsemme esir:ia **1**,258. Henki r:ee puolestamme **3**,136. Uskovat kantavat esir:illaan toisia **1**,265,283,333,381, **3**,74,156, 426–428, **4**,282 lapsiaan ja jälkipolvia **1**,297,374, **4**,130–132, saarnavirkaa **1**,121, 323, **4**,32,184, esivaltaa **4**,300,302, isänmaata **4**,217,290,302, kansaa **4**,290,302, epäuskoisia **4**,379,388. R. voi muuttaa tapahtumien kulkua **1**,145. Saamme lähestyä Jumalaa uskon r:ssa **1**,410, **2**,33, **4**,312. Palvelemme Jumalaa r:sin **1**,394. R. kammiossa **2**,421. Yhteinen r. **2**,425, 444. Uskovia on tarpeen kehottaa r:siin **1**,449. R. kuuluu saarnaviran tehtäviin **1**,453. Jumala kuulee uskovien r:t Jeesuksen nimessä ja vastaa r:siin ajallaan ja tavallaan **1**,221,329, **2**,26, 421,425, **4**,46,115,131,199,239,284. Enkelit toteuttavat Jumalan r:vastauksia **3**,447. Rukoukseen kannustaa, että kaikkeen hätään löytyy Jumalan tahtoma apu **2**,417. Mooseksen uskon r. **1**,332. Bartimeuksen r. **1**,427. Publikaanin r. **2**,172,309, **3**,309. Jerusalemin seurakunnan r. **2**,175. Stefanuksen r. **2**,402, toteutui Sauluksen kohdalla **1**,202. R. ja Luther **2**,422. Ikääntyvän r. **3**,318–321. vainotun r. **3**,404–406. Fariseusten r:t **4**,93. Syntien anteeksisaamisen r. **3**,105. Jumalan tahdon toteutumisen **4**,200, jokapäiväisen leivän **4**,297, anteeksiantamuksen r. Isä meidän r:ssa **1**,332–333, **3**,142. R. vihollisten puolesta **2**,402. R:sta tulee opettaa **1**,472. Kestävinä, hellittämättöminä r:ssa **2**,423, **4**,132,278. Paavikirkon esir:ta koskeva harha **1**,235, **3**,412, **4**,358. Neitsyt Marian rukoileminen **1**,283. Idän kirkko ja r. **1**,472. R. ei ole pettämätön kirkon tuntomerkki **2**,47. R:t kuolleiden puolesta ovat jumalanpilkkaa **2**,396. Ulkokultailu ei sovi yhteen r:n kanssa **2**,419. Ulkokullatun r. **2**,420. Pakanoiden r:t **2**,422–423. Epäjumalien tulokseton r. **4**,327.

Rukoushuone **3**,279,334,406, **4**,283–287.

Rukouskirja. Psalmit on r. **4**,11.

Ruoka ei vahvista uskoa **1**,76, ei lähennä Jumalaan **2**,34, **4**,67,73. R., joka pysyy **2**,118. Jumalan sanan r. on mannaa parempi **2**,122, ravitsee **4**,159,174. Pastorin tulee antaa r:aa laumalle **2**,207, **4**,181,183,273,342. Vapahtajan äänen seuraaminen vie r.maille **2**,22,378–379,381. Lampaiden r. **3**,152. Vt:n r:säädökset eivät enää sido **4**,72–73.

Ruumis (→ **ehtoollinen**, → **ylösnousemus**). Lankeemus koskee r:ta, samoin ylösnousemus **2**,222–223,277. Kristus uhrasi ruumiinsa edestämme **1**,92,327,330, **3**,419. Kristus sovitti r:ssaan sekä juutalaiset että pakanat **1**,377. Uskovan r. on Pyhän Hengen temppeli **1**,395. Kuoleman r. **3**,202, **4**,243,315. R:n terveys ei ole synninpäästön veroinen asia **1**,319. Meidän tulee suojella lähimmäisemme r:ta **1**,241. Haureuden harjoittaja tekee syntiä omaa r:taan vastaan **1**,395 ja häpäisee sen **3**,84, **4**,178. Kiusaajan hyökkäykset koskevat myös r:ta **3**,97. Pelastus synnistä ja sen seu-

rauksista koskee sekä r:ta että sielua **3**,384, **4**,15,18. Kehotus antaa r:nsa uhriksi **3**,471, **4**,286. Helvetti koskee sekä r:ta että sielua **1**,287,342. Kristuksen r:ta ei voitu varastaa **2**,280–281. Kristuksen **2**,243, pelastuvien ylösnousemusr. **4**,18–19. Ihminen tuomitaan sen mukaan, mitä hän r:ssa ollessaan on tehnyt **3**,297,466, **4**,279,310,315,349. Taivaassa on kirkastettu, olemukseltaan hengellinen r. **1**,48,348, **3**,23,28. Seurakunta, Kristuksen r. **2**,12,191, **3**,29,31,169. Paavalia vaivasi r:n heikkous **3**,167, **4**,25. R:taan saa huolehtia **4**,117.

Ryöväri **1**,85. Ristin r. katseli kahdenlaista kirkkautta **1,**246–247. R:n armo **1**,214. R. löysi rakkauden **2**,405. R. kuuli Jeesuksen lohdulliset sanat **2**,67,230, **3**,22. R. kääntyi **1**,383, **2**,196,383, **3**,116, pelastui **1**,18,223, **2**,69,264,392, **3**,106, **4**,166. R:n usko **2**,164, 196,264,405, **4**,373. R:n rukous **1**,27,30, **2**,164, 264. R:n esikuva **1**,413. R:t Jeesuksen ristin äärellä **1**,442.

Saara **1**,315, **2**,392.

Saarna. Mitä s. on **1**,443–447. Raamatun tulee olla s:n lähde **4**,328. Jumalan sanan s. kaikissa sen muodoissa **1**,56. Jeesuksen s. **1**,69–73, **2**,164,453. Jumala s:aa **2**,72. Jumalan nuhdes. **2**,105. Jumala synnyttää uskon s:lla ristiinnaulitusta **2**,122. Apostolinen Kristus-s. **2**,124–125. Paavalin pääsiäiss. **2**,358–362. S:aa ristiinnaulitusta ei saa korvata muulla opilla **2**,37, on kaiken keskus **3**,105, **4**,163. S. on jumalanpalveluksen tärkein osa **3**,135. Kirkon tulee pitää yllä lain ja evankeliumin s. **2**,148. Jumalan sanan puhdas s. **2**,45,379,478. S. ja Kristuksen ylösnousemus **2**,294. Parannuss. **2**,353,430, **4**,284. S:n sisältö **1**,447–448, **2**,68, **3**,310, **4**,328. Katumus edeltää lohdutus:aa **2**,347. S:n tarkoitus **1**,448–450. usko tulee s:sta **2**,438. S:n vaikutus **3**,441. Saarnan muodosta **1**,450–451, rakenneosista **1**,453–477. S: kuuntelusta **2**,154. S. on kuin heittoverkolla kalastamista **2**,354. Pyhä Henki asettaa s:n korkealle jalustalle **2**,407. Kristus saa kunnian puhtaan evankeliumin saarnan kautta **4**,232. S:aan tulee saada luottaa **4**,147–150. Emme saa halveksia s:aa **2**,424. Kristuksen s. helvetissä **2**,443. Pastori vastaa seurakunnan julkisesta s:sta **3**,44,189.

Saarnavirka, **paimenvirka** **1**,94. S. on Jumalan säätämys **1**,57,67, **2**,321,374,383, **4**,25,258, pysyvä järjestys **1**,302, **2**,374 Kristuksen asettama **1**,398,464, **2**,154,253, 332,337,380, **3**,65, **4**,145. Augsburgin tunnustus s:sta **2**,382. S. on Kristuksen virka **1**,17,57, **3**,44, maailman loppuun asti **2**,46, apostolin viran jatkoa tietyin edellytyksin **3**,274. S. perustuu Kristuksen rauhantekoon **2**,329. S. ei ole hengetön, vaan hengellinen virka **2**,329. S. on Kirkon korkein virka **3**,276. S:n haltijat ovat Kristuksen työtovereita **2**,43, miehiä **4**,339–343. Seurakunnan ja s:n suhde **2**,259,306,338. Oikea suhde s:aan **1**,17. S:n tehtävä **1**,16,29,67,121,326, 399,453, **3**,138,249,448,457, **4**,273,359, sielujen ja avaintenvallan hoitamista varten **2**,44,337. Mitä Kristus edellyttää s:lta **4**,181–185. Seurakunta ylläpitää s:aa **1**,353, **3**,128,189,317. S. armona **2**,13. S. ja kuninkaallinen papisto **1**,121. Seurakunnan jäsenet on annettu s:n johtoon **1**,322. Jeesus kutsui apostolit s:aan **1**,217. Kutsu s:aan **1**,16,29,57,206, **2**,442, **3**,189,458. Enää Jumala ei kutsu s:aan välittömästi **3**,402. S. ja rakkaus **2**,11–17. Ahdistukset ja s. **1**,327. S. on Kristuksen siunaavien kätten alla **2**,443, 445. S. ei ole rikastumista varten **2**,125. Naista ei saa kutsua s:aan **1**,473, **4**,339–343. S:aa koskeva "Herran käsky" **1**,400, **4**,344. S. ja seurakunta kutsuvat Jumalan valtakuntaan **3**,77. S. ja Jeesuksen seuraaminen **3**, 98–102, **3**,274–278. 24 vanhinta ja s. **3**,427. Sen, minkä Jeesus sanoo opetuslapsilleen, hän sanoo koko Kirkolleen ja samalla s:n hoitajille **3**,444. Niskoittelijoita ja paatuneita seurakunnan ei pidä pitää s:ssa **3**,233. S:ssa ei tarvita apostolista seuraantoa **3**,458. Teeskentelijöitäkin voi olla s.:ssa **3**,316. S:n merkitys **3**,248–249. S. Korintossa **4**,89.

Kuu ja s. **4**,372. Lopussa s. turmeltuu **4**,372,385.

Saatana (→ **kiusaaja**).

Saddukeukset **1**,317, **2**,365. S:t olivat järkeilijöitä **4**,93. Jeesus kumosi s:ten opin **1**,278, varoitti s:sten hapatuksesta **4**,81, tukki suun s:ilta **4**,92. S:t kielsivät ruumiin ylösnousemuksen **2**,222.

Sairaus **1**,35,221,422–423,473, **2**,23. Kysymme, miksi s. kohtasi meitä **2**,19. S. on kuoleman oire **1**,198,309, **4**,22. S. on seurausta syntiinlankeemuksesta **1**,422. Synnin ja s:n suhde **3**,328–329. S. ei useinkaan johdu jostakin synnistä **1**,222. Vaikea s. on suuri koettelemus **2**,226. Syntis. **1**,120,159,222, 309, **2**,201, **3**,374,384,385. Kristus oli s:n tuttava **1**,88,126, **2**,18,179, **4**,373. Kristus kantoi s:mme **1**,306,308, **2**,19,320,440, **3**,328, **4**,307. Jeesus paransi s:ia **2**.122. Enkelit auttavat s:sta paranemisessa **3**,447. S:a ei voi poistaa tästä maailmasta **1**,308. S. ei estä käymästä taivastenvaltakuntaan **3**,50. S. voi olla siunaus **2**,229,359,386. Sairauksien keskellä voimme iloita anteeksiantamuksesta **4**,23. Jumala vetää s:n kautta itseään lähemmäksi **3**,387. Lasaruksen s. **3**,48. S., lääkkeet, kaitselmus **4**,46. Emme käsitä, miksi toiset sairastavat enemmän kuin toiset **3**,385. Taivaassa ei ole s:ta **1**,91,222, **2**,302,351, **3**,384, **4**,22,250.

Sakarias **1**,127, **3**,192–193, **4**,83.

Sakramentit (→ **kaste**, → **ehtoollinen,**→ **sana ja sakramentit)** **1**,45,95,453,465. Sanan ja s:ien virka **4**,25. S:ien oikea jakaminen **1**,20,23,302,364, **4**,50,52,57,58,69,112. Ulkonaiset aineet s:eissa **3**,330. Sana antaa s:lle merkityksen ja tehon **1**,446, **3**,52. S:t ovat evankeliumia **1**,460, **3**,55,73, **4**,271. Kristus **4**,361,387, usko **4**,281, syntien anteeksiantamus, pelastus **4**,125, 149,224, sielulle lepo **4**,73, autuuden varmuus **4**,79, sielun ruoka **4**,210, iankaikkinen elämä **4**,33 saadaan sanasta ja s:ista. S:t ovat näkyvä sana **2**,409. S:t ovat Jeesuksen asettamat **3**,36, pysyviksi **4**,87. S:ien lupauksia ei voi peruuttaa **4**,319. Sanan ja s:n vaikutus on sama **1**,441. Armon jakaminen **2**,43, **3**,22, 88,91, sielunhoito **2**,45, **3**,44, **4**,183 s:eilla. Pyhän Hengen todistus s:eissa **4**,137. S:ien lahja on näkymätön **2**,467. Hääjuhlaa vietetään sanan ja s:ien osallisuudessa **4**,109. Jeesus, Jumalan valtakunta on kätkeytyneenä sanaan ja s:ihin **4**,110,112,154,284. S:ien puutteeseen ei pidä mukautua **2**,45. S:t eivät tuo armoa ihmisen tekeminä tekoina **2**,65. Pastorin tehtävänä on jakaa s:t **2**,338. Sana ja s:t ovat Jumalan ja Kirkon työvälineet **4**,157,193,232,346,364. Jumalattomatkin voivat toimittaa oikeat s:t **2**,330, **3**,143, **4**,159,160. S:n laiminlyöminen **1**,50. Vanhan liitonkin jumalanpalvelus perustui sanaan ja s:eihin **1**,421. Uuden liiton s:t **3**,330. Vanhan liiton s:t **2**,319, **3**,131, **4**,78. Katolisten s:ja koskeva harha **4**,336.

Salaisuus. S:ien huoneenhaltijat **1**,94,95, **2**,208. Seurakunnan kokoontumisen s. **2**,187. Tottelemattomuuden tiellä ei opita tuntemaan Jumalan s:ia **3**,14. Kolmiykseyden s. **3**,215,461. Seitsemän tähden s. **3**,248. Kristuksen ja Seurakunnan suhde on s. **3**,367. Ihmisten s:t **4**,178. Laittomuuden s. **4**,330–332,362.

Salattu. S. Jumala **1**,211, **3**,12–15. Jumalan s. viisaus **2**,20–21, **3**,163,168, **4**,88. S:t tuomiot **3**,13, **4**,205, tiet **3**,385, **4**,45,233. S. manna **3**,194. Jumala tahtoo totuutta s:impaan saakka **3**,216,418, **4**,77. Jumala johdattaa s:lla tavalla **3**,448.

Salomo **1**,215,426, **2**,156,180,181,183,361, **3**,130,347,369,406, **4**,104,105,118,126,128, 129,183.

Salonen, Väinö **2**,474, **3**,91.

Samaria **1**,12,127,260,296–300, **2**,308, **3**,98.

Samarialainen. S:sten Messias-odotus ja uskonto **1**,128, **3**,346. Jeesus julisti S:ssa **2**,259. S. nainen **1**,298, **3**,42,316, **4**,342,388. Laupias s. **1**,466, **3**,346–349. S:t eivät antaneet majapaikkaa Jeesukselle **2**,216. Jeesuksen matka S:n halki **3**,98, Samarian rajaa

pitkin ja pitaalisten parantaminen **3**,373–377. Jeesus pidensi s:ten armonaikaa **3**,99. S. sekakansa **2**,380,259.

Samuel 3,58,229–234,336, **4**,77.

Sana (→ Raamattu, → sana ja sakramentit). Persoonallinen Sana, tosi Jumala **1**,171,175, elämän Sana **3**,241–242, iankaikkinen **1**,180, jumaluuden toinen persoona **1**,169–173,175, S:n suhde Isään **1**,170. Lihaan tullut S. **1**,169–182, tosi ihminen **1**,175. S. kantaa s:llaan maailmankaikkeutta **1**,177. Hänen kauttaan on kaikki luotu **1**,180. Jumalan sana, sen voima **1**,375, **2**,275,289,290,293,342,398,411, **3**,52,91–93,167,442, **4**,18,25,94,164,274,369, ei riipu julistajasta **1**,372. S:ssa on Kristus **2**,266. S:n virka **4**,258–263. Vaikuttava ja voittava s. **1**,375, **2**,87,392,397,409, luova s. **3**,329–331. S. on siemen **4**,378. S. toteutuu **3**,375. Vahvistettu s. **2**,13. Sovituksen s. **2**,323–326. Varma pelastuksen s. **3**,181–185. Jumala on antanut meille s:nsa johtotähdeksi, jota seuraamme ja josta löydämme sielun ravinnon ja rauhan **2**,83,87. Uskovat ottavat s:n vastaan **4**,326–329. Pysytään s:ssa **2**, 146–155. Apostolinen, apostolien s. **2**,86, 101,125,159,220,330,331,438. Missä ei ole s:n ilmoitusta, on pimeää **3**,13. Kiusauksen kärki oli s:n syrjäyttäminen **3**,14. Näkyvä s. **3**,73. Yksin sanasta -periaate **4**,189–194. S. ei ole kahlehdittu **4**,26. "Uskon sana" **4**,102.

Sanainspiraatio 1,80,414.

Sana ja sakramentit. Jumala löytyy s:sta ja s:eista **4**,85. Jumala lähestyy meitä verhoutuneena s:aan ja s:ihin **2**,68. Kristus on siellä, missä hänen s:nsa oikein julistetaan ja s:t jaetaan hänen asetuksensa mukaan **2**,75, mikä on Jumalan armoteko **2**,372. S. ja s:t ovat armonvälineet **3**,36,128, pelastuksen lähteet **3**,73, pelto, johon aarre on kätketty **4**,110, Pyhän Hengen voitelu, öljy **4**,284, 357, Jumalan salaisuuksia **1**,95. S:ssa ja s:issa Kristus tuo ansionsa **1**,106, kaikuu hänen äänensä **4**,108. S. ja s:t kokoavat Kristuksen perheväen **1**,285, ovat Jumalan ja Kirkon työvälineitä **4**,156,160,193,232. Kokoontuminen puhtaan s:n ja s:ien ympärille **1**,57, **2**,471, **3**,254,393,413,467,475, **4**, 210,254,387, jumalanpalvelusvuorelle **3**, 237. Jumala, Kristus on läsnä s:ssa ja s:eissa, tulee luoksemme, ja Pyhä Henki synnyttää ja säilyttää uskon niiden vaikutuksesta **1**,14–16,22,23,29–30,50,56,63,64, 71,72,75,83,103,106, 154,262,371,394,460, 466, **2**,284,297,388,409,435,436,439,445, 448,456,464,467, **3**,73,447, **4**,281,346,383, 387. Armo, pelastus tarjotaan ja annetaan s:ssa ja s:issa valmiina uskolle **1**,99,162, 228, **2**,65,318,354,368,376,412, 417, **3**,22, **4**,84,125,224,281. Usko, seurakunta syntyvät s:n ja s:ien vaikutuksesta **1**,79,81,262, 285,300,320,321,346,445, **2**,165,248,290, 379, **3**,128. S:n ja s:ien virka **4**,25. Jeesus syntyy s:lla ja s:illa sydämiin **1**,29,30, **2**, 220. Saamme Pyhän Hengen ja iankaikkisen elämän vain s:n ja s:ien kautta **1**,81, **4**,33, levon sielulle **4**,73. Pyhä Henki todistaa s:n ja s:ien lupauksilla **2**,86, **4**,57,137, herättää hengellisesti kuolleet **2**,294, ottaa Kristuksen omasta ja jakaa **4**,137. Varmuus armosta s:n ja s:ien nojalla **1**,362, **3**,337, **4**,149. Sielunhoito s:lla ja s:illa **1**,218,294, 300,353, **2**,88, hääjuhla, sielun ruoka **4**,109, 361. S. ja s:t ovat Jumalan valtakunnan ja pastorin työvälineet **2**,343,353. Jumalan valtakunta löytyy s:sta ja s:eista **4**,112. Kristus hallitsee Kirkkoaan s:lla ja s:illa **2**,298, **4**,346. Myös Vanhan liiton jumalanpalvelus perustui s:aan ja s:hin **1**,421. S:n ja s:ien vaikutus on sama **1**,441. S. ja s:t kohdistavat Jumalan armon **2**,258. S. ja s:t ovat hengellisen taistelun välineitä **3**,79. S:n ja s:ien hylkääminen on raskas synti **2**,157,476, **3**, 129,330. Kiusaaja hyökkää s:aa ja s:ja vastaan **3**,440.

Sanajärjestys. Evankeliumeitten s:stä ei aina voi päätellä tapahtumien aikajärjestystä **2**,210.

Sanankuulo 1,50–52,63,121,214,378,475, **4**,367. Jeesus s:ssa 12-vuotiaana **4**,373. Halu s:oon **4**,214. Uskollisuus s:ssa **3**,393. S.

on saarnan kuulemista **1**,445. S:n laiminlyönti **1**,254–255,269,297,346, **2**,36, **3**,53–54, **4**,368. Seurakunta kutsuu kaikkia s:oon **2**,187, **4**,388. Oikeata s:a **2**,344. Ulkokultailevaa s:a **2**,475.

Sananpalvelija (→ **pastori**). S:n virka **4**,25. Seurakunta kutsuu s:ita **2**,117. S:t tulee ottaa vastaan ilolla **2**,344. S:n tulee seurata uskossa Vapahtajaansa **3**,275. S:n työ edellyttää uskollisuutta **3**,183. Uskollinen s. on Kristuksen lahja **2**,345. S:t hoitavat avaintenvallan virkaa **2**,337, ruokkivat seurakuntaa **4**,387. S:n tulee varoittaa epäuskosta **3**,68. S:n tulee erotta laki ja evankeliumi oikein toisistaan **3**,169. S:ita vahvistaa se, että sana tuottaa hedelmää **3**,467. S:n virkaa ei ole tuomion jälkeen **4**,372.

Sapatti **1**,50,53,54,57,71,244,290,407, **2**, 301,358,359,424. S. alkoi auringon laskiessa **2**,230. S:na Jumala pyhitti sanallaan kansaansa **2**,391. Ihmisen Poika on s:nkin herra **1**,336. Jeesus paransi s:na **3**,151,280,329, 383,385–386, **4**,39,61–63,342. Fariseusten väärä s:n tulkinta **3**,151, **4**,62. Kristus haudattiin ennen s:n tuloa ja hänelle koitti s. **2**,230–231, **3**,386. S. oli esikuva **3**,187. Seremonialaki s.lakeineen vanheni **1**,467, **4**, 72. Jumalan luona s. eli lepo **2**,391. S:nlepo on Jumalan kansalle varmasti tuleva **2**,390–392,394,395–399, **3**,386.

Sasse, Herrmann **2**,210.

Saulus vainosi Jumalan Seurakuntaa **1**,18,87,202, **4**,246, halusi tukahduttaa evankeliumin **3**,183.

Seppele (→ kruunu) **1**,382. Kristus on Isän kirkkaudella seppelöimä **3**,365,419, **4**,373. Voiton s. **1**,16,382,384,385, **2**,123,188,110 on vanhurskauden s. **1**,384–386. Vanhurskauden s. **1**,202,342,384,385, **3**,391. Kirkkauden, katoamaton, kuihtumaton s. **2**,70,77,370.

Septuaginta **1,**10,437.

Seremonialaki **3**,218, **4**,237. Messiaan oli määrä täyttää s:n esikuvat **2**,129. S. sisälsi kuvia Kristuksesta **3**,463. Fariseukset ymmärsivät väärin s:n **4**,99. S. on lakannut ja kumottu **2**,130,132–134,169,449, **3**,312, **4**,71–75,86. S. erotti Israelin pakanoista **2**,131. Lakihenkiset juutalaiskristityt vaativat s:n säädösten noudattamista **3**,168, **4**,274. S:n käsittely Antiokian seurakunnan pyynnöstä **3**,174. Evankeliumi tuli viedä pakanoille ilman s:a **4**,68,195.

Seuraaminen. Jeesuksen s. **1**,204–207, **2**,197, **3**,60–64,94,112,363,377,412, saarnavirassa **3**,98–102,170,274–276. Lipun s. **1**,104–108. Sanan, Paimenen äänen s. **2**,143,146,154,155,378, **3**,264,269,403,415, 476. Vieraitten s. **2**,378, **3**,403. Tunteen s. **2**,403, **3**,343. Hyvien tekojen s. iankaikkiseen elämään **3**,410.

Seurakunta (→ **kirkko**). S. on yksi **4**,51,60. Uskovat ovat S. **1**,18–20, **4**,219. S. kalliolla **2**,39–48. Taisteleva s. **2**,71. Paikallinen s. **3**,44,53,246,254,459, **4**,52,387, on hoivakoti **1**,67, elävä organismi **1**,67, sairaala **1**,159, vuori, jolla julistetaan rauhaa **1**,378. S. piskuinen lauma **1**,217–220, Kristuksen morsian **1**,229,373, **4**,66,354,370, rakennus **1**,445, **4**,105,206. S:n perustus **3**,33,403. S:n rakentamisesta **2**,256, **3**,128, 173. S. on siellä, missä on Jumalan sana **1**,321. Sana synnyttää s:n **4**,309 ja korjaa epäkohdat **3**,167. S. on Pyhän Hengen luomus **1**,380. S:n tuntomerkit **2**, 379,454, **3**,253, **4**,60. S:n valta **3**,156–157, 189. S:n tehtävä **4**,112 S:n tulee olla puhdasoppinen **1**,394, **4**,69,150, mitä seuraa siunaus **4**,298. S. ei saa julistaa eikä suvaita väärää oppia **4**,58. Kokoontuminen uskovien s:na puhtaan sanan ja sakramenttien ympärille on Jumalan tahto **2**,471, **3**,128,205,475, **4**,238. S. lähestyy Jumalaa Hengessä ja totuudessa **4**,285. S:n valta **4**,238. S:n oikeus arvioida opetusta **4**,147, kutsua pastorinsa **4**,161–165,182–184. S:n toiminnan tarkoitus **3**,407. S:n jäsenen suhde s:aansa **3**,389–395. S:aa ei saa perustaa lihallisista syistä **4**,52. S:n tulee sanoutua irti eriseuraisuudesta, klikeistä, lahkoista ja väärästä opista **1**,395, **3**,409. Tänne ei saada puhdasta s:aa **1**,394. S:n puhtaus **2**,310–**3**11. Sieluja voittava s. **2**,135–140, **3**,153. Vihamies ei saa vapaasti

kylvää siementään s:ssa **4**,363. S:n voitto **4**,233. S:n kokoaminen taivaaseen **3**,32. Tunnustukselliset lut. s:t **4**,254,256,264,285. Korinton s. **4**,88–90. Filippin s. **4**,364–269. S:n puolustuksena on Jumalan kaitselmus enkelien kautta **4**,232.

Seurakuntakuri. S:n kolme astetta **3**,151. Palaavien koetteleminen **3**,155.

Shalom 3,202.

Sielu. Jumala loi ihmisen, jolla oli ruumis ja s. **2**,222. Kuolematon s. **3**,52, **4**,36,234. Ihmisen synti merkitsi ruumiin ja s:n ansaittua kärsimystä **2**,328. Messiaan voitto koski koko ihmistä, ruumista ja sielua **2**,223. S:a ei voi tappaa **4**,201. S:t kuoleman ja ylösnousemuksen välisenä aikana **2**,231. Evankeliumin viran kohteena ovat s:t **4**,25. Kuolemassa uskovan s. siirtyy Kristuksen luo **4**,36. Taivaassa s. on hengellinen **3**,28, **4**,19. S. palasi takaisin poikaan **4**,42–43. Autuus koskee sekä ruumista että s:a **2**,236,249, 277. S:ntila **4**,126,128,153,185,204,209,214, 385. Murheellinen s. **4**,210. S:n ruoka **4**,183, lepo **4**,73, turva **3**,71,86,337,463,478, **4**,82, 101,219,236,294,328,350. Epäuskoisen kärsimys koskee sekä ruumista että s:a **2**,277. Vahinko s:lle **3**,46,60,62. Halu pelastaa s:ja **3**,99,102. Vain Jumalan oikea sana pelastaa s:ja **3**,167, **4**,387. Taistelu s:istamme **4**,350.

Sielunhoito 3,144, **4**,183,206,350. S. on pastorin tehtävä paikallisissa seurakunnissa **3**,44,100,102,189,249,459, **4**,185.

Siemen. Sanan, valtakunnan s. **1**,34,60, 155,320,401–403,441, **2**,294, **3**,21, **4**,298, 365,367. Messias on vaimon s. **1**,144,168, 314, **2**,223, **3**,14,438,463, **4**,16,84 Aabrahamin s. **1**,85,145,196,229,429, **2**,225,228,359, **3**,48,207, **4**,171,392, Jaakobin s. **3**,465,468, Daavidin s. **1**,145, **4**,26. S., valtakunnan lapset **1**,345. "Pyhä siemen" **2**,168. "Marttyyrien veri on kirkon s." **3**,406. S. kylväjävertauksessa **4**,281. Jumalan lupaus on kuin s. **4**,378. Vihamiehen s. **4**,363.

Siiloa. S:n lammikko **3**,329,330. S:n torni **1**,287, **4**,44.

Siinai 1,240,247,396, **2**,66,67,87,320.

Siion (→ **Kirkko**) S:n vuori **2**,61,66,67,87, on oleva korkein **1**,259–261, ei metreissä mitattuna **1**,260. Käyminen S:n vuoren tykö **3**,466. S:sta lähtee laki **3**,70. Usko tuo S:n vuoren sinne, missä olemme **1**,262. Paluu S:iin **2**,388,414, **3**,18.

Sijaishyvitys. Syntien anteeksiantamus tapahtuu Kristuksen s.n nojalla **1**,65. Kristuksen s. meidän puolestamme **2**,440.

Silas 4,147.

Simeon, kantaisä **3**,155, **4**,203.

Simeon. Vanha S. **1**,127,349,357, **2**,216, 392, **3**,344, **4**,83,373.

Simon-noita 1,435,436.

Sinapinsiemen. Vertaus s:stä **1**,262,371–375, **2**,131.

Sinetti 1,109, **2**,471. Ympärileikkaus oli uskonvanhurskauden s. **1**,229, **4**,150. Kaste sinettinä kertoo kenen omia olemme **1**,439, **2**,455, **4**,150,205. Jumalan painama s. **2**,118,121, **4**,147,149,206,207 otsassa **4**,203–205. Lohdullinen ja velvoittava s. **3**,390,396–398. Karitsa oli arvollinen avaamaan kirjan s:t **3**,423–428. Avatut s:t ja uusi virsi **4**,229–233,234–239. Kuudes s. **4**,371.

Siunaus. Luomiss. **2**,390. Aabrahamin s. **2**,132,133, **3**,155, **4**,348. Jaakob sai s:n Jumalalta **1**,19, **3**,466, **4**,393. isältään **1**,144. Mooseksen kodista lähtenyt s. **1**,341. Jeesus toi s:n **1**,30, **2**,20, tuo s:n elämään **1**,306–309. Jeesuksen s. hänen taivaaseen noustessaan **2**,445–447, **4**,49. Jeesuksen s:n alla **3**,255,414. Sanassa pysymisen s. **2**,146,147, **3**,422. Evankeliumin s, **3**,55, tiedon s. **4**,90. Suurin s. on anteeksiantamuksen omistaminen **4**,297. Evankeliumin kutsun vastaanottamisen ja uskossa elämisen s. **4**,173,297. Ehtoollinen s:ksi **2**,206. Koettelemusten s. **1**.292, **2**,229,359, **3**,430–436. Pitkä elämä on s. **1**,270. S. uskovien elämässä **3**,58,70, paimenten elämässä **3**.100. Oikean opin s. **4**,54. Oikea kirkollinen yhteys on suuri s. **4**,50. S. kulkee oikeiden ratkaisujen mukana

4,114. Runsas uhraaminen tuo s:ta **4**,48. S. opettaa kiitollisuutta **3**,138. Ajallinen s. **4**,74,123,298,302. S:n kadehtiminen **1**,389, **2**,192. Jäädä ilman s:ta **1**,367.

Siveettömyys. Jaakobin murhe poikien s:n tähden **3**,155. S:tä pakanakulteissa **3**,405.

Siveyslaki **1**,114, **2**,28, **4**,121. Yleinen s. on kirjoitettu luomisessa omaantuntoon **1**,114, 239,406, **3**,146, **4**,177–178,300, sisältyy Raamattuun, kymmeneen käskyyn **3**,83, **4**,178. Paavali ei puhu vain seremonialaista, vaan myös s:ista **4**,99, on muuttumaton **4**,177,179. Kaikilla kansoilla on s., jonka varaan voi rakentaa lainsäädännön **3**,83–84. Pyrkimys vapautua s:sta **1**,115, **2**,427,450, **4**,139. S. on kaikille sama **2**,13,166,167, **3**,149. Syyllisyys s:n edessä **2**,429. Esivalta voi puuttua opetukseen, joka on vastoin yleistä s:a **4**,290.

Skisma, eriseura, klikki. E:ssa ihminen ottaa itselleen Kristuksen paikan **1**,111. S:t, e:t, k:t ovat merkki saatanan työstä **2**,101, lihan tekoja **3**,152,410, **4**,52,82. Kirkko on hylännyt e:t **1**,111. Tulee sanoutua irti e:ista, klikeistä ja lahkoista **1**,395, **2**,341. Valheveljet aiheuttivat s:ja ym. **2**,97. Saarnavirkaan ei tulla s:aattisesti **3**,458.

Sodoma ja Gomorra **1**,130,391, **2**,24,26, 166, **3**,232,416, **4**,44,132.

Sokea **1**,425,426. S. Bartimeus **1**,418,422–427, **4**,393. Jeesus ja s:na syntynyt **1**,222, **3**,328, **4**,151–155,320. Kristuksen messiastehtävä oli parantaa s:ita **1**,50,53,56,422, **2**,413, **3**,151,329, **4**,304. S. maailma **1**,228. Jumalan valtakunnan kutsu piti viedä s:ille **3**,76. S. ei voi s:aa taluttaa **3**,140–141,275, **4**,184. Hengellisesti s:t **4**,169.

Sokeus. S:n syy **1**,222. Hengellinen s. **1**,96,243,280,425,432, **2**,347,4,152–153.

Sota S:t Israelia vastaan **1**,11,144, **3**,404,477. Israelin s. Juudaa vastaan **2**,156. Pyhät s:t **1,**11,377. Kristityn s:asu **4**,253–257. S. nousevaa polvea vastaan **1**,79,208. Propagandas. luomista vastaan **1**,213. S:t ovat merkkejä maailman kulkemisesta loppuaan kohden **1**,286, **4**,137,238. S:t tuomioina **4**,44. Maailman nousu s:aan Kristusta vastaan **2**,108. Harmageddonin s. **2**,115. Hengelliset s:t **4**,255. S. taivaassa **3**,437–440.

Sovitus. Synti tarvitsi s:n **2**,293. Jumala lähetti Poikansa maailman syntien sovitukseksi **1**,65,161, **2**,59,193,400, **4**,29,34. Poika suoritti s:n, ei Isä eikä Pyhä Henki **2**,436. Sijaiss. **4**,324. Kristuksen s. lepytti Jumalan vihan **2**,453, **3**,292, **4**,296,327,358, vuodattanut verensä **4**,223. Kristus teki kaiken, mitä koko maailman s. vaati **1**,46,106,151, 160,199,234, **2**,50,117,242,276,416, **3**,139, 242,265,303,358, **4**,39,40,125,170,351. S. on todellinen **1**,180,405, valmis ja täydellinen **1**,234,235, **2**,153,285,467, **3**,110, koskee kaikkia **1**,236, **2**,311,467, jo tapahtunut **2**,91,304, **3**,357, osa Jumalan maailmanhallintaa **3**,32. S:n sana **1**,160,236, **2**,35,91,180, 200,242,318,319–326, **4**,40,296,334. Kirkon tulee julistaa s:a **3**,171. Jumala osoitti hyväksyneensä Jeesuksen s:työn herättämällä hänet kuolleista **2**,285. S. rauhan aikaansaamisena **2**,180, **4**,315. Saamme synnit anteeksi Jeesuksen s:työn tähden **4**,100,191,285. Saat uskoa, että Jeesus on sinunkin syntiesi s. **1**,177, **2**,412,429, **3**,204. Kristuksen s:n nojalla saamme uskoa synnit anteeksi **3**,68. Pelastumme yksin Jeesuksen s:työn tähden **4**,134. S. on turvamme, toivomme, lohdutus **1**,97,116, **3**,290,375,470. S:n virka **2**,318,321,323, **4**,25,39. Jumala ei tee autuaiksi ilman s:ta **4**,41. Vaatimus poistaa sovitusoppi **2**,36. Paavikirkon ja muiden harhoja koskien s:a **3**,418,463, **4**,336. Kristus on s:työllään hankkinut myös pääsyn synnin surauksista **4**,308.

Spitaali **4**,45.

Sunnuntai. S. oli ensimmäinen luomispäivä **1**,172, Kristuksen ylösnousemisen päivä **1**,172, **2**,231,232, **3**,386. S. viikon ensimmäinen päivä **2**,301–302. Kirkon vapaaehtoisesti valitsema sanankuulon päivä **4**,72–73.

Suola **3**,94.

Susi. Harhaopettajat ovat raatelevia s:ia **3**,230,257–259, **4**,53.

Suunantaminen 1,215.

Suuri neuvosto 3,211,213,323, **4**,237.

Stefanus 1,201–202, **2**,270,397,402, **4**,200.

St. Louis. Teol. korkeakoulu **1**,462.

Stoeckhardt, Georg 1,303.

Suomalainen Ev.-Luth. Kansalliskirkko 1,447.

Sydän (→ omatunto). S. kuvaa Raamatussa ihmisen sisintä **2**,235. Särjetty **3**,370, puhdas **1**,18,20, **3**,226,362,462, **4**,178,212, uusi **3**,18,352, hyvä s. **1**,404. Vapahtajan s. oli puhdas **2**,57. Palava **3**,10, kiitollinen **3**,15,377, iloinen **3**,443, kaksimielinen s. **4**,148. Puhdassydäminen **4**,212.

Synagoga 1,50,53,57,58, **2**,419–420, **3**,131. Juutalaiset kävivät joka sapatti s:ssa **1**,71, 290, **4**,106. Jeesus ei voinut opastaa opetuslapsiaan fariseusten s:iin **1**,300. Jeesus opetti s:issa **1**,454. Jeesus ja apostolinen kirkko karkotettiin s:sta **2**,448,450, **3**,371,399. Filadelfian saatanan s. **2**,135–138. Kristittyjä ei ympätty s:aan **2**,167. Apostolit julistivat ensiksi s:issa **2**,167. S:n esimies Israelissa **3**,120, Antiokiassa **2**,358. S:sta Uuden liiton kirkollisuuteen **2**,449, **4**,89. S:n aika on ohi **2**,450,456, **4**,68.

Synergismi, synergisti 2,41, **3**,413,463. S:nen usko ei voita maailmaa **4**,135. Ortodoksit ovat s:jä **2**,437. Paavikirkon kolmenlainen s. **4**,334. S. on yksi syy harhaan antikristuksesta **4**,336.

Synninpäästö 1,20, **2**,47,53,187,197,294, 329,345,475. Kristuksen lunastus, vanhurskaus, ylösnousemus on s. maailmalle **1**,378, **2**,152,237,293,297,303,315, **3**,303. S. on kaikkein tärkein asia **1**,319. Daavid sai s:n **4**, 77. Kristuksen s. halvaantuneelle **1**,27, syntiselle naiselle **1**,43. Jeesus julisti s:n katuville **1**,425, ilmestyessään ylösnousseena opetuslapsilleen **2**,253. Kristus on säätänyt s:n **3**, 413. Jeesuksen haavat julistavat s:ä **2**,248. S. ripissä **1**,45,330, **3**,22,73,204,287,470, **4**, 140,238, jumalanpalveluksessa **3**,209,470, **4**, 238. Sanoma s:stä **4**,144. S. oli Jeesuksen evankeliumi **4**,144. Evankeliumi on s. **1**,71, 257, **2**,144,249,338,368,426, **3**,183,362, **4**, 143,272, heti paikalla **4**,144, perustuu Ihmisen Pojan valtaan **4**,144, antaa kunnian Jumalalle **4**,146. S. on voimassa taivaassa **3**,440. Saamme ottaa s:n vastaan uskolla **4**,146. S:n halveksuntaa **1**,254. Jeesus nosti s:n kaikkein tärkeimmäksi asiaksi **1**,319. Katuville s. **3**,142,189. Vastaus s:öön **1**,363. Katumattomille ei pidä julistaa s:ä **1**,347, **3**,189. S. ei riipu julistajan uskosta **2**,329–330, tätä koskeva Luther-sitaatti **2**,330.

Synnintunnustus. Marian s. **2**,158. S. Jumalan ja lähimmäisen edessä **2**,255. S. jumalanpalveluksessa **3**,209, **4**,146. Saulin s. **3**,234. Synergistit ja s. **3**,413.

Synnintunto 1,35,51,62,89,138,182,394, 415,472, **2**,160,239, **3**,478. S. on Pyhän Hengen työ **1**,89,243, **2**,113. Jeesus johdatti s:oon **1**,73. Laki vaikuttaa s:n **1**,72,89,277, 368,449,461,469, **2**,113,114,341,348,404, 408, **3**,119,146,267,326. Se, jolla on s., ei puolustele syntiään **2**,348. Sillä, jolla on s., on evankeliumin kuulemisen ja Vapahtajan tarve **1**,182,256. Jumala vaikuttaa ensiksi s:n ja sitten vasta uskon **4**,41,64,122, 165,185,292,296. Vain se voi uskoa, jolla on s. **1**,194, **2**,364. Hengellisesti köyhillä **4**,243, uskovilla on s. **1**,182,365. Marian s. **2**,172. Kasvaminen, pysyminen s:ssa **1**,459, **3**,418, **4**,377. Kirkossa tulee vallita s:n **4**,63,163. S:n heikkeneminen **1**,324, **2**,172, puuttuminen, häviäminen **1**,70,89,242,255, 425,432, **2**,172,363,365,427,475, **4**,184. Evankeliumi on suloinen sille, jolla on s. **2**,367. S:isen lohduttaminen **3**,116,152,314. Raitis, oikea s. **3**,208,209,309. Publikaanin s. **3**,309. Fariseuksilta, hengellisesti sokeilta puuttuu s. **4**,62,153,168. Sideavaimen tarkoituksena on johdattaa s:oon ja sen kautta armon alle **4**,238.

Synodi 3,416. S.-sanan merkitys ja käyttö **3**,415.

Synti (→ **syntiinlankeemus**, → **perisynti**), [→ **sovitus**, → **vanhurskauttaminen**, → **anteeksiantamus**]. Kiusaaja on synnillä turmellut Jumalan hyvän luomistyön **4**,22. S. on laittomuus **3**,24. Toiminen vastoin Jumalan käskyjä on s:ä **2**,15. S. on sydämessä **3**,62,179,355. S. toi kuoleman ja Jumalan vihan **1**,110, **3**,291, **4**,22,29. S. ei kuulu ihmisyyteen, vaan on perästäpäin tullut turmelus **1**,152. S. ei ole vain yksittäisissä pahoissa teoissa, vaan luonnon turmelus **3**,302. S. on orjuuttaja **2**,90,144. S. vaivaa uskovaa hautaan asti **1**,358. S:n poisottaminen **1**,358, **2**,305,319,436. "Synnin tähden", **2**,315. Kuolemans. **4**,81,82. tympääntymisen s. **4**,81. Taivaassa ei ole s:ä **3**,28.

Syntien anteeksiantamus → **anteeksiantamus**.

Syntiinlankeemus **1**,171,172, **2**,282, **3**,12. S. oli isku Jumalan luomistöitä vastaan **1**,172, toi niihin kirouksen **2**,390, läpikotaisen muutoksen **4**,16. S:n seurauksena kaikki ihmiset ovat syntisiä **2**,236, maailmassa on kaikenlaista pahaa **1**,222, sairautta **1**,422, **3**,329. Seimessä lepää s:n vastakohta **1**,172. Tieto Jumalasta on s:n tähden heikentynyt **1**,324, samoin yleinen siveyslaki **1**,407. Väärä käsitys s:sta **3**,463. S:n jälkeen maailma on jakaantunut kahteen uskontoon **4**,93.

Syykar **1**,296–297, **3**,42, **4**,342,388.

Syyllisyys **2**,196. Jumala haluaa meidän tuntevan s:mme **1**,243, **3**,13. Publikaanit tunsivat syvää s:tä **3**,114. Hengellisesti köyhä tunnustaa s:nsä **4**,209,243. S:n poisottaminen **2**,430, 431, **4**,187. Vapaaksi julistaminen s:stä Jeesuksen työn nojalla **1**,136,187,313,430, 432,433, **3**,219. Jeesus kantoi s:mme **2**,21, 287. Vapaus s:stä **2**,145,376,426. Taivaassa ei ole s:n häpeää **4**,250. Turha yritys vapautua s:stä teoillaan **2**,412,428. Eivät tunne s:tään **2**,257, sen seuraus **2**,429. Ihminen yrittää siirtää s:nsä toisten niskoille **2**,411.

Syyria **4**,284.

Säijä **4**,130.

Sääntö. Raamattu uskon ja opin s:nä **3**,162. S:jä noudattavat seppelöidään **1**,384. Raamatun ymmärtäminen uskons:n avulla **1**,103. Vain s:jä noudattavat seppelöidään **1**,382,383. Apostoleihin liittyvä s. **2**,337.

Tahto. Jumala on ilmoittanut t:nsa Raamatussa **2**,373. Laki on Jumalan pyhä, vaativa t. **1**,366,368,459, **3**,323. Laki käskee tekemään Jumalan t:n **1**,132,466. Jumalan t. pysyy samana **1**,142. Jumalan lain t. on kirjoitettu sydämeen **1**,87,323. Kukaan ei täytä Jumalan t:a **1**,240,241. Olemme rikkoneet Jumalan t:n **1**,182,329, **3**,67. Kristuksella oli rakkaus Jumalan t:oon **1**,51. Kristus teki täydellisesti Jumalan t:n **1**,274,336, **2**,54, 115,181,218. Jumala t:o, että jokainen kuulisi evankeliumin **2**,338. Jumalan hyvä, yleinen, armollinen, rakastava t. pelastaa **1**, 10,22,47,56,157, 191,195,199,213,281,287, 288,332,383,402, 403,413,416,429–433, **2**.35,48,56,105,114, 169,196,324,379,381, 382,386,467, **3**,44,78,86,116,150,197,281, 284,340,457,467,476, **4**,41,240, pieniin nähden **3**,446,452. Miksi Jumalan armollinen t. ei toteudu kaikissa **4**,41. Joka uskoo, tekee Jumalan t:n **1**,285. Jumalan t. on vaikeuksien kautta vetää meitä Jeesuksen luo **1**,292,403. Jumala antaa uskovilleen sitä, mikä on hänen hyvän t:nsa mukaista **1**,410. Jumala ei tahdo kylvettävän lustetta **1**,145. Tutkikaa, mikä on Jumalan t. **1**,266–270. Jumalan kahtalainen t. uskoviin nähden **1**,285. Jumala vetoaa ihmisen t:oon, ei kuitenkaan synergistisesti **1**,467–468. Syntyminen Jumalan lapseksi ei tapahdu lihan t:sta, vaan Jumalan **1**,169,172,174,179,182. 183,186,280. Evankeliumin kutsu vetoaa t:oon, ja kääntää t:n niissä, jotka uskovat **1**,468. Jumalan t. on, että pysymme Kristuksen opissa polvesta toiseen **1**,412. Hyvät teot ovat Jumalan t. uskoviin nähden **1**,388. Uskovilla on halu täyttää Jumalan t:a **1**,285, **2**,87, **4**,223, yhtyvät siihen **2**,58, alistua myös vastoin omia toiveitaan **2**,417. Jumala tahtoo, että teemme hänen t:nsa palkkaa pyytämättä **1**,163. Teot uskon hedelmänä

ovat kuuliaisuutta Jumalan t:a kohtaan **1**,268,311,315. Jumalan t:n toteutuminen uskovissa on armon vaikutusta **1**,191,462. Jumala voi estää meidän t:mme toteutumisen, että hänen hyvä t:nsa tapahtuisi **2**,63, **3**,109. Tyytyminen Jumalan t:oon **1**,231, **3**,427. Jumalan muuttumaton t. on, että on olemassa totuudessa pysyviä seurakuntia ja niillä oikea saarnavirka maailman loppuun asti **2**,46,371, **3**,102. Tahallinen toiminta Jumalan t:a vastaan **1**,322. Uudestisyntyneen, uskovan t. **3**,20,33,43,337. Jumala vaikuttaa sekä t:misen että tekemisen, että hänen hyvä t:nsa tapahtuisi **3**,257. Ajallisissa asioissa ihmisellä on jonkin verran t:n vapautta **1**,226, meidän tulee sopeutua Jumalan t:oon **2**,349. Jumalan t., mitä omaisuuteen tulee **2**,204. Ihmisen Jumalaa vastustava t. **3**,282. Synergistien väärä käsitys t:n vapaudesta **3**,126,313. Fatalismi ja Jumalan t. **3**,426,427. Epäuskoinen ihminen ja Jumalan t:n toteutuminen kaitselmuksesta johtuen **3**,393. Kirkon kohtaloita ei saa selville t:n keinoin **3**,425.

Taikausko. T:n vankeus **1**,279. T:n pelot **2**,147, **3**,353, **4**,71. Rukous ja t. **2**,416. T:a ateismin keskellä **4**,93. Uskovan vaikeita kohtaloita ei saa selittää t:isesti **4**,30,318.

Taistelu. Kristuksen t. pimeyden voimia vastaan **2**,27,41,241, **4**,253–257,274. Sanoma voitetusta t:sta **2**,124. Uskovan taistelu syntiä vastaan **4**,139, maailmaa vastaan ja voitto **2**,31,35,110. T. valheen voimia vastaan **2**,48, 49,55,56,63,82–88,97,108,109,115,117. T. sieluista **4**,350. Hengellinen t. **2**,140, **3**,94,104,273,359,389, 424,438,440,471,478, **4**,337,385. Kirkko toimii t:iden alla **2**,446. Taistelu uuden ja vanhan ihmisen **4**,185, hyvän ja pahan välillä **3**,14,426, oikean ja väärän uskon välillä **3**,336, **4**,129,134. Taistelu lihaa vastaan **3**,28. Ratkaisut. **3**,77,439. Apostolien t. **4**,215,246. Lutherin t. **4**,189–190. T. Jumalaa vastaan **4**,390–393.

Taivaaseenastumus, Kristuksen **1**,78,80, 340,398,421, **2**,175,350,370,442–447,464, **4**,78,144,346,393.

Taivas. Jumala asuu t:ssa **1**,211,213, **4**,40,103. Jumala ei mahdu t:sten t:isiin **3**,53. Jumala on luonut t:n **3**,16, **4**,17 ja kaikki mitä t:ssa on **3**,30–31,197. Jumala haluaa pelastaa meidät t:n iloon **1**,212. Kristus tuli t:sta **1**,112,154,156,167,180,185, 245,336, **3**,17,115, **4**,154 ja saattoi sovintoon t:n ja maan **3**,32. Puhdistus t:a varten **1**,358, **3**,366. Pyhä Henki lähetettiin t:sta **1**,114. T:seen pääseminen **1**,25,35,100,155, 174,215,216,220,328, 340,368,379,393,423, **2**,89–95, **3**,63,117,302,354,446,453,456, **4**,180. T. on auki **1**,142,168,188,248,252, 257, **2**,182,268,270,281,397, **3**,106,127,410, **4**,103. T:seen on vapaa pääsy **4**,179. T:n tie **1**,96,99,103,105,155,218,224,243,246,348,383,420, **2**,96,128,146,148,264,266,334,385, 465, **3**,110,165,281,412,422, **4**,54,84,153, 191,192,194. T.ssa iloitaan kääntyvistä **1**,429–431, **3**,114,117,448,464, **4**,370. Matkalla t:seen **1**,217,421. T:seen ei tulla "kepulikonsteilla" **4**,168. Ääni t:sta **1**,97,98, 313, **3**,238. Jumalan viha ilmestyy t:sta **1**,41, **4**,138. Perkele on heitetty alas t:sta **3**,440. T:a ei tule käsittää paikanomaisesti **3**,440. T. on uskovan määränpää **2**,61, **4**,37,205,333. Pyhä Henki vie t:seen **2**,63. Odotamme Vapahtajan toista tulemista t:sta **1**,70,78,82, **2**,391. Kristus on tuleva t:sta ja vievä Seurakunnan t:n iloon **1**,115,120, **2**,165, **4**,371,374,377,378. Usko muuttuu näkemiseksi t:ssa **1**,47,48,54,385. T:ssa kaikki on täydellistä, kirkasta **2**,17,25,250, ei ole murheita, syntiä eikä mitään pahaa **1**,48,198,199,308,422, **2**,131, **4**,22,23. T:n iki-ilo, autuus **1**,272,285,339,373, **4**,203, 218,227. Elämä t:ssa **1**,238, **3**,16. T:ssa näkyy Jumalan lasten kunnia, myös täällä halveksittujen **1**,91. T:n perillinen **1**,95,371, 385,460, **3**,55,296,340,409. T:ssa saamme uuden nimen **4**,393. T:ssa ylistetään Jumalaa **1**,432. T:ssa sielut hallitsevat Kristuksen kanssa **3**,124. Uudet t:t **2**,311, **4**,238,

250,308. T:n linnut **1**,217,371,372,401,402, **3**,46,276,435, **4**,340. Tähdet tippuvat t:lta **3**,128, **4**,371. T:t katoavat **4**,17. Jumala luo uudet t:t **4**,18. Kolmas t. **4**,156.

Taloudenhoitaja. Olemme t:ia **3**,270.

Teeskentely, **teeskentelijä**, **tekohurskas**, **tekopyhä**, **ulkokultaisuus**, **ulkokullattu** **1**,48,77,89,135,140, 269,277,320,354,362, 383,394, **2**,47,91,245,341,342,357,419,421, 425,441,462, **3**,20,82,92,315,316,408, **4**,92, 166,209,281,288,289,300,357.

Teko, työ. Jumaluuden eri persoonien t:t **2**,436, **4**,39. Raamattu tuomitsee pahat t:mme **2**,365. Mikään ihmist. ei lepytä Jumala vihaa **2**,65. Henkeä ei saa laista eikä t:ista **4**,34. Kristuksen t. on lepyttänyt Jumalan vihan **2**,453. Se, joka tuo pelastukseen t:jansa, ottaa pois Kristuksen t:stä. Se, joka tarjoaa Jumalalle tekojansa, sivuuttaa Kristuksen täytetyn t:n ja halveksii hänen katkeraa kärsimystänsä ja kuolemaansa **2**,195. Lunastust. oli Kristuksen, jumalihmisen, t. **3**,183 ja autuuteen riittävä **3**,310. Kristuksen vanhurskauden t. **3**,315. Kristuksen t. ja Aadamin t. **4**,341. T:mme eivät pelasta, vaan pelastus on Jumalan t. **2**,91,98,124, 125,132,134,142,257, 299,318,348,365, 377,412,417,433,467, **4**,35,196,382. Pelastus, vanhurskautus on ilman lain t:ja **4**,53,67,75,100, 120–121,134,163,189–104, 197, 237. Vanhurskautus ei ole osaksikaan meidän t:amme **2**,199, **4**,35. Ihmisteoista ei löydy lohdutusta **1**,35. Uudestisyntyminen on Jumalan t. **3**,23. Jumalan t:t ovat ihmeelliset **2**,109. Kristuksen t:a ei voi muuttaa **2**,186. Jumala antaa anteeksi pahat t:t **2**,112. Usko on Jumalan t. **2**,81, **3**,445, **4**,125. Kirkon kokoaminen on Jumalan t. **3**,369. Hyvät t:t, uhrilahjat **1**,358–359. Hyvät t:t seuraavat uskoa **1**,388, **4**,276. Hyvät t:t ovat pyyteettömiä **2**,465, Jumalan käskyjen mukaisia uskossa tehtyjä **1**,192,315, tapahtuvat armon alla **1**,267–269, eivät ole ansiollisia **1**,269. Kristus vaikuttaa uskovissa hyviä t:ja **4**,34. Evankeliumi antaa voimaa tehdä hyviä t:ja **4**,276–277. Uskova tekee mielellään hyviä t:ja **2**,367. Hyvä t., joka on mainittava kaikkialla **4**,286. T:t eivät ole armon edellytys **1**,319. Hyviin t:ihin ei pidä ajaa lain ruoskalla **2**,272. Armo vaikuttaa hyviä t:ja **2**,460. Hyvät t:t tarvitsevat pudistusta **2**,461. Epäuskoisen t:t eivät ole Jumalalle otollisia **1**,370. Fariseusten t:jen uskonto **4**,62. Paavilainen t:jen hurskaus **2**,152,437, **4**,276. Keksityt t:t **2**,396. Tarkoitus ei pyhitä t:ja **2**,167. T:t ja tuomio **4**,348,354.

Teko-oppi. T:a Israelissa **3**,366. T. riistää kunnian Jumalalta ja häpäisee ja vähättelee Kristuksen lunastustyötä **2**,188. T:n tarjoama toivo on valheellinen **2**,287. On käytävä rajaa t:iin **2**,426. Pyhä Henki avaa ymmärryksen erottamaan armon opin ja t:n **2**,456. Kiusaajan t. **2**,428, **3**,424. T:n vangit eivät käsitä armoa **3**,390. Torju t. **4**,71–72. T:n turmiollisuus paljastuu tuomiopäivänä **4**,353.

Temppeli. Salomon t:n vihkiäisjuhla **2**,180, 183. Jerusalemin t. **1**,227,260,290,373,418, Serubbaabelin t., karkotuksen jälkeen **2**,112, **3**,371, t:n esiripun repeäminen **3**,462. Israel ilman t:ä **4**,248. Herodeksen t:n hävitys **2**,130, **4**,283,306. Jeesus 12-vuotiaana t:ssä **1**,276, **2**,68,219, **4**,373. Herran tulo t:iinsä **1**,349,354,356. T. oli osa Messiaan tehtävän toteutusympäristöä **2**,169. T:n puhdistus **3**,332, **4**,284,287. Jeesuksella ei ollut asemaa omassa t:ssään **2**,181, **3**,131. Fariseus ja publikaani t:ssä **1**,242. Juudas heitti hopearahat t:iin **2**,202. T:n esirippu repesi **2**,221. Temppeli oli kuva Seurakunnasta **3**, 246,371. Seurakunta, Jumalan huone ja t. **1**,13,23,273,396,420, **2**,255,436,450,451, 454,456, **3**,246, rakennettu Kristuksen varaan **2**,242. Yksittäinen uskova ja koko Seurakunta on t. **1**,392–395, **2**,134. Hengellinen t. on Pyhän Hengen luomus **2**,43. T., Jumalan asumus **2**,68,455. Miten käydä sisään Jumalan t:iin **3**,307. Jumalan pyhyyden tulee ilmetä hänen t:ssään **3**,253. T:n vuori **1**,85,259–262, **4**,285. Elävänä kivenä t:ssä **2**,39,242,455. T:n harja **3**,296. Antikristus

on t:ssä **1**,80, **4**,330,332,334,366. Kristuksen ruumiin t. **3**,332. Taivaan t. **1**,63.

Teologi. Epäuskoiset t:t **1**,156. Ulkokultaiset t:t **2**,245. Uudemmat, modernit t:t **1**,156, **2**,41. Eräät yliopistot:t **2**,437. Liberaalit:t **2**,158. Monen t:n Raamatusta puuttuvat risti ja syntien sovitus **1**,420. Monet t:t ovat vastustaneet yleistä vanhurskauttamista **1**,447. Rukous, ahdistus ja koettelemukset tekevät t:n **1**,450.

Teologia, **jumaluusoppi** **2**,162. Ateistinen t. **1**,125,135,175. Moderni j. **1**,414. T:n tohtori on se, joka erottaa oikein lain ja evankeliumin **1**,458. Pastoriksi aikovan tulee harrastaa t:aa **3**,102. Tieteen ylentäminen Raamatun arvovallan yläpuolelle t:ssa **4**,133. "Menestyksen t." **4**,198. Oikeauskoisen t:n kukoistuskausi Välimeren maissa **4**,284.

Teologinen oppilaitos. Profeetta Elisan t. o. **2**,143.

Teresa **3**,335.

Testamentti. Kristuksen t. **2**,298, **4**,87.

Tiaara **1**,82,250

Tie **1**,105–106. Kristuksen t. **3**,192. T. armoon **3**,179–180, **4**,246. Uskon t. **3**,217, 292,475. Autuuden t. **4**,72,107,166. T. taivaaseen **2**,146, **3**,92,357, **4**,80,84,191,192, 197. Kristus on t. **2**,165,247,325,348,423, **3**,95,123,165,171,335, **4**,124,351. Kaita t. **1**,105, 226, **2**,148, **3**,229,261–263, **4**,80,246, 252,379. Valtat. **1**,105–108. T. kristillisen uskon ilmauksena **1**,105, **4**,83. Jumalan totuuden t. **3**,103–106. Lavea t. **1**,107,108, 215,217,354, **2**,148, **3**,261–263, **4**,80,246. T. Isän tykö **2**,131. Jumalan t:iltä eksyminen **1**,225–228. Tie vaivaan **4**,76,77,80,166. Rakkaus t:nä **2**,13.

Tiede **1**,100,127,263, **3**,268,427. T:n avulla ei opi tuntemaan Jumalaa **1**,406. Materialistiset katsomukset ovat saaneet sijaa t:ssä **2**,172. T:n oivalluksia **4**,309. Tieteen ylentäminen Raamatun arvovallan yläpuolelle **4**,133.

Tietäjät **1**,26,27,85,125,177,183,197,208, 209,262,364,397, **4**,199,373.

Timoteus **1**,411, **2**,382, **4**,25,147. T. Jumalan mies **3**,58, uusien pastorien kouluttaja ja apostolisen käytännön vakiinnuttaja **4**,339.

Todistaja. Apostolit olivat Jeesuksen toiminnan ja ylösnousemusvoiton t:ia **1**,43,109,314, **2**,86,281,283,306,307,332,350, **3**,41,44,154, **4**,343. Jeesus ilmaisi kirkkautensa valitsemilleen t:ille **1**.180. Kaikki kristityt ovat Jeesuksen t:ia **1**,57, **2**,259,305,339. Kaikki israelilaiset olivat uskon t:ia **3**,188. Vääriä t:ia **2**,115. Kahden tai kolmen t:n sana **3**,236. Kristuksen t. **4**,160,241. Uskon t:t **4**,267.

Toivo **1**,64–68. Messias-toivo **3**,344,372. Samarialaisten väärä Messias-t. **3**,346. T:n valo **1**,96. Kristus on t. ihmiskunnalle **1**,182, **3**,178, ainoa t. **1**,349,363, **4**,186, meidän t:mme **3**, 182,403, **4**,339. Yksi ja sama t. **4**,50,58,59. Kristuksen sovitustyö on t:mme **1**,97. Evankeliumi on t. pimeälle maailmalle **1**,375. T:n sana t:ttomille **2**,251–259. Täysi t. armoon **1**,114, 119, **3**,369,372. Autuuden t. **1**,73, **3**,412. Elävä t. **1**,116,352,384,385, **2**,29,68,287,298,321, 404, **3**,23,40,129,367, **4**,217,249,346,363. Vanhurskauden t. **4**,70. Autuaallinen t. **1**,189, 197, **4**,319. T. kärsivällisyyden ja Raamatun lohdutuksen kautta **2**,90, **3**,105. Iankaikkisen elämän t. **1**,192,309,324,343, **2**,55,87,122,183, **3**,28,63,332. Kirkkauden t. **3**,288, **4**,142. T. on vahva, luja, varma **1**,13,49,50,199,261,271, 273,274,295,328,381, **2**,22,227,272,287,298, 307, **3**,321,375, **4**,26,106,197,329,383. Evankeliumin t. **3**,30,33. Runsas t. **1**,64–68. T:n tuoma ilo **2**,34. T:n rohkeus **1**,154. Kestäminen t:n varassa **1**,386. T. kärsivällisyydessä **1**,409. T. on voimavara koetuksissa **1**,295. T. ei saata häpeään **2**,81, **3**,288. T. pysyy nyt, mutta ei tarvita iäti **2**,17. T:a ei löydy teoista **1**,362, ei ajallisista **2**,78,297. Ylösnousemust. **3**,43,160,479, **4**,22,31. Kristillinen t. kohdistuu taivaaseen **2**,133,134,298, **4**,116. Kristuksen näkemiseen **4**,19. Jälleennäkemisen t. **4**,23. Epäuskossa kuoleville ei ole iankaikkisen elämän t:a **1**,224. Se, joka panee t:n Kristukseen vai tämän elämän ajaksi, on kaikkein surkuteltavin **2**,122,285. Pääsiäinen on t:n juhla **2**,286.

T:n tunnustus **3**,44. Luomakunta on alistettu t:n varaan **4**,15,18.

Traditio. Yksimielisyyttä ei voi olla niiden kanssa, jotka pitävät t:ta ohjeellisena **2**,429. T. tulee alistaa Jumalan ilmoituksen eli Raamatun normin alle **2**,429. Kirkolliseen yhteyteen ei vaadita yksimielisyyttä t:ista **4**,51. Paavikirkon t. on jatkuva **4**,335.

Tridentin kirkolliskokous 1,80, **4**,275.

Tshernobyl 1,286, **4**,44.

Tuhatvuotisoppi, tuhatvuotinen valtakunta 1,131,132,351, **2**,119,161,164,298, **4**,230, 332,336**.** T. on valtakiusaus **2**,203, 347.

Tuhlaajapoika, **-lapsi 1**,390,438,439,465, **3**,114,116,117,121,268,302,393,449,471, **4**, 111,114,117. T:n paluu tapahtuu parannuksessa **2**,149, ei kuninkaantietä **3**,234,235, **4**,285, Isän syleilyyn **4**,57,59,79.

Tunnustus. T:n apostoli, Kristus **1**,271–275. Usko ilmenee t:na **1**,274. Yhteinen t. **1**,302. Pietarin t. **2**,40, **3**,174–175, **4**,104. Ruutin t. **4**,114. Kirkko on itsenäinen t:n alueella **4**,290. Jobin uskont. **4**,324. Pitää kiinni t:sta **2**,49,52. Toivon t. **3**,44. Kirkko on itsenäinen t:n alueella **4**,290. Suun t. **4**,98,102–103. Uskollisuuteen kuuluu t:ssa pysyminen **4**,183.

Tunnustuskirjat, **luterilainen tunnustus 1**,9,52,239,266,275,476,459,464,476, **2**,45, 173,330,399,434. T:n oppi on oikea **3**,163, Raamatusta otettu **3**,212, **4**,183. T:t ovat yleispäteviä **3**,212, **4**,89. T:issa eniten lainattu raamatunkohta **3**,317. T:n opetus rauhasta **3**,200. T. opettaa yksimielisyyttä opissa **3**,212. Sitaatit uskosta **1**,61,113,352, **2**, 435, **4**,35, parannuksen hedelmistä **1**,61, 113, vanhurskaudesta **1**,136, Jumalan asumisesta ihmisessä **1**,393, uskonvanhurskaudesta ja uudestisyntymisestä **1**,439, sanan ja sakramentin yhtäläisestä vaikutuksesta **1**,441, evankeliumista eri armonvälineissä **1**,446–447, yksimielisyydestä seurakunnassa **2**,16, kirkosta **2**,44,379, **4**,50–51,58, ehtoollisesta **2,**205,206–207,208,209,212, saarnavirasta **2**,382, Jaakobin opetuksesta **3**,225–228, kirkollisesta yhteydestä **4**,52, myöntymisestä ehdonvallan asioissa **4**,71, sapattikysymyksestä **4**,72–73, kylläänymisestä Jumalan sanaan **4**,81, vanhurskaikksi luetuista **4**,82, sakramenteista arvottomien viranhaltijoiden jakamina **4**,159, paaviudesta **4**,222.

Tunnustuksellisuus 2,150, **3**,244, **4**,254.

Tuntomerkit, Kirkon pettämättömät t:t **1**,91,259,338,372, **2**.46,300,379,454,455, 456, **3**,253,420, **4**,112. Kirkon puhtaita t:jä seuraten löytyy kirkoista suurin **4**,60,112. Uskon t. **3**,160. Uskovan t:jä **3**,341. Eksyttäjän t. **2**,99. Antkristuksen t. **4**,334,336. Tulokset, menestys ja suuruus eivät voi olla Kirkon t:jä **3**,389.

Tuomari oli oikeuden jakaja **1**,264. Jumala on ylin t. **2**,66, 70,117,240,393. Jeesus ei ollut maallinen t. **1**,264, **3**,85. Vanhan liiton t:t esikuvina **3**,186. Kristusta ei tuomita tuomiolla, vaan hän on itse t. **1**,326, **3**,391, **4**,353. Jumalaton t. **1**,471. Raamattu on uskon ja opin ylin t. **2**,48, **3**,212. Omatunto t:na **2**,86.

Tuomio. Ihminen on ansainnut kadotust:n **4**,77. Jumalan t:ita historiassa **1**,41,130,413–417, **4**,43–44. Amalekilaisten t. **3**,231, Israelin t. **3**,131, Juudan t. **3**,209. T:n Jumala **1**,355. On t:ita **1**,356,413–417, **4**,320. T:n tuli **2**,12. Jumalan t:t ovat tutkimattomia **2**,21, 264, **3**,11–13, **4**,205. Lain, omantunnon t. **2**,67, 86, **3**,152,301,323, **4**,194,377. Teeskentelijöiden kova t. **4**,209. Jeesus ei tullut tuomitsemaan maailmaa **1**,354. Kristus tuli t:ksi **4**,153. Jeesuksen tulo oli t. ihmisen pyrkimyksille pelastaa itse itsensä **1,**354. Vapautus, pako turvaan t:sta **1**,21,73,136,151,181, 190,245,247, **4**,242. Kristuksessa ei ole kadotust:ta **4**,138. Siion, t:sta vapauttamisen vuori **2**,67. Jumalan t:sta ei voi valittaa **2**,117. Lain t:t kohdistuivat Jeesukseen **3**,219. Vapautus lain t:sta **2**,408, **3**,306,324,350,352,353, **4**, 187. Lain alla tuomittu, armon alla t:sta vapaa **4**,34,74. Kristuksen uhri pätee t:lla **4**,40. Evankeliumi ei ole kuultavissa enää Kristuksen tullessa t:lle **2**,165. Kerran on kuoltava, ja

sitten tulee t. **2**,349,396, **3**,297,466, **4**,358. Keitä t. kohtaa **3**,231,297–298. T:n ylösnousemus **2**,478. Kristuksen t:lle tulon lähestyminen **1**,286,287,445, **3**,471. Kristuksen tulo t:lle **1**,10,27,30,46,49,70,84,115,197,400, 419, **2**,350, **3**,439,471, **4**,18,148,217,336, 367,371,378,379,382. Kristus ei tuomitse uskoviaan **1**,343. Kaikki asetetaan Jumalan t:istuimen eteen **4**,64,186 T:n ylösnousemus **4**,40,308,353. Viimeinen t. **2**,153,172,300, 418, **3**,157,197,198,228,272,308,349,469, **4**,345–349,365,372,374, 377,378. Kadotust:n lausuminen on kielletty **3**,140,142,150. Taivaassa ei ole t:ta **4**,250.

Tuomiopäivä **1**,46,226,399,400,410, **2**,239, **3**,293,331,338,341,402, **4**,187,278,343,348, 353,365,377,378,382.

Tuomita merkityksessä jakaa oikeutta **1**,399.

Tuonela. Sanan merkitys **1**,223, **4**,36. T:n portit **3**,173. T:n avaimet **3**,245,249,252, 256, **4**,373.

Turkki **4**,284.

Tyatira **3,**245**, 4**,266.

Uhraaminen, uhri (→ lahja, antaminen). Aabelin u. **1**,310,314, **4**,84. Kainin u. **1**,87, 310,314. Aabrahamin u. **2**,67, 224,225, **3**, 222,225, **4**,84,171. Vt:n kaurisu. **1**,234. U. ylimmäisen papin tehtävä **2**,50. Temppelin u:t **3**,333,334. Mitä Vt:n u:t kuvasivat, sen Kristus teki **2**,65,68,169,319, **3**,187,267, 334, **4**,84. Kristuksen u. **1**,16,28,48,86,89, 92,93,105,147,152,172, 200,235,275,314, 369,418,420, **2**,31,51,128,180,182,184,186, 197,199,200,214,227, 319,349,360,433, **3**, 62,74,157,187,217, 239,239,242,260,314, 349,417,419, **4**,40,79,99,107,137,145,214, 219,224,235,237,240,256,312,327,381. Jumala hyväksyi Poikansa u:n **1**,460, **2**,237, 297,321,334, **4**,80. Kristuksen rukousu:t **1**,275. U:n ymmärtämiseksi tarvitaan Jumalan sana **1**,446. Uskovien u:t **1**,30,121,217, 343,349,352,353,354,358,359,394. Ei u:a, vaan laupeutta **3**,50,130,131,135,155,387, **4**,34,99. Kuuliaisuus on parempi kuin u. **3**,229,233. U:alttius **3**,317, **4**,48,285–287. Sarpatin lesken u. **4**,47. Antakaa ruumiinne Jumalalle otolliseksi u:ksi **3**,471. Hengelliset u:t **3**,194. U. ja sopiminen **3**,211,213, 214. Väärä käsitys u:sta **3**,334,347, **4**,62,74.

Uhrijumalanpalvelus. Israelin u. oli esikuva Kristuksen uhrista **1**,260,421, **2**,129, **4**,13,84. Uudessa liitossa ei ole u:ta **3**,362.

Ukraina **2**,446, **3**,40,41, **4**,267.

Uppala, A. Aijal **1**,462, **2**,75,381, **3**,478.

Usko. Vanhurskauttava u. → **vanhurskauttaminen**, → **vanhurskas**. U. on luottamusta **1**,310, turvautumista Kristukseen **1**,115, Kristuksen, hänen työnsä, valmiin syntien anteeksiantamuksen ja iankaikkisen elämän vastaanottamista ja omistamista **1**,16,19,20,21,28,30, 128,36,37,49,97,99, 106,107,112,123,142, 160,162,187,198, 232,234,252,262,313, **2**,55,286, **3**,290,319, 325,341,413,423,444,475, **4**,84,124,296, 387. U. on luottamusta armonvälineiden lupauksiin **3**,341,375. Jo se on uskoa, kun ihminen etsii lain tuomitessa turvaa Jeesukselta **3**,71. U. ei lisää mitään armoon, vaan vain ottaa sen vastaan **1**,36,107,235. U:n sana **3**,380. U. saa suuria aikaan kohteensa tähden **1**,112. U. kohdistuu elävään, kolmiyhteiseen Jumalaan **3**,11, näkymättömiin **1**,310, Kristukseen **1**,112,313, **3**,290, **4**,351. U. syntyy armonvälineistä, sanasta ja sakramenteista **1**,16,23,30,45,51,72,86,162, 167,173,228,272,319,330,394, **2**,267, **3**,20, 73,253,262, **4**,260,272 yksin Jumalan vaikutuksesta **1**,49,88,89,112,160,163,190, 319,436, **3**,376, **4**,50,**1**59,160,205. Kristus u:n alkaja ja päättäjä **3**,395,416, **4**,34,352. U. perustuu Jumalan sanaan **1**,98, **3**,111, **4**,171,257, sen selkeisiin kohtiin **1**,102, Kristukseen **2**,12. Raamattu on u:n ylin ohje **3**,165, **4**,339. U. ottaa vastaan Jumalan ilmoituksen **1**,161, synninpäästön **4**,146. Pelastava u. **1**,113,317–322,436, **3**,33,314, 396–397, **4**,237. Uskon kautta pääsemme sovintoon Jumalan kanssa **3**,96,211. U. antaa rauhan **3**,290. Missä on pelastavaa u:a

1,320–322. Peljästyksestä u:oon **2**,221–223. Autuuttava u. **2**,279–283. U:oon tulo **3**,351, **4**,41,296,352. Lupa u:a **1**,73. U. on lahja **4**,40,65,124,212,216,386. U. ei synnytä anteeksiantamusta, vaan ammentaa sen autuuden lähteestä, joka on jo valmiina olemassa **2**,293. Oikea u. **2**,122. U:n aika **3**,295. U. on ihmisen omien yritysten, ponnistelujen, ratkaisujen ja tekojen vastakohta **3**,289,292, **4**,106,122. Anteeksiantamus, vanhurskautus omistetaan u:lla **3**,179,204, **4**,35,36,62,67. U. yksin pelastaa **1**,40,115,235,245, **4**,53, 126,189–194. U. uudestisynnyttää **1**,110, 113,116,230,352,384, **3**,68, **4**,35. U. antaa voiton kuolemasta ja tuo iankaikkisen elämän **1**,257,313, **4**,33. U. antaa rauhan **1**,195,237, **2**,327–332. U. voittaa **3**,55, **4**,134–137,211. U. Ylösnousseeseen **2**,333–339. U. tekee otolliseksi **1**,141,312–314, 317, **3**,54,316,381,393. U. ottaa vastaan kasteen lahjat **1**,20,435,436. U. perustuu kasteelle **1**,436. U. antaa varmuuden **1**,174, **4**,35. U. uudistaa sydämet **1**,113,115,118, 359. U. antaa Pyhän Hengen pantiksi **4**,150. Aabrahamin u. **4**,150. Jobin u. **4**,318,321–325. Ruutin u. **4**,114. Sarpatin lesken u. **4**,47. Elian u. **4**,47. Martan u. **4**,28–29. Kestävyys u:ssa **4**,21. U. ja koettelemukset **4**,47. "Yksi usko" **1**,434, **3**,446, **4**,50,51,56, 58,59. U:n asiat on ilmoitettu palasina **4**,90. "Uskon sana" **4**,102. U:n asia ei ole järjellä käsitettävissä **4**,96. U:n kaksi puolta: epävarmuus itsestä, varmuus Jumalasta **4**,76–79. U:n hedelmät **1**,119,269,314–315, **3**,27, 37,168, **4**,268,276,286. Pelkkä Raamatun tapahtumien todeksi uskominen ei ole pelastavaa u:a **1**,38,113,126,156,352. Vanhan liiton uskovien u. **3**,345,372. Paimenten u. **1**,151,181. Publikaanin u. **3**,309–310. Kanaanilaisen vaimon u. **3**,327. Lesken u. **3**,434. Lasten u. **1**,33. Lasten ja aikuisten u. **3**,445–446. Lapsenomainen u. **1**,40,41,151, 152,155,195,337, **3**,453,455–456. Raitis u. **3**,412–414. Sankarillinen u. **3**,397. Heikko u. ja sen vahvistuminen **4**,157. U:n kautta saadaan oikea joulu **1**,182. U:oon liittyy autuuden ilo **1**,215. Mitä u. saa aikaan **1**,310–316. U:n päämäärä **1**,92,106,115, **3**,59,475, 479, u:n päämäärän saavuttaminen **2**,81, 102–106, **3**,433. Kristuksessa säilyttävä u. **2**,127–128. U. koetellaan **2**,56,175,225, **3**, 422. U. luomiseen **1**,311. U. voittaa pelot **1**,340–344. U:n voitto koettelemuksissa **2**, 73–76. U. on kuin köyhän kerjäläisen tyhjä käsi, johon Jumala panee lahjansa, Kristuksen. Kuitenkaan u:n käsi ei ole hetkeäkään tyhjä. Siinä on heti Kristus läsnä, sillä u. on Kristuksen vastaanottamista Jumalan armolupauksista **2**,286. Oikea u. antaa kunnian Jumalalle ja rauhan tunnolle **3**,332–337. Toimelias vai kuollut u. **3**,222–228. U. ei ole näkemistä **4**,314. Voitamme u:n varassa **2**,31,41. Ensin u., sitten kokemus **2**,306. Lapsi, u:n esikuva **3**,460. Pietari u:n esikuvana **3**,170–175. U. on kristillisyyden ensimmäinen osa **3**,27. U. antaa rikkaan elämän **3**,56–59. U:n tunnustaminen **1**,359. Kiusaajan, riivaajien u. **1**,51,88,126. Jumala varjelee u:n **3**,434. Hyvä u:n kilvoitus **4**,314. Kestäminen u:ssa, u:n säilyttäminen **1**,289,328, **3**,16,22,104,109,112,275, **4**,90–91,281,363,364,366, sanan varassa **1**,294. U:n taistelu **2**,82–88. U. ilmenee uskollisuudessa **4**,356. U:sta lankeaminen **1**,289, 441, **3**,14,15,23,167,316,409. U. ei pysy kuolemansynnin ohella **1**,113. U:a ja tunteita ei tule sekoittaa **1**,257. "Uskosta uskoon", **3**,54–55. U. on pyhille kerta kaikkiaan annettu **1**,416, **3**,42. Vain kristillinen u. tuntee evankeliumin **2**,21. Kalvinistien väärä oppi: uskosta ei voi langeta **3**,22,37. Fariseusten u. **4**,81. Hiilenpolttajan u. **4**,357. Jokainen tarvitsee oman u:n **4**,357. Monet sananpalvelijat lankeavat u:sta **4**,372. Langennut saa palata u:n tielle **4**,381.

Uskollisuus. Herran u. **1,**60–63,329,331, 333, **2**,345, **3**,121,122, **4**,13,78,79,198–201, 205,391. U. on Hengen hedelmä **3**,410. U. seurakunnassa **4**,297. U. ei avaa taivasta **1**,254. U. käy vähiin **1**,376. U. kaikessa alkaa vähimmästä **1**,474, **3**,272. U:n tulee luonnehtia kaikkea kirkon toimintaa **3**,273,

4,368. Kristus edellyttää saarnaviralta u:ta **4**,182–183. Pastorin u. **3**,183, **4**,369 merkitsee enemmän kuin lahjat **1**,475. U. Sanalle **4**,356, uskonpuhdistukselle **2**,152–155. Jumala koettelee u:mme **2**,175.

Uskonkappale. Ensimmäinen u. **2**,36,63, 88,132,427, **3**,115,447,475,476. Kolmas u. **2**,88, **3**,447,475,476. Jokainen u. **3**,182. Pääu. **3**,299.

Uskonnonvapaus **3**,97,432.

Uskonpuhdistus **1**,80,266,387,411, **2**,211, 396,456, **4**,132, **4**,186–197. U:n pääperiaatteet **4**,189,192. Luterilainen u. perusti paavikirkosta erillisen toimintansa opin yksimielisyydelle **4**,58. Paavikirkon alta u:n tielle **4**,267.

Uskonsääntö, uskon analogia **1**,103,470.

Uskontila **3**,20,21,352, **4**,150.

Uskonto **1**,154,194,261,319,363,430,432, **2**,21,118,144,266,286, **3**,42,289. Israelin u. oli armon u:a **4**,13, Messias-uskoa **4**,84. Fariseusten u. oli tekojen u:a **4**,62,121. Väärää u:a Israelissa **4**,83. U:jen perustajat ovat loukkaantuneet evankeliumiin **3**,262. Kristus-uskon ja muiden u:jen välille ei voi rakentaa siltaa **1**,363. Vääriä tekoja u:n nimissä **1**,87. U:jen vertailua **1**,140. Maailmassa on vain kaksi u:a **2**,188, **3**,333, **4**,93. Kunnian u. **2**,347. Humanistin u. **3**,348. Pakanau:t **4**,93,111,131,327.

Uskontunnustus (→ **tunnustus**). Juutalaisten u. **3**,24. Luterilaisen u. **3**,182. Kolme yleistä u:a **3**,212. Nikaian u. **3**,438,473.

Uudestisyntyminen **1**,113,172,319,363, **3**,17–23. U. perustuu maailman syntivelan maksuun **4**,40. Mitä u. on **3**,18–20. Mikä vaikuttaa u:n **3**,20–21, **4**,22. U:n Jumala vaikuttaa armonvälineillä **1**,358, **4**,205, kasteella **1**,429,434,438–441, **2**,243,294, **3**,91, 194,407,452, **4**,136,140,150,217,231,249, evankeliumin sanalla **1**,191,245,438, **3**,226, **4**,144, uskon kautta **1**,230,384, **4**,217. U:n peso **3**,91. U. tavalliseen syntymään verrattuna **3**,21–22. U. uskosta **1**,113, **3**,226, **4**,35. U. Jumalan lapseksi **1**,115,284, **4**,256. Sama kuin kääntymys **1**,280,358. U. on eloon virkoamista **1**,439, **2**,294. U. on osallisuutta Kristuksen ansioon ja siitä johtuvaa hengellistä elämää **3**,23. U. vie sisälle Jumalan valtakuntaan **1**,439, taivaaseen **4**,219. U. on yksinomaan Pyhän Hengen teko meissä **3**,23. U. on välttämätön **1**,398. Vanhurskautus ja u. **1**,352. Jatkuva u. **2**,272. U. ja Kristuksen Kirkkonsa kokoaminen kirkkauden valtaistuimella **1**,396–399, **4**,19. U. elävään toivoon **4**,346,363. Sekä Vt. että Ut. opettavat samoin u:stä **3**,18. Luterilainen tunnustus u:stä **1**,439. Daavidin u. **4**,12.

Uusi Guinea **1**,279.

Uusi ihminen. Jumala luo u:n i:n **1**,358, totuuden vanhurskauteen ja pyhyyteen **4**,140. Kasteen vedestä u. i. nousee esiin **1**,404, **3**,28,193,234. U. i. on olemassa vain uskon yhteydessä **3**,21–22, noudattaa vanhurskautta **1**,384, yhtyy Jumalan lakiin **1**,462, rakastaa Jumalaa **2**,60. U. i. on täysin pyhä **3**,27. Tulee pukea ylle u. i. **4**,138. U:n i:n puolesta haluamme tehdä Jumalan tahdon ja täytämme lakia **1**,280,462,469, **3**,211,220,306. U. i. hallitsee vanhaa ihmistä sitä kuolettaen **4**,185. Vanha ihminen tuo synnin kaikkeen siihen, mitä u. i. tekee **2**,435.

Uusi liitto Elämme U:n l:n aikaa **2**,24. U. l:n kesto **1**,84, **2**,360–361. U. l. pysyy vahvana maailman loppuun asti **3**,402. U:n l:n takaaja **1**,330, **2**,431. Apostolit laskivat perustuksen U:n l:n kirkolle **4**,127,301. U:n l:n seurakunta **1**,86,88,261,263. Hoviherra siirtyi Vanhasta l:sta U:een l:oon **2**,46. U. l. Kristuksen veressä (HPE) **2**,185,205. U. l. Kristuksessa antaa Jumalalle kunnian **2**,188. Esikoiset U:ssa l:ssa **2**,69. Uskovat ovat pappeja U:ssa l:ssa **2**,112. U:n l:n ylimmäinen pappi **2**,116, Välimies **2**,61,65,66,71. U:n l:n aikana olemme tulleet taivaallisen Jerusalemin tykö **2**,68. U:n l:n aikana Israel lihan mukaan ei ole Jumalan valittu kansa **2**,170. Vapahtaja asetti U:n l:n saarnaviran ja apostolit siihen **2**,253,332,374. Jesajan ennustus U:n l:n ajasta **2**,271. Jeesus ohjasi

samarialaiset U:n l:n aikaan **2**,380. U:n l:n seurakunnallisuus **2**,449, **4**,68. U:n l:n pappeus **4**,237. U:n l:n saarnavirka **4**,145,342. Vanhan ja Uuden liiton vertailua **3**,103,187. U:ssa l:ssa ei ole eroa päivien suhteen **3**,382. U:ssa l:ssa ei ole määrätty paastoa **4**,67. Kastaja oli siltana U:teen l:oon **3**,195. U:ssa l:ssa ei ole kymmenyksiä **4**,48,285.

Uusi testamentti. Väärä käsitys: Vt:ssa olisi jonkin julman Jumalan kuva ja vasta Ut. esittäisi rakkauden Jumalan **2**,147. Sekä Vt. että Ut. ovat Pyhän Hengen antama Jumalan sana **2**,408.

Vainaja. V. haudataan hänen oman uskontunnustuksensa mukaan **2**,231. V:n puolesta ei tule rukoilla eikä pitää kuolinmessua **2**,396. Paavi ja v:ien sielut **4**,222.

Vaino. **1**,11,66,87,90,144,166,167,176, 202,286,288,289,381,411,415,456, **2**,44,47, 86,108,137,190,194, 227,305,386,387,446, 450,459,463, **3**,59,192,399–402,404–406, 437,442. Kansanvainot **2**,169.

Valaisu. Pyhän Hengen v. **1**,90, **2**,269, **3**,126,273.

Valehtelija 3,342. Kiusaaja on ollut v. alusta asti **3**,121. Ei tule siirtyä v:n joukkoihin **4**,256. Jokainen ihminen on v. **3**,162,394.

Valhe 1,383,412. Kiusaajan v. **3**,14. V:n mukana tuli kuolema **2**,269. Sydämemme on luonnostaan v:n alainen **2**,265. V. on suuri synti **2**,338. Kiusaaja sekoittaa v:ta totuuteen **3**,121. Jokainen ihminen on valehtelija **2**,267,468, **4**,76,256. Kristus ja hänen ylösnousemuksensa toi voiton v:sta **2**,265,266,270. Jumala ei käytä v:ta **2**,407, eikä hoida sieluja v:lla **2**,16. Pyhän Hengen tiliin ei pidä panna v:n tekoja **2**,448,449. Pyhä Henki ei rakasta valhetta **2**,456. Pyhä Henki avaa ymmärryksemme erottaman totuuden ja v:n **2**,456. V:profeetat **3**,266,403. V:n opettajat **1**,101,236,325,415, **2**,97, **4**,148,183. V:veljet **2**,97,344,381, **3**,257, **4**,268,319,330. Perkele on v:n isä **1**,28, **2**,56,141,145,227. Totuuden vaihtaminen v:seen **3**,81,84. V:n vihaaminen **3**,268. V. on paljastuva **3**,83, **4**,337. V.-evankeliumi **1**,250, **2**,349, **4**,274, 275. Niskoittelu on v:a **3**,233. Kirkko ei saa sallia v:n sekaantua armonvälineisiin **2**,47. Valhe + totuus = valhe **2**,113, **3**,121. Totuus on kaiken v:n vastakohta **2**,154. Totuus ja v. eivät voi elää sovussa **3**,268,420. Väärään oppiin kätkeytyy aina v. **2**,468. Helvetin porteilla vallitsee v:n voima **2**,48. V. Kristuksen ruumiin varastamisesta **2**,267, **3**,441. Taistelu v:ta vastaan **2**,48. Evankeliumi ei ole v:ta **2**,289. Tulee käydä rajaa totuuden ja v:n välillä **2**,378. Ontuva yrittää yhtä aikaa tunnustautua totuuteen ja v:seen **2**,381. Teko-oppi on valheellinen **2**,287. Jumala vihaa v:ta **2**,252. Jumalaa ei sovi syyttää v:sta **2**,254. V. tulee panna pois **4**,141. Hätäv:t **2**,385. Oikean opin julistajista puhutaan v:ita **4**,214,274.

Valhevehnävertaus 1,265,345–348, **3**,135.

Valinta. Ihmisen väärät v:t **2**,95. Salomon viisas v. **4**,126.

Valitsemus, armovalinta 3,12. Jumala toteuttaa v:nsa Kristus-saarnalla **1**,456. A:n toteutuminen ajassa **2**,166. A. toteutuu Hengen pyhityksessä ja uskossa totuuteen **2**,165,166. "Jäännös a:n v:n mukaan" **2**,132, 167. Jumalan v. on armosta **2**, 165.

Valo, Valkeus 1, 139–142,173. Jumalan v. **4**,230. Kristus on valo **1**,248–252, **3**,128, 178,412, **4**,361. Jumalan sanan v. **2**,96,151,317, **3**,13,163,263,265, **4**,78,110, 112. Lain v. **1**,96,140,240,243,247,397, **3**,207, **4**,111. Evankeliumi on v. **1**,246–253,257, **3**,55,74,128,207,360. Armon v. **3**,179, **4**,12. Armon v:a elämän synkkiin vaiheisiin **3**,478. V. loistaa pimeyteen **1**,130. V. pimeydessä **1**,140–142,169,173, 174,177,179,181,182,183,184,186,248. Järjen v. hengellisissä asioissa on pimeyttä **3**,108. Auringon ja tähtien v. **3**,249. Vanhurskauden auringon v. **3**,325. V. tuli, kun Jumala käski, vaikka v:a ei ollut **2**,289. Jumalan sanan puhdas oppi tuo v:n elämäämme **4**,55. Pyhien perintö v:ssa **4**,211. "Valkeuden enkeli" **4**,332.

Valtakunta. Messiaan, Kristuksen, Jumalan, taivasten v. **1**,12–17,27–30,38,40,42, 63,69–71,75,78–83, 84–93,196,259–265, **2**,29,49,84,119,183,264,291,478, **4**,12. Vapahtajan opetus Jumalan v:sta **2**,162–164, **4**,241–247. Fariseusten vääriä odotuksia **1**,78, **4**,81,106. Jumalan v. on uskovat **1**,78,137. Jumalan v. on rauhaa, iloa ja vanhurskautta Pyhässä Hengessä **1**,71,81,129, 138,371,468, **2**,91,298,316,362,405, **3**,123, 186,444, **4**,211,333. Kaste tuo Jumalan v:aan **3**,386,390,446. Jumalan v. on uskovilla **1**,217–220, **3**,466, vain uudestisyntyneillä **1**,398,439, **3**,17,19,23,408. Ensiksi tulee etsiä Jumalan v:a **1**,239, **3**,435. Jumalan v. on hengellinen **1**,129,138,197,219,300,468, **2**, 131,315, **3**,408. Kristuksen v. on iankaikkinen, sisäinen **2**,76,119,360,361, **4**,51,116, 171,346, rauhan v. **4**,373, ristinalainen **4**, 334, sitä ei voi hävittää **3**,406, **4**,116. Taivasten v. **1**,65,219, **4**,218,230, sinapinsiemenen kaltainen **1**,371–375, löydetään **4**, 109–112, sinne tunkeudutaan väkisin **4**,109, 393, sen kuningas **4**,12. Jumalan v:aa rakennetaan vain Jumalan voimassa **2**,137. Aterioiminen Jumalan v:ssa **3**,76–80, **4**,166, 231. Taivasten v:n avaimet **3**,173. Jumalan v:n vastaanottaminen **3**,451,453. Suurin taivasten v:ssa **3**,443. Rikkaan on vaikeata päästä Jumalan v:aan **4**,122. Taivasten v:n palkanmaksukäytäntö **1**,387–391. Voiman, armon **4**,174 ja kunnian v. **1**,50,130, **3**,31. V:n evankeliumi **1**,121,191,210,253,448, 454, **3**,44, v:n sana **1**,445, **4**,116. Suurinta Jumalan v:ssa **3**,455–459. Ketkä eivät peri Jumalan v:aa **2**,97,273, **3**,152,410,444,445, **4**,52,82. Maailman v:t **2**,28,30,51,203. Agrippan v. **3**,178. Kiusaajan v. **2**,29. Kirkkauden v. **4**,19.

Valtasuuruus **1**,22,31,82,85,86,87,97,323, 396. Jumalan v. voidaan päätellä luomisteoista **3**,82. Kirkkaus on yhtä kuin jumalallinen v. **1**,293. Jumala on kaikkialla v:ssaan **2**,371. Isä ja Poika ovat samaa v:a **1**,165. Kristuksen v. **3**,30,31,246–247, **4**,220,348, 362,380. Kristuksella oli v. alennuksen tilassakin **1**,175. Kristuksella on v. myös inhimillisen luontonsa puolesta **2**,146. Kristuksen v. tuli ilmi ensi kerran Kaanaan häissä **1**,293. Ihminen ei voi määrätä, kuinka Jumala v:ssaan toimii **3**,413. Ihminen ei tajua Jumalan v:a **3**,11,16. Ihminen ei kestä nähdä Jumalaa tämän v:ssa **1**,306, **3**,12,252. Pojan v. on sama. kuin Isän ja Pyhän Hengen v. **1**,398. Kristus tulee v:ssaan **1**,400. Jumala on asettanut v:ssaan Kristuksen tulon määräajan **2**,388.

Walther, C.F.W. **1**,239,451,452,459, **2**, 240,368, **4**,366.

Valtio. Israelin v. kuului seremonialakiin eikä ole enää voimassa tai erityisasemassa **4**,72–74. .Israelin v. lakeineen oli kuva **3**,463. Jeesus erotti v:n ja kirkon **4**,292. Kirkon ja v:n liitto oli lankeemus **4**,333. Paavikirkon v:ta koskeva harha **4**,333. V:t, myös Israel, ovat Jumalan kaitselmuksen piiriin kuuluvia, ajallisia asioita **1**,351, **2**,170. V:iden olemassaolo kuuluu ensimmäiseen uskonkappaleeseen **2**,132. V:t enkelien välikappaleina **3**,427.

Valve, Juho **4**,257.

Valve, Kauko **4**,257.

Vanha ihminen, **vanha Aadam** **1**,116, 117,142,268,269,359,363. V. i., ylpeä Pietari **3**,258. V:n i:n syntisyys on sataprosenttista **1**,119,191, **2**,57, **3**,27. V:n i:n ahneus **3**,58. Jumalan armo on v:aa ihmistämme suurempi **2**,295. V:n i:n tähden uskovissa oleva vanhurskaus on vasta alulla **1**,384. V:n i:n kuolettaminen **1**,77,116,267,276, 358,386,404, **2**,172,272–273,386, **3**,63, **4**, 91,138–139. V:n i:n varaan ei voi rakentaa kääntymystä eikä mitään hengellistä, ei edes osaksi **1**,448,454,467. V. i. ei usko eikä käsitä uudestisyntymisen ihmettä **3**,193. V:aan i:seen tulee kohdistaa epäluottamus **4**,76. Uskon asioissa v.n i:n tulee vaieta **2**,22. Uskovan hyviin tekoihin liittyy v:n i:n syntiä **2**,367,435,460, **3**,257, **4**,214. V:n i:n tähden uskovaa tulee kehottaa hyviin tekoihin **4**,34. V. i. seuraa kristittyä hautaan asti **1**,199,

3,219, **4**,140,212. Kirkastettu ruumis on vapaa v:sta i:stä **1**,48.

Vanha liitto. Koko V:n l:n aikana Jumala antoi synnit anteeksi Kristuksen tähden **1**,106,123 ja hurskaat panivat toivonsa häneen **1**,129. Kiusaaja pyrki tuhoamaan V:n l:n aikana Jeesuksen esi-isät **1**,144. Juuda edusti V:n l:n aikana oikeata kirkkoa **1**,260. V:ssa l:ssa Israel joutui maallisin sodin puolustautumaan **1**,265. V. l. perustui lakiin **1**,350, **3**,218. V:ssa l:ssa Herra oli Israelin kuningas **3**,103. V:n l:n aikana Israel oli pappisvaltakunta **3**,188. Molemmissa liitoissa on sama pelastustie **3**,237. V:n l:n sakramentit **3**,267. V:n l:n uskoon kuului Messias-odotus **1**,84, **3**,237,344,345,372, **4**,84. V. l. Kristuksen ja Uuden liiton varjokuvana on täyttynyt ja kumottu **1**,350–353, **2**,24,50,65,68,69,116, 131,133,134,169,185, 449,452,454, **3**,131,187, **4**,68,71,73,237, 285. Jeesuksen kuolema merkitsi V:n l:n päättymistä **2**,222. Hoviherra pääsi v:sta l:sta Uuteen liittoon **2**,46. Kastaja oli viimeinen V:n l:n profeetta **3**,195,207.

Vanha testamentti. Juutalaiset jakoivat Vt:n kolmeen osaan **3**,160. Vt. sisältää suoria ennustuksia Messiaasta **1**,125–127, **2**, 127, **4**,105,108, jotka toteutuivat Kristuksessa **3**,237. Apostolit sitovat Vt:n sanaan **1**,400. Jumalakuva Vt:ssa **2**,147. Vt. tulee ymmärtää selkeiden Messias-ennustusten valossa **2**,164. Vt:n opetus uudestisyntymisestä **3**,18. Vt:n seremonialain säädökset eivät ole voimassa **4**,73.

Vanhin **1**,475. Juutalaisten v:t **1**,126, **2**,34, 35,77,78,202, **3**,159. Seurakunnan v:t, ei iän, vaan aseman vuoksi, eli pastorit **2**,370, **3**,108. V:t Ilmestyskirjassa **3**,425–427,447, **4**,203,221,229,231, 234.

Vanhurskas. Sana 'vanhurskas' **3**,299–300. Jumala on v. olemuksessaan, teoissaan ja armossaan **1**,180, **2**,252, **3**,26,291,299,347, 391, **4**,319. Kristus, v. **4**,373. Laki on v. **2**,173,405, **3**,324,351, **4**,280,387. Ennen lankeemusta ihminen oli v. **4**,15. Kristus ei tullut etsimään v:ita **4**,74. V. kärsi ja kuoli väärien edestä **2**,38,153. Jumalan tiet ja tuomiot ovat v:t **2**,107,109–110. Kukaan ei ole luonnostaan v. **1**,189,244,256. Kristus on v. **2**,117, 319. "Monet" ovat tulleet v:iksi **4**,223. V. on se, jonka synnit on anteeksiannettu **1**,313, **3**,289. V:ksi julistaminen, lukeminen **1**,118, 313,352,393, **2**,160,449, **3**,227. Ihminen ei tule v:ksi lain teoista **1**,72,250, vaan yksin uskosta **1**,113,182,229,383,384,247, **2**,47, 304,358,361,362,363,366,368, **3**,218, **4**,35, 100,235,243. Ei ole ketään v.a – on uskosta v:ita **3**.300. V. on elävä uskosta **2**,388, **3**,18, 51,53,55,408, **4**,190,357. Samalla kertaa v. ja syntinen **1**,118,199, **3**,26,190,417. V. Kristuksen tähden **2**,304, Kristuksen vanhurskauden hyväksi lukemisen nojalla **4**,279,386. V. Jumalan edessä **3**,216–217. V:iksi luetut eivät elä kuolemansynneissä **4**,82. V:itten majat **2**,239,244,247,251,252,255,257,258. V:sten ylösnousemus **1**,215, **2**,148, **3**,43,160, **4**, 95,393. V:t tuomiolla **4**,347. Yhteiskunnallisesti v. **2**,167. Jumalan v. viha **2**,180, **4**,140, 297.

Vanhurskaus (Ks. myös seuraavia hakusanoja). V:n tila paratiisissa **1**,171. Syntiin langenneen ihmisen v. on likainen **1**,337, **2**,299, **4**,223,375 ei kelpaa Jumalalle **1**,53, 55,135,351, **2**,52,62,104, **4**,174. Jumala vihaa syntiä v:ssaan **2**,401. Jumalan v. **4**,195–197. Jumalan vaativa v. **2**,237,276, on saanut hyvityksen **2**,329. Jumala auttaa armahtavassa v:ssaan **2**,409. Kristus tehtiin synniksi, että me tulisimme Jumalan v:ksi **2**,319,322,323. V. on kelvollisuutta Jumalan edessä **4**,244. Kristus täytti kaikki v:n vaatimukset **2**,240 ja ansaitsi Jumalan edessä kelpaavan v:n **2**,408, **3**,217,300, **4**,163. Kristuksessa on v. koko maailmaa varten **2**,304. Hyväksi luettu Kristuksen v. **1**,48, 117,137,313,352,384, **2**,322, **3**,68,213,292, 300, **4**,35, tehty v. **1**,49. Herra on meidän v:mme **1**,10,134–138, **4**,100. Jumalalle kelpaava v. on Kristus **1**,115,134,135,136, 243,187,384, **2**,104,105,238,299,312,462, 463, **3**,217,220,222,244. Lahjav. **3**,303,318,

4,192,256. Sanat "Jumalan v." **3**,215–216, **4**,190. Jumalan v. **3**,299. Jumala antaa v:ksi Kristuksen **2**,188. Kristus on v:mme Jumalana ja ihmisenä **1**,136. Usko nojaa ulkopuolellamme olevaan v.een **2**,349. Vieras v. **4**,150. Kristus on lain loppu v:ksi jokaiselle, joka uskoo **1**,25,247, **2**,48,444, **4**,100–101, 125,256. Evankeliumissa ilmestyy se v. joka Jumalan edessä kelpaa **3**,54, **4**,210, uskosta uskoon **3**,51,54–55. V. tulee uskon kautta **2**,166. Usko luetaan v:ksi **2**,236, **4**,190. Kristuksen v. pelastuksen pukuna **1**,19,41,77,110,112, 137,138,245,272,314, 364,372, **2**,57,70,71,115,116,274,416,458, 461, **4**,183,280. Uskon v. **3**,223, **4**,101–102, 369, sen ilmeneminen **3**,225, uskonv:n sinetti **4**,150,205. Tarvitsemme Kristuksen v:ksemme **1**,30,135. Yljän v:lla vaatetettu morsio **2**,46. Meidän tulee etsiä ensiksi Jumalan v:a **1**,239. Kristus puolustaa v:llaan **1**,14, **2**,467. V:n seppele **1**,202,332,384, 385. Jumalan olemuksellinen v. asuu uskon kautta uskovassa, mutta on eri asia kuin uskonv. **1**,393. V:n aurinko **1**,97,139,223,246, 251,309, **4**,372. V:n virka **1**,238,243,245, 246,397. V:n nälkä **1**,384,385. Pyhä Henki näyttää v:n **2**,406,408. Jumalan valtakunta on v:ta **2**,91,131,298,316,362, **4**,211,243, 333,334. Vanhurskauden nälkä **4**,244–245. V:n haarniska **4**,255. Vaino v:n tähden **4**,214. Jumalan näkeminen v:ssa **2**,234, **4**,245,325. Uudet taivaat ja uusi maa, joissa v. asuu **2**,311, **4**,249,308. V:n (rauhan-) hedelmä **2**,229, **4**,268,276,277. Elämän v. **4**,297,298. V:n tavoittaminen **2**,203, **3**,59. V:den palvelijat **4**,46. Nooa oli v:n saarnaaja **4**,367. Oman v:n pystyttäminen **4**,99. Iankaikkinen v. **2**,477. Yhteiskunnallinen v. **1**,269, **4**,298,300.

Vanhurskauttamisoppi **2**,426–441. V. on Raamatun pääoppi, pääuskonkappale **2**,426, **3**,299, **4**,189. Väärä v. väsyttää Herran **1**,355. Paavikirkon v. **1**,380. Luominen ja Aadamin lankeemus ovat oikean v:n edellytyksiä **2**,427. Kristuksen syntymisellä maallisen järjestyksen alle on merkitystä v:lle **2**,130. Oikeaan v:iin kuuluu, ettei mikään kansa ole itsessään muita otollisempi **2**,165. Raamatussa on vain yksi v. **3**,215. Tunnustuspykälän muutoksella kansankirkko antoi väärälle v:lle olemassaolonoikeutuksen **4**,133. V:n muuttuminen **4**,372.

Vanhurskautus, vanhurskauttaminen, vanhurskauttaa. Mitä v. on, mitä se edellyttää, mitä se ei ole, mitä siihen ei saa sekoittaa **2**,426–441. Yleinen v. **1**,107,187, 447,460, **2**,41,236–238,276,286,293,311, **3**,26,311–314, **4**,146,312,336,341. Pyhä Henki on yleisen v:n saarnaaja **2**,408. Yleisen v:n kieltäminen **3**,313. Uskosta v., v. uskon kautta ilman lain tekoja **1**,16,19,352, 383,393,439,460, **2**,238, **4**,35,67,189. Uskosta v. ei mitätöi lakia **3**,219. V. on syntien anteeksiantamista **1**,234,243, **2**,238,285, 379, **4**,191, vanhurskaaksi julistamista **3**,219, **4**,35. Uskovassa alulla oleva laintäyttämys ei kuulu v:seen **3**,220. V. on tuomioistuintermi **3**,219. Pyhien v. **1**,48,77. V:n seuraus **1**,113. Jumala v. jumalattoman **1**,333,355,358, **4**,35,191,192,244. V:tettu Kristuksen veressä **1**,203, **2**,134,199,262, nimessä **1**,359. Kristus on kuolleista herätetty v:mme tähden **1**,332, **2**,236,237,240, 246,285,290,292,311, **4**,261. Walther v:sta **2**,241. V. antaa Jumalalle kunnian **3**,305. Paavikirkko kiroaa ne, jotka opettavat oikein v:sta **4**,53.

Vannoa, vala **1**,18,20. Jumalan v. **2**,94, 165,186,224,228,288. Kristus v:i **1**,30. Pietarin v:kelu **1**,204, **3**,171. Jumalan v. **1**,314, armoa koskeva **3**,287, vedenpaisumukseen liittyvä **3**,209, Daavidille **4**,78, tottelemattomille **3**,294. Enkelin aikaa koskeva vala **3**,16.

Vapaan harkintavallan asiat, **ehdonvallan asiat** **1**,302, **2**,211, **3**,134,382, **4**,71.

Vapahtaja. Usein.

Vapaus. Kristus toi hengellisen v:n **1**,53,173, **2**,152–153, **3**,361. Jeesuksen lupaama v. **2**,144. V. syyllisyydestä **2**,145, 376,426, synnistä, tuomiosta, kuolemasta ja perkeleen vallasta **2**,380, **3**,179,219,267,

301,304. Jumalan lasten v. **2**,271,297,304, 368, **3**,148,352–353,391,471, **4**,141. Omatekoinen parannus ei tuo v:ta **1**,54. Evankeliumi antaa v:n **1**,54–57, **2**,362,368, **3**,55. Totuus antaa v:n **3**,352,419. Säilytä v:tesi **4**,70–75. Konfirmoitu evankeliumin v:n ilmapiiriin **4**,69. Jumalan lasten kirkkauden v. **4**,15,19. V. oikeasta tiestä **2**,450. "Kurja v." **1**,281. Opin v. kertoo luopumuksesta **2**,149, **4**,86. Lihallinen v. **3**,352,397. Uskon v. **4**,238.

Varkaus **1**,24, **4**,186.

Varmuus. V. siitä, että Jumalan viha on lepytetty Kristuksen uhrilla **4**,327. V. pelastuksesta, autuudesta **1**,116**,**174,220,316, 459, **2**,70,75,95,116,248,286,287,302,396, 440, **3**,119,122–124,176,182–185,354–359, **4**,54,141,168,190. V. syntien anteeksisaamisesta **1**,100,237,340,375, **3**,298,326,365, 404,429, **4**,100,138,327, armosta **4**,150. V. autuuden tiestä **3**,74. Uskon v. **1**,181, **2**,441, 478, **3**,462, **4**,176. V. taivaaseen pääsemisestä **3**,449, **4**,250. Epävarmuus ja v. uskonelämässä **4**,766–79. V:n etsintä **3**,119. Jumalallinen v. suurista ja pienistä asioista **2**,158. Luterilaisten tunnustajien v. **2**,149. Varmuus siitä, että Raamattu on Jumalan sana **4**,328.

Vartija **1**,376. Hesekiel oli Israelin v. **3**,65. V:t, seurakuntien kaitsijoita **1**,378–380. V., mikä hetki yöstä on **4**,361.

Vatikaanivaltio **1**,80,250, **4**,333.

Vatsa **2**,100.

Vedenpaisumus **1**,83,312,314, **2**,125,133, **3**,208,209,281,472, **4**,44,199,254,367.

Veli. Jeesuksen v:t **1**,282–283, **2**,176–178,219. Juutalaiset olivat Paavalille v:iä lihan mukaan **1**,283. Sanalla veli on Raamatussa laajempi merkitys kuin kielessämme **2**,176. Uskovat ovat v:iä ja sisaria Herrassa **2**,12. Kuka on Jeesuksen v. **4**,347. Kristus tuli v:ksemme **2**,18, **3**,95,291, **4**,136,279, 351,374,375,380–383. Kristuksen vähimmät veljet **2**,191, **4**,348. V. tuhlaajapoikavertauksessa **3**,117–118,,315–316. V:n voittaminen **3**,44,151,457. Joosefin v:t **3**,154–158. Vahvista v:iäsi **3**,205–206. Vertaus kahdesta veljestä **3**,315. V:n perintö **3**,361.

Velka. Emme voineet itse maksaa syntiv:aamme **3**,95,291,469. Synti oli v., joka oli hyvitettävä Jumalalle **1**,105. Jumala lähetti Poikansa maksamaan syntiv:mme **1**,180 ja pani ne hänen päälleen **1**,256,369, **3**,340. Jeesus on jo maksanut syntiv:mme **1**,36,106,112,234,256,343,430,431, **2**,41, 233,271,331,412, **3**,32,60,63,95,169,204, 255,285,462, **4**,29,101,107,125,162,191, 297,312,324. Jumala on antanut anteeksi syntiv:mme **4,**77,161,164–166.

Veri. Syntien anteeksiantamusta ei tapahdu ilman v:n vuodatusta **4**,84. Kristuksen, Jumalan Pojan, pyhä, viaton v. on sovitusv. ja lunastushinta koko maailman syntien edestä **1**,35,36,105,108,203,273,335,427,431, **2**,37, 44,65,110,153,185,199, 200,204,219,262, 283,288,292,299,340,374,380,477, **3**,29, 86,95,239,285,340, 396,423,426,428,469, **4**,39,40,191,206,224, 229,231,236,237,367, 375. Vuodattamalla v:nsä Kristus perusti Uuden liiton **1**,92,421, otti synnit pois **3**,142, teki rauhan **3**,29,32. Synnit on anteeksiannettu Jeesuksen v:ssä **1**,340, **2**,195, 244, **3**,29, **4**,163. Jeesuksen v. kuuluttaa armahdusta **1**,203. Olemme vanhurskautetut Kristuksen veressä **2**,134,199,262,432, **3**,33, 239,282,284,285,286,288. Kristuksen v. sisältää myös laintäyttämyksen **3**,285. Jeesuksen v. puhdistaa kaikista synneistä **1**,118,192,203,245,343,404,430, **2**,72,124, 199,257,273,292,325,367,416, **3**,33,106, 240,242,244,304,340,462, **4**,39,100,107, 142,183,207,218, 221,223,224,226,307, 346,361. Jeesuksen v. on pelastuksen lähde **4**,225, tulee luoksemme armonvälineissä **4**,225. Kristus on armoistuin uskon kautta vereensä **3**,299,304. Kristuksen v:n kautta on pääsy kaikkeinpyhimpään **3**,462, **4**,176, 179. Evankeliumin virka on julistaa anteeksiantamusta Jeesuksen v:ssä **1**,245. Kristuksen v. tarjotaan armonvälineissä 2,413. Ehtoollisessa on läsnä ja otetaan vastaan suulla

Kristuksen tosi ruumis ja tosi v. syntien anteeksiantamiseksi **1**,20,37,81,92,95, **2**,33, 185,205,208,209,212,215,273,278, **3**,38, 240,470, **4**,114,140,226,238. Karitsan v. ja iankaikkinen elämä **4**,221–228. Jumalan Pojan v. puhdistaa hyvät teot **1**,122,360, **2**,116, **3**,410. Jumalan Pojan v. puhuu parempaa kuin Aabelin veri **2**,71–72,195. Kristuksen v. voimavarana **3**,96,233. Voitto Kristuksen v:n tähden 3,437,441. Aabelin v. **1**,202, **2**,61,65,66,72. Sanonta "marttyyrien v. on Kirkon siemen" **2**,160, **3**,406. "Henki, vesi ja veri" **4**,136.

Veritodistaja **1**,201,202, **3**,416, **4**,215.

Verho. Suojaava v. Seurakunnan yllä **1**,84,90,92. V. paheellisen elämän yllä **1**,254, **2**,438. Jumala verhosi kirkkautensa **1**,330,

Vertaus. V:ien ymmärtämisestä **3**,36. Usein Jeesus kuvasi v:illa ihmisten epäuskoa **3**,229, taivasten valtakuntaa **4**,109,172. V. armottomasta palvelijasta **3**,95,457, avioliitto v:na synnistä ja laista **3**,350–351, v. ensimmäisistä sijoista **4**,61,63, v. evankeliumin vaikutuksesta **3**,93, fariseuksesta ja publikaanista **3**,307–310, hapatuksesta **1**,371–375, **2**,131, eksyneestä lampaasta **1**,124,429, **3**,114–118,442,448,457, kadonneesta rahasta **3**,114–117,448, kahdesta veljeksestä **3**,315, kauppiaasta, joka etsi helmiä **2**,131, **4**,110–111, kelvottomasta huoneenhaltijasta **1**,471, kuninkaan pojan häistä **1**,46, **3**,325,470, **4**,172–175, kylväjästä **1**,320,345–348,401–405, **2**,131, **3**,417, **4**, 281, neitseistä **2**,166, **4**,355–359, nuotasta **2**,131,357, paimenesta ja lampaista **2**,356, palvelijoista **4**,181, peltoon kätketystä aarteesta **2**,131, **4**,109–110, perheenisännästä, joka palkkasi työmiehiä viinitarhaansa **1,**387–391, rikkaasta miehestä, jonka maa kasvoi hyvin **3**,85–89, sinapin siemenestä **1**,371–375, **2**,131, sokeasta taluttajasta **3**, 140, v. suuren talon astioista **3**,392, tuhlaajapojasta **1**,436,438, **3**,117, **4**,111 tyhmästä ja viisaasta miehestä **4**,127, viinipuusta **3**,34–39. Kaikkeinpyhin on v:kuva taivaasta **4**,179. Öljy v:kuvana **4**,149. V:kuvallinen luku **4**,206. V:n selittämisestä **1**,471.

Vesa. Messias-nimi **1**,84,85,125,134,135, 136, **2**,179,436, **3**,425, **4**,384,387.

Viha. V:aa on sekä oikeata että väärää **4**,142. Ihmisen v. Jumalaa kohtaan **1**,240, 241, **3**,33, **4**,44, lähimmäistä kohtaan **2**,15, 16,29,97,338,364, **3**,152,213,323,338,342, 410, **4**,117. Aadamin lankeemus saattoi koko ihmiskunnan Jumalan v:n alle **3**,313, **4**,22,29. Laki saa aikaan v:aa **1**,241, **3**,351, **4**,210. Ihminen on luonnostaan Jumalan v:n alainen ja ansainnut Jumalan v:n **1**,110, 233,284,324,375, **2**,29,57,181,253,323, **3**, 67,125,127,134, 184,201,241,284,291,304, 355. Lain rikkomisesta seuraa Jumalan v. **1**,366, **2**,203,275. Laki tuomitsee Jumalan v:n alle **1**,212,256,351, **2**,66, **3**,72,207–209, 293,323,324, **4**,243,388. Kuolema on v:n osoitus **2**,293. Jumala vihaa syntiä ja synnin tekijöitä **1**,158,164, **2**,66,401, **3**,74,291,340. Lihan tekojen tähden tulee Jumalan v. **3**,87,88. Jumala vihaa syntiä, laittomuutta **1**,158,164, **2**,66. Jumalan v. täytyi lepyttää **1**,177. Laki tuomitsi Kristuksen Jumalan v:n alle **1**,369. Kristus kärsi Jumalan v:n alla **1**,409, **2**,237,287,288,431, **3**,182, **4**,250. Kristus on jo lepyttänyt ja ottanut pois Jumalan vihan **1**,28,34,96,112,211,174,332, 358,244,256, 288,313,314,332,358, **2**,65,67, 70,79,115,125,133, 134,153,180,196,200, 247,252,320,321,325, 328,329,334,364,366, 414,431,452,453, **3**,33,52,157,200,209,290, 292,301,313,340,419,469,478, **4**,23,125, 145,296,312,327,358. Jeesus toi pelastuksen Jumalan v:sta **1**,190, **2**,262,296. Jumala ei ole määrännyt meitä v:aan **3**,412,413. Tarvitsemme turvan Jumalan v:aa vastaan **2**,239. Evankeliumi tarjoaa ja antaa pakopaikan Jumalan v:aa vastaan ja pelastuksen **2**,160,368, **3**,282,286,288, **4**,140. Lohdutus Jumalan v:aa tunteville **2**,268, **4**,209. Raamattu on annettu pelastuaksemme tulevasta v:sta **1**,279. Jumalan sana v:aa pelkäävälle **1**,318, 331. Usko löytää ja ottaa vastaan tur-

van Jumalan v:aa vastaan **1**,195,340,373, **2**,318,319,364,366. Jumalan lapsi ei ole v:n alla **1**,21. V:n alta armon alle **4**,163,179, 297. Jumalan v. on murskaava evankeliumin halveksijoita kohtaan **1**,149,355. Paatumus vetää ihmisen päälle Jumalan v:n **4**,45. Uskoon tullaan Jumalan v:n kokemisen kautta **4**,296. Jumala v. pysyy niiden päällä, jotka eivät usko **1**,109,112, **2**,200, 245,325, **3**,218,339,410, **4**,33,139,280,294, 298,312,349. V:nalaisuuden merkit **4**,295. Auringon ei pidä antaa laskea v:n yli **4**,138,141,142. Tulee antaa sijaa Jumalan v:lle **1**,301,304. Jumalan v. ja pitkämielisyys **3**,12. Paatumukseen liittyvä v. **3**,279, 280. Väärään oppiin kohdistuva v. **3**,268. Jeesus teki vanhurskaassa v:ssaan rankaisevan ihmeteon **3**,333. Tuleva v. **1**,193,212–215, **2**,295, **4**,371. Karitsan v. **1**,194, **4**,358, 372. Jumalan v. täyttyy seitsemässä viimeisessä vitsauksessa **2**,107, ilmestyy taivaasta kaikkea jumalattomuutta vastaan **1**,41, **2**,108, **3**,53,63,81–84,209, **4**,358. V:n päivä **3**,63. uskova ei kanna v:aa vihamiehiään kohtaan **3**,211. Eesaun v. Jaakobia kohtaan **1**,144. Perkele on täynnä v:aa **1**,347, **2**,247, **3**,437,439,440. Maailman v. **3**,277. Opetuslapset pelkäsivät juutalaisten v:aa **2**,329. Valheveljien v. **3**,191.

Viikunapuu **3**,333,367, **4**,371.

Viimeinen. V. päivä **1**,49,50,59,75,82,84, 91,117,120,122,145, 166,243,261,262,298, 313,36,348,373,375,383,384,400, **2**,44,63, 66,168,183,200,201, 240,243,248,267,289, 299,300,316,348,388,393,418,435,455,461, 475,477,478, **3**,23,33,41,44,53,54,95,158, 195,197,199,200,209, 256,271,272,277,284, 298,321,367,397,391,397,464,469, **4**,18,19, 27,28,29,33,36,43, 116,122,137,148,149, 202,206,223,231,249, 277,306,312,354,361, 365,372, 375,376,382. V. aika **1**,53,70,84, **3**,77,402, **4**,21. V:t ajat **1**,83,208,274,372, 374,377, **2**,37,340,456, **3**,396, **4**,43,183, 233,356,366,367. V:t päivät **1**,158,159,164, 165,261,286,381, **2**,72. "Viimeinen" = takaaja **2**,233, **4**,324. Ensimmäinen ja v. **3**,34,245,249–250,252, **4**,178,373,384. V. pasuuna **1**,202, **2**,291. V. suuri ahdistus **2**,468. Seitsemän v:tä vitsausta **2**,107. V. voitelu **2**,396.

Viimeinen tuomio **1**,84,197,213,400, **2**,153,300,418, **3**,157,197,198,228,231,308, **4**,345–349,354,365,372,377,378.

Viini **3**,36. Kaanaan häissä **1**,290–295, **4**,258,259. Jeesus käytti v:ä ehtoollisessa **3**,36. V. ehtoollisessa **2**,206–212, **3**,36, **4**,86, 225. V. lääkkeenä **3**,346. Nuorta v:ä ei lasketa vanhoihin leileihin **4**,65,68.

Viinipuu **3**,35–39.

Viinitarha **3**,35,325–317.

Viisaus. Jumalan v. **1**,144,171,194,261,323, 372,406,407,451, **2**,20,21,70,300, **3**,11,15,32, 41,163,164,263,402,423,428,448. Oppi tuo esiin Jumalan v:ta **4**,140. Persoonallinen V. **1**,172,184, **3**,165,167,168,181,198. Jumalan sana on suuri v. **3**,266, **4**,118. Jumala on antanut ajallista v:a ajallisia asioita varten **2**,120. Langetessaan ihminen menetti oikean v:n **1**,172. Inhimillinen v. ei vie Jumalan tykö **1**,44,149,169,251,408, **3**,263. Tämän maailman v. on hullutusta **1**,392,406, pimeyttä **2**,151, hengellisesti arvotonta **3**,83, tosin sillä on v:n maine **3**,164. Emme voi selittää Raamattua oman v:mme varassa **1**,102. On v:ta uskoa Jeesukseen **1**,216. Tarvitsemme hengellistä v:ta **2**,82, 418. Saamme anoa v:ta **4**,126–129,183,184. Evankeliumi on suuri v. **1**,331, **3**,32,402, **4**,89. Jeesus kasvoi v:ssa **3**,461. Kristuksessa ovat v:n aarteet **2**,99,264. Paavalin saarna ei ollut kiehtovia v:n sanoja **4**,157. Kääntymys ihmisv:sta Jumalan v:teen **4**,295.

Virsi. Uusi v. **1**,361–365, **2**,413, **4**,229–240. Voiton v. **2**,109,110. V:t evankeliumin välittäjinä **3**,73. Paul Gerhardtin v:t ovat uskon v:iä **3**,89.

Voimakeinot. V:n käyttö ei kuulu kirkolle **1**,11,347, **2**,24. Kristuksen Seurakunta kootaan ilman v:ja **3**,372. Viholliset käyttävät v:ja evankeliumin tukahduttamiseen **4**,232.

Voi-huuto **1**,41, **4**,209.

Voitto. Kristuksen v. **1**,23,25,71,377,421, 422,447, **2**,27,51,60,102,107,223,240,385, **4**,26,158,211,233 meidän v:mme **2**,52,263, 276,310,434,453, **3**,442. Kristuksen ylösnousemus suuri v. meille **2**,265–270, **3**,321,352,439, **4**,320,361. Kristus julisti helvetissä v:nsa **2**,27,311,443. V. synnistä, kuolemasta, pahasta ja helvetistä **2**,257, 292,314,343, **3**,370,376, **4**,339. Usko luottaa Kristuksen v:oon **2**,282–283. Uskon v. **2**,31,110, **3**,42,55, **4**,134–137,211,260,337, koettelemuksissa **2**,73–76, kiusauksissa **2**,31. V. harvojen kautta **3**,45. Jumala saa ja antaa lopullisen v:n **2**,108, **4**,293,346. Jumalisuus on suuri v. **2**,120,204, **3**,56,57. Kuolema v. **4**,31–37,319. V. Jumalasta **4**,391.

Voittopalkinto 1,382–386.

Voittosaatto. Kuljemme v:ssa **2**,107,110, 123–126,247,447, **3**,97,178,437, **4**,157,207.

World Trade Center 1,286, **4**,233.

Vuoksela 4,112.

Vuori. Siinain v. järkkyi **2**,66,320. Herran v. **1**,19,20. Herran temppelin v. **1**,85, **4**,285. Siionin v. **1**,66,67,85,107. Kirkastusvuori **1**,97. V. on ilosanoman julistuspaikka **1**,121,378, **4**,209. Jumalanpalvelusv. on kaikkialla kansojen meressä, missä on oikea Jumalan sana **3**,237.

Vuorisaarna 1,44,55,105,276,277,466, **2**,24,363,424, **3**,149,323,435. V:ssa Jeesus ei opeta yhteiskuntamoraalia, vaan apostoleja, jotta he voivat laskea Kirkolle perustuksen **4**,301.

Vähemmistö. Ei ole häpeä kuulua v:öön. **1**,217–218. Kirkossa ei ratkaise oppia vähemmistö eikä enemmistö, vaan Kristuksen ääni **2**,343.

Väinämöinen 3,300.

Välimeri 4,284.

Väärinkäyttö ei kumoa oikeata käyttöä **1**,436, on kielletty **4**,73.

Väärinkäytös 4,25. Paavikirkon v:t **1**,249, **2**,153, **4**,132,208.

Yhteinen julistus vanhurskauttamisesta 1,79–80, **2**,437.

Yhteys. Kirkollinen y. **4**,45,50–55,356, ei vaadi yksimielisyyttä eksegeettisissä asioissa **1**,470. Hengen y. **3**,459, **4**,56–60. Seurakuntay. **4**,68–69,137,146,281. Uskon ja opin y. **2**,418. Tarvitsemme rehellisyyttä kirkollisen y:n asioissa **3**.394. Kirkollinen y. anglikaanien kanssa ja pyrkimys y:teen paavikirkon kanssa **2**,149,209, **4**,275,337. Luther kielsi y:n Zwingliltä **2**,208. Pyhien y. **2**,351,379.

Yksimielisyyden kirja 1,266, **3**,212.

Yksimielisyyden ohje. Sitaatti y:sta koskien uutta kuuliaisuutta ja lain tehtävää **1**,267–269,464, Raamatusta ja muista kirjoista **3**,162.

Yksimielisyys. Seurakunnassa tulee vallita opin y. **3**,211. Opin y. on kallis aarre **3**,212, **4**,89, tarpeen yhteyteen **4**,51,58. Y:n perusedellytys seurakuntaelämässä **1**,302. Y:n säilyminen **2**,16, **3**,213. Y. opissa puuttuu kansankirkosta **1**,411. On etsittävä Raamatun ja tunnustuksen mukaista y:tä **2**,209. Kirkon uudistamisessa tarvitaan lähtökohdaksi opin y. **4**,89.

Yleinen kuninkaallinen pappeus 1,121, 321,352, **2**,306,337, **3**,40,123,124,187–191,194–195,233,316,470, **4**,110,179,230, 237–239,307.

Ylipaimen 3,326.

Ylipappi, ylimmäinen pappi. Jeesus **1**,271,274,275, **2**,49,50,52,116,183,222, 390–395,399, **3**,186,419, **4**,224. Juutalaisten y. **1**,32, 125,126, **3**,159.160,186,460, **4**,175, 179,237,283. Abjatar **4**,65, Joosua, y .p. **2**,112, **3**,391,438.

Ylistys kuuluu Jumalalle **1**,162, **3**,185, 423,448, **4**,203,264,268–270,276, pysyy iankaikkisesti **2**,184. Kristus on arvollinen saamaan y:n **3**,41,423,428,448, **4**,21,229, 232,234,362. Y. ei ole sanojen toistamista **2**,187. Jumala ei anna y:nsä epäjumalille **2**,30,188,373, **4**,295. Lapset antoivat y:n Kristukselle **3**,460,461. Kristuksen y:seen

yhtyminen **2**,110. Seurakunnan y. **3**,209. Rakkauden y. **3**,364–368.

Ylkä, Kristus **1**,16,47,49,74,104,107–109, 111,273, **2**,46,166, **3**,364–367,471, **4**,65–67,109,116,180,354,370. Ylkä tulee **4**,295, 355–359,363,366.

Ylpeys. Ihmisen y. **3**,108,143, **4**,311. Y. käy lankeemuksen edellä **1**,58, **2**,64. Varoitus y:stä **2**,72, **4**,139. Jumala ei siedä y:tä **3**,421. Maailman y. **1**,286. Evankeliumi loukkaa ihmisen y:tä **3**,77. Kiusaaja kylvää yt:ä **3**,376. Onko usko y:tä **3**,358.

Ylösnousemus **2**,233–339. Jeesus on y. ja elämä **1**,55, **2**,190, 470, **4**,28,33. Kristuksen y. **1**,23, 90,144,195, **2**,35,122,194,196,198, 221,233–339,358, **3**,41,439, **4**,171,204,261, 309,319,361, ennustettu **1**,100,314,421, **2**, 359, Kristus lupasi sen **2**,415. Kristuksen y:n suuri merkitys **1**,234, **2**,361–362,376, 432,434. Kristuksen y. on syntivelan kuittaus **3**,123. Kastettu Kristuksen y:n osallisuuteen **4**,280. Uudestisyntyminen perustuu Kristuksen y:seen **3**,19–20, **4**,346. Kristuksen y. ja "vähän aikaa" **2**,384–386. Kristuksen y. on peruuttamaton **2**,388. Jeesus ilmestyi y:nsa jälkeen opetuslapsilleen ja uskovilleen **2**,163,352,370. On ruumiin y. **1**,235,436, **2**,222,223,227,233,368, **3**,23,28, 43,160,250, **4**,40,95,234,308. Jeesus perusteli ruumiin y:n **1**,278, **3**,381. Y:toivo **1**,328. Elämän, tuomion y. **4**,40,308,350,353. Uskovia odottaa riemullinen y. **2**,122,123, **3**,63,250. Uskovat kirkastetaan y:ssa **1**,222, 384, **2**,160, **4**:19,22,249,308,393. Yleinen y. **2**,148,478. Y:ruumis **4**,18. Jobin y:usko **2**,233–235, **4**,317–325.

Ympärileikkaus **1**,421,435, **2**,41,133,454. Y. oli liiton merkki ja uskonvanhurskauden sinetti **1**,229, **4**,150 Vanhan liiton sakramentteja **3**,267. Pakanain y. **3**,278. Y. oli sallittu sapattina **3**,151. Lapsen nimi vahvistettiin y:n yhteydessä **3**,193. Jeesuksen y:sta. ei johtunut hänen lainalaisuutensa **1**,229. Y. kertoi siitä, että armoliitto perustuu verelle **1**,421. Kaste y:n tilalle **1**,230. Y. autuuden ehtona langetti armosta **3**,410, **4**,62,71–72.

Zorn, Manthey- Carl **4**,385.

Äiti. Ä:n kutsumus **2**,159, **4**,159. Uskovien ä. **2**,68.

Raamattuviitteiden hakemisto osiin 1–4

1 Moos.
1:24,28.....**2**/390
1:26-27.....**4**/340
1:27.....**2**/428
1:31.....**1**/171
1:31.....**2**/275,428, **3**/339
2:2 .....**2**/391
2:9,17..... **3**/13
2:17.....**2**/246
2:20-22.....**4**/340
2:21.....**4**/354
2:22.....**1**/445
3:4-5 .....**3**/164
3:11.....**3**/283
3:13.....**3**/283
3:15.....**1**/144
3:4-6 .....**3**/164
5:3 .....**2**/428
6:5 .....**2**/428
7:11.....**3**/208
15:5..... **1**/429, **4**/207
17:1.....**3**/382
17:7.....**1**/211
18:19.....**3**/417
19:17-20..... **2**/26
22:18.....**3**/207
22:1-19.....**2**/225
27:36.....**1**/264
28:10-22.....**3**/465
28:17.....**1**/14, **2**/47
32:9-12.....**4**/391
32:25-30.....**1**/198
32:25-32.....**4**/390
46:34.....**3**/152
50:15-21.....**3**/154

2 Moos.
3:13-14..... **1**/11
3:14.....**1**/180,260
4:22..... **2**/69
4:22-23.....**1**/437
9:6 ..... **3**/15
12:3-13.....**3**/207
12:8,11.....**4**/360
12:11.....**4**/360
13:21..... **1**/263,396
13:21-22.....**3**/474
14:13-22.....**2**/82,89
14:19-20.....**3**/474
17:14.....**3**/231
19:3-6 .....**3**/186
19:5.....**1**/437
19:6.....**4**/306
20:24..... **1**/14
21:32.....**2**/203
23:20-23.....**3**/472
24:17.....**1**/396
32:26.....**2**/380
33:20.....**1**/396
33:23.....**4**/228
34:5-9 .....**1**/329

3 Moos.
16:21-22.....**3**/207

4 Moos.
2: **1**/421
6: **3**/195
14:22-24..... **2**/94
15:39.....**4**/306
24:17.....**1**/397
24:20.....**3**/231

5 Moos.
5:26.....**1**/329
6:1,6-9.....**3**/188
6:4 ..... **3**/24
7:7-8 .....**2**/165
13:1-4 .....**2**/449
18:15.....**4**/341
18:16-22..... **2**/87
18:19.....**4**/278
26:18-19..... **1**/281,357
32:10.....**4**/232
32:21.....**1**/263
32:47.....**1**/445
32:47.....**3**/380
34:6 .....**3**/237

Tuom.
6:8-23 .....**1**/12
18: **4**/206

Ruut
1:15-18 .....**4**/113

1 Sam.
2:10 .....**1**/268
2:27 .....**3**/181
3:10 .....**4**/389
7:6 .....**2**/172
7:12 .....**4**/14
14:6 .....**3**/45
15:1-3 .....**3**/231
15:8-9 .....**3**/232
15:13.....**3**/232
15:14.....**3**/232
15:22-29.....**3**/229

2 Sam.
7:16 .....**1**/422
12:13.....**4**/164

1 Kun.
6:21 .....**4**/179
8:27 .....**2**/371
17:1 .....**4**/43
17:8-16 .....**3**/430
17:8-24 .....**4**/43
18:21.....**3**/394
18:29.....**4**/326
19:7 .....**1**/436
19:10-18.....**4**/366

2 Kun.
2:11 .....**3**/237
5:15 .....**3**/403, **4**/45
6:15-17 .....**2**/69
6:16-17 .....**1**/12

2 Kun. jatkoa
20:9-11..... **2**/26

1 Aik.
28:9.....**1**/215

2 Aik.
1:7-12 .....**4**/126
6:18.....**2**/371
6:41-42.....**2**/180
20:12.....**3**/395

Ester
koko k. **1**/456

Job
koko k. **1**/74,76, **4**/123
1:1-3 .....**4**/321
1:8 .....**4**/318
1:9-11 ..... **4**/318,322
1:21-22.....**4**/322
2:9 .....**4**/322
2:10..... **1**/231,339,
..... **2**/26, **4**/322
14:4.....**3**/312
19:21-22.....**4**/323
19:21-27.... **2**/233, **4**/321
19:23-27.....**4**/317
19:27.....**2**/235
42:2-6 ..... **3**/13
42:3-6 ..... **1**/417, **4**/325
42:10.....**4**/325

Ps.
1: **3**/92
2:3 .....**3**/267
2: **1**/212
12:3.....**4**/148
14:1.....**1**/311
14:3.....**3**/339
17:15..... **1**/385, **2**/234,
..... **4**/245,325
19:8.....**3**/323
19:13.....**2**/470
22:1,17,28-32 ..... **4**/12
22:4.....**4**/363
22:27..... **4**/12
23:1..... **4**/37
23:3..... **1**/66
23:5.....**1**/465, **3**/100,286
24: **1**/9
24:3..... **1**/14
24:3-6 ..... **1**/18
24:5.....**3**/475
24:7-10..... **1**/21
25:1-7 .....**3**/103
31:2.....**4**/190
31:6.....**2**/261
32:1-2 .....**4**/190
32:1-6 .....**4**/166
32:1-7 .....**4**/161
32:2..... **1**/465, **3**/235
32:3.....**3**/235, **4**/77
32:5..... **4**/77
33:3.....**4**/235
36:6.....**3**/263
36:6-11..... **3**/71
36:10.....**3**/129
39:6.....**2**/387
49:8-10..... **2**/431, **4**/191
50:15.....**2**/417, **4**/22
50:16-21.....**3**/394
51:6..... **1**/416, **2**/173,
..... **3**/309, **4**/186,210
51:8.....**3**/418
51:13.....**3**/22, **4**/78
55:13-15..... **2**/99
56:14..... **2**/96
68:21..... **1**/16
69:2-3 .....**3**/365
69:22.....**2**/217
71:16-20.....**3**/318
73:14.....**2**/391
73:16-17,20.....**4**/124
78:3-8 .....**4**/130
85:9.....**3**/201,209
85:2-14.....4/294
86:4-11.....**3**/404
86:12-16..... **4**/11
86:15.....**3**/144
89:35-38..... **4**/78
90:2..... **3**/16
90:7 .....**2**/293
91: **2**/23, **4**/198
93:2 .....**3**/15
96:1 .....**4**/235
96:1-9 .....**1**/361
98:1 .....**4**/235
100: **1**/60
102:27.....**4**/17
102:29.....**4**/18
103:1-5 .....**1**/221
103:13.....**2**/403
107:5.....**2**/410
107:14-15.....**3**/267
107:20.....**3**/267
108:5.....**3**/320
109:8.....**4**/343
110:1..... **1**/422, **3**/460
111: **2**/184
113:3.....**2**/187
115:3.....**4**/40
116:5.....**3**/347
116:8-11.....**2**/96
118:18.....**2**/404
118:14-24..... **2**/239,244
118:15-24.....**2**/251
118:24.....**2**/244
119:1-4 .....**4**/83
119:97-105.....**3**/264
119:76-77.....**3**/19
119:105.....**1**/98,141,429,
.... **2**/96, **3**/162,163 **4**/78
119:138.....**4**/78
119:160..... **1**/98, **2**/96,
..... **3**/160,268
119:162.....**2**/189
126: **4**/365
126:1.....**1**/458
127:1.....**1**/380
137:8-9 .....**2**/24
139:23-24.....**4**/76,80
143:10-11.....**2**/409
147:1-11.....**3**/369
149:1.....**4**/235

Sananl.
4:4,11.....**1**/444

Sananl. jatkoa
4:23.....**1**/301
6:20-23.....**1**/444
8: **4**/126
8:8 .....**3**/161
8:35-36.....**1**/172
9:10.....**4**/127
14:21.....**1**/303
16:2.....**1**/303
18:10.....**1**/231
21:2.....**1**/303
30:8-9 ..... **3**/57

Saarn.
12:1.....**3**/318
12:1-2 ..... **2**/81
12:11..... **1**/155,463,
..... **3**/119,165

Kork. V.
2:10-14.....**3**/367
8:6-7 .....**3**/364

Jes.
1:5-6 .....**4**/375
1:18..... **1**/399, **2**/48,86,
.....104,174, **3**/469
2:2 ..... **1**/85, **3**/467
2:3 .....**3**/70,424
2:1-5 .....**1**/259
4:1 .....**1**/229
4:1-6 ..... **1**/84
4:12.....**2**/412
5:4 ..... **3**/35
6: **1**/396
6:1-9 .....**3**/251
6:3 .....**3**/246
6:13..... **1**/227, **2**/168
7:9 ..... **2**/83
7:9-14 .....**2**/156
7:14.....**1**/198
8:20.....**2**/145
8:23..... **1**/131, **3**/361
8:23–9:6.....**1**/129
9:1-6 .....**1**/139
9:5 .....**1**/152,155, 4/341
9:6 .....**2**/160,262, **3**/325
11:2.....**1**/69, **3**/96
11:4.....**3**/169
12:3..... **1**/62, **2**/397,
..... **3**/73,286, **4**/388
19:16..... **3**/12
21:11-12.....**1**/378
21:12.....**4**/361
25:6.....**4**/244
25:8.....**4**/245
26:2-4 .....**1**/379
28:21.....**3**/324,419
29:13..... **4**/62
35:5-6 .....**4**/304
35:8..... **1**/105**,** **3**/263
35:10..... **2**/388, **3**/118,
..... **4**/370
38:17.....**2**/356
40:9-11.....**1**/120
40:13-14.....**3**/186
40:25-26.....**1**/397
40:31.....**2**/395
41:4.....**4**/178
41:10.....**1**/178
41:17.....**2**/410,413
42:6.....**1**/263
42:7.....**1**/422
42:8.....**1**/278, **2**/188,373
42:9.....**4**/378
42:10.....**4**/235
43:1....**1**/230, **3**/249, **4**/35
43:1-2 ..... **1**/287, **2**/187,
..... **4**/43,233
43:1-3 .....**3**/191
43:2.....**1**/338
43:19..... **3**/18
45:5-7 .....**1**/407
45:22..... **1**/73
46:3,4...**1**/151, **3**/151,450
46:4..... **2**/106, **4**/67
48:12,13.....**4**/178
48:22.....**3**/200
49:6.....**1**/263
49:10.....**4**/245
49:14-15.....**1**/218
51:6..... **4**/17
52:7 .....**1**/447, **2**/329,453
52:7-11 .....**1**/376
52:13-15.....**2**/18
52:15.....**2**/22
53:1-10 .....**2**/414
53:2-3 ..... **1**/251, **2**/180
53:3 ..... **1**/88,126,
..... **3**/400, **4**/373
53:4 .....**3**/383, **4**/307,309
53:4-5 .....**2**/292
53:4-6 ..... **2**/320,440
53:5 ..... **1**/105,422,
..... **2**/198, **4**/237
53:5-6 .....**1**/256
53:6 .....**1**/369
53:7 ..... **1**/233, **2**/261
53:9 .....**2**/230
53:11.....**1**/187
54:7-8 .....**3**/324
54:7-10 .....**3**/207
54:8 .....**3**/72
54:10..... **2**/186, **4**/35
55:1 .....**3**/469
55:1-3 ..... **2**/412, **3**/93
55:2 .....**4**/244
55:2,3.....**4**/174
55:3 ...**1**/100**,** **2**/360, **4**/78
55:8,9..... **1**/149,261
55:8-11 .....**2**/47
54:10.....
55:10-11.....**1**/372,
..... **3**/92,467, 4/51
55:11.....**1**/320
55:12.....**3**/92
55:13.....**3**/93
56:5 .....**3**/194
57:15-16.....**4**/296
59:1 .....**1**/231
60:3 .....**1**/263
61:7 .....**2**/461
61:10.....**3**/367
62:10-12.....**1**/104
63:17–64:3 .....**1**/225
64:6 ..... **1**/135, **2**/104,
..... **3**/216,300,324,
..... **4**/223,375

Jes. jatkoa
65:1.....**3**/201, **4**/85,109
65:17..... **1**/91, **2**/311
65:17-19.....**4**/248
65:18..... **3**/18
65:18-22.....**2**/271
66:2..... **1**/24,395,416,
..... **3**/69, **4**/87
66:2-5 .....**3**/422
66:5.....**4**/139
66:13.....**2**/394
66:24.....**3**/385

Jer.
1:5 .....**1**/134
1:9-10 .....**1**/448
1:12.....**2**/217
2:22.....**1**/135
3:14.....**2**/139
13: **1**/446
17:9-10.....**1**/135
17:13.....**3**/147
18:2-6 ..... **3**/12
23:5...**1**/10,85,125, **2**/436
23:5-6 .....**1**/134
23:6.....**3**/219,235, **4**/100
23:19-20.....**1**/149
29:11..... **1**/474, **2**/87
31:3.....**3**/339,367, **4**/192
31:18..... **3**/19
31:21.....**3**/415
31:33-34.....**1**/351
48:10..... **2**/46

Val. V.
3:22-23.....**2**/309
3:22-24.....**1**/228
3:23.....**2**/122
3:24-25..... **4**/85

Hes.
2:7 .....**1**/448
3:11..... **3**/65
3:12.....**1**/396
3:17-19..... **3**/65
10:4-5 .....**1**/396
13:10,16.....**4**/253
18:32..... **3**/18
23:6.....**4**/306
27:24.....**4**/306
32:11..... **3**/18
33:11..... **1**/191,403,
..... **3**/65,116
34:11,16.....**2**/378
34:14.....**1**/465
34:15.....**2**/472
34:15-16..... **2**/341, **3**/326
34:11-12,15-16.....**2**/371

Dan.
7:10..... **1**/12
9:18.....**2**/416
9:19.....**3**/286
12:2..... **1**/91, **2**/461

Hoos.
1: **1**/446
2:23.....**3**/187
4:7 ..... **2**/461, **4**/139
6:1-2 ..... **3**/18
6:1-3 .....**2**/308
6:3 .....**3**/120
6:6 ..... **3**/50
12:5.....**1**/198

Jooel
2:28-32.....**2**/464

Aam.
koko k. **1**/413,414
8:11-12.....**1**/413
5:4 .....**3**/408
5:6 ..... **3**/18

Joona
2:10..... **2**/44
3:– 4:.....**4**/160

Miika
1:2 .....**1**/408
4:2 ..... **3**/70

Naah.
1:15 .....**2**/453

Hab.
2:4 ....**3**/18,408, **4**/35,357

Sef.
3:5 .....**2**/461

Sak.
2:8 ..... **3**/255, **4**/232
3: **3**/391
3:1-5 .....**2**/112
4:6 .....**4**/267
4:10 ..... **1**/264**,** **4**/266
4:11 .....**1**/373
9:9 .....**1**/26
13:6 ..... **3**/190, **4**/158

Mal.
2:17 – 3:4 .....**1**/354
3:1 .....**3**/473
3:1-4 .....**1**/349
3:10 ..... **2**/228, **4**/48
4:2 .....**1**/246,309, **3**/384
4:6 .....**3**/75

Matt.
1:1 .....**1**/196
1:16 .....**1**/197
1:18-24 ..... **1**/193,196
1:21 ..... **1**/159,336
1:22 .....**1**/126
1:24-25 .....**2**/176
1:38 .....**1**/327
2:2 ..... **1**/26,125,197,397
2:5-6 .....**1**/126
2:13-18 .....**1**/208
2:15 .....**1**/126
2:23 ..... **1**/126,130
3:7 .....**1**/193
4:1-11 .....**2**/28
4:12-16 ..... **1**/130,131
4:13 .....**2**/178
4:14 .....**1**/126

Matt. jatkoa
4:23.....**1**/454, ... **3**/180, **4**/144
5:1-12 .....**4**/208
5:2 .....**1**/454
5:6 .....**1**/384,465, **4**/244
5:11.....**1**/202
5:14.....**3**/265
5:17.....**4**/279
5:17-18.....**1**/419
5:17-19.....**1**/318
5:18..... **1**/400, **3**/40
5:20.....**4**/175
5:20-25.....**3**/211
5:21.....**4**/301
5:21-22.....**3**/323
5:22.....**1**/241, ... **2**/246,364, **3**/418
5:44.....**3**/342
5:43-45.....**3**/214
5:44-45.....**3**/348
5:48.....**1**/242
6:5-8 .....**2**/419
6:11.....**4**/297
6:15.....**3**/214
6:19-21.....**4**/116
6:20-21.....**4**/119
6:23..... **1**/96
6:24.....**1**/240
6:28-29.....**4**/118
6:33.....**1**/238
6:34..... **2**/204, **4**/28
7:1-6 .....**3**/149
7:12.....**3**/348
7:13-14.....**1**/217, ... **3**/261, **4**/80
7:15-16.....**3**/230
7:15-21.....**3**/257
7:17-18.....**1**/116
7:24..... **1**/98, **3**/165
7:25..... **2**/48
7:29..... **1**/276,454
8:8 .....**4**/171
8:10.....**4**/171
8:14-17.....**1**/306
8:17.....**1**/126
8:20.....**3**/276
8:23-27.....**1**/334
9:1 .....**1**/306
9:3 .....**2**/162
9:1-9 .....**4**/143
9:9-13 .....**3**/130
9:12.....**2**/206
9:18-26.....**4**/304
9:35..... **1**/454, **4**/144
10:14.....**1**/445
10:25.....**3**/277
10:28.....**1**/342
10:28-31.....**1**/287
10:29-30..... **2**/25, **4**/29
10:29-31.....**3**/372
10:32.....**4**/103
10:34.....**1**/144
10:34-36.....**4**/246
10:37-38..... **1**/52
10:40-42.....**4**/347
11:5.....**4**/144
11:11.....**1**/454
11:25..... **1**/10
11:25-26.....**3**/464
11:25-30.....**3**/360
11:28..... **1**/73, **2**/91,174, ...206,348,397,412, ... **3**/386, **4**/75,122,196
12:17.....**1**/126
12:18.....**2**/134
12:20..... **1**/320, **3**/38
12:23.....**4**/306
12:33..... **1**/116, **3**/382
12:36..... **1**/445, **4**/278
12:46.....**2**/176
12:46-50.....**1**/282
13: **2**/131
13:3.....**3**/417
13:12.....**2**/228
13:14-15.....**4**/385
13:19..... **1**/445, **4**/116
13:25.....**4**/363
13:28.....**1**/145
13:28-30.....**1**/265
13:31-33.....**1**/371
13:34-43.....**1**/345
13:35.....**1**/126
13:44-46.....**4**/109
13:52.....**1**/450
13:54.....**1**/454
13:54-56.....**2**/176
14:14.....**4**/305
14:29-30.....**3**/170
14:36.....**4**/307
15:4 ss.....**2**/459
15:7-9 .....**1**/318
15:8 .....**4**/74
15:8-9 .....**1**/330, ... **3**/315,317, **4**/194
15:9 ..... **1**/15,353**,** **4**/62
15:14.....**4**/152
15:19.....**4**/74
15:21-28.....**2**/73
16:6 .....**4**/81
16:6,11-12.. **1**/317, **3**/403
16:13-19.....**3**/173
16:15-16.....**4**/104
16:16..... **3**/42,170
16:17-18.....**4**/105
16:18..... **1**/102,261, ... **2**/39, **3**/471
16:19.....**2**/337
16:21-23.....**2**/34,77
16:22..... **2**/163, **3**/424
16:22-23.....**3**/170
16:23..... **2**/42,314
16:24-27.....**3**/60
17:1-8 .....**3**/236
17:2-3 .....**1**/97
17:20.....**1**/262
18:1-11 .....**3**/443
18:3-4 .....**3**/456
18:6 ..... **3**/75,453
18:7 .....**3**/268
18:10-11.....**3**/457
18:11,14.....**3**/452
18:14.....**3**/446
18:17.....**3**/151
18:18.....**2**/337, ...**3**/173,470, **4**/146
18:19-20.....**2**/424
18:20..... **1**/447, 2/388

Matt. jatkoa
18:22 ..... **3**/141
19:12 ..... **4**/179
19:23 ..... **3**/445
19:26 ..... **3**/46, **4**/193
19:27-28 ..... **1**/396
19:28 ..... **1**/400, **3**/22
20:1-16 ..... **1**/387
20:2 ..... **2**/190
20:28 ..... **1**/159
21:1-9 ..... **1**/26,451
21:1-11 ..... **1**/197
21:1-11,15-16 ..... **1**/32
21:4 ..... **1**/126
21:14-16 ..... **3**/460
21:23 ..... **1**/454
21:28 ..... **1**/468
21:28-31 ..... **3**/315
21:31,32 ..... **3**/134
21:32 ..... **3**/115,208
22:1-14 ..... **1**/196, **4**/172
22:4 ..... **1**/49,281,465, ... **3**/325,470
22:5 ..... **1**/468
22:15-22 ..... **4**/288
22:20 ..... **3**/182
22:31-32 ..... **3**/381
22:34-46 ..... **4**/92
22:39 ..... **3**/342
23:3 ..... **4**/81
23:8 ..... **1**/277, **2**/215
23:15 ..... **1**/320, ... **2**/459, **4**/194
23:15-16 ..... **3**/230
23:27,33 ..... **4**/209
23:37 ..... **1**/281,468, ... **3**/281, **4**/41
23:37-38 ..... **2**/25, **3**/282
24:5 ..... **4**/222
24:6-7 ..... **1**/286, **4**/222
24:14 ..... **1**/121,210, ...253,448, **4**/193,277
24:21 ..... **1**/41
24:21-22 ..... **4**/222
24:23-28 ..... **2**/163
24:24 ..... **4**/366
24:29 ..... **4**/372
24:31 ..... **3**/41
24:34 ..... **2**/132
24:34-35 ..... **2**/170
24:35 ..... **2**/458
24:44 ..... **1**/287
25:1-12 ..... **2**/166
25:1-13 ..... **4**/355
25:13 ..... **1**/287
25:31 ..... **1**/400, **4**/374
25:31-46 ..... **4**/345
25:34 ..... **1**/49,197, **4**/251
25:37-39 ..... **3**/64
25:40 ..... **3**/342
25:41 ..... **1**/49, **4**/279,372
25:42-43 ..... **3**/49
26:26 ..... **4**/225
26:28 ..... **4**/225
26:31 ..... **4**/76
26:33 ..... **2**/315, **3**/109
26:33-35 ..... **4**/77
26:36-41 ..... **2**/194
26:50 ..... **3**/66
26:51-52 ..... **3**/170
26:53 ..... **1**/12
26:55 ..... **1**/454
26:69-75 ..... **3**/171
27:1-10 ..... **2**/202
27:38 ..... **1**/442
27:46 ..... **1**/96
27:51-54 ..... **2**/221,263
27:57 ..... **2**/230
28:1-10 ..... **2**/301
28:15-20 ..... **3**/40
28:16 ..... **2**/337
28:17 ..... **3**/461

28:18-20 ..... **1**/15,196, ... 320, **4**/193
28:19-20 .... **1**/453, **2**/355, ... **3**/330
28:20 ..... **1**/14,454, ... **2**/43,370,388, **3**/123

Mark.
1:1 ..... **1**/253
1:14 ..... **4**/144
1:14-15 ..... **1**/69
1:16-20 ..... **3**/274
1:17 ..... **1**/454, **2**/354
1:21 ..... **1**/454
1:22 ..... **1**/454
2:1-12 ..... **1**/318
2:2 ..... **1**/445
2:6-7 ..... **2**/162
2:13 ..... **1**/454
2:17 ..... **3**/284
2:18-28 ..... **4**/65
2:28 ..... **1**/336
3:5 ..... **3**/280
3:17 ..... **2**/216
3:35 ..... **4**/347
4:1 ..... **1**/454
4:2 ..... **1**/454
4:33 ..... **1**/445
5:36 ..... **3**/120
6:2 ..... **1**/454
6:3 ..... **3**/400
6:6 ..... **1**/454
6:30 ..... **1**/454
6:34 ..... **1**/454
6:56 ..... **4**/307,308
7:19 ..... **4**/73
7:24 ..... **2**/74
7:24-25 ..... **2**/74
7:24-31 ..... **2**/73
7:31-37 ..... **3**/327
8:15 ..... **1**/317
8:31 ..... **1**/126,454
9:31 ..... **1**/454
9:33 ..... **2**/178, **3**/400
9:33-40 ..... **3**/455
9:41 ..... **3**/411
10:1 ..... **1**/454
10:2-12 ..... **3**/451
10:13-16 ..... **3**/451
10:14 ..... **4**/160
10:14,15 ..... **3**/456
10:15 ..... **3**/444
10:17-27 ..... **4**/120

Mark. jatkoa
10:45.....**3**/456
12:18.....**1**/317
12:30.....**2**/401
12:34..... **4**/62
12:35.....**1**/454
12:38.....**1**/454
14:5.....**2**/190
14:9.....**4**/286
14:33.....**2**/194
14:49.....**1**/454
15:34.....**4**/259
15:44.....**2**/261
16:15..... **1**/253,448**,**
..... **3**/419, **4**/271
16:15-16..... **1**/15, **3**/53,
..... **4**/193
16:16..... **1**/187,436,
..... **2**/70, **4**/194,236,
..... 279,312,334
16:17.....**3**/55, **4**/145
16:20.....**3**/466

Luuk.
1:2 .....**1**/445
1:18.....**3**/193
1:35..**1**/185, **3**/313, **4**/335
1:43..... **1**/127,150
1:46-55.....**2**/171
1:47.....**2**/158
1:49-52.....**1**/130
1:51-52.....**3**/400
1:53.....**1**/465
1:57-66.....**3**/192
1:68-79.....**1**/127
1:72-75.....**3**/287
1:77.....**1**/128
1:78-79.....**1**/251
2:1-20 .....**1**/143
2:7 .....**2**/176
2:9 .....**1**/397
2:10-11..... **1**/120,184
2:10-12.....**1**/167
2:11.....**4**/374
2:12.....**1**/149
2:15..... **1**/153,181
2:21.....**1**/229
2:29.....**4**/373
2:29-30.....**4**/231
2:29-32.....**1**/127
2:35.....**2**/216
2:41..... **2**/68
2:41-52.....**2**/177
2:49..... **1**/51, **2**/68
2:52.....**3**/461
3:23.....**2**/176
4:15.....**1**/445
4:16-22..... **1**/50
4:18,43.....**4**/144
4:23-30.....**3**/399
4:24-27..... **4**/45
4:25-26.....**3**/432
4:31.....**1**/445
5:3 .....**1**/445
5:17.....**1**/445
5:20..... **3**/362, **4**/144
5:21.....**2**/162
5:27-32.....**3**/276
6:6 .....**1**/445
6:19.....**4**/308
6:20-26.....**4**/241
6:23..... **3**/63
6:31.....**1**/420
6:36-42.....**3**/140
6:37.....**3**/150
6:39.....**4**/184
7:11-17..... **4**/20
7:22.....**4**/144
7:24-28.....**3**/195
8:1 .....**4**/144
8:4-15 .....**1**/401
8:11..... **1**/86,320
8:13.....**4**/281
8:18.....**1**/468
8:21..... **1**/284, **4**/347
8:46.....**1**/308
8:52.....**1**/202
9:6 .....**4**/144
9:30-31.....**3**/238
9:54.....**2**/216
9:51-62..... **3**/98
10:16..... **3**/66, **4**/159
10:18..... **1**/422, **3**/439
10:21.....**4**/160
10:21-24.....**1**/38
10:23-24.....**3**/344
10:26.....**3**/182
10:30-37.....**3**/346
11:1 .....**1**/445
12:1 .....**1**/317
12:6-7 .....**2**/356
12:13-21.....**3**/85
12:14.....**1**/265
12:20.....**1**/214
12:32..... **1**/30,217,
..... **3**/123, **4**/211,230
12:35-40.....**4**/360
12:40,43.....**2**/374
12:42..... **1**/94,465,
..... **2**/208, **4**/273,356
12:42-46.....**4**/343
12:42-48.....**4**/181
12:47..... **1**/474, **4**/356
12:48.....**2**/343
13:1-5 .....**4**/44
13:3 .....**1**/287
13:5 .....**4**/180
13:10.....**1**/445
13:22.....**1**/445
13:34..... **3**/72,116
14:1-11 .....**4**/61
14:16-24.....**3**/76
14:17..... **4**/244,272
14:17-24.....**3**/61
14:23.....**3**/470
14:25-35.....**3**/94
15:1-10 .....**3**/114
15:4-6 .....**1**/124
15:4-7 .....**1**/429
15:7 .....**4**/370
15:10.....**3**/448
15:22-24.....**1**/465
15:24.....**1**/439
15:32....**3**/117,118, **4**/117
16:1-3 .....**1**/471
16:1-12 .....**3**/270
16:9 .....**1**/471
16:10..... **1**/471, **4**/182

Luuk. jatkoa
16:16 ..... **4**/109,393
16:19-31 ..... **3**/46
16:22 ..... **4**/361
16:25 ..... **4**/123
16:28 ..... **1**/224
16:31 ..... **1**/444
17:4 ..... **3**/141
17:10 .. **1**/269, **3**/63, **4**/316
17:20 ..... **4**/346
17:20-21 ..... **2**/163, **4**/346
17:20-25 ..... **1**/78
18:7 ..... **4**/239
18:7-8 ..... **1**/376,471
18:8 ..... **4**/356,366
18:9-14 ..... **3**/307
18:13 ..... **4**/284
18:15 ..... **3**/451
18:31 ..... **1**/126
18:31-43 ..... **1**/418,424
19:10 ..... **3**/115,284
19:32-34 ..... **1**/28
19:37-48 ..... **4**/283
19:41 ..... **4**/160
19:43-44 ..... **1**/70
19:41-47 ..... **3**/279
19:47 ..... **1**/445
20:1 ..... **1**/445, **4**/144
20:38 .. **1**/468, **3**/381, **4**/36
20:47 ..... **2**/459
21:4 ..... **4**/286
21:24 ..... **2**/454
21:27 ..... **4**/374
21:37 ..... **1**/445
22:19-20 ..... **2**/205
22:37 ..... **1**/126
22:44 ..... **2**/194
23:4 ..... **1**/351
23:28 ..... **1**/33,210,
..... **2**/219,365
23:42-43 ..... **1**/30
23:43 ..... **1**/247, **2**/67,231
23:44-45 ..... **1**/140
24:14-35 ..... **2**/314
24:18 ..... **2**/178
24:20-21 ..... **2**/164
24:21 ..... **2**/232
24:29 ..... **2**/232
24:32 ..... **3**/420, **4**/111
24:34 ..... **2**/244,327
24:41 ..... **2**/281
24:44 ..... **1**/127
24:46-47 ..... **2**/238
24:47 ..... **4**/193
24:47-48 ..... **3**/44
24:46-48 ..... **2**/282,290,
..... **3**/154
24:50-53 ..... **2**/442
24:51 ..... **2**/43

Joh.
1:1-14 ..... **1**/169,174,
..... 179,183
1:4-5 ..... **1**/96
1:4-5,9 ..... **1**/263
1:5 ..... **1**/461
1:9-10 ..... **1**/397
1:12 ..... **2**/289, **3**/33,77
1:12-13 ..... **1**/280
1:14 ..... **3**/236,238,253
1:16-18 ..... **1**/324,366
1:18 ..... **2**/262
1:29 ..... **2**/319, **3**/122,195,
..... **4**/380
1:29-34 ..... **1**/232
1:45 ..... **3**/323
1:46 ..... **1**/130
1:48 ..... **2**/343
1:51 ..... **3**/468
2:1-11 ..... **1**/290
2:10 ..... **4**/361
2:12 ..... **2**/176
2:13-25 ..... **3**/332
2:18 ..... **1**/407
2:25 ..... **3**/85, **4**/185
3:1-2 ..... **4**/375
3:1-15 ..... **3**/17
3:2 ..... **4**/249
3:5 ..... **1**/398,439,440,
..... **2**/294, **3**/408
3:8 ..... **1**/468
3:12 ..... **1**/100
3:15-17 ..... **2**/206
3:16 ..... **1**/180,205,
..... **2**/290,401,
..... **3**/54,339,379, **4**/192
3:16-18 ..... **1**/324
3:17 ..... **1**/354, **4**/298
3:18 ..... **2**/366, **3**/55,96,
.....286, 293,297,
.....**4**/280,312,365
3:19 ..... **1**/397
3:20 ..... **1**/194, **3**/207
3:22-36 ..... **1**/109
3:23 ..... **2**/465
3:28 ..... **1**/127
3:30 ..... **1**/449
3:36 ..... **2**/200,364,
..... **4**/33,298,312,349
4: **4**/388
4:5-26 ..... **1**/297
4:21-23 ..... **1**/261
4:28-29,39 ..... **3**/42
4:42 ..... **1**/128, **4**/259
4:46-54 ..... **4**/258
5:1-14 ..... **3**/383
5:4 ..... **3**/447
5:18 ..... **4**/72
5:19-21 ..... **4**/38
5:22-23 ..... **3**/461
5:22-29 ..... **4**/350
5:23 ..... **2**/423
5:23-24 ..... **3**/298
5:24 ..... **1**/248,257,337,
..... **2**/288, **3**/55,379,
..... **4**/179
5:25-29 ..... **4**/40
5:28-29 ..... **2**/478, **4**/308
5:36 ..... **3**/402
6: **1**/463
6:15 ..... **2**/119,162
6:24-36 ..... **2**/118
6:29 ... **2**/81, **3**/445, **4**/125
6:30 ..... **1**/407
6:35 ..... **2**/354, **4**/245
6:37 ..... **1**/182, **2**/71,
..... **3**/286, **4**/206
6:40 ..... **4**/33

Joh. jatkoa
6:44..... **1**/280, **2**/62
6:45..... **2**/48
6:47..... **3**/20
6:48-51.....**1**/154
6:51..... **2**/218, **3**/379
6:53-54.....**2**/200
6:53-57.....**1**/463
6:59.....**1**/454
6:63.....**2**/294, **3**/22,129,
..... 163,408, **4**/33
6:64-66..... **1**/39
6:68.....**4**/381
6:68-69.....**3**/129,398
7:1-10 .....**2**/176
7:14.....**1**/454
7:14-18.....**1**/276
7:16-17.....**4**/150
7:17.....**3**/375
7:19..... **4**/74
7:24.....**3**/151
7:26-27.....**1**/127
7:28.....**1**/454
7:31.....**1**/127
7:37.....**4**/244
7:37-39.....**2**/410
8:1-11 .....**3**/145
8:2 .....**1**/454
8:3-11 .....**1**/268
8:9 ..... **1**/251, **2**/459
8:11.....**2**/348
8:12..... **1**/141,252,397
8:16.....**2**/263
8:20.....**1**/454
8:31-32..... **1**/372,419,
..... **2**/152,355,409,
..... **3**/266,352, **4**/71,182
8:31-45.....**2**/141
8:34-36..... **2**/90
8:36.....**2**/362
8:38. **1**/51,170,277, **2**/262
8:42.....**1**/437
8:44..... **2**/227, **4**/256
8:51.....**3**/329
8:56..... **2**/228, **3**/251
8:56-58.....**2**/127
9:3 ..... **1**/222, **3**/328
9:24-41.....**4**/151
9:41....**1**/96,140,182,425,
..... **2**/144, **4**/169
10:4.....**1**/465
10:4-5 ..... **2**/376, **4**/147
10:5..... **1**/102, **4**/54
10:7..... **2**/48
10:10.....**1**/36,106,
..... **3**/73,449, **4**/37,108
10:10-11.....**1**/299
10:11..... **3**/115, **4**/341
10:15.....**2**/218
10:16.....**1**/84,399,
..... **2**/132,169, **4**/51
10:17-18.....**2**/260
10:23-38.....**4**/104
10:27..... **1**/102, **4**/54
10:27,5.....**3**/403
10:27-28..... **2**/48,345,
..... **3**/415, 4/97
10:27-30.....**1**/219,
..... **4**/59,202
10:28.....**2**/242
10:28-30.....**1**/108,
..... **3**/426, **4**/239
10:29.....**4**/164,179
10:30.....**1**/122,
..... **2**/263, **4**/38
10:34.....**3**/323
10:34-36.....**3**/474
10:37-38..... **1**/335, **3**/402
10:38..... **1**/43
11:4..... **4**/30
11:5..... **4**/30
11:21-45..... **4**/28
11:25..... **4**/33
11:25-26..... **1**/55, **4**/33
11:26..... **2**/27
11:33.....**4**/160
11:33,35.....**2**/260
11:48..... **3**/400, **4**/306
11:53.....**2**/260
12:1-8 .....**2**/189
12:16.....**1**/127
12:41..... **1**/396, **3**/251
12:45.....**2**/263
13:1-15 .....**2**/213
13:4,5.....**4**/360
13:20.....**3**/66
13:37-38.....**3**/170
14:1 .....**1**/294
14:2-4 .....**3**/474
14:3 .....**1**/74
14:3-4 .....**2**/163
14:4 ..... **2**/396, **4**/115
14:4,6.....**2**/444
14:6 .....**1**/193,246,384,
..... **2**/93,134,241,385,
.**3**/123,165,265,362,475,
..... **4**/191,192,296
14:8-10 .....**1**/170
14:9 .....**1**/122
14:10-11.....**4**/38
14:11.....**1**/69
14:15.....**2**/14
14:15-21.....**2**/464
14:15-24.....**2**/469
14:17.....**1**/408
14:18.....**2**/388
14:22-31.....**2**/458
14:23.....**2**/402
14:23-24..... **2**/14,226,
..... **3**/268,342
14:27..... **1**/71, **2**/415
15:1-9 .....**3**/35
15:3 .....**1**/89,358, **3**/362,
..... **4**/225
15:4,7.....**2**/416
15:13..... **2**/261, **3**/345
15:13-15.....**1**/31
15:15.....**1**/51, **4**/229,381
15:19.....**2**/184
15:20.....**4**/199
15:26 – 16:4 .....**2**/448
16:2 .....**2**/459
16:3 .....**2**/459
16:4 .....**1**/106
16:7-15 .....**2**/406
16:8-11 .....**3**/282
16:12.....**1**/443
16:13-15.....**2**/449

Joh. jatkoa
16:14.....**2**/43,467
16:14-15.....**3**/419
16:16-22.....**2**/384
16:23.....**2**/423
16:23-33.....**2**/415
17:4.....**2**/188,218
17:11-12.....**2**/343
17:14-16.....**3**/234
17:16.....**4**/217
18:6.....**1**/398
18:10.....**1**/307
18:20.....**1**/454
18:36.....**1**/251
18:37.....**2**/218
19:25.....**2**/177,178
19:25-30.....**2**/216
19:30.....**3**/183
19:33.....**2**/261,262
19:34-37.....**2**/198
19:38.....**1**/319
19:38-42.....**2**/230
20:1-20.....**2**/279
20:16.....**4**/341
20:17.....**2**/262, **4**/38
20:19-31.....**2**/327,333
20:21-22.....**3**/470
20:21-23.....**2**/340
20:21,26.....**3**/324
20:22-23.....**1**/399,
..... **4**/145,193
20:23.....**2**/455, **3**/173
20:25.....**2**/198
20:28.....**2**/199, **3**/461
20:29.....**1**/155,
..... **2**/249,441,455,464
20:29-31..... **1**/99
20:30-31.....**3**/344, **4**/304
20:31.....**1**/154,
..... **3**/161,163,441
21:1-14.....**2**/352
21:15.....**3**/444
21:17.....**3**/172
21:18.....**3**/175
21:18-24.....**1**/204
21:19.....**1**/308, **3**/175
21:22.....**4**/181

Apt.
1:1 .....**1**/454
1:14.....**1**/15, **2**/175,177
1:21-26.....**4**/343
2:23.....**3**/173
2:27-32.....**1**/314
2:30-31.....**1**/196,352
2:36.....**1**/363,398
2:37.....**1**/453
2:38..... **3**/21
2:38-39.....**3**/174
2:44-45..... **3**/47
2:45.....**3**/272
3:14-15.....**4**/373
3:15.....**2**/199,260,287,
..... **4**/39
3:18-20.....**2**/346
4:1-2 .....**1**/317
4:11-12..... **4**/80
4:12..... **1**/156, **3**/219
5:3-4 .....**2**/406, **3**/47
5:29..... **1**/341, **3**/174,
..... **4**/96,299
5:41.....**4**/246
7:22.....**1**/342
7:56.....**1**/252
7:59-60.....**1**/201
7:60.....**1**/202
8:5-8 .....**1**/300
8:12-13.....**1**/435
8:13.....**1**/435
8:20-23.....**1**/435
10:14-15.....**2**/163
10:35.....**2**/163
10:43..... **1**/127, **2**/454,
..... **3**/174,
..... **4**/124,125,192,334
10:44-48.....**2**/454
13:26-41.....**2**/358
13:29.....**1**/127
13:34..... **1**/100,132,
..... **2**/288, **3**/174
13:38-39.**2**/363,368, **3**/43
13:48.....**2**/435
13:37-39.....**2**/285
14:22..... **3**/479, **4**/254
14:34.....**4**/78
15: **3**/174
15:9 .....**3**/362
16:30.....**4**/121
16:31..... **3**/290, **4**/125
16:34.....**4**/265
16:40.....**4**/265
17:20.....**4**/180
17:24.....**1**/10
17:28.....**3**/31
17:29-30.....**3**/197
17:30..... **1**/363,409,
..... **3**/43, **4**/385
18:4 .....**4**/89
19:20.....**1**/148
20:20-21,27.....**1**/448
20:27.....**3**/43,169
20:28.....**2**/340,374,380
20:29-30.....**2**/344
20:29-31.....**4**/53
20:30.....**3**/191
20:31.....**2**/344
20:32.....**2**/463
22:16.....**3**/21
22:20.....**1**/202
23:8 .....**1**/317
24:14...**1**/100,104, **3**/159,
.....262,336, **4**/54
24:14-15.....**3**/43
24:14-16.....**2**/148
24:16.....**2**/150
26:14-18.....**3**/176
26:28.....**3**/177
26:28-29.....**3**/177

Room.
1:5 .....**2**/13
1:16 .....**1**/247,
..... **3**/19,180,253,
..... **4**/159,160,186,327
1:16-17 ..... **1**/249, **3**/51
1:17 .....**2**/166, **4**/190,192
1:18 ..... **1**/41, **3**/53,
..... **4**/138,358

Room. jatkoa
1:18-25..... **3**/81
1:19-20.....**1**/311
1:20..... **3**/162, **4**/177
1:21-25.....**4**/178
1:27.....**3**/328
2:1 .....**4**/169
2:4 .....**2**/404,
..... **3**/138,162,295
2:5 ..... **3**/63
2:12,16.....**4**/178
2:13.....**3**/227
2:14-15.....**4**/178
2:15..... **3**/83
2:16..... **1**/399, **2**/373
2:17-24.....**4**/152
3:4 ..... **1**/105, **2**/267,
..... **3**/394, **4**/76,256
3:10.....**3**/300
3:10-12..... **1**/189,256,
.....**2**/324, **4**/191,193
3:11..... **1**/75, **4**/111
3:11-17.....**3**/162
3:12..... **2**/94, **4**/191
3:19..... **1**/242, **3**/418,
..... **4**/164,210
3:19-20..... **1**/460, **2**/366,
... **3**/293,323,419, **4**/243
3:19-25.....**2**/430
3:20.....**3**/323
3:21-28.....**4**/195
3:21-31.....**3**/299
3:22.....**2**/166
3:24.....**4**/192
3:27.....**3**/323
3:28..... **1**/383, **2**/437,
..... **3**/180, **4**/189
3:28-31.....**3**/215
3:30..... **2**/166, **4**/192
4:3-8 .....**4**/190
4:4 .....**4**/192
4:5 ..... **2**/428, **3**/379,
..... **4**/35,191,244,386
4:11.....**4**/150
4:15.....**1**/241
4:16...**1**/383, **2**/437,**4**/192
4:17.....**1**/312
4:24-25.....**2**/236
4:25..... **2**/246,292,431
5:1 ..... **4**/100,192
5:1-2 .....**2**/432
5:1-11 .....**3**/288
5:3 .....**4**/246
5:3-5 ..... **2**/81
5:6 .....**4**/192
5:6-8 .....**1**/181
5:6,8.....**4**/368
5:6-11 .....**3**/282
5:8 ..... **1**/161,425,
..... **3**/340,365, **4**/192
5:8-9 .....**2**/262
5:9 ..... **2**/134,199,432
5:10..... **2**/401, **4**/192
5:12-21.....**3**/311
5:14.....**4**/341
5:15-19.....**4**/341
5:18-19.....2/236
5:19..... **4**/224,280
6: **2**/386
6:1 ss.....**1**/440
6:3-4 .....**3**/120
6:3-5 .....**2**/248,277, **4**/37
6:4 .....**1**/267, **2**/52, **3**/381
6:4-5 .....**2**/243
6:5 .....**3**/475
6:11.....**3**/381
6:12-15.....**1**/118
6:14..... **1**/269,366
6:14-15.....**1**/370
6:17.....**1**/302, **2**/165,372
6:17-18..... **4**/46
7:1-6 .....**3**/350
7:9 .....**3**/351
7:12.....**3**/324
7:18.....**1**/358
7:18-19.....**4**/223
7:21.....**4**/139
7:21-23.....**4**/315
7:22.....**3**/353
7:23.....**1**/269
7:24..... **1**/49,117,
..... **3**/202, **4**/315
7:25 ..... **1**/118, **2**/386
7:25 – 8:1 ..... **4**/138,315
8:1 .....**2**/181,386, **3**/209
8:2 ..... **1**/269, **3**/323
8:11 .....**2**/295
8:18-23 .....**4**/15
8:25 ..... **1**/409, **2**/80
8:26-28 .....**3**/136
8:28 .....**1**/47,145, **2**/387,
..... **3**/401,476, **4**/45
8:31 .....**4**/390
8:32 ..... **1**/384, **2**/426,
..... **3**/450, **4**/47,192
8:33-34 .....**3**/395
8:37 .....**1**/224
8:37-39 .....**1**/423
8:38-39 .....**3**/342
9:3 .....**1**/283
9:4-5 ..... **1**/437, **2**/167
9:6 ..... **2**/161,167
9:8 .....**1**/437
9:20-23 .....**3**/12
9:21 .....**2**/339
9:30 .....**2**/166
9:30,32.....**4**/192
10:1-13 .....**4**/98
10:3 .....**2**/462
10:4 .....**2**/48, **4**/125,256
10:6 .....**4**/192
10:8 .....**1**/72, **2**/228,438
10:9 .....**2**/294
10:12.....**2**/166
10:17..... **1**/56,321,
..... **2**/438, **4**/102
10:19.....**2**/167
10:20.....**4**/110
11:5 ..... **2**/132,167
11:6 ..... **2**/165, **4**/192
11:23.....**2**/167
11:25....**1**/75, **2**/168, **3**/41
11:26.....**2**/168
11:29.....**2**/166
11:33..... **2**/21,264
11:33-36.....**3**/11
11:33,36.....**1**/144
12:1 ..... **3**/471, **4**/286

Room. jatkoa
12:2.....**1**/266,268
12:6.....**1**/470, **2**/13
12:10.....**1**/77, **2**/215
12:12.....**2**/423
12:16-21.....**1**/301
12:18.....**4**/213
12:1.....
13:1-7 .....**4**/299
13:8-10.....**2**/15, **3**/27
13:8,10.....**4**/100
13:11.....**2**/168
13:11-14.....**1**/452
13:13,14.....**4**/314
14: **2**/206
14:1-3 .....**2**/206
14:1-9 .....**3**/378
14:8.....**1**/224,328
14:10..... **4**/64
14:12..... **1**/336, **4**/278
14:17.....**2**/131
14:23.....**4**/316
15:1-2 .....**1**/163
15:1-3 .....**2**/461
15:4..... **2**/90, **3**/105
15:4-13..... **1**/64
15:5..... **2**/13
16:16.....**1**/215
16:17..... **3**/66
16:17-20..... **2**/96

1 Kor.
1:-2: **1**/455
1:2 ..... **4**/88
1:3-11 .....**1**/323
1:4 .....**4**/192
1:4-9 ..... **4**/88
1:10.....**3**/212, **4**/89
1:20-25.....**1**/406
1:23.....**3**/172
1:25.....**4**/158
1:26.....**3**/445
2:8 .....**2**/180
1:31.....**2**/433
2:1-5 .....**3**/166
2:2 ..... **2**/35
2:3-4 .....**4**/157
2:6-9 ..... **2**/21
2:7-9 ..... **1**/261, **3**/**168**
2:7-10 .....**3**/163
2:8 ..... **1**/335,400,
..... **2**/180,199, **4**/39
2:9 ..... **1**/181, **4**/88
2:9-10 ..... **1**/66,362,460,
..... **2**/429
2:11,15.....**1**/326
2:12.....**3**/168
2:14.....**2**/476
3:6-7 .....**4**/159
3:7-23 .....**1**/392
3:9 .....**1**/445
3:11.....**3**/402
3:21..... **2**/12
4:1 .....**2**/208
4:1-2 ..... **1**/94
4:2 ..... **2**/343, **3**/184,
..... **4**/164,182,356,369
4:3-4 .....**3**/416
4:6 .....**1**/400, **2**/268,429,
..... **3**/162,164,420
4:7 ..... **4**/64
4:11-13.....**4**/347
4:12,13.....**3**/104
4:15.....**1**/249,440, **4**/88
5:7-8 .....**2**/271
5:10.....**2**/450
6:2-3 .....**3**/124
6:5 ..... **3**/58
6:9-10 .....**2**/273
6:9-11 .....**1**/359
6:11.....**1**/272
6:14.....**2**/295
6:18-20.....**1**/395
6:19.....**2**/436
7:29-31..... **4**/17
7:31..... **4**/17
8:2 ..... **4**/90
8:8 ..... **2**/34, **4**/67,73
10:12..... **2**/32
9:16.....**4**/214
9:21.....**1**/269
9:24-27.....**1**/382
9:25 .....**2**/77
10: **2**/206
10:1-4 .....**2**/93
10:11.....**2**/90
10:12.....**2**/32,399,
..... **3**/230, **4**/77
10:13...**1**/328, **2**/229,387,
..... **4**/31,48
11:10.....**1**/446
11:19.....**3**/166
11:23-26.....**4**/193
11:27.....**2**/208
11:31.....**3**/417
12:3 .....**2**/477
13: **2**/11, **4**/90
13:1 ..... **1**/444, **4**/318
13:9-10 .....**4**/90
13:9-12 .....**4**/90
13:10.....**4**/124
13:12..... **2**/263, **4**/227
14:4 .....**2**/13
14:33..... **1**/302, **2**/14
14:34.....**1**/444
14:37.....**1**/400
14:34-37.....**4**/344
14:40.....**1**/302
15:3-4 .....**2**/289
15:13-18.....**2**/275
15:14.....**2**/294
15:16-17.....**2**/285
15:17.....**2**/246
15:18-19.....**2**/285
15:19.....**1**/409
15:23.....**2**/263
15:53-57.....**2**/265
15:53-58.....**2**/284
15:54-55.....**2**/314
15:54-57.... **3**/439, **4**/320
15:56-57.....**2**/283
15:58..... **1**/264, **4**/369
16:2 .....**1**/364, **4**/48,286

2 Kor.
1:3-4 .....**1**/450
1:13 ..... **1**/451, **3**/182
1:18-22 .....**4**/147

2 Kor. jatkoa
2:10,11 ..... **4**/274
2:11 ..... **3**/230
2:14 ..... **1**/68,211, **2**/107, ... **3**/96, **4**/157,207
2:14-16 ..... **1**/248
2:17 ..... **3**/469
3:3 ..... **4**/159
3:4-6 ..... **1**/248
3:4-9 ..... **3**/322
3:4-11 ..... **1**/238
3:6-7 ..... **3**/324
3:6,8 ..... **3**/324
3:9 ..... **1**/397
3:10 ..... **1**/251**,** **3**/168
3:14 ..... **2**/398
3:18 ..... **1**/91
4:1 ..... **3**/479
4:3-6 ..... **1**/253
4:5 ..... **2**/344
4:7-14 ..... **4**/24
4:8 ..... **4**/157
4:8-9 ..... **2**/387, **3**/479
4:14 ..... **3**/479
4:17 ..... **2**/387
5: **1**/449
5:1-10 ..... **4**/310
5:2-5 ..... **4**/313
5:10 ..... **2**/396, ... **3**/466, **4**/349
5:14 ..... **2**/67,373,432
5:14-15 ..... **4**/180
5:15-21 ..... **2**/318,323
5:17 ..... **1**/352, **4**/19
5:18 ..... **4**/25
5:18-19 ..... **4**/40
5:19 ..... **1**/160,330, **2**/91, ... 180,200,242,324,436, ... **3**/32,292, ... **4**/297,334
5:19-21 .... **1**/236,421,456
5:20 ..... **2**/325
6:1 ..... **2**/43,357
6:2 ..... **1**/413, **2**/165, ... **3**/295, **4**/358
6:4-10 ..... **1**/62
6:7 ..... **4**/141
6:16 ..... **3**/246,253
7:5-11 ..... **3**/90
7:10 ..... **4**/210
8:8-10 ..... **4**/286
8:9 ..... **2**/104, **3**/196, ... **4**/119,142,211
9:6-7 ..... **4**/286
9:7 ..... **1**/365, **4**/48
10:3-4 ..... **3**/79
10:5 ..... **2**/372, **3**/336
12:2-10 ..... **4**/156
12:9 ..... **2**/206
12:9-10 ..... **2**/137
12:11-12 ..... **2**/13
12:12 ..... **2**/120, **4**/46
12:14-17 ..... **2**/123
13:1 ..... **3**/236
13:4-5 ..... **1**/395
13:5 ..... **2**/440, **4**/386
13:8 ..... **1**/146, **4**/337

Gal.
1:8 ... **3**/162,164,172,356, ... **4**/194
1:16 ..... **2**/46
1:17 ..... **2**/46
1:19 ..... **2**/177
2:11 ..... **3**/170
2:16 ..... **1**/383, ... **3**/72,289, **4**/192
2:19-20 ..... **2**/294, **3**/380
2:20 ..... **2**/434,435,472, ... **4**/36
3:1 .... **1**/29,409, **4**/12,153
3:1-2 ..... **4**/386
3:1-3 ..... **2**/432
3:2-14 ..... **1**/268
3:7 ..... **2**/133
3:7-9 ..... **4**/191
3:8 ..... **2**/133
3:8,11,22,24 ..... **4**/192
3:9 ..... **2**/133, **4**/348
3:10 ..... **2**/173, **3**/146,253, ... **4**/279,348
3:13 ..... **1**/187, **4**/192
3:24 ..... **2**/367, **3**/326
3:27 ..... **1**/435, **2**/435, ... **3**/120, **4**/175,313
3:28 ..... **2**/133
4:4 ..... **1**/25,145
4:4-5 ..... **1**/161,336,437, ... **2**/431,433
4:10-11 ..... **4**/72
4:20 ..... **1**/455,468,476, ... **4**/160
4:26 ..... **1**/13**,** **2**/68
5:1 ..... **2**/147
5:1-14 ..... **4**/70
5:2-3 ..... **3**/410
5:3 ..... **2**/41
5:4 ..... **4**/192,193
5:5 ..... **4**/192
5:9 ..... **1**/321, **2**/47,478, ... **3**/121,268,420, ... **4**/52,141
5:13 ..... **2**/438
5:19-21 ..... **2**/97, **3**/152, ... 410, **4**/52,82
5:22 ..... **3**/410
5:25 – 6:10 ..... **3**/407
6:10 ..... **2**/16,219
6:11 ..... **1**/455, **4**/160

Ef.
1:3 ..... **4**/393
1:7 ..... **1**/35, **2**/199, **3**/285
1:13 ..... **4**/141
1:15-23 ..... **2**/291,296
1:23 ..... **3**/31
2: **4**/191
2:1 ..... **3**/312,378, **4**/193
2:1-10 ..... **3**/125
2:3 ..... **2**/29
2:7 ..... **1**/36
2:8 ..... **4**/192
2:8-9 ..... **2**/91,437, ... **3**/50, 289, .. **4**/75,163,191,196,334
2:9 ..... **4**/192
2:10 ..... **1**/268
2:12 ..... **2**/286

Ef. jatkoa
2:12-16.....**2**/129
2:13-18.....**4**/73,225
2:14.....**1**/144,399, **2**/200,
..... **3**/223,292,325
2:14-18..... **1**/377, **2**/169,
..... **4**/213
2:15..... **1**/369**, 3**/324
2:17.....**3**/324,419
2:17-22.....**2**/451
2:19.....**1**/282
2:19-22...**1**/420, **2**/41,450
2:20..... **1**/399,456,
..... **3**/402,420
2:20-21.....**1**/445
2:22..... **2**/43
3:15.....**1**/437
3:18.....**2**/160
3:19.....**1**/153
3:20-21.....**4**/215
4:1-6 .....**4**/50,56
4:5 .....1/432, **3**/121,446
4:5-6 ..... **4**/51
4:6 .....**1**/434
4:8-10 .....**2**/443
4:10-12.....**2**/340
4:12-14.....**3**/169
4:22-28.....**4**/138
5:6 ..... **1**/41, **4**/358
5:14.....**2**/276
5:25.....**3**/367
5:25-26..... **1**/385**,** 4/225
5:25-27..... **1**/48,230
5:27.....**3**/41,367, **4**/307
5:32.....**3**/367
6:11-17.....**4**/253
6:12,13.....**3**/471
6:15.....**2**/414

Fil.
1:1 .....**4**/265
1:3-11 ..... **4**/264,270
1:6 ..... **3**/449, **4**/14,29
1:7 .....**4**/192
1:19-26..... **4**/32
1:21.....**4**/319
1:23.....**2**/231
1:27-30.....**4**/246
2:2-3 ..... **1**/77
2:3 .....**2**/215
2:5-8 .....**1**/336
2:5-11 .....**2**/179
2:8 ..... **1**/398, **2**/194
2:8-10 ..... **4**/64
2:9 .....**1**/156
2:9-11 ..... **3**/442, **4**/374
2:10-11..... **1**/10
2:12.....**3**/257
2:12-13.....**1**/365
2:16.....**3**/380
2:29.....**2**/344
3:1 .....**1**/8, **3**/230
3:7-10 .....**4**/287
3:12.....**3**/257
3:14.....**1**/386
3:19..... **1**/88,276,
..... **2**/461, **4**/139
3:20..... **1**/70
3:20-21.....**4**/303
4:4 .....**3**/326
4:6 .....**1**/221
4:6-7 ..... **4**/49
4:8-9 .....**2**/274
4:12.....**4**/117
4:13.....**2**/387
4:15.....**4**/267
4:17.....**4**/268

Kol.
1:5-6 .....**4/141**
1:12-14.....**4**/211
1:14..... **3**/29
1:14-23..... **3**/29
1:16.....**1**/172
1:16-17..... **1**/36
1:17.....**1**/132
1:21-23.....**4**/197
1:23..... **4**/46
2: **2**/386
2:3 .....**2**/264
2:3-4 ..... **2**/99
2:7 .....**2**/188
2:9 .. **1**/132,337, **3**/33,164
2:11-12 ..... **1**/230
2:12 ..... **2**/294, **3**/227
2:13-14 .....**4**/280
2:13-15 ..... **1**/369
2:14 .....**1**/132,350,352,
..... **2**/169
2:14-15 .....**1**/68
2:14-18 .....**2**/328
2:15 .....**4**/280
2:16-17 ..... **1**/467, **4**/72
2:17 .....**2**/129
2:20-22 .....**4**/117
2:23 ..... **1**/353, **3**/164,
..... **4**/242
3:1-2 .....**1**/284
3:2 .....**1**/427
3:3 ..... **2**/472, **4**/33
3:3-4 ..... **2**/295**, 3**/381
3:4 .....**2**/435, **4**/33,354
3:5 .....**2**/203, **3**/87, **4**/287
3:16 .....**2**/409
3:17,23-24.....**3**/382
4:2 .....**2**/417

1 Tess.
1:1 .....**4**/279
1:9-10 .....**4**/280
1:10 ..... **2**/295**, 4**/371
2:5-6 .....**2**/100
2:13 .....**4**/326
2:16 .....**4**/139
3:7-8 .....**1**/325
4:17 .....**4**/362
5:8-10 .....**3**/412
5:10 .....**4**/192
5:14-25 .....**4**/278

2 Tess.
1:3-10 .....**4**/371
1:7-8 .....**2**/391
1:7-10 .....**4**/377
2: **2**/99**, 3**/449
2:1-12 ..... **4**/330,366
2:3 ..... **3**/418,424
2:8 .....**3**/439

2 Tess. jatkoa
2:13.....**2**/165
3:2 .....**1**/89,283, **4**/155

1 Tim.
1:1 .....**3**/182
1:1-2 .....**4**/339
1:12-13,15.....**3**/177
1:12-17.....**3**/181
1:15...**1**/257, **2**/218, **3**/43, ...120,354,417, **4**/79
1:15-16.....**1**/202
1:17..... **1**/13
1:19.....**1**/386
1:20.....**4**/157
2:1-4 .....**4**/300
2:3-6 .....**1**/429
2:4 .....**1**/157, **3**/78,284, ...467, **4**/41
2:5-6 ..... **1**/160, **3**/182
2:6 .....**3**/183
2:11-3:2.....**4**/339
2:15..... **2**/159, **3**/382
3:15.....**3**/273
3:16.....**1**/175
4:1 .....**3**/260
4:1-3 .....**4**/366
4:2 .....**4**/281
4:8 ..... **2**/120, **3**/410
4:12.....**3**/278
4:12,15-16.....**3**/278
4:13-16.....**1**/475
4:15.....**1**/450
4:16..... **1**/412**,** **2**/344
5:8 ..... **2**/16
6:6 .....**2**/120
6:6-8 .....**2**/204
6:6-12 ..... **3**/56
6:7-8 ..... **3**/86
6:9-11 .....**2**/203
6:10.....**2**/192
6:16..... **1**/396,433
6:20..... **4**/90

2 Tim.
1:7 .....**2**/407
1:12...**1**/174, **3**/72,74,199
2:2 .....**4**/339
2:8-9 ..... **4**/26
2:9 .....**1**/320,374, **3**/124
2:11-13..... **4**/79
2:11-14.....**3**/119
1:12.....**3**/199
2:13....1/432, **3**/23, **4**/206
2:15..... **3**/169, /**4**/140
2:19.....**2**/250,471, **3**/396
2:19-21.....**3**/389
2:20.....**2**/339
3:1 .....**1**/286
3:10-11.....**1**/411
3:14.....1/411
3:16..... **1**/101,268,414
3:17.....**1**/279
4:2 ..... **1**/443, **3**/65
4:2,5.....**2**/342
4:3 .....**1**/449
4:3,4.....**4**/366
4:6 .....**1**/411
4:6,8.....**1**/342
4:7-8 .....**1**/384
4:8 ...**1**/202, **3**/391, **4**/316
4:14-16.....**4**/158
4:16.....**1**/325
4:17.....**3**/169
4:18.....**4**/319

Tiit.
1:9 .....**1**/473, **4**/129,182
2:10.....**2**/343
2:11..... **3**/91
2:11-14.....**1**/189
2:14.....**4**/192
3:4-5 ..... **3**/91
3:5 .....**1**/440, **3**/21, **4**/192
3:10..... **1**/265, **3**/151

Filem.
:14 ..... **4**/48

Hebr.
1:1-2 ..... **2**/72
1:1-12 .....**1**/158,164
1:3 .....**1**/20,89,235,312, ... **2**/214,273, **3**/30
1:3,6.....**3**/449
1:6 .....**1**/30
1:10-12 **...** **3**/16, **4**/17,249
1:14 .....**1**/374, ... **3**/447, **4**/232
2:3 .....**1**/194
2:9 .....**4**/192
2:13 .....**1**/168
2:14 .....**1**/145
2:18 ..... **2**/183, **3**/461
3:1-6 .....**1**/271
3:4 .....**1**/311
3:6 .....**1**/13,154
3:7-8 .....**4**/357
3:12-19 .....**3**/294
3:15 ..... **1**/214,413
4:1 .....**2**/392
4:2 .....**1**/243, ... **2**/72,398, **3**/279
4:3 .....**2**/392
4:7 .....**2**/165
4:9-16 ..... **2**/390,395
4:12 .....**2**/103
4:12-13 ..... **4**/95,164,278
4:14-16 .....**2**/49
4:15 .....**2**/183
5:6 .....**4**/341
5:8 .....**3**/461
6:1 .....**2**/165
6:4-6 .....**3**/156
6:12 .....**2**/80
6:19 .....**3**/386
6:19-20 .....**2**/287
7:18 .....**2**/169
7:19 .....**2**/68
7:22 ..... **1**/330, **2**/431
7:26 .....**2**/319
8:5 .....**2**/129
8:6-7 .....**1**/350
8:8,13.....**3**/187
8:10-11 .....**1**/410
9:11-14 .....**4**/224
9:14 .....**1**/75

Hebr. jatkoa
9:27..... **2**/396, **3**/466, ... **4**/358
9:27,28.....**3**/297
9:28.....**2**/168
10:1.....**2**/129
10:14.....**2**/214
10:19.....**2**/199
10:19-22.....**3**/462
10:19-31.....**4**/176
10:20.....**3**/474
10:23-25..... **3**/44
10:25..... **2**/72,393, **3**/53
10:31..... **3**/208,231,288
10:35.....**1**/106
10:36.....**1**/289
10:37-38.....**2**/388
10:38.....**4**/192
11:1-10.....**1**/310
11:6..... **1**/317, **3**/54
11:7.....**4**/192
11:13-16.....**4**/216
11:17-19.....**2**/227
11:23-27.....**1**/340
11:37.....**4**/370
12:4-5 .....**2**/393
12:5-7 ..... **4**/30
12:6..... **4**/21
12:7.....**4**/123
12:11.....**2**/229
12:14..... **3**/27
12:15..... **3**/142, **4**/192
12:22..... **1**/262, **3**/466
12:22-25..... **2**/65
12:22,24 ..... **2**/61
12:25..... **1**/59
12:26-27..... **3**/208**,** **4**/17
12:28.....**1**/365
12:29.....**1**/396
13:7..... **1**/463, **3**/175
13:8.....**1**/184
13:9..... **1**/76, **4**/192
13:13..... **1**/206, **2**/159, ... **3**/371
13:13-14.....**3**/124
13:17..... **1**/95, **2**/392, ... **4**/264

1 Piet.
koko k.: **3**/20
1:3,4.....**4**/263
1:3-5 ..... **1**/385, **2**/288
1:5-8 ..... **4**/21
1:7 .....**1**/289
1:8-16 .....**1**/114
1:9 .....**1**/106
1:10.....**4**/192
1:11.....**2**/451
1:12..**1**/446, **3**/428, **4**/232
1:16.....**1**/242, **3**/190,253
1:18.....**1**/105
1:18-19..**1**/160,431, **2**/44, ... 199,204,219,380, ... **3**/86,95
1:18-21..... **2**/37
1:21.....**2**/295
1:23.....**1**/441
1:23,25..... **3**/21
1:25.....**2**/219
2:1 ..... **1**/77
2:5,9.....**3**/195
2:9 .....**1**/352, **2**/43,170, ... 184,305, **3**/470, **4**/237
2:9-10 ..... **1**/121, **3**/40, ... 43,187, **4**/230
2:16.....**2**/438
2:19..... **3**/62
2:22.....**1**/409
2:24.....**2**/320
2:24-25..... **2**/37
2:25.....**3**/116
3:18..... **2**/38
3:18-22.....**1**/434
3:21.....**1**/437
4:10..... **1**/94
4:11.....**1**/444
4:14.....**1**/343
4:16.....**4**/247
4:17..... **1**/89
5:1-4 .....**2**/370
5:2-3 .....**1**/449
5:4 .....**2**/70
5:5 .....**1**/23
5:5-11 .....**3**/107
5:6 .....**1**/23
5:6-7 ..... **1**/327, **3**/70
5:7 ..... **2**/356,386
5:10-11 .....**4**/247

2 Piet.
1:3-4 .....**4**/364
1:10 .....**4**/364
1:16-18 .....**1**/97
1:16-21 .....**3**/236
1:19 .....**4**/216
1:19-21 ..... **1**/96, **3**/237
1:21 ..... **2**/151, **1**/414
2:1 .....**1**/236
2:1-2 .....**1**/101
2:7-8 .....**4**/218
2:9 .....**4**/45
3:9 ..... **1**/413, **2**/386
3:10-12 .....**4**/17
3:12 ..... **1**/75,444
3:14-18 .....**2**/150
3:15-17 .....**3**/173
3:16 .....**1**/451
3:17 .....**4**/55
3:17-18 .....**1**/100
3:18 ..... **1**/469, **2**/38

1 Joh.
1:1 **...** **1**/205, **2**/331, **4**/131
1:1-7 .....**3**/240
1:7 .....**1**/122,335, **2**/199, ...292,325, **3**/340
1:8-10 .....**3**/26
1:9 .....**4**/40
2:1-2 .....**2**/467
2:2 .....**1**/199
2:7-8 ....**1**/142,285, **2**/373
2:8 .....**2**/289
2:15-17 .....**4**/116
2:16 .....**4**/217
2:18 .....**1**/84
2:20 .....**4**/149
2:23 .....**4**/136

1 Joh. jatkoa
2:27.....**2**/289
2:28.....**3**/341
3:1 .....**1**/245
3:1-9 ..... **3**/24
3:2 .....**1**/108
3:2-3 ..... **4**/19
3:3 .....**2**/273
3:8 ..... **2**/227, **4**/211
3:19-20.....**3**/200
3:23.....**1**/285
4:2 .....**1**/185
4:4 ..... **2**/31
4:5 ..... **3**/234, **4**/217
4:6 .....**3**/234
4:8 .....**3**/75, **4**/31
4:9-10 ..... 1/65
4:9-11,19..... **2**/59
4:10..... **1**/161,409,
..... **3**/367, **4**/34
4:10-16.....**2**/400
4:11..... **4**/34
4:16.....1/154
4:16-21.....**3**/338
4:18.....**3**/402
5:2-3 .....**1**/207
5:3 .....**1**/117
5:4 .....**2**/283,
..... **3**/55, **4**/337
5:4-5 ..... **2**/110, **3**/42,
..... **4**/211
5:4-8 .....**4**/134
5:5 .....**2**/31, **3**/442
5:19.....**1**/47, **2**/64, **3**/312
5:20.....**1**/171,184, **3**/33
5:20-21.....**1**/162

2 Joh.
1:9-10 .....**1**/395
2:19..... **2**/97
7: **1**/185

Jaak.
1:2-4 ..... **2**/80
1:12-16..... **2**/54
1:17..... **1**/10, **4**/86,178
1:18..... **3**/226, **4**/140
2:9-10 .....**1**/367
2:10..... **1**/256, **2**/42
2:10-11.....**2**/364
2:13.....**4**/212
2:14-26.....**3**/222
2:19.....**1**/88,312
2:19-20.....**2**/460
2:21.....**3**/228
2:24.....**3**/225
5:7-11 ..... **1**/74
5:10.....**3**/416
5:16..... **4**/46
5:17.....**3**/254

Ilm.
1:4-6 .....**2**/244
1:5 .....**2**/199,263
1:7 ..... **1**/445, **2**/201
1:8 ..... **1**/10
1:9-18 .....**3**/245
1:14-15.....**3**/238
1:14-18.....**4**/373
1:17-18..... **1**/11, **3**/252
1:18.....**3**/256
2:5 .....**4**/283
2:10.....**3**/273
2:17..... **3**/194, **4**/393
3:7-13 .....**2**/135
3:14.....**1**/172
3:14-22.....**2**/102
3:18.....**1**/426
3:20..... **1**/22
4:11.....**3**/448
5:8-14 .....**3**/423
5:9-14 ..... **4**/229,234
5:12..... **1**/385**,** **3**/41,448
5:13.....**1**/433
6:12-16.....**4**/372
6:15,16.....**1**/194
6:15-17 ..... **4**/358
6:16-17 .....**3**/63
7:2-12 ..... **4**/203
7:9 ..... **3**/41,397, **4**/370
7:9-10 ..... **1**/374
7:13 .....**3**/41
7:13-17 ..... **4**/221
7:14 .....**1**/203
7:16-17 ..... **4**/227
7:17 .....**1**/381
9:21 .....**1**/209
10:5-6 .....**3**/16
12:6 .....**4**/366
12:7-12 .....**3**/437
12:10..... **2**/291,467
12:12.....**3**/439
12:16.....**3**/97
14:13..... **2**/391, **3**/410
15:2-4 .....**2**/107
19:5-9 .....**1**/46
19:7 .....**3**/41
19:8 ..... **1**/77**,** **4**/313
20:3 .....**4**/223
20:4 .....**3**/124
20:10.....**2**/391
21:2 .....**3**/366
21:3-4 ..... **4**/23,227
21:4 ..... **2**/201,387
21:5 .....**2**/311, **3**/31,385
21:6 ..... **3**/379, **4**/192
21:8 .....**1**/342
21:9-11 ..... **4**/251
22:2 .....**2**/201
22:5 .....**1**/379
22:10-21.....**4**/384
22:14.....**3**/14
22:14-15.....**1**/210
22:15..... **1**/383,412
22:17.....**4**/192
22:20.....**1**/75,428, **2**/389,
..... **4**/316

Tekijän kirjallista tuotantoa

Tekijän kirjoittamia kirjoja

– Aamoksen kirja. Käännös ja selitys. 44 s. 1979.
– Israelin asema Uuden liiton seurakunnassa. 7 s. 1972.
– Jeesus on tosi Jumala. 23 s. 1974.
– Kenellä on maailmaan tekijänoikeus (muut kirjoittajat Kimmo Pälikkö, Jorma Kallio). Siinä artikkeli *Raamattu ja luominen* 14 s. 1981.
– Kirkkokuri vaelluksen asioissa.
– **Kre]enie detej zapowedano Pisaniem**. 235 s. 2003. (Lapsikaste on raamatullinen venäjäksi. Lisätty laitos.)
– Kristuksen kuuliaisuus. 88 s. 1999.
– Kristus meidän edestämme. Teesejä vanhurskauttamisesta. 256 s. 1998.
– Kristus Pyhän Raamatun selittäjänä. 16 s. 1997.
– Kolossan seurakunta. 53 s. 1974.
– Lapsikaste on raamatullinen. 1. painos 1971. 2. painos 1975, 160 s.
– "Rauha teille!" Saarnakirja osa 1. 480 s. 2007.
– "Rauha teille!" Saarnakirja osa 2. 480 s. 2008.
– "Rauha teille!" Saarnakirja osa 3. 480 s. 2008.
– "Rauha teille!" Saarnakirja osa 4. 512 s. 2009.
– Saarnavirka on Kristuksen käsky. 188s. 2001.
– **Slowo – isto^nik vizni**. 247 s. 2007. (Sana on elämän lähde venäjäksi)
– Sana on elämän lähde. 199 s. 1974.
– Pälikkö, M. Särelä, Tekijänoikeudesta maailmaan. 1999. Artikkeli *Raamattu ja luominen* teoksen sivuilla 209 – 237.
– 95 teesiä Lutherin muistovuonna 1983. 11 s. 1983.

Tekijän suomentamia kirjoja

– Martti Luther, Seurakunnan oikeudesta ja saarnavirasta. 48 s. 1999.
– Martti Luther, Sakarjan kirjan selitys. Julkaistu artikkeleina Luterilainen –lehdessä 2003 – 2008.
– Raamattu opettaa. 1971. 36 s. (Brief Statement)
– Walther, C.F.W., Paikallisseurakunta. 231 s. 2003. (Die rechte Gestalt)
– Walther, C.F. W., Oikea näkyvä kirkko. 208 s. 1999. (Die wahre sichtbare Kirche Gottes auf Erden)
– Raamattua ja tunnustusta koskeva periaatelausunto. 64 s. 1980. (A Statement of Scritptural and Confessional Principles)

Tekijän toimittamia kirjoja
Näistä eräät ovat osaksi tekijän kääntämiä tai kirjoittamia

– **Odnoj li[x wero@.** 1997. (Augsburgin tunnustuksen ja Puolustuksen venäjännökset.)

– **Kniga soglasiq**. 1087 s. 1999. (venäjänkielinen Luterilaisten tunnustuskirjojen laitos, Concordia vuodelta 1580. Sisältää myös Todisteiden luettelon, viitteitä 56 s. sekä hakemistot 152 s.)
– **Kratkij katehizis d-ra Martina L@tera i hristianskoe u^enie** 291 s. 1. painos 1992. 2, painos 1992. 4. painos 1995. 5. painos 2006. (venäjänkielinen Vähä katekismus ja Kristinoppi)
– Koetelkaa kaikki. 1974. 76 s.
– **L@teranstwo i papstwo**. (Schmalkaldenin opinkohtien ja sen liitteen Paavin vallasta ja yliherruudesta venäjännökset).
– Mārtiņa Lutera, Mazais Katehisms un Kristīgā Mācība. 283 s. 1994. (Latviankielinen Vähä katekismus ja Kristinoppi)
– Martin Luther, Lilla katekesen och dess förklaring Den kristna läran. 291 s. 2008.
– Martin Luther, Small Catechism and an Explanation of Christian Doctrine. 291 s. 1999. (Englanninkielinen Vähä katekismus ja Kristinoppi)
– **Martin L@ter, Bolx[oj katehizis**. 154 s. 1996. (Luther, Iso katekismus venäjäksi)
– Rakkaimmat raamatunpaikat.
– Robert Preus, Miten luterilainen kirkko selittää Vanhaa ja Uutta testamenttia.
– Rukous joka päivälle.
Suomen Tunnustuksellinen Luterilainen Kirkko 1928–1968. 31 s. 1968. (toim. A.A. Uppala, M. Särelä).
– Tohtori Martti Luther, Vähä katekismus sekä kristinoppi. 295 s. 1990.
– Walther, C.F.W., Kirkko ja virka, 400 s. 1998. (Kirche und Amt)

Luterilainen -lehti
Noin 1200 artikkelia Luterilainen –lehteen vuosina 1959–2008. Päätoimittaja 1976 – 2005.

Lähdetietoja

Lutherin saksankieliset kootut teokset St. Louiser Ausgabe (St.L.) eli Walch^2 (W^2).

Luterilaiset tunnustuskirjat. Concordia. Christliche wiederholete einmütige Bekenntnis, Dresden M.D.LXXX (Tunnustuskirjojen alkuperäinen laitos vuodelta 1580). Concordia Triglotta, St.L. Missouri, 1921. Die bekenntnisschriften der evangelisch-lutherischen Kirche, Göttingen 1956. Suomennokset 1948 ja 1990.

Luther, Von der Beichte, ob der Pabst Macht habe zu gebieten. Kesäkuulta 1521. W^2 XIX, palsta 845 s. Saarnakirja, osa **2**, s. 330.

Luther, Galatalaiskirjeen pitempi selitys. A.E. Koskenniemen suomennos. 2. p. 1957. S. 522 **1**,13, s. 523 s. **1**,16.